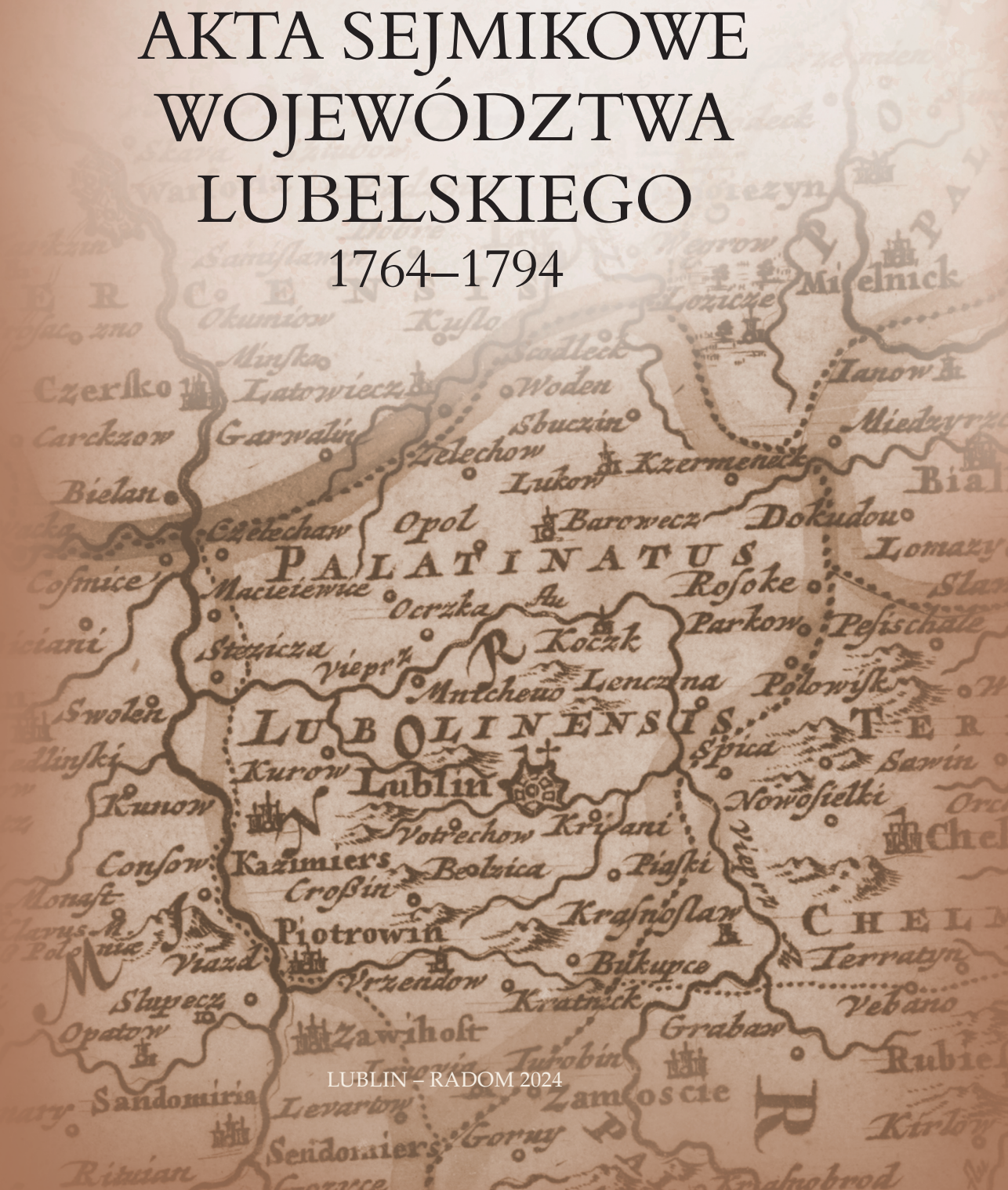

UNIwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
Lukasiewicz – Instytut Technologii Eksploatacji

AKTA SEJMIKOWE WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO 1764–1794

LUBLIN – RADOM 2024

AKTA SEJMIKOWE
WOJEWÓDZTWA
LUBELSKIEGO
1764–1794

UNIwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
Łukasiewicz – Instytut Technologii Eksploatacji

AKTA SEJMIKOWE
WOJEWÓDZTWA
LUBELSKIEGO
1764–1794

Opracował
KAMIL JAKIMOWICZ

LUBLIN – RADOM 2024

Recenzent
dr hab. Witold Filipczak, prof. UŁ

Redaktor serii
prof. dr hab. Dariusz Kupisz

Projekt okładki, skład i łamanie
Anna Skrok, Iwona Nitek

Na okładce
Fragment mapy *Friderico Augusto vere Augusto. Polon. Lithuan.
Borus. Pomer. Regi. Duci. Principi. Saxon. Utr. Duci. S. Imp. Elect. haec.
Imperii. Sui. Regna*, P. Schenk, Amsterdam 1705

Korekta j. łacińskiego
dr Dorota Tymura

Korekta
Joanna Iwanowska

*Publikacja finansowana w ramach programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego
pod nazwą „Narodowy Program Rozwoju Humanistyki” w latach 2018–2023,
nr projektu: 11H 18 0021 86, kwota finansowania: 926 536,00 zł*

**NARODOWY PROGRAM
ROZWOJU HUMANISTYKI**

© Copyright by Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
© Copyright by Łukasiewicz – Instytut Technologii Eksploatacji

ISBN 978-83-7789-758-4

Łukasiewicz
Instytut Technologii Eksploatacji

Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Technologii Eksploatacji
Wydawnictwo Naukowe
ul. K. Pułaskiego 6/10, 26-600 Radom, tel. (48) 364-42-41
e-mail: instytut@itee.lukasiewicz.gov.pl <http://www.itee.lukasiewicz.gov.pl>

WSTĘP

W ostatnich kilkunastu latach niewątpliwie nastąpiło znaczne ożywienie prac nad edycjami akt sejmikowych zarówno wytworzonych na zgromadzeniach szlachty z obszaru Korony Królestwa Polskiego, jak i z Wielkiego Księstwa Litewskiego¹. Niemniej rozkład chronologiczny, przede wszystkim współczesnych edycji materiałów sejmikowych, jest już zdecydowanie mniej proporcjonalny. Burzliwy, nie tylko ze względu na wydarzenia polityczne, ale także daleko idące reformy aparatu państwowego i samorządowego, okres panowania Stanisława Augusta, przypadający na lata 1764–1795, doczekał się nielicznych wydawnictw akt sejmikowych.

Warto tutaj odnotować przede wszystkim jedną przygotowaną zgodnie z obecnymi standardami edycję akt sejmiku kowieńskiego, opracowaną przez Monikę Jusupović². Ponadto historycy litewscy, stosujący w tym przypadku zupełnie inne rozwiązania, wydali instrukcje poselskie z sejmików Wielkiego Księstwa Litewskiego z lat 1788–1790³. Inflanckie akta sejmikowe z tego okresu znalazły się z kolei w edycji materiałów z ksiąg grodzkich dyneburskich przygotowanej pod kierownictwem Bogusława Dybasia, której jednak nie można zaliczyć do klasycznych wydawnictw sejmikowych⁴.

W przypadku sejmików wielkopolskich warto odnotować edycję laudów sejmiku rawskiego obejmującą czasy stanisławowskie⁵, nie najlepiej przygotowaną, nawet jak na realia końca XIX w., edycję akt sejmiku ziemi dobrzyńskiej⁶ oraz lauda i instrukcje sejmiku kujawskiego wydane przez

¹ Dobre omówienie dotychczasowego dorobku w zakresie edycji akt sejmikowych dali ostatnio: M. Zwierzykowski, *Edycje akt sejmikowych z terenu prowincji wielkopolskiej*, „Miscellanea Historico-Iuridica”, 2022, t. XXI, z. 1, s. 379–404; L. Wierzbicki, *Edycje akt sejmikowych ziem i województw prowincji małopolskiej*, „Miscellanea Historico-Iuridica”, 2022, t. XXI, z. 1, s. 365–378; A. Rachuba, *Edycje akt sejmikowych z terenu Wielkiego Księstwa Litewskiego*, „Miscellanea Historico-Iuridica”, 2022, t. XXI, z. 1, s. 347–364; Pełne zestawienie edycji wydanych do 2012 r. znajduje się w pracy: R. Kołodziej, M. Zwierzykowski, *Bibliografia parlamentaryzmu Rzeczypospolitej szlacheckiej*, Poznań 2012.

² *Akta sejmiku kowieńskiego z lat 1733–1795*, wyd. M. Jusupović, Warszawa 2019.

³ *Lietuvos Džidžiosios Kunigaikštystės seimelių instrukcijos (1788–1790)*, parengė R. Jurgaitis, A. Stankevič, A. Verbickienė, Vilnius 2015.

⁴ *Szlachta polsko-inflancka wobec przełomu. Materiały z dyneburskich akt grodzkich i ziemskich z lat 1764–1775*, wyd. B. Dybaś, P.A. Jeziorski, Toruń 2018.

⁵ *Lauda ziemi rawskiej i województwa rawskiego 1583–1793*, oprac. M. Bąk [et al.], red. M. Nagielski, Warszawa 2017.

⁶ *Lauda sejmików ziemi dobrzyńskiej*, wyd. F. Kluczycki, Kraków 1887.

nestora edytorstwa sejmikowego Adolfa Pawińskiego⁷. W przypadku sejmików małopolskich dysponujemy dotychczas jedynie publikowanymi jeszcze przed II wojną światową w ramach serii *Akta grodzkie i ziemskie* laudami sejmików wiszeńskich, lwowskich, przemyskich i sanockich⁸, sejmiku halickiego⁹ oraz opublikowaną już według współczesnych standardów edycją materiałów sejmiku województwa bełskiego¹⁰.

Warto przy tym zauważyć, że wszystkie wymienione edycje dotyczące sejmików małopolskich obejmują jedynie okres do 1772 r., gdyż zawierają materiały z obszarów utraconych przez Rzeczpospolitą podczas pierwszego rozbioru. W związku z tym publikowane tutaj akta sejmiku województwa lubelskiego należy uznać za pierwsze tego typu wydawnictwo odnoszące się do obszaru Małopolski i mieszczące w sobie akta z lat 1764–1794.

W zakresie edytorstwa akt sejmikowych województwa lubelskiego pierwsze skuteczne kroki poczynił już Henryk Gmiterek. W 2016 r. wydał on tom akt obejmujący lata 1572–1632¹¹. Następnie opracował on materiał z lat 1633–1668, czyli okresu panowania Władysława IV oraz Jana Kazimierza, który opublikował w 2021 r.¹². Kolejne tomy zawierające akta sejmikowe z lat 1669–1696 i 1697–1763 opracowane zostały przez Leszka Wierzbickiego i Dariusza Kupisza oraz Wiesława Bondyrę i Jerzego Ternesa, w ramach projektu grantowego, którego efektem jest również niniejsza publikacja, i wydane w 2024 r. W ten sposób sfinalizowane zostało przedsięwzięcie mające na celu wydanie wszystkich zachowanych akt sejmiku województwa lubelskiego.

Zdecydowanie lepiej przedstawia się stan badań nad sejmikiem lubelskim w latach 1764–1794. Przede wszystkim doczekał się on już osobnego opracowania w postaci monografii autorstwa Waldemara Bednaruka¹³. Co prawda została ona napisana z prawnohistorycznego punktu widzenia i w zasadzie nie uwzględnia roli sejmiku lubelskiego w życiu politycznym

⁷ *Dzieje ziemi kujawskiej oraz akta historyczne do nich służące. Rządy sejmikowe w epoce królów elekcyjnych 1572–1795*, t. 5: *Lauda i instrukcje 1733–1795*, ogł. A. Pawiński, Warszawa 1888.

⁸ *Lauda sejmikowe wiszeńskie, lwowskie, przemyskie i sanockie 1731–1772*, wyd. A. Prochaska, „Akta grodzkie i ziemskie z archiwum t. z. bernardyńskiego we Lwowie”, 1928, t. 23, Lwów.

⁹ *Lauda sejmikowe halickie 1696–1772*, wyd. W. Hejnosz, „Akta grodzkie i ziemskie z archiwum państwowego we Lwowie”, 1935, t. 25, Lwów.

¹⁰ *Akta sejmikowe województwa bełskiego 1696–1772 (1792)*, wyd. M. Zwierzykowski, R. Kołodziej, Kraków 2021.

¹¹ *Akta sejmikowe województwa lubelskiego 1572–1632*, oprac. H. Gmiterek, Lublin 2016.

¹² *Akta sejmikowe województwa lubelskiego 1633–1668*, oprac. H. Gmiterek, Lublin–Radom 2021.

¹³ W. Bednaruk, *Sejmiki lubelskie w okresie stanisławowskim (1764–1794)*, Lublin 2011.

Rzeczypospolitej w okresie panowania Stanisława Augusta, jednak porządkuje przede wszystkim kwestie związane z organizacją zgromadzeń szlacheckich, personaliami najważniejszych aktywistów sejmikowych czy też zawartości instrukcji poselskich. Dużo pełniejszy pogląd na znaczenie wydarzeń rozgrywających się podczas kampanii sejmikowych w województwie lubelskim, szczególnie w kontekście rywalizacji politycznej, prezentują artykuły Witolda Filipczaka¹⁴. Warte odnotowania są również teksty Wojciecha Szczygielskiego¹⁵, Sebastiana Denysa¹⁶ oraz W. Bednaruka¹⁷. Lubelskie sejmiki przedsejmowe były naturalnie przedmiotem zainteresowania badaczy pochylających się nad przebiegiem kampanii poselskich trwających przed kolejnymi zgromadzeniami parlamentarnymi. Walorem tak pomyślanych prac jest z całą pewnością usytuowanie wydarzeń mających miejsce podczas sejmików lubelskich w szerokim kontekście politycznym. W tym kontekście należy wymienić przede wszystkim teksty Tomasza Szwacińskiego¹⁸, Rozalii Kosińskiej¹⁹, W. Filipczaka²⁰, Adama Danilczyka²¹, Jerzego Michalskiego²², Zofii Zielińskiej²³ i W. Szczygielskiego²⁴.

Liczne reformy przeprowadzane w okresie panowania Stanisława Augusta obejmowały również same sejmiki ziemskie. W kontekście prawnym najpełniejszą analizę tychże dał Adam Lityński²⁵. Istotne

¹⁴ W. Filipczak, *Lubelski sejmik przedsejmowy w 1780 roku*, w: *Studia z dziejów Europy środkowo-wschodniej*, red. W. Bondyra, [et al.], Lublin 2018, s. 58–69; idem, *Sejmiki lubelskie w latach 1782–1784 i ich kulisy*, „Wieki Stare i Nowe”, 2024 [w druku].

¹⁵ W. Szczygielski, *Przyczynek do badań nad świadomością polityczną szlachty lubelskiej w czasach Sejmu Wielkiego*, w: *Dyplomacja. Polityka. Prawo*, red. I. Panic, Katowice 2001, s. 267–277.

¹⁶ S. Denys, *Poglądy sejmiku lubelskiego na państwo i prawo w czasach stanisławowskich (1764–1795)*, w: *Per aspera ad astra. Materiały z XVI Ogólnopolskiego Zjazdu Historyków Studentów*, t. V, red. A. Świątek, Kraków 2008, s. 65–75.

¹⁷ W. Bednaruk, *Rozdwojone sejmiki lubelskie z 1776 roku*, „Roczniki Humanistyczne”, 2013, t. 61, z. 2, s. 235–248.

¹⁸ T. Szwaciński, *Sejmiki poselskie przed konwokacją 1764 r.*, „Kwartalnik Historyczny”, 2006, t. 113, nr 1, s. 34–35 i n.

¹⁹ R. Kosińska, *Sejmiki poselskie 1766 roku*, „Kwartalnik Historyczny”, 2018, t. 125, nr 4, s. 880–881.

²⁰ W. Filipczak, *Sejm 1778 roku*, Warszawa 2000, s. 79–81.

²¹ A. Danilczyk, *W kręgu afery Dogrumowej. Sejm 1786 roku*, Warszawa 2010, s. 91 (118–132 – omówienie instrukcji poselskich).

²² J. Michalski, *Sejmiki poselskie 1788 roku*, „Przegląd Historyczny”, 1960, t. 51, nr 2, s. 331–333 [przedruk: J. Michalski, *Studia i szkice historyczne z XVIII i XIX wieku*, t. 1, Warszawa 2007, s. 238–239, 271–283 – omówienie instrukcji poselskich].

²³ Z. Zielińska, *„O sukcesji tronu w Polsce” 1787–1790*, Warszawa 1991, s. 212.

²⁴ W. Szczygielski, *Referendum trzeciomajowe. Sejmiki lutowe 1792 roku*, Łódź 1994, s. 194–216.

²⁵ A. Lityński, *Sejmiki ziemskie 1764–1793. Dzieje reformy*, Katowice 1988.

znaczenie mają również liczne artykuły Ryszarda Łaszewskiego²⁶ oraz Jacka Sobczaka²⁷. W zdecydowanie szerszym kontekście, obejmującym również sferę życia sejmikowego, kluczowe dla czasów stanisławowskich są monografie Grzegorza Glabisza²⁸, W. Filipczaka²⁹ oraz W. Szczygielskiego³⁰.

U progu czasów stanisławowskich województwo lubelskie liczyło 10 684 km² zamieszkiwanych przez około 250 tys. osób. Dzieliło się ono na trzy jednostki administracyjne, które tworzyły ziemia lubelska, powiat urzędowski oraz ziemia łukowska. Ostatecznie pierwszy i drugi rozbiór nie wpłynęły zasadniczo na kształt granic województwa³¹. Gruntowne przekształcenia w tym zakresie wprowadzone zostały dopiero podczas sejmu grodzieńskiego w 1793 r. Wówczas to ziemia parczewska oraz ziemia łukowska włączone zostały do nowego województwa chełmskiego, natomiast do województwa lubelskiego, w ramach swoistej rekompensaty, włączono ziemię stężycką (wcześniej w województwie sandomierskim) oraz część powiatu krasnostawskiego (wcześniej ziemia chełmska). Jednocześnie powiat urzędowski został anektowany do ziemi lubelskiej, w związku z czym nowy podział województwa wyglądał następująco: ziemia lubelska, ziemia stężycka, ziemia krasnostawska³².

Sejmiki lubelskie w sprawach dotyczących się całego województwa, podobnie jak i we wcześniejszych okresach, zasadniczo odbywały się w mieście stołecznym, czyli Lublinie. Poza sytuacjami nadzwyczajnymi, przede wszystkim w okresie konfederacji, szlachta łukowska zbierała się na

²⁶ R. Łaszewski, *Czynne i bierne prawo wyborcze do sejmu w latach 1764–1793*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici”, Prawo XI, Nauki Humanistyczno-Społeczne, 1972, t. 52, s. 111–125; idem, *Sejmiki przedsejmowe w Polsce stanisławowskiej. Problemy organizacji i porządku obrad*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici”, Prawo XV, Nauki Humanistyczno-Społeczne, 1972, t. 83, s. 101–118; idem, *Instrukcje poselskie w drugiej połowie XVIII wieku*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici”, Prawo XII, Nauki Humanistyczno-Społeczne, 1973, t. 56, s. 69–82.

²⁷ J. Sobczak, *Reforma sejmików na Sejmie Czteroletnim i jej realizacja w Wielkopolsce*, „Roczniki Historyczne”, 1980, t. 46, s. 67–98.

²⁸ G. Glabisz, *Sejmiki Wielkopolski w latach 1764–1793*, Poznań 2022.

²⁹ W. Filipczak, *Życie sejmikowe prowincji wielkopolskiej w latach 1780–1786*, Łódź 2012.

³⁰ W. Szczygielski, *Referendum trzeciomajowe...*

³¹ Początkowo po I rozbiórze województwo lubelskie zostało uszczuplone o kilka miejscowości na rzecz Austrii, natomiast terytorium to przywrócono Rzeczypospolitej po zawarciu umowy z Habsburgami w 1776 r., zob. J. Michalski, *Sprawa zwrotu ponadtraktatowych nabytków austriackich i pruskich po pierwszym rozbiórze*, „Kwartalnik Historyczny”, 2005, t. 112, nr 1, s. 77–127 [przedruk: J. Michalski, *Studia i szkice historyczne z XVIII i XIX wieku*, Kraków 2020, s. 285–334].

³² W. Ćwik, J. Reder, *Lubelszczyzna. Dzieje rozwoju terytorialnego, podziałów administracyjnych i ustroju władz*, Lublin 1977, s. 53–54.

odrębnym sejmiku w Łukowie jedynie na sejmikach elekcji kandydatów do sądowych urzędów ziemskich. W hierarchii łukowskiej istniały urzędy sędziego ziemskiego, podsędka oraz pisarza, do których szlachta podczas sejmików wybierała czterech kandydatów, spośród których król dokonywał nominacji jednego. Podczas Sejmu Czteroletniego planowano podział sejmiku lubelskiego na trzy osobne zgromadzenia odbywające się w Lublinie, Urzędowie oraz Łukowie, jednak ostatecznie odstąpiono od tego rozwiązania, a konstytucja sejmiku grodzieńskiego z 1793 r., po przeprowadzeniu wspomnianych zmian terytorialnych w obrębie województwa, nakazywała szlachcie zbierać się na sejmiku w Lublinie³³.

W stolicy województwa szlachta zasadniczo gromadziła się w kościele św. Stanisława Biskupa Męczennika należącym do ojców dominikanów. Wyjątkowo, np. w sytuacji, kiedy w świątyni tej odbywały się uroczystości religijne, sejmiki przenoszono do położonego nieopodal kościoła jezuitckiego lub do kościoła farnego pw. Michała Archanioła. W tej pierwszej świątyni odbył się jeden z rozdwojonych sejmików w lipcu 1776 r. oraz sejmiki deputacki, relacyjny, elekcyjny i gospodarski w lutym 1794 r. Z kolei w kościele farnym odbył się sejmik deputacki w 1767 r. Z kolei podczas konfederacji barskiej, zjazd szlachty lubelskiej 30 kwietnia 1771 r. wyjątkowo miał miejsce w kościele należącym do ojców karmelitów bosych, natomiast 3 czerwca 1773 r. w kościele ojców bernardynów. W Łukowie z kolei szlachta zbierała się w kościele parafialnym pw. Przemienienia Pańskiego.

Gromadząc i opracowując materiał do niniejszego tomu obejmującego lata 1764–1794 przyjąłem metodę rekonstrukcyjną, zgodnie z którą w edycji odnotowałem wszystkie zgromadzenia szlachty lubelskiej, których datę udało się źródłowo ustalić, bez względu na to, czy akta danego sejmiku zachowały się czy też nie. W ten sposób liczba sejmików lubelskich wykazanych w niniejszej edycji wynosi 85³⁴. Prawdopodobnie do skutku

³³ *Vol. Leg.*, t. IX, s. 330, 396; t. X, s. 331.

³⁴ W tym miejscu wypada też zwrócić uwagę na metodykę liczenia sejmików w okresie stanisławowskim. W. Bednaruk, sporządzając chronologię zgromadzeń szlachty lubelskiej dla tego okresu, wykazał 85 sejmików, chociaż nie znał akt kilku sejmików publikowanych w niniejszej edycji, zob. W. Bednaruk, *Sejmiki lubelskie*, s. 403–423. Jednakże jako oddzielne zgromadzenia potraktował sejmik deputacki i relacyjny w 1779 r., sejmik deputacki i gospodarski w 1780 r., sejmik deputacki i relacyjny w 1781 r., sejmik deputacki, relacyjny i gospodarski w 1785 r., sejmik deputacki i relacyjny w 1787 r., sejmik deputacki i relacyjny w 1789 r., sejmik deputacki, elekcyjny i gospodarski w 1792 r. oraz sejmik deputacki, relacyjny, elekcyjny i gospodarski w 1794 r. W niniejszym tomie zdecydowałem się jednak na przydzielenie im wspólnej numeracji i potraktowanie jako zgromadzeń wykonujących szereg różnych funkcji. W każdym przypadku miały one tego samego marszałka, asesora oraz, co uważam za najważniejszy argument, odróżniający te zgromadzenia np. od rozdwojonych sejmików w 1776 r., zakończyły się uchwaleniem jednego laudum.

doszły jeszcze trzy sejmiki elekcji kandydatów na sądowe urzędy ziemskie (dwa łukowskie, jeden lubelski), których nominacje odnotowano w spisach urzędników³⁵. Nie zawarłem ich jednak w wykazie, gdyż nie udało mi się określić dat tych zgromadzeń, przynajmniej w sposób zawężony do danego miesiąca, tak jak w przypadku sejmiku elekcji kandydatów na urząd podsędka łukowskiego w 1785 r., datowanym na lipiec na podstawie korespondencji Stanisława Augusta z Michałem Granowskim. Wśród wykazanych sejmików znalazło się m.in. 16 sejmików przedsejmowych, 23 sejmiki deputackie, 17 sejmików elekcji kandydatów na urzędy ziemskie (sądowe), 8 sejmików gospodarskich (trzy kolejne tego typu odbyły się wspólnie z sejmikami deputackimi), 1 sejmik relacyjny (siedem kolejnych sejmików o charakterze relacyjnym odbyło się wspólnie z deputackimi lub elekcyjnymi) oraz 20 sejmików i zjazdów konfederackich.

W edycji znalazły się łącznie 152 dokumenty. Liczną grupę, złożoną z 19 dokumentów, stanowią uniwersały przedsejmowe, których jedynie część została dotychczas opublikowana. W niniejszej edycji zamieszczam komplet tych dokumentów dla czasów stanisławowskich. Składa się on z trzech uniwersałów prymasa Władysława Łubińskiego na sejmiki w 1764 r., 14 uniwersałów przedsejmowych wystawionych przez Stanisława Augusta (w tym podwójne w 1790 r.) oraz dwóch uniwersałów na sejmiki przedsejmowe wystawionych w 1790 r. przez marszałków sejmowej konfederacji koronnej i litewskiej Stanisława Małachowskiego i Kazimierza Nestora Sapiechę. Wśród uniwersałów znajdują się także uniwersał Stanisława Augusta zwołujący sejmiki deputackie w 1774 r., uniwersał monarchy zwołujący sejmiki gospodarskie w 1775 r., uniwersał króla na sejmiki elekcyjne w 1790 r., uniwersał marszałka konfederacji województwa lubelskiego Andrzeja Tarły zwołujący sejmik lubelski w 1767 r., uniwersał marszałka konfederacji barskiej Józefa Bierzyńskiego zwołujący sejmik lubelski w 1769 r. oraz dziewięć uniwersałów zwołujących sejmiki elekcji kandydatów na urzędy ziemskie (sądowe) wystawionych przez wojewodów lubelskich (sześć przez Antoniego Lubomirskiego, jeden przez Ignacego Twardowskiego, dwa przez Kajetana Hryniewieckiego). Łącznie daje to 32 różnego rodzaju uniwersały.

Przyjmując metodę W. Bednaruka, liczbę sejmików odnotowanych w niniejszym tomie należałoby szacować na 98 zgromadzeń.

³⁵ W dniu 19 XII 1785 r. nominacja na podsędka ziemskiego lubelskiego dla Andrzeja Koźmiana (po Józefie Głuskim), *Urzędnicy*, t. IV, z. 4, nr 231; W październiku 1786 r. nominacja na sędziego ziemskiego łukowskiego dla J.B. Jastrzębskiego (po A. Łaskim), *Ibidem*, nr 586; W dniu 7 X 1786 r. nominacja na podsędka ziemskiego łukowskiego dla Feliksa Junoszy Rościszewskiego (po J. B. Jastrzębskim), *Ibidem*, nr 556.

Wśród zamieszczonych w edycji dokumentów najliczniejsze są uchwały sejmiku lubelskiego zwane laudami. Uwzględniając wszystkie rodzaje sejmików, odnalazłem 74 lauda z lat 1764–1794. Wśród nich lauda sejmików deputackich reprezentowane są w liczbie 22 dokumentów, lauda sejmików przedsejmowych – 14, lauda elekcji sądowych urzędników ziemskich – 11, lauda sejmików gospodarskich – 8, sejmików i zjazdów konfederackich w liczbie 18 oraz jedno laudum sejmiku relacyjnego z 1764 r. (późniejsze liczone jako deputackie, gdyż uchwalone były na sejmikach zwoływanych przede wszystkim w celu wyboru sędziego do Trybunału Koronnego). W grupie tej brakuje laudów deputackich z 1783 i 1790 r., laudum sejmiku przedsejmowego z 1782 r. oraz prawdopodobnie wspomnianych wcześniej siedmiu laudów sejmików elekcji kandydatów na sądowe urzędy ziemskie.

Drugim najpowszechniejszym rodzajem dokumentacji sejmikowej są instrukcje. Dla sejmiku lubelskiego w czasach stanisławowskich łącznie odnalazłem 31 tego typu materiałów. Najliczniejsze wśród nich są instrukcje sporządzane dla posłów lubelskich delegowanych z sejmiku na sejmy, których w edycji znalazło się 13. Trudno jednoznacznie stwierdzić, czy uchwalona została instrukcja podczas sejmiku przedelekcyjnego odbytego na polu pod Czerniakowem 25 sierpnia 1764 r. W dokumentacji naturalnie nie ma instrukcji poselskiej z 1773 r., gdyż sejmik ten został zerwany. Do kompletu instrukcji poselskich brakuje w zasadzie jedynie przyjętej podczas sejmiku przedsejmowego w 1782 r. Niemniej znamy zawarte w niej postulaty szlachty lubelskiej dzięki odnalezionemu i umieszczonemu w edycji streszczeniu (ekscerptowi). Uzupełnienie instrukcji spisanych na sejmikach poselskich stanowią dokumenty wydawane dla posłów lubelskich delegowanych do króla lub do prymasa. Tych pierwszych odnalazłem 6, natomiast drugich 4. Ponadto w edycji znajdują się 3 instrukcje sporządzone dla posłów do Stanisława Augusta na innego rodzaju sejmikach (z elekcji kandydatów do urzędów sądowych w Łukowie w 1765 r. oraz po jednej z sejmików konfederackich w Łukowie i Lublinie w 1773 r.). Do grupy tej zaliczyłem także instrukcję spisaną dla posłów lubelskich w formie odpowiedzi na pytania Ignacego Wybranowskiego, uchwaloną podczas sejmiku deputackiego w lipcu 1790 r. oraz cztery instrukcje Stanisława Augusta, w które zaopatrzeni byli posłowie królewscy wysyłani na zgromadzenia szlacheckie.

Zdecydowanie mniej liczne są pozostałe materiały związane bezpośrednio z działalnością sejmiku lubelskiego w czasach stanisławowskich. W edycji znajduje się jedna mowa, trzy manifestacje, desideria skierowane na sejmik przedkonwokacyjny w 1764 r., akt przystąpienia szlachty lubelskiej do konfederacji barskiej pod kierownictwem Józefa Rojewskiego

z kwietnia 1768 r., egzemplarz prowiantowania spisany podczas zjazdu konfederackiego w Lublinie we wrześniu 1772 r., registr projektów od szlachty województwa lubelskiego skierowany na sejmik przedsejmowy w 1776 r. z nadzieją zamieszczenia ich w instrukcji oraz list Stanisława Małachowskiego i Kazimierza Nestora Sapiehy z września 1790 r. skierowany na sejmiki poselskie.

Każdy badacz podejmujący się przygotowania edycji akt sejmikowych staje przed podstawowym dylematem, jakim jest decyzja o selekcji materiału źródłowego mającego się w niej znaleźć. Niniejsze wydawnictwo opiera się przede wszystkim na schemacie wypracowanym przez inicjatora edycji akt sejmiku lubelskiego w osobie Henryka Gmitterka, zdecydowanie oszczędniejszym od preferowanego przez Michała Zwierzykowskiego i jego współpracowników³⁶. W przypadku edycji obejmującej okres panowania Stanisława Augusta wątpliwości odnośnie do doboru materiałów rosną proporcjonalnie do liczby zachowanych źródeł z epoki. Stanisław August, niesamowicie zaangażowany w sprawy funkcjonowania państwa, prowadził bardzo obszerną korespondencję ze szlachtą aktywną nie tylko na szczeblu centralnym, ale także lokalnym. W listach tych często znajdują się niezmiernie interesujące informacje o przebiegu sejmików, dające również pogląd na zakulisową stronę obrad. Niemniej w żaden sposób nie można uznać ich za akta sejmikowe, gdyż nie zostały wytworzone w związku z procedurą odbywania zgromadzeń szlacheckich. Z kolei znaczna ilość tej korespondencji sprawiła, że zdecydowałem się także nie odnotowywać jej istnienia przy poszczególnych sejmikach. Podobnie rzecz ma się z listami o charakterze publicznym pisanymi przez dygnitarzy państwowych na sejmiki. Zazwyczaj były one środkiem do zaprezentowania szerszemu gronu ich poglądów na kluczowe w danym momencie sprawy wagi państwowej. Najczęściej nie wiadomo, czy faktycznie docierały na sejmik lubelski i czy były na nim odczytywane³⁷.

Odmienne pod materiałami z poszczególnych sejmików odnotowywałem istnienie, zazwyczaj krótkich, diariuszy, których kilka udało się odnaleźć. Analogicznie potraktowany został obszerny, przeszło 150-stronicowy, zachowany w postaci starodruku diariusz sejmików lubelskich

³⁶ Ważny głos, chociaż w wielu aspektach postulujący rozwiązania odmienne od przyjętych w niniejszej edycji, w dyskusji na ten temat zabrał ostatnio G. Glabisz, *O różnych koncepcjach i praktykach edytorskich na przykładzie akt sejmiku kowieńskiego z lat 1733–1795*, „Kwartalnik Historyczny”, 2023, t. 129, nr 4, s. 875–892.

³⁷ Bezpośrednio w zasadzie tylko z laudum sejmiku przedsejmowego z 21 VIII 1786 r. wynika, że zostały odczytane listy od prymasa Michała Poniatowskiego, marszałka wielkiego koronnego Michała Mniszcha, hetmana polnego litewskiego Ludwika Tyszkiewicza i podczaszego koronnego Michała Czackiego, APL, CLRMO 485, k. 960v.

z lutego 1792 r. Decyzja ta zapadła po dyskusjach z pozostałymi członkami zespołu opracowującego akta sejmików lubelskich i podyktowana była chęcią zachowania konsekwencji w nieuwzględnianiu tego typu materiałów w edycji. Szerszemu gronu zainteresowanych diariusz został zaprezentowany we wrześniu 2024 r. w postaci reprintu wydanego przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie z okazji 550. rocznicy powstania województwa lubelskiego, z komentarzem mojego autorstwa.

Zamieszczone w niniejszym tomie akta sejmiku lubelskiego z lat 1764–1794 publikowane są konsekwentnie w wersji źródłowej, bez stosowania streszczeń, skrótów i opuszczania jakichkolwiek partii tekstu. Opierając się na schemacie zastosowanym przez H. Gmiterka w edycjach akt sejmikowych województwa lubelskiego z lat 1572–1632 oraz 1633–1668, zgromadzony materiał został uporządkowany chronologicznie. Każdemu sejmikowi przypisałem numer, stosując cyfry rzymskie. Następnie w obrębie danego sejmiku wszystkie związane z nim materiały zostały ponumerowane cyframi arabskimi, odrębnie dla każdego zgromadzenia.

Podstawę edycji stanowią przede wszystkim indukty uchwał sejmiku lubelskiego, na podstawie których w kancelarii grodzkiej sporządzano oblaty do ksiąg przechowywanych obecnie w Archiwum Państwowym w Lublinie³⁸. W kilku przypadkach, kiedy nie udało mi się w aktach relacji odnaleźć indukty, za podstawę przyjmowałem oblatę. Na podstawie poszczególnych edycji zawsze wskazuje oznaczenie Rkp. 1 w wykazie odnalezionych wersji danego dokumentu, z oznaczeniem miejsca, w którym rękopis (lub druk) jest przechowywany.

Warto w tym miejscu przypomnieć, że niestety nie zachowały się księgi grodzkie łukowskie, w których znajdowały się oblaty przede wszystkim sejmików elekcji na tamtejsze sądowe urzędy ziemskie. W związku z tym podstawą edycji większości z nich stały się tzw. Teki Pawińskiego, czyli pochodzący z końca XIX w. kopiański akt sejmikowych przygotowywany przez Adolfa Pawińskiego i jego współpracowników, znajdujący się obecnie w Bibliotece Naukowej Polskiej Akademii Umiejętności i Polskiej Akademii Nauk w Krakowie. Odpisy z ksiąg grodzkich łukowskich z lat 1666–1794 przechowywane są w tece nr 16, natomiast odpisy akt sejmiku lubelskiego z lat 1698–1793 w tece nr 9³⁹. Te drugie, ze względu na bardzo dobry stan zachowania ksiąg grodzkich lubelskich, miały znaczenie wyłącznie uzupełniające. Weryfikacja odpisów Pawińskiego z induktami

³⁸ APL, CLRMO 373-380, 384, 387, 389, 390, 395-397, 400, 402-406, 411, 412, 416, 417, 421, 423, 424, 426, 427, 432, 434, 435, 438a, 449, 452, 454, 459, 463, 466b, 476, 478, 485, 489, 491, 493, 495, 496, 499, 500, 503, 504, 507, 508-510, 512, 522.

³⁹ B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326 (TP 9) i 8333 (TP 16).

i oblatami akt sejmikowych potwierdziła także wielokrotnie już sygnalizowane przez historyków liczne pomyłki i odstępstwa ich treści od oryginalnych wersji dokumentów.

Z zasobu Archiwum Państwowego w Lublinie, obok ksiąg grodzkich, kluczowe znaczenie miała kwerenda w księgach ziemskich lubelskich. Udało się w nich odnaleźć dwa lauda elekcji surogata podsędka lubelskiego z lat 1778 oraz 1780, a także lauda sejmików lutowych z 1792 r. i lutowych z 1794 r.⁴⁰ Z kolei w zespole Trybunał Koronny Lubelski udało się znaleźć kilka ekstraktów laudów znanych z ksiąg grodzkich⁴¹.

Istotne dla kompletowania dokumentacji sejmiku lubelskiego okazały się także poszukiwania prowadzone w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie. Pozwoliły one na znalezienie kilku ekstraktów i kopii laudów sejmikowych, a przede wszystkim kopii, będącej jednak wobec braku zachowanego oryginału podstawą edycji, aktu przystąpienia szlachty lubelskiej do konfederacji barskiej pod marszałkostwem Józefa Rojewskiego z kwietnia 1768 r.⁴²

Kwerendą w poszukiwaniu akt sejmiku lubelskiego z czasów stanisławowskich objąłem większość polskich bibliotek naukowych, kilka archiwów oraz placówek zagranicznych (Kijów, Wilno, Wiedeń). W związku z dobrze zachowanym materiałem podstawowym wiele z nich przyniosło jedynie uzupełniające efekty. Wartościowe okazały się przede wszystkim poszukiwania w Archiwum Głównym Akt Dawnych w Warszawie. W Zbiorze Popielów znajduje się ekscerpt instrukcji dla posłów z sejmiku przedsejmowego z 1782 r. oraz kopia manifestu przeciwko laudum i instrukcji sejmiku przedsejmowego z 1766 r.⁴³ Podstawą edycji z materiałów pochodzących z Archiwum Publicznego Potockich stały się egzemplarze mowy Antoniego Lubomirskiego wygłoszonej na sejmiku 6 lutego 1764 r. oraz instrukcji dla posłów na zapytania Ignacego Wybranowskiego z lipca 1790 r.⁴⁴ Z kolei w Archiwum Zamoyskich znajduje się uniwersał Stanisława Augusta zwołujący sejmiki przedsejmowe w 1766 r., adresowany do województwa lubelskiego⁴⁵.

Z kolei dzięki kwerendom w Bibliotece Czartoryskich udało się odnaleźć instrukcję dla posłów z sejmiku konfederackiego w Łukowie, odbytego 18 października 1773 r., która jest jedynym śladem po tym zgromadzeniu⁴⁶. Kilka uzupełnień przyniosły także

⁴⁰ APL, KZL 164, 168, 186, 204.

⁴¹ APL, TKL 443, 444, 460.

⁴² BŁop, rkp. 103, 311, 312, 1385.

⁴³ AGAD, ŻP 121, 126.

⁴⁴ AGAD, APP 313, t. 1; 316, t. 1.

⁴⁵ AGAD, AZ 3083.

⁴⁶ BCzart. 799.

kwerendy w licznych osiemnastowiecznych sylwach i miscellaneach przechowywanych w Bibliotece Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu⁴⁷, Bibliotece Jagiellońskiej⁴⁸ oraz w materiałach z Archiwum Archidiecezjalnego w Lublinie⁴⁹.

Niniejszy tom akt sejmiku lubelskiego przygotowałem, opierając się przede wszystkim na zasadach zawartych w *Instrukcji wydawniczej* Kazimierza Lepszego⁵⁰. Zgodnie z nimi teksty źródłowe poddane zostały umiarkowanej modernizacji. W zakresie zapisu poszczególnych słów dążyłem do zachowania ich fonetycznego brzmienia. Szczególnie jest to widoczne w wyrazach zarówno polskich, jak i w spolonizowanej łacinie, zakończonych na *-yia*, *-ya*, *-ia*, występujących w tekście jako np. *konfederacja*, *fundacyja* czy *rekognicyja*. Jednocześnie zachowałem końcówki *-yi*, w wyrazach takich jak np. *konstytucyi*. Pisownia liter w całym tekście została uwspółcześniona, np. *commisyja* oddana jest jako *komisyja*, z kolei *stego* jako z *tego*, dalej *tey* czy *tei* jako *tej*. Modernizacja tekstu polegała również na usunięciu podwójnych spółgłosek, np. w wyrazach *summa* (oddane jako *suma*) czy *kommisyja* (oddane jako *komisyja*). Zmiany wprowadzałem także w często stosowanych w ówczesnym języku końcówkach wyrazów *-emi*, oddawanymi w edycji jako *-ymi*.

We wszystkich tekstach źródłowych wprowadziłem współczesną ortografię. Zmiany te nie są sygnalizowane w edycji, w odróżnieniu od powtórzeń wyrazów, zachowanych w wersji źródłowej z dopiskiem [*sic*]. Usunąłem większość, bardzo często stosowanych wówczas dużych literer na początku wyrazów, dostosowując ich zapis do dzisiejszych zasad. Odnosi się to również do słów o zabarwieniu emocjonalnym czy też zwrotów grzecznościowych, w efekcie czego wyrazy takie jak *król*, *ojczyzna* czy *najjaśniejszy* zapisuję z małej litery. Nazwy instytucji państwowych takich jak Trybunał Koronny oddaję dużymi literami, nawet jeśli w tekście źródłowym jest inaczej. Jednakże już np. w przypadku liczby mnogiej, kiedy treść dokumentu nie odnosi się do konkretnej instytucji (*po finalną decyzję do właściwych trybunałów*), stosuję zapis z małej litery. Wielkich liter nie stosowałem również w skrótach zwrotów grzecznościowych jak *j.m.*, *ichm.* czy *j.o.* oraz wyrażen o zabarwieniu emocjonalnym jak *ojczyzna*.

W przypadku występujących w tekście dat oraz kwot, podobnie jak czynią to m.in. H. Gmiterek i M. Zwierzykowski, stosowałem cyfry arabskie (zarówno w przypadku zapisu werbalnego danej liczby w tekście, jak

⁴⁷ BOssol., rkp. 317, 714.

⁴⁸ BJ, rkp. 101, t. 8.

⁴⁹ AAL, Rep 64, t. XI.

⁵⁰ *Instrukcja wydawnicza dla źródeł historycznych od XVI do połowy XIX wieku*, red. K. Lepszy, Wrocław 1953.

również zastosowania liczby rzymskiej, np. *vigesima prima* oddawana jest jako 21, z kolei zapis w tekście źródłowym XXI również jako 21). Nazwy miesięcy zapisywałem natomiast słownie, pozostawiając łacińskie określenia w sytuacjach, kiedy były one stosowane w samym źródle. Jeżeli w instrukcjach stosowany był podział na punkty, to zawsze numerowałem je przy użyciu cyfr arabskich, bez względu na zastosowany w tekście źródłowym (np. *primo* oddawane jako 1).

Zapis nazwisk oraz nazw geograficznych został uwspółcześniony i ujednolicony we wszystkich sytuacjach, w których nie miałem wątpliwości co do poprawności ewentualnych zmian, szczególnie jeśli tyczyły się one tej samej osoby, a jej imię czy też nazwisko zapisywane było w różnych formach.

W nawiasach kwadratowych ujmowałem wszystkie uzupełnienia tekstu. Najczęściej polegały one na wprowadzaniu imion poszczególnych osób, rozwijaniu skrótów nazw urzędów, dat oraz abrewiacji suspensyjnych i kontrakcyjnych. Jednocześnie w tekście dość obszernie stosowałem skróty, przeważnie w odniesieniu do bardzo często występujących form grzecznościowych i honorowych, jak jaśnie wielmożny, jaśnie oświecony czy ichmościowie. Zabieg ten pozwolił na ograniczenie objętości edycji.

W przypisach tekstowych sygnalizowałem różnice pomiędzy poszczególnymi kopiami danego dokumentu, z zaznaczeniem partii tekstu, której tyczy się dana uwaga. Pomijałem drobne odmianki w tekście, najczęściej występujące w postaci tzw. literówek. W analogiczny sposób wykazywałem braki w tekście źródłowym, wynikające np. z uszkodzeń fizycznych dokumentu, jak również ingerencje w tekst, takie jak uzupełnienia nad linią danego wersu czy też na marginesie karty /strony. Ze względu na liczne przeinaczenia występujące w odpisach zwanych Tekami Pawińskiego, które w przypadku pomieszczonych w niniejszej edycji materiałów zazwyczaj stanowiły dopiero trzecią czy też czwartą kopię danego dokumentu, zaobserwowane w nich różnice sygnalizowałem, kiedy zmieniały sens tekstu lub odnosiły się do imion, nazwisk i nazw własnych. Z kolei miejsca, w których występują wyrazy, z różnych względów nieodczytane, oznaczałem jako [--].

W tradycyjnych przypisach dolnych zamieszczałem pozostałe uzupełnienia, np. w sytuacji kiedy dana osoba w tekście wymieniana była jedynie z urzędu lub godności. Tam także znajdują się odesłania do zebranych w *Volumina Legum*⁵¹ konstytucji sejmowych, do treści których odwoływano

⁵¹ *Vol. Leg.*, t. 5–9, wyd. J. Ohryzko, Petersburg 1859–1860; t. 9, wyd. Akademia Umiejętności, Kraków 1889; t. 10, wyd. Z. Kaczmarczyk, Poznań 1952.

się w uniwersałach, uchwałach i instrukcjach sejmikowych⁵². Celem zachowania przejrzystości tekstu wprowadziłem logiczny podział na akapity, nawet jeśli w tekście źródłowym nie został on zastosowany.

Tom obejmujący akta sejmikowe województwa lubelskiego z lat 1764–1794 przygotowany został w ramach grantu pt. *Akta sejmikowe województwa lubelskiego z lat 1633–1794*, realizowanego ze środków Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki w latach 2018–2024, którego kierownikiem był prof. dr hab. Dariusz Kupisz z Uniwersytetu im. Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie.

Kamil Jakimowicz

⁵² Dla tomów wydanych już w ramach serii *Volumina Constitutionum*, odsyłam do tejże edycji, zob. *Vol. Const.*, t. II, 1550–1609, vol. I–II, wyd. S. Grodziski, I. Dwornicka, W. Uruszczak, Warszawa 2005–2008; t. III, 1611–1640, vol. I–II, wyd. S. Grodziski, M. Kwiecień, A. Karabowicz, Warszawa 2010–2013; t. IV, 1641–1668, vol. I–II, wyd. S. Grodziski, M. Kwiecień, K. Fokt, Warszawa 2015–2017; t. V, 1669–1676, vol. I, wyd. S. Grodziski, M. Kwiecień, K. Fokt, Warszawa 2022.

WYKAZ SKRÓTÓW

APL	– Archiwum Państwowe w Lublinie
AAL	– Archiwum Archidiecezjalne w Lublinie
AGAD	– Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie
APL	– Archiwum Państwowe w Lublinie
APP	– Archiwum Publiczne Potockich
AZ	– Archiwum Zamoyskich
BCzart.	– Biblioteka Muzeum Narodowego im. Czartoryskich w Krakowie
BJ	– Biblioteka Jagiellońska w Krakowie
BŁop.	– Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie
BN	– Biblioteka Narodowa w Warszawie
BOssol.	– Biblioteka Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu
B. PAU-PAN Kr.	– Biblioteka Naukowa PAU i PAN w Krakowie
CGRMO	– Castrensia Grabovicensia, Relationes, Manifestationes, Oblatae
CLRMO	– Castrensia Lublinensia, Relationes, Manifestationes, Oblatae
Deputaci	– <i>Deputaci Trybunału Koronnego 1578–1794. Spis, cz. V</i> , opr. J. Ternes, Warszawa 2017
f.	– fond
gen.	– generosus
ichm.	– ichmościowie
J.K.M.	– Jego Królewska Mość
j.m.	– jego mość
j.o.	– jaśnie oświecony (jaśnie oświeceni)
j.w.	– jaśnie wielmożny (wielmożnym)
k.	– karta
K.J.M.	– Król Jego Miłość
KK	– Księgi Kanclerskie
KZL	– Księgi ziemskie lubelskie
LMAVB	– Lietuvos Mokslų Akademijos Vrublevskių Biblioteka w Wilnie
MK	– Metryka Koronna
m.M.	– mancipium Mariae
m.p.	– manu propria
p.n.m.	– pan nasz miłościwy
rkp.	– rękopis
św.	– świętego
t.	– tom
TKL	– Trybunał Koronny Lubelski
ur.	– urodzony
Urzędnicy, t. 4, z. 4	– <i>Urzędnicy województwa lubelskiego XVI–XVIII wieku. Spisy</i> , oprac. W. Kłaczewski, W. Urban, Kórnik 1991.
v.	– verso
Vol. const.	– <i>Volumina constitutionum</i>
Vol. leg.	– <i>Volumina legum</i>
W. Ks. Litewskie	– Wielkie Księstwo Litewskie

AKTA SEJMIKOWE

I. Sejmik przedkonwokacyjny w Lublinie, 6 lutego 1764 r.

1. *Uniwersał prymasa Władysława Łubieńskiego z 12 listopada 1763 r.*

Druk 1. *AGAD, Zbiór materiałów papierowych, sygn. 366, k. 1–3.*

[k. 1] Władysław Aleksander Pomian z Łubny Łubieński z bożej i Stolicy Apostolskiej łaski arcybiskup gnieźnieński, legatus natus, Korony Polskiej i W. Ks. Litewskiego prymas i pierwszy książę.

Wszem, wobec i każdemu z osobna komu o tym wiedzieć należy, osobliwie jaśnie wielobnym, j.w., wielmożnym, ichm. panom senatorom duchownym i świeckim, dygnitarzom, urzędnikom i wszystkim stanu rycerskiego obywatelom koronnym i W. Ks. Litewskiego, moim wielce m[iłość]ciwym panom kolegom, przyjaciołom i braci, przy zaleceniu chęci i służby mojej, do wiadomości podaję.

Iż po tak przykrych nieszczeniwościach i dolegliwościach, które potykały ojczyznę naszą, jako też tymi laty wielorako z okazji sąsiedzkiej wojny doznanych, ta największą nazwać się może, gdy najlepszego z panów najjaśniejszego K.J.M. Augusta III, szczęśliwie nam dotąd panującego nad wszelkie nasze spodziewanie gwałtownie wcale utracamy. Przerażliwa zaiste wiadomość feralnym lotem napełniając całej prawie Europy kraje, niepodobna żeby w szczególności zacnych obywatelów narodu polskiego i W. Ks. Litewskiego już dotąd nieznośnym także nie napełniła smutkiem. Przypadek ten żaloszny, a oraz okropna całej Rzeczypospolitej (mianowicie w tak niepomyślnym właściwych interesów położeniu zostającej) postać terazniejsza, kogoż z kochających własną [k. 1v] matkę synów nie zasmuci i nie rozrzewni?

Ale w pośród tych rozpaczy podniósłszy ku panu panujących oczy i widząc, że nieskazitelnych jego wyroków dzieło, biorąc nam najukochańszego ojca ojczyzny, tą nas powszechną w opłakania godnym sieroctwie pokryło żalobą, już do woli jego świętej stosować się przyzwoita, a poleciwszy niezawodnej i wszechmocnej opiece całość Rzeczypospolitej i publicznego dobra, teraz w tym wspólnym każdemu żalu czułą pieczę i najdokładniejsze staranie o miłej wszystkim obywatelom matce mieć należy. Jakoż idąc przodków moich w podobnych okolicznościach śladem, gdy dla ubezpieczenia całego Królestwa i państw jemu należących, do najskuteczniejszych brać się nam skwapliwie środków sama potrzeby nieodbitę przynagła pora i prawem opisane w tym razie po województwach,

ziemiach i powiatach przedkonwokacyjne sejmiki, a wraz i samą generalną konwokacją wyznaczyć radzi.

Przeto ja, zrządzeniem boskim na pierwszym w tej najjaśniejszej Rzeczypospolitej zasadzony miejscu, sprawując nieuchronną dostojęństwu memu z dawnych praw przyłączoną powinność, przychyliwszy się do rady i zdania ichm. panów senatorów na odgłos tak smutnych nowin o śmierci K.J.M. do Warszawy zgromadzonych, z urzędu mego podług dawnego zwyczaju do wiadomości wszystkich stanów koronnych i W. Ks. Litewskiego żalosne donoszę osierocenie i śmierć K.J.M. p.n.m. nie bez łez ogłaszam, którego pan Bóg z tego doczesnego życia na wieczny żywot powołał i przeniósł w Dreźnie, mieście stołecznym państw jego dziedzicznych, dnia 5 miesiąca października około piątej godziny przed wieczorem. I żeby to zejście z tego świata K.J.M. po województwach, ziemiach, powiatach i grodach wszystkich ogłoszone było, od wszelkich do których to należą żądam urzędów i im to zapowiadam.

Stosując się przy tym do zgodnej rady po wyżej wspomnianych przytomnych ich. panów senatorów Obojga Narodów, na fundamencie praw i zwyczajów dawniejszych (ponieważ nic dotąd nowszego w przypadku interregni później nie ustanowiono) lubo sejmiki przedkonwokacyjne, także i sam sejm należałoby pręcej złożyć, lecz gdy okoliczność śmierci K.J.M. za granicą ogłoszenie jej publiczne spóźniła, tudzież wielkiej ważności materyje, co w tym razie prześwietne województwa [k. 2] wziąć przed się do naradzenia mają, porozumienie pomiędzy sobą zacnych obywatelów i pomiarkowanie braterskie zaszytych na niedawnych sejmikach niechęci, do odnowienia potrzebnej konfidencyi i zjednoczenia się ku dobru pospolitemu, nad to zgodzenie potrzeb publicznych z interesami województw ruskiej prowincyi i W. Ks. Litewskiego, sposobność podróży i na miejscu konwokacyi generalnej uprowadowanie wystarczającej ku potrzebom wszystkich żywności, pszyśpieszenia ich nie pozwalają, więc też sejmiki po województwach, ziemiach i powiatach Obojga Narodów na dzień 6 miesiąca lutego w roku przyszłym 1764 Księstwu jednak Zatorskiemu i Oświęcimskiemu, tudzież ziemi halickiej ośmiu dniami podług zwyczaju przed tym terminem, to jest na dzień 30 miesiąca stycznia, a województwu mazowieckiemu partykularne sejmiki na dzień ^a6^a miesiąca ^blutego^b generalny w Warszawie na dzień 30 kwietnia pomienionego miesiąca składam. W województwach zaś pruskich poprzedzić mają sejmiki partykularne (według zdania ichm. p[anów] wojewodów tamecznej prowincyi złożone), generalny w Grudziądzu z alternaty przypadający na dzień ^cmiesiąca ^d, do których nim przyjdzie, aby dla przyjęcia samych prywatnych transakcyi wszędzie po grodach publiczne księgi otwarte były ostrzegam.

Na tych zaś sejmikach prześwietne województwa, ziemie i powiaty, najistotniejsze członki, jedność ciała i okazałość tej najjaśniejszej Rzeczypospolitej składające, jednomyślnie wszystko czynić zechcą i że każdemu na uszczęśliwieniu wszystkich należy, wszyscy i każdy do niego przykładać się powinni. Za tym według prawa postanowią zaraz sądy kapturowe, ażeby po zejściu pana, w tym czasie terazniejszym nie ustawał bieg świętej sprawiedliwości przeciwko tumultom i kupom swawolnym na utrzymanie wewnętrznego bezpieczeństwa. Zważą oraz i zastanowią się nad tym, w jakowym stanie ojczyzna osierocona zostaje, której bliski upadek swój i obcy widzi, a każdemu dziwno jak ta bezrządna machina dotąd stoi.

Lat 37 minęło, wolnie doszłego sejmu nie mieliśmy. Te obszerne państwa Rzeczypospolitej najmocniejszymi sąsiadami otoczone, blisko pół wieku bez rady, prawa bez skutku, sprawiedliwość tumultami obarczona, wolność mocą, musem i bezprawiem skrępowana, handle wewnętrzne upadły, miasta kraju ozdoba, całe niszczały, wsie i fortuny szlacheckie na łup podane, [k. 2v] kto mocniejszy ten rządzi. Jesteśmy bez sił, granice otwarte, bezbronne i bezodsieczne. Skarb publiczny bez pieniędzy, pieniądze bez waloru wewnętrznego. Słyszeć, czytać historyje, równych nierządów przykładu wynaleźć trudno, poznać zaś łatwo, że państwa podobnie nierządne, albo nieprzyjaciołom łupem, albo dzikimi z czasem na wzór tatarskich staną się polami.

Także obiorą posłów na konwokacyją, którą na dzień 7 miesiąca maja roku tegoż 1764 tu w Warszawie naznaczam. Na tę żeby tak ichm. p[anowie] senatorowie, jako też p[anowie] posłowie wcześniej stawić się raczyli zapraszam i przez miłość ojczyzny (gdyż wiele na tym zależy całość bezpieczeństwa Rzeczypospolitej, aby jak najprędzej był ten akt odprawiony) pubudzam i zalecam. Abyśmy i o przyszłym monarsze rozważnie pomyśleć i czas elekcyi onego ustanowić, na wzór zaś dawniejszych kapturów i tak podczas ostatniego interregnum były rząd, bezpieczeństwo, porządek sądów, sprawiedliwości świętej ustawiczność, pogotowiu dla czynienia zapisów, kontraktów i innych zwyczajnych transakcyi, leżenia ksiąg sposób obmyśleć, bezpieczeństwo granic koronnych i W. Ks. Litewskiego (zbrojnego i licznego żołnierza potrzebujących) ustanowić i utrzymanie jego upewnić, sojusze i przymierza z pany i państwa sąsiedzkimi potwierdzić i obwarować mogli.

A gdy z rozrządzenia boskiego pora nadziei otwiera się, byle zgoda i jednomyślność na miłości wspólnego początku swoje ufundowała, chwytając czas ucalenia ustaw podupadłych, czas ratunku, do którego naturalnego prawa instynkt każdego pobudza, a prosząc Boga o oświecenie myśli naszych, dla tym doskonalszego wynalazku środków skutecznych

do wybawienia i wydźwignienia z obalin już całe ku upadkowi ojczyzny naszej przez bezradność nachylonej, potrzeba pomyśleć o wyszukaniu sposobów przyzwoitych, którychby użyciem można dostatecznie całość i ubezpieczenie rad, sejmów i praw oraz niezawodną onych edukacją opatrzyć i zmocnić i te sposoby w instrukcjach przyszłych doskonale wypisać lub mocy i powagi obranym na sejm konwokacyjny j.w. posłom do wspólnej z innymi województwy namowy i nieodwłocznego udziałania użyczyć, żeby to wszystko, cokolwiek terażniejszych okoliczności wyciągać może potrzeba i co na elekcyi przyszłej za radą i zgodą wszech stanów Obojga Narodów obranemu da Bóg panu do poprawy rządu i praw być ma podane, za pomocą Bożą gruntownie ustanowione było. Jaki zaś sposób przyszłej elekcyi ma być [k. 3] ułożony i czas sam użyczy rady.

Niech tedy nad tym sejmiki mocno pomyślą i w tym uniwersale wyrażone materyje za instrukcje mają, abyśmy na po tym i czasu nie tracili i nowymi zjazdami kosztu sobie nie przyczyniali. Niech o to ichm. p[anom] posłom moc umawiać się w konwokacyjnym przeciągu zupełną dadzą i jej na wszystkie wynikające przypadki dostatecznie powierzą. A że Bogu miłośnikowi i dawcy pokoju rzecz najmiłsza, państwowi zaś wszelkim najszacowniejsza obywatelów powszechna zgoda i wzajemna miłość, więc proszę, zaklinam i obowiązuję każdego z w[asz] m[ościów] panów, ażebyście wszelkie do siebie z jakichkolwiek przyczyn wynikające urazy z serc wyrugowawszy i w wieczne zapomnienie zagrzebłszy (bo te zawsze były, te są i te będą przyczyną jarzma, zniszczenia i zguby wszystkich państw wolnych), szczerze a nie zmyślnie podufałość staropolską między sobą jak najściślej przywrócili i po bratersku (jako jednej matki synowie) w złączeniu nierozdzielnym myśli i serc przez związek jak najmocniejszej uprzejmości pojednali, wspólnie ze mną to powszechne sieroctwo naszego Królestwa dotąd (ile najdelikatniej i najwierniej być może) piastując, dokąd nam Bóg łaskawy z swych opatrznych najwyższych rządów nie ustanowi szczęśliwie króla i ojca krajowi naszemu powszechnego.

Ażeby zaś swawolnym kupom i najazdom zabieżona była droga, oddając to straży i pilności ichm. p[anów] starostów sądowych Obojga Narodów, przypominając onym, aby się w potrzebach podług konstytucyi 1609¹ o ludziach swawolnych, powtórną 1613² zatwierdzonej sprawiali. Ichm. zaś p[anom] starostom pogranicznym mocno zalecam, aby żadnych cudzoziemców jakimkolwiek podejrzeniu podpadających i słusznych paszportów nie mających, w granice Królestwa tego nie puszczali, tudzież nowej zagranicznej monety nawożenia przestrzegali, nieodstępując od

¹ *Vol. Const., t. II, vol. 2, s. 382.*

² *Vol. Const., t. III, vol. 1, s. 123.*

rygoru praw dawnych, jakimi do strzeżenia granic i dodania ludzi za ordynansem j.w. wodzów są obowiązani. Jeżeliby zaś, od którego monarchy poseł się trafił, mnie znać nieodwłocznie dawali, a samemu do mojej rezolucyi przy granicy zostanie potrzebne zapowiedzieli. W czym wszystkim, aby nas pan Bóg zastępów wspomagać raczył, gorąco onego proszę.

Aby ten uniwersał po województwach, ziemiach i powiatach nieodwłocznie był rozgłoszony, pilności ichm. p[anów] starostów [k. 3v] w Obu Narodach jak najskuteczniej polecam i onże przy położeniu pieczęci mojej własną podpisuję ręką.

^{e-X}. W[ładysław] Łubieński prymas m.p.^e

Oraz za zdaniem ichm. panów senatorów na ten czas w Warszawie będących, jako to: jaśnie wielebnych ichm. księży Antoniego Ostrowskiego kujawskiego, Hieronima Szeptyckiego płockiego, Antoniego Wołłowicza łuckiego, Michała Wodzickiego przemyskiego oraz podkanclerzego koronnego, Józefa Załuskiego kijowskiego biskupów, j.o. j.w. Jana Klemensa Branickiego kasztelana, Waclawa Rzewuskiego wojewody krakowskiego, pierwszego wojsk koronnych wielkiego, drugiego polnego hetmanów, Antoniego Jabłonowskiego poznańskiego, Franciszka Salezego Potockiego kijowskiego, Andrzeja Zamoyskiego inowrocławskiego, Aleksandra księcia Czartoryskiego ruskiego, Józefa Ossolińskiego wołyńskiego, Antoniego Lubomirskiego lubelskiego, Bernarda Gozdzińskiego podlaskiego, Kazimierza Granowskiego rawskiego, Jana Jabłonowskiego braclawskiego, Pawła Mostowskiego pomorskiego, Franciszka Szembeka inflanckiego wojewodów, Tadeusza Lipskiego łączyckiego, Andrzeja Moszczyńskiego inowrocławskiego, Michała Suffczyńskiego czerskiego, Aleksandra Dzierzbickiego brzezińskiego, Jakuba Zielińskiego raciańskiego kasztelanów, Franciszka Bielińskiego marszałka w[ielkiego] koron[nego], Fryderyka Michała księcia Czartoryskiego kanclerza w[ielkiego] W. Ks. Litewskiego, Teodora Wessla podskarbiego w[ielkiego] koron[nego], Józefa księcia Sanguszka marszałka nadwornego lit[ewskiego], status ministrów podaję i do grodów posyłam. Dan w Warszawie dnia 12 miesiąca listopada roku pańskiego 1763.

^{a-a} *Wpisane odręcznie.*

^{b-b} *Wpisane odręcznie.*

^c *Puste miejsce.*

^d *Puste miejsce.*

^{e-e} *Podpis odręczny.*

2. *Mowa Antoniego Lubomirskiego na zagajenie sejmiku przedkonwokacyjnego w Lublinie 6 lutego 1764 r.*

Druk 1. AGAD, APP 313, t. 1, s. 70–73; **Rkp. 1.** AGAD, AZ 3083, s. 171–174 – kopia; **Rkp. 2.** BN, rkp. 1809, s. 1006 – kopia; **Rkp. 3.** BOssol., rkp. 317, k. 236–237v – kopia; **Rkp. 4.** LMAVB, f. 17, nr 181, s. 119–124 – kopia.

[s. 70] Zagajenie sejmiku przedkonwokacyjnego w Lublinie przez j.o. księcia j.m. [Antoniego] Lubomirskiego wojewodę lubelskiego, dnia 6 lutego 1764 roku, stante interregno po śmierci najjaśniejszego Augusta III króla polskiego.

Powszechna a podległa prawu pospolitemu, każdego żyjącego nikiemność, ta najwyższe powagi i wspaniałe całego świata poniża trony, przez którą poznać kondycję ludzką, że choć raz wyniesiona, też sama znowu w niższą porównać się i zamienić musi. Ten który zdobił najszacowniejszy między innymi tron polski w swych ręku, serc wolnych nosił pieścidło, łask nieprzebranych piastując szafunek! Ten który nie jednego urzędami i dostojenstwem w tej Rzeczypospolitej ubogacił, licznemu zgromadzeniu podług powierzonej sobie władzy przed swój majestat często stawić się nakazał i tam miarkował łaski z zasługami, występki miłosierdziem karał, dobrem pospolitym rozrządzał, cnoty bogatego z uboższym porównywał, wszystkie wypełnił obowiązki podług prawa, co panującemu przynależy i będąc najwyższym Rzeczypospolitej stanem i głową całego Królestwa, teraz przed króla królów powołany natury wyrokiem, już nie jak monarcha, ale jako podległy śmiertelności człowiek, stawić się musiał i dać rachunek z rządów i panowania swego.

Osierociała ojczyzno! Straciłaś ojca, straciłaś trzydziestoletni pokój, a wraz bodaj nie wszystkie zbiory i dostatki! W tej nieokreślonej nieszczęśliwości naszej skądże pomoc? Skąd spodziewany ratunek i skąd przybędzie pożyteczna w skutkach swoich rada? Opatrznej wszechmocności dzieło jeszcze nachylonemu państwu nie daje upadać, owszem z tych dźwiga obalin przez namiestniczą stante interregno j.o. księcia j.m. prymasa³ przezorność, który podnosi rękami swymi te rudera Rzeczypospolitej przez najświętsze swoje przed Bogiem ofiary, jako najpierwszy i najwyższy w Królestwie kapłan. Wspiera usilnym staraniem i radą swoją, aby ta machina Królestwa nie tylko do gruntu nie upadła, ale zupełnie ocalała. Zgromadził w początku bezkrólewia prześwietny do siebie Senat, biorąc do ratunku ojczyzny, raczej do jej podpory, za najgruntowniejszy fundament, [s. 71] miłość między obywatelami, jedność i konfidencją. Wszak wiemy z doświadczenia, gdzie nie masz miłości, tam być nie może jedność,

³ *Władysław Lubieński.*

a gdzie zbywa wraz na miłości i jedności, tam zapewne nie znajdzie zupełnej konfidencji.

Zalecał prawem chrześcijańskiego obrządku, aby niechęci, urazy jeden drugiemu odpuścił, darował i w wiecznej zagrzebał niepamięci, bo takową niesfornością najwięcej królestw zaginęło, wiele prowincyi odpadło, wiele bezprawia stąd się zrodziło. Co wykorzenić z przykrą zawsze przychodzi trudnością. Pokazuje prędkie sposoby do wydzwignienia z smutnej nas sytuacji, kiedy jednomyślnym Senatu zdaniem, składa antekonwokacyjne sejmiku podług mocy prawa, zachęca prześwietne województwo do żywej praw gorliwości, a równej miłości, jedności i konfidencji. Naznaczył dzień dzisiejszy do sejmikowania uniwersałem swoim, który ja wstrzymuję do publicznego przeczytania, póki pierwiej szczerego nie uczynię j.w. w[łaśc] m[ościom] panom oświadczenia mego.

Witam przeznacne zgromadzenie, a raczej wybór najszacowniejszy godnych województwa lubelskiego obywatelów, a braci moich. Witam takowym onych przyjęciem, jakie podług ich zacności każdemu przynależy uszanowanie i jaka po mnie wyciąga przyzwoitość, równie z wszystkimi urodzonemu. Serce moje bez preferencyi dla nikogo bardziej nie interesowane, nad jedno szczególne dobro publiczne i ufam, że taż sama równa gorliwość w ichże przemieszkiwa sercu zadawnionym staropolską cnotą.

Zjazd zaś ten tutejszy, a raczej podług prawa nas zgromadzenie przez j.o. księcia j.m. prymasa okazuje w sobie, abyśmy najpryncypalniej na tych sejmikach obmyślili sposoby nim sejm konwokacyjny nastąpi in ordine do obrania przyszłego monarchy swego. Te wolnymi głosami przez zaszczyt wolnego narodu, podług staropolskich zwyczajów spodziewać się, że nastąpi i jeżeli kiedy wspanialej i gruntowniej może w nas wydać się delikatność liberi veto, to teraz otwiera się czas i pora walecznemu narodowi polskiemu, że nie w słowach kochamy i szanujemy wolność, ale tę w istocie samej zachowany i utrzymamy.

Nie należy się nam obawiać, ani lękać, aby cudze potencje miały nam czynić impozycyją circa electionem nowego daj Boże pana. Mamy dowody ich sąsiedzkiej przyjaźni [s. 72], że oni o naszej dość mocno myślą wolności, jako nas informować mogą dawne między nimi umowy: król francuski przez traktat wersalski d[ie] 18 septembris 1735 swoim i sukcesorów swoich imieniem obowiązał się, iż wolności Rzeczypospolitej Polskiej, mianowicie zaś artykułem 3 prawa wolnego królów obierania, bronić zawsze będzie i że do utrzymania tego wszelkich kiedy i ile będzie potrzeba zażyje sposobów. Dom austriacki artykułem 1 praeliminariorum d[ie] 3 octobris 1735, tudzież artykułem 6 tractatus definitivi viennensis d[ie] 18 novembris 1738, przyobiecuje na zawsze wszelkie praw i wolności Rzeczypospolitej Polskiej bezpieczeństwo, osobliwie, że jej nigdy na po tym wolnej królów

przeszkadzać nie będzie elekcji. Dwór petersburski wraz z saskim dworem actibus accessionis ad praeliminaria 1735 subscriptis d[ie] 15 maii 1736, toż samo wyraźnie i solennie przyrzekły, które to actus ingrosowane są z gwarancją w traktat wiedeński 1738, articulo 6. Porta Ottomańska, tudzież Chan Tatarski i obowiązali się traktatem w Żurawnie zawartym d[ie] 15 octobris 1676 art. 6, traktatem karłowickim d[ie] 26 januari 1699, traktatem pruckim d[ie] 31 julii 1711, art. 3, osobliwie zaś traktatem konstantynopolitańskim d[ie] 16 aprilis 1712, art. 1, § 12 utrzymywać prawa i wolności Rzeczypospolitej Polskiej. Największa zaś jej wolność na wolnym królów zawisła obieraniu.

Toć tedy bezpieczni jesteśmy od tych potencji i za tych między sobą poczynionymi traktatami niewzruszeni spoczywać możemy, jak za pewną praw naszych zasłoną.

Mamy jeszcze prawo w kilku konfederacyjach generalnych, a najświeższe 1733 na ostatniej konwokacyi ustanowione i też same ingrosowane w konstytucyją sejmu pacificationis 1736 roku, temu słowy: *Warujemy to sobie i osobliwszym sposobem konfederujemy się wszyscy, sub fide honore et conscientiis nostris [...]* [s. 73] *nie rozrywając się na części, ani żadnej dismembracyi, tak Korona z W. Ks. Lit. jako i W. Ks. Lit. z Koroną, tudzież inne prowincyje inkorporowane, jako jedna i nierozdzielna Rzeczpospolita*⁴.

Taż sama konstytucyja niżej bezpieczniejszymi od podobnych bojaźni nas czyni, upewniając: *A jako my pro secenissimis regibus nostris [...] in tuitio-nem bezpieczeństwa jej uczynione przypomniał*⁵.

O tejsze wolnej elekcji mamy dość rozliczne praw wykłady jako to konstytucyje 1520, 1550, 1576, 1588, 1593, 1619, 1632, 1648, 1693, których de tenore nie czytam dla prędszego skrócenia mego mówienia, ile dopiero czas otwiera się do myślenia i do traktowania o tym. Teraz tylko kochaniem ojczyzny swojej, miłością dobrego obywatela oświadczam się, że jedno moje i najpierwsze w początku sejmikowania te jest obiectum, miłość, jedność i szczerza między nami ustanowiona, aby była konfidencyja, a tak dalsze obrady, zgodne i łatwe nam się uczynią. Zaś abyśmy wiedzieli wszyscy i znali o czym mamy radzić, mówić i sejmikować? Upraszam, jeżeli jest jednostajna wola j.w. w[aś] m[ościów] panów i kochanych braci moich, aby uniwersał j.o. księcia j.m. prymasa był in gremio nostri przeczytany.

3. Desideria na sejmik przedsejmowy convocacionis

Rkp. 1. APL, CLRMO 373, k. 107–107v – indukta, w grodzie lubelskim oblatował ur. Franciszek Piotrkowski 11 II 1764 r. [sabbatho ante festum sancti Valentini Martyris proxima a.d. 1764];
Rkp. 2. B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 262–263v – kopia.

⁴ Vol. Leg., t. 7, s. 287.

⁵ Ibidem, s. 289.

[k. 107] Desideria prześwietnego województwa lubel[skiego] na sejmik przedsejmowy convocationis 1764 dnia 6 februarii przez wielmożnego j.m. pana Stanisława Wybranowskiego skarbnika lubel[skiego] podane, na które całego prześwietnego województwa zaszedł assensus.

Lauda dawniejsze, ażeby ante omnia przed zaczynającym się sejmikiem zawsze czytane były według dawnego zwyczaju osobliwie laudem anni 1630 ostrzeżone, ażeby albo co potrzebnego przydać lub poprawić wolno było.

W grodzie naszym lubelskim fortun naszych posteritas śladu mieć nie będzie, że indukty od lat kilku już nie masz, kopie dawne poniewierają się i giną, j.m. pan regent znaczny mając prowent, żadnego nie ma starania, obcami z inszych województw osobami kancelaryję osadza, więc należy succurrere tak wielkiemu nas wszystkich obywatelów niebezpieczeństwu.

Ichm. p[anowie] egzaktorowie czopowego i szelężnego pensyją laudo anni 1762 sobie naznaczoną kontentować się powinni, jeżeliby in subsequens jakową pretensyję sobie formowali ta nullitatis być powinna.

Co by zaś in publico obrad naszych proponowane było tylko prywatnie, to powinno być cassabile jako się i teraz stało immediate, że dołożyli podatek jakiś prywatnie przeciwko prawu annorum 1655⁶, 1659⁷, 1661⁸, 1670⁹, 1677¹⁰, 1678¹¹ na miasta i miasteczka za czym jeżeliby się ważył, który j.m. pan marszałek takowe laudum prywatnie uchwalone wydawać takowego pro incapaci omnium functionum mieć deklarujemy i ichm. p[anów] exaktorów tychże annihilujemy.

Że województwo nasze procesami zawsze obarczone, szczególnie od ichm. panów exaktorów, niemniej i ichm. panów plenipotentów, więc dobry porządek potrzebny do uspokojenia niech pokażą ichm. p[anowie] plenipotenci, expensa calculum niech uczynią przed j.w. dygnitarzami niech się mniejszą kwotą kontentują ad normam laudi anni 1762, a jeżeli się tymże ichm. panom nie podoba płaca, znajdziemy za mniejszą kwotę ochotniejszych.

Miasto Lublin do ostatniej kłęski przyszło przez niedojrzenie konstytucyi opisanej anni 1565¹² w egzakcyi województwa lubel[skiego] czopowego i szelężnego po mieście Lublinie jest krzywda w imporancyi przez umniejszenie piwowarów, których plenus humerus bywał.

⁶ *Vol. Const., t. IV, vol. 1, s. 365.*

⁷ *Vol. Const., t. IV, vol. 2, s. 16.*

⁸ *Ibidem, s. 100.*

⁹ *Vol. Leg., t. V, s. 29.*

¹⁰ *Ibidem, s. 236.*

¹¹ *Ibidem, s. 278.*

¹² *Vol. Const., t. II, vol. 1, s. 185–190.*

Nie może być inszy sposób w allewiacyi pogłównego ułożonego na województwo nasze przez R[zeczpospo]litą na sejmie 1717¹³ płacenia, szczególnie że Trybunał Koronny ma swoje miejsce sądzenia dlatego 93 040 złp gr 10 pogłównego płacimy. Rozpatrzywszy się więc województwo nasze w tak ciężkim obciążeniu, więc allewiacyję niech uczyni j.m. p[an] starosta¹⁴ [k. 107], śp. j.m. p[anu] Załuskiemu laudo pozwoliło województwo intratę z browaru dla szczupłych temuż dochodów, lecz teraz wyciężony widząc skarb upraszamy, ażeby tenże prowent wrócił się do województwa temuż śp. j.m. p[anu] Załuskiemu pozwoliło województwo złp 1000 na zamkowych ludzi, ale terażniejszy j.w. starosta ma dostatniejszą przychód, więc upraszamy od tejsze kwoty abstinere.

Obligujemy aby j.m. p[an] podwojewództwy¹⁵ tak w powiecie lubelskim i urzędowskim miarę postanowił sprawiedliwą, to jest żeby było w ćwierci garcy 9, a w korcu garcy 36, po wszystkich miastach i miasteczkach za Zygmunta I statut nam wyraźnie podał de impossessionatis anni 1543, co upraszamy potwierdzić.

A że o konstytucyi 1523 v[olumen] I. folia 400 *de furto prohibendo*¹⁶ ichm. p[anowie] starostowie zapomnieli, więc przypominamy naszemu ichm. p[anowi] staroście, aby luźnych próżniaków z poddaństwa uchodzących ludzi kazał łapać, cale by się do hultajstwa nie ciągnęli.

In facie całego województwa na sejmiku antekonwokacyjnym wnoszące i czytane in publico desyderyja, po kilkukrotnym pytaniu o zgodę, za zgodą całego województwa podają, podpisują in loco solito obrad naszych dnia 6 februarii 1764. Stanisław Leon Wybranowski m.p.

Puncta te podane od j.m. pana [Stanisława Leo] Wybranowskiego skarbnika województwa lubelskiego podpisując. [Eustachiusz] Potocki g[enerał] a[rtylerii] W. Ks. Lit[ewskiego], marszałek sejmiku koła rycerskiego m.p.

4. *Laudum sejmiku przedkonwokacyjnego w Lublinie 6 lutego 1764 r.*

Rkp. 1. APL, CLRMO 373, k. 108–113v – indukta; **Rkp. 2.** APL, CLRMO 375, k. 129v–146v – oblata; w grodzie lubelskim oblatował ur. Jakub Zubowicz 11 II 1764 r. [sabbatho ante festum sancti Valentini Martyris proxima a.d. 1764]; **Rkp. 3.** APL, TKL, rkp. 443, s. 594–603 – ekstrakt; **Rkp. 4.** LMAVB, f. 17, nr 181, s. 119–124 – kopia; **Rkp. 5.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8333, k. 143–148v – kopia.

[k. 108] My rady, dygnitarze i urzędnicy oraz całe rycerstwo województwa lubelskiego i ziemi łukowskiej w tak smutnej chwili po śmierci wiekiem

¹³ Vol. Leg., t. VI, s. 142.

¹⁴ Jan Jakub Zamoyski.

¹⁵ Ignacy Stoiński.

¹⁶ Vol. Const., t. I, vol. 1, s. 390.

nieodżałowanego najłaskawszego z królów, świętej pamięci Augusta Trzeciego, którego słodkie panowanie w miłym dla ojczyzny pokoju w nie-
wygasłej nigdy pamięci i rekognicji być powinna, zgromadziwszy się za
uniwersałem j.o. księcia j.m. Władysława Łubieńskiego arcybiskupa gnieź-
nieńskiego, prymasa Korony Polskiej i W. Ks. Litewskiego, na dzień 6 lu-
tego w roku 1764 do Lublina na sejmik przedkonwokacyjny na miejsce
obradom zwyczajne, najprzód w tym naszym żalonym stanie udajemy się
do najwyższej opieki Boga zastępów, aby wiarę naszą świętą katolicką wol-
ność krwią przodków naszych zakupioną łaskawie protegere raczył, nic
zaś więcej przed oczyma nie mając, jako jedyną dobra pospolitego miłość
i zabiegając wszelkim scysjom a pragnąc być w jedności, obowiązujemy się
wiarę honorem i sumieniem najprzód przy wierze świętej katolickiej, swo-
bodach i wolnościach naszych tudzież wolnej elekcji obstawać i wszelkich
azardów dla całości ojczyzny i wewnętrznego potrzebnego uspokojenia
promowować i obierać za króla i Pana będziemy ani żadnych kointelligen-
cyi prawem zakazanych ani korespondencji z nikim postronnym nie mieć
dopieroż wszelkich podarunków od nikogo brać, do żadnych konfederacji
prywatnych spisków przystępować przyrzekamy i obowiązujemy się ow-
szem ktokolwiek z tej kochanej matki ojczyzny synów w tych okoliczno-
ściach był obwinionym [k. 108v] praw ojczystych przestępcą przeciwko ta-
kiemu jako gwałcicielowi pokoju publicznego na wzór przodków naszych
powstaniemy i według surowości prawa postąpimy. Przy tym jeżeliby kto
ważył się przeciwko prawu i władzy hetmańskich wojska fomentować do
związków prowadzić nowe znaczne rekruty lub swywolne kupy zbierać,
na takiego moc konstytucji roku 1699¹⁷ używamy i z onym *via juris et facti*
postąpić deklarujemy.

Zapraszając wrodzoną miłość staropolską do teje naszej konfедера-
cji wszystkich współbraci naszych i kochających ojczyznę synów, a dając
dowód jedności naszej jednostajnym sercem i głosem obraliśmy za mar-
szałka województwa naszego j.w. j.m. pana Eustachego na Złotym Potoku
Potockiego, generała artylerii W. Ks. Litewskiego, lwowskiego general-
nego, urzędowskiego, tłumackiego, dubieńskiego etc. starostę, kawalera
Orderu [Orła] Białego, do którego za asesorów uprosiliśmy wielmożnych
Mikołaja Nieprzeckiego podczaszego i pisarza grodzkiego lubelskie-
go, Ignacego Stoińskiego podwojewodzkiego lubelskiego, z ziemi zaś łu-
kowskiej wielmożnych Józefa Jastrzębskiego stolnika, Jacka Jezierskiego
skarbnika łukowskiego, z powiatu urzędowskiego wielmożnych Michała
Trzcńskiego stolnika urzędowskiego, Stanisława Wybranowskiego skar-
bnika lubelskiego.

¹⁷ *Vol. Leg., t. VI, s. 29–30.*

Pod którego j.w. j.m. pana marszałka dyрекcją, na sejm konwokacyjalny według uniwersału j.o. księcia j.m. prymasa na dzień 7 maja przypadający w Warszawie, obraliśmy i uprosiliśmy za posłów j.w. j.m. pana [Jana Jakuba] Zamoyskiego lubelskiego, rostockiego etc. starostę, j.w. j.m. pana Eustachego Potockiego marszałka konfederacji koła naszego rycerskiego, j.w. Jacka z Gołąbków Jezierskiego skarbnika ziemi łukowskiej, którym j.w. ichm. panom posłom instrukcyję w kole naszym umówioną, spisaną i ręką j.w. j.m. pana marszałka konfederacji koła naszego rycerskiego podpisaną [k. 109] oddaliśmy.

A idąc torem predecessorów naszych do obrania wielmożnych ichm. panów sędziów kapturowych przystąpiliśmy i obraliśmy unaniami voto z prześwietnego województwa lubelskiego j.o. księcia j.m. Antoniego na Wiśniczu i Jarosławiu Lubomirskiego wojewodę lubelskiego, medyckiego etc. starostę, j.w. Stanisława Sługockiego kasztelana, Jana [Jakuba] Zamoyskiego starostę lubelskich, j.w. j.m. pana Eustachego Potockiego generała artylerii W. Ks. Litewskiego, urzędowskiego etc. starostę, marszałka konfederacji koła naszego rycerskiego, wielmożnych ichmość panów Stanisława Wybranowskiego lubelskiego, Jacka Trembińskiego urzędowskiego chorążych, wielmożnych urzędników sądowych ziemskich i grodzkich lubelskich Józefa Jastrzębskiego łukowskiego, Michała Trzcńskiego urzędowskiego stolników, Antoniego Jezierskiego podczaszego, Aleksandra Skarbka Kiełczewskiego podstolego urzędowskich, Ksawerego Radziwińskiego lubelskiego, Mikołaja Trzcńskiego łukowskiego, Antoniego Nossadyniego urzędowskiego cześników, Jana Drzewieckiego łowczego urzędowskiego, Jacka Głuskiego lubelskiego, Tomasza Piotrowskiego urzędowskiego wojskich, Jana Gałęzowskiego lubelskiego, Józefa Nieprzeckiego łukowskiego, Józefa Suchodolskiego urzędowskiego mieczników, Stanisława Wybranowskiego lubelskiego, Józefa Kownackiego urzędowskiego, sędziego grodzkiego lwowskiego skarbników, Antoniego Derszniaka starostę chotyńckiego, Jacka pułkownika wojsk koronnych, Ignacego podwojewodziego i komornika ziemskiego lubelskiego, Ksawerego regenta ziemskiego lubelskiego Stoińskich, Leona Moszyńskiego starostę inowłodzkiego, Antoniego cześnika różańskiego, Piotra miecznika mścisławskiego Trzcńskich, [k. 109v] Ludwika Drzewieckiego, ^aJakuba^a Wierzbickiego chorążego, Aleksandra Suchodolskiego skarbnika żytomierskich, Bogusława podczaszego zakroczymskiego, Tomasza stolnika wyszogrodzkiego Wronowskich, Kaspra Borawskiego sędziego grodzkiego wiskiego, Kajetana Leszczyca Skarszewskiego łowczego kaliskiego, subdelegata grodzkiego lubelskiego, Józefa Iżyckiego podczaszego nowogrodzkiego, Józefa łowczego łomżyńskiego, Antoniego i Tomasza Suchodolskich komorników

grodzkich lubelskich, Stanisława miecznika żytomierskiego Nieprzeckich, Karola Płochockiego podwojewodzkiego łukowskiego, Floriana, Michała Kiełczewskich chorążyców lubelskich, Andrzeja Krzynieckiego skarbnika buskiego, Stanisława Nieprzeckiego regenta ziemskiego lubelskiego, Józefa Brodowskiego lubelskiego, Stefana Trzcińskiego różańskiego podczaszyców, Ignacego komornika granicznego lubelskiego, Józefa Rajmunda i Feliksa Wybranowskich skarbnikowiczów lubelskich, Antoniego Budzińskiego miecznika czerwono grodzkiego, Benedykta Węgleńskiego łowczego latyczowskiego, Marcina Sobieszcańskiego łowczego inflanckiego, ^bJakuba Rzewuskiego, Franciszka Rogowskiego chorążego, regenta gro[dzkiego] chełm[skiego], Kajetana Borawskiego, Michała Suchodolskiego, Józefa Janiszowskiego cześ[nika] pomors[kiego]^b, Felicjana Żelińskiego kapitana regimentu artylerii koronnej, Antoniego Lastowieckiego tegoż regimentu kapitana, Romualda skarbnika nurskiego, Józefa cześnika ciechanowskiego Janiszowskich, Stanisława Klębowskiego wicesgerenta grodzkiego lubelskiego, Kazimierza i Floriana Bielskich podczaszyców warszawskich, Adama cześnika łomżyńskiego, Franciszka łowczego smoleńskiego Szaniawskich, Franciszka Libickiego miecznika łomżyńskiego, Szymona Jezierskiego subdelegata grodzkiego lubelskiego, Józefa i Franciszka Głuskich wojszczyków lubelskich, Józefa Rojewskiego stolnikowicza urzędowskiego, Jana Kantego Nieprzeckiego podczaszyca lubelskiego, Stanisława Trzcińskiego stolnikowicza urzędowskiego [k. 110], Ignacego Suchodolskiego miecznikowicza urzędowskiego, ^cJózefa Jezierskiego podczaszyca urzędowskiego^c, Ignacego cześnika czernihowskiego, Józefa starościca trechtymirowskiego Radziwińskich, Jacka Wierzbickiego chorążycy żytomierskiego, Józefa Dłuskiego łowczyca lubelskiego, Marcjana Grotkowskiego regenta grodzkiego krasnostawskiego, Franciszka Pawłowskiego miecznika nowogrodzkiego, Kazimierza Skarszewskiego miecznika buskiego, Józefa Karskiego miecznika, Jana Rojewskiego skarbnika parnawskiego, Ignacego i Władysława Łżyckich łowczyców łukowskich, Antoniego Skarzyńskiego miecznika łomżyńskiego, Marcina Trembińskiego skarbnika latyczowskiego, Dominika Wężyka stolnika inowłodzkiego, Antoniego Witkowskiego, Andrzeja Alojzego Koźmiana, Antoniego Żyrzyńskiego cześnikowicza urzędowskiego, Stefana Szczuckiego komornika granicznego krakowskiego, Floriana Mlickiego cześnikowicza lubelskiego, Macieja Gałczewskiego miecznikowicza lubelskiego, Józefa Brzeskiego łowczego trembowelskiego, Kazimierza Dmińskiego regenta grodzkiego stężyckiego, Józefa z Kosarzewa Borzęckiego skarbnika dobrzyńskiego, Tomasza Olszowskiego łowczego buskiego, Józefa podstolego kijowskiego i Jana Raszowskich, Wojciecha Dmochowskiego komornika ziemskiego

nurskiego, Jakuba Janiszowskiego subdelegata grodzkiego lubelskiego, Andrzeja Głuskiego, Jana Dramińskiego wicesgerenta grodzkiego żydaczewskiego, Wojciecha Regułę Sobieszczańskiego liwskiego, Tomasza Kiślińskiego bydgoskiego skarbników, Wojciecha Szczygielskiego, Marcina Ryszkowskiego wicesgerentów ^dgrodzkich łukowskich^d, Jana Dembińskiego susceptanta grodzkiego, Macieja Łubińskiego burgrabiego lubelskiego, Antoniego Morysona miecznika czernihowskiego, Antoniego Musiewicza, Franciszka Tuszowskiego, Ignacego Głuskiego, ^eFranciszka Trzecińskiego, Ignacego Zaboklickiego skarbnika łęczyńskiego, Sebastiana Pniewskiego cześnika łomży[ńskiego], Ignacego Gruszeckiego miecznika nowogro[dzkiego]^e, Jana Piętkiewicza.

A z ziemi łukowskiej [k. 110v] j.w. j.m. pana Jana [Franciszka] Nowosielskiego kasztelana ciechanowskiego, starostę łukowskiego, j.w. j.m. pana hrabię [Michała Hieronima] Krasieńskiego podkomorzego różańskiego, wielmożnych urzędników sądowych ziemskich i grodzkich łukowskich, Jacka z Gołąbków Jezierskiego podczaszego, Piotra Hadziewicza podstolego łukowskiego, Jana Załuskiego podkomorzego J.K.M. z prześwietnego województwa na Trybunał Radomski komisarza, Rocha Klembowskiego wojskiego łukowskiego, Jacka z Gołąbków Jezierskiego skarbnika ziemi łukowskiej z prześwietnego województwa na sejm konwokacji posła, Tomasza Radomyskiego i Antoniego Łaskiego komorników ziemskich łukowskich, Rajmunda z Gołąbków Jezierskiego komornika granicznego ziemi czerskiej, Jana Łaskiego komornika granicznego lubelskiego, Antoniego Jezierskiego ziemskiego i Tomasza Wyrzykowskiego łowczego podlaskiego grodzkiego regentów łukowskich, Mateusza Franciszka Radzikowskiego, Andrzeja Jaszewskiego, Stefana Tomaszewskiego, Grzegorza Chomińskiego, Franciszka Brzezińskiego, Michała Zaleskiego wicesgerentów grodzkich łukowskich, Franciszka Borgiasza Celińskiego komornika granicznego czerskiego, Jana Kantego Domańskiego subdelegata grodzkiego lubelskiego, Jana Łaskiego łowczego czernihowskiego, Stanisława Jastrzębskiego miecznika inflanckiego, Kazimierza Sylwestra z Gołąbków Jezierskiego chorążego regimentu artylerii koronnej, Tomasza Sobolewskiego łowczego parnawskiego, Józefa Szabrańskiego cześnika czerwonogrodzkiego, Jana Gołaskiego miecznika czernihowskiego, Józefa Szaniawskiego wicesgerenta grodzkiego łukowskiego, Antoniego Nowosielskiego łowczego wiskiego, Antoniego Miastkowskiego wojskiego wendyńskiego, Aleksandra i Stanisława Żyrzyńskiego łowczego stężyckiego, Jana Szczygielskiego łowczego stężyckiego, Andrzeja Kamińskiego burgrabiego drohickiego [k. 111], Ksawerego Jasińskiego pisarza grodzkiego łukowskiego, Konstantego Szaniawskiego łowczego kijowskiego, Józefa Kamińskiego podczaszyca trębowolskiego, Wojciecha

Witkowskiego burgrabiego łukowskiego, Tadeusza Staniszewskiego, Jana Mysłowskiego skarbnikowicza mścislawskiego, Feliksa Grodzickiego podstolego parnawskiego, Adama Oknińskiego, Piotra Grodzickiego instygatora ziemskiego łukowskiego, Antoniego Polińskiego, Józefa i Ludwika Romanowiczów, Józefa Mysłowskiego, Antoniego Zaleskiego, Kazimierza Zalewskiego, Karola Szabrańskiego, Antoniego Krasieńskiego podczaszycza rzeczyckiego, Michała Rozwadowskiego, Marcina Strzyżowskiego, Andrzeja Rozwadowskiego.

Którzy to j.w. panowie sędziowie z województwa lubelskiego do Lublina, a z ziemi łukowskiej do Łukowa pro feria secunda post festum Sancti Mathie Apostoli w roku terażniejszym 1764 najprzód iuramentum ad mentem legis coram iudicio terrestri sive in defectu coram officio castrensi wykonać powinni, a po wykonanym iuramencie marszałka tychże sądów kapturowych obrać i według prawa i dawnych zwyczajów jako też opisaną ordynacji per tractum interregni i konfederacji naszej nie wdając się w żadne interesa publiczne tylko prywatne województwa sprawy rozsądzać, sądy kontynuować i do ordynacji mocą prawa opisaną referować się mają, na które sądy pozwy pod pieczęcią ziemską lubelską do Lublina, a pod pieczęcią takąż ziemską łukowską do Łukowa od tego czasu zaraz wychodzić mają dwiema niedzielami, dla których wydawania pozwów kancelaryja ziemska otworzona być powinna przed sprawą w kancelaryjach.

Zaś aby nie były żadne depaktacje praecustodimus sobie juxta nexum konstytucji anni 1726¹⁸, a lubo popisy według prawa tak w województwie lubelskim jako w ziemi łukowskiej expediri powinny według praw dawnych, aleśmy dla różnych przyczyn tenże popis conjunctim z ziemią łukowską [k. 111v], czyli divisim na miejscach według dawnego zwyczaju popisom przyzwoitych we dwie niedziele po konwokacyi da Bóg przyszej odkładamy, na które popisy j.o. j.m. książę wojewoda lubelski¹⁹ zamiarkowawszy necessitatem tudzież exemplo inszych województw idąc zniósłszy się z j.w. j.m. panem marszałkiem konfederacji naszej wydać ma innotescencyje, na który popis według prawa opisanego de expeditione bellica ad exemplum innych województw i na mocy na przyszłym sejmie konwokacyi stawić się powinniśmy pod winą prawem opisaną ex responsione etiam in foro capturali, ziemia zaś łukowska co do swego popisu czekać będzie innotescencyi j.o. księcia j.m., czyli conjunctim z województwem, czyli divisim swoją wyprawą prawem pozwoloną stawić się, na który to

¹⁸ *Vol. Leg., t. VI, s. 209.*

¹⁹ *Antoni Lubomirski.*

popis in absentia księcia m[ó]sci i j.w. j.m. pan kasztelana lubelskiego²⁰ przed j.w. j.m. panem marszałkiem konfederacji lub najpierwszym urzędnikiem odprawić się powinien, co się i o ziemi łukowskiej rozumieć ma.

Jeżeliby zaś *urget necessitas praxis innotescentis* j.o. księcia j.m. wojewody za zniesieniem się z j.m. panem marszałkiem konfederacji naszej za postanowieniem ziemi łukowskiej wyrażamy, aby na sądach kapturowych porządek do przyszłej wyprawy umówili, aby na przyszły popis potrzebna była determinowana regularność, a że j.w. ichm. panowie Jacek Głuski wojski lubelski i Józef Suchodolski miecznik urzędowski obrani roku przeszłego 1763 od województwa naszego deputatami na reasumpcję Trybunału Piotrkowskiego zjechawszy dla nastąpionej śmierci najlaskawszego z panów, najjaśniejszego świętej pamięci K.J.M. Augusta Trzeciego, swojej funkcji odprawić nie mogli, także j.w. j.m. pan [Jan] Załuski z województwa lubelskiego a z alternaty ziemi łukowskiej obrany komisarz, z tejeż żalosej przyczyny nie był in executione swojej funkcji, więc tą konfederacją naszą, tychże j.w. deputatów i komisarza ad executionem [k. 112] funkcji wspomnianych po szczęśliwym da Bóg koronacyi i uspokojeniu potwierdzamy i mocą tej konfederacji non obstante ulla contradictione aprobować deklarujemy.

Materie insze, jako to względem uproszenia wielmożnych ichm. panów dystrybutorów do soli, tak województwa lubelskiej jako i ziemi łukowskiej, niemniej i egzaktorów do przyszłego da Bóg sejmiku relationis z inszemi okolicznościami odkładamy et in nomine desideria województwa naszego przez wielmożnego [Stanisława] Wybranowskiego skarbnika lubelskiego publice podane i ręką j.w. j.m. pana marszałka konfederacji naszej podpisane i do rąk tegoż wielmożnego j.m. pana [Stanisława] Wybranowskiego oddane są, które to punkta na przyszłym da Bóg sejmiku relationis rezolwowane będą. Te tedy sancita pod obowiązkiem konfederacji, pod wiarą, honorem i sumieniem obserwować aż do elekcji da Bóg zakończonej przyrzekamy i poprawę onychże zapatrzywszy się na konfederacyje innych województw cokolwiek do dobra publicznego i uszczęśliwienia uniwersalnego należyć będzie ostrzegamy. Niemniej z obowiązku prawa tak j.o. księcia j.m. wojewodę, jako j.w. j.m. pana marszałka konfederackiego, tudzież wielmożnych ichm. panów asesorów, jako też j.w. posłów obligujemy, aby zniósłszy się, choć listownie z j.w. senatorami, marszałkiem i posłami prześwieatnych województw krakowskiego i sandomierskiego zjechali i tam o dobro pospolite ad tenorem instrukcyi umówili się i do ratunku wspólnej ojczyzny matki animowali.

²⁰ Stanisław Sługocki.

A że przyzwoitą rekognicją tak pryncypalnej godności j.o. księcia j.m. prymasa Korony Polskiej i W. Ks. Litewskiego jako powadze pierwszej i dostojniejszej j.o. j.m. panu krakowskiemu hetmanowi wielkiemu koronnemu²¹, niemniej pasterskiej dystynkcji i proeminencji j.o. księcia j.m. biskupa krakowskiego²² [k. 112v], więc z winnym uszanowaniem uprosiliśmy posłów to jest do j.o. księcia j.m. prymasa wielmożnych Adama Szaniawskiego cześnika łomżyńskiego i Jakuba Rzewuskiego skarbnikowicza łukowskiego, regenta grodzkiego chełmskiego, do j.o. j.m. pana krakowskiego hetmana wielkiego koronnego wielmożnych Józefa Jastrzębskiego stolnika łukowskiego, Józefa Kownackiego skarbnika urzędowskiego sędziego grodzkiego lwowskiego, do j.o. księcia j.m. biskupa krakowskiego wielmożnych Mikołaja Trzecińskiego cześnika łukowskiego, Konstantego Szaniawskiego łowczego kijowskiego uprosiliśmy i naznaczyli, którzy to ichmość panowie posłowie przy daniu winnej rekognicy od skonfederowanego mocą prawa województwa naszego instrukcyjom sobie distinctim danym, zadość czyniąc interesa województwa naszego traktować będą.

Mając zaś wzgląd na zasługi wielmożnych ichmość panów [Jacka] Trembińskiego chorążego, [Michała Łukasza] Trzecińskiego stolnika urzędowskich, [Stanisława] Wybranowskiego skarbnika lubelskiego, [Józefa] Kownackiego skarbnika urzędowskiego, [Leona] Moszyńskiego starostę inowłodzkiego, ponieważ ichmość w funkcjach terażniejszych żadnym sposobem przysłużyć się nie możemy, przeto in subsequens tychże ichmość w pamięci i w sercach naszych zachowywać obowiązujemy się oraz i inszych ichm. w dawnych laudach wyrażonych osobliwie wielmożnego starostę inowłodzkiego dotąd z naszego województwa żadną nie zaszczycającego się funkcją.

Namnożyły się po wielu miejscach w województwie naszym zuchwałę prywatne dyspozycje, jako niemniej i w naszym mieście Lublinie, które ważą się odmieniać monety kurrencyją przez uniwersały j.w. podskarbach postanowioną i od całego narodu szlacheckiego przyjętą, jako to osobliwie wynosząc oneż do wyższego waloru w czerwonych złotych, a zaś w złotówkach pruskich szóstakach, także berlinach i bąkach tenże walor poniżając. Co większa znajdują się [k. 113v] takowi ekscesanci, którzy pieniądźmi przekupują wyborniejszą monetę za granicę wywożąc, za czym tallendo praemis abusus praesenti laudo postanawiamy, aby takowi ekscesanci cuiuscunque status et condicionis cuiqui do przyzwoitej sobie jurisdicti, a osobliwie i bez najmniejszej excepti do sądów kapturowych

²¹ *Jan Klemens Branicki.*

²² *Kajetan Sołtyk.*

województwa naszego i ziemi łukowskiej ad cuiuscunq[ue] instantiam stawięni byli i na proliate demeriti poenis personalibus et criminalibus, czyli też civilibus nec non crumenalibus arbitralnie karani, do której to sprawiedliwości obowiązujemy tak województwa naszego jako i ziemi łukowskiej wielmożnych sędziów kapturowych.

Eustachiusz Potocki marszałek konfederacji województwa lubelskiego g[enerał] a[artylerii] W[ielkiego] K[sięstwa] L[itewskiego], Mikołaj Stanisław Kostka Nieprzecki podczaszy, pis[arz] gro[dzki] i asesor województwa lubel[skiego], Ignacy z Stoiszyna Stoiński komornik ziem[ski] i podwojewodzi lubel[ski], asesor w[ojewó]dztwa lubels[kiego], Józef Jastrzębski stolnik ziemi łukowskiej i asesor, Jacek Jeziński skarbnik ziemi łukow[skiej] i asesor, Michał Łukasz z Trzcinnika Trzcziński stolnik i asesor z powiatu urzędowskiego m.p., Stanisław Leo Wybranowski asesor.

^{a-a} *Dopisane nad tekstem.*

^{b-b} *Dopisane na prawym marginesie.*

^{c-c} *Dopisane na lewym marginesie.*

^{d-d} *W Rkp. 2 „lubelskich”.*

^{e-e} *W Rkp. 2 pominięte.*

5. Instrukcja dana posłom na sejm przedkonwokacyjny z sejmiku lubelskiego 6 lutego 1764 r.

Rkp. 1. APL, CLRMO 373, k. 98–105v – *indukta*; **Rkp. 2.** APL, CLRMO 375, k. 146v–180v – *oblata*; w grodzie lubelskim oblatował ur. Jakub Zubowicz 11 II 1764 r. [sabbatho ante festum sancti Valentini Martyris proxima a.d. 1764]; **Rkp. 3.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8333, k. 149–160 – *kopia*; **Rkp. 4.** BŁop., rkp. 311, k. 1–4v – *ekstrakt* [fragment; obejmuje tekst od 45. punktu instrukcji do końca dokumentu].

[k. 98] Instrukcja j.w. ichm. panom Janowi [Jakubowi] na Zamościu Zamoyskiemu lubelskiemu, rostockiemu etc. staroście, tudzież Eustachemu na Złotym Potoku Potockiemu generałowi artylerii W. Ks. Litewskiego, lwowskiemu, urzędowskiemu, tłumackiemu etc. staroście, także Jackowi Jezińskiemu skarbnikowi ziemi łukowskiej z województwa lubelskiego, ziemi łukowskiej i powiatu urzędowskiego posłom na sejm convocationis unaniami voto obranym na sejmiku przed konwokacyjnym dnia 6 lutego roku pańskiego 1764, agitującym się dana.

1. Zważając sancitum legis o obieraniu marszałków w Trybunale Piotrkowskim, które dla uniknienia wszelakich praktyk i niemniej inwidy nastąpiło, upraszamy j.w. ichmość panów posłów naszych, aby się o podobneż sancitum na obieranie marszałka Trybunału Koronnego Radomskiego dopominali, żeby elekcja onegoż była per vota secreta.

2. Względem obrania przyszłego Regnanta referować się i zgadzać będą ichmość panowie posłowie w[ojewó]dztwa naszego z innemi województw posłami, niemniej i z prześwietnym Senatem, w najwyższej mając pamięci, żeby się Rzeczpospolita cieszyła swoim panem liberis suffragis bez żadnej impozycji.

3. J.w. ichmość panowie podskarbiowie [k. 148v], żeby tak z Rz[ecz]-p[ospo]litej prowentów, jako i królewskich dostatecznie pokazali perceptę, z tych percept in facie Rz[ecz]p[ospo]litej kalkulowali się na terażniejszym convocationis sejmie, a to nie tylko terażniejszych, ale najbardziej przeszłych sukcesorowie, w których milionowe zostały się retenta.

4. Domawiać się będą ichmość panowie posłowie na sejmie convocationis, aby j.o. książę jegomość prymas po zakończonym szczęśliwie tym sejmie, sejm electionis, jak najprędzej złożył dla uniknieni fakcyi i o sejmiki relationis dopraszać się będą.

5. Jeżeliby wyciągała potrzeba dla obrony ojczyzny, żeby jakie z województw były wyprawy zgadzać się będą ichmość w[ojewó]dztwa naszego posłowie z innemi województwami de modo et medio, jednak najpożyteczniejszy byłby sposób aukcjonowania wojska, zmocnić komputowe wojsko, to jest authoremment polski, żeby każdy towarzysz trzymał dziesięciu pocztowych i brał na onychże zapłatę, choć adjuncto, aby stante pacta Republica siedmiu tylko do chorągwi stawił, a zaś urgente belli necessitate wszystkich dziesięciu przystawił. Regimenta zaś autoramentu cudzoziemskiego 1200 ludzi kompletować, a sztaboficyjerów i oberoficyjerów, żeby j.w. ichmość panowie szefowie super numerorios w regimentach nie mieli i podług konstytucji dawnych kalwinów i łotrów nie konserwowali, żeby przez to naszym Polakom wyćwiczonym w tym rzemiośle do zasłużenia plac się utworzył.

6. [k. 98v] Fortiter staną j.w. ichmość panowie posłowie, aby to abominabile nomen podatku pogłównego Rzeczp[ospo]lita zniosła, a tak od senatoryi jako i od urzędów wysłużonych krwią i życiem żeby się nie opłacali, bo drugi z j.w. senatoryi i urzędu się odrzeczce.

7. ^aWytchnęła konstytucyja^a anni 1717²³, po zakończonej konfederacyi sławnego pamięcią [Stanisława] Ledóchowskiego płące ichmość wojskowym jako to na j.w. pisarza polnego koron[nego] złotych 30 tys., na komendanta fortce kamienieckiej i białocerkiewskiej złotych 6 tys., na traktament wojsku koronnemu złotych 20 tys., na ekspens izby radomskiej 14, czyli 15 tys., a na j.w. ichmość panów generałów inspektorów żadnego fundum nie uczyniła salvis modernis possessoribus [k. 150v], przeto żeby w gemejnach nie było dyminuncyi teraz Rz[eczpos]polita, gdy będzie jej

²³ Vol. Leg., t. VI, s. 147.

visum w pewnej płace, zaś ichmość panom komendantów fortet melioracyją pensyi j.w. ichmość panowie posłowie nasi rekomendować będą.

8. Nobilitacyje i indygenaty jako są prawem obwarowane tak, żeby do tego najdroższego w ojczyźnie naszej klejnotu nie cisnęli się ci co sobie tego zasługami i krwią nie zasłużą, tudzież aby dziedzicznych dóbr i starostw nie trzymali aż od zgromadzonej w trzech stanach Rz[eczypos]politej nie będą aprobowani.

9. Ponieważ redukcya monety wewnętrzznego waloru ex mente senatus consilii nastąpiła, którą cały naród polski według wydanych przez j.w. podskarbach uniwersałów ^bprzyjął^b, więc j.w. ichmość panowie posłowie województwa naszego przy oświadczeniu wdzięczności j.w. podskarbiemu koronnemu za przykładne około dobra publicznego staranie dopraszać się, aby uniwersały jego w całym Królestwie niezawodną miały egzekucyję oraz tejsze redukcyi postanowienie, więcej, żeby nie było odmienione, a super transgressoribus uniwersałów, albo na handlujących pieniędzmi poenalitas quam rigorosissima, żeby była sancita.

10. Komisja Radomska złożona przez konstytucyję anni 1717²⁴, ex senatorio et equestri ordine nie zaszczyca się teraz tylko rycerskim stanem, w przyszłym czasie, aby R[zeczpos]polita przez konstytucyję znowu naznaczyła senatorów.

11. Zabiegając wszelkim inkonweniencyjom, aby po województwach i ziemiach ichmość panowie deputaci nie przysięgali w Piotrkowie, ale po obraniu w kościele in facie województwa na sejmiku i cum laudo do Piotrkowa przyjeżdżali.

12. Ponieważ invalnit abusus w terażniejszym czasie, że szlachta obywatela województw i ziem z dóbr swoich ziemskich prawu dziedzicznemu [k. 99] niewątpliwie podległych do sądów asesorskich częstokroć nullo iure ad sinistram delationem bywają przez mandaty i inne iuris gradus pociągani i agrawowani, jako się to nie tylko w innych województwach, ale i w tutejszym mianowicie w dobrach miasteczku Radomyślu w[ielmożnego] j.m. pana Aleksandra Suchodolskiego skarbnika żytomierskiego dziedzicznych praktykowało, że własni poddani zbuntowawszy się własnego pana do asesoryi pociągnęli i tam nie uważając na żadną excepcyję fori dekret agnitionis uciążliwie przeciwko wyrażonym prawom i wolnościom stanu rycerskiego otrzymali. Przeto zapobiegając in futurum takowym inkonweniencyjom dopraszać się raczą j.w. ichmość panowie posłowie, ażeby nie tylko ten proces i dekreta, które już in contrarium legis ponastępowały były zniesione i skasowane, ale też i in subsequens, aby dawne prawa eo in passu nastąpione reasumowawszy na terażniejszym

²⁴ *Ibidem*, s. 141–142.

sejmie nową konstytucją takowe bezprawia były in p[er]petuum zakazane i aby nikt nikogo z ziemskich quouis titulo et p[rae]texta do sądów zadwornych pociągać nie ważył się sub poena duorum millium marcar[um] poloncialium super personis status equestris, a zaś super plebeis sub poena colli in foro propria districtus extendenda.

13. Ojcowie dominikanie lubelscy ad ades S[ancti] Stanislai ep[iscopii] et M.P.R.P. fundacyi króla Kazimierza Wielkiego wioski Trześniów iuris terris mają uprzywilejowaną od Aleksandra króla na sejmie lubelskim roku 1506²⁵, ab omnibus expeditionibus bellicis et quibus vis aliis oneribus saenlaribus et publicis in quam, a teraz obciążona pogłównym i hiberną, więc aby była uwolniona od tych podatków na sejmie uprasza tenże konwent i wioski Heydowa od tejże hiberny.

14. Ma także tenże konwent dwoma konstytucyjami pierwszą anno 1588²⁶, drugą 1589²⁷ za konserwację ksiąg trybunalskich i ziemskich naznaczone grzywny 10 corocznie ze cła komory lubelskiej, więc uprasza, aby te grzywny wypłacone były według kurrencyi wieku onego i te grzywien 10 z komory lubelskiej aby były płacone corocznie.

15. Mętów, wieś wymieniona z wielmożnym j.m. panem [Stanisławem Florianem] Jastrzębskim sędzią halickim za Konotopy w bełskim dla odległości miejsca, aby była aprobowana temuż konwentowi.

16. Adjunctum tych w[ielebnych] o[jców] dominikanów lubelskich, ażeby akcyzy w Gdańsku w[ielebni] o[jcowie] dominikanie tamtejsi ab utensilibus to jest od wszelkich prowiantów nie płacili.

17. [k. 99v] Żeby fundacyja od j.w. j.m. pana [Jana Franciszka] Nowosielskiego podkomorzego lubelskiego już od lat kilkudziesiąt była kończona.

18. Fundacyja w[ielebnych] o[jców] dominikanów janowskiego konwentu gratior[um] B[eatissimae] V[irginis] Ma[riae] od świętej pamięci Jana Zamoyskiego a secundo fundowana ażeby była przez sejm aprobowana, także wieś Kawęczyn z częścią Godziszowa secundum sua iura aby była aprobowana.

19. Ponieważ w przydatnym dla dobra powszechnego terażniejszym bezkrólewia czasie do nas należy potrzebne stanowić prawa, a mianowicie wszystkich w tej ojczyźnie obywatelów i w prorogatywach przyłączonych do ich dobra nienaruszenie zachowywać i gdyby w czym jakąś mieli ponosić sukkubicyję, tedy do ratunku i podźwignienia onychże wszelkimi przykładać się sposobami, tak widząc niedawnym czasem, bo dopiero

²⁵ Dorobek ustawodawczy tego sejmu nie zachował się w całości. O wspomnianym w instrukcji postanowieniu brak informacji w *Vol. Const.*, t. I, vol. 1, s. 175–181.

²⁶ *Vol. Const.*, t. II, vol. 2, s. 81.

²⁷ *Ibidem*, s. 117.

na przeszłym pacifikacyonis sejmie prześwieitny zakon cystersów już blisko od 700 lat w niczym ojczyźnie naszej nieprzeniewierzony i owszem dobro pospolite zawsze nad swoje przenoszący, co i na przerzeczonym sejmie jawnymi pokazał dowodami, kiedy wewnętrzne ojczyzny naszej uspokojenie przez ewakuację wojsk zagranicznych preferował z oczywistą krzywdą swoją, bo wołał do niektórego czasu przyjąć stratę 6 opactw swoich spodziewając się w pokoju prędkiego dojścia sejmu, a przezeń odzyskania onychże jako zawsze przyjaciół i obrońców swoich dostateczniej przez znakomite dla Królestwa naszego z rozlaniem na wielu miejscach krwi męczeńskiej przy zaszczepieniu wiary ś[więtej] katolickiej praw, za które miast o przyzwoitej w państwie katolickim nadgrody, to jeszcze tak znaczny ponosi uszczerbek, kiedy i to co od pobożnych antecesorów naszych a świętobliwych fundatorów swoich otrzymał przez odebranie przerzeczonych 6 opactw ad ius patronatus requim oczywiście ukrzywdzony z nieszczęściem i podeptaniem praw i dyplomatów swoich tak mocno obwarowanych dotychczas nie odzyskawszy utracą. Zważamy przy tym mocno jak wielu godnego urodzenia współbraci naszych w tym prześwieitnym zostaje zakonie, którzy by podupadłe familie swoje z intrat pomienionych opactw dla pożytku ojczyzny naszej dźwignąć mogli, a teraz jako ci w zakonie zostający tak i familie ich dla oczywistej niesposobności i niepożytecznemu dobru publicznemu zostawać muszą. Za czym chrońjąc się pewnej w dalszym czasie na nas i Królestwo nasze przedłużonej dysymulacji kary, ile znając to być grzechem wołającym pomsty do Boga, polecamy i usilnie obligujemy j.w. ichm. panów posłów naszych, [k. 100] ażeby na przyszłym convocationis sejmie domagali się przywrócenia zabranych opactw podług dawnych ustaw i fundacji temu prześwieitnemu zakonowi służących salvis nihilominus modernis posesoribus.

20. Zrywanie sejmików i sejmów nie tylko krzywdę czyni całej ojczyźnie w powszechności, ale też i wielu obywatelów w szczególności, której dla jednej a często przekupionej osoby muszą cierpieć uszczerbek na honorze, a częstokroć i na fortunie. Za czym quo ad complutendam votor[um] pluralitatem referować i zgadzać się będą ichmość panowie posłowie cure sensibus senatus i innych posłów, ci zaś którzy korrumpują szlachtę careant activitate.

21. O zachowanie praw województw pruskich z sentymentami innych województw i generału pruskiego, conformiter instabunt naszego wojewó]dztwa ichmość panowie posłowie.

22. O poprawienie sądów trybunalskich i utrzymanie sprawiedliwości cum suis votis concurrent ad desideria innych województw.

23. Często ex odio privato podczas konfederacji dobra szlacheckie do ostatniej przychodzą ruiny, a to po tym amnestyja pokrywa, a za tym jako

to jest dać przyczynę złemu pozwolić amnestyi, tak niepozwolenie onejże utrzymywać będą ichmość p[anowie] posłowie.

24. Gdzie cnota nadgrody występki przyzwoitej nie ma kary, tam się dobrego spodziewać nie podobna najszczególniej doświadczonych na trybunałach koronnych praktykach i korrupcyjach, za czym aby na to był naznaczony sąd najwyższy, któryby miał moc karać deputatów za praktyki i korrupcyje wnosić i utrzymywać będą ichmość p[anowie] posłowie.

25. Reasumując dawniejsze prawa instabunt ichmość panowie posłowie o egzekucyję onychże na wprowadzających intra viscera ojczyzny wojsk cudzoziemskich.

26. Poczty koronna i litewska, aby zostawała w ręku rodowitego szlachcica i katolika, do czego rekomendują j.m. pana [Andrzeja] Mokronowskiego²⁸ instabunt ich[mość] p[anowie] posłowie jako i subalterni wszędzie.

27. Ostatni inwentarz artylleryi jest jeszcze nieboszczyka śp. [Marcina Kazimierza] Kontzkiego²⁹, po nim było kilku generałów, którzy wszyscy (wyjąwszy terażniejszego) brali pieniądze ze skarbu R[zeczpospo]litej uczynić należy indagacyję, co za to sprawili i gdzie te pieniądze obrócili, aby przeszli generałowie lub ich sukcesorowie uczynili kalkulacyję [k. 100v] z intrat artylleryi koronnej, a po takowej rewizyi i kalkulacyi, aby skarb koronny z zaległych u sukcesorów przeszłych podskarbach sum na artylleryję i amunicyję wyliczył, naznaczono na sejmie convocationis kwotę domówią się o to j.w. posłowie.

28. Lubo się tu podało wiele materyi potrzebnych do uszczęśliwienia ojczyzny naszej, a przez to i nas samych, że jednak nowe okoliczności nowe mogą urodzić materyje, które niepodobna będzie ułożyć na sejmie convocationis bez doniesienia tego wprzody województwom, ziemiom i powiatom, w takowych okolicznościach wezmą się j.w. posłowie ad referendum i domówią się o limitę sejmu convocationis.

29. Pro servanda lege sumptuaria domówią się ichmość panowie posłowie juncto z prześwietnym senatem i innymi województwami consilis.

30. Stancyje ex officio dla przeświet[nego] Trybunału i ziemstwa, tudzież garnizonu w mieście Lublinie, aby były aprobowane dopraszać się będą ichmość p[anowie] posłowie, a jeżeliby się to pluralitati voto[rum] nie podobało, w generalności tedy singulariter przez wzgląd na zasługi w województwie naszym dystyngwowanego imienia w[ielmożnych] Prawdziców Bielskich, aby kamienica onychże na rogu w ulicy

²⁸ Andrzej Mokronowski na stanowisko generalnego poczmistrza powołany został 14 X 1763 r. decyzją interrexa prymasa Władysława Lubieńskiego.

²⁹ Marcin Kazimierz Kątski, generał artylerii koronnej w latach 1665–1710.

Dominikańskiej leżąca od stacji ex officio senatus legis uwolniona była, równie w[ielmożnego] j.m. pana [Stanisława] Wybranowskiego skarbnika lubelskiego ichm. p[anowie] posłowie sollicite instabunt.

31. Stosując się ad mentem praw dawniejszych, aby cudzoziemcy nie byli in officio, które się szlachcie należą domówią się ichmość p[anowie] posłowie.

32. Z sejmku convocationis, aby nastąpiła ekspedycja posłów, kiedy by pro bono naszej ojczyzny należało domawiać się będą ichmość panowie posłowie dla ponowienia traktatów utwierdzenia dawnych sejmów.

33. Otworzenie Gór Olkuskich, bicie monety własnej promować będą ichmość p[anowie] posłowie.

34. Manufaktury po miastach i miasteczkach, na których sprowadzając różnych rzemieślników z czego kraj z bogacić się może.

35. Trybunału Koronnego przeciąganie dla akceleracyi spraw [k. 101], których jest znaczna liczba w różnych regestrach od św. Tomasza ad domeniciam passionis w Lublinie zdałoby się.

36. Z starostw wszelkich i królewszczyzn, aby kwarta sprawiedliwie płacona była, a nie może być sprawiedliwiej tylko aby naznaczyć lustratorów ex equestri ordine po wszelkich województwach na sejmiku obrawszy.

37. W Trybunale Koronnym, aby ichmość patronisantes obserwowali prawo wszelkie którekolwiek antiquitas in secundo nostro tres ordines opisały i posteritati uwiadomione zostaną będzie wszelka akceleracyja i święta sprawiedliwość non cessabit aż aby ad mentem constitucyi anni 1726³⁰ przysięgli byli i w wojsku nie służyli.

38. Ab A[nn]o 1496 ad annum 1736 dowiódł to wielmożny j.m. pan [Stanisław] Wybranowski skarbnik lubelski konstytucyjami scriptis zebranymi wszystkimi ichm. panom podskarbis tak predecesorom jako i dzisiejszemu, że stan szlachecki ab omni feloneo jest wolny a jednak ichm. panowie podskarbiowie tego abusus non cessant, gdyż nad prawo sobie postępują, pobory i inne płacenia wybierają, więc tedy niech sprawiedliwie calculum dadzą i ichm. superintendentowie registra niech pokażą wybrania poborów i innych płac od defluitujących szlachty przez co znaczne miliony pokażą się.

39. Po zesłłym j.m. panu [Macieju] Grabowskim administratorze skarbu koronnego jak sam żyjąc ogłaszał i remonstrował na sejmie i w Radomiu, że się u niego znajdowało 83 tys., gdzie się to podziało Rzeczyp[ospo]litej dochodzić potrzeba.

³⁰ Vol. Leg., t. VI, s. 223.

40. Łanów sołtyskich inwestygacyja być powinna z racji tej, że ludzi w służbie wojskowej bywało 16 tys., a teraz ledwie kilkaset, gdzie się ten dochód i przychód obraca niech wejrzy Rz[eczpospo]lita.

41. Sejmiki relationis, że ustały tak po zerwanym jako i doszłym sejmie mocno na to sarka equestris ordo.

42. Modum starania się o utrzymywanie sejmu a marszałka ad mentem konstytucyi 1699³¹ anni obranie Rzeczp[ospo]lita bez dyffidencyi wszelkiej ma się o to starać.

43. Sól suchedniową województwa naszego przez respons od nie-wygasłej pamięci N[ajjaśniejszego] K[róla] j.m. P.n.m. na instrukcyję ur. [k. 101v] Stanisławowi Wybranowskiemu skarbnikowi lubelskiemu in anno 1735 na ten czas posłowi do J.K.M. jest deklaracja z kancelaryi, że taniej, bo według konstytucyi po złotych 4 z Puław wydawana być powinna effectum tej deklaracji upraszamy.

44. Gdańszczanie, jako już skasowali korczyki przez prezydenta swego Rachnera, za zaleganiem w[ielmożnego] j.m. pana Stanisława Wybranowskiego skarbnika lubel[skiego], tak aby ten abusus cesset na zawsze strzegł[?] to Rz[eczpos]polita i że wybierają z każdego statku już od pięciu drągów, przez co znaczny decess defluitującym i o poparcie konstytucyi anni 1710 folio 189 titulo *Kommisya Gdańska*³² ichm. posłowie domagać się obowiązani są.

45. Interes kościoła kręskiego między niegdy śp. w[ielmożnym] j.m. panem [Ignacym] Kręskim chorążym wieluńskim, a teraz jego sukcesorami z jednej, a ichm. pany Dziembowskiemi z drugiej strony zachodzący dekretami Trybunału Piotrkowskiego i procesem prawnym objaśniony od należytej satysfakcyi renitencyja ichm. państwa Dziembowskich i sprzeciwieniem się prawu upośledzony, aby sancito legis aptatum ad mentem pomienionych dekretów mógł sortin effectum ichm. panowie posłowie nie tylko ex nexu obligacyi naszej, ale etiam ex solo orhodoxa fidei quam urgentissime starać się będą.

46. Często nie dochodzą sejmiki w Lublinie przy Trybunale, zdałoby się te przenieść za zdaniem R[zeczpospo]litej na insze miejsce.

47. Każdego przypadającego sejmu wnosi prośbę województwo nasze lubelskie do stanów R[zeczpospo]litej aby mogło mieć posłów sześciu z województwa, dwóch z powiatu [lubelskiego], dwóch [z powiatu urzędowskiego] i z ziemi łukowskiej dwóch.

48. Grecy, albo jako się nazywają Węgry w mieście Lublinie jako i po przedmieściach, pałacach, dworkach mieszkający, którzy do żadnych nie

³¹ *Vol. Leg., t. VI, s. 33.*

³² *Ibidem, s. 94.*

należąc przez protekcje podatków zebrawszy znaczne z szynków wina sumy częstokroć z Polski wyjeżdżają i przez to kraj ubożą, więc aby przynajmniej podatki wszelkie jako to czopowe, szeleżne i pogłównne ad erarium skarbu województwa lubelskiego importowali.

49. Posłowie, aby przed marszałkiem sejmowym przysięgali, że ani brali ani brać będą żadnych donatyw.

50. [k. 102] Vagabunde personae plebei cuiuscunque status et conditionis, którzy dla uniknienia pogłównego uchodzą ze wsiów także poddani, aby żadnej konserwacyi w miastach i wsiach od panów i szlachty nie mieli, owszem żeby byli łapani i do grodów oddawani i ci, którzy bez attestacyi włóczyć się będą, robić na miejscu służyć nie chcą, takich grody przytrzymywać powinni i inwestygować sub poenis contra explagiatores sancitis.

51. Rewizja Żydów po całej Polsce ciż żeby w handlach wszelkich i sprzedaży kupcom katolikom nie przeszkadzali, także żeby ciż tytułów ziemstwa tudzież sejmików ad normam województwa nie uzurpowali, co cum summo dishonore narodu się dzieje.

52. Ichm. patronisantes, którzy sacro sancte utrzymywać powinni prawo a secus robią przeciwko konstytucyi 1726³³, że ważą się starać o funkcje deputackie stante obsequio sui contra legem positivam czynią, więc rygor cum abjudicatione od wszystkich honorów una cum sucesoribus.

53. Ciż ichm. patronisantes wielkie absurda czynią w trybunałach, R[zeczpospo]lita niech mocno określi ich licentiosa scandale wszelka prae eminentia ich prawie od tejże samej konstytucyi zaczęła się, której praedecessorowie ich z większą rekognicyją i uszanowaniem byli dla pacjentów, a najpryncypalniej bez wszelkiej animadwersyi vicarie potestatis J.K.M.

54. Miasta R[zeczpospo]litej Gdańska zuchwałość, jako każdemu dotkliwa tak j.w. ichm. panowie posłowie doniosą stanom R[zeczpospo]litej krzywdy ustanowienie miar, targów według swojej woli. Upraszać będą o wyznaczenie komisyi, która aby iuxta pacta subjectionis i komisyi toruńskiej in non nullis quo ad bonam ordinem sprawiła się i cokolwiek post pacta subjectionis in praeiudicium wiary świętej i stracie R[zeczpospo]litej przez tychże Gdańszczanów nastąpiło, aby wszystko restabiliowane było i ichm. księża różni osobliwie konwenta vel maxime konwent w[ielebnych] o[jców] dominikanów gdańskich, aby nie byli podatkami i akcyzami obciążeni.

55. W sprawie j.m. p[ana] Wilczewskiego nefandi ausus przez Gdańszczan na osobie jego commissyi według projektu od niego [k. 102v]

³³ *Ibidem*, s. 223.

podanego ichm. p[anowie] posłowie wojewód[ztwa] naszego domówią się.

56. Trybunał Radomski aby nie wchodził rigorose in cassationem laudorum, chybaży przeciwko któremu manifest był zaniesiony in tempore sejmiku.

57. Skarb Koronny, aby tak prowenta obracał i ekspedyjował jako nim R[zeczpospo]lita rządzić będzie, podskarbi zaś koronny, który pro tempore będzie, ażeby super fidelitatem tak prowentów, jako i ekspensy uczynionej na sejmie każdym przysięgał, libertacyi szkodzącym dobru popolitemu nie dając, pisarzów superintendentów, aby szlachtę bene possessionatos stanowił i to catholice fidei onychże rachunków sam in persona i to rigorose słuchał, przy tym doglądając, ażeby kupcy nie byli od towarów aggrawowani, lecz według instruktarzów ustanowionych aby cła płacili i w kwitach, aby dawano było od jakich towarów płacą i wiele skąd znaczna będzie do skarbu koronnego importancyja. A zaś propter majorem fidelitatem superintendenti pisarze registra prowentów w grodach w pół roku per oblatam aby podawali, a tak ani skarb koronny ani kupiec ukrzywdzony nie będzie.

58. Zagęściły się po województwach, ziemiach i powiatach przez ichm. księży plebanów i proboszczów beneficiorum nieustanne kłótnie w konsystorzach respektem dziesięcin, w czym antecessum pozachodziły kombinacje i akceptacje, które już per visitatores ecclesiorum approbowane i konstytucyją anni 1634 potwierdzone przez niedyskretne egzekucyje ustawiczne kłątwy na stan szlachecki włożone. W czym vertitur de fide, bo niektórzy w teży insordescunt innych ichm. sposobu nie mając wywikłać się nie mogą, więc tak kombinacyja o dziesięciny jako też konstytucyja o to wyrażona, aby approbowane i potwierdzone tudzież należycie opisane były, aby od ciężaru, który fidel tanquit salutique animae nocet tenże stan szlachecki był uwolniony, a kto by zaś in satisfactione tych dziesięcin był renitens salva via agendi w grodach, ziemstwach i trybunałach, każdemu plebanowi i proboszczowi custodita o też dziesięciny być powinna.

59. [k. 103] Komisyja między dobrami królewskimi i szlacheckimi, którą teraz otrzymać difficile est na rozgraniczenie, aby była ekspediowana, do czego sposób łatwy wynaleziony być ma.

60. Ponieważ miasto Lublin tak w płaceniu pogłównego (którego w roku excepto tak wiele jurysdykcyi na 11 tys. erylguje) disolacyje kamienic w odjęciu na fundacje gruntów miejskich jako też w ekstorsjach różnych w wybieraniu foraliorum niesprawiedliwie przez ludzi na praesidium będących, tudzież w zmienianiu co piąty dzień 12 czerwonych złotych wielką ponosi krzywdę, więc ichm. p[anowie] posłowie w tym wszystkim aliewiacyję i zabronienie tych inkonweniencyi u stanów R[zeczpospo]litej

ostrzec mają i aby toż miasto Lublin przy dawnych prawach swoich i przywilejach, tudzież cirea decreta post curialia et commissosialia utrzymane i konserwowane było.

61. Reasumując wszystkie konstytucyje de non alienandis bonis terrestribus, a mianowicie konstytucyje anni 1669, ażeby stan duchowny nec modo donationis nec venditionis alio quovis p[rae]texta et titulo dóbr ziemskich in sui possessionem avellere nie ważył się sub nullitate transactionum. Także i to invaluit contra constitutionem 1706 anni titulo *Testamenta*³⁴, że dobra ziemskie i dziedziczne sumami na kościoły duchowieństwu zapisanemi wielce są inonerowane, tak dalece, że i synowie szlacheccy przez inonerowanie sumami duchownymi fortun swoich dziedzicznych odstępować muszą ichm. panowie posłowie seriam w tym anim adversionem mieć mają i owszem ponastępowane transakcyjne ad casum przyprowadzić powinni.

62. Mocno sobie przypominamy z niewygasłą pamięcią instrukcyję J.K.M. p.n.m. potrzebna jest rzecz, aby R[zeczpospo]lita u dworów postronnych swoich miała rezydentów, do czego znajdują się ichm. księża opaci, starostowie z licznymi prowentami, [k. 103v] aby tylko idonea do tego persone były, którzyby munus rezydencyi swoim mogli odbywać kosztem p[rae]via R[zeczpospo]litej fidelitate iuramento asecurata przy instrukcyjach od R[zeczpospo]litej danych.

63. Ichm. urzędnicy po województwach ad normam senatorom, żeby wypełniali tylko, że senatorowie przysięgają quid nocivi videro scivero Reipublicae me opponam, urzędnicy zaś przysięgać powinni quidquid nocivi videro scivero województwu avertere curabo.

64. Zapobiegając inkonweniencyjom, jakie się dzieją w inszych miastach, jako to w Piotrkowie i innych, gdzie dwojaki są egzercycya ichm. księży jezuitów i ichm. księży pijarów, przez co wielkie się dzieją inkonweniencyje, województwa zaś naszego lubelskiego obywatele nie chcą patrzeć na takie inkonweniencyje, ale życząc sobie mieć synów swoich w dobrej edukacyi, podaje do instrukcyi ichm. panom posłom, aby się usilnie starali o to, by żadne szkoły w województwie lubelskim in p[er]petuum nie fundowały się, gdyż i tak z ziem dóbr na fundacje duchowne na 3 miliony wyszło przez lat 50.

65. Ewakuacja wojsk zagranicznych, aby w czasie jak najprędszym i jak najwcześniej przed przyszlą da Bóg regenta elekcyją nastąpiła, dopominać się będą ichm. panowie posłowie.

66. Jako partykularne ekonomie w porządku doskonałym prowadzone każdego patriotę uszczęśliwiać dobrodziejstwy zwykli, tak tym bardziej

³⁴ W 1706 r. nie obradował żaden sejm.

publiczna skarbu koronnego koniecznie dla R[zeczypospolitej jako dominam iurium zachowana być powinna, a że dotąd istota wszelkich procentów podług prawa do R[zeczypospolitej należących nie jest zupełnie objaśniona, przeto jakby powinna być ex arario publico pro necessitate R[zeczypospolitej wymiarkowaniu swoim ekspensowana, tudzież zachodzi docieczenie, a za tym w tej docieczenia okoliczności domawiać się mają ichm. panowie posłowie, ażeby in dilate komisarze tam ex senatu quam ex equestri ordine wyznaczeni byli dla rzetelnego inkwirowania procentu jakowy by tylko dla R[zeczypospolitej i skądkolwiek od j.w. podskarbach provenire mógł i postanowienie jednostajne płacenie na cłach i commertis referując się in toto do praw w tej mierze zaszyłych.

67. Wielmożnego j.m. pana Antoniego Szaniawskiego podsędka ziemi łukowskiej j.w. posłowie rekomendować będą, aby nadgradzając [k. 104] antecesorów i jego własne in toga et sagona różnych funkcjach R[zeczypospolitej zasługi i do dalszych zachęcając onemuż i jego sukcesorom wioskę Strzyżów w ziemi łukowskiej zostającą prawu dożywotniemu tegoż j.w. pana podsędka ad praesens prawem lennym przyznana była.

68. Domówią się także j.w. posłowie, aby to wojsko, które będzie miało naznaczoną sumę w województwie, ziemi i powiecie, aby tamże miało konsystencję i żeby się także w tym wojsku obywatele tegoż województwa mieścili. Na rekrut do regimentów, aby ichm. panowie starostowie i posesorowie ludzi luźnych przystawowali, komenda zaś taka jaką stany R[zeczypospolitej obmyślą niech będzie postanowiona.

69. J.W. hetmani utriusque gentis, aby dawali zupełnie rationem rządów swoich i opisawszy wszelkie informacje et actus reponowali oneż w ręce stanów R[zeczypospolitej i tyle mieli mocy wydania ordynansów dla pilnowania granic, ile im stany R[zeczypospolitej i nieustająca rada oznaczy i pozwoli.

70. Aby Szkoła Rycerska dla młodzi do exercytowania się in arte bellica sumptem R[zeczypospolitej postanowiona była i pewna liczba osób determinowana.

71. J.W. senatorowie i urzędnicy koronni i wszystkie osoby do rady i sądów należący, aby regimentów, pułków lub chorągwi nie mieli, ale każdy sua sorte contentus swoją sposobnością lub w radzie lub w sądzie lub w wojsku służył ojczyźnie.

72. A ponieważ bez nadgrody w służbie R[zeczypospolitej nikt zostawać nie powinien przeto doprasza się województwo i ziemia, aby stany R[zeczypospolitej z dóbr królewsczyznami nazwanych naznaczyły przyzwoite pensyje, tak j.w. ministrom status et belli jako j.w. senatorom większym i mniejszym. Także urzędnikom ziemskim i starostom grodowym i ich oficjalistom, aby przez swój niedostatek sposobni do usług

R[zeczpospo]litez ludzie dotychczas do żadnego prorogatywy mieścić się nie mogący byli R[zeczpospo]litez utiles, ale kiedy osoby sądowe tak w Trybunale, ziemstwa i grodach pensjonowane będą, przeto już żadnych grzywien ani obwencyi partycypować nie mają.

73. Dla powagi i mocy tak j.w. ministrowie status et belli singulariter j.w. marszałek koronny niemniej podskarbi mieć powinni ludzi, regimenta lub pułki dla całości i bezpieczeństwa. Także każde sądy, którym z tego miejsca ludzie asystować powinni.

74. [k. 104v] Fundacyja wielebnych panien wizytek konwentu lubelskiego nie jest jeszcze aprobowana, za czym nastąpienie tejże aprobaty instabunt ichm. p[anowie] posłowie.

75. O koagucyję podatków wszelkich we wszystkich województwach quam urgentissime ichm. p[anowie] posłowie starać się będą, aby sancito legis postanowiona była.

76. Wielki gwałt przez mieszczan gdańskich j.w. [Tomaszowi] Czapskiemu staroście ^cknyszyńskiemu^c uczyniony, także się z życiem tenże salwować zdążył, zrabowanie tegoż pałacu, sreber, meblów i całej ozdoby, aby był przykładnie skarany j.w. posłowie referując się do listu tegoż j.w. starosty knyszyńskiego do województwa pisanego, obszernie w żalach wielkich wyrażonego najwierniej domawiać się będą.

77. Na sejmie convocationis in anno 1674 folio 221 titulo *Przeciwko Nieprzyjaciółom Ojczyzny*³⁵, uchwalono alias aukcjonowano wojska 70 tys., za czym podobnejże lub większej aukcji podług projektu komisji Teodora Potockiego ekspediowanych domówią się ichm. panowie posłowie.

78. W konstytucyi anni 1587 folio 413 articulo *Skarby po Zygmuncie Auguście i Stefanie Batorym*³⁶, tum supellex Regia tych inwentarz musi być in archivo Regni lub j.w. podskarbiego koronnego komisarzom z sejmu wyznaczyć do przepatrzenia, jakie skarby i wiele te srebra ważą, które obrócić na monety naprawę.

79. Popisy wojska według praw dawnych, aby pisarz polny koronny odprawiał.

80. Lustracje starostw i królewszczyzn w roku 1661 zaniedbane, aby co pięć lat bywały, kwarta zaś podług początkowej konstytucyi anni 1562³⁷, aby płacona była.

81. Kommissy do ekonomii wszystkich, żup, fortiec, cekhauzów dla opatrzenia w jakim są stanie i uwiadomienia R[zeczpospo]litez na przyszłym

³⁵ *Vol. Leg., t. V, s. 121.*

³⁶ *Vol. Const., t. II, vol. 2, s. 23–24.*

³⁷ *Vol. Const., t. II, vol. 1, s. 102.*

sejmie electionis, aby były wyprawione domówią się ichm. panowie posłowie.

82. O zabronienie nowych fundacyi, dochodzenie dóbr mimo konstytucyję nabytych domówią się ichm. panowie posłowie oprócz wolnej szpitalów fundacyi, aby się ubodzy ludzie po gnojach nie walali.

83. Napomnienie ichm. księży opatów, aby młódź szlachetną swym kosztem uczyli i sami ad usus publicos, to jest do poselstw extra Regnum sposobili się według prawa rekomendować będą [k. 105] ad decisionem legis ichm. panowie posłowie.

84. Zasłużonych w boju i pokoju j.o. księcia j.m. wojewodę, j.w. kasztelana, starostę naszych lubelskich, j.w. starostę łukowskiego³⁸ i starostę urzędowskiego generała artylerii litewskiej³⁹, którego zasługi wiadome światu, wielmożnego sędziego ziemskiego lubelskiego⁴⁰ za ochronione akta trybunalskie jako reces sejmowy anni 1718 opiewa⁴¹, tudzież wielmożnych Stanisława Wybranowskiego skarbnika lubelskiego i Piotra Hadziewiczza podstolego łukowskiego za pilne onych ad publica obsequia aplikacje rekomendować będą ichm. panowie posłowie, do należytego onymże ex primis favoribus zawdzięczenia.

Aukcyję wojska activitati j.w. posłowie committimus.

Eustachiusz Potocki g[enerał] a[rtylerii] W. Ks. Lit[ewskiego], marszałek konfederacyi woje[wództwa] lubelskiego, lwowski generalny starosta, Mikołaj Stanisław Kostka Nieprzecki podczaszy, pisarz gro[dzki] i asesor województwa lubel[skiego], Ignacy z Stoiszyna Stoiński komornik ziem[ski] podwojewództwa lubel[ski], asesor w[ojewó]dztwa lubels[skiego], Józef Jastrzębski stolnik ziemi łukowskiej i asesor, Jacek Jezierski skarbnik ziemi łukowskiej i asesor z ziemi tejże, Michał Łukasz z Trzcinnika Trzciniński stolnik i asesor powiatu urzędow[skiego], Stanisław Leo Wybranowski skarbnik w[ojewó]dztwa lubelskiego jako asesor ręką własną podpisuje się.

^{a-a} W Rkp. 2 „wytchnięta konfederacyja” (k. 150).

^{b-b} W Rkp. 2 „przyciska” (k. 151).

^{c-c} W Rkp. 2 „kruszwickiemu” (k. 178).

Relacje o sejmiku:

AGAD, APP 313, t. 1, s. 74–75. *Dyaryusz sejmiku lubelskiego*

³⁸ Jan Franciszek Nowosielski.

³⁹ Eustachy Potocki.

⁴⁰ Dominik Stoiński.

⁴¹ Vol. Leg., t. VI, s. 205.

II. Sejmik relacyjny w Lublinie, 23 lipca 1764 r.

1. *Laudum sejmiku relacyjnego w Lublinie 23 lipca 1764 r.*

Rkp. 1. APL, CLRMO 374, k. 175–176v – *indukta*; **Rkp. 2.** APL, CLRMO 376, k. 160v–165 – *oblata*, w grodzie lubelskim oblatował generosus Jakub Zubowicz 24 VII 1764 r. [feria tertia in vigilia festi sancti Jacobi Apostoli a.d. 1764]; **Rkp. 3.** AAL, Rep 64, t. XI, 1757, k. 142–145 – *ekstrakt*; **Rkp. 4.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 264–268v – *kopia*.

[k. 175] My rady senatorowie, dygnitarze, urzędnicy i całe rycerstwo województwa lubelskiego, ziemi łukowskiej i powiatu urzędowskiego zjechawszy się i zgromadziwszy za uniwersałem j.o. księcia j.m. Władysława Łubieńskiego arcybiskupa gnieźnieńskiego, prymasa Korony Polskiej i W. Ks. Lit[ewskiego] na dzień dzisiejszy, to jest 23 lipca w roku terażniejszym 1764, do Lublina na sejmik relationis i na miejsce obradom zwyczajne, najprzód przychylając się do uchwały i zjednoczenia naszego antekonwokacyjnego przez laudum na tymże sejmiku opisanym po zagajeniu przez j.w. j.m. pana [Stanisława] Sługockiego kasztelana województwa naszego, uprosiliśmy j.w. j.m. pana Eustachiusza na Złotym Potoku Potockiego generała artylleryi W. K. Lit[ewskiego], generalnego lwowskiego, urzędowskiego, tłumackiego, dubieńskiego etc. starostę marszałka naszego konfederackiego, aby łaskę na ugruntowanie obrad naszych podniósł, po którym łaski podniesieniu j.w. ichm. p[anowie] posłowie w[oje]wództwa naszego przyzwoitą nam i każdej z osobna poselstwa odprawionego, jako też ichm. posłowie od w[oje]wództwa naszego do j.o. księcia j.m. prymasa obrani uczynili relację, którym my zwykłą każdemu z osobna uczyniwszy rekognicyję, zważając z tej uczynionej relacyi i przeczytawszy w kole naszym rycerskim sancita i postanowienia sejmu przeszłego konwokacyjnego i widząc nieukontentowanie współbraci naszych z niektórych punktów, tedy domówienie się respektem tychże praw nowo ustanowionych w czasie przyzwoitym i przy spisaniu pactor[um] conventor[um] ostrzegamy sobie i obstawać przy wolności i praw naszych całości krwią przodków naszych zakupionych wszyscy sobie pod wiarą azardem fortun i życia naszego przyrzekamy.

Że zaś jest najcelniejszy wolności naszej zaszczyt wolna przyszłego króla elekcyja, przeto abyśmy wszyscy tego najszlachetniejszego wolności punktu uczestnikami być mogli, stawić się viritim dawnym przodków naszych zwyczajem przy podniesionych pod Warszawą ziemiańskiej i powiatowej w[oje]wództwa naszego chorągwiach obowiązujemy się i w ciągnienu podług opisów praw wszelką zachowując skromność na dzień 25 miesiąca sierpnia w roku terażniejszym 1764 pod Czerniaków wszyscy zjechać się przyrzekamy i tam chorągwie podniosłszy w niebytności j.o. księcia j.m. [Antoniego] Lubomirskiego w[oje]wody naszego pod

duktoratem j.w. j.m. pana [Stanisława] Sługockiego kasztelana naszego w należyтым porządku na miejsce województwu naszemu wyznaczone, ciągnięcie nasze kontynuować będziemy, żeby zaś ustanowienie nasze na przereczonym polu porządnie nastąpiło, do wytknięcia placu i wydzielenia dla każdej chorągwi w[ojewó]dztwa i ziemi łukowskiej obraliśmy i uprosili[śmy] w[ielmożnego] j.m. pana Antoniego Suchodolskiego [k. 175v] komornika granicznego lubelskiego, który dla rozdziału pomienionego placu i wyznaczenia stanowisk przybycie nasze wcześniej uprzędzić ma, a fatyga jego dla usługi całego w[oje]wództwa, aby daremna nie była, temuż j.w. sumę 3 tys. złp, to jest ex enario soli w[oje]wództwa lubel[skiego] beczek 165 j.m. pan dystrybutor wydać obligowany, obserwując strictam moderationem w odciążeniu obywatelom z przyczyny, że w kasie czopowego i szelężnego żadnych dla nagłych expens erogowanych nie masz pieniędzy naznaczamy.

A że ziemia łukowska zwyczajem praktykowanym chorągiew na elekcyję mieć chce i postanawia, do której rotmistrza j.w. j.m. pana [Eustachego] Potockiego generała artylerji W. Ks. Lit[ewskiego] marszałka konfederacji naszej za dobrowolnym j.w. j.m. pana [Jana Franciszka] Nowosielskiego kasztelana ciechanowskiego starosty łukowskiego ustąpieniem i przez w[ielmożnych] urzędników tejże ziemi zaproszonego uprosiła. Płacą zaś tejże chorągwi tak z dóbr królewskich, duchownych i szlacheckich ziemi łukowskiej z włóki jednej po złotych 12 oraz szelężne i czopowe z tychże dóbr królewskich, duchownych i szlacheckich podług dawnej taryfy wybieranie postanawiają i naznaczają.

A że ultra mentem taryfy po wsiach ziemi łukowskiej braci naszej szlacheckich, z której podatek szelężnego i czopowego za przeszłej konfederacji był wybierany, karczmy erygowane znajdują się, przeto i z tych karczmy ^apo złotych 8^a, a rewizya i konskrypcya praecedere powinna, który to podatek za asygnacyją j.w. marszałka konfederacji naszej, a rotmistrza uproszonego wybrany być powinien w jak najprętszym czasie.

A na miejscu lokacyi naszej, to jest pod Czerniakowem stanowszy, posłów z pomiędzy siebie do okopów dla obrania marszałka sejmu electionis wybrać powinni będziemy. Jako zaś pacta conventa jedynym są całego narodu naszego od majestatu bezpieczeństwem i te lubo moc i ważność swoją od z obopólnego między obranym przyszłym królem i Rzeczpospolitą z zezwolenia, tudzież podpisów i poprzysiężenia biorą, gdy jednak Rzeczpospolita mająca moc i prawo do ofiarowania tronu polskiego upodobanej osobie ma razem naturalnie moc i prawo pod jakimi kondycjami ofiarować go życzy, a też kondycyje, to jest punkta ad pacta conventa, że dotąd ułożone nie są, przeto sacro sancto vinculo honorów i sumienia naszego nie wprzód przystępować do elekcyi przyszłego króla,

aż punkta in ordine pactor[um] conventor[um] przez obranych do tegoż senatu i rycerstwa deputatów uformowane rękami tychże deputatów, podpisane i województwom komunikowane będą.

Względem wniesionej generalnej konfederacji warszawskiej rezolucyjną w tej mierze wraz z j.w. marszałkiem konfederacji naszej [k. 176] do zniesienia się z innymi województwami zachowujemy.

A ponieważ prawo mieć chce i w dawniejszych laudach jest wyrażone, że podczas pospolitego ruszenia w[oje]wództwa lubelskiego na elekcję królów są exempti podstarostowie grodzcy i wojscy i powinni się zostać w województwie dla czynienia sprawiedliwości w krzywdach, które by pod ten czas mogły się komu stać, więc jako w dawnych laudach tak i w terażniejszym czasie tychże w[ielmożnych] ichm. panów urzędników ostrzegamy.

A że invaluit abusus w terażniejszym czasie, że szlachta obywatele województw i ziem z dóbr swoich ziemskich prawu dziedzicznemu niewątpliwie podległych do sądów asesorskich częstokroć nullo iure ad sinistram delationem bywają przez mandaty i inne iuris gradus pociągani i agrawowani, jako się to nie tylko w inszych województwach, ale i w tu-tejszym mianowicie w dobrach miasteczku Radomyślu w[ielmożnego] j.m. pana Aleksandra Suchodolskiego skarbnika żytomierskiego dziedzicznych praktykowało, że własni poddani zbuntowawszy się własnego pana do asesoryi pociągnęli i tam nie uważając na żadną excepcyję fori dekret agnitionis uciążliwie przeciwko wyraźnym prawom i wolnościom stanu rycerskiego otrzymali. Przeto zapobiegając in futurum takowym inkonwienienicyjom dopraszać się raczą j.w. posłowie, ażeby nie tylko proces i dekreta, które już in contrarium legis ponastępowały były zniesione i skasowane, ale też in subsequens, aby dawne prawa co in passu nastąpione reasumowawszy na terażniejszym sejmie nową konstytucyją takowe bezprawia były in perpetuum zakazane i aby nikt nikogo z dóbr ziemskich quovis titulo et praetextu do sądów zadwornych pociągać nie ważył się sub poena duor[um] millium marcar[um] pol[oncalium] super personis status equestris, a zaś super plebeis sub poena colli in foro propria districtus extendenda.

Przy tym do dystrybuty soli na w[oje]wództwo lubelskie należące w[ielmożnemu] j.m. panu Józefowi Głuskiemu wojszczycowi lubelskiemu na rok terażniejszy konferujemy z tą obligacyją, aby każdemu obywatelowi detruncando ut supra wydana była w czasie zwyczajnym. W ziemi zaś łukowskiej tak do dystrybuty jako i do egzakcyi na lat dwie ustanawiamy to jest na rok terażniejszy 1764 w[ielmożnego] j.m. pana Tomasza Radomyskiego komornika ziemskiego łukowskiego do dystrybuty soli postanawiamy, który j.m. pan dystrybutor konferowaną przez niektórych

w[ielmożnych] urzędników i bracią naszą szlachtą na erygowanie szkół łukowskich scholar[um] piar[um] tymże wyda i inszych ichm. obywatelów ziemi naszej łukowskiej do podobnegoż uczynku pobożnego zapraszamy i pobudzamy na rok zaś przyszły 1765 do dystrybuty soli j.m. pana Zaleskiego Antoniego postanowiliśmy. Do egzakcyi zaś zwyczajnej na obydwia roki j.m. pana Andrzeja Jaszowskiego wicesgerenta grodzkiego łukowskiego wraz z j.m. panem Piotrem Grodzickim similiter naczynamy, a za fatygę ichm., to jest j.m. panu [Andrzejowi] Jaszowskiemu w[icesgerentowi] g[rodzkiemu] ł[ukowskiemu] złp 1000 kompensując jego zasługi w ziemi i że errarium u niego składana będzie. J.m. panu zaś Piotrowi Grodzickiemu za pomoc w tychże usługach ^bzłp 500^b, a to j.m. panu [Andrzejowi] Jaszowskiemu co rok po złp 500 dico pięćset złotych polskich, a j.m. panu [Piotrowi] Grodzickiemu po złp 250.

[k. 176v] Słuszna j.m. pana Marcina Skrzyszowskiego o złotych 500 mając naznaczone sobie od ziemi łukowskiej per dispositionem tejże in bonificationem conflagrati pretensya wniesiona, salvam viam vindicandi ex errario tejże ziemi łukowskiej in proprio territorio temuż j.m. ostrzegamy.

A że j.w. j.m. pan [Jan Jakub] Zamoyski starosta lubelski za podjęte swoje poselstwa concernens od w[oje]wództwa lubelskiego należące przez poważną swoją wspaniałość na osobę j.w. j.m. pana Jacka Jezierskiego skarbnika ziemi łukowskiej posła współkolegi swego ustępuje, któremu wolne odebranie od województwa pozwala.

Które to laudum tak j.w. marszałka konfederacyi naszej jako w[ielmożnych] asesorów rękami własnymi podpisane. Działo się w Lublinie in loco solito consultationum dnia 23 miesiąca lipca roku pańskiego 1764.

Eustachiusz Potocki g[enerał] a[rtylerii] W. Ks. Lit[ewskiego], lwowski, urzędowski starosta, marszałek konfederacyi województwa lubelskiego m.p., Mikołaj Stanisław Kostka Nieprzecki podczaszy, pisarz gro[dzki] i asesor województwa lubel[skiego] m.M., Jacek Jezierski s[karbnik] ł[ukowski], asesor ziemi łukowskiej m.p., Ignacy na Stoiszynie Stoiński komornik ziemski, podwojewodzy lubel[ski], asesor w[oje]wództwa lubelskiego m.p., Józef Raszowski asesor z powiatu urzędowskiego manciupium mariae, Kanuty Dłuski asesor województwa lubelskiego.

^{a-a} *Dopisane nad wersem.*

^{b-b} *Dopisane nad wersem.*

III. Sejmik przedelekcyjny w polu pod Czerniakowem, 25 sierpnia 1764 r.

1. *Uniwersał prymasa Władysława Łubieńskiego
z 26 czerwca 1764 r. zwołujący sejmiki przedelekcyjne*

Druk 1. APL, CLRMO 374, k. 12; **Rkp. 1.** APL, CLRMO 375, s. 1437v–1440v – *oblata*; w grodzie lubelskim oblatował *generosus* Józef Cichowski 30 VI 1764 r. [sabbatho in vigilia visitationis gloriosissime virginis Mariae proxima a.d. 1764].

[k. 12] Władysław Aleksander Pomian z Łubny Łubieński z bożej i stolicy aspostolskiej łaski arcybiskup gnieźnieński, legatus natus Korony Polskiej i W. Ks. Litewskiego, prymas i pierwszy książę.

Wszem, wobec i każdemu z osobna komu o tym wiedzieć należy, osobliwie jaśnie wielebnym, j.w., wielmożnym, ichm. panom senatorom duchownym i świeckim, dygnitarzom, urzędnikom i wszystkim stanu rycerskiego obywatelom koronnym i W. Ks. Litewskiego, moim wielce miłościwym panom kolegom, przyjaciołom i braci, przy zaleceniu chęci i służby mojej. Z obowiązku pierwszeństwa mojego wiadomo czynię, iż podczas sejmu terazniejszego z uformowania wielu bardzo potrzebnych dla dobra pospolitego za powszechną zgodą stanów zgromadzonych konstytucyi, gdy znaczne volumen urosło i w zbliżającym się sejmików relationis terminie wszystkich województw, ziem i powiatów o całym ich zbiorze uwiadomić nie można, za czym umyśliłem tym uniwersałem najistotniejsze i do aktu tylko przyszłej elekcyi ściągające się ustanowienia publico donieść.

To jest o czasie walnego sejmu elekcyi, że on na dzień 27 miesiąca sierpnia w roku terazniejszym 1764 naznaczony i na ten wszystkie stany Rzeczpospolitej (sama tylko szlachta ad vota et suffragia wybrania króla należąca) i co wszyscy, którzy do niej mocą dawnych praw swoich są active przyłączeni (wyjąwszy ab activitate eligendi Regis prawem przekonanych), convocantur, absque tamen praejudicio Jurium Terrarum Prussiae, Ducatum Zatoriensis et Oświecimensis atque Masoviae, tum Palatinatus Podlachiae, Terrarum Haliciensis et Łucoviensis, nec non aliorum Palatinatum in limitibus Regni sitorum). A ta elekcyja trwać ma jako najkrócej i jeżeli się prędzej nie skończy tedy żadną miarą nie ma się przeciągać nad czas sejmom ordynaryjnym naznaczony sześćioniedzielnym.

Że zaś na przeszłych immediate sejmikach, niektóre województwa dla oddalenia okazyi tumultów, które częściej z większej liczby zgromadzonych ludzi wynikać zwykły, stawienie się na elekcyją pod pewną liczbą osób, czyli inaszym porządkiem sobie uchwaliły, przeto takowe lauda dobry porządek w sobie zawierające dla przykładu innym województwom aprobowane, nie zagradzając jednak zupełnej woli, jeżeli się którym na też

elekcją lub viritim lub przez posłów stanąć podobało. O ciągnienu na elekcją i podczas niej publiczngo bezpieczeństwa, postanowiono iż się to podług dawniejszych konfederacyi generalnych, a mianowicie ostatniej 1733 bez krzywdy dóbr wszelakich szlacheckich, duchownych i królewskich ma odprawić. W czasie zaś samej elekcyi w opisie konfederacyi 1647 pod tytułem *Porządek na sejmie walnym elekcyi między Warszawą a Wolą*, bezpieczeństwo dla wszystkich warowano.

O miejscu elekcyi. To między Wolą i Warszawą jako zwyczajne i konfederacyją ostatnią 1733, tudzież sejmem 1736 ostrzeżone⁴², a nie inne miejsce ustanowiono.

O obraniu marszałka stanu rycerskiego, aby zaraz po zagajeniu sejmku w nic innego nie wchodząc nastąpić mogło, województwa, ziemie i powiaty stanąwszy na elekcją do tego obierania marszałka stanu rycerskiego triplicato numero z pomiędzy siebie, ile na sejm podług prawa obierać zwykli posłów wyznaczą i do okopów na miejsce obierania marszałka wysłać salva alternata laski marszałkowskiej prowincyi W. Ks. Litewskiego.

Co się do województw ziem pruskich tak ściera, ażeby niżej opisanemu postanowieniu o liczbie posłów w tej okazyi zadosyć uczynili.

O sejmikach relationis. Sejmikom relationis oraz przedelekcyjnym województwom, ziemiom i powiatom w Koronie i W. Ks. Litewskim, także Księstwu Zatorskiemu i Oświęcimskiemu na żądanie in effectu posłów urodzonego kasztelana tychże księstw tu przytomnego⁴³, tudzież Ziemi Halickiej na instancyją posłów tejsze ziemi dzień 23 miesiąca lipca naznaczony.

Że zaś generał ziem pruskich przedkonwokacyiny nie doszedł i tychże ziem województwa posłów swoich na terażniejszym sejmie nie miały i sędziów kapturowych nie obrały, przeto tak dla obwarowania tychże sędziów, jako i namówienia między sobą sposobów stawienia się na elekcją, generał ziem pruskich przedelekcyiny na tenże sam dzień 23 miesiąca lipca determinowany, który według zwyczaju sejmiki powiatowe poprzedzić mają.

Które tak, jak w swej istocie na terażniejszej konfederacyi generalnej zostają uchwalone, tym to uniwersałem moim donoszę i rozgłoszenie jego ichm. regentom i oficyalistom grodowym (żeby niewiadomości de praemissis nikt allegare nie mógł) pilnie zalecam, który przy położeniu pieczęci mojej własną podpisuję ręką. Dan w Warszawie dnia 26 miesiąca czerwca roku pańskiego 1764

W[ładysław] Łubieński prymas m.p.

Jan Słomiński m[etrykant] k[ancelarii] j.o. księcia j.m. prymasa interregni sekretarz

⁴² *Vol. Leg., t. VI, s. 287–288.*

⁴³ *Józef Sariusz Jakliński.*

2. *Laudum sejmiku przedelekcyjnego w polu pod Czarniakowem 25 sierpnia 1764 r.*

Rkp. 1. APL, CLRMO 374, k. 409–412 – *oryginał*; **Rkp. 2.** APL, CLRMO 376, k. 529–539 – *oblata, w grodzie lubelskim oblatował generosus Andrzej Koźmian 22 IX 1764 r. [sabbatho in crastino festi sancti Matthei Apostoli et evangelistae a.d. 1764]*; **Rkp. 3.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 270–274 – *kopia*.

[k. 409] My rady dygnitarze, urzędnicy i całe rycerstwo prześwietnego województwa lubelskiego, ziemi łukowskiej i powiatu urzędowskiego podług uchwały sejmiku naszego relationis w Lublinie dnia 23 lipca roku terażniejszego 1764 ustanowionej, zjechawszy na sejm elekcyi przyszłego króla i obozem między Czarniakowem a Mokotowem stanąwszy, w niebytności j.o. księcia j.m. lubelskiego wojewody naszego⁴⁴, pod zagajenie j.w. j.m. pana Stanisława Sługockiego kasztelana lubelskiego senatora naszego a dyrekcją j.w. j.m. pana Eustachego Potockiego generała artyleryi W. Ks. Lit[ewskiego], marszałka konfederacyi województwa naszego, zgodnym i jednostajnym zdaniem postanowiliśmy naprzód lubo na przeszłym sejmiku relationis wyperswadowani byliśmy, że jeżeli zawsze najwięcej w terażniejszym bezkrólewia czasie potrzebne serc i umysłów zjednoczenie, a tych podług dawno praktykowanych zwyczajów najskuteczniejszy związek, ^anieprzeszkadzająca elekcyi^a generalna konfederacyja, do której nas tym więcej zachęcały wielkie w tej ojczyźnie zasługi j.o. księcia j.m. Augusta Czartoryskiego wojewody i generała ziem ruskich zaczętej pod tamten czas w Warszawie generalnej konfederacyi obranego marszałka, który szczerą wiary, praw i wolności miłością ufność narodową w osobie swojej pozyskał. Gdy jednak województwo nasze w porządku generała korczyńskiego ostatnie przez wzgląd wyższości województw krakowskiego i sandomierskiego nie mogąc wiedzieć o intencyjach ich na przeszłym sejmiku relationis w jednym że dniu wszędy agitowanym, złączenie się z tąż generalną konfederacją do wiadomości o zdaniu przereczonych województw krakowskiego i sandomierskiego odłożyło. A tu stanowszy na generalnym wszystkich województw do elekcyi zgromadzeniu, gdy się informujemy [k. 409v], że wyrażone województwa nie będąc przed tym skonfederowane w porządku do generalnej konfederacyi na sejmikach swoich relationis skonfederowały się i marszałków konfederacyi tudzież konsyliarzów obrały.

Przeto województwo nasze będąc już na sejmiku przedkonwokacyjonalnym pod wielkim imieniem przereczonego j.w. j.m. pana [Eustachego] Potockiego generała artyleryi W. Ks. Lit[ewskiego] skonfederowane do tejsze generalnej konfederacyi przystępuje, z nią się jednoczy i łączy i jej wszystkie obowiązki do utrzymania wiary praw i wolności ściągające się

⁴⁴ Antoni Lubomirski.

przyjmuje i te we wszystkim z azardem fortun i życia utrzymywać przyrzeka i obowiązuje się i zaraz podług opisu generalnej konfederacji j.w. j.m. pana generała artylerji W. Ks. Lit[ewskiego] marszałka naszego, aby jako consiliarius natus przy generalnym marszałku znajdował się obligujemy, albo gdy sam nie będzie dwóch na swoje miejsce destynował konsyliarzów z tych, których teraz spomiedzy siebie obieramy i upraszamy, to jest z województwa lubelskiego j.m. pana Mikołaja Nieprzeckiego podczaszego województwa i pisarza grodu lubelskiego, Tomasza Dłuskiego łowczego tegoż województwa i sędziego grodu lubelskiego sekretarza generalnej konfederacji. Z ziemi łukowskiej [Adama] Szaniawskiego cześnika łukowskiego⁴⁵, Jana Jezierskiego pisarza, Antoniego Szaniawskiego podsędka, Kazimierza Chojeckiego miecznika ziemi łukowskiej. Z powiatu urzędowskiego Józefa Kownackiego skarbnika urzędowskiego, Sebastiana Dłuskiego kapitana regimentu konnego wojsk Rzeczypospolitej i Józefa Rojewskiego stolnikowicza urzędowskiego, którzy rotą [k. 410] w konfederacji generalnej opisaną przysięgę przed j.o. księciem j.m. marszałkiem generalnej konfederacji wykonać mają, a dla oświadczenia o skutku tych ustaw naszych i winnej rekognicy j.o. księciu j.m. marszałkowi generalnej konfederacji posłów spośród siebie ichm. panowie Kazimierza Chojeckiego miecznika ziemi łukowskiej i Józefa Iżyckiego łowczyca z tejże ziemi obraliśmy, którym osobną instrukcyję ręką j.w. j.m. pana marszałka podpisaną przyrzekamy.

A tak materyją generalnej konfederacji uspokoivszy do obrania posłów do okopów, którzy na sejmowego marszałka wota dawać mają przystąpiliśmy i z województwa lubelskiego ichm. panów Jana Zamoyskiego starostę, Stanisława Wybranowskiego chorążego i Tomasza Dłuskiego łowczego lubelskich, a z ziemi łukowskiej ichm. panów Antoniego Szaniawskiego podsędka ziemi łukowskiej, Józefa Kownackiego skarbnika urzędowskiego, Adama Szaniawskiego cześnika łomżyńskiego, a z powiatu urzędowskiego Jacka Trębińskiego chorążego tegoż powiatu, Ignacego Stoińskiego podwojewodzkiego lubelskiego, Ignacego Poniatowskiego rotmistrza wojsk koronnych oraz do księcia j.m. prymasa z dziękczynieniem za nieprzestanne około dobra publicznego prace ichm. panów Jacka Jezierskiego skarbnika ziemi łukowskiej i Ksawerego Stoińskiego sędzica ziemskiego lubelskiego posłów obraliśmy i uprosiliśmy, zostawując sobie zupełną moc po elekcji sejmowego marszałka do innych, które przed elekcycją króla zachodzić będą materyje odmienienia ichm. panów posłów lub pomnożenia ich liczby.

⁴⁵ *Był on cześnikiem łomżyńskim. Na osobę Adama wskazuje dalsza treść laudum oraz podpisy. W tym czasie cześnikiem łukowskim był Mikołaj Trzciniński, zob. Urzędnicy województwa lubelskiego XVI–XVIII wieku. Spisy, oprac. W. Kłaczewski, W. Urban, Kórnik 1991, s. 66. Nikt z Szaniawskich nie sprawował również innego urzędu cześnika w województwie lubelskim.*

Punkt [k. 410v] laudum naszego na sejmiku relationis uchwalonego względem odmiany niektórych punktów konstytucyi konwokacyjonalnej do sejmu coronationis odkładamy, teraz zaś ichm. panowie posłowie domawiać się będą, aby odłączone a Corpore Reipublice, niektóre dystyngwowane osoby quam suavioribus modis et mediis, które łatwo podabraterska miłość do jedności przyprowadzone były.

Że zaś tak dawniejsze jako i ostatnie sejmu konwokacyjnego konstytucyje chcąc mieć naród cały w aktualnej gotowości do pospolitego ruszenia w przypadku potrzeby ratunku ojczyzny okazywania się województwom, ziemiom i powiatom naznaczyła, a ziemia nasza łukowska na pospolite ruszenie nie inaczej jak tylko przez wyprawę podług wyraźnego o tym prawa stawić się powinna, a za tym i okazywanie jej nie inaczej tylko przez wyprawę być może, przeto zachowując egzekucyję tegoż prawa utrzymywanie wyprawy tejże ziemi łukowskiej kosztem dotąd praktykowanym na zawsze zachowujemy i aby in actuali executione była peccavemus, którą to uchwałę naszą wszyscy tu przytomni swoim i pozostałych w domach braci naszych imieniem podpisujemy i naprzód w grodzie warszawskim, a po tym w własnym lubelskim oblatować przyrzekamy. Działo się w obozie województwa naszego pod Warszawą między Czerniakowem a Mokotowem dnia 25 sierpnia 1764tego.

Stanisław Sługocki kasz[telan] lub[elski] ductor województwa lubel[skiego], Eustachiusz Potocki g[enerał] a[rtylerii] W. Ks. Lit[ewskiego], marszałek konfederacyi województwa lubelskiego m.p., [k. 411] J[an] Zamoyski starosta lubelski poseł województwa lubelskiego, Jan Nowosielski starosta i marszałek sąd[ów] kap[iturowych] ziemi łuk[owskiej] m.p., Stanisław Wybranowski chorąży i rotmistrz w[ojewó]dztwa lubel[skiego], Jacek Trębiński chorąży i rotmistrz powiatu urzędowskiego m.p., Tomasz z Długiego Dłuski łowczy województwa i sędzia grod[zki] lubel[ski], Antoni Szaniawski podsędek ziemski porucznik wyprawy z ziemi łukowskiej m.p., Józef Kownacki skarbnik ziem[ski], sęd[zia] gr[odzki] lw[owski] chorąży tejże wyprawy m.p., Ignacy Stoiński k[omornik] z[iemski] p[odwojewodzy] l[ubelski] porucznik w[ojewó]dztwa lubel[skiego] m.p., Tomasz Stępkowski komornik ziemi sochaczewskiej m.p., Jan Franciszek Jezierski pisarz zie[mski] łukowski m.p., Antoni Jezierski podczaszy powiatu urzędowskiego, komornik z[iemi] lubelskiej m.p., Leon Moszyński starosta inowłodzki m.p., Adam Szaniawski c[zeźnik] ł[omżyński] m.p., Józef Rojewski towarzysz znaku pancernego, I[gnacy] Poniatowski r[otmistrz] w[ojsk] k[oronných], Antoni Łaski komornik ziemski łukowski, Józef Brodowski, Gaspar Sieklucki m.p., A[ntoni] Suchodolski komornik lubel[ski], Aleksander Węgleński łowczy] lat[yczowski] m.p., Stefan Szczucki k[omornik] g[raniczny] w[ojewó]dztwa] k[rakowskiego] m.p., Marcin Sobieszczański ł[owczy]

in[flancki] m.p., Kanuty Dłuski ch[oraży] w[ojewó]dztwa lubel[skiego], Ignacy Iżycki łow[czy] łuko[wski] kom[ornik], Jakub Trzciniński m.p., Józef Dłuski łowczyc lubelski, Michał Pietruszyński, Kajetan Szczucki m.p., Stanisław Sokołowski m.p., Dominik Wężyk chorąży powiatu urzędowskiego m.p., [k. 411v] Jakub Kłembowski wojski ziemi łukowskiej m.p., j.w. [Felicjan?] Żelisławski towarzysz znaku j.w. j.m. pana stolnika w[ielkiego] W. Ks. Litewskiego⁴⁶, Grzegorz Chomiński m.p., Karol Szabrański obywatel ziemi łuk[owskiej], Jacek Szabrański, Ignacy Szaniawski podsędkowicz z[iemi] ł[ukowskiej], Stanisław Radzikowski, Józef na Stępkowie Nieprzecki pisarz gr[odzki] żydacz[owski], sędzia kapturowy lubelski i poseł wojskowy, Kazimierz Alojzy Dmiński regent grodzki stężycki, sędzia kapturowy lubelski m.p., Tomasz Grodzicki, Stanisław Iżycki m.p., Tomasz Szaniawski, Tomasz Ambroży Kisieleński w[icesgerent] g[rodzki] ł[ukowski] m.p., Tadeusz Zaleski, Maciej Stypiński, Józef Kajetan Szaniawski, J. Lechnicki m.p., W[ładysław] Iżycki m.p., Tomasz Grodzicki, Leon Jasieński m.p., Fr[anciszek] z Koźlarogów Libicki m[iecznik] ł[omżyński] m.p., Jacek Wierzbicki, Jacek Ścibur, Michał Stoiński m.p., Szymon Niewieski, Maciej Jezierski, F[ranciszek] Ksawery Jasieński m.p., Modest Pełka Poliński m.p., Piotr Grodzicki, Tadeusz Staniszewski m.p., Antoni Jezierski regent ziemi łukowskiej i poseł z tejże ziemi m.p., Jakub Niezabitowski ignarus literarum i Piotr Wyczyłkowski ignarus similiter literarum tudzież Andrzej Niezabitowski nie umiejący pisać kładą znak krzyża świętego x x x, Ig[nacy] Wiktoryn Iżycki m.p., Józef z Kozarzowa Borzęcki skarbnik dobrzyński sędzia kapturowy województwa lubelskiego poseł z tegoż województwa do szopy obrany m.p., [k. 412] Kajetan Raczyński starosta koziarski m.p., Maciej Zagórski, Wojciech Zakrzewski crucem pomit, Kazimierz Zalewski m.p., Marcin Pszonka, Jan Raszowski towarzysz znaku pancernego j.o. księcia j.m. wojewody lubel[skiego], Antoni Żyrzyński c[ześnik] urzędowski m.p., Tomasz Głuski m.p., J[acek] Jezierski s[karbnik] łukowski, Józef Jezierski m.p.

In curia regia varsaviensia sub tempus moderni interregni feria tertia post factum nativitates beatissimo virginis Mariae proxima a. d. 1764.

Praesens accessis palatinatus lublinensis ad personalitem oblationem generosis Cajetan Szczucki in acta praesentia suscepta et ingrosuta cuius originale episodum offerenti praeria officii praesens quictione est extraditum quod tactor.

Alexius Antonius Jasieński burggrabius cast[rensis] actorum varsavien[sis] protum susceptans m.p.

^{a-a} *Dopisane nad wersem.*

⁴⁶ Stanisław Antoni Poniatowski.

IV. Sejmik przedkoronacyjny w Lublinie, 29 października 1764 r.

1. Uniwersał prymasa Władysława Łubieńskiego z 10 września 1764 r. zwołujący sejmiki przedkoronacyjne

Druk 1. APL, CLRMO 374, k. 408; **Rkp. 1.** APL, CLRMO 376, s. 539–544 – *oblata*; w grodzie lubelskim oblatował generosus Samuel Brzezicki 22 IX 1764 r. [sabbatho in crastino festi Sancti Mathaei Apostoli et Evangelista a.d. 1764].

[k. 408] Władysław Aleksander Pomian z Łubny Łubieński z bożej i stolicy aspostolskiej łaski arcybiskup gnieźnieński, legatus natus Korony Polskiej i W. Ks. Litewskiego, prymas i pierwszy książę.

Wszem, wobec i każdemu z osobna komu o tym wiedzieć należy, osobliwie jaśnie wielobnym, j.w., wielmożnym, ichm. panom senatorom duchownym i świeckim, dygnitarzom, urzędnikom ziemskim i grodzkim, tudzież wszystkiego stanu rycerskiego, tak w Królestwie Polskim jako i w W. Ks. Litewskim, obywatelom, kolegom i braci, przy zaleceniu chęci i służby mojej, jako i miastom w obojgu narodach zostającym wiadomo czynię, iż podczas sejmu terażniejszego elekcyjnego na dzień 27 miesiąca sierpnia mocą konfederacyi generalnej warszawskiej na blisko przeszłej konwokacyi wyznaczonego, między Wolą a Warszawą w polu elektoralnym odprawującego się, prześwietne stany i całe rycerstwo obojga narodów, częścią przez delegatów, częścią viritim z województw, ziem i powiatów na ten akt najuroczystszy wybrania przyszłego króla i pana zgromadzone, po ustanowieniu spraw do bezpieczeństwa publicznego i porządku zachowania na tym sejmie należących, po przyjęciu tego wszystkiego co na konwokacyi przez konfederacyją generalną ku zleczeniu egzorbitancyi, ku naprawie dla dobra pospolitego i lepszego w całym kraju rządu, chwalebnyymi ustawami jest zdziałano, także po ułożonych dla przyszłego K.J.M. paktach z Rzecząpospolitą oraz innych radach, namowach, jakimi bezpieczeństwo, swobody i prawa całego Królestwa Polskiego i prowincyi z nim wieczyście zjednoczonych ostrzeżone i zupełnie ocalone być mogą.

Gdy do samego aktu wybrania z pomiędzy siebie za króla i pana podług artykułu powyżej wspomnianej konfederacyi generalnej przystąpiły, aliści doznaliśmy nieprzewidzianego wszechmocnej boskiej ręki zrzadzenia i niograniczonego jego miłosierdzia, jeszcze nachylonej już do upadku wewnętrznymi niezgodami ginąć ojczyźnie naszej i tego, w którym się dotąd szczęśliwie krzewi, utracąc pokoju niedopuszczającego, bo natychmiast zacnych obywatelów tak połączyły się zdania i myśli, iż jednostajną zebrałe też stany zgodą, wzbudziwszy w sobie słodką chwalebnych przodków swoich pamięć (którzy wybieraniem nie z zagranicy lecz z pośrodka siebie do tronu i rządu królów równością tylko szlachectwa polskiego ozdobiomych, w wierze świętej katolickiej zrodzonych, pod posłuszeństwem prawa

wraz z drugimi wychowanymi, w honor i reputacją u postronnych narodów to wprawili Królestwo), jednomyślnością zupełną obrały z pomiędzy siebie króla polskiego i Wielkiego Księcia Litewskiego oraz państw wszystkich do tej Rzeczypospolitej należących j.w. j.m. pana Stanisława z Ciołków Poniatowskiego stolnika W. Ks. Litewskiego, który nieśmiertelnością sławy ojca ore publico po śmierci najjaśniejszego Augusta III za zgodnego królować najjaśniejszej Rzeczypospolitej uznanego i matki z krwi jagiellońskiej, cnót nieporównanych rodziców, najpierwsze krzesło w prześwietnym senacie tejże Rzeczypospolitej zdobiących, zacnością familii przez skoligowanie i pokrewieństwo z najznakomitszymi w ojczyźnie domami, zbiorem cnót osobliwszych z przezorną do rządów roztropnością spojonych, a na koniec od sąsiedzkich dworów z nami sprzymierzonych przez wielkich ich posłów zaleceniem, niby palcem bożym będąc nam wytknięty. Gdy wolnymi głosami przez nas na tron królewski został wezwany, ode mnie jako arcybiskupa gnieźnieńskiego i prymasa, ku większej chwale bożej i sławie całego narodu, naszym królem polskim i wielkim księciem litewskim pod imieniem Stanisława Augusta jest mianowany, a przez j.w. ichm. marszałków wielkiego⁴⁷ i nadwornego⁴⁸ litewskich, w niebytności koronnych ogłoszony.

Tego tedy K.J.M. i pana naszego przeze mnie mianowanego i od wspomnianych j.w. marszałków ogłoszonego, ponieważ prześwietne stany obojga narodów termin koronacyi na dzień 25 listopada w mieście stołecznym Warszawie, stosując się do artykułu w tej materii sejmu konwokacyjnego wyznaczyły i aby w kościele św. Jana Chrzciciela archikolegiaty warszawskiej uroczystym obrzędkiem kościoła rzymskiego katolickiego, tak jak antecesorowie K.J.M. był koronowany mieć chciały, a któremu sejm coronationis na dzień 3 grudnia z przepisem do odprawienia jego czasu dwuniedzielnego determinowały, sejmikom zaś powiatowym tenże sejm coronationis poprzedzającym, dla obrania posłów tak w Koronie, jako i Litewie, tudzież dla generału pruskiego dzień 29 października wyznaczyły.

Przeto ja z obowiązku pierwszeństwa mojego, aby się w publicznych interesach (nim konstytucyje sejmu electionis z druku wyjdą) opóźnienie czasu nie stało, uniwersałem moim terazniejszym o tym wszystkim uwiadomiam i o istocie najpryncypalniejszych punktów jego upewniam i donoszę. Którego uniwersału rozgłoszenie ichm. regenetom i oficalistom grodowym (żeby nikt niewiadomości de praemissis allegować nie mógł)

⁴⁷ Ignacy Ogiński.

⁴⁸ Józef Paulin Sanguszko.

pilnie zlecając, on przy przyłożeniu pieczęci mojej własną ręką podpisuję.
Dan w Warszawie dnia 10 miesiąca września, roku pańskiego 1764.

W[ładysław] Łubieński prymas m.p.

Jan Słomiński m[etrykant] k[ancelarii] j.o. księcia j.m. prymasa interregni sekretarz.

2. *Laudum sejmiku przedkoronacyjnego w Lublinie 29 października 1764 r.*

Rkp. 1. APL, CLRMO 374, k. 680–681 – indukt; **Rkp. 2.** APL, CLRMO 376, k. 952v–956 – oblatata, w grodzie lubelskim oblatował magnificus Marcin Sobieszczański 30 X 1764 r. [feria tertia ante festum sanctorum omnium proxima a.d. 1764]; **Rkp. 3.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 276–277v – kopia.

[k. 680] My rady dygnitarze, urzędnicy i całe rycerstwo prześwietnego województwa lubelskiego, ziemi łukowskiej i powiatu urzędowskiego za uniwersałem j.o. księcia j.m. Władysława Łubieńskiego arcybiskupa gnieźnieńskiego, prymasa Korony Polskiej i W. Ks. Lit[ewskiego], zjechawszy się do Lublina na miejsce obradom publicznym zwyczajne, na dzień dzisiejszy to jest 29 [pro die vigesima nona] octobris, przy zagajeniu tychże obrad naszych przez j.w. j.m. pana Stanisława Sługockiego kasztelana lubelskiego pod laską j.w. j.m. pana Eustachiusza z Potoka Potockiego generała artylerji W. Ks. Lit[ewskiego], lwowskiego generalnego, urzędowskiego, tłumackiego etc. starosty, marszałka naszego konfederackiego zaczęliśmy obrady nasze.

A najprzód winszujemy sobie generalnie zaś całej ojczyźnie naszej, że nam pan Bóg zastępów per quem reges regnant, palcem dobroci swojej skazał króla i pana najjaśniejszego Stanisława Augusta spośród patriotów wielkich cnót i sprawiedliwości, pod którego długoletnim panowaniem nieplonną mamy nadzieję, że prawa ojczyste, swobody krwią antecesorów naszych nabyte, nie tylko utrzymywane, ale do jako najporządniejszej pory przyprowadzone będą.

A za tym na sejm coronationis dla wyrażenia żądź naszych i zwyczajnego o całości prawa domówienia się uprosiliśmy i zgodnymi głosami obrali posłów, to jest j.w. ichm. panów Leona Moszyńskiego starostę inowłodzkiego, Jacka Trębińskiego chorążego urzędowskiego, Sebastiana Dłuskiego kapitana regimentu koronnego^a j.w. j.m. pana koniuszego koronnego^{a49}, którym to j.w. ichm. panom posłom naszym instrukcyję napisaną i ręką j.w. j.m. pana marszałka naszego konfederackiego podpisaną daliśmy omni mode onychże obligując, aby tak według tej danej teraz instrukcyi, jako i przeszłej na sejmiku antekonwokacyjonalnym postanowionej, a jeszcze do skutku nie przywiedzionej, interesa, całość praw i potrzeby województwa naszego dokładnie wyrazili.

⁴⁹ Hieronim Wielopolski.

Dla powinnej zaś najjaśniejszemu królowi j.m. Stanisławowi Augustowi rekognicy i powinnego uszanowania uprosiliśmy i obraliśmy posłów e medio nostri wielmożnych ichm. panów Józefa Jastrzębskiego stolnika ziemi łukowskiej [k. 680v], tegoż imienia Raszowskiego podstolego kijowskiego, których to j.w. ichm. panów posłów obligujemy, aby podług danej instrukcyi najjaśniejszemu panu złożyli winne powinszowanie i oświadczyli te niepłatne województwa naszego nadzieje, że J.K.M. wielkie dla ojczyzny pieczołowanie całą miłość i przywiązanie domu Jagiellońskiego panującego nam przez tyle wieków dopełnić będzie raczył.

Wyprawa ziemi łukowskiej jako na sam akt elekcyi postanowiona była, tak ta chorągiew dalej żadnej płacy pretendować nie ma, jednak satysfakcję według przeszłego laudum i uchwała ichm. in obsequis ziemi będącym pod toż chorągwią praecustodit[ur].

Mając zaś wzgląd na znakomite zasługi j.w. j.m. pana Stanisława Małachowskiego starosty wąwolnickiego do najpierwszej w województwie naszym funkcyi onego domieścić i ukontentować przyrzekamy i deklarujemy. Które to nasze postanowienia upraszamy j.w. j.m. pana marszałka naszego konfederackiego i z wielmożnymi ichm. pany asesorami podpisać i do akt grodzkich lubelskich podać. Datum w Lublinie in loco consultationum die 29 [vigesima nona] octobris 1764 anno.

Eustachiusz Potocki g[enerał] a[rtylerii] W. Ks. Lit[ewskiego], marszałek konfederacyi województwa lubelskiego, Mikołaj Stanisław Kostka Nieprzecki podczaszy, pisarz gro[dzki] i asesor w[ojewó]dztwa lubel[skiego], Józef Fabian Jastrzębski stolnik i asesor z ziemi łukowskiej m.p., Michał Łukasz z Trzcinnika Trzeciński stolnik i asesor z powiatu urzędowskiego, Jan Franciszek na Jeziorach Gołąbkach Jezierski pisarz z[iemski] łukowski asesor ziemi łukowskiej, Marcin Sobieszczański łowczy in[flancki] asesor w[ojewó]dztwa lubelskiego m.p., Józef Głuski asesor z powiatu urzędowskiego m.p.

^{a-a} W rkp. 2 pominięte.

3. Instrukcja dana posłom na sejm koronacyjny z sejmiku
lubelskiego 29 października 1764 r.

Rkp. 1. APL, CLRMO 374, k. 682–685v – indukta; **Rkp. 2.** APL, CLRMO 376, k. 956–967 – obłata, w grodzie lubelskim oblatował magnificius Marcin Sobieszczański 30 X 1764 r. [feria tertia ante festum sanctorum omnium proxima a.d. 1764]; **Rkp. 3.** BŁop., rkp. 312, k. 1–4v – ekstrakt; **Rkp. 4.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 278–284 – kopia.

[k. 682] Instrukcyja j.w. ichm. panom Leonowi Moszyńskiemu staroście inowłodzkiemu, Jackowi Trębińskiemu chorążemu urzędowskiemu, Sebastianowi Dłuskiemu kapitanowi wojsk J.K.M. i Rzeczypospolitej posłom na sejm coronationis od prześwieznego województwa lubelskiego

obranym i uproszonym w kole rycerskim w Lublinie na miejscu obrad publicznych zwyczajnym dnia 29 października roku 1764tego dana i ręką j.w. j.m. pana marszałka konfederackiego tudzież j.w. asesorów podpisana.

1. Oświadczą j.w. ichm. p[anowie] posłowie radość i ukontentowanie z wyniesionego na tron polski secundum corpopuli króla oraz przy wszelkim uszanowaniu obfite życzenie i chęci prawdziwe wyrażą.

2. Elekcja obranego króla jako w zachowaniu prawa i wolnego głosu zaszła, tak utrzymanie onej być celem i pierwszą myśli usilnością z wszelką gorliwością doniosą j.w. ichm. p[anowie] posłowie, do której ubezpieczenia węzeł złączonych konfederacyi obojga narodów, że jest najgruntowniejszą twierdzą, przeto nie prędeż do ekswinkulacyi onego przystąpić, aż się Rz[eczpospo]lita w swoich tak względem zaszłej panującego króla elekcyi, jako też w urzędzeniu i uradzeniu potrzeb kraju ubezpieczy.

3. Acta interregni i prawa na sejmie przeszłym konwokacyjalnym i elekcyjnym przezornie ustanowione, tudzież sancita konfederacyi generalnej i konjunkcyi litewskiej wraz z Koroną, aby in trinis ordinibus aprobowane były i do skutku przywiedzione instabunt j.w. ichm. p[anowie] posłowie.

4. Jako przez sejm convocationis naznaczeni są do korektury praw komisarze, tak żeby projekta przez nich ułożone, z nieomylnym na każdym sejmie poprawowaniu abusuum sposobem byli jak najdoskonalej uważone i postanowione, tudzież inne sejmu convocationis materyje [k. 682v] dobra powszechnego tyczące się udoskonalenie promować będą z wszelką usilnością j.w. ichm. p[anowie] posłowie.

5. Gdy dotąd od uwolnienia mennicy a jure regis Rz[eczpos]polita nie uczuwszy z niej żadnych zysków, ile sposobu dostatecznego do nakładów nie mając doświadcza przez ogołocenie kraju z dobrych, a wprowadzenie w niego złych monet niezmiernej całego narodu szkody. Przeto, gdy przez pacta conventa J.K.M. przyjąć w tym raczył staranie na siebie, tak żeby to bicie monety w sprawiedliwym onejże walorze wzięło swój skutek upraszać będą j.w. ichm. p[anowie] posłowie.

6. Szkoła Rycerska przez najsposobniejszą w niej młodzi edukacyę jako jest dla Rz[eczpospo]litez potrzebna, tak gdy w tym podług obowiązku pactor[um] conventor[um] najjaśniejszy pan przedsięwzięmie myśli, więc j.w. ichm. p[anowie] posłowie de modo erectionis i o sposobach fundowania i utrzymywania wspólnie z stanami Rz[eczpospo]litez naradzić się mają.

7. Dyspozycyja wygodnego poczt kursu, tak żeby każde województwo, ziemia i powiat miał swoją wygodę per pacta conventa oddana jest woli J.K.M., tak aby bez uciążliwej od listów płacy do skutku przyprowadzona była instabunt j.w. ichm. p[anowie] posłowie oraz upraszać będą, aby dawany dotąd na pocztę podatek i prywatne poczty zniszczone były.

8. W krzywdach obywatelów koronnych i W. Ks. Lit[ewskiego] od wojsk rosyjskich poniesionych, komisja deklaracjami najjaśniejszej Imperatorowej⁵⁰ j.m. jest przyrzeczona, o co dopraszać będą j.w. ichm. p[anowie] posłowie, niemniej i o ewakuację oraz suplikować będą do Majestatu i przyłożenie łaskawego interesowania.

9. Podatki ultima consumentia, żeby na ulżenie dobrom ziemskim były z potrzebną na wszystkie okoliczności uwagą ułożone [k. 683] domówią się j.w. ichm. p[anowie] posłowie.

10. Wniosą prośbę j.w. ichm. p[anowie] posłowie do stanów Rz[eczpospo]litej o aprobację fundacyi ichm. p[anien] kanoniczek warszawskich stanowi szlacheckiemu pożytecznych. Także instabunt o aprobację szkoły rzemieślniczej w Opolu w w[oje]wództwie naszym lubelskim przy kościele ichm. księży scholar[um] piar[um] przez nich erygowanej, cum ratificatione totali tej fundacyi jako krajowi pożytecznej, niemniej konwentu zofiborskiego wielbnych ojców dominikanów przez j.w. podkomorzego ojca⁵¹ i kasztelana ciechanowskiego syna⁵² Nowosielskich fundowanego, o zachowanie przy prawach i dawnej posesyi kościoła, w którym cudami matka boska słynie w miasteczku królewskim Ostrowie w województwie naszym usilnie starać się będą j.w. ichm. p[anowie] posłowie.

11. Prowincyja Małopolska z dyspozycyi stanów Rz[eczypospo]litej osobliwy mająca Trybunał i osobliwego j.w. j.m. księdza prezydenta, na którego subsystemycję kapituła lwowska żadnego nie ma funduszu, przeto upraszać będą j.w. ichm. p[anowie] posłowie, aby beneficium grodeckie i jaworowskie lub trębowolskie kapitule lwowskiej inkorporowane były salvis modernis posesoribus, a tymczasem aby obmyślona była dla tegoż j.w. j.m. księdza prezydenta pensya. Także domówią się o aprobację beneficium szczyrzeckiego inkorporowanego dla sufraganów lwowskich przez najjaśniejszego niegdy Zygmunta Augusta, o inkorporację kanonii lwowskiej i probostwa śniatyńskiego do biskupstwa bakowskiego, także opactwa dla j.w. arcybiskupów lwowskich ex vitenuitatis proventuum.

12. Interesować się będą j.w. ichm. p[anowie] posłowie rekomendując do indygenatu j.m. Porysa⁵³ pułkownika wojsk koronnych, [Ludwika] Tolzdorfa⁵⁴ pułkownika regimentu artyleryi koronnej, [k. 683v] Józefa Fontane architekta J.K.M. i Rz[eczpos]politej, Jana Wilhelma majora

⁵⁰ *Katarzyna II.*

⁵¹ *Franciszek Nowosielski.*

⁵² *Jan Nowosielski.*

⁵³ *Prawdopodobnie chodzi o Cezara Pyrhyssa de Varille, francuskiego szlachcica dopuszczonego do indygenatu podczas sejmiku koronacyjnego w 1764 r., Vol. Leg., t. VII, s. 165.*

⁵⁴ *W konstytucji sejmowej występuje jako Ludwik Tolchsdorf, Vol. Leg., t. VII, s. 166.*

i Aleksandra kapitana Lindsay regimentu buławy wielkiej, Godfryda Deybell kapitana i inżyniera artylerii koronnej, aby ta łaska od J.K.M. i stanów Rz[eczpos]politej uczyniona im była.

13. Wielkie w ojczyźnie in sago et toga zasługi j.w. j.m. pana [Stanisława] Sługockiego kasztelana lubelskiego i w obradach naszego województwa starania winną w nas sprawują rekognicyję, przeto upraszać mają j.w. ichm. p[anowie] posłowie J.K.M. i stanów Rz[eczpos]politej o słuszne na osobę i zasługi tegoż j.w. j.m. p[ana] kasztelana względy. Niemniej interesować się będą z wyrażeniem wielkich w ojczyźnie zasług j.w. j.m. [pana] [Eustachego] Potockiego generała artylerii W. Ks. L[itewskiego], marszałka naszego konfederackiego.

14. J.w. j.m. ksiądz [Andrzej Stanisław] Młodziejowski [pod]kanclerz j.o. księcia j.m. prymasa godnie ministerium swoje podczas bezkrólestwa cum dispendio zdrowia i fortuny odprawujący, jako do całej ojczyzny na przyzwoitą zasłużył sobie konsyderacyję, tak i w w[oje]wództwie naszym ma sprawiedliwe względy, a za tym j.w. ichm. p[anowie] posłowie instabunt do najja[śniejszego] pana, aby mu dana była pieczęć z obmyśleniem przyzwoitej sufficencji.

15. Wniosą także ciż j.w. ichm. p[anowie] posłowie interes j.w. ichm. p[anów] Kuczyńskich o przywiedzenie do skutku dekretu komisarzkiego między dobrami Branica, Zbulitówek i Kopiną dziedzicznymi, a miastem J.K.M. Wohyniem w roku 1754 ferowanego, aby mocą konstytucyi był stwierdzony i j.w. ichm. p[anowie] podkomorzowie, aby do sypania kopców byli wyznaczeni.

16. Domówią się j.w. ichm. p[anowie] posłowie imieniem prześwieconego w[oje]wództwa o pozwolenie in subsequens obierania duplicato n[umer]o posłów, którzy żeby odtąd solaritati nie byli, ponieważ ex innato amore ojczyzny każdy wszystkie dla niej sposobność sakryfikować powinien. Także do komisji ekonomicznej [k. 684], aby obierany był komisarz z w[oje]wództwa naszego dla zachodzących interesów w[oje]wództwa cum pari autoritate iudicandi.

17. Wniosą także desideria j.w. ichm. p[anowie] posłowie wielmożnych ichm. panów Aleksandra Suchodolskiego, Jakuba Hadziewicza pisarza grodzkiego sandomierskiego o allewiacyję w podatkach pogłównego na wsi przez Wisłę zniesionę, Pniew, Wrzawy, Glinnik tudzież i inne przeładowane, jako to Palikije, Krężnice wielmożnego j.m. pana [Józefa] Jastrzębskiego stolnika łukowsk[iego] i Chmielnik wielmożnego j.m. pana [Michała] Trzcńskiego stolnika urzędowsk[iego]. A że invaluit abusus w terażniejszym czasie, że szlachta obywatele w[oje]wództw i ziem z dóbr swoich ziemskich prawu dziedzicznemu niewątpliwie podległych do sądów asesorskich częstokroć nullo iure ad sinistram delationem

bywają przez mandaty i inne iuris gradus pociągani i agrawowani, jako się to nie tylko w inszych w[oje]wództwach, ale i w tutejszym mianowicie w dobrach miasteczku Radomyślu j.w. Aleksandra Suchodolskiego skarbnika żytomierskiego dziedzicznych praktykowało, że własni poddani zbuntowawszy się własnego pana do asesoryi pociągnęli i tam nie uważając na żadną excecpcyję fori dekret agnitionis uciążliwie przeciwko wyraźnym prawom i wolnościom stanu rycerskiego otrzymali. Przeto zabiegając in futurum takowym inkonweniencyjom dopraszać się raczą j.w. ichm. p[anowie] posłowie, ażeby nie tylko ten proces i dekreta, które już in contrarium legis ponastępowały, były zniesione i skasowane, ale też in subsequens aby dawne prawa co in pasu nastąpione reasumowawszy na terażniejszym sejmie nową konstytucyją takowe bezprawia były in perpetuum zakazane i aby nikt nikogo z dóbr ziemskich quvois titulo et p[rae]texta do sądów zadwornych pociągać nie ważył się sub poena 2000 millium mar[carum] polon[icalium] sup[er] personis status equestris, a za super plebeis sub poena colli in foro propria districtus extendenda.

18. [k. 684v] Szyb solny zwany Kunegunda dziedziczny j.o. książąt ichm. Lubomirskich, którzy przez komisję 1726 jest odebrany do Wieliczki, tegoż jednak roku przez konstytucyję obwarowana jest tymże książętom ichm. rekompensa od Rz[eczpospo]litez⁵⁵ i konstytucyją 1736⁵⁶ podobnaż nastąpiła deklaracyja. Przeto j.o. książęta ichm. Lubomirscy, aby mieli zupełną hoc in negotis rekompensę, dopraszać się będą j.w. ichm. p[anowie] posłowie.

19. Ciz j.w. ichm. p[anowie] posłowie tak majestatowi J.K.M. jako i stanom Rz[eczpos]politej prezentować będą wielkie zasługi w całej ojczyźnie prześwi[etnego] domu j.w. Zamoyskich i o ostrzeżenie praw dla Akademii Zamoyskiej domówią się. Niemniej pomieniwszy wiadome Rz[eczpos]politej zasługi j.w. j.m. księdza biskupa smoleńskiego⁵⁷ i [Józefa Tadeusza] Kierskiego sekretarza koronnego o sprawiedliwe do promocyi dla nich domówią się względy.

20. Zaczęta fundacyja w[ielebnych] o[łjców] trynitarzów w Lublinie przez niegdy j.w. j.m. [Michała] Łosia kasztelana lwowskiego przez lat 30 jeszcze niedokończona, aby pożądaną odebrała od Rz[eczpospo]litez aprobacyję upraszać będą j.w. ichm. p[anowie] posłowie.

21. Ponieważ dla acceleracyi sprawiedliwości świętej przeniesienie z Lublina do Lwowa Trybunału za zgodą skonfederowanych stanów nastąpiło, więc j.w. sędziowie i deputaci obrani z województw małopolskiej

⁵⁵ *Vol. Leg., t. VI, s. 228–229.*

⁵⁶ *Vol. Leg., t. VI, s. 306.*

⁵⁷ *Gabriel Wodziński.*

provincyi mają być solaritati za co mają sobie stancje najmować. Jako zaś od lat 208 tak prześwietnej wielkopolski ziemstwo sieradzkie i małopolskie lubelskie ad latus przy sądach bywały jako jest konstytucya anni 1601 et 1613 titulo *Powinność przy Trybunale ziemstwa*⁵⁸, aby circa hanc perogativam zostawali ziemstwo obojey prowincyi.

22. J.w. ichm. p[anowie] posłowie upraszać będą, aby ziemstwo sieradzkie i lubelskie według dawnych zwyczajów ex officio mieli stancyje [k. 685] przez j.w. j.m. p[ana] starostę lubelskiego lub officium tegoż, także na kancelaryję utriusque provincia.

23. Desideria na szczęśliwie doszłym sejmie w Grodnie in anno 1726, że poszli w reces do innego czasu i sejmu z okoliczności, że wiele materyi tenże sejm constitutione eadem uspokoił, pomiędzy którymi wyrażonymi požądanie odnotowane sprowadzenie ksiąg trybunalskich z fortecy zamoyskiej tamże uwiezionych i okupionych od spalania przez Szwedów przez w[oje]wództwo lubelskie przez niegdy j.m. p[ana] Jacka Stoińskiego non modico sumptu i też acta publica in archivo w[ielebnych] o[jców] dominikanów extant w sklepie p[ro]prio are to jest 2 tys. przez tegoż śp. Jacka Stoińskiego obszerniejszym zapłaconym, więc j.w. posłowie zaniosą suplicem libellum do Najjaś[niejszego] K.J.M. i prześwietnej izby poselskiej, aby successor wspomnionego j.m. p[ana] Jacka Stoińskiego, Dominik Stoiński sędzia ziemski lubelski, którego ojciec in anno 1737 sub auspiciis divea memoriae serenissimi Augusti III inaugurował Trybunał Koronny sprawiedliwie w Piotrkowie i tu w Lublinie mając toties deklaracyję ex pane benemerentium i syn ma wielką nadzieję, że ex munere officii sui tego dla całej ojczyzny uszczęśliwienia faventibus superis doczeka i dla siebie upraszać będą najjaś[niejszego] pana naszego miłościwego o jaką ze skarbu za sprowadzenie ksiąg rekompensę i dalszej rekomendować ojcowskiej łaskawości i dobroczynnej pamięci.

24. Na żądanie wielmożnego j.m. pana Dominika Gęsickiego stolnika braclawskiego sprawę jego z miastem Gdańskiem o zabranie gwałtowne szkuty, zaaresztowanie sumy i inne wiolencyje poniesione promowować będą i żeby ta sprawa do komisyi według prawa nowego w tymże mieście opisanego odesłana była [k. 685v] dopraszać się będą j.w. posłowie.

25. Aby sprawiedliwość święta intra margines legis swoją miała konsyderacyję dopraszać się będą j.w. posłowie, aby seorsive obwarowana była i patronowie i susceptanci, aby przysięgli byli, j.w. starostowie grodowi, aby słuszne przy zamkach mieli adminicula dla utrzymania powagi sądów ziemskich i grodzkich, do których patronisantes powinni być bona

⁵⁸ *Vol. Const., t. III, vol. 1, s. 137.*

fama i nienotowani i dawne prawa, aby były ad executionem przywiedzione i reasumowane.

26. Także fundacje dawne w[ielebnych] o[jców] kamedułów, aby były aprobowane ciż j.w. ichm. p[anowie] posłowie dopraszać się będą.

Eustachiusz Potocki g[enerał] a[rtylerii] W. Ks. Lit[ewskiego], marszałek konfederacji województwa lubelskiego, Mikołaj Stanisław Kostka Nieprzecki podczaszy pisarz gro[dzki] i asesor w[ojewó]dztwa lubel[skiego], Józef Fabian Jastrzębski stolnik i asesor z ziemi łukowskiej m.p., Michał Łukasz z Trzcinnika Trzeciński stolnik i asesor z powiatu urzędowskiego, Jan Franciszek na Jeziorach Gołąbkach Jezierski pisarz z[iemski] i asesor z łukowskiej [ziemi] m.p., Marcin Sobieszczański łowczy in[flancki] asesor w[ojewó]dztwa lubelskiego m.p., Józef Głuski asesor z powiatu urzędowskiego m.p.

V. Sejmik deputacki w Lublinie, 30 października 1764 r.

1. Laudum sejmiku deputackiego w Lublinie 30 października 1764 r.

Rkp. 1. APL, CLRMO 374, k. 686–686v – indukta; **Rkp. 2.** APL, CLRMO 376, k. 967–970v – oblat, w grodzie lubelskim oblatował magnificus Marcin Sobieszczański 30 X 1764 r. [feria tertia ante festum sanctorum omnium proxima a.d. 1764]; **Rkp. 3.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 286–287v – kopia.

[k. 686] My rady dygnitarze, urzędnicy i całe rycerstwo prześwietnego województwa lubelskiego i ziemi łukowskiej stosując się i do uniwersału j.o. księcia j.m. [Władysława] Łubieńskiego arcybiskupa gnieźnieńskiego prymasa Korony Polskiej i W. Ks. Litewskiego oraz przychylając się do dawniejszego laudum elekcyi j.w. ichm. panów na Trybunał Główny Koronny deputatów oraz ubezpieczenia dostojęństwa onychże na sejmiku anteconvocationis pod zagajeniem j.w. j.m. pana Stanisława Sługockiego kasztelana lubelskiego, a godnie dotąd trzymaną laską j.w. j.m. [Eustachego] Potockiego generała artylerji W. Ks. Litewskiego, lwowskiego generalnego, urzędowskiego, tłumackiego, dubieńskiego starosty, marszałka naszego konfederackiego.

Ażeby sprawiedliwość święta pod imieniem i powagą majestatu najjaśniejszego K.J.M. Stanisława Augusta szczęśliwie i porządanie obranego reflorescat obranych i uproszonych j.w. ichm. deputatów z województwa naszego teraz ad mentem novellis legis konstytucyi convocationis na Trybunał Koronny Małopolski, to jest j.w. Jacka Głuskiego wojskiego lubelskiego, Józefa Suchodolskiego miecznika urzędowskiego ex nunc upraszamy, aprobujemy i dawne laudum co do elekcyi ichm. reasumujemy i o satysfakcyję prawu terazniejszemu w okoliczności wypełnienia przysięgi przed j.w. j.m. panem kasztelanem lubelskim senatorem naszym zagajającym w obecności j.w. j.m. pana marszałka naszego konfederackiego

w kole naszym rycerskim dopraszamy się, którą przysięgę według statutu, ponieważ j.w. j.m. pan Józef Suchodolski miecznik urzędowski jawnie i oczywiście wypełnił, przeto jako całe zgromadzone województwo za prawdziwego sędziego deputata uznaje i poważa, tak wszyscy dygnitarze, urzędnicy i całe rycerstwo Korony Pol[skiej] uznać i na każdym miejscu akceptować powinni.

A ponieważ j.w. pan Jacek Głuski wojski lubelski dla słabości zdrowia juramentu wykonać nie mógł, przeto tym postanowieniem naszym, które pro hac solavice mieć chcemy, obligujemy j.w. pana wojskiego lubelskiego, aby przyszedłszy do zdrowia zaraz przed j.w. panem kasztelanem lub[elskim] lub pierwszym przytomnym urzędnikiem tu coram judicio vel actis Tribunal[itis] castren[sis] lublinen[sis] przysięgę według roty opisanej prawem, opuściwszy punkt według terażniejszej nowej konstytucyi⁵⁹ wykonał i testimonium [k. 686v] officiose odebrał. Po którym to wypełnieniu przysięgi tenże j.w. pan [Jacek] Głuski wojski lubelski in plena activitate potestate et jurisdictione w Trybunale Koronnym małopolskim zasiadać ma i od wszystkich za prawdziwego sędziego deputata z zupełną władzą i mocą uznany być powinien.

Które to nasze postanowienie i laudum przy sejmiku antecoronationis zasłże i dawne w tej mierze lauda potwierdzające podpisać, j.w. pana marszałka naszego konfederackiego i wielmożnych ichm. asesorów upraszamy i do akt grodzkich lubelskich podać zlecamy. Datum w Lublinie in loco consiliorum die 30 octobris 1764 anno.

Stanisław Sługocki kasztelan lubelski, Eustachiusz Potocki g[enerał] a[rtylerii] W. Ks. Lit[ewskiego], marszałek konfederacji województwa lubelskiego, Mikołaj Stanisław Kostka Nieprzecki podczaszy pisarz gro[dzki] i asesor województwa lubel[skiego], Marcin Sobieszczański łowczy in[flancki], asesor województwa lubels[kiego], Jan Franciszek na Jeziorach Gołąbkach Jezierski pisarz z[iemski] łukowski, asesor z ziemi łukowskiej, Józef Fabian Jastrzębski stolnik i asesor z ziemi łukowskiej, Józef Głuski asesor z powiatu urzędowskiego m.p., Michał Łukasz z Trzcinnika Trzciniński stolnik i asesor województwa lubelskiego z powiatu urzędowskiego.

VI. Sejmik elekcji kandydatów na urząd podkomorzego lubelskiego w Lublinie, 28 stycznia 1765 r.

1. *Uniwersał wojewody Antoniego Lubomirskiego z 20 grudnia 1764 r. zwołujący sejmik elekcji kandydatów na urząd podkomorzego lubelskiego*

Rkp. 1. APL, CLRMO 374, k. 842 – *oryginał*; **Rkp. 2.** APL, CLRMO 376, k. 1211–1212v – *oblata, w grodzie lubelskim oblatował generosus Samuel Brzezicki 22 XII 1764 r. [sabbatho in crastino festi sanctorum Innocentum a.d. 1764].*

⁵⁹ Vol. Leg., t. VII, s. 31.

[k. 842] Antoni na Wiśniczu i Jarosławiu książę Lubomirski wojewoda lubelski, medyczny, miączyński etc. starosta, kawaler Orderu Orła Białego. Wiadomo czynię, komu o tym wiedzieć należy, osobliwie j.o. j.w. ichm. panom dygnitarzom, urzędnikom i całemu rycerstwu prześwietnego województwa lubelskiego i ziemi łukowskiej, moim wielce mościwym panom i braci przy oświadczeniu chęci i powolnych usług moich, iż jako mi z prawa przynależy dogadzać sprawiedliwości świętej, umyśliłem złożyć kongres, czyli sejmik na elekcyję podkomorzego w[oje]wództwa lubel[skiego], więc z władzy mojej determinuję i naznaczam temuż sejmikowi na obranie podkomorzego lubel[skiego] dzień ^a28 jan[uari] in anno 1765^a na miejscu zwyczajnym zjazdów publicznych w[oje]wództwa mego, dla uniwersalnej wygody, która ex munere urzędu tego w[oje]wództwa promanare zwykła. Ten zaś uniwersał mój, aby tym prędzej do wiadomości wszystkich doszedł, do grodu go podać zwyczajem przyzwoitym, uprzedzając termin elekcyi dwoma niedzielami zleciłem.

Na co się przy przyciśnieniu zwykłej pieczęci mojej własną ręką podpisuję. Działo się w pałacu opolskim dnia 20 miesiąca grudnia roku 1764. A[n-toni] Lubomirski w[ojewoda] l[ubelski]

^{a-a} *Dopisane innym atramentem, inną ręką.*

2. *Laudum sejmiku elekcyi kandydatów na urząd podkomorzego lubelskiego w Lublinie 28 stycznia 1765 r.*

Rkp. 1. APL, CLRMO 379, k. 102–102v – indukta; **Rkp. 2.** APL, CLRMO 377, k. 192–194v – oblatata, w grodzie lubelskim oblatował generosus Tomasz Chrościechowski 28 I 1765 r. [feria secunda post festum conversionis sancti Pauli Apostoli proxima a.d. 1765]; **Rkp. 3.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 288–289 – kopia.

[k. 102] My rady dygnitarze, urzędnicy i rycerstwo województwa lubelskiego i ziemi łukowskiej za uniwersałem j.o. księcia j.m. [Antoniego] Lubomirskiego wojewody naszego lubelskiego^a w pałacu opolskim d[nia] 20 grud[nia] 1764 a[nno] datowanym i do akt gr[odzkich] lubelskich sabbatho in cras[tino] festi sa[nctorum] Innocentum roku tegoż p[er] oblatam podanym^a, zjehawszy się do Lublina ad locum consiliorum, przy zagajeniu obrad naszych przez j.w. pana Stanisława Sługockiego kasztelana lubelskiego, a pod laską marszałkowską j.w. Eustachego na Złotym Potoku Potockiego generała artyleryi W. Ks. Litewskiego, lwowskiego generalnego, urzędowskiego, tłumackiego, dubieńskiego etc. starosty i teraz uproszonego, zadosyć czyniąc prawu pospolitemu sposobem przez konstytucyję terazniejszą nowo przez stany Rzeczypospolitej świętobliwie postanowioną, do urzędu podkomorstwa naszego lubelskiego dla administrowania świętej sprawiedliwości nam i całej ojczyźnie arcy potrzebnej, pospolitym zwyczajem obraliśmy spośród nas, urzędników i obywatelów

województwa naszego, to jest wielmożnych Jacka Trębińskiego chorążego urzędowskiego, Tomasza Dłuskiego łowczego, Jacka Głuskiego wojskiego i deputata Trybunału Lubelskiego, Jacka Jezierskiego podczaszego łukowskiego, których legitime obranych j.w. kandydatów do najjaśniejszego majestatu J.K.M. p.n.m. i sprawiedliwie rozrządzających łask odsyłamy i przy wszelkiej naszej subiekcji rekomendujemy.

Upraszamy oraz j.w. pana marszałka naszego, aby w laudum koła naszego rycerskiego wraz z wielmożnymi uproszonymi asesorami podpisać raczył i do aktów grodzkich lubelskich per oblatam podać zlecił. Dat[um] w Lublinie d[nia] 28 januari a[nno] 1765.

Eustachiusz Potocki g[enerał] a[rtylerii] W. Ks. Lit[ewskiego], marszałek konfederacji w[ojewództwa] l[ubelskiego], Mikołaj Stanisław Kostka Nieprzecki podczaszy, p[isarz] gro[dzki] i asesor w[ojewództwa] lubel[skiego], Józef Jastrzębski stolnik ziemi łukowskiej i asesor, Michał Łukasz z Trzcinnika Trzciński stolnik powiatu urzędowskiego, asesor tegoż powiatu, [k. 102v] Ignacy na Stoiszynie Stoński komornik ziem[ski], podwojewodzy lubel[ski] asesor tegoż w[ojewództwa] lubel[skiego], Józef Brodowski podczaszy w[ojewództwa] lubel[skiego], asesor tegoż województwa, Marcin Skoś Sobieszczański łowczy inflancki, asesor w[ojewództwa] lubel[skiego], [Antoni] Budziński ensifer czerwonogrodzki, asesor palatinatus lublinensis, Aleksander Węgleński łow[czy] lat[yczowski], asesor w[ojewództwa] lubelskiego.

1 II 1765 r. nominację otrzymał Tomasz Dłuski, *Urzednicy*, t. IV, z. 4, nr 209.

^{a-a} *Dopisane na dole dokumentu, po prawej stronie obok podpisów.*

VII. Sejmik elekcji kandydatów na urząd podsędka lubelskiego w Lublinie, 29 stycznia 1765 r.

1. *Uniwersał wojewody Antoniego Lubomirskiego z 20 grudnia 1764 r. zwołujący sejmik elekcji kandydatów na urząd podsędka lubelskiego*

Rkp. 1. APL, CLRMO 374, k. 843 – *oryginał*; **Rkp. 2.** APL, CLRMO 376, k. 1212v–1214 – *oblata, w grodzie lubelskim oblatował generosus Samuel Brzezicki 22 XII 1764 r. [sabbatho in crastino festi sanctorum Innocentium a.d. 1764].*

[k. 843] Antoni na Wiśniczu i Jarosławiu książę Lubomirski wojewoda lubelski, medycki, miączyński etc. starosta, kawaler Orderu Orła Białego. Wiadomo czynię, komu o tym wiedzieć należy, osobliwie j.o. j.w. ichm. panom dygnitarzom, urzędnikom i całemu rycerstwu prześwietnego województwa lubelskiego i ziemi łukowskiej, moim wielce mościwym panom i braci przy oświadczeniu chęci i powolnych usług moich, iż jako mi z prawa przynależy dogadzać sprawiedliwości świętej, umyśliłem złożyć

kongres, czyli sejmik na elekcję podsędką ziemskiego województwa lubelskiego, więc z władzy mojej determinuję i naznaczam temuż sejmikowi na obranie podsędką ziemskiego lubelskiego dzień 29 jan[uari] in a[nn]o 1765 na miejscu zwyczajnym zjazdów publicznych w[oj]ewództwa mego, dla uniwersalnej wygody, która ex munere urzędu tego w[oj]ewództwa promanare zwykła. Ten zaś uniwersał mój, aby tym prędzej do wiadomości wszystkich doszedł, do grodu go podać zwyczajem przyzwoitym, uprzedzając termin elekcji dwoma niedzielami zleciłem.

Na co się przy przyciśnieniu zwykłej pieczęci mojej własną ręką podpisuję. Działo się w pałacu opolskim dnia 20 miesiąca grudnia 1764 roku.

A[ntoni] Lubomirski w[ojewoda] l[ubelski].

2. *Laudum sejmiku elekcji kandydatów na urząd podsędką lubelskiego w Lublinie 29 stycznia 1765 r.*

Rkp. 1. APL, CLRMO 379, k. 103–103v – indukta; **Rkp. 2.** APL, CLRMO 377, k. 205v–207v – oblatą, w grodzie lubelskim oblatował generosus Tomasz Chrościechowski 29 I 1765 r. [feria tertia post festum conversionis sancti Pauli Apostoli proxima a.d. 1765]; **Rkp. 3.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 290–291 – kopia.

[k. 103] My rady dygnitarze, urzędnicy i rycerstwo województwa lubelskiego i ziemi łukowskiej za uniwersałem j.o. księcia j.m. [Antoniego] Lubomirskiego wojewody naszego lubelskiego w pałacu opolskim d[nia] 20 miesiąca grudnia w roku terażniejszym 1764 datowanym i do ksiąg grodzkich lubelskich podanym, zjechawszy się do Lublina i na miejsce obradom publicznym zwyczajne, przy zagajeniu sejmiku przez j.w. pana Stanisława Sługockiego kasztelana lubelskiego, pod łaską zaś j.w. pana Eustachego Potockiego generała artylerji W. Ks. Lit[ewskiego], lwowskiego generalnego, urzędowskiego, tłumackiego, dubieńskiego etc. starosty, którego i do terażniejszego sejmiku za marszałka uprosiliśmy.

Przykładem wczorajszym, taż samą umysłów jednomyślnością, dla utrzymania w swoich klubach sprawiedliwości świętej, przez przyzwoite względy na opisanie nowo postanowionego prawa, obliśmy czterech kandydatów pospolitym według praw zwyczajem do szafunku łaski J.K.M. p.n.m., to jest j.w. Mikołaja Stanisława Kostkę Nieprzeckiego podczaszego województwa a pasiarza gr[odzkiego] lubelskiego, ^aAleksandra Suchodolskiego skarbnika żytom[ierskiego], Antoniego Trzczińskiego cześnika róż[ańskiego], Antoniego z Gołąbków Jezierskiego podczaszego urzędowskiego komornika z[iemskiego] lubelskiego^a, których to wielmożnych ichm. kandydatów najjaśniejszemu K.J.M. Stanisławowi Augustowi szczęśliwie nam panującemu prezentujemy, upraszając j.w. pana marszałka naszego, aby to laudum zgodnie nastąpione wraz z wielmożnymi ichm. panami asesorami podpisać raczył oraz według [k. 103v]

pospolitego zwyczaju per oblatam do ksiąg grodzkich lubelskich podać zlecił. Działo się w Lublinie na miejscu obradom wszelkim zwyczajnym dnia 29 miesiąca stycznia roku 1765.

Eustachiusz Potocki g[enerał] a[rtylerii] W. Ks. Lit[ewskiego], marszałek koła rycer[skiego] w[ojewództwa] lubel[skiego], Mikołaj Stanisław Kostka Nieprzecki podcz[aszy] p[isarz] gro[dzki] i asesor w[ojewó]dztwa lubel[skiego], Józef Jastrzębski stolnik ziemi łukowskiej i asesor, Marcin Skoś Sobieszczański łowczy infl[ancki], asesor wo[jewó]dztwa lubel[skiego], Antoni Budziński miecznik czerwonogrodzki, asesor w[ojewó]dztwa lubelskiego, Michał Łukasz Trzciniński stolnik powiatu urzędowskiego, asesor tegoż powiatu, Ignacy na Stoiszynie Stoiński komornik ziem[ski], podwojewodzy lubel[ski] asesor tegoż w[ojewó]dztwa, Kajetan Leszczyc Skarszewski łow[czy] kaliski, asesor w[ojewó]dztwa lubel[skiego], Aleksander Węgłęński łow[czy] lat[yczowski], asesor w[ojewó]dztwa lubelskiego.

2 II 1765 r. nominację otrzymał Mikołaj Stanisław Kostka Nieprzecki, *Urzędnicy*, t. IV, z. 4, nr 229.

^{a-a} Pierwotnie w kolejności: Antoni Jeziński, Antoni Trzciniński, Aleksander Suchodolski. Następnie nad nazwiskami dopisane numery. W Rkp. 2 kolejność już prawidłowa, zgodna z numeracją (k. 206v).

VIII. Sejmik gospodarski w Lublinie, 29 stycznia 1765 r.

1. *Laudum sejmiku gospodarskiego w Lublinie 29 stycznia 1765 r.*

Rkp. 1. APL, CLRMO 379, k. 130 – indukta; **Rkp. 2.** APL, CLRMO 377, k. 249–251 – oblata, w grodzie lubelskim oblatował magnificius Józef Sadowski 6 II 1765 r. [feria quarta post festum purificationis gloriosissime virginis Mariae proxima a.d. 1765]; **Rkp. 3.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 292–293v – kopia.

[k. 130] My senator, dygnitarze, urzędnicy i rycerstwo prześwietnego województwa lubelskiego wiedząc liczne interesa tegoż województwa, które bez attency i ekspensy obejść się nie mogą, a prawo nowe to jest konstytucja anni 1764 konwokacyjna Trybunał Radomski na Komisyje Ekonomiczną i Wojskową przemieniła⁶⁰, które to komisyje konstytucyja koronacyjna tegoż roku w Warszawie ustawicznie agitowane mieć chciała⁶¹, a przyczyny odległości miejsca i drogości kraju w Warszawie daleko większej niż w Radomiu ekspensy potrzebują, zważywszy niedostarczającą pensyję laudo boni ordinis anni 1756 w[ielmożnemu] j.m. panu Marcinowi Skosiowi Sobieszczańskiemu 1 tys. złp, oprócz prawnych ekspensów naznaczoną, też samą pensyję unanimi assensu podczas sejmiku

⁶⁰ Vol. Leg., t. VII, s. 18–22, 29–30, 40.

⁶¹ Ibidem, s. 142.

electionis kandydatów na podsędką, przestrzegając całości województwa naszego, temuż w[ielmożnemu] j.m. panu Marcinowi Sobieszczańskiemu plenipotentowi wojewódzkiemu, do 3 tys. złp powiększamy, uchwalamy i naznaczamy. Salvis litis expensis na honoraria patronom, dekreta i dokumenta seorsive compensandis, które registrem tenże w[ielmożny] j.m. pan plenipotent w czasie podać ma.

Której to pensyi, ażeby miał wspomniony j.m. pan [Marcin] Sobieszczański pewny i niezawodny odebrania fundusz, dajemy niniejszym instrumentem moc i władzę temuż j.m. ażeby z importancyi czopowego od win na grunt miasta Lublina przez Węgrów i mieszczan sprowadzonych i sprowadzać się mających, też sumę 3 tys. złp za kwitami własnymi w[ielmożnego] j.m. pana [Marcina] Sobieszczańskiego z rąk tychże winiarzów bez odwłóki, corocznie odbierał. Te zaś kwity przy kalkulacyi pro persoluto winiarzom województwo przyjąć powinno, a ichm. panowie egzaktorowie żadnej w[ielmożnemu] j.m. panu plenipotentowi w każdym czasie odbierania czynić nie mają prepedycyi, lecz tylko kwity gotowe odbierać będą powinni.

Który to instrument do podpisania j.w. j.m. panu marszałkowi koła naszego oddajemy. Działo się w Lublinie na miejscu obrad naszych dnia 29 stycznia roku pańskiego 1765.

Stanisław Sługocki kasz[telan] lubelski, Eustachiusz Potocki g[enerał] ar[tyleryi] W. Ks. Litewskiego, marszałek koła rycerskiego i konfederacyi województwa lubelskiego, lwowski, urzędowski starosta.

IX. Sejmik elekcji kandydatów na urząd podsędką łukowskiego w Łukowie, 17 kwietnia 1765 r.

1. Laudum sejmiku elekcji kandydatów na urząd podsędką łukowskiego w Łukowie 17 kwietnia 1765 r.

Rkp. 1. B. PAU-PAN Kr., rkp. 8333, k. 161–162 – kopia.

[k. 161] My rady dygnitarze, urzędnicy i całe rycerstwo ziemi łukowskiej zjechawszy się ex vi universalis na fundamencie prawa j.o. księcia j.m. Antoniego na Wiśniczu i Jarosławiu Lubomirskiego wojewody lubelskiego, medycznego, miączyńskiego etc. starostę, kawalera Orderu Orła Białego equitem eiusdem w pałacu opolskim dnia 20 miesiąca grudnia 1764 roku na sejmik electionis kandydatów na podsędkostwo ziemskie łukowskie wydanego i ad acta castriensia lucoviensia capitanealia feria secunda post dominicam Ramis Palmarum proxima anno praesenti 1765 per oblatam podanego na miejsce obradom naszym zwyczajne, to jest do kościoła farnego łukowskiego na dzień 15 miesiąca kwietnia rigore uniwersału pomienionego legitime przypadający. Po zagajeniu sejmiku zwyż

wyrażonego j.o. księcia j.m. wojewody lubelskiego na terazniejszym sejmiku osobiście przytomnego in ordine do porządnego sejmikowania i elekcyi kandydatów na podsędkostwo ziemskie łukowskie unanimitate votum poprzez p[ana] Eustachiusza z Złotego Potoka Potockiego generała artyleryi [k. 161v] W. Ks. Litewskiego generalnego lwowskiego, urzędowskiego, dubieńskiego etc. starostę, konfederacyi województwa naszego lubelskiego marszałka do podniesienia łaski na terazniejszym sejmiku naszym zaprosiliśmy. Któremu to j.w. marszałkowi przy podniesieniu łaski e gremio nostri godnych asesorów przydaliśmy.

Po którym to zgodnemi głosami zaproszeniu j.w. marszałka i obraniu w[ielmożnych] asesorów, tudzież po wykonanym przez tychże według nowego prawa przed zagajającym sejmik j.o. księciem j.m. wojewodą lubelskim juramencie procedentibus votis w[ielmożnych] urzędników i całego rycerstwa ziemi naszej łukowskiej przy zjednoczonych afektach braterskich obraliśmy kandydatów na podsędkostwo tejże ziemi naszej godnością imienia i zasługami dystyngwowanymi, doskonałością rozsądku zaszczyconym, to jest w[ielmożnych] ichm. p[anów] Jacka Jezińskiego skarbnika ziemi naszej łukowskiej, Antoniego Łaskiego komornika ziemskiego tejże ziemi, Józefa Stoińskiego wicesgerenta grodzkiego łukowskiego i Antoniego Zaleskiego.

Których to w[ielmożnych] ichm. p[anów] kandydatów concordibus votis e gremio obranych i wybranych najjaśniejszemu majestatowi J.K.M. p.n.m. szczęśliwie nam panującego praesenti laudo prezentujemy.

Które to laudum nasze fausto successu ku pożądanemu pożytecznemu i publicznemu ziemi naszej dobra doszło j.w. j.m. p[anu] marszałkowi koła naszego i w[ielmożnym] ichm. p[anom] asesorom do podpisania i do podania ad acta castrensia [k. 162] lucoviensia per oblatam zleciliśmy i zobligowaliśmy.

Datum w Łukowie na miejscu obrad naszych w kościele farnym dnia 17 miesiąca kwietnia in determinis sejmiku naszego 1765 roku.

Eustachiusz Potocki generał artyleryi W. Ks. Litewskiego, marszałek konfederacyi ziemi łukowskiej m.p., Jacek Jeziński skarbnik łukowski asesor konfederacyi tejże ziemi m.p., Stanisław Łaski m[iecnik] z[awskrzyński], asesor kon[federacyi] tejże ziemi m.p., Jan Antoni Szaniawski w[icesgerent] g[rodzki] łukowski, asesor m.p., Stanisław Jerzy z Żyrzyna Żyrzyński podczaszy halicki przysięgły asesor, Jan Kanty Domański asesor m.p.

24 IV 1765 r. nominację otrzymał Antoni Łaski, *Urzednicy*, t. IV, z. 4, nr 553.

2. Instrukcja dana posłowi do króla z sejmiku w Łukowie 17 kwietnia 1765 r.

Rkp. 1. B. PAU-PAN Kr., rkp. 8333, k. 163–163v – kopia.

[k. 163] Instrukcja prześwietnej ziemi łukowskiej w[ielmożnemu] j.m. p[anu] Jackowi Jezierskiemu skarbnikowi tejże ziemi a posłowi do J.K.M. p.n.m. uproszonymu i naznaczonemu dana. Ziemia nasza łukowska w jednym zjednoczeniu województwa lubelskiego, gdy na dzisiejszym dniu w obraniu zacnego podsędka sejmikuje, tę zna w sobie powinność, że najpierwszą najjaśniejszemu królowi czynić rekognicyję powinna. Tym słodkim J.K.M. panowaniem wszyscy ściągamy się do wzoru monarchy, tym przykładem, że panowanie J.K.M. od sprawiedliwości zaczyna się i ziemia łukowska przez delegowanego posła czyni powiną rekognicyję dopraszając się J.K.M., aby względy i prace wielkiego marszałka konfederacji naszej szacował i mile w pańskim sercu konserwował, przezacnych ziemi łukowskiej obywatelów miłościwie przyjął i tych poważał, którzy krwie szacunkiem oddają się J.K.M. p.n.m. protekcyi i ta przezacna ziemia z senatorem swoim, urzędnikami i całym rycerstwem powierza się J.K.M. i tego tylko wypełnienia zacnemu posłowi poleca.

Datum w Łukowie [k. 163v] in determinis sejmiku naszego dnia 17 miesiąca kwietnia 1765 roku.

Eustachiusz Potocki g[enerał] a[rtyleryi] W. Ks. Lit[ewskiego], marszałek prześwietnego województwa lubelskiego i ziemi łukowskiej m.p.

X. Sejmik deputacki w Lublinie, 9 września 1765 r.

1. *Laudum sejmiku deputackiego w Lublinie 9 września 1765 r.*

Rkp. 1. APL, CLRMO 380, k. 724–725 – indukta; **Rkp. 2.** APL, CLRMO 378, k. 577–579v – oblatata, w grodzie lubelskim oblatował generosus Jan Wojeński 9 IX 1765 r. [feria secunda in crastino festi Nativitatis Gloriosissime Virginis Mariae a.d. 1765]; **Rkp. 3.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 294–295v – kopia.

[k. 724] My rady dygnitarze, urzędnicy i całe rycerstwo województwa lubel[skiego] i ziemi łukowskiej zjechawszy się na dzień prawem opisany, to jest poniedziałkowy po święcie narodzenia Najświętszej Panny Maryi Matki Boskiej w roku 1765 przypadający, na miejscu obradom naszym zwykłym, to jest w kościele przewielebnych ojców dominikanów konwentu lubel[skiego]. Najprzód przy zagajeniu sejmiku naszego dzisiejszego deputackiego przez j.o. księcia j.m. [Antoniego] Lubomirskiego wojewodę lubel[skiego] oraz do łaski marszałkowskiej na miejsce j.w. j.m. pana Eustachego Potockiego generała artyleryi W. Ks. Lit[ewskiego], marszałka konfederacji województwa naszego, jako najpierwszego z województwa asesora, w[ielmożnego] j.m. pana Mikołaja Stanisława Kostki

Nieprzeckiego, podsędka ziemi lubel[skiej] zaproszeniu, lubo ostateczne prawo na sejmie convocationis w roku 1764 nastąpione⁶², obieranie deputatów per vota oraz tychże sufragiorum konnotowanie, za poprzedzającą marszałka i asesorów super realitatem connotationis przysięgą postanowiło.

Jednak z wyroku najwyższego majestatu będącego od wszelkich dalekimi różności, tylko do jednomyślnego obróciwszy serca nasze upodobania, nie przystępując ad promoligationem votorum unanimi corde affectu et voto pod tegoż w[ielmożnego] j.m. pana podsędka ziem[skiego] lubel[skiego] marszałkowską terażniejszą dyrekcją, obraliśmy na funkcję deputacką z mocy ostatecznego wyżej wspomnianego convocationis prawa [k. 724v] od poniedziałku po świętym Franciszku w roku terażniejszym zaczynająca się, a da Bóg w roku przyszłym 1766 w dzień wigilii świętego Tomasza kończyć się mająca, na Trybunał Koronny lubel[ski] i lwowski według kadencyi prawem opisanej, a to z województwa lubelskiego w[ielmożnego] j.m. pana Antoniego Jezierskiego podczaszego powiatu urzędowskiego i komornika ziem[skiego] lubel[skiego] oraz z alternaty prześwietnej ziemi łukowskiej w[ielmożnego] j.m. pana Ignacego Stońskiego miecznika powiatu urzędowskiego, komornika ziemskiego i podwojewodzego lubel[skiego].

Po którym to pomienionych j.w. deputatów obraniu, onychże ad mentem praemissis legis do przysięgi prawem opisanej przed j.o. księciem j.m. wojewodą naszym lubel[skim] sejmik nasz dzisiejszy zagajającym wykonania zaprosiliśmy. A po teź przysięgi przez j.w. deputatów naszych in eam rotham: „ja przysięgam panu Bogu iż sprawiedliwie wedle pana Boga prawa pisanego słuszności i kontrowersyi stron sędzić i rekognicyje przyjmować będę, na bogatego i ubogiego przyjaciela i nieprzyjaciela, obywatela i przychodnia żadnego względu nie mając i ani na przyjaźń, ani na podarki, ani na pogróżki patrzeć i dbać nie będę, ale w sądeniu samego pana Boga prawa podanego słuszności, kontrowersyi, stron rekognicyi i w tym wszystkim sumienia mego rozsądku naśladować i słuchać będę i inne sprawy mnie należące, wiernie i wedle możności czynić będę. Praktykowania teź [k. 725] żadnych kauz z nikim czynić nie mam, ani przestrogi, ani rady dawać, ani podarków brać nie będę, jako wota na tym sejmiku na mnie dawane, ani przeze mnie, ani przez kogokolwiek z moją wiadomością datkiem lub obietnicą wymowane i w sądeniu od nikogo dependować nie będę. Tajemnic teź nikomu objawiać nie będę, podług korektury Trybunału Koronnego sędzić będę i one we wszystkich punktach zachowywać będę i aby od innych zachowana była starać się podług możności będę, ani w obieraniu marszałka od kogokolwiek dependować będę.

⁶² *Vol. Leg., t. VII, s. 31.*

Tak mi panie Boże pomóż i krzyż święty pana Chrystusa”, wykonaniu juxta praescriptum legis et consuetudinem to laudum nasze podpisaliśmy.

Działo się w Lublinie na miejscu obrad w kościele ojców dominikanów dnia 9 września roku pańskiego 1765.

A[ntoni] Lubomirski w[ojewoda] l[ubelski], Mikołaj Stanisław Kostka Nieprzecki podcz[aszy] ziem[ski] lubel[ski] i ziemi łukowskiej, Michał Łukasz z Trzcinnika Trzciniński stolnik powiatu urządowskiego, asesor i konsyliarz koła rycerskiego województwa lubelskiego, ziemi łukowskiej i powiatu urządowskiego, Józef Fabian Jastrzębski stolnik ziemi łukowskiej, asesor i konsyliarz z tego prześwietnego województwa lubelskiego, zachowując w podpisie turnum ziemi mojej, Marcin Skoś Sobieszczański komornik graniczny i asesor wo[jewództwa] lubel[skiego], Antoni Budziński komornik gra[niczny] lubel[ski].

XI. Sejmik gospodarski w Lublinie, 10 września 1765 r.

1. *Laudum sejmiku gospodarskiego w Lublinie 10 września 1765 r.*

Rkp. 1. APL, CLRMO 378, k. 586–593 – oblata; w grodzie lubelskim oblatował generosus Jan Wojeński 10 IX 1765 r. [feria tertia post festum Nativitatis Gloriosissime Virginis Mariae proxima a.d. 1765].

[k. 586v] My rady dygnitarze, urzędnicy i całe rycerstwo województwa lubelskiego i ziemi łukowskiej, zjehawszy się na czas sejmików naszych boni ordinis prawem opisany, na miejscu obradom naszym zwykłym, to jest w kościele przewielebnych ojców dominikanów konwentu lubelskiego. Najprzód, przy zagajeniu sejmiku naszego dzisiejszego boni ordinis, nazajutrz po sejmiku deputackim i obranych unaniami voto[rum] j.w. deputatach, to jest dnia dzisiejszego miesiąca września, w roku niniejszym 1765 agitującego się, przez j.o. księcia j.m. Antoniego Lubomirskiego wojewodę naszego lubelskiego oraz zaproszeniu do łaski marszałkowskiej, na miejsce j.w. j.m. pana Eustachego Potockiego generała artylleryi W. Ks. Litewskiego, marszałka konfederacyi województwa naszego jako najpierwszego z województwa asesora, wielmożnego j.m. pana Mikołaja Stanisława Kostkę Nieprzeckiego podsędka [k. 587] ziemskiego lubelskiego, takowe nasze uczyniliśmy postanowienie.

Co należy do zachowanego od dawnych czasów naszych zwyczaju w obieraniu dystrybutora soli suchedniowej województwu naszemu z skarbu koronnego z komory puławskiej 1125 beczek per medium bochenki a per medium Wieliczki co rocznie należącej, ten zwyczaj z wielu względów i przyczyn naszych, a w szczególności dla zabronienia konkurującym o dystrybutę obywatelów emulacyi, a natychmiast wynikającej naczaczenia się w przyjaźniach przyczyny, odtąd abrogujemy dystrybutora

mieć nie chcemy, tylko obieranie soli pomienionej suchedniowej z komory puławskiej takowym stanowimy sposobem. Każdy obywatel województwa mieć powinien autentycznie wyjęty ekstrakt taryfy solnej na dobra swoje należące. Ten ekstrakt continuum per annos sese sequentes robur mieć powinien, od ekstraktów kancelaryja grodzka nad opisane prawo wymagać satysfakcyi nie powinna. Takowym ekstraktem każdemu rekwirującemu sól ze skarbu *praeuco solito solaris* wydana być powinna, z dopłaceniem *juxta taxam camenecensem reciductatis*, która by do całej beczki lub pół beczki, czyli innej [k. 587v] jakiej by najmniejszej części nie dostarczała, kwity z odebranej soli przez każdego odbierającego pisarzowi komornemu dawane być powinny.

Czas przerzeczonej dystrybuty naznaczamy i stanowimy sześćo niedzielny, zaczynać się mający od dnia 1 in *clasive asygnacyą* na sól przerzeczoną. J.m. pan plenipotent województwa naszego ze skarbu J.K.M. wyjednać powinien *semel pro semper* tak, aby mocą terażniejszego postanowienia naszego, w każdym roku in *subsequens* za pokazaniem tylko autentycznego taryfy *ekscerptu ad requisitionem cuiusquis conciuus concernens soli* było wydawanej. *Salvo* do skarbu *solito solaris*, a in *ipso* pomienionego sześćo niedzielnego dystrybuty czasu *determinis* j.m. pan plenipotent nasz, czyli sam w osobie swojej i czyli *astante legaltate sui* przez innego autentycznie *ad hunc actum zeznanego plenipotenta* do komory puławskiej *zjechać* powinien. A to dla porachowania się z pisarzem komory, tak o wydaną sól, jako też informowania się *de quadaro reciduitate* oraz skarbu imieniem województwa *zakwitowania*. Cokolwiek zaś mogło się pozostać soli ze skarbu w czasie dystrybuty [k. 588] *neodebranej*, tej żaden *ex concisibus* sobie *pretendować* nie powinien, ale ten *remanet* do dyspozycyi województwa *należęć* będzie *singulari in bonificationem* zaległych konwentowi lubelskiemu *przewielebnych ojców dominikanów, karmelitów bosych i bernardynów* satysfakcyi.

Tego zaś *remanenta* *remonstracyę* ma czynić corocznie na sejmiku gospodarskim j.m. pan plenipotent. Tegoż j.m. pana plenipotenta naszego *obstringimus*, aby przy otrzymywaniu asygnacyi skarbowej na sól suchedniową *hanc facilitatem* u skarbu *officere* raczył, aby było pisarzowi komornemu *praeommissum* odbieranie pieniędzy od obywatelów satysfakcyi, dla którego by zupełnie beczka nie przypadła.

Co zaś *należy* do podatku szelężnego i czopowego województwa lubelskiego z miasta Lublina *należącego* do dwuletniej *egzakcyi*, to jest a die 1 septembris anni 1763, ad diem *similem* 1 septembris anni 1765, *ichm.* panów Szymona Jezierskiego i *niegdy* śp. Kazimierza Bielskiego *służącego*, najprzód do odebrania *kalkulacyi* i *przerzeczonej* [k. 588v] *egzakcyi* *uprosiliśmy* wielmożnych Stanisława Wybranowskiego *chorążego lubelskiego*,

Michała Trzcńskiego stolnika urzędowskiego i Jakuba Wierzbickiego chorążego żytomierskiego, którzy to wielmożni delegaci pomienią ekspediowawszy kalkulację w onejże wylikwidowaną sumę perceptowną i ekspensową, tudzież, czyli województwa od dystrybutorów, czyli dystrybutorów od województwa należącą wyrażą i satysfakcję deklarować będą.

Do terażniejszej zaś a 1 septembris anni currentis zaczętej i przez rok tylko jeden kontynuować się mającej szelężnego i czopowego w mieście Lublinie egzakcyi uprosiliśmy j.m. pana Jędrzeja Głuskiego, któremu za jego fatygą 2 tys. złp, tak aby oraz z tych na subkolektora ekspensa była na rok jeden naznaczamy. Obligując tegoż j.m. pana egzaktora naszego, aby stosując się do dawnych zwyczajów najprzód po browarach wszystkich nemine excepto wymiary tłoków poczynił, nikomu żadnego prowentu nie arendował, w żadne kombinacje o tenże prowent z nikim nie wchodził i tenże podatek in quantitate [k. 589] antiqua z browarów piwnych także od miódów, tudzież od gorzałek i win wybierał.

A że dokumentalnie nam jest dowiedziona, że ichm. panowie Szymon Jezierski i niegdy Kazimierz Bielski na zapłacenie długu przez wielmożnego Kajetana Skarszewskiego procesem ewinkowanego zapłacili onemuż in eliberationem palatinatus a processu de propriis sumę 7190 złp 21 gr, za czym przerwczony j.m. pan terażniejszy szelężnego i czopowego egzaktor nie poprzed do posesyi pomienionej egzakcyi przyjść powinien, aż pierwej pomienioną sumę 7190 złp 21 gr in aurea moneta każdy czerwony złoty rachując po złotych 18 i z prowizyją od niej należącą ante actis immediatis exactoribus zapłaci. Którą to wyplaconą sumę z najpierwszych prowentów odebrać sobie powinien, a inquantum byłby w zapłaceniu sumy przerwczonej renitens, tedy egzakcyja podatku na terażniejszą jednego roku kurrency przy przyszłych immediate ichm. egzaktorach zostać powinna. A to dla odebrania należęcej im w sumie pomienionej satysfakcyi et salva ad praesens constituta pensione [k. 589v], długim wieku przeciagiem, ponieważ fatali województwa naszego sorte prowenta szelężnego i czopowego były dotąd pomniejszane, a coroczne interesa do coraz większych województwo wprowadzało długów, tak dalece, że i znacznymi obciążęły procesami.

Za czym do uwolnienia się od onychże i uczynienia należytej każdemu satysfakcyi podatek generalny szelężnego i czopowego na wszystkie miasta i miasteczka województwa naszego, na fundamencie konstytucyi 1717⁶³ pozwolonej uchwalamy. A to tym sposobem, aby ze wszystkich propinacyi i arend karczemnych od 100 złp prowentu szynkowego były na podatek wojewódzki złp 2 importowane, do którego podatku ustanowienia i egzakcyi uprosiliśmy ichm. panów Ignacego Izyckiego łowczyca

⁶³ Vol. Leg., t. VI, s. 144.

łukowskiego i Marcina Ryczkowskiego, których i dawniej do podobnej funkcji in votis nostris mieliśmy, obligując tychże ichm. mościowych panów, aby najprzód zupełną spokojnością i własnym swoim sumptem objeżdżając wszystkie miasta i miasteczka za opowiedzeniem się zwierzchności dworskiej [k. 590] i od onejże remonstracją rzetelną prowentów szelakich szynkowych według proporcji tychże rachują, od złp 100 po złotych 2 i tychże prowentów kurrencyą od dnia 1 seprembriis anni p[rae]sentis ad similem diem anni futuri, miarkując i redukując też prowenta w każdym mieście i miasteczku distinctim zlikwidowali i ad certam quantitatem wyredukowali. Które to wyredukowane kwoty za kwitami ręcznymi i do rąk swoich, czyli conjunctim, czyli divisim przerzeczeni ichm. panowie egzaktorowie odebrawszy, oneż w kancelaryi grodzkiej lubelskiej ratatim pod pieczęciami swoimi i grodzką reponować powinni będą. A to pierwszą ratę pro die ultima novembris, drugą ratę pro die ultima februarii, trzecią ratę pro die ultima maij, czwartą ratę pro die ultima augusti, na którą to importancyję modo praemisso reponowaną, żadne areszta currere nie powinni sub nullitate eorundem et paenalitate arbitraria województwa naszego. Tudzież [k. 590v] sami ichm. panowie egzaktorowie żadnych swoich interesów, długów et quocunque titulo swoich do województwa pretensyi provato arbitris bonifikować sobie, tudzież żadnych praw nabywać nie powinni.

Pomieniony podatek uchwalamy na lat 3 ad ulterius województwa naszego beneplacitum, a ichm. egzaktorów na rok jeden obieramy, którym to ichm. za ich fatygi i koszta po 2 tys. złp z przerzeczonego tegoż samego podatku naznaczamy, której sumy połowy tylko w ciągu rocznej egzakcyi swojej każdy, to jest 1 tys. złp na ekspensa własne użyć ma, resztując zaś 2 tys. na dwóch przypadłe z tegoż podatku, na przyszłym naszym da Bóg sejmiku boni ordinis wypłacić deklarujemy.

Obligując tychże ichm., aby na żadnym miejscu, żadnej by najmniejszej nadaremnej offerencyi lub kwitowego nie wymagali, ani akceptowali, w czym conscientiam sui immolare realitatem que egzakcyi swojej comprobare tenebuntur przed zagajającym na przyszłym boni ordinis sejmiku in eam rotham, jako czyniąc zadosyć przyjętej na sobie funkcji, dla nikogo żadnego faworu z umniejszeniem podatku województwa nie uczynili, [k. 591] podarunków żadnych nie przyjmowali, tudzież sustentacyi żadnych na swoje osoby lub swoich służących, czyli ekwipaż żadnym praetextem nie wymagali.

Interes chorągwi panczernej j.w. j.m. pana kasztelana kijowskiego⁶⁴ dekretem i procesem ewinkowany, rekomendujemy ichm. panom egzaktoro-

⁶⁴ Franciszek Salezy Potocki.

rom podatku naszego z miasta Lublina, aby pro omni possibilitate starali się, jak najprętszą onemuż uczynić satysfakcję.

Sprawiedliwe żądania przewielebnych ojców dominikanów, karmelitów bosych i bernardynów konwentu lubelskiego względem partycypacyi soli suchedniowej, tudzież sum pieniężnych dawniejszemi laudami i dekretami utwierdzone, rezerwujemy do obmyślenia onychże satysfakcyi, przy zdarzeniu jak najpewniejszym na przyszłym da Bóg sejmiku naszym boni ordinis sposobności.

Interesa wielmożnych Jana Drzewieckiego łowczego powiatu urzędowskiego i Jakuba Wierzbickiego chorążego żytomierskiego, którzy mając dawną dekretami i znacznymi procesami ewinkowane swoje sumy, przecież [k. 591v] z długą cierpliwością, nie przeszkadzając procesami swemi obsadom i jurysdykcjom naszym, satysfakcyi swojej oczekują, do jak najprętszego uspokojenia w przerzeczeniu naszym zostawujemy.

Mając oraz niemały wzgląd na znaczne województwu, nie bez krzywdy onemuż, pozostałe z egzakcyi czopowego i szelężnego długi, przez przeszłych ichm. egzaktorów na likwidacjach swoich podane, za czym pracommittitur j.m. panu plenipotentowi województwa naszego nieodwłoczne retentorum na przyszły da Bóg Trybunał do rejestru causarum fiscii zapozwane.

Co zaś należy ad servandum bonum ordinem do prześwietnej ziemi łukowskiej, ten jako ustawiczością zachowany jest iunctis z nami województwa lubelskiego concivibus zachowany, tak i na terażniejszych obradach unaniami voto et assensu deklarowanej. A najprzód, co należy do dyspozycyi soli suchedniowej, do dystrybuty onejże do tejsze prześwietnej ziemi łukowskiej jest uproszony j.m. pan Antoni Zaleski, jako w roku przeszłym laudo tak naznaczony, z tym obowiązkiem aby jak najpункtualniej też dystrybutorską funkcją ekspediował przez należyte [k. 592] unicuique quod suum est z soli na ziemię łukowską wydanie, na które to sól suchedniową asygnacyję z skarbu koronnego, tenże j.m. pan dystrybutor wyjednać to nebitur solarium zwykłe, tak dla dystrybutora jako do skarbu, jako nulli sub est questioni, tak oneż praestatur do należytej satysfakcyi.

Co zaś należy do podatku szelężnego i czopowego do egzakcyi onegoż solito more uprosiliśmy j.m. pana Piotra Grodzickiego, któremu pensyi według dawnego ustanowienia złp 300 naznaczamy, z tym obowiązkiem, ażeby tenże j.m. pan [Piotr] Grodzicki pomieniony podatek sam przez siebie quam exactissime wszystkich odbierał.

Do plenipotencyi we wszystkich interesach ziemię naszą łukowską tykających, uprosiliśmy wielmożnego j.m. pana Stanisława Łaskiego miecznika zawskrzyńskiego, a że agitujące się razy cztery w roku komisje

skarbowe więcej wymagają ekspensu, więc temuż wielmożnemu j.m. panu plenipotentowi pensyi złp 1 tys. naznaczamy.

[k. 592v] Archiwum ziemskie łukowskie, że jest odległe od ratusza, więc do przeniesienia ksiąg na bliższe i bezpieczniejsze miejsce wielmożnego j.m. pana [Antoniego] Łaskiego podsędką ziemi łukowskiej, przeświećta ziemia łukowska obliguje.

Pocztę zaś zważając na ekspensa ziemi i podatek ziemi czopowego i szelężnego nie wystarczający na czas ustanowioną kasujemy.

A ponieważ na terażniejszym sejmiku porządek takowy uchwalamy, który koniecznie executionem sui w dalszym czasie subsequendam wymaga, za czym jako sejmik terażniejszy pluralitate votorum w niektórych punktach determinujemy, tak i w dalszym czasie eandem pluralitatem votorum na sejmikach boni ordinis we wszystkim, gdzieby unanimitate zakończyć nie można było, zachować obligujemy się i powinni będziemy.

Działo się w Lublinie na miejscu obradom naszym zwyczajnym dnia dzisiejszego września roku pańskiego 1765.

Mikołaj Stanisław Kostka Nieprzecki podsędek ziemski lubelski na miejscu j.w. j.m. pana Eustachego Potockiego generała artyleryi W. Ks. Litewskiego [k. 593], marszałka konfederacyi województwa naszego, na terażniejszym sejmiku koła rycerskiego województwa naszego m.M., Michał Łukasz z Trzcinnika Trziński stolnik powiatu urzędowskiego, konsyliarz i asesor z województwa lubelskiego, powiatu urzędowskiego sejmiku boni ordinis podpisuje się mp, Józef Fabian Jastrzębski stolnik ziemi łukowskiej, asesor i konsyliarz całego przeświećtego województwa lubelskiego zachowując turnum w podpisie ziemi mojej m.M., Antoni Budziński komornik graniczny lubelski, asesor sejmiku boni ordinis województwa lubelskiego m.M., Marcin Skoś Sobieszczański komornik graniczny, asesor sejmiku boni ordinis województwa lubelskiego m.p.

APL, CLRMO 380, k. 730–731 – rewizja rachunków z poboru podatków wojewódzkich za lata 1763–1765, przeprowadzona 10 września 1765 r. przez delegatów z sejmiku lubelskiego.

XII. Sejmik przedsejmowy w Lublinie, 25–27 sierpnia 1766 r.

1. Uniwersał króla Stanisława Augusta zwołujący sejmiki przedsejmowe z 17 czerwca 1766 r.

Druk 1. AGAD, AZ 3083, s. 178.

[s. 178] Stanisław August z bożej łaski król polski, wielki książę litewski, ruski, pruski, mazowiecki, żmudzki, kijowski, wołyński, podolski, podlaski, inflancki, smoleński, siewierski i czernihowski.

Wszem, wobec i każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy, mianowicie ^awielmożnym^a urodzonym senatorom, dygnitarzom, urzędnikom ziemskim, grodzkim i całemu rycerstwu ^bwojewództwa lubelskiego^b, uprzejmie i wiernie nam miłym przy ofiarowaniu łaski naszej królewskiej do wiadomości podajemy.

^cWielmożni^c, urodzeni, uprzejmie i wiernie nam mili. Ta jest panujących własność i dostojęństwu królowania przywiązana konieczność, chcieć, usiłować i żądać dla ludu swemu rządowi powierzonego największej szczęśliwości pomnażania. Nie inne, ale jeszcze żywsze są chęci nasze i pieczołowitsze troskliwości o ten naród, który na swym wypiełgnował nas równiennictwa łonie i wolnemi głosami do władania berłem na tron Królestwa tego wyniósł. A za tym gruntowne na swej wierności i poddaństwie zasada nam panowanie, żebyśmy zacnych jego w ogólności obywatelów, a współrodaków naszych doskonałym publicznego dobra urządzeniem do tej pory uszczęśliwienia przyprowadzić mogli, którą nam położenie kraju, przykłady sąsiedzkich chwalebnych rządów i prawdziwa ojczyzny miłość pokazują i zalecają.

Tego tedy uszczęśliwienia i sławy narodowej natężoną myślą pragnąc, usilnie ku temu nasze ojcowskie kierujemy starania, aby wiara św. katolicka rzymska w tym państwie kwitnęła, prawa i prerogatywy Rzeczypospolitej w swym obrębie nienaruszenie zostawały, a z niego wypadłe do swoich karbów wróciły. Sprawiedliwość święta, najmocniejszy panowania filar, w swej zupełności zachowana, bezpieczeństwo zewnętrzne i wewnętrzne utrzymane były, skądby ozdoba kraju za potrzebnym udziałaniem porządku do wzrostu swojego niezawodnie przychodziła.

Że zaś zupełniejszych chęci i żądań takowych skutecznienie a chwalebne dla publicznego pożytku dzieła i potrzeb ojczystych nieochybne wsparcie najwięcej na wspólnej stanów Rzeczypospolitej radzie i pomocy zależy, na ten więc cel i koniec według prawa sejm ordynaryjny na dzień 6 miesiąca października przypadający tu w Warszawie roku terażniejszego składamy.

Sejmiki zaś na miejscu zwyczajnym w ^dLublinie^d na dzień 25 miesiąca sierpnia a generałowi ziem pruskich na dzień 8 miesiąca września uprzejmościom i wiernościom Waszym naznaczamy i determinujemy.

Za treść i istotę tej walnej narodowej rady, dobrego porządku ułożenie, praw obojętnych objaśnienie i onychże potrzebne przetrząśnienie dla wyjęcia z ksiąg zbioru ich: tych które lub kilkokrotnie już są zniesione lub w jednej istocie powtórzone, a to ku nowemu porządnemu dla snadniejszego w potrzebie użycia tychże praw zebraniu. W ustawach komisji ekonomicznych i wojskowych, niektóre dołożenia potrzebne, płacy wojsku

sprawiedliwe powiększenie i onejże obmyślenie, uprzejmościom i wiernościom Waszym podajemy.

Obligujemy za tym na miłość ojczyzny wszystkie województwa, ziemie i powiaty, ażeby na ten sejm takich spośród siebie obrali posłów, którzyby jedynie powszechne przed oczyma mając dobro wymyślnemi i ku własnemu pożytkowi w szczególności zmierzającemi czasu zbawiennego nie wycięczali interesami, lecz do utrzymania wymienionych materyi i innych, które dla pożytku ojczyzny za potrzebne uznane będą, usiłowania swoje przykładali. Jako zaś nie wątpiemy, że zacne województwa, ziemie i powiaty naszą w tym szczerą jednomyślność z nami zachowają, tak dobrego w sejmikowych obradach uprzejmościom i wiernościom Waszym życząc powodzenia i zdrowia. Ten uniwersał nasz, aby do wiadomości wszystkich przyjść mógł po grodach, parafiach i miejscach zwyczajnych publikować zlecamy.

Dan w Warszawie dnia ^e17^e miesiąca ^fczerwca^f roku pańskiego 1766 panowania naszego 2 roku.

Stanisław August król

Klemens Kozłowski J.K.M. pieczęci w[ielkiej] koronnej sekretarz m.p.

^{a-a} *Dopisane odręcznie.*

^{b-b} *Dopisane odręcznie.*

^{c-c} *Dopisane odręcznie.*

^{d-d} *Dopisane odręcznie.*

^{e-e} *Dopisane odręcznie.*

^{f-f} *Dopisane odręcznie.*

2. Instrukcja króla Stanisława Augusta z 16 czerwca 1766 r. na sejmiki przedsejmowe

Rkp. 1. AGAD, MK KK 24, s. 531–535 – *oblata*; **Rkp. 2.** BCzart. 839, k. 301–303 – *kopia*.

[s. 531] Wszystkie od początku panowania szczęśliwego J.K.M. p.n.m. w publicznych sprawach czyny jawnie do powszechnego uszczęśliwienia całej Rzeczypospolitej zmierzają. Należy do liczby ich i sejm ordynaryjny w dzień 6 miesiąca października [s. 532] tu w Warszawie przypadający, który nie tylko na uczynienie zadosyć prawu J.K.M. składa, ale też na nim doskonałego zaradzenia o dobrym porządku Królestwa swojego pragnie. Dla czego za treść i istotę tej wolnej narodowej rady punkta następujące do rozważenia i urodzonym posłom na przyszły sejm z zacnych województw, ziem i powiatów do zalecenia podaje.

1. Że sprawiedliwość krajowa jest każdego państwa spokojności i dla każdego obywatela bezpieczeństwa twierdzą, więc potrzebne opatrzenie, żeby też sprawiedliwość w każdym sądzie kwitnęła i niezawodnie doświadczana była, a bezprawia dłużej cierpiane i dopuszczane nie były.

2. Żeby gospodarstwo krajowe, z którego na każdego w szczególności dobre mienie i bogactwa wypływają, u nas wcale zaniedbane, na przyszły czas należycie [s. 533] rozrządzone i ustanowione być mogło.

3. Praw obojętnych objaśnienie i onychże potrzebne przetrząśnienie dla wyjęcia z ksiąg zbioru ich, tych które lub kilkakrotnie już są zniesione lub w jednej istocie powtórzone, a to ku nowemu porządnemu dla snadniejszego w potrzebie użycia tychże praw zebraniu J.K.M. p.n.m. za potrzebne sądzi.

4. W ustawach komisji ekonomicznych i wojskowych niektóre dołożenia, tudzież płacy wojsku sprawiedliwe powiększenie i onejże obmyślenie wielce są potrzebne.

5. Lubo Rzeczpospolita na sejmach convocationis i szczęśliwej koronacji J.K.M. p.n.m. zaradziła o tym, żeby książe kurlandzki Ernest Biron prawnie sobie należące Księstwo Kurlandzie i Semigalskie spokojnie dzierżył, przecież gdy w powrocie tegoż księcia Jana Ernesta Birona [s. 534] do dzierżenia tychże księstw pozachodziły takie okoliczności, których uprzątnienie zatrzymaniem powagi i zwierzchności księcia prawego w powadze i zwierzchności Rzeczypospolitej grunt swój mającej, tudzież tego wszystkiego co on w nowym cale przypadku nowym, ale nieodbitcie potrzebnym sposobem uczynił, z obwarowaniem na przyszły czas całości pactorum subjectionis et formulae regiminis jedynie mocą zgromadzonych stanów najlepiej nastąpić może, więc zacne województwa, ziemie i powiaty urodzonym posłom swoim zalecą, żeby wyroki sejmów wspomnianych przed oczyma mając do zupełnego drogi zagrodzenia do dalszych sprzeczek między książęciem i szlachtą kurlandzkimi zdania swoje kierowali.

Te tedy propozycyje, gdy w sobie same i jedyne dobro ojczyzny zamykają spodziewa się J.K.M. p.n.m., że dobrzy jego synowie na sejmiki zacnych województw, ziem i powiatów [s. 535] zgromadzeni zdania swoje do zbawiennych najjaśniejszego pana myśli kierować zechcą i z między siebie wybranych urodzonym posłom w instrukcyi pilnie zalecą, żeby czasu sejmowania na ten tylko koniec i jak najlepiej zażywali, a wynalazkom do zatrudnienia i mięszania obrad izby stanów Rzeczypospolitej nie zaprzęтали. Na własne J.K.M. p.n.m. rozkazanie.

3. *Laudum sejmiku przedsejmowego w Lublinie 25–27 sierpnia 1766 r.*

Rkp. 1. *APL, CLRMO 384, k. 1–3 – indukta; w grodzie lubelskim oblatował generosus Franciszek Dunin Karwicki 29 VIII 1766 r. [feria sexta a]nt]e [f]estu]m s[ancti] Aegidii Abbatis proxima a.d. 1766];* **Rkp. 2.** *B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 296–298 – kopia.*

[k. 1] My rady dygnitarze, urzędnicy i całe rycerstwo województwa lubelskiego, to jest ziemie lubelskiej, ziemie łukowskiej i powiatu urzędowskiego, zjechawszy się za uniwersałem najjaśniejszego K.J.M. Stanisława

Augusta p.n.m. w Warszawie dnia 16 miesiąca czerwca roku pańskiego 1766 wydanym, do akt grodzkich lubelskich feria secunda post festum sancta Anna proxima anno eodem 1766 per oblatam podanym, na dzień dzisiejszy 25 miesiąca sierpnia, tymże uniwersałem oznaczony i z opisu prawa przypadający na miejsce w Lublinie obradom naszym w kościele wielbnych ojców dominikanów zwyczajnym, po zaganjeniu sejmiku naszego dzisiejszego, obierania ichm. panów posłów na sejm sześcio niedzielny ordynaryjny warszawski, przez j.o. księcia j.m. Antoniego na Wiśniczu i Jarosławiu Lubomirskiego, wojewodę naszego lubelskiego, medycznego etc. starostę, generała leutnanta wojsk koronnych, w całej ojczyźnie powagą i rozstropnością znakomitego, wspólne obrady nasze zaszczycającego senatora.

Najprzód najjaśniejszemu p.n.m. za nadojcowski jego około dobra powszechnego i nienaruszenie prawa pospolitego dla ojczyzny starania, napelnionem wdzięcznością sercem, oświadczamy życzenia nasze, aby przez jak najdłuższymi wiekami panowanie tegoż najjaśniejszego miłościwego pana naszego, signent incolumes astra benigna dies. Co zaś do terażniejszego naszego należy sejmiku, przy nierozwiązanej jeszcze przez [k. 1v] stany Rzeczypospolitej konfederacyi, pod nieprzytomność terażniejszą j.w. j.m. pana Eustachego na Złotym Potoku Potockiego, generała artyleryi W. Ks. Litewskiego, tłumackiego etc. starosty, województwa naszego konfederacyi marszałka, na miejsce onegoż do laski marszałkowskiej zaprosiliśmy pierwszego konfederacyi województwa naszego asesora i konsyliarza, wielmożnego j.m. pana Mikołaja Stanisława Kostkę Nieprzeckiego, podsędka ziemskiego lubelskiego, postępując oraz prawem opisanym porządkiem zaprosiwszy ad congregium nostri posła od J.K.M. p.n.m. delegowanego, wielmożnego j.m. pana Kanuta Dłuskiego podkomorzycyca lubelskiego do przeczytania instrukcyi od J.K.M. p.n.m. onemuż danej przystąpiliśmy.

Po którym zachowaniu prawa i zwyczaju wykonaniu napomnioney sejm ordynaryjny obraliśmy e gremio nostri j.w. ichm. panów posłów województwa naszego, to jest z ziemi lubelskiej j.w. Tomasza Dłuskiego podkomorzego lubelskiego i j.w. Stanisława Wybranowskiego chorążego lubelskiego, z ziemi zaś łukowskiej j.w. Jacka Jezierskiego skarbnika łukowskiego i j.w. Adama Szaniawskiego cześnika łomżyńskiego oraz z powiatu urzędowskiego j.w. Stanisława Małachowskiego starostę wąwolnickiego i j.w. Andrzeja Tarła [k. 2] starostę trześniowskiego.

Którym to j.w. ichm. panom posłom na pomieniony sejm obranym nie tylko stosując się do punktów od najjaśniejszego p.n.m. in ordine do sejmowania podanych, ale oraz mając wielorakie dla dobra pospolitego żądania nasze, spisawszy instrukcyję aby według onejże wszystkie żądania

nasze do skutku przywieźć starali się, tychże j.w. ichm. panów posłów naszych fide honore et conscientia obstringimus.

Oprócz zaś publicznej in facie całej Rzeczypospolitej dla najjaśniejszego K.J.M. p.n.m. względem pieczołowania dobra pospolitego przez j.w. ichm. posłów naszych na pomieniony sejm obranych, rekognicy żądając aby wdzięczność nasza najjaśniejszemu panu jako najdostateczniej mogła być oświadczona, do tegoż p.n.m. przy spisaniu osobnej instrukcyi obraliśmy posłów, wielmożnego j.m. pana Sebastiana Dłuskiego starostę łukowskiego i wielmożnego j.m. pana Ksawerego Radziwińskiego cześnika lubelskiego.

Także zawdzięczając i z należyłą obserwancyją przyjmując listowne do województwa naszego przez j.o. księcia j.m. Władysława Łubieńskiego prymasa Korony Polskiej, w staraniu swoim względem dobra pospolitego oświadczenia do tegoż j.w. księcia j.m. prymasa przy spisaniu także osobnej instrukcyi obraliśmy posłów, wielmożnych ichm. panów Stefana Szczuckiego komornika granicznego krakowskiego i Jakuba Janiszowskiego, których to ichm. panów posłów, tak do najjaśniejszego K.J.M. p.n.m., jako i do j.o. księcia [k. 2v] j.m. prymasa obranych, afektami naszymi braterskimi et fide bona obstringimus.

Aby przerzeczone poselskie funkcye swoje nie w inszym czasie wykonać raczyli tylko podczas istotnie agitującego się następującego w Warszawie sejmku, a to dla okazania dostateczniejszej funkcynom onychże wspaniałości i jak najzupełniejszego od województwa naszego tak najjaśniejszego majestatu, jako też i j.o. księcia j.m. prymasa, przez liczniejszą senatorów i urzędników województwa naszego asystencyję uszanowania.

^aŻe zaś na terażniejszym sejmiku naszym poselskim w pośród obrad naszych wyniknęło niespodziewane i bodaj nigdy niepraktykowane i niesłuchane między obywatelami województwa naszego rozróżnienie, z przyczyny którego do zuchwałej tymże ichm. obywatelom przyszło rewolucyi przez porwanie się do szabel, atakowanie osób dystyngwowanych z ubliżeniem powagi osobom senatorskim i marszałkowskiej laski z wielorakiem życia obywatelów niebezpieczeństwem, a nade wszystko, nie tylko dawniejszych praw co nomine ferowanych, ale najbardziej ostatecznemu in anno 1764 nastąpionego zuchwałem zgwałceniem, jako to j.m. panu [--] grodzkiemu lubelskiemu, Mysłowskiemu braci⁶⁵, Pszonkom braci, wielmożnemu Józefowi Dłuskiemu podkomorzycowi lubelskiemu, wielmożnym Jakubowi Kiełczewskiemu, Józefowi Rojewskiemu stolnikowiczowi urzędowskiemu, Andrzejowi Głuskiemu, Truszkowskiemu i innym.

⁶⁵ *Prawdopodobnie chodzi o Jana i Józefa Mysłowskich.*

Przeto w tej sprawie jako niektórzy [k. 3] urzędnicy i obywatele województwa naszego domagali się nieodwłocznego egzorbitantów na tymże samym naszym sejmiku sądenia i ukarania, jednak zapatrzywszy się i zupełnie referowawszy ad obloquentiam pomienionej in anno 1764 eo nomine nastąpionej konstytucyi, dla jak najdoskonalszego do tak niegodziwej akcji pryncypałów i ich współczników wyinvestygowania i doskonałego doświadczenia. Quis calcata lege sumptis spem unit ori armis oraz należytego egzorbitantów według opisanja pomienionego prawa ukarania też sprawę ad forum praemissa lege praefixum do rozsądenia z uniwersalnego do tegoż prawa przychylenia się odsyłamy^a.

Które to laudum rękami terażniejszego marszałka województwa naszego i asesorów podpisane, aby były ad acta publica per oblatam podane, tegoż wielmożnego j.m. pana marszałka naszego obligujemy. Działo się ut supra w Lublinie na dokończeniu sejmiku naszego die 27 augusti a.d. 1766.

Mikołaj Stanisław Kostka Nieprzecki podsędek ziemski i na ten czas marszałek konfederacyi w[ojewó]dztwa lubelskiego m.M., Józef Jastrzębski stolnik i asesor ziemi łukowskiej, Michał Łukasz z Trzcinnika Trzeciński stolnik powiatu urzędowskiego, asesor i konsyliarz z województwa lubelskiego m.p., Jacek Jezierski skarbnik i asesor ziemi łukowskiej m.p., Marc[in] Sobieszcański asesor i konsyliarz na miejscu w[ielmożnego] Ignacego Stoińskiego m[iecnika] u[rzędowskiego] z w[ojewó]dztwa lubel[skiego] m.p., Kajetan Leszczyc Skarszewski asesor i konsyliarz z powiatu urzędowskiego m.p.

^bPunctum hoc vigore decr[et]i Trib[unal]is R[eg]ni Lublin[ensis] f[er]ia secunda p[os]t d[ome]nicam septuagesima 1767⁶⁶ pro lati eliminatum^b.

^{a-a} Fragment tekstu skreślony, w rkp. 2 pominięty.

^{b-b} Dopisane na lewym marginesie karty 2v.

4. Instrukcja dana posłom na sejm z sejmiku lubelskiego 25–27 sierpnia 1766 r.

Rkp. 1. APL, CLRMO 384, k. 6–9v – indukta; w grodzie lubelskim oblatował generosus Franciszek Dunin Karwicki 29 VIII 1766 r. [feria sexta a[nt]je f[estu]m s[ancti] Aegidii Abbatis proxima a.d. 1766]; **Rkp. 2.** BŁop., rkp. 103, k. 1–2v – ekstrakt; **Rkp. 3.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 300–307v – kopia.

[k. 6] Instrukcyja j.w. ichm. panom posłom województwa lubelskiego, to jest z ziemi lubelskiej j.w. j.m. panu Tomaszowi Dłuskiemu podkomorzemu lubelskiemu i j.w. j.m. panu Stanisławowi Wybranowskiemu chorążemu lubelskiemu, z ziemi zaś łukowskiej j.w. Jackowi Jezierskiemu skarbnikowi łukowskiemu i j.w. Adamowi Szaniawskiemu cześnikowi łomżyńskiemu

⁶⁶ 9 lutego 1767 r.

oraz z powiatu urzędowskiego j.w. Stanisławowi Małachowskiemu staroście wąwolnickiemu i j.w. Andrzejowi Tarłowi staroście trześniowskiemu na sejm ordynaryjny warszawski podczas sejmiku przedsejmowego od województwa lubelskiego die 27 augusti a.d. 1766 przy dokończeniu tegoż sejmiku dana.

1. Po wykonanej według opisanego konwocacji convocationis anni 1764 w początkach i porządku sejmowania satysfakcji, najprzód względem rozwiązania konfederacji generalnej stanów Rz[eczpospolitej, ichm. p[anowie] posłowie województwa naszego do zdania i żądania innych województw referować się mają.

2. Względem pożądanego świętej sprawiedliwości pomnożenia tej, miasto Lublin województwa naszego metropolis jako od postanowienia trybunałów upodobaną było przez antecessorów naszych świątynią, tak wieku terażniejszego na tymże miejscu tejże sprawiedliwości, aby kwitnęło pomnożenie przez przyczynienie dłuższego trybunałom czasu i tychże trybunałów do Lublina i Piotrkowa przywrócenie, oraz na tychże trybunałach, aby wielkopolskiej i małopolskiej prowincyi zasiadali deputaci, ziemstwo sieradzkie i lubelskie, do swoich prerogatyw ad mentem praw dawniejszych a osobliwiej konwocacji anni 1726⁶⁷, aby przywrócone było cum continua actorum swoich prowincyi attendentia. Też ziemstwa i inne po województwach i ziemiach wszystkie, aby sądy na swoich kadencyjach prawem opisanym, tudzież grody na co cztero niedzielnych praeter vindemius kadencyjach sądziły solo tatorum cascii, [k. 6v] którego urzędnika lub vere infirmitatis oneż disruptente ichm. p[anowie] posłowie ustanowienia eo nomine konwocacji dopraszać się będą.

3. Względem gospodarstwa krajowego oprócz innych sposobu tego obwarowania ichm. panowie posłowie domagać się będą, aby kurrencya wszelkiej monety tak w granicach jako i za granicą równie zgadzająca się była pomiarkowana, tudzież w Gdańsku koekwacyja onejże była zachowana, oraz do tegoż Gdańska względem wielu egzorbitancyi i depaktacyi, aby komisya była naznaczona, tudzież zabiezenie absolutnym rządóm tegoż miasta Gdańska na dalszy czas, aby było obmyślone i postanowione ichm. p[anowie] posłowie nasi o konwocację eo nomine dopraszać się będą.

4. Prawa obojętne lubo przez nowy zbiór byłyby objaśnione, jednak i dawne volumina, aby in suo robore zostały w takowych okolicznościach, które by nie były przez nowy zbiór i edycją wytknięte.

⁶⁷ Chodzi o konwocację pt. „Trybunał Główny Koronny”, Vol. Leg., t. VI, s. 215–226.

5. Mamy przez konstytucję convocationis objaśnione wielorakie do skarbu koronnego prowentów aukcyjne⁶⁸, z których oraz też konstytucją jesteśmy asekurowani o zniesieniu podatku pogłównego. Za czym tak o pomienionego pogłównego zniesienie jako oraz kędy się aukcyjonowane do skarbu Rz[eczpospo]litez podziewają i obracają prowenta, ad poscriptum przerzeczonej konstytucyi domawiać się będą ichm. panowie posłowie.

6. Szeleżne i czopowe ad mentem poprzedzających immediate konstytucyi, aby przy dyspozycyi województw zostały, a strzeż Boże aby do ekonomicznej należec miały dyspozycyi i miałyby być do skarbu koronnego obrócone. Nexu amoris boni publici et tranquillitatis domestiae broniec będą od takowego konstytucyi ferowania ichm. panowie posłowie.

7. Komisya ekonomiczna, aby prowentów żadnych takowych nie stanowiła, które by się ściągaly consequenter do depansu obywatelów ojczyzny instabunt ichm. p[anowie] posłowie.

8. Komisarze na komisyje tak ekonomiczną jako i wojenną, aby byli na sejmiku gospodarskim po województwach i ziemiach obierani i też komisyje aby się w Radomiu ekspedyjowały [k. 7] z zachowaniem przez siebie prawa convocationis w sądzeniu spraw i kadencyi. Komisarze, aby byli ze skarbu solariati dopraszać się będą ichm. panowie posłowie.

9. Co najgłębiej w umyśle i sercu najjaśniejszego p.n.m. znajduje się i która gorliwość w każdym ojczyzny być powinna obywatelu, te nam widocznie przekłada pierwszy in ordine prowincyi naszej małopolskiej i czuły o nieskazitelność swojej owczarni pastrzeż j.o. książe j.m. biskup krakowski⁶⁹ przez wydany do swojej diecezji proces i listowne do naszego województwa wyrażenie. Utrzymanie całości wiary świętej według praw dotąd zachowanych zalecające, za czym nad inne około dobra pospolitego starania, w tym największego ichm. panowie posłowie nasi dołożą usiłowania. Aby przeciwne świętej wierze naszej katolickiej nad zamiar dawniejszych praw nie rozpościerały się religie, żeby usiłowane liberum exercitium accatholice religionis w ojczyźnie naszej po miastach i miasteczkach żadnych pretekstem nie było dopuszczone, żeby dissidentes do żadnych Rz[eczpospo]litez prerogatyw jurisdycyi lub funkcji nie byli przypuszczeni. Fieri enim non potest ut sint inter eos jura salis inter quos est bellum fidei, zalecamy tedy jak najusilniejszymu staraniu ichm. panów posłów naszych. Si sanguine prisu nobur in est animis, aby względem religii całość i spokojność według praw dawniejszych utrzymywali, a żadnych

⁶⁸ Najważniejsze z punktu widzenia spraw skarbowych konstytucje sejmu konwokacyjnego znajdują się w: *Vol. Leg.*, t. VII, s. 18–29.

⁶⁹ *Kajetan Sołtyk.*

więcej dissidentom nie pozwalali facultates z odstępniem na ostatek circa protestationem od obrad sejmowych i śpieszym cum relatione do w[ojewó]dztwa naszego powracaniem. Przy którym punkcie wszyscy obywatele gotowiśmy sanguinem et vitam immolare instabunt oraz ichm. p[anowie] posłowie o wyznaczenie komisji do Księstwa Kurlandzkiego względem ukarania i uśmierzenia exorbitancy in materia religionis contra obloquentiam legum popełnionych.

10. Corpus kompanii kadetów z szlacheckiej młodzieży złożone ojcowskim staraniem J.K.M., z własnego swego skarbu utrzymywane w edukacji tam in militaribus quam in civilibus et politicis ćwiczące się, zasłaniając znaczną obywatelów ekspens na edukację swoich dzieci, wysyłając onych dla wydoskonalenia się i nabycia języków za granicę, jako za tę wyświadczoną [k. 7v] dla narodu swego dobroć najjaśniejszemu panu oświadczą ichm. panowie posłowie należyłą wdzięczność. Tak dopraszać się będą stanów Rz[eczpospo]litez, aby przy szczupłych skarbu królewskiego dochodach, te najpotrzebniejsze obmyślane były wydatki, nie żałując corocznie wyznaczenia znacznej sumy. Na to co publice utilitati z czasem będzie pożytecznego i z nieoszacowaną chwałą dla narodu naszego, kiedy dla braci naszych nacjonalna w kraju rozkrzewi się edukacja. Do tej jednak edukacji skarbem Rz[eczpospo]litez utrzymywanej, aby dissidenci nie należeli i katolickiej młodzieży nie zagradzali mając dla siebie w tej mierze w zagranicznych państwach et ex propriis ditionibus ampla subsidia.

11. Nowo wynikający podatek, czyli jakoweś subsidium od duchowieństwa praestandum na co jest potrzebne sub amore fidei ichm. panowie posłowie domawiać się będą.

12. Konstytucyjną sejmową coronationis jest opisane rozgraniczenie państw Rz[eczpospo]litez z monarchią rosyjską i komisją eo nomine wyznaczoną⁷⁰. Jakowe tedy tejsze komisji nastąpiły skutki? Jeżeli jakowego uszczerbku krajowi Rz[eczpospo]litez nie przynoszące, mieć będą ichm. panowie posłowie attendentiam.

13. Ewakuacja wojsk rosyjskich ex visceribus regni, tudzież bonifikacja szkód poczynionych, aby quam celeriter nastąpiło dopraszać się będą ich. p[anowie] posłowie.

14. Zaszczycenie wielu cudzoziemców w ojczyźnie naszej indygenatem, a osobliwiej status plebei klejnotem szlactwa, aby przynajmniej od aktu sejmowego zaczącia wszelakim sposobem było zaniechane, które jest najdawniejszym prawem względem dopuszczenia do klejnotu szlacheckiego ferowanym przeciwne, dopraszać się będą ichm. p[anowie] posłowie.

⁷⁰ Vol. Leg., t. VII, s. 158.

15. Przyrzeczona dawniejszymi konstytucyjami, a dotąd nieskuteczna lecz kilkukrotnie w reces puszczone zaślug śp. j.w. [Feliksa] Szczęsnego [Kazimierza] Potockiego kasztelana krakowskiego, hetmana wielkiego koronnego za wieloraką ojczyzny przez dzieło rycerskie obronę nadgroda, aby do skutku przywiedziona była dopraszać się będą ichm. p[anowie] posłowie.

16. [k. 8] Wielmożnego Karola Wieszczyckiego wojskiego i podstarościego brzeskiego litewskiego suma na dobrach konstantynowskich zostająca, aby ex nexu possessionis tychże dóbr temuż w[ielmożnemu] [Karolowi] Wieszczyckiemu była wypłacona lub wypuszczeniem posesyi uspokojona instabunt sollicitissime ichm. p[anowie] posłowie.

17. Fundacje wielebnych panien wizytek i brygidek konwentów lubelskich w recesach zostające, aby były approbowane dopraszać się będą ichm. p[anowie] posłowie.

18. Co oraz do najostrożniejszego należy sprawiedliwości dostąpienia przez zabezpieczenie wszelakim w sądach trybunalskich korrupcyjom dopraszać się będą ichm. p[anowie] posłowie, aby przy stanowieniu punktów do ustawy prześwietnych trybunałów ściągających się i to było adjunctum, żeby partes principaliter inter se litigantes same w osobach swoich circa inhoationem sprawy w Trybunale przysięgały, jako w swoich sprawach sędziowie deputatowie nie korrumpowali.

19. Po miastach stołecznych, aby były cekhauzy wystawione, do których wszystkich ludzi obojej płci włączających się i próżnowaniem bawiących, każdy ziemianin, aby był obligowany łapać i do cekhauzu odsyłać, ponieważ lud tak jest do lenistwa zwyczajony, że nie chcąc pracować uchodzi ze wsi pana dziedzicznego, a po tym kradnie chodząc pod pretekstem zebrany, podpala miasta i miasteczka.

20. Kto by zaś swego poddanego w cekhauzie poznał, a chciał go odebrać, wszystkie na to czynione unkoszta powinien zapłacić, a poddany powinien być oddany przez żadnej kontrowersyi. Do tychże cekhauzów wszyscy służyli, aby byli imani i oddawani, którzy powiadają, że są odprawieni, a nie mają attestacyi. W tych zaś cekhauzach, aby byli jakowe manufaktury, aby niewolnicy mieli co do czynienia.

21. Młyny wieprzowe tudzież na rzece Pilicy, te że są wielce do defluitycyi szkodliwe, przeto wielu konstytucyjami już są zniesione, prócz czterech młynów kockich, ale że to prawo dotąd nie przyszło do egzekucyi, za czym na terażniejszym sejmie, aby mógł być najprędszy [k. 8v] sposób tej egzekucyi wynaleziony.

22. Ponieważ niektórzy z szlchetnych rodziców urodzeni committant abusus w poddaństwa różnych dziedziców i possessorów poddając się i w inwentarze wchodząc, dzieci w tymże poddaństwie spładzają,

pańszczyzny obrabiają i czynsze płacą, a po tym przez różne wynalazki i sposoby prawne równości domagają się kondycji szlacheckiej. Więc zabiegając wynikającym stąd kłótniom oraz do dawniejszych praw referując się, dopraszać się będą ichm. panowie posłowie konstytucyi potwierdzającej, aby takowi, którzy się już wdali byli w poddaństwo lub wdadzą, czyli in alique abusa nobilitatis znajdować się mogą raz na zawsze z potomkami swemi pro imparibus uznani zostali.

23. Ponieważ w[ojewó]dztwo lubelskie z ziemią chełmską jest pograniczne, skąd sól biała pochodzi, przy tym pograniczu obywatele w[ojewó]dztwa częstokrotnie gwałtowne najazdy po wioskach i domach swoich od żołnierzy skarbowych ponoszą. Aby tedy bezpieczeństwo dóbr i domów szlacheckich, jak najdoskonalej było obwarowane, tudzież konsystencyje strażników soli, aby po wsiach szlacheckich nie były pozwalane instabant o to ichm. panowie posłowie.

24. Miasto Lublin, aby w pogłównym, które corocznie 10 tys. złp. rachują, z ekspensami artyleryi koronnej uciążliwie wypłaca, allewicyję pozyskać mogło. Tudzież, aby Grekom sposób do życia i podatkovania miastu odbierającym handel wina był zabroniony, także Żydom przeciwko prawu handle, szynki uzurpowane zabronione były. Tudzież, aby sposób na zaludnienie miasta podupadłych obywatelów zapomożenie ratusza i bram walących się wzmocnienia mógł być obmyślony, ichm. p[anowie] posłowie nasi dopraszać się będą.

25. Miasta i miasteczka in fundis terrestribus umieszczone, ażeby były wyjęte od jurisdycyi sądów asesorskich, j.w. posłowie urgentissimo dopominać się będą.

26. Interes dóbr ostrogskich, aby już więcej inter concires nie wzruszał niechęci przy rezolucyi recessu sejmowego ichm. p[anowie] posłowie domawiać się będą.

27. [k. 9] Unikając praktykowanej w województwie naszym między ziemią łukowską i powiatem urzędowskim o deputata alternatę kwestyi, dopraszać się będą ichm. p[anowie] posłowie, aby obranie trzeciego w w[ojewó]dztwie, to jest z powiatu urzędowskiego deputata było pozwolone.

28. Popis wojska corocznie, aby bywał porządnie w czasie około św. Bartłomieja, a to dla gotowości w nagłej potrzebie ojczyzny o konstytucyję eo nomine ichm. p[anowie] posłowie dopraszać się będą.

29. Ażeby sądy grodzkie przed przypadającą kadencyją na dwie niedziele przez obwołanie woźnego obwieszzone były. O uchwalenie takowe domawiać się będą ichm. p[anowie] posłowie.

30. Podskarbi koronny, aby miał dozór pilny dysponowania wszelkimi skarbowemi funkcjami i wybierania osób w satysfakcyję naznaczonej

sobie z skarbu pensyi, aby onejże nadaremnie nie zyskował dopraszać się będą ichm. panowie posłowie.

31. Zarekomendowane w[ojewó]dztwu naszemu od dystyngwowa-nych w ojczyźnie imion zasługi j.m. pana Opalewskiego prezentować będą stanom Rz[eczpospo]litej ichm. p[anowie] posłowie oraz i dopraszać, aby mógł być tenże j.m. pan Opalewski do kleynotu równości szlacheckiej przypuszczony.

32. Płacenie mostowego i grobelnego konstytucyją convocotionis opi-sane⁷¹, aby w tym doskonalszym zostawało skutku, dopraszać się będą ichm. p[anowie] posłowie o delegowanie ad revisionem grobel i mostów pro decisione kędyby sprawiedliwie potrzebne mosty i groble znajdowały się i od nich powinna by być płacona quantitas. Którzy to ichm. p[anowie] rewizorowie, aby nie byli z własnych, ale innych województw.

33. Publiczna przysługa wielmożnego Jacka Stoińskiego sędziego ziemskiego lubelskiego całej Rz[eczpospo]litej wiadoma i onejże deklarowa-na przez reces konstytucyi anni 1717 nadgroda, aby po długim oczeki-waniu należyty otrzymała skutek ze skarbu Rz[eczpospo]litej dopraszać się będą ichm. panowie posłowie.

Mikołaj S[taniśław] K[ostka] Nieprzecki podsędek ziem[ski] i marsza-łek na ten czas konfederacyi w[ojewó]dztwa lubel[skiego] m[anicipium] m[ariae], Józef Jastrzębski stolnik i asesor ziemi łukowskiej m.p., Michał Łukasz z Trzcinnika Trzeciński stolnik powiatu urzędowskiego, asesor i konsyliarz z województwa lubelskiego m.p., [k. 9v] Jacek Jezierski skarbnik i asesor ziemi łukowskiej m.p., Marcin Sobieszczański komor[nik] gran[iczny] lubel[ski], asesor i konsyliarz na miejscu w[ielmożnego] Ignacego Stoińskiego m[iecznika] u[rzędowskiego] z w[ojewó]dztwa lubel[skiego] m.p., Kajetan Leszczyc Skarszewski asesor i konsyliarz z po-wiatu urzędowskiego m.p.

5. Instrukcja dana posłom do króla z sejmiku lubelskiego 25–27 sierpnia 1766 r.

Rkp. 1. APL, CLRMO 384, k. 21–21v – indukta; w grodzie lubelskim oblatował generosus Franciszek Dunin Karwicki 29 VIII 1766 r. [feria sexta a[nt]je f[estu]m s[ancti] Aegidii Abbatis proxima a.d. 1766].

[k. 21] Instrukcja wielmożnym ichm. panom Sebastianowi Dłuskiemu staroście łukowskiemu i wielmożnemu j.m. panu Ksaweremu Radzi-mińskiemu cześnikowi lubelskiemu do najjaśniejszego K.J.M. p.n.m. obra-nym posłom na sejmiku przedsejmowym województwa lubelskiego die 27 augusti a.d. 1766.

⁷¹ Vol. Leg., t. VII, s. 19.

1. Województwo lubelskie jako nad inne województwa przyznać sobie powinno niepojęte uszczęśliwienie, że najjaśniejszego miłościwego pana od wieków pożądanym z własnej ojczyzny, a osobliwiej z województwa lubelskiego, wybranego patrioty cieszy się panowaniem, tak oraz z nieporównaną miłością i serca radością majestat jego aduruje pański. Osobliwszym najjaśniejszego pana polecając się względem, aby toż województwo w nadojcowskiej zachować raczył baczności, żeby wszyscy zarówno urzędnicy i obywatele bez preferowania się jednego nad innych łask i dobroczynności jego pańskich domieszczeni byli.

2. Wyznać toż województwo niezamilczoną wdzięcznością pieczołowanie J.K.M. p.n.m. około edukowania młodzi szlacheckiej przez ustanowienie i fundowanie kompanii kadetów z młodzi szlacheckiej złożonych [k. 21v] i teźże edukacyi nieżałowanym własnego skarbu sumptem utrzymywanie, za którą miłość i dobroczynność J.K.M. pana miłościwego podziękowanie na sejmie publiczne ichm. panom posłom swoim zaleciło.

3. Nieograniczone życzenia swoje toż województwo przed najjaśniejszym majestatem J.K.M. p.n.m. oświadcza, aby w pożądanym jego przez jak najdłuższe wieki panowaniu signent incolumes astra benigna dies.

Mikołaj Stanis[ław] Kostka Nieprzecki podsędek ziemski i na ten czas marszałek konfederacyi w[ojewó]dztwa lubelskiego m[anicipium] m[ariae], Józef Jastrzębski stolnik i asesor ziemi łukowskiej, Michał Łukasz z Trzcinnika Trzeciński stolnik powiatu urzędowskiego, asesor i konsyliarz województwa lubelskiego m.p., Jacek Jezierski skarbnik i asesor ziemi łukowskiej m.p., Marcin Sobieszczanski komor[nik] gran[iczny] lubel[ski], asesor i konsyliarz na miejscu w[ielmożnego] Ignacego Stońskiego miecz[nika] urzęd[owskiego] z w[ojewó]dztwa l[ubelskiego] m.p., Kajetan Leszczyk Skarszewski asesor i konsyliarz z powiatu urzędowskiego m.p.

6. *Instrukcja dana posłom do prymasa z sejmiku lubelskiego 25–27 sierpnia 1766 r.*

Rkp. 1. *APL, CLRMO 384, k. 19–19v – indukta; w grodzie lubelskim oblatował generosus Franciszek Dunin Karwicki 29 VIII 1766 r. [feria sexta a[nt]e f[estu]m s[ancti] Aegidii Abbatis proxima a.d. 1766].*

[k. 19] Instrukcja wielmożnym ichm. panom j.m. panu Stefanowi Szczuckiemu komornikowi granicznemu krakowskiemu i Jakubowi Janiszowskiemu do j.o. księcia j.m. Władysława Łubieńskiego prymasa Korony Polskiej i W. Ks. Litewskiego, obranym posłom na sejmiku przedsejmowym województwa lubelskiego die 27 augusti a.d. 1766.

1. Którą cała Rzeczpospolita j.o. książęciu j.m. prymasowi powinna wdzięczności rekognicyją tej w szczególności województwo lubelskie zamilczyć nie może, że j.o. książę j.m. prymas nie tylko jako dobry w ojczyźnie pasterz, ale oraz arcyłaskawy dobra pospolitego i praw Ojczystych

opiekun czyni troskliwie w szczególności do województwa naszego listownie wyrażone ut sit bene Patriae starania.

2. Oświadcza województwo lubelskie należyte j.o. ksiączęciu j.m. prymasowi podziękowanie za utrzymywanie publicznego interesu, nie tylko w czasie terażniejszym, ale i na przyszłe wieki arcy potrzebne względem edukowania młodzi szlacheckiej in corpore kompani kadetów oraz o jak najskuteczniejsze tegoż punktu do konstytucyi [k. 19v] promowanie j.o. księcia j.m. prymasa uprasza.

3. Jako z miłą przyjemnością oświadczony listowny dowód łaski i popułałość j.o. księcia j.m. prymasa województwo nasze przyjmuje, tak oraz nieprzestannym tegoż j.o. księcia j.m. prymasa poleca się względem i serca dobroci, życząc zupełną serca uprzejmością, aby tak publicznych, jako też i najszczególniejszych swoich żądaniach z przeciągiem jak najdłuższego wieku miał zawsze facites in sua vota Deos.

Mikołaj Stanisław Kostka Nieprzecki podsędek ziemski i na ten czas marszałek konfederacyi w[ojewó]dztwa lubelskiego m[anicipium] m[ariae], Józef Jastrzębski stolnik i asesor ziemi łukowskiej, Michał Łukasz z Trzcinnika Trzciński stolnik powiatu urzędowskiego, asesor i konsyliarz z województwa lubelskiego m.p., Jacek Jezierski skarbnik i asesor ziemi łukowskiej m.p., Marcin Sobieszczęński k[omornik] g[raniczny] l[ubelski], asesor i konsyliarz na miejscu w[ielmożnego] Ignacego Stońskiego m[iecznika] u[rzędowskiego] z w[ojewó]dztwa lubel[skiego] m.p., Kajetan Leszczyk Skarszewski asesor i konsyliarz z powiatu urzędowskiego m.p.

7. Manifest przeciwko laudum i instrukcji posłom województwa lubelskiego na sejm z [po 27 sierpnia, przed 16 września] 1766 r.

Rkp. 1. AGAD, ZP 121, k. 109–111 – manifest (kopia) 16 IX 1766 r. [feria tertia post festum exaltationis Sanctae Crucis proxima A. d. 1766].

[k. 109] Ad officium et acto praesentia castrensia capit[anealia] lublin[ensia] personaliter venientes j.w. Sebastian z Długiego Dłuski starosta łukowski, szambelan J.K.M., wielmożni i urodzeni Józef Suchodolski łowczy lubelski, Antoni Trzciński wojski lubelski, Roch Antoni Klembowski wojski ziemi łukowskiej, Józef Rojewski stolnikowicz urzędowski, Tomasz Suchodolski, Józef z Drzewice Głuski łowczy lubelski, Ignacy z Iżyc Iżycki łowczy łukowski, Wiktoryn Trzciński wojszczy lubelski, Ignacy Górny Wysocki, Wojciech Józef Dunin Szczygielski wicesgerens grodzki łukowski, Jakub Iżycki, Jan z Latów Łaski, M. Baranowski, Franciszek Głuski, [k. 109v] Stefan Szczucki, Stefan Trzciński, Jakub Kajetan Janiszowski poseł do księcia prymasa, Antoni Skarbek Kielczewski chorąży urzędowski, A[ndrzej] Koźmian, Józef Stanisław Radzikowski regent grodzki łukowski, Stanisław Iżycki łowczy łukowski, D. Mysłowski, Józef Żelistański,

Michał Suchodolski, Antoni Sobieszczański, Gabryel Kościński JPGZ [?], K. Słupecki BgSt [?], Dominik Kościński, Raphael Czermiński, Franciszek Kołodyński, Wawrzyniec Kołodyński, Romuald Pszonka, Antoni Jaszowski wicesgerent łukowski, M. Piotrowski, Franciszek Trzeciński, Wojciech Drzewiecki, Jacek Sobieszczański, Kazimierz Borek, Romuald Janiszowski, Dominik Wężyk, Bogusław Chrzanowski, Antoni Goraj Sobieszczański, Antoni Borek, Kajetan Skarbak Kielczewski, Stanisław Żyrzyński, Szymon Popławski, Bonawentura Czechowski, Tomasz Stępkowski, Jan Pawłowski, Mateusz Radzikowski, Piotr Grodzicki, Tomasz Stępowski [--], Karol Szabrański, Antoni Kiciński, Kazimierz Godowski, P. Piaskowski, Potazy Średziński, Tadeusz Nielubowicz, Marcin Popławski, Józef Rozniuta Sobieszczański, Antoni Łatkowski, W. S. Reymont, Wojciech Sobieszczański, Jakub Dobek, Bonwentura Wysocki, Józef Dłuski podkomorzyc lubelski, Jan Janiszowski, Michał Janiszowski, Stanisław Sobieszczański, U. Mysłowski, Jędrzej Wysocki, L. Dziewolski, [k. 110] Antoni Trzeszkowski, Maciej Rozwadowski, Kazimierz Reymont Sobieszczański, Tomasz Gałęzowski, Felicjan Reymont Sobieszczański, Antoni Junosza Smogorzewski, Michał Mackiewicz.

Gdy w tym wolnym narodzie miłość i jedność jedynym być może przewodnikiem do publicznego szczęścia, a taż miłość i jedność w powszechną urość nie zdoła, jeżeli w szczególności, w każdym województwie utrzymana nie będzie. Przeto my urzędnicy i ziemianie województwa naszego lubelskiego, to jest ziemi lubelski[ej], łukowskiej i powiatu urzędowskiego niżej podpisani, lubo dotknięci na sercu, że na poselskim tegorocznym sejmiku po zgodnym posłów obraniu znalazł się punkt w laudum i niektóre punkta w instrukcyi posłom na sejm danej, mimo nas wszystkich i wielu innych wiadomości, prywatnie odnotowane, godni i niegdy nienotowani a starożytni tego województwa obywatele po imionach wytknięci, za zuchwalców i praw gwałcicieli dotkliwie napisani pod tym tytułem i inni wszyscy oprócz autorów tego laudum na honorze dotknięci i oczernieni. Lubo instrukcyje posłom do najjaśniejszego majestatu i księcia j.m. Prymasa w kościele podczas sejmiku jakie są nie tylko nieczytane już ani wzmiankowane, owszem to wszystko z ujmą równości prawa, w nas i każdym obywatelu do czyn publicznych będącego prywatnie porobione, przecież gdy słodycz panowania najjaśniejszego Stanisława Augusta [k. 110v] p.n.m., na miłości narodu zasadzona, ujmuje nam tak czułych przykrości, gdy łagodne gospodarstwo j.o. księcia j.m. [Antoniego] Lubomirskiego wojewody naszego [nie powinno] tej przeszkadzać satysfakcyi, którą on na jedności serc naszych najwięcej zakłada, gdy miłość bliźniego i braterska niedopuszcza zostawiać w aktach czernidła na godne współbraci imiona, gdy mieć należy nadzieję iż czyjaśkolwiek samowładności pretensyja przyjmie

z czasem powinna od równości miarę i co w pomienionym laudum krewkość wyraziła rozważność zważe.

Gdy na ostatek potrzebnej dobru publicznemu jedności wrot zamykać nie należy, przeto nie wytykając autora popełnionych niechęci, a obstawając przy honorze niewinnie oczernionych współobywatelów naszych, tak przeciwko punktom laudi, samę posłów elekcyję salvo zostawając, jako przeciwko temu wszystkiemu cokolwiek nie z wiadomością [k. 111] wszystkich sejmikujących w instrukcjach odnotowane jako najsolenniejszą nie przyznając temu ważności manifestujemy się.

XIII. Sejmik elekcyi kandydatów na urząd pisarza ziemskiego lubelskiego w Lublinie, 12 września 1766 r.

Sejmik zwołany uniwersałem wojewody lubelskiego Antoniego Lubomirskiego z 23 sierpnia 1766 r. – nie odnaleziono.

1. Laudum sejmiku elekcyi kandydatów na urząd pisarza ziemskiego lubelskiego w Lublinie 12 września 1766 r.

Rkp. 1. APL, CLRMO 384, k. 50–50v – indukta; w grodzie lubelskim oblatował generosus Sebastian Nieprzecki, 12 IX 1766 r. [feria sexta ante festum Exaltationis Sanctae Crucis proxima a.d. 1766]; **Rkp. 2.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 308–309 – kopia.

[k. 50] My rady dygnitarze, urzędnicy i całe rycerstwo województwa lubelskiego i ziemi lubelskiej za uniwersałem j.o. księcia j.m. Antoniego na Wiśniczu i Jarosławiu hrabiego Lubomirskiego wojewody lubelskiego w pałacu opolskim dnia 23 miesiąca sierpnia w roku terażniejszym 1766 datowanym, a do akt grodzkich lubelskich sabbatho in vigilia festi sancti Bartholomei Apostoli anno 1766 per oblatam podanym.

Zjechawszy się do Lublina i na miejsce obradom naszym publicznym zwyczajne, przy zagajeniu sejmiku naszego przez j.o. księcia j.m. wojewodę naszego lubelskiego pod laską zaś wielmożnego j.m. pana Mikołaja Stanisława Kostki Nieprzeckiego podsędka ziemskiego lubelskiego, którego i do terażniejszego sejmiku naszego pod niebytność j.w. Eustachego Potockiego generała artyleryi litewskiej na sejmiku convocationis obranego confederationis marszałka, na miejsce onegoż za marszałka uprosiliśmy. Do urzędu pisarstwa ziemskiego lubelskiego z między wielu amula virtute kandydatów przez j.o. księcia j.m. wojewodę naszego podanych, stosując się do prawa w tej mierze ferowanego, a w szczególności perennem memoriam j.w. j.m. panu Alojzemu Radzimińskiemu wojskiemu lubelskiemu, posłowi na sejm warszawski z w[ojewó]dztwa czernihowskiego, tudzież w[ielmożnemu] j.m. panu Jakubowi Wierzbickiemu chorążemu żytomierskiemu, za odstąpienie civilitatis medis od terażniejszej

kandydacyi w sercach naszych zostawiwszy, czterech kandydatów obraliśmy, to jest wielmożnych ichm. panów Antoniego na Gołąbku Jezierskiego stolnika województwa i podstarostę grodzkiego lubelskiego, Michała na Trzcinniku Trzczińskiego stolnika urzędowskiego i j.w. ichm. panów Antoniego Jezierskiego podczaszego urzędowskiego, komornika ziemskiego lubelskiego, sędziego deputata w[o]jewó]dztwa naszego na Trybunał Koronny Lwowski, [k. 50v] Ignacego na Stoiszynie Stoińskiego miecznika urzędowskiego, komornika ziemskiego i podwojewodzego lubelskiego, także sędziego deputata województwa naszego na Trybunał Koronny Lwowski.

Których to wielmożnych ichm. panów kandydatów najjaśniejszemu K.J.M. Stanisławowi Augustowi p.n.m. dobrotliwemu, jednego z onychże wybraniu i upodobaniu oraz łaskawemu na urząd pisarstwa ziemskiego lubelskiego uprzywilejowaniu rekomendujemy. Upraszając j.m. pana marszałka naszego, aby to laudum z wielmożnymi ichm. pany asesorami podpisawszy, oneż według pospolitego zwyczaju per oblatam do ksiąg grodzkich podać zlecił. Działo się w Lublinie dnia 12 mensis septembris 1766 anno.

Mikołaj Stanisław Kostka Nieprzecki podsędek ziem[ski] lubel[ski], na ten czas marszałek konfe[deracyi] w[o]jewó]dztwa lubel[skiego] m[anicipium] m[ariae], Józef Jastrzębski stolnik i asesor ziemi łukowskiej m.p., Michał Łukasz z Trzcinnika Trzcziński stolnik powiatu urzędowskiego, asesor z powiatu urzędowskiego m.p., Ignacy na Stoiszynie Stoiński miecznik urzędowski, komorn[ik] ziem[ki] lubelski, asesor w[o]jewó]dztwa lubel[skiego] pierwszy m.p., Marcin Skoś Sobieszczkański komornik grani[czny], asesor w[o]jewó]dztwa lubel[skiego] m.p., Jacek Jezierski skarbn[ik] łukowski i asesor ziemi łukows[kiej] m.p.

26 IX 1766 r. nominację otrzymał Antoni Jezierski, *Urzędnicy*, t. IV, z. 4, nr 259.

XIV. Sejmik deputacki w Lublinie, 15 września 1766 r.

1. Laudum sejmiku deputackiego w Lublinie 15 września 1766 r.

Rkp. 1. APL, CLRMO 384, k. 37–38v – indukta; w grodzie lubelskim oblatował generosus Tomasz Chrościechowski, 17 IX 1766 r. [feria quatra post festum Exaltationis Sanctae Crucis proxima a.d. 1766].

[k. 37] My rady dygnitarze, urzędnicy i całe rycerstwo województwa lubelskiego, ziemi łukowskiej i powiatu urzędowskiego zjechawszy się na dzień dzisiejszy sejmikowy obrania deputatów na Trybunał Koronny prawem opisany, na miejsce obradom naszym publicznym w kościele wielebnych ojców dominikanów zwyczajne, przy zagajeniu tegoż naszego deputackiego

sejmiku przez j.o. księcia j.m. Antoniego na Wiśniczu i Jarosławiu hrabiego Lubomirskiego wojewodę naszego lubelskiego, pod laską zaś wielmożnego j.m. pana Mikołaja Stanisława Kostki Nieprzeckiego podsędka ziemskiego lubelskiego, którego i do terażniejszego sejmiku naszego, pod niebytność j.w. j.m. pana Eustachego Potockiego generała artylerii litewskiej, na sejmiku convocationis obranego konfederackiego marszałka, na miejsce onegoż za marszałka uprosiliśmy.

Najprzód po wykonaniu przez tegoż marszałka i asesorów super realem connotationem votorum et laudi przed pomienionym j.o. j.w. księżciem j.m. wojewodą lubelskim, jako tenże sejmik nasz zagajającym senatorem przysięgi z między podanych przez j.o. księcia j.m. wojewodę, do funkcji deputackiej kandydatów, to jest wielmożnych ichm. panów Antoniego Jezierskiego stolnika województwa i podstarościego grodzkiego lubelskiego, Michała Trzcńskiego stolnika powiatu urzędowskiego, Jana Rokossowskiego łowczego wschowskiego, pułkownika pancernego wojsk J.K.M. i Rzeczypospolitej [k. 37v], Tomasza Piotrkowskiego wojskiego urzędowskiego, Kaspra Borawskiego sędziego grodzkiego wiskiego i Józefa Rojewskiego stolnikowicza urzędowskiego.

Po oświadczonym civilitatis passibus przez wielmożnych [Jana] Rokossowskiego i [Tomasza] Piotrkowskiego za kandydację do funkcji na dalszy czas publiczną usługę sobie rezerwowawszy podziękowaniu z między wyżej wspomnianych pozostałych czterech kandydatów per pluralitatem votorum, stosując się we wszystkim do konstytucji convocationis anni 1764⁷² obraliśmy i uprosiliśmy do funkcji deputackiej, a to od poniedziałku po świętym Franciszku w roku terażniejszym zaczynającej się, a da Bóg w roku przyszłym 1767 w dzień wigilii świętego Tomasza Apostoła kończyć się mającej na Trybunał Koronny Lubelski i Lwowski prowincji małopolskiej j.w. ichm. panów Antoniego na Gołąbkach Jezierskiego stolnika województwa i podstarościego grodzkiego lubelskiego z ziemi lubelskiej, a według alternaty z prześwietną ziemią łukowską zachowanej z powiatu urzędowskiego j.w. j.m. pana Michała na Trzcinniku Trzcńskiego stolnika urzędowskiego, jako większością wotów zaszczyconych.

Po której to elekcyi pomienieni j.w. ichm. panowie deputaci województwa naszego na tymże sejmiku naszym nieodstępnie in facie województwa naszego, przed pierwszym senatorem sejmik nasz dzisiejszy zagajającym to jest j.o. księżciem j.m. wojewodą lubelskim przysięgę prawem sobie opisaną wykonali in eam rotham: „ego N. juro, quia juste secundum Deum, jus scriptum aequitatem partium controversias judicabo, recognitionesque, suscipiam, divitis et pauperis, amici et inimici, civis et peregrini,

⁷² Vol. Leg., t. VII, s. 30–33.

discrimine sublato, neque favorem, neque odium, neque paemium, [k. 38] neque poenas mihi propositas curabo. Sed in iudicando solum Deum et jus scriptum, aequitatem, partium controversias et recognitiones in his que omnibus conscientiae meae iudicium sequar et audiam aliaque negotia mihi incumbentia fideliter et pro posse meo faciam. Praktykowania żadnych kaur z nikim czynić, ani przestrogi, ani rady dawać, ani podarunków brać nie będę i żem się o to nie starał, abym był na te sądy obrany et secreta iudici non revelabo juxta praesentem correcturam Tribunalis Regni iudicabo, eamque in omnibus punctis observabo, et ab aliis observari pro posse curabo, nec in electione Mareschalci a quopiam dependentiam habebō. Tudzież jako vota na tym sejmiku na mnie dawane, ani przeze mnie, ani przez kogokolwiek z moją wiadomością datkiem lub obietnicą ujmowane nie były i w sądzeniu od nikogo dependować nie będę. Sic me Deus adiuvet et hac Sacra Crux Christi”.

A po wykonanej pomienionej do laudum niniejszego ad mentem konstitutionis convocacionis inserowanej modo supra scripto przysiędze, toż laudum rękami j.o. księcia j.m. wojewody sejmik zagajającego, tudzież marszałka i asesorów podpisane, aby było ad acta castrensia lublinensia nieodwłocznie per oblatam podane j.m. pana marszałka naszego obligowaliśmy. Działo się w Lublinie na miejscu obradom naszym zwyczajnym [k. 38v] w poniedziałek po święcie narodzenia najświętszej Panny Maryi pierwszy, to jest dnia 15 września roku pańskiego 1766.

A[ntoni] Lubomirski w[ojewoda] l[ubelski], Mikołaj Stanisław Kostka Nieprzecki podsędek ziem[ski] lubel[ski], na ten czas marszałek konfe[deracyi] w[ojewó]dztwa lubel[skiego] i sejmiku deputackiego m[anicipium] m[ariae], Józef Jastrzębski stolnik i asesor ziemi łukowskiej m.p., Michał Łukasz z Trzcinnika na Chmielniku, Górze etc. Trzciniński stolnik powiatu urzędowskiego, asesor z powiatu, pluralitatum votorum obrany deputat m.p., Jacek Jeziernski skarbnik łuk[owski] i asesor ziemi łuk[owskiej], poseł na sejm warsz[awski] m.p., Marcin Skoś Sobieszczański komor[nik] grani[czny] lubelski, [asesor] w[ojewó]dztwa lubel[skiego] m.p., Aleksander Węgleński asesor przysięgły ad connotanda vota.

XV. Sejmik gospodarski w Lublinie, 16 września 1766 r.

1. Laudum sejmiku gospodarskiego w Lublinie 16 września 1766 r.

Rkp. 1. APL, CLRMO 384, k. 62–67 – indukta; w grodzie lubelskim oblatował generosus Tomasz Chrościewiczowski, 22 IX 1766 r. [feria secunda in crastino festum sancti Mathei Apostoli et Evangelistae a.d. 1766]; **Rkp. 2.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 310–317v – kopia.

[k. 62] My rady dygnitarze, urzędnicy i całe rycerstwo województwa lubelskiego, ziemi łukowskiej i powiatu urzędowskiego, zjchawszy się na czas

sejmikom naszym boni ordinis prawem opisanym, na miejscu obradom naszym zwykłym, to jest w kościele przewielebnych ojców dominikanów konwentu lubelskiego, po zagajeniu sejmiku naszego dzisiejszego boni ordinis, nazajutrz po sejmiku deputackim i obranych j.w. deputatach, to jest dnia 16 miesiąca września w roku niniejszym 1766 agitującego się przez j.o. księcia j.m. Antoniego Lubomirskiego wojewodę naszego lubelskiego. Zaprosiwszy do łaski marszałkowskiej na miejsce j.w. j.m. pana Eustachego Potockiego generała artylerji W. Ks. Litewskiego, marszałka konfederacji województwa naszego, jako najpierwszego z województwa asesora, wielmożnego j.m. pana Mikołaja Stanisława Kostkę Nieprzeckiego podsędką ziemskiego lubelskiego, takowe nasze postanowiliśmy uchwalenie.

A najprzód co należy do interesu naszego względem soli suchedniowej z komory J.K.M. puławskiej 1125 beczek per medium bochenki per medium Wieliczki województwu naszemu należącej, stosując się do przeszłorocznej per laudum dyspozycji, obligowaliśmy wielmożnego j.m. pana Marcina Skosia Sobieszczańskiego, komornika granicznego lubelskiego jako plenipotentą województwa naszego, aby nam remonstrować raczył kalkulację z tejże soli obywatelom województwa przez j.m. pana pisarza komory puławskiej wydanej uczynioną.

Po której to kalkulacji remonstrowaniu, ponieważ się z onejże pokazała, iż niewybranej zupełnie soli reszta w komorze puławskiej beczek 39, [k. 62v] garcy 14 i kwart 3 znajduje się i zostaje. Za czym tego remanentu takową czynimy dyspozycję. Najprzód, ponieważ z rejestrów wydatkowych pokazuje się, że na dobra Długorzeczycę cum attinentiis j.o. księżnej j.m. [Joanny] Lubomirskiej chorążyny wielkiej koronnej, soli beczek 25 nie są odebrane i lubo ad mentem anterioris laudi za niepunktualne w czasie dystrybucie naznaczonym onejże odebranie, czyli raczej odebrania omieszkanie, taż sól powinna by do rozporządzenia województwa należeć. Jednakże jeszcze pro hac sola vice pomienione 25 beczek soli na przeznaczone j.o. księżny j.m. chorążyny dobra w komorze puławskiej, województwo zostawuje z tym na czasy przyszłe ostrzeżeniem, aby ktokolwiek odtąd w czasie dystrybuty soli swojej nie odbierze, tedy onejże post translapsum tempus ullo modo ani od województwa, ani z skarbu koronnego pretendować nie powinien.

Reszty zaś remanentowej w komorze 14 beczek, garcy 14 i kwart 3 soli, takowy czynimy dyspartymet, to jest wielebny ojcóm dominikanóm beczek 4, wielebny ojcóm karmelitóm bosym beczek 4, wielebny ojcóm bernardynom beczek 4, wielebny pannóm karmelitankóm Niepokalanego Poczęcia beczkę 1, wielebny pannóm Józefatkom beczkę 1, garcy 14 i kwart 3, za rok przeszły naznaczamy, która sobie pravio

solario w czasie najdalej niedziel czterech ab actu praesenti sub ammissione onejże odebrać z komory puławskiej powinni.

A jakim sposobem w roku przeszłym dystrybuta soli województwu naszemu nastąpiła, takimże samym i w roku niniejszym ekspediować się powinna. Której dystrybucie a die 1 novembris zaczynać [k. 63] się mającej, niedziel sześć naznaczymy. Wielmożny zaś plenipotent do wyjednania asygnacyi uczynienia z komorą kalkulacyi, remonstrowania onejże województwu na przyszłych sejmikach i zadosyć uczynienia innym obowiązkom, według opisania przeszłorocznego laudum tenebitur. To się także ostrzega, że do przyrzeczonej kalkulacyi więcej w beczcze solnej rachować się nie powinno tylko garcy 60.

A że podjęcie fatygi j.m. pana pisarza puławskiego około wydawania soli obywatelom województwa bez rekompensy obejść się nie może, za czym nadgradzając też fatygę temuż j.m. panu pisarzowi, od każdej becзки naznaczymy po groszy 15.

Co się zaś tyczy szeleżnego i czopowego województwa naszego z miasta Lublina do tego podatku, jako na rok przeszły die 1 septembris skończony, obraliśmy j.m. pana Andrzeja Głuskiego, tak do uczynienia z onegoż kalkulacyi, tegoż j.m. pana [Andrzeja] Głuskiego obstringimus, aby pomieniony j.m. pan [Andrzej] Głuski też kalkulacyję sub autoritate judicaria na następującej sądów grodzkich lubelskich feria secunda post festum Sancti Francisci confessoris kadencyi uczynić raczył. A to przed wielmożnymi urzędnikami ziemskimi i grodzkimi dummodo bini adsint lubelskimi i innymi wojewódzkimi, si qui adesse voluerint, których to wielmożnych ichm. urzędników upraszamy, aby też kalkulacyję ekspediowali. Remanenta jakieby i od kogo należały pomiarkowali, następnie satysfakcji uznali, nazaczyli i opisali. Interes z j.w. [Janem Jakubem] Zamoyskim starostą lubelskim, względem należących z browarów starościńskich i innych województwa prowentów, tudzież od województwa na garnizon zamkowy dawniejszymi laudami [k. 63v] naznaczonych pensyi pomiarkowali i decydowali.

Niemniej także z okoliczności tejże egzakcyi wynikający interes j.m. pana Szymona Jezierskiego subdelegata grodzkiego lubelskiego z j.m. panem Andrzejem Głuskim rozeznali i rozsądzi i tychże kalkulacyi jeden egzekmplarz j.m. panu [Andrzejowi] Głuskiemu, a drugi j.m. panu plenipotentowi województwa naszego wydać raczyli.

Co zaś należy do tegoż podatku województwu należącego, a 1 septembris anni praesentis zaczynającego się, do egzakcyi onegoż na lat 2 obraliśmy ichm. panów Ignacego Suchodolskiego łowczyca lubelskiego i Stanisława Nieprzeckiego regenta ziemskiego lubelskiego, naznaczając tymże ichm. panom egzaktorom za każdy rok dla obdwóch 2 tys.

alias dla każdego po 1 tys. złotych. Z której to swojej pensyi subkolektora, jeżeli by mieć chcieli sustentować powinni. Ciż ichm. egzaktorowie miłością własnego sumienia i dobra województwa są obowiązani, aby nemine excepta bez żadnego faworu przerzeczoną egzakcją z jak najsprawiedliwszym województwa pożytkiem ekspediowali. Ponieważ zaś j.m. pan Andrzej Głuski przy objęciu przeszłorocznej egzakcyi na uspokojenie interesu wojewódzkiego, to jest sumy wielmożnym ichm. panom [Kazimierzowi] Bielskiemu i [Szymonowi] Jezierskiemu przeszłym także egzaktorom winnej, własną swoją sumę erogował. Za czym terażniejsi ichm. egzaktorowie nie wprzód do egzakcyi podatku przystąpią póki niedobranej sumy za dług województwa przeszłym egzaktorom zapłaconej j.m. panu Andrzejowi Głuskiemu nie uspokoją, a to pod przywróceniem onemuż teje egzakcyi.

Wiele uchwał naszych napełniliśmy deklaracjami powinnej wielmożnym Janowi Drzewieckiemu łowczemu urzędowskiemu i Jakubowi Wierzbickiemu chorążemu żytomierskiemu satysfakcyi, która że dotychczas ex ratione tenuitatis skarbu naszego nie nastąpiła. Za czym terażniejszych ichm. egzaktorów naszych obligujemy, aby z najpierwszych [k. 64] podatku sobie powierzonego prowentów należące pomienionym ichm. tudzież j.m. panu Tomaszowi Chrościechowskiemu do jednego z wielmożnym [Jakubem] Wierzbickim interesu regulującemu się sumy wypłacić raczyli. Niemniej oraz tymże ichm. egzaktorom rekomendujemy, aby dług wielmożnemu stolnikowi lubelskiemu⁷³ winny in urgenti województwa necessitate zaciągniony, onemuż jako najpilniej zapłacili.

Co się tycze podatku szelężnego i czopowego generalnego z miast i miasteczek całego województwa przez przeszłorocznej laudum na fundamencie konstytucyi anni 1717 uchwalonego, jako do egzakcyi onegoż obraliśmy ichm. panów Ignacego Iżyckiego łowczyca łukowskiego i Marcina Ryszkowskiego wicesgerenta grodzkiego łukowskiego, tak aby z onegoż uraz na jednymże z wielmożnym Andrzejem Głuskim terminie i przed temiż urzędnikami kalkulacyję uczynili obligujemy, z wykonaniem przysięgi i zachowaniem wszystkich obowiązków przez toż laudum spisanych.

Co zaś należy do dalszej na rok a 1 septembris anni praesentis zaczętej tegoż podatku egzakcyi, ponieważ województwo nasze tak znacznymi obciążone zostaje długami, z których różne ponastępowały na województwie procesa. Za czym dla uspokojenia onychże i uniknienia mnogości expens, tymczasem egzaktorów do tegoż podatku niestanowiem, jednak kurrencyją tegoż podatku szelężnego i czopowego po miasteczkach uchwalamy,

⁷³ Antoni Jezierski.

takim sposobem, jakim się praktykuje w samym mieście Lublinie. To jest, aby nie tylko z browarów według opisanego przeszłego laudum był płacony, ale oraz od propinacyi, czyli inwektów wina węgierskiego, francuskiego, wódek gdańskich i innych liquorów był płacony. Niemniej i ze wsiów, od samych tylko win kędyby się [k. 64v] kupieckie handlowne znajdowały. Na co rewizorów na przyszłym da Bóg sejmiku najpierwszym relationis postanowić deklarujemy. Z tą deklaracją, żeby według rewizyi same miasta pro die 1 septembris anni futuri importancyje do grodu odwozili ad normam województwa sandomierskiego. Za rok przeszły retenta jakowe by się ex calculo pokazały, w którymkolwiek mieście, czyli też i w samym Lublinie z jego attynencyjami, o te in foro castrensi, czyli etiam Tribunalitio j.m. pan plenipotent województwa naszego agere tenebitur.

Ostrzegamy sobie praesenti laudo, aby żadne arezsta na prowenta wojewódzkie do grodu nie zachodziły sub nullitate eorundem.

Mając wzgląd na publiczne przeciwko miasteczkom do ordynacyi zamoyskiej należącym uskarżenia, że sobie privata autoritate monet różnych redukcye stanowią, sprzeciwiając się publicznemu postanowieniu. Za czym stosując się do prawa publicznego przeciwko takowym egzorbitantom, każdemu obywatelowi salvam viam agendi in foro nostro castrensi demonstramus.

Ponieważ szczupłość skarbu naszego przy uciążliwych długach na znakomitą kapitulację j.m. panu [Marcinowi] Sobieszczańskiemu terazniejszemu plenipotentowi dawniejszymi laudami naszymi naznaczoną nie wystarcza. Za czym temuż j.m. panu [Marcinowi] Sobieszczańskiemu pro praemisso murrere plenipotencyi podziękowawszy, która jednak plenipotencyja do dokończenia roku mieć powinna sui extendentiam i rekompensy należącej satysfakcję. Asekurowawszy in subsequens też plenipotencyję j.m. panu Stanisławowi Moszyńskiemu konferujemy, deklarując onemuż corocznej kapitulacyi złotych 500, a to za attendencyją wszystkich interesów intra palatinatum wynikających.

Któreby zaś interessa miały się znajdować na komisyjach warszawskich, do tych aby j.o. książę j.m. wojewoda [k. 65] imieniem województwa naszego zapisać raczył plenipotenta ustawicnością w Warszawie rezydującego upraszamy. Któremu to plenipotentowi przez j.o. księcia j.m. wojewodę zapisaemu rocznej kapitulacyi złotych 500 ex arario województwa naszego deklarujemy. A że wielmożny Antoni Trzczeński wojski lubelski, za funkcją swoją do Radomia komisarską, należącej sobie nie otrzymał satysfakcyi, za czym nastąpienie onejże onemuż circa auxesim skarbu naszego deklarujemy.

Stosując się do opisanego konwocionu 1764⁷⁴ względem okazania województwa następnego i toż okazanie w naszym województwie chcąc jako najporządniej zachować, niemniej oraz czyniąc zadosyć też konwocionowi względem ułożenia sposobu obierania pluralitatis, w którą by się ci co wotować nie powinni nie mieszać, następnego, a mając to tak z dawniejszego jako i najbliższego doświadczenia, że się do komitywy publicznej między ichm. braci rodowitych szlachtę wiele osób nieznanym, do też komitywy przez nierówność kondycji nienależących, tudzież do wotowania także na sejmikach niepowinnych mieszać zwykło. Za czym dla ubezpieczenia nieskazitelności klejnotu szlacheckiego rodowitością istotną krwi szlacheckiej zdobić się powinnego, tak in ordine do przyszedłego województwa naszego popisania się, jako niemniej ad tractandam in futurum na sejmikach pluralitatem przez niniejsze laudum stanowimy, nie tylko dla ichm. braci szlachty, obywatelów województwa naszego bez żadnego urzędu będących, ale przez miłość krwi szlacheckiej od onejże zacnością urzędów żaden z ichm. urzędników nie oddzielając się ani dystyngując, owszem przez też krwi szlacheckiej miłość [k. 65v] do wspólnej i senatorów naszych zapraszając komitywy, abyśmy wszyscy procedencyje nasze ze krwi szlacheckiej przez autentyczne dokumenta i to z stanu tylko męskiego, przynajmniej od dziada, przed senatorem zagajającym i marszałkiem z asesorami, tudzież urzędnikami z ziemstwa i grodu choć po jednym na przyszedłym da Bóg sejmiku relationis prezentowali. Wziąwszy tegoż prezentowania się po wszystkich senatorach i urzędnikach naszych dla ichm. braci naszych szlachty porządek przez parafie i wsie w taryfie solnej dostatecznie następnego wyrażone.

A gdyby po urzędnikach, który z ichm. braci szlachty z przyczyny swojego niedostatku nie mógł mieć sposobności prezentowania swojej procedencyi przez autentyczne dokumenta, tedy przynajmniej za przyświadczeniem dwóch braci szlachty z jednejże parafii sąsiadów swoich, że jest z szlachtetnych ojca i dziada pochodzący mieścić się do popisu i do wotowania powinien.

Jeżeliby zaś komu z urzędników i obywatelów województwa naszego nie przyszło być na pomienionym sejmiku relationis i swoją prezentować procedencyję, tedy na innym którymkolwiek po tym najpierwszym znajdując się sejmiku, niniejszemu opisaniu zadosyć uczynić powinien, pod poddaniem w wątpliwość swojego równego szlacheckiego urodzenia.

W służbie dworskiej i na dyspozycjach po dobrach zostające osoby do wotowania należeć nie powinny, którzyby nie byli possessionati. Pomienione rodowitości każdego prezentowanie ma być i nie powinno zapisaniem

⁷⁴ *Vol. Leg., t. VII, s. 40.*

dokumentów próbujących dosyć na tym, że będą widziane, a osoba prezentującego będzie ad seriem distinctim pod każdą parafią i wsią z imienia i przezwiska ręką któregośkolwiek asesora zapisana. [k. 66] Tego oraz porządku seriaz powinien być rękami wszystkich u stolika marszałkowskiego zasiadających podpisany i do akt grodzkich lub ziemskich per oblatam podany. Popisowi miejsce zwyczajne pod Jakubowicami Murowanymi nad rzeką Bystrzycą i dzień 16 maja naznaczamy. Formalitatem zaś tegoż popisowania się do sejmiku relationis rezerwujemy sobie.

Co zaś należy ad servandum bonum ordinem w innych szczególniejszych prześwietnej ziemi łukowskiej dyspozycjach, taż ziemia łukowska takowe obrządków swoich uchwała postanowienie. Najprzód do dystrybuty soli suchedniowej na tęż ziemię należącej, na rok terażniejszy wielmożnego j.m. pana Jana Łaskiego naznacza. A do egzakcyi szelężnego i czopowego j.m. pana Feliksa Grodzickiego na tenże rok następujący destynuje z ofiarowaniem onemuż kapitulacyi złotych 500. Który to j.m. pan egzaktor funkcji swojej wybierania przerzeczonego podatku ex asse dopilnować powinien i z onegoż kalkulacyę uczynić.

Za plenipotentą ziemi naszej j.m. pana Józefa Stypińskiego na rok jeden deklarujemy, któremu kapitulacyi złp 1 tys. postanawiamy, z obowiązkiem dopilnowania wszelkich tak intra terram, jako też i na komisjach warszawskich ziemiańskich interesów.

A ponieważ ichm. egzaktorowie niektórzy jeszcze nie uczynili z wybranego podatku czopowego i szelężnego kalkulacyi, więc obligujemy j.m. pana Jana Łaskiego [k. 66v] jako dawniejszym laudum do zapozwania ichm. egzaktorów naznaczonego plenipotentą, ażeby ichm, panów egzaktorów nemine excepta do ziemstwa lub grodu, do uczynienia z wybranego wyżej pomienionego podatku kalkulacyi zapozwał.

A że niektórzy ichm. neglexerunt dostatecznie swojemu zadosyć uczynić obowiązkowi i tylko w niektórych miejscach powybiali, więc tenże j.m. pan [Jan] Łaski plenipotent, na tych ichm. pro poenis zapozwać.

Soli beczek 5 wielebnym ojcom bernardynom, aby wydane były j.m. pana dystrybutora obligujemy.

Z podatku czopowego i szelężnego j.m. panu egzaktorowi zlecamy, ażeby wypłacił z przyszłej egzakcyi j.m. panu Krzysztofowi Turskiemu instygatorowi złp 300, in recompensam zasług jego j.m. panu Józefowi Mysłowskiemu za konflagratę złotych 300, j.m. panu Franciszkowi Brzezińskiemu przeszłemu susceptantowi, nadgradzając jego prace i ekspensa w interesach ziemi na komisji radomskiej erygowane, złp 500. Innych zaś ichm. satysfakcyi od ziemi za konflagraty żądających do kalkulacyi egzaktorów z podatku pomienionego odsyłamy.

Co się zaś tycze zasług i prac j.m. pana Karola Płochockiego wojskiego i podwojewodzkiego łukowskiego, tak w województwie jaki i ziemi, które mieć powinny sprawiedliwie względy, więc też nadgradzając zasługi dys-trybutę w ziemi w roku przysłym 1767 dać przyrzekamy [k. 67] i to tylko pro hac sola vice jako urzędnikowi konferujemy. Pensyje ichm. panów po-słów na sejm z ziemi naszej obranych należące, do kalkulacyi egzaktorów tejże ziemi odkładamy.

Działo się na miejscu obradom naszym zwyczajnym nazajutrz po sejmiku deputackim, to jest we wtorek dnia 16 września roku pańskiego 1766.

Mikołaj Stanisław Kostka Nieprzecki podsędek ziem[ski] lubel[ski], na ten czas marszałek konfederacyi i sejmiku boni ordinis w[ojewó]dztwa lubel[skiego] m[anicipium] m[ariae], Michał Łukasz z Trzcinnika Trzciniński stolnik powiatu urzędowskiego, deputat na Trybunał Koronny z województwa lubelskiego, asesor i konsyliarz z powiatu urzędowskiego m.p., Jacek Jezierski skarbnik łuk[owski] i asesor ziemi łuk[owskiej], poseł na sejm warsz[awski] m.p., Marcin Skoś Sobieszczański k[omornik] g[raniczny] l[ubelski], asesor w[ojewó]dztwa lubel[skiego] do samej tylko dystrybuty soli suchedniowej i czopowego podpisuję reliqua obstante ex-traditione do rezolucyi braci na sejmikach zostawuję m.p.

XVI. Sejmik konfederacki w Łukowie, 26 maja 1767 r.

1. *Laudum sejmiku konfederackiego w Łukowie 26 maja 1767 r.*

Rkp. 1. APL, CLRMO 389, k. 384–392v – oryginał; **Rkp. 2.** APL, CLRMO 387, k. 429v–446v – oblata, w grodzie lubelskim oblatował generosus Tomasz Chrościechowski, 5 VI 1767 r. [feria sexta post dominica Exaudi proxima a.d. 1767]; **Rkp. 3.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 318–330v – kopia.

[k. 384] My rady dygnitarze, urzędnicy i obywatele województwa lubel-skiego, zjechawszy się do Łukowa na dzień 26 maja roku 1767 do wiado-mości podajemy. Wszem, wobec i każdemu z osobna komu o tym wiedzieć należy, że w najdotkliwszym czując sposobie coraz bardziej zbliżającą się ku upadkowi ojczyznę przez gwałtowną zamianę praw fundamentalnych i ubliżenie prerogatyw ważących między władzami równość, stłumieni mocą chciwych zatracenia najszacowniejszego zaszczytu wolności, w niemym tę przeciwną chwilą przebyliśmy dotąd milczeniu, w jednej nadziei w przysłym czasie stalszej odmiany po srogim doswiadczeniu wyglądając tęskliwie.

Ale kiedy po ustałym związku generalnej konfederacyi, sejm ostatni niby wolny szkodliwe ustawy z ujmą praw narodowych, z upadkiem i zniszczeniem obywatelów bez względu na głosy wielu senatów i posłów przeczących jeszcze stwierdził i umocnił, przymuszeni jesteśmy

szukać ulgi w uciśnieniu i ratować się ginąc mający w tym sposobie, którego przodkowie nasi zwykle zażywali w podobnych przypadkach łączenia nie tylko osób, ale myśli i serc swoich na ratunek ojczyzny. Jakoż i my łączymy się, wiążemy i konfederujemy, nie widząc innego środka do zabieżenia grożącym nam zewsząd ojczyźnie nieszczęśliwościom innego, nie mając sposobu podźwignienia upadłych współbraci, szczególna miłość dobra powszechnego, chwalebna chęć zachowania praw ojczyzny i podźwignienia wiernych jej synów, stąd tylko nieszczęśliwych, że się o całość narodu troskać zdawali, a nad własne honory, mienia, dostojęstwa, samo życie i uszczęśliwienie współbraci swoich przeważali, do tego przywiodły nas związek i złączenie się.

Oświadczamy się z tym, iż znamy dobrze należyte majestatowi uszanowanie, spodziewamy się owszem, że sentymenta patriotyczne J.K.M. p.n.m. wraz z nami dążą do przywrócenia praw wspierających tron, a oraz ubezpieczających całą Ojczyznę w ogólności i każdego obywatela w szczególności, szczęśliwość każdemu pożądaną.

Któżby tak był nieczułym i niebacznym na współbraci naszych w tej miłej ojczyźnie przygodami i przypadkami, jakich najżywszy widzimy przykład w osobie księcia Karola Radziwiłła, wielorakiemi uciskami przytłumionego i pogrążonego przykład nieszczęśliwy [k. 384v], a każdemu z nas podobnym grożący upadkiem. Więc któż z nas zapadłej przygasać nie będzie iskierki, ale raczej czekać wszystko w popiół obracającego pożaru. Owszem zabezpieczyć nam wcześniej należy, ażebyśmy po tym niebezpiecznych nie doznali skutków. Szukamy ulżenia sami w sobie wraz i w oświadczonej nam łaskawie przyjaźni najjaśniejszej Imperatorowej Rosyjskiej⁷⁵, niezwycięzonej sąsiadki naszej, której znamy nazbyt szacunek, ażebyśmy tego nie zganili, tym co nie tylko zachować nie umieli jej zaszczytu, ale owszem wszystkich środków i sposobów zażywali, ażeby nas od niej uczyniwszy dalekimi, sami się stali gardzącymi, wynalazłszy obojętny sposób pod płaszczykiem obrony wiary, nieodpowiedzenia na żądania najjaśniejszej Imperatorowej j.m. oświadczone publicznie w senacie usty pełnomocnego jej posła księcia j.m. [Nikołaja] Repnina.

A przeto prawa sąsiedzkiej przyjaźni o dobro nasze troskliwej nie zachowawszy i roztrząsnowszy okoliczności na tym się szczególnie zasadzili gruncie, że przyszłe sejmy pod wolnym głosem zerwać się mogące, ich zamysły ukryją i do powinnej nigdy nie przystąpią odpowiedzi. Oświeceni autentycznymi pismami i deklaracją, którą sobie za powód bierzemy, niedawno przez księcia [Nikołaja] Repnina imieniem najjaśniejszej Imperatorowej j.m. ogłoszonymi, chcąc prawa ocalić, ponizonym dać

⁷⁵ *Katarzyna II.*

wsparcie, a mianowicie potrzebną ojczyźnie i szacowną nam wszystkim przyjaźń z tą Monarchią zachować, do ułatwienia zamieszanych ojczyzny rządów i uczynienia szukającym sprawiedliwości, której z prawa należącej ubliżyć nie należy.

Grekom i dysyunitom i dysydyntom, tudzież użalającym się wszelkiego stanu i kondycyi ludzim, przy gwarancji i protekcji najjaśniejszej Imperatorowej j.m., o którą się usilnie dopraszamy, do utrzymania praw, wolności i swobód naszych wieczystych, tudzież formy rządu Rzeczypospolitej, sejmu ekstraordinaryjnego żądamy. Do którego niżeli przyjdzie do wykonania najczystszych myśli naszych i prawej miłości ku ojczyźnie wszystkich współbraci naszych, do łączenia się z nami zapraszamy, spodziewając się, że żaden syn ojczyzny [k. 385] tak odrodny nie będzie, który by przygotowanym upadkom wcześniej zapobiec nie chciał, pokoju i szczęśliwości krajowej nie żądał, na koniec stał się nieprzyjacielem ojczyzny i tej potencji, która nas codziennie przyświadcza, jak wiele ma troskliwości o całość praw, swobód uciśnionych obywatelów, oświadczając się z tym, że w tym niniejszym dziele naszym nie jesteśmy tak zapamiętali od pierwszej powinności naszej, ażebyśmy wierze świętej katolickiej panującej, w której żyć i umierać pragniemy, uszczerbek jaki lub dochowieństwa zawsze od nas czczonemu i szanowanemu, by najmniejsze uczynić zamyślali ubliżenie zachowaj nas Boże. Kto zaś z obywateli w naszym dziele inszą przed się drogę brać zechce, trzeba, aby się determinował oczywiście trzymać z nami, a raczej z dobrem publicznym, tak naprzeciw stanąć temu wszystkiemu z swoją opozycją i przeciwnieniem się i doznawać losów fortuny obojętnej.

Jędrzej Tarło s[tarosta] s[tężycki] m.p., A[nтони] Kaz[imierz] Jastrzębski s[ędzia] z[iemski] ł[ukowski] salva fide libertate et legibus antiquis in toto manensibus m.p., Jacek z Gołąbków Jezierski podczaszy ziemi łukowskiej salva illasa fide et libertate per omnia in toto manenti podpisuje się, Joannes Canti Domański wicesgerent c[astrensis] lublinden[is] salva et illasa fide ac libertate, J[an] Załuski circa fidem et libertatem, Antoni Brzozowski Wilkołek salva et illasa fide et supra, R[ajmund] Jezierski k[omornik] c[zerski] z[iemski], Andrzej Jaszowski w[icesgerent] g[rodzki] ł[ukowski] m.p., Antoni Franciszek Rzewuski p[odstarosta] ł[ukowski], ł[owczy] ł[ukowski] pro fide lege ac libertate m.p., Paweł Domaszowski judex castren[is] lwowie[nsis] circa fidem et libertatem, Józef Jasiński circa fidem et libertatem, Franciszek Radzikowski circa fidem et libertatem, Michael Łaski w[icesgerent] c[astriensis] ł[ukoviensis] circa fidem leges antiqua et libertatem m.p., Grzegorz Chromiński, Tomasz Stępkowski KZS m.M. pro fide et patria, Kazimierz Jezierski m.p. por[ucznik] r[egimentu] a[rtylerii] k[oronnej], Tomasz Radomski m.M., Szczęsny

Grodzicki circa totalitatem legis et fidei, Antonius Ostrowski circa fidem leges et libertatem m.M., Aleksander Kalicki komornik graniczny ziemi mielnickiej circa fidem leges et libertatem, Petrus Niemierz salva fide antiqua lege et libertate m.p., Jacek Jeziernski skarbnik łukowski, Sta[nisław] Łaski CTŁ circa fidem leges antiquas et libertatem m.p., Jan Łaski, S. Bogucki circa fidem et libertatem m.p., J. Stypiński przy wierze i wolności prawach dawnych podpisuję się m.p., Jan Mysłowski circa fidem et libertatem skarbnikiewicz mścisławski, Antoni Krasuski przy wierze i wolności podpisuję się m.p., St[aniśław] Kossowski, Józef Zakrzewski, Stanisław Kulczycki m.p., Krzysztof Zaleski nieumiejący pisać krzyż kładzie x, Antoni Kurowski nieumiejący pisać kładzie krzyż x, Józef Rozwadowski, Baltazar Jasiński pis[arz] z[iemski] czerski circa fidem et libertatem, Andrzej Szaniawski, Jan Kanty Kamieński przy wierze i wolności podpisuję się m.p., Paweł Turski przy wierze podpisuję się, Jan Jeziernski, Antoni Haberski, Joannes Filipowicz circa fidem et libertatem m.M., [k. 385v] Sebastian Gumowski podpisuję się, Andrzej Gumowski m.p., Wawrzyniec z Dębowicy Dębowski x, Łukasz Szaniawski, Piotr z Zalesia Dębowski kładzie krzyż x, Michał z Dębowicy Dębowski krzyż kładzie x, J. Lipiński przy wierze i wolności, Jakub z Łazów Grochowski m.p., Józef Siemień z Rozdwadowa Domański x m.p., Kazimierz z Karwowa Celiński x m.p., Piotr Skorupa Faliński x m.p., Maciej z Turzychnisk Celiński nieumiejący pisać kładzie krzyż, Tomasz z Ról Celiński x m.p., Szymon Radecki m.p., Vincentius Okniński de Bonis Jastrzębie Dadzibóg ex sorte m.p., Wojciech z Dadzibogi Jastrzę Jastrzębski nieumiejący pisać krzyż kładzie x, Kazimierz Jastrzębski Michon de eadem villa nieumiejący pisać krzyż kładzie x m.p., Antoni Jastrzębski Marcinowicz de eadem villa krzyż ś[więty] kładę m.p., Jan Sosnowski m.p., Mikołaj Świdorski, Paweł Świdorski, Tomasz Gołaski krzyż kładę x, Józef Gołaski nieumiejący pisać krzyż kładę x m.p., Paweł Zaleski mp, Franciszek Domański m.p., Andrzej Domański, Maciej Gołaski krzyż święty kładę x m.p., Wawrzyniec Jastrzębski krzyż ś[więty] kładę x m.p., Szymon Okniński z Jastrzębia Dadzibóg pro fide et patria m.p. x, Piotr Ryszkowski m.p. x, Józef Jastrzębski m.p., Andrzej Gołaski kładę krzyż, Augustyn Jastrzębski z Ról x m.p., Jan Gołaski z Gołaszyna x m.p., Adam Moszkowski m.p., Andrzej Jastrzębski Gołąb m.p. x, Bartłomiej Jastrzębski Gołąb m.p. x, Dominik Krasuski Żychowicz m.p. x, Krzysztof Zdanowski m.p. x, Wojciech Gołaski Piotrowicz m.p. x, Jakub Szaniawski z Gołaszyna m.p. x, Józef Jastrzębski Marcinowicz m.p. x, Antoni Gołaski z Gołaszyna m.p. x, Maciej Michon Jastrzębski m.p. x, Bartłomiej Jastrzębski mp x, Tomasz Jastrzębski mp x, Krzysztof Turski i[nstygator] g[rodzki] l[ubelski] pro fide legi et libertate, Jerzy Kurowski, Jan Turski m.p., Gabryel Krasuski x m.p., Józef Karaś x

m.p., Jan z Zalesia Zaleski x m.p., Kazimierz Zaleski, Sebastian z Płudów Płudowski x m.p., Mikołaj z Krasus z Zębrów Kraszewski x m.p., Andrzej Turski, Wojciech Domański z Zalesia x m.p., Stanisław z Zalesia Zaleski x m.p., Krzysztof z Zalesia Celiński x, Wojciech z Zalesia Domański x m.p., Jakub Zaleski x, Tomasz Karwowski x, Piotr Tymiński, Rafał Zaleski z Zalesia x m.p., Maciej Zaleski z Zalesia x m.p., Jakub z Zalesia Domański x m.p., Wojciech z Zalesia Domański x m.p., Fabian z Zalesia Zalewski x m.p., Andrzej Królikowski z Zalesia x m.p., [k. 386] Antoni z Zalesia Maszczybrodzki x m.p., Józef z Zalesia Zalewski x m.p., Wawrzyniec z Zalesia Zalewski x m.p., Antoni Domański z Zalesia z m.p., Kazimierz Zalewski x m.p., Paweł z Zalesia Zalewski x m.p., Krzysztof z Zalesia Zdanowski x m.p., Antoni z Zalesia Zalewski x m.p., Wojciech Zalewski z Zalesia x m.p., Antoni z Żar Zakrzewski, Paweł Nowosielski z Ryszków x m.p., Franciszek Okniński m.p., Fabian Nowosielski z Ryszków x m.p., Mateusz Ługowski z Jastrzębia x m.p., Jan Jastrzębski z Jastrzębia x m.p., Stanisław Ryszkowski z Ryszków x m.p., Piotr Jastrzębski z Jastrzębia x m.p., Jacek Ryszkowski m.p., Karol Szabrański x m.p., Maciej Ryszkowski z Ryszków x m.p., Piotr Dziewulski z Jastrzębia x m.p., Wojciech Zarzycki z Zarzyca x m.p., Franciszek Kurowski z Świerczów x m.p., Józef Zarzycki z Świerczów x m.p., Aleksander Świeżawski z Świerczów m.p., Franciszek Przyborowski m.p., Mateusz Chromiński z Mroczek x m.p., Adam Jastrzębski z Śmiar x m.p., Stanisław Kaliski x m.p., J. Leśniowski m.p., Ignacy Galiński m.p., Franciszek Jastrzębski x m.p., Maciej Rola z Gąsiorów x m.p., Michał Ryszkowski x m.p., Paweł Ryszkowski, Felicjan Okniński, Andrzej Chromiński x m.p., Marcin Krasuski z Mroczek Jastrzębia x m.p., Antoni Kamiński m.p. z Kaminek, Stanisław Korwin Kamiński m.p., Paweł Świerczewski z Świerczów x m.p., Józef Karwowski z Świerczów x m.p., Łukasz Karwowski z Świerczów x m.p., Maciej Jastrzębski Łaśmiart x m.p., Wojciech Jastrzębski Łaśmiart x m.p., Tomasz Dmowski Czysz x m.p., Jan Radzikowski m.p., Mikołaj Chromiński x m.p., Jakub Jastrzębski, Jan Jastrzębski z Jastrzębia Plut x m.p., Wojciech Jastrzębski z Plut x m.p., Jakub Grochowski z Mroczk x m.p., Antoni Kaliski z Czersk x m.p., Franciszek Izdebski z Czersk x m.p., Dominik Kopiński, Łukasz Jastrzębski x m.p., Wojciech Jastrzębski z Łupin x m.p., Casimirus Czerski, Józef Krasowski z Krasowa x m.p., Piotr Wierzchowski, Łukasz Szaniawski z Czerski x m.p., Stanisław Sobol z Krasowa x m.p., Wojciech Jastrzębski x m.p., Jan Jastrzębski z Łupin x m.p., Szymon Izdebski z Krasowa, Mikołaj Karol Radzikowski, Wojciech Wydowski, Szczęsny Gołaski z Czersk x m.p., Józef Brzozowski m.p., Paweł Borkowski m.p., Piotr Grodzicki m.p., Stanisław Karwowski, Wawrzyniec Skrzyczewski x m.p., Szymon Nurzyński x m.p., Mikołaj Jastrzębski x m.p., Jacenty Ostrowski x m.p.,

Aleksy Jastrzębski m.p., Antoni Radzikowski x m.p., [k. 386v] Antoni Chojecki x m.p., Adam Krasowski z Krasowa x, Józef Mierzejewski z Krasowa m.p., Stanisław Górski x m.p., Jan Biliński m.p., Leonard Śmietanka ze Skórzawek, Błażej Górski, Walenty Sobol z Krasowa m.p., Józef Świdorski z Krasowa x m.p., Andrzej Grochowski x m.p., Stanisław Rozwadowski x m.p., Jan Zarzecki, Józef Zieliński x m.p., Jan Węgiel Świdorski x m.p., Jakub Świdorski z Świdrów x m.p., Antoni z Dziewul Dziewulski x m.p., Stanisław Zaleski m.p., Wojciech Świdorski x m.p., Joachim Zalewski m.p., Szymon Wysokiński x m.p., Jan Kłębowski x m.p., Antoni z Świdrów Świdorski x m.p., Maciej Szczygielski Pasternak x m.p., Stanisław Zabłodzki x m.p., Stanisław Świdorski x m.p., Wawrzyniec Szczygielski, Piotr Szczygielski z Świdrów x m.p., Mateusz Świdorski z Świdrów x m.p., Antoni Krasuski z Świdrów x m.p., Wawrzyniec Świdorski z Świdrów x m.p., Jan Szczygielski z Świdrów x m.p., Antoni Ryszkowski z Świdrów x m.p., Maciej Szczygielski Grzebiełka, Wojciech Mościcki x m.p., Bernard Cebulski x m.p., Maciej Szczygielski x m.p., Michał Rzymowski x m.p., Kazimierz Mościcki x m.p., Andrzej Sosnowski x m.p., Maciej Domański x m.p., Stanisław Szczygielski x m.p., Stanisław Mościcki x m.p., Szczęsny Popławski, Andrzej Popławski x m.p., Kazimierz Turski, Jakub Tarczewski x m.p., Tomasz Krasuski x m.p., Józef Borkowski x m.p., Krzysztof Krasuski x m.p., Maciej Krasuski x m.p., Antonius Szaniawski [UOVL?] fidem integritatena patria conservationem antiqua legis et constitutionum anni 1717 nihil quid quam tangendo m.M., Jan Ichnatowicz, Wojciech Arciszewski conformando se ad suprascripta subscribo, Wojciech Zalewski m.p., Adam Skrzyńka Dunin Karwicki m.p., Stephanus Domaszowski super fidem et libertatem, Franciscum Jastrzębski super fidem et libertatem pro fide lege et patria subscribo, Thomas de Piątki Sobolewski, Mateusz Domański x m.p., Mikołaj Krasuski x m.p., Antoni Wierzejski Pieniążek x m.p., Łukasz Pieniążek Wierzejski x m.p., Wawrzyniec Popławski x m.p., [k. 387] Grzegorz Grochowski x m.p., Sebastian Wierzejski, Kazimierz Wysokiński x m.p., Tomasz Wysokiński x m.p., Stanisław Gaszkowski x m.p., Błażej Niewęglowski x m.p., Jędrzej Nowosielski x m.p., Sebastian Słudowski z Wysokina x m.p., Teodor Grochowski z Wysokina x m.p., Antoni Świdorski z Świdrów x m.p., Kazimierz Sobiczewski z Domanin x m.p., Paweł Karwowski z Dumanin x m.p., Sebastian Zakrzewski z Żytków x m.p., Jakub Domański z Żytków x m.p., Kazimierz Wierzejski Szuchnik x m.p., Joachim Borkowski z Borków x m.p., Andrzej Borkowski za wiarę i wolność, Tomasz Zórawski, Paweł Wierzejski z Wierzejsk x m.p., Jan Konieski z Bork x m.p., Sebastian Jastrzębski z Bork x m.p., Jan Borkowski z Bork x m.p., Maciej Borkowski z Bork x m.p., Krzysztof Jastrzębski z Bork x m.p., Marcin Jastrzębski

z Bork x m.p., Franciszek Dziewulski z Dziewul x m.p., Mikołaj Nowosielski z Dziewul x m.p., Szymon Wierzejski z Wierzejsk x m.p., Wojciech Wierzejski z Wierzejsk x m.p., Kazimierz Wielgórski z Wierzejsk x m.p., Jakub Oziębło x m.p., Benedykt Wierzejski z Wierzejsk x m.p., Józef Wierzejski z Wierzejsk x m.p., Tomasz Dębowski m.p., Bartłomiej Karwowski z Dębowicy x m.p., Andrzej Karwowski z Dębowicy x m.p., Maciej Nurzyński x m.p., Antoni Maszczybrodzki z Krasus x m.p., Szymon Krasuski z Krasus x m.p., Wojciech Zaboklicki x m.p., Józef Krasuski x m.p., Józef Krasuski x m.p. [sic], Fabian Krasuski x m.p., Kajetan Krasuski, Wawrzyniec Grochowski x m.p., Jacek Krasuski x m.p., Piotr Krasuski x m.p., Piotr Strus x m.p., Tadeusz Leszczyński x m.p., Łukasz Przeddoma Krasuski x m.p., Józef Krasuski x m.p., Szymon Krasuski x m.p., Antoni Krasuski x m.p., Andrzej Krasuski x m.p., Joachim Radzikowski x m.p., Szymon Krasuski x m.p., Grzegorz Wysokiński x m.p., Franciszek Krasuski x m.p., Krzysztof Krasuski x m.p., Jan Ryszkowski, Krzysztof Strus x m.p., Krzysztof Strus x m.p., Jakub Grochowski x m.p., Krzysztof Krasuski x m.p., Walenty Leszczyński x m.p., Jędrzej Przeddoma Krasuski x m.p., Felicjan Leszczyński x m.p., Tomasz Krasuski x m.p., Wojciech Grochowski x m.p., Kazimierz z Nurzyny Nurzyński x m.p., Kazimierz Kalis Nurzyński x m.p., Michał Rozwadowski, Andrzej Szabrański m.p., Piotr Kowieski z Koszor x m.p., Mateusz Krasuski x m.p., Michał Maścibrodzki x m.p., Jan Krasuski x m.p., Jakub Wierzejski z Gołowierzchów x m.p., Maciej Celiński z Gołowierzchów x m.p., Adam Krasuski m.p., Antoni Krasuski z Wólki x m.p., Fabian Krasuski z Żembrów x m.p., Antoni Krasuski z Żembrów x m.p., [k. 387v] Stanisław Krasuski x m.p., Wojciech Nurzyński x m.p., Wawrzyniec Nurzyński x m.p., Wojciech Krasuski z Gołowierzchów x m.p., Piotr Krasuski z Gołowierzchów x m.p., Józef Krasuski z Żembrów x m.p., Adam Krasuski z Zaolszynie x m.p., Wojciech Izdebski z Zaolszynie x m.p., Jan Izdebski z Zaolszynie x m.p., Wawrzyniec Izdebski z Zaolszynie x m.p., Franciszek Krasuski z Mikłus x m.p., Jan Wielhorski z Mikłus x m.p., Wojciech Krasuski z Zaolszynie x m.p., Kazimierz Dobrowolski z Mikłus x m.p., Jakub Krasuski z Zaolszynie x m.p., Wiktoryn Radzikowski z Mikłus x m.p., Bernard Modrzewski z Zaolszynie x m.p., Łukasz Borkowski z Zaolszynie x m.p., Franciszek Nurzyński x m.p., Wojciech Nurzyński x m.p., Franciszek Krasuski m.p., Grzegorz Krasuski x m.p., Aleksander Krasuski x m.p., Stanisław Krasuski x m.p., Kazimierz Borkowski x m.p., Jakub Borkowski x m.p., Wawrzyniec Tchórzewski x m.p., Wojciech Wysokiński x m.p., Władysław Krasuski x m.p., Gaspar Siechnicki circa leges fidei et libertatem m.p., Szymon Szaniawski circa leges fidei et libertatem m.p., Józef Radzikowski przy wierze wolności m.p., Antoni Nowosielski m.p., Antoni Szczygielski z Domaszewnicy x

m.p., Andrzej Rozwadowski x m.p., Józef Świdorski x m.p., Antoni Jezierski, Antoni Nowosielski, Franciszek Krasuski x m.p., Szymon Wysokiński x m.p., Maciej Świdorski x m.p., Jan Boratyński x m.p., Józef Szczygielski x m.p., Jan Grzybowski x m.p., Stanisław Różanicki x m.p., Franciszek Świdorski x m.p., Paweł Wierzejski, Jakub Kraszewski m.p., Jakub Wierzejski x m.p., Jan Turski x m.p., Maciej Krasuski x m.p., Jan Grodzicki x m.p., Adam Jastrzębski x m.p., Maciej Radzikowski x m.p., Franciszek Kiełpiński x m.p., Andrzej Niewęglowski x m.p., Adam Krasowski x m.p., Stanisław Dębowski circa leges fidei et libertatem m.p., Paweł Karwowski x m.p., Ludwik Głuchowski x m.p., Kazimierz Głuchowski x m.p., Adam Głuchowski x m.p., Jan Chromiński x m.p., Kazimierz Izdebski x m.p., Maciej Wielgórski x m.p., Jan Borkowski x m.p., Adam Płudowski x m.p., Józef Jastrzębski x m.p., Antoni Jastrzębski x m.p., Franciszek Ługowski x m.p., Jakub Jastrzębski x m.p., Antoni Jastrzębski z Śmiard x m.p., Bartłomiej Borkowski x m.p., Andrzej Hadziak Krasuski x m.p., Wojciech Iwanowski x m.p., Adam Krasuski x m.p., Marcin Krasuski x m.p., Romuald Pszonka podpisuję się za wiarę i wolność, [k. 388] Antoni Borkowski z Zaolszynie x m.p., Jakub Krasuski z Wólki x m.p., Grzegorz Iwanowski x m.p., Antoni Miastkowski, Adam Okniński, Wojciech Czerski x m.p., Jacek Krasuski x m.p. z Smolonki, Franciszek Łaski pro lege fidei et libertate, Łukasz Dębowski x m.p., Szymon Karwowski z Dębowicy kładzie x m.p., Józef Izdebski z Czersk x m.p., Jan Krasuski, Piotr Krasuski, Wojciech z Konopczanej Wólki Krasuski, Tomasz Kisieliński z Pogonowa x m.p., Józef Soszyński z Pogonowa x m.p., Józef Krasuski z Wólki x m.p., Stanisław Grochowski x m.p., Michał Oziebło z Wysokina x m.p., Krzysztof Izdebski z Smiar x m.p., Maciej Jastrzębski z Krasus z Wólki x m.p., Karol Krasuski z Wólki Konopczanej x m.p., Michał Krasuski z Wólki Konopczanej x m.p., Ludwik Krasuski z Wólki Konopczanej x m.p., Bartłomiej Krasuski z Wólki Konopczanej x m.p., Wojciech Wysokiński z Krasów Gołowierzchów x m.p., Antoni Popławski, Ludwik Iwanowski z Gołowierzchów x m.p., Mar[cin] Chromiński, Walerian Krasuski z Gołowierzchów x m.p., Walenty Celiński z Czersk x m.p., Tomasz Tymiński z Sobolów x m.p., Wawrzyniec Sobiczowski, Bartłomiej z Krasus Izdebski x m.p., Wojciech Nowosielski, Szczepan Wielgórski m.p., Piotr Dębowski z Dębowicy x m.p., Krzysztof Karwowski z Karwowa m.p., Marcin Karwowski z Karwowa x m.p., Maciej Kożuchowski z Karwowa x m.p., Wojciech Mościcki z Karwowa x m.p., Józef Karwowski z Karwowa x m.p., Stanisław Karwowski z Karwowa x m.p., Wawrzyniec Karwowski z Karwowa x m.p., Jan Karwowski z Karwowa x m.p., Maciej Karwowski z Karwowa x m.p., Stanisław Karwowski z Karwowa x m.p., Jan Karwowski z Karwowa x m.p., Jakub

Karwowski m.p., Marcin Jan Skrzyszowski pro fide lege et patria m.M., Kazimierz Górski z Świdrów x m.p., Wojciech Tarkowski m.p., Antoni Szaniawski z Nurzyny x m.p., Szymon z Karwowa Celiński x m.p., Fabian Grochowski z Wysokina, Piotr Głuchowski z Wysokina x m.p., Tomasz Wysokiński z Wysokina x m.p., Piotr Grabowski z Szaniaw x m.p., Grzegorz Szczygielski z Szaniaw x m.p., Bartłomiej Grochowski z Wysokina x m.p., Leonard Wysokiński z Wysokina x m.p., Paweł Grochowski z Wysokina x m.p., Sebastian Jastrzębski z Mroczek x m.p., Jędrzej Radomyski z Wysokina x m.p., Jan Nowosielski z Wysokina x m.p., Tomasz Grochowski z Wysokina x m.p., Łukasz Grochowski z Wysokina x m.p., Józef Celiński, Jan Karwowski x m.p., Krzysztof Nurzyński x m.p., Adam Rzewuski x m.p., Walenty Witkowski przy wierze wolności m.p., Aleksander Kossowski x m.p., Bonawentura Krasuski, [k. 388v] Maciej Głuchowski x m.p., Wojciech Domański, Andrzej Krasuski x m.p., Wojciech Jastrzębski x m.p., Józef Baranowski m.p., Felicjan Nurzyński x, Mateusz Celiński x m.p., Maciej Bolesta, Daniel Sarnecki, Andrzej Krasuski, Paweł Krasuski x m.p., Marcin Krasuski x m.p., Ignacy Krasuski x m.p., Jakub Rola z Ról Bożanek, Wawrzyniec Szaniawski z Szaniaw x m.p., Paweł Głuchowski z Szaniaw x m.p., Michał Miastkowski, Leon Dziewulski x m.p., Ludwik Romanowicz, Józef Turski, Fabian Grochowski m.p., Wawrzyniec Grochowski, Wawrzyniec Grochowski x m.p. [sic], Franciszek Grochowski x m.p., Paweł Grochowski m.p., Józef Nurzyński x m.p., Józef Chrościechowski, Jakub Grochowski x m.p., Józef Pogonowski, Piotr Karwowski x m.p., Michał Karwowski x m.p., Gabriel Karwowski, Kazimierz Pogonowski x m.p., Łukasz Celiński x m.p., Franciszek Karwowski x m.p., Józef Dębowski x m.p., Łukasz Celiński x m.p., Tomasz Pogonowski x m.p., Jan Krasuski x m.p., Wojciech Płudowski x m.p., Michał Płudowski x m.p., Wawrzyniec Płudowski x m.p., Łukasz Płudowski x m.p., Krzysztof Płudowski x m.p., Jakub Celiński x m.p., Bartłomiej Grochowski x m.p., Marcin Grochowski x m.p., Józef Grochowski x m.p., Łukasz Grochowski x m.p., Sebastian Celiński x m.p., Józef Celiński x m.p., Sebastian Celiński x m.p., Andrzej Wielgórski x m.p., Tomasz Grodzicki x m.p., Kazimierz Celiński, Tomasz Grochowski m.p., Fabian Karwowski x m.p., Kazimierz Wysokiński x m.p., Piotr Szczygielski, Jakub Karwowski x m.p., Marcin Borkowski x m.p., Leon Borkowski x m.p., Bonawentura Borkowski x m.p., Józef Borkowski x m.p., Bartłomiej Borkowski x m.p., Jan Borkowski x m.p., Szymon Borkowski x m.p., Kazimierz Borkowski, Maciej Borkowski x m.p., Antoni Borkowski, Andreas Rzewuski circa fidem et libertatem podpisuję się, Tomasz Kożuchowski x m.p., [k. 389] Jędrzej Borkowski x m.p., Sebastian Borkowski x m.p., Felicjan Nowosielski x m.p., Stanisław Kurowski x m.p., Piotr

Kurowski x m.p., Tomasz Wierzejski x m.p., Jakub Kurowski x m.p., Kazimierz Kurowski x m.p., Jędrzej Borkowski x m.p., Fabian Borkowski x m.p., Tomasz Borkowski x m.p., Jan Kurowski x m.p., Antoni Karwowski x m.p., Antoni Nurzyński x m.p., Stanisław Adamowski x m.p., Antoni Borkowski x m.p., Wojciech Kowieski x m.p., Wojciech Kowieski x m.p. [sic], Grzegorz Kowieski x m.p., Maciej Borkowski Żachowicz x m.p., Jakub Wilczyński x m.p., Józef Szaniawski x m.p., Łukasz Borkowski x m.p., Maciej Borkowski x m.p., Antoni Celiński x m.p., Bartłomiej Celiński x m.p., Antoni Celiński x m.p., Maciej Celiński x m.p. swoim i Jakuba brata słabego imieniem, Józef Celiński x m.p., Kazimierz Celiński x m.p., Franciszek Mysław Celiński x m.p., Antoni Nurzyński x m.p., Józef Celiński x m.p., Wawrzyniec Celiński x m.p., Antoni Dzielwski x m.p., Baltazar Celiński x m.p., Felicjan Celiński x m.p., Antoni Celiński x m.p., Adam Celiński x m.p., Jakub Celiński x m.p., Piotr Celiński x m.p., Antoni Celiński x m.p., Wojciech Jasiński x m.p., Jakub Celiński x m.p., Wojciech Celiński x m.p., Mikołaj Celiński x m.p., Wojciech Celiński x m.p., Józef Celiński x m.p., Stanisław Celiński x m.p., Mateusz Celiński x m.p., Antoni Celiński x m.p., Tomasz Jastrzębski x m.p., Maciej Celiński x m.p., Marcin Izdebski x m.p., Łukasz Borkowski x m.p., Wojciech Borkowski x m.p., Łukasz Borkowski x m.p., Kazimierz Borkowski x m.p., Józef Borkowski x m.p., Krzysztof Borkowski x m.p., Walenty Borkowski x m.p., Franciszek Borkowski x m.p., Mikołaj Borkowski x m.p., Sebastian Borkowski x m.p., Józef Celiński x m.p., Józef Celiński Jakubowicz x m.p., Kazimierz Celiński x m.p., Marcin Cybulski x m.p., Celiński Benedykt x m.p., Jakub Celiński x m.p., Paweł Celiński x m.p., Maciej Sulejczyk m.p., Andrzej Jasiński x m.p., Dionizy Wiśniewski x m.p., Mateusz Jasiński x m.p., Walenty Celiński x m.p., Jan Świeżawski x m.p., Bartłomiej Karwowski x m.p., Paweł Jastrzębski x m.p., Stanisław Kowiecki x m.p., Stanisław Izdebski x m.p., [k. 389v] Mateusz Jastrzębski x m.p., Maciej Jastrzębski x m.p., Jan Jastrzębski x m.p., Ignacy Jastrzębski x m.p., Maciej Borkowski x m.p., Adam Jastrzębski x m.p., Kazimierz Celiński x m.p., Jacenty Celiński x m.p., Michał Celiński x m.p., Jan Celiński x m.p., Antoni Celiński x m.p., Joachim Jastrzębski x m.p., Sebastian Celiński x m.p., Jakub Krasuski x m.p., Szymon Krasuski x m.p., Wojciech Jastrzębski x m.p., Jan Jastrzębski x m.p., Jakub Jastrzębski x m.p., Walenty Krasuski x m.p., Michał Celiński x m.p., Franciszek Celiński pro lege fide ac libertate m.p., Adam Dębowski x m.p., Antoni Nurzyński x m.p., Tomasz Domański x m.p., Antoni Szaniawski x m.p., Ludwik Cybulka x m.p., Fabian Płudowski x m.p., Krzysztof Domański x m.p., Jan Szaniawski x m.p., Maciej Nurzyński x m.p., Joannes Sułaj m.p., Tomasz Borkowski x m.p., Antoni Biernacki x m.p., Mikołaj Modrzewski x m.p., Kazimierz Dominik Jastrzębski x m.p.,

Piotr Jastrzębski x m.p., Paweł Celiński x m.p., Antoni Sulej x m.p., Adam Sulej x m.p., Mateusz Sulej x m.p., Kazimierz Łaski x m.p., Jan Wilczyński x m.p., Wojciech Płudowski x m.p., Jakub Łuniewski x m.p., Wawrzyniec Kurowski x m.p., Antoni Kurowski x m.p., Ignacy Wierzejski x m.p., Maciej Wysokiński x m.p., Jakub Kurowski x m.p., Wojciech Świdorski x m.p., Józef Kazanecki x m.p., Andrzej Celiński x m.p., Paweł Sulej x m.p., Wojciech Sulej x m.p., Wawrzyniec Izdebski x m.p., Szymon Izdebski x m.p., Piotr Kazanecki x m.p., Adam Rudziński x m.p., Jakub Gołaski, Jakub Gołaski x m.p. [sic], Michał Jastrzębski x m.p., Józef Gołaski x m.p., Paweł Wysokiński x m.p., Franciszek Izdebski x m.p., Jędrzej Wielgórski x m.p., Adam Borkowski x m.p., Marcin Jastrzębski Koźlik x m.p., Franciszek Goławski x m.p., Wojciech Wylanowski x m.p., Mikołaj Głuchowski x m.p., Jacobus Izdebski m.p., Adam Izdebski x m.p., Jędrzej Izdebski Guz x m.p., [k. 390] Maciej Płudowski x m.p., Józef Dudzik Sulej x m.p., Jan Tarkowski x m.p., Paweł Zarzycki z Dębownicy x m.p., Antoni Bartochowski z Kłębowia, Fabian Celiński z Kłębowia x m.p., Antoni Łubkowski x m.p., Wawrzyniec Ostrojski x m.p., Wawrzyniec Borkowski x m.p., Kazimierz Płochocki x m.p., Andrzej Turski m.p. pro fide et libertate, Kajetan Gołaski m.p., Fabian Turski, Kazimierz Sulej, Kajetan Chrościechowski m.p., Antoni Niewęglowski x, Jakub Stocki x, Antoni Tomaszowicz x, Aleksander Nowosielski z Gołaszyna x m.p., Gaspar Gołaski, Józef Izdebski Strzelczyk x m.p., Dominik Krasieński z Gołaszyna x m.p., Wojciech Goławski x m.p., Maciej Goławski x m.p., Leonard Gołaski x m.p., Benedykt Wysokiński x m.p., Wojciech Krasuski x m.p., Wojciech Wysokiński x m.p., Józef Leszczyński z Szaniaw x m.p., Antoni z Szaniaw Szaniawski x m.p., Karol z Poniat Szaniawski x m.p., Mateusz z Szaniaw Kurowski x m.p., Krzysztof Jastrzębski z Jastrzębia x m.p., Jan Oleszewski z Oleszownicy x, Jakub Kurowski z Szaniaw x, Ignatius Wysokiński Janowicz, Antoni Wysokiński Mąka, Adam Wysokiński Mąka, Jan Wysokiński m.p., Błażej Wysokiński Mąka, Paweł Wysokiński Tomkowicz, Tomasz Radomyski, Mateusz Wysokiński x m.p., Józef Wysokiński x m.p., Paweł Wysokiński x m.p., Michał Wysokiński x m.p., Leon Wiśniewski x m.p., Antoni Wysokiński Spiska x m.p., Andrzej Wysokiński x m.p., Andrzej Szaniawski x m.p., Mateusz Gołaski x m.p., Jan Wysokiński x m.p., Józef Wysokiński x m.p., Mateusz Wysokiński x m.p., Kazimierz Ługowski x m.p., Tomasz Wierzejski, Władysław Wysokiński x m.p., Wojciech Wysokiński, Antoni Wysokiński x m.p., Grzegorz Wysokiński x m.p., Sebastian Kurowski x m.p., Karol Wysokiński x m.p., Ignacy Wysokiński x m.p., Kazimierz Wysokiński x m.p., Wojciech Wysokiński x m.p., Andrzej Uziębło m.p., Kazimierz Domański, Kazimierz Szaniawski m.p., Paweł Nowosielski x m.p., Walenty Uziębło x m.p., Wojciech Szaniawski x m.p., Fabian

Szaniawski, Andrzej Wierzejski x m.p., Piotr Grochowski x m.p., Andrzej Wysokiński x m.p., Szymon Grochowski x m.p., Stanisław Krasuski x m.p., Stanisław Wysokiński x m.p., [k. 390v] Maciej Kurowski x m.p., Jan Jastrzębski x m.p., Maciej Borkowski x m.p., Maciej Wierzejski x m.p., Piotr Dzewulski x m.p., Franciszek Kurowski x m.p., Jan Szaniawski x m., Szymon Skrzyszewski x m.p., Paweł Wysokiński x m.p., Maciej Kurowski x m.p., Józef Turski x m.p., Jakub Szaniawski x m.p., Michał Dębowski x m.p., Franciszek Świrczowski x m.p., Wojciech Zwirzchowski x m.p., Stanisław Grochowski x m.p., Jan Karwowski x m.p., Gaspar Paszkowski x m.p., Bartłomiej Wysokiński x m.p., Józef Karwowski x m.p., Jakub Kurowski x m.p., Jakub Wierzejski x m.p., Antoni Przesmycki x m.p., Gabryel Szaniawski x m.p., Wawrzyniec Radomyski x m.p., Fabian Szaniawski x m.p., Szymon Wysokiński m.p., Krzysztof Turski x m.p., Antoni Borkowski x m.p., Wojciech Świdorski x m.p., Jakub Świdorski x m.p., Maciej Scypiański x m.p., Michał Wysokiński x m.p., Leon Wysokiński, Andrzej Karwowski, Daniel Szaniawski, Franciszek Szaniawski x m.p., Kazimierz Szaniawski x m.p., Andrzej Kurowski x m.p., Andrzej Kurowski Cieślik x m.p., Jan Karwowski x m.p., Szymon Turski x m.p., Bartłomiej Gułaski x m.p., Łukasz Wysokiński x m.p., Filip Szaniawski x m.p., Grzegorz Wysokiński x m.p., Franciszek Izdebski x m.p., Stanisław Izdebski x m.p., Jan Wysokiński x m.p., Jakub Wysokiński x m.p., Piotr Radomyski x m.p., Józef Ostrowski x m.p., Piotr Domański x m.p., Józef Rudzieński x m.p., Adam Rola x m.p., Maciej Popławski x m.p., Jakub Rola x m.p., Andrzej Rola x m.p., Jan Rola x m.p., Andrzej Celiński x m.p., Józef Rola x m.p., Jan Rola x m.p., Piotr Rola x m.p., Józef Popławski x m.p., Piotr Rola x m.p., Szymon Sulej x m.p., Mateusz Szaniawski x m.p., Jakub Jastrzębski x m.p., Andrzej Sulej x m.p., Stanisław Wierzejski x m.p., Tomasz Jastrzębski x m.p., Ludwik Zabłocki x m.p., Jakub Wysokiński x m.p., Szymon Wysokiński x m.p., [k. 391] Maciej Wierzejski x m.p., Piotr Kurowski x m.p., Józef Izdebski x m.p., Józef Turski x m.p., Józef Rozwadowski x m.p., Wojciech Łubkowski x m.p., Szymon Łubkowski x m.p., Antoni Jastrzębski x m.p., Jan Rozwadowski x m.p., Jakub Rozwadowski x m.p., Jędrzej Wysokiński x m.p., Paweł Pawłoski x m.p., Stanisław Nurzyński x m.p., Antoni Rola x m.p., Fabian Domański x m.p., Wojciech Rozwadowski x m.p., Wojciech Gołaski x m.p., Szymon Krasuski x m.p., Adam Jastrzębski x m.p., Franciszek Nurzyński x m.p., Józef Rola x m.p., Mateusz Celiński x m.p., Marcin Sulej x m.p., Jakub Rola Żakowicz x m.p., Antoni Rola x m.p., Wojciech Rola Żakowicz x m.p., Krzysztof Rozwadowski x m.p., Stanisław Gołaski x m.p., Kazimierz Sosnowski x m.p., Paweł Rola Kasprzyk x m.p., Wojciech Dzewulski x m.p., Franciszek z Roł Rola x m.p., Piotr z Ról Krasuski x m.p., Józef Celiński x m.p., Majcher

z Turzychróg Świerczowski x m.p., Piotr z Turzychróg Turski x m.p., Maciej z Kurowa Kurowski x m.p., Kazimierz z Kurowa Kurowski x m.p., Stanisław z Tęczk Wysokina Wysokiński x m.p., Kazimierz z Tęczk Wysokiński x m.p., Tomasz z Tęczk Wysokina Wysokiński x m.p., Teodor z Tęczk Wysokina Wysokiński x m.p., Piotr z Tęczk Wysokiński x m.p., Marcin Wysokiński m.p., Piotr z Tęczk Wysokiński x m.p., Marcin z Tęczk Wysokiński x m.p., Macius z Tęczk Wysokiński x m.p., Michał z Tęczk Wysokiński x m.p., Wojciech z Tęczk Wysokiński x m.p., Jan z Tęczk Wysokiński x m.p., Andrzej z Kurowa Kurowski x m.p., Wojciech z Kurowa Kurowski x m.p., Adam z Kurowa Kurowski x m.p., Tomasz z Kurowa Kurowski x m.p., Marcin z Kurowa Kurowski x m.p., Jakub z Kurowa Kurowski x m.p., Michał z Kurowa Kurowski x m.p., Józef z Szaniaw Szczygielski x m.p., Raymund z Kurowa Kurowski x m.p., Andrzej z Olszewnic Olszowski x m.p., Jakub Świdorski z Świdrów x m.p., Krzysztof z Karwowa Karwowski x m.p., Walenty z Ról Nurzyński x m.p., Jan z Maynot Rozwadowski x m.p., Krzysztof z Wysokina Jakusz Wysokiński x m.p., Stanisław z Jakusz Wysokiński x m.p., Martinus z Tęczków Wysokiński pro fide lege et libertate m.M., Wojciech Wysokiński z Tęczków x p[ro] f[ide] l[ege] et l[ibertate], Józef z Tęczków Wysokiński x m.p., Jan z Olszewnicy Wysokiński x m.p., Józef z Olszewnicy Domański x m.p., Błażej Mościcki x m.p., Wawrzyniec Wysokiński m.p., Kazimierz Wielgórski x m.p., Kasper Grochowski x m.p., Adam Krasuski x m.p., Marcin Tarkowski x m.p., Marcin Wielgórski x m.p., Wawrzyniec Tchórzewski x m.p., [k. 391v] Adam Popławski x m.p., Franciszek Celiński x m.p., Józef Popławski x m.p., Maciej Popławski x m.p., Maciej Damięła Popławski x m.p., Józef Ługowski x m.p., Jakub z Ról Radomyski x m.p., Józef Wysokiński x m.p., Jakub Grochowski x m.p., Mateusz z Ról Tchórzewski x m.p., Antoni Karwowski m.p., Łukasz Świrczewski x m.p., Bartłomiej Kożuchowski x m.p., Antoni Borkowski z Gołaszyna x m.p., Jędrzej Rudziński Rogala x m.p., Kazimierz Chromiński x m.p., Maciej Chromiński x m.p., Adam Wielgórski x m.p., Bartłomiej Radzikowski x m.p., Szymon Wysokiński x m.p., Wojciech Radzikowski x m.p., Franciszek Wysokiński x m.p., Mateusz Kobyleński, Mateusz Radzikowski x m.p., Jakub Wysokiński x m.p., Piotr Tchórzewski x m.p., Kazimierz Wysokiński x m.p., Stanisław Wierzejski Król x m.p., Stanisław Danięła Popławski x m.p., Paweł Rola Szymkowicz x m.p., Józef Dzigoński Nurzyński x m.p., Franciszek Dzigoński Nurzyński x m.p., Maciej z Ról Rola m.p., Franciszek z Ról Tchórzewski x m.p., Wenusław Jastrzębski z Paduchów x m.p., Tomasz Morza z Radomyśla x m.p., Jan Radomyski Sendek x m.p., Mateusz Rola x m.p., Antoni Szaniawski x m.p., Józef Borowicki m.p., Stanisław Karaś z Zalesia x m.p., Tomasz Krzycki z Paszków m.p., Piotr Rozwadowski

z Paszków x m.p., Piotr Siechnik Wierzejski x m.p., Tomasz Zabielski m.p., Szymon Zabielski x m.p., Stanisław Niewęglowski x m.p., Franciszek Paszkowski x m.p., Wawrzyniec Wielgórski x m.p., Łukasz Wielgórski x m.p., Paweł Grochowski x m.p., Jan Wysokiński Michalik x m.p., Walenty Leszczyński x m.p., Wojciech Wysokiński Misiewicz x m.p., Kazimierz Wierzejski x m.p., Franciszek Wierzejski x m.p., Wojciech Paszkowski x m.p., Karol Sękowski x m.p., Wojciech Paszkowski Skafka x m.p., Jakub Jezierski x m.p., Mateusz Wierzejski x m.p.

Po przeczytaniem w obecności nas wszystkich wyżej podpisanych akcie, za powszechną zgodą wybraliśmy spośród siebie za marszałka j.w. j.m. Andrzeja Tarła starostę trześniowskiego, a dawnością imienia, liczbą cnót doskonałością talentów, miłością praw, swobód i wolności, żarliwością ku wierze ś[więtej] katolickiej mocno nam zaleconego. A uprosiwszy onegoż, aby się tego podjął ciężaru przydaliśmy mu [k. 392] za konsyliarzy do niniejszej naszej konfederacji j.m. Stanisława Łaskiego komornika ziemskiego łukowskiego, j.m. Jana Jezierskiego komornikowicza ziemskiego lubelskiego. Niemniej zacnością krwi i doskonałością w interesach publicznych zaszczyconych polecając im w zupełnej poufałości całość województwa naszego i uszczęśliwienie znajdujących się w nim obywateli, do generalnej zaś konfederacji j.m. pana Jacka Jezierskiego skarbnika ziemi łukowskiej, j.m. pana Stanisława Boguckiego komornika różańskiego.

Po którym to j.w. j.m. pana marszałka i konsyliarzów obraniu, co należy do zachowania sprawiedliwości świętej, która we wszystkich rządach i ustawach jest anima rerum przystąpiliśmy do obrania sędziów konfederackich, to jest j.w. ichm. panów, j.w. pana Jacka Jezierskiego podczaszego łukowskiego, j.w. pana Jana Łaskiego bywszego komornika granicznego łukowskiego, j.w. pana Kazimierza Zaleskiego wiceregenta stężyckiego, j.w. pana Feliksa Grodzickiego, j.w. pana Jana Mysłowskiego skarbnikowicza mścisławskiego, którzy to panowie sędziowie, aby onychże ex totali gremio przynajmniej trzech znajdowało się na zwyczajnym miejscu w Łukowie jurysdykcję swoją od dnia dzisiejszego za niedziel cztery, etiam non obstante die festi inaugurować będą powinno pro commoditate oraz publica et intergritate actorum konfederacji naszej za regenta kancelaryi konfederackiej j.m. pana Józefa Stypińskiego zapraszamy i nazywamy, obligując wiel[możnych] ichm. panów sędziów fide honore et conscientia, aby omnem exacti tudinem et observantiam legum zachować raczyli, dając tymże wielmożnym ichm. panom sędziom autoritatem konfederacji naszej zupełną moc i władzę, wszelkie sprawy czynkowe ex cruda citatione przychodzące, jako też per appellationem od sądów ziemskich i grodzkich in omni genere wypadające rozeznawać, rozsądzać, dekreta gravamina relewować. Niemniej także do pracy i pomocy

kancelaryi naszej za wicesgerentów j.m. pana Jana Filipowicza i j.m. pana Antoniego Ostrowskiego obieramy i zapraszamy. Zaś za sekretarza konfederacji j.m. pana Jana Kantego Kamińskiego podczaszyca trębowolskiego naznaczyliśmy.

A teraz do podpisania tej naszej konfederacji i uchwał j.w. j.m. pana Andrzeja Tarła starostę trzeźniawskiego, marszałka naszego i konsyliarzów [k. 392v] upraszamy, która to konfederacja ad acta authentica by była podana mieć chcemy. Działo się jako wyżej.

Jędrzej hrabia Tarło marszałek konfederacji w[ojewó]dztwa lubel[skiego] m.p., Jacek Jezierski skarbnik ziemi łukowskiej, konsyliarz do konfederacji generalnej destynowany m.p., Stanisław Bogucki komornik graniczny ziemi różańskiej, konsyliarz do konfederacji generalnej destynowany m.p., Stanislaus Łaski camer[arius] ter[rae] lucovien[sis] actui confederationis palatinus lublinden[sis] terrae lucovien[sis] consiliarius m.p.

XVII. Sejmik konfederacki w Lublinie, 3 czerwca 1767 r.

1. Uniwersał marszałka konfederacji Jędrzeja Tarła z 29 maja 1767 r. zwołujący sejmik szlachty lubelskiej

Rkp. 1. APL, CLRMO 389, k. 345 – oryginał; **Rkp. 2.** APL, CLRMO 387, k. 422v–424v – oblata, w grodzie lubelskim oblatował *generosus* Tomasz Chrościechowski, 3 VI 1767 r. [feria quarta post dominica Exaudi proxima a.d. 1767].

[k. 345] Jędrzej na Tęczynie i Czekarzewicach hrabia Tarło, trzeźniowski etc. starosta, marszałek konfederacji województwa lubelskiego.

Wszem, wobec i każdemu z osobna, mianowicie j.w. ichm. p[anom] senatorom, urzędnikom, dygnitarzom i całemu rycerstwu województwa lubelskiego wiadomo czynię, iż gdy obywatele województwa lubelskiego z przyczyn całości praw i swobód ojczyzny naszej, tudzież powszechnej i szczególnej każdego z nas wolności prepotencyją współobywatelów naszych przyciśnionej, tyczących się na dniu 26 maja na miejsce do Łukowa zjechawszy się i gdy dla wspomnianych przyczyn ubezpieczając ojczyznę i wolność od wszelkich zamachów ścisłym związkiem konfederacji, w której akcie wszystkie wspomniane pobudki obszernie są wyrażone, złączywszy się, mnie z między związku tego marszałkiem obrali. Więc ja zadość czyniąc obowiązкови na mnie włożonemu, wszystkich j.w. ichm. p[anów] obywatelów prześwietnego województwa naszego, w którym tylko duch patriotyzmu, miłość starożytnej wolności i miłych swobód tkwi dotąd, do wspomnianego związku wzywam i braterskim afektem zapraszam i na ten koniec akt niniejszej konfederacji po grodach prześwietnego województwa naszego ichm. p[anom] regentom lub susceptantom

ingrosować zalecam, tudzież podpisy j.w. senatorów, urzędników i całego rycerstwa w też akta przyjmować obliguję.

Niech nikt nie rozumie, aby to celem jakiegokolwiek prywatności lub szkodliwego prawom i wierze działania działać się miało. Boga Najwyższego myśli i serc sędzią, ojczyznę i króla nam szczęśliwie panującego świadkami czynności naszych czynimy. Ale owszem, czując jarzmo niewoli w Królestwie naszym, tak nagle szerzące się i widziawszy część współobywatelów naszych, zapomniawszy co ojczyźnie są winni, źrenice wolności naszej znosić zamyślające, liberum veto, kardynalne prawa ku dogodzeniu myślom i chęciom swoim ad praedominium w wolnym narodzie dążącym znosząca i nowe ustawy jedynym Prześwietnym Duchem tchnące, pod obłudną dobrą publicznego zasłoną stanowiąca, widząc mówię te wspomniane i inne na Rzeczpospolitą naszą nawałnice cisnące się niebezpieczeństwa, innego do salvowania tejsze nie widząc sposobu, tym związkiem szczególnie duchem obywatelstwa tchnącym spoiłszy się.

Ktokolwiek by zaś przeciw tak zbawiennemu dziełu postępował i związkowi naszemu się opierał, za oczywiście dobru publicznemu źle życzącego w myślach naszych byłby poczytany i między nieprzyjaciółmi ojczyzny rachowany. Niech Was zacni miłośnicy ojczyzny nie łudzą płonne niechętnych umysłów mowy i wieści. Mamy w nas z przodków naszych wpojony ku dobru publicznemu obywateli umysł, mamy oświadczoną przez publiczną deklarację najjaśniejszej sąsiadki naszej temuż dziełu pomoc, a źle tejsze i obłudnie zażywającym uchyloną. Łączcie się więc kochani i mili współbracia z dobrze życzącymi ojczyźnie, lubo zaś in tali Statu Respublica silent leges. My jednak biegu sprawiedliwości nie tamując pozwalamy zwyczajnym sposobem jurysdykcjom przyzwoitym urzędy swoje sprawować, zostawując sobie moc, wzgląd, czułość i straż nad czynieniem sprawiedliwości obywatelom potrzebnej.

Kwoli temu do ustanowienia sądów i wybrania jedynie Duchem Świętym sprawiedliwości tchnących sędziów niniejszych konfederacyi j.w. senatorów, urzędników i całego rycerstwa prześwietnego województwa naszego do zjechania na dzień 3 miesiąca czerwca na miejsce do Lublina niniejszym uniwersałem zapraszam. Który polecając mnie powszechnej serc obywatelskich przychylności i ufności ichm. panom regentom lub susceptantom solite promulgować sub rigoribus in contravenientes solitis zalecam i tenże zwykle przy przyciśnieniu pieczęci mojej własną podpisuję ręką. Działo się w Łukowie die 29 [vigesima nona] maja 1767.

Jędrzej hrabia Tarło starosta trześniowski, marszałek konfederacyi województwa lubelskiego m.p.

2. *Laudum sejmiku konfederackiego w Lublinie 3 czerwca 1767 r.*

Rkp. 1. APL, CLRMO 389, k. 392v–396 – *oryginał*; **Rkp. 2.** APL, CLRMO 387, k. 446v–450 – *obłata, w grodzie lubelskim oblatował generosus Tomasz Chrościechowski, 5 VI 1767 r. [feria sexta post dominica Exaudi proxima a.d. 1767]*; **Rkp. 3.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 330v–335 – *kopia*.

[k. 392v]⁷⁶ A po ustanowionej zgodnymi głosami w prześwieatnej ziemi łukowskiej konfederacyi, akt teje samej konfederacyi cum omnibus ejus solennitatibus jako szerzej w sobie opiewa, do ziemi lubelskiej i powiatu urzędowskiego, dla sposobniejszego obywatelów zjechania się j.w. j.m. pan hrabia na Tęczynie i Czekarzewicach Tarło, trześniowski starosta etc., marszałek konfederacki województwa lubelskiego przenosi, a j.w. ichm. panów urzędników i obywatelów ziemi i powiatu do wspólnego złączenia się amore boni publici zaprasza i obliguje.

Antoni Gołąbek Jezierski stolnik województwa i podstarosta grodzki lubelski przy wierze świętej katolickiej i prawach kardynalnych podpisuje się m.p., Karol Płochocki w[ojski] z[iemi] ł[ukowskiej], Mikołaj Stanisław Kostka Nieprzecki podsędek ziemi lubelskiej manciupium mariae, Konstanty Ołtarzewski podstoli lubelski, Ksawery Radziwiński cześnik w[ojewó]dztwa lubelskiego m.p., A. Suchodolski p[isarz] w[ojewó]dztwa ł[ubelskiego] m.p., Antoni Jezierski p[isarz] z[iemski] ł[ubelski] m.M., Jacek Stoiński p[ułkownik] w[ojsk] k[oronnych] i Rz[eczypospo]litej, Jan Drzewiecki cześnik urzędowski, Tomasz Piotrkowski łowczy powiatu urzędowskiego, Ignacy z Stoiszyna Stoiński wojski urzędowski, pod[wojewodzi] ł[ubelski] m.p., Józef Konstantyn Kownacki wojski mniejszy urzędowski, sędzia gro[dzki lwowski] m.p., Łaski ex commisso nieprzytomnego tej konfederacyi imieniem wiel[możnego] Antoniego Łaskiego podsędka ziemskiego łukowskiego brata rodzzonego podpisuje się, Sta[nisław] Łaski c[amerarius] t[errae] ł[ucoviensis] [k. 393] salvis religionis romana ac in contra salva consti[tutia] 1717 antiqua libertate Michał Ignacy Radziwiński wojski woj[ewó]dztwa lubel[skiego], Jan Gałęzowski m[iecznik] w[ojewó]dztwa ł[ubelskiego], Tomasz Wyrzykowski łowczy podlaski, podstarosta grodzki mielnicki salvis juribus cardinalibus orthodoxa fidei catholica et libertatis podpisuje się m.M., Franciszek Rogowski m.p., Victorinus Trzciński tribuales lublinen[sis] salvia juribus orthodoxa fidei catholica et libertatis m.p., Stephanus Trzciński m.p., Józef z Ladzkich Kamionk Kamieński m.p., Wojciech Pszonka podstoli owrucki, Antoni Budziński miecznik czerwonogrodzki, komornik graniczny lubelski m.M., Józef z Drzewice Głuski wojski w[ojewó]dztwa lubel[skiego] m.p., Ignacy

⁷⁶ *Dopisane pod podpisami laudum sejmiku odbytego w Łukowie 26 maja 1767 r., patrz. sejmik nr XVI.*

Gruszecki r[egent] z[iemski] lubel[ski], Bax Rudnicki subd[elegat] c[astrensis] crasnostaviensis m.p., Jan Wągrowzki z Tępkowa x m.p., Władysław z Chmielowa Wiśniewski x m.p., Jakub Żelechowski z Chmielowa x m.p., Stanisław na Izycach Izycycki ł[owczyc] ł[ukowski] m.M., J. Gas. Olszański m.p., Ludwik Drzewiecki, Antoni Radziejowski kasztelanicy rypiński m.p., Józef Krzysztof Węgleński, Stanisław Nieprzecki m.p., Florian Bielski m.p., Stanisław Czaplicki, Antoni Konopka przy wieże świętej katolickiej r[zm]ski prawach i wolności, Michał Wysokiński m.M., Aleksander Węgleński m.p., W. Sosnowski, Józef Strzelecki, Jędrzej Tuszowski x m.p., Antoni Skarbek Kiełczewski chorążycy urzędowski m.p., Józef Marcinkowski, Jan Kołłataj circa fide[m] et libertatem tum antiquas leges, Jan Grajewski m.M., Wojciech R[eguła] Sobieszczański s[karbnik] ł[iwski] m.p., Jan Rokoszowski m.p., Aleksander Ukraiński, S. Trembiński, Kazimierz Jaślikowski, Andrzej Brzezicki, Michał Malanowski m.M., Jakub z Trzcinnika Trzciniński wojszczyca lubelski co do wiary prawowiernej katolickiej całości praw kardynałnych i wolności podpisują się m.p., Michał Chomiczki m.M., Tomasz Lutko Powilewicz, [k. 393v] Wawrzyniec Wysokiński z Olszewnicy x m.p., Jan Orzyłowski z Olszewnicy x m.p., Andrzej z Olszewnicy Orzyłowski x m.p., Franciszek z Skrzywna Dunin Karwicki podkomorzycy J.K.M. m.p., Michał Suchodolski podczaszyca lubelskiej, Maciej z Targowiska Gałęzowski, Ignacy Karski cze[śnik] ł[atyczowski], Jakub Izycycki m.p., Józef Lubicz Wojciechowski stolnikowicz różański m.p., Jakub Wojciechowski stolnikowicz różański m.p., Samuel Korwin Wolski m.p., Kazimierz Krajewski cześn[ik] kaliski, Wawrzyniec Kołodyński, Piotr Głuchowski m.M., Wiktoryn Izycycki komornikowicz halicki m.p., Jędrzej Kowalski x m.p., Marcin Tuszowski x m.p., Maciej Jaszowski Goraj Sobieszczański x m.p., Mikołaj Pulikowski x m.p., Adam Piotrowski, Jakub Dobek x m.p., Franciszek Dobek x m.p., Piotr Gano x m.p., Józef Zagrobski m.p., Stanisław Wyżga x m.p., Jakub Kotuński x m.p., Theodor Choiński m.p., Mateusz Rzepka x m.p., Michał Tuszowski x m.p., Aleksander Szczybur x m.p., Antoni Jurosza Smogorzewski, Jędrzej Dolecki x m.p., Antoni Berczowski m.p., Józef Kliza x m.p., Jan Koczowski m.p., Tomasz Rzepka Piszowski x m.p., Jędrzej Rzepka Piszowski x m.p., Franciszek Dobek Łuszczowski x m.p., K. Dąbski, Józef Bilanowski, Władysław Faliński x m.p., Ignacy Górny Wysocki m.p., Franciszek Górny Wysocki, Bonifacy Górny Wysocki x m.p., Kazimierz Reymont Sobieszczański m.p., Felicjan Sobieszczański, Józef Reymont Sobieszczański x m.p., Jacek Koźmian x m.p., Maciej Gano x m.p., Jan Dobek Łuszczowski x m.p., Franciszek Tuszowski m.p., Antoni Latoskowicz m.p., Feliks Latoskowicz, Tomasz Chrościechowski, Antoni Krasuski m.M., Jacek Gruszecki m.p., Szymon Zagórski wiceregent gr[odzki] lubelski,

Jan Wojeński, Franciszek Piotrkowski manicipium mariae, Antoni Woroszyło, Michał Jarząbkowski circa fidem et libertatem podpisują się, Ksawery Sowiński salva illasa fide podpisują się m.p., Kazimierz Pokubiato circa fidem et libertatem m.M., [k. 394] Jan Sokulski m.p., Jakub Domański sub[delegat] lubel[ski] manicipium mariae, Antoni Koczowski m.p., Józef Bilanowski, Antoni Swogłów na Sowinie Sowiński m.M., Felicjan Żabicki x m.p., Stanisław Raczyński m.p., Jan Pogórski m.p., M. Włodek m.p., T. Wojciechowski m.p., Jakub Borzęcki z Borzęcina x m.p., Józef Brodowski m.p., Kajetan Rudnicki Ł.C., Waclaw Węgleński Ł.Ł., Tadeusz Zaleski pro fide lege et libertate, Antoni Mosiewicz, Michał Włodek x m.p., Antoni Włodek, Ludwik Oszczepalski m.p. x, Jan Józef Świerzewski, Aleksander Niezabitowski, Jan Świdziński x m.p., Jan Niezabitowski Dziadek x m.p., Andreas Janisheski x m.p., Antoni Strzałkowski x m.p., Laurenty Janiszowski, Antoni Sosnowski x m.p., Józef Kamiński x m.p., Paweł Sobieszczęński z Tarnawki x m.p., Wojciech Gano x m.p., Szymon Niewierski x m.p., Wojciech Moszyński x m.p., Marcin Ścibór x m.p., Antoni Strzałkowski x m.p., Piotr Skomoroski z Tarnawki x m.p., Wojciech Boksta z Tarnawki x m.p., Jacenty Niezabitowski x m.p., Antoni Rzeczycki z Tarnawki x m.p., Maciej Dolecki x m.p., Ignacy Chmielowski z Tarnawki x m.p., Tomasz Powiadowski z Tarnawki x m.p., Mikołaj Olszowski x m.p., Józef Strzelecki x m.p., M. Moszyński, Romuald Janiszowski d[worzanin] s[karbu] k[oronnego] m.p., Franciszek Kłodnicki cześnik chełmiński m.p., Jan Janiszowski wicesgerent grodzki łukowski circa fidem catholicam et libertatem podpisują się m.p., Jan Rzeczycki, Kazimierz Bogucki, Marcin Gołębiowski, Maciej Jezierski z Tarnawki x m.p., Antoni Łysak Zgłobicki x m.p., Jan Łysak Zgłobicki x m.p., Tomasz Olszowski m.p., Antoni Mochowski m.M., Jacek Skoś Sobieszczęński pro fide et libertate podpisują się m.p., Józef Zwierzchowski, Ksawery Konopka circa fidem et libertatem m.M., Andrzej Wysocki Goraj, Szymon Popławski x m.p., Marcin Popławski x m.p., Jan Łysak Zgłobicki, [k. 394v] Łukasz Jan Pawłowski, Jan Szabrowski, Franciszek Włoszek, Józef Włoszek x, Józef Włoszek x [sic!], Józef Domański x, Mikołaj Łopacki, Michał Domański, Józef Domański, Wojciech Walicki x, Wawrzyniec Walicki x, Franciszek Kołodyński, Jan Domański x m.p., Wojciech Sobieszczęński m.p., Aleksander Ostrowski m.p., Antoni Koźmiński, Jan Skarbek Sobieszczęński x m.p., Michał Dolecki x m.p., Grzegorz Gano x m.p., Antoni Borzymowski, Michał Bogusławski, Franciszek Sługocki, Piotr Chwalibóg x m.p., Maciej Rola, Maciej Rozwadowski x m.p., Adam Rzepka x m.p., Jan Domaniewski, Józef Ścibór, Wojciech Sobieszczęński Goraj m.p. x, Jan Rzepka m.p. x, Paweł Dziewulski m.p. x, Gabriel Koźmiński, Petrus Gołaszewski, Tomasz Gamuń x m.p., Maciej Młodziejowski, Michał Sariusz Zaleski, Franciszek

Łupkowski x, Karol Olszowski x m.p., Marcin Łysak m.p., Jędrzej Metelski m.p., Józef Chmielowski z Chmielowa ręką własną, Wojciech Grzybowski x m.p., Józef Wieńczerczewski x m.p., Wojciech Sowiński x m.p., Marcin Zabielski x m.p., Jędrzej Niezabitowski x m.p., Bonifacy Niezabitowski x m.p., Antoni Jakub Koszar Chmielowski m.p., Adam Trziński, Jakub Ostrowski x, Wojciech Ostrowski x, Maciej Łubowski m.p., Jędrzej Miechowicki x, Franciszek Kopiński, Józef Chmielowski x, Jan Chmielowski x, Józef z Zagórza Zbierchowski m.p., Jan Kuryatowicz Kurcewicz, Józef Szczygielski m.p., Kajetan Szczucki subdel[egat] gro[dzki] l[ubelski] m.p., Franciszek Pruszczyński x, Józef Trziński, P. Pełczyński, [k. 395] Wojciech Moszyński x, Marcin Niezabitowski x, Jan Głuski, Antoni Łubkowski x m.p., Ludwik Łubkowski x m.p., Jakub Zabielski x m.p., Piotr Zabielski x m.p.

A po ustanowionej w prześwietnej ziemi łukowskiej konfederacji, która jest z naszym w[oje]wództwem indissolubile corpus, tudzież po przeczytanyam całym pomienionej konfederacji akcie, zjednoczeni zawsze myślami naszymi i sercami z tąż prześwietną ziemią łukowską postępując do niniejszej wspólnej i nierozzerwanej ullo motivo konfederacji za marszałka w[ojewó]dztwa naszego, to jest ziemi lubelskiej, ziemi łukowskiej i powiatu urzędowskiego obraliśmy i uprosiliśmy optatum votis spectatum virtutibus tegoż samego j.w. Jędrzeja na Tęczynie i Czekarzewicach hrabię Tarła trześniowskiego etc. starostę oraz sotios oneris uprosiliśmy do niniejszej naszej konfederacji za konsyliarzów wielmożnych ichm. panów z ziemi lubelskiej w[ielmożnego] j.m. pana [Konstantego] Ołtarzewskiego podstolego lubelskiego, w[ielmożnego] j.m. pana Jacka Stoińskiego pułkownika wojsk koronnych i Rz[eczpospo]litej, z powiatu urzędowskiego w[ielmożnego] j.m. pana [Tomasza] Wyrzykowskiego łowczego podlaskiego, w[ielmożnego] j.m. pana Antoniego Jezierskiego pisarza ziemskiego lubelskiego.

Do generalnej zaś konfederacji z ziemi lubelskiej w[ielmożnego] j.m. p[ana] Mikołaja Stanisława Nieprzeckiego podsędka ziemskiego lubelskiego, z powiatu urzędowskiego w[ielmożnego] j.m. p[ana] Ignacego Stoińskiego wojskiego urzędowskiego obraliśmy i uprosiliśmy. Ponieważ w[ielmożny] j.m. p[an] Stanisław Bogucki komornik różański w ziemi łukowskiej obrany konsyliarz publico ore od włożonej na siebie per suas legalitates wyprosił się funkcji, co zaś należy do zachowania sprawiedliwości świętej przykładnie i nierozdzielnie, z prześwietną ziemią łukowską postępując obraliśmy i uprosiliśmy sędziów województwa naszego konfederackich j.w. ichm. panów Jacka Stoińskiego pułkownika wojsk koronnych i R[zeczpospoli]tej jako oraz konsyliarza w[ojewó]dztwa naszego, tudzież w[ielmożnego] j.m. pana Józefa Suchodolskiego łowczego

lubelskiego, w[ielmożnego] j.m. p[ana] Jana Gałęzowskiego miecznika lubelskiego, w[ielmożnego] j.m. pa[na] Jana Drzewieckiego cześnika urzędowskiego, w[ielmożnego] j.m. p[ana] Ludwika Drzewieckiego, w[ielmożnego] j.m. p[ana] [Tomasza] Piotrkowskiego łowczego urzędowskiego, w[ielmożnego] j.m. p[ana] Floriana Bielskiego cześnika wendeńskiego, w[ielmożnego] j.m. p[ana] Ignacego Karskiego cześnika laticzowskiego, Tadeusza Zaleskiego, Stanisława Nieprzeckiego, Tomasza Olszowskiego.

Którzy wielmożni ichm. panowie sędziowie, aby onychże ex totali gremio [k. 395v] przynajmniej pięciu na upodobanym sobie w Lublinie miejscu jurysdykcją swoją od dnia dzisiejszego za niedziel cztery non obstante die festo inaugurować⁷⁷, a in casu non completi quinque personar[um] numeri zalimitować etiam in una persona będą powinni. Pro commoditate oraz publica et integritate actorum konfederacji naszej za regenta kancelaryi konfederackiej j.m. p[ana] Tomasza Chrościechowskiego, parantelata w[ojewó]dztwa naszego, subdelegata i instygat[ora] grodzkiego lubelskiego. A dla pomocy onemuż za wiceregentów j.m. p[ana] Szymona Zagórskiego i Jana Kołłątają podstolica mściśławskiego zapraszamy i deklarujemy obligując wielmożnych ichm. panów sędziów rotha tertia przysięgłych fide honore et conscientia, aby omnem ex actitudine et observantiam legum zachować raczyli.

Dając tymże w[ielmożnym] ichm. p[anom] sędziom autoritate konfederacji naszej zupełną moc i władzę wszelkie sprawy uczynkowe ex cruda citatione przychodzące, jako też i per appellationem od sądów ziemskich i grodzkich in omni genere wypadające rozeznawać, rozsądzać dekreta gravaminosa relewować. Tych zaś dekretów naszych simili modo jako i ziemskich lub grodzkich judicia sua officia condensorialia aut ex ecuratorio, executiones suo in territorio ad implere powinny dogadzając oraz publico commodo et securitati, żeby przechodzące wojska obywatelom w[ojewó]dztwa naszego i powiatu urzędowskiego w szczególności uciemienia w wybieraniu prowiantów nie czynili. Za czym do ułożenia taryfy juxta adequatam każdego obywatela posesyi proportionem

⁷⁷ Termin sądów konfederackich został zawieszony na mocy uniwersału Andrzeja Tarły, marszałka konfederacji województwa lubelskiego, wydanego 11 czerwca 1767 r. w Lublinie: „A lubo w akcie konfederacji naszej w[oje]wództwa lubel[skiego] jest wspomniana od grodów i ziemstw apelacyja do sądów niniejszej konfederacji i termin onym naznaczony. My jednak urzędowi na nas włożonemu zadosyć czyniąc referujemy się co do tego punktu zupełnie do wydanego już przez nas uniwersału i upraszamy wspomnianych ichm. panów sędziów, aby na wyrażony termin w akcie konfederacji nie zjeżdżali się w tym zupełnie na straż i pilność naszą spuścić raczyli. Upewniając w tym ichm., iż gdy potrzebę złożenia sądów konfederackich obaczymy na oddalenie niesprawiedliwości, uniwersałem naszym na ten koniec wydanym ichm. wcześniej obwieścić nie omieszkiwamy”, APL, CLRMO 387, k. 470v–471v.

^auprosiliśmy i naznaczyliśmy j.m. pana Szymona Zagórskiego wiceregenta grodzkiego lub[elskiego], obligując tegoż j.m. pana, aby zebrawszy ex actis dawniejsze taryfy, wzięwszy proportionem^a na 1000 osób, jedno-miesięcznego furazu in attendentia obranych ichm. panów konsyliarzów, czyli sędziów oraz urzędników ziemskich i grodzkich, aby tylko z pomienionych wszystkich ichm. trzech było przytomnych in spatio tygodnia jednego, a najdalej w poniedziałek [k. 396] nazajutrz po Świętej Trójcy determinative też taryfę ułożyli. Osobliwiej mając wzgląd na poborowe taryfy, w których wszystkie generalnie dobra ziemskie, królewskie i duchowne znajdują się oraz inwestygując nowe kolonie do równej proporcji prowiantów.

Do której to konfederacyi i uchwały naszej podpisania j.w. marszałka naszego zapraszamy oraz aby niniejsza konfederacyja nasza ad acta publica per oblatam była podana mieć chcemy. Działo się w Lublinie dnia 3 czerwca roku 1767.

Jędrzej hrabia Tarło s[tarosta] t[rześniowski], marszałek konfederacyi w[o]jewództwa lubelskiego m.p., Mikołaj Stanisław Kostka Nieprzecki podsędek ziemski i konsyliarz konfederacyi w[o]jewództwa lubel[skiego] m.M., Jacek Stoiński pułkownik w[o]jsk k[oronných] i Rz[eczypospolitej], konsyliarz do konfederacyi generalnej w[o]jewództwa lubelskiego, Tomasz Wyrzykowski łowczy województwa podlaskiego, podstarosta gro[dzki] mielnic[ki], konsyliarz powiatu urzędowskiego m.p., Ignacy na Stoiszynie Stoiński wojski urzędowski, podwojewodzy lubelski, konsyliarz do konfederacyi generalnej destynowany m.p.

^{a-a} *Dopisane na dole strony pod tekstem.*

XVIII. Zjazd konfederacki w Lublinie, 7 czerwca 1767 r.

1. Uchwała zjazdu konfederackiego w Lublinie 7 czerwca 1767 r.

Rkp. 1. *APL, CLRMO 389, k. 445–446v – oryginał.*

[k. 445] My niżej na podpisach wyrażeni zeznajemy per p[rae]sen[tes], iż ponieważ według uniwersału j.w. j.m. pana Jędrzeja Hrabie na Tęczynie i Czekarzewicach Tarła, trześniowskiego etc. starosty, marszałka konfederacyi w[o]jewództwa lubel[skiego] na czas i dzień nastąpionej w tymże województwie konfederacyi do Lublina legalitatibus nostri impediti zjechać nie mogliśmy, za czym zjednoczonym umysłem z wielmożnymi i urodzonymi obywatelami w[o]jewództwa lubelskiego ziemi lubelskiej i powiatu urzędowskiego dążąc do ratunku praw wolności i ocalenia wiary świętej oświadczamy się, że na wszelkie opisanie nastąpionej już konfederacyi zezwalamy i jednoczymy się. Działo się w Lublinie dnia 7 czerwca 1767 roku.

Ignatius Suchodolski m.p., Sebastian Pajęcki m.p., Hiacynt Głowan, Franciszek na Potoku Potocki m.p., Józef Jakorski, Teodor Młodnicki x m.p., Jacenty Młodnicki x m.p., Józef Strzelecki x m.p., Jan Samson Łubkowski x m.p., Maciej Łubkowski, Tomasz Samson Łubkowski x m.p., Michał Buza Łubkowski x m.p., Dominik na Stoiszynie Stoiński sędzia ziemski lubel[ski], porucznik pancerny salvis juribus antiquis cardinalibus orthodoxa fidei romana catholica m.p., Józef z Raszowa Raszowski m.p., Władysław Iżycki przy wierze i wolności m.p., Jan Raszowski m.M., Feliks Stoiński salvis per omnia juribus per antecessores sanguine nostri conditis praesertino vero sacrae fidei orthodoxa romana catholica et status spiritualis vallatis tum liberi veto in toto manentibus m.p., Stefan Zawadzki m.p., Antoni Moryson circa fidem libertatem et antiquas leges liberum veto sonantis, Stanisław Koźmiński, Piotr Gumowski, Stanisław Trojanowski, Michał Skarbek Kiełczewski m.p., Wojciech Sobieszczański x m.p., Stanisław Niezabitowski, S. Kłosowski, Sebastian Strzelecki x m.p., B. Siegnien, Paweł Górny Sobieszczański x m.p., Antoni Nowicki, Jan Barański, Jan Dębiński m.M., Dyzma Mijałowski m.p., A. Suchodolski m.p., Józef Janiszowski m.p., Stanisław Maływczyński, [k. 445v] Piotr Szczepański x, Józef Zuśniak x, Jan Piotrowski x, Soberty Samson x, Dominik Niezabitowski x, Paweł Zabicki x, Kazimierz Sobieszczański x, Antoni Słotwiński x, Wojciech Pietras Słotwiński, Kacper Koźmiński, Antonius Żyrzyński poru[cznik] urzędow[ski], Stanisław Nieprzecki m.p., Jędrzej Szczepalski, Mateusz Niezabitowski x, Stanisław Pietrasz Słotwiński x, Antoni Gałęzowski x, Szymon Niezabitowski x, Wojciech Tomicki x, Jan Jaszowski x, Beniamin Koźmiński x, Szymon Winiarski x, Szymon Tuszowski x, Wojciech Benat x, Józef Kiełczewski x, Michał Janiszowski, Marcján Piotrowski, Franciszek Koźmiński, Bazyli Dziewicki x, Piotr Kozubski przy wolności wierze świętej kat[olickiej] rzymskiej podpisuję się m.p., Franciszek Stępkowski przy wierze świętej katolickiej rzymskiej wolności i prawach dawnych podpisuję się m.p., Karol Pogonowski, Michał Iwanowski x, Antoni Włodek x m.p., Wojciech Moszyński x, Marcin Groth Ryszkowski, Piotr Stępkowski x, Józef Ostrowski, Jan Świdorski x, Jan Karwowski x, Paweł Płuciński x, Jakub Niezabitowski, Stanisław Niezabitowski x, Józef Okuń x, Paweł Strzelecki x, Józef z Słotwin Piotrowski x, Tomasz z Słotwin Zawadzki x, Jan Samson z Słotwi x, Wojciech Tuszowski x, Antoni Koźmiński x, Paweł Skarbek x, Kazimierz Tomicki x, Grzegorz Tomicki x, Antoni Kasper Tuszowski, Franciszek Tuszowski x, Michał Łubek Sobieszczański x, Józef Brzozowski x, Józef Koźmiński x przy wierze wolności podpisuję się Fr[anciszek] Tuszowski m.p., Antoni Skos Sobieszczański, Florian Grotkowski, Jan Tarnowski x, Michał Giewałtowski x, Jan Reguła Sobieszczański x, Jędrzej Reguła Sobieszczański x, Kajetan Stempkowski x, [k. 446] Antoni

Przesmycki, Jakub Jankowski x, Jan Stempkowski x, Benedykt Kobylański x, Franciszek Szymański m.M., Krzysztof Ożorowski, Bonawentura Iżycki, Adam Piotrowski, Antoni Sosnowski, F. Kozieliński circa fidem libertatem et lege mancipium mariae, Jan Gołaski circa integritatem fidei orthodoxa romana libertatis et legum antiquas podpisuję się m.p., Jędrzej Brzezicki circa integritatem fidei orthodoxa romana libertatis et legum, Michał Bielski, Szczesny Bielski, Wojciech Kazanowski, Józef z Iżyc Iżycki circa integritatem fidei orthodoxa legum et libertatis m.p., pro fide lege et patria et libero veto Józef Baranek Kościński z Koźmina, Antoni Tuszowski x, Józef Kozłowski cześnik latyczowski, Józef Okolarum Borzęcki pro fide lege et patria et libero veto, Mathias Casimirus in Kraszowice Kraszowski circa fidem antiquam legem et libertatem m.M., Stanisław Chrościechowski, circa fidem antiquam et libertatem, Michał Szoroż m.M., Tomasz Kobylański x, Antoni Rudawiecki x, Jan Politański x, Tomasz Reymont Sobieszczański x, Wojciech Łysak Zgłobicki x, Stefan Wiereś Kowalski, Krzysztof Sokół x, Stanisław Obroźniak Sobieszczański, Wojciech Skos Sobieszczański x, Piotr Górny Sobieszczański x, Stanisław Wit Sobieszczański x, Tomasz Piorun Sobieszczański x, Teodor Kosa Sobieszczański x, Stanisław Sułowicki x, Paweł Wit Sobieszczański x, Franciszek Korzeniowski x, Bartłomiej Nasiłowski x, Wit Józef Sobieszczański x, Tomasz Jaszowski x, Antoni Węgleński x, Józef Radziwiński causa lege 1717 in puncto fidei lata tuta liberi veto lege, Walenty Stanisław Tuszowski m.p., Kazimierz Łuba Górski x, Antoni Borek m.p., Jakub Piorun Sobieszczański x, [k. 446v] Stanisław Libicki x, Antoni Piotrowski x, Wojciech Chrzanowski x, Aleksander Skarbak Kiełczewski podczaszy urzędowski przy wierze rzymskiej katolickiej prawie i wolności, Florian Skarbak Kiełczewski circa legem fide et libertate m.p., Kazimierz Borek circa fidem romano catholicam tum libertatem podpisuję się m.p., Antoni Węgierski podpisuję się circa fidem et libertatem, Antoni Głuski, Antoni Truszkowski x, Jan Borowski x, Stanisław Wydźga x, Józef Wydźga x, Jędrzej Chrzanowski x, Jan Karski przy wierze świętej katolickiej rzymskiej i wolności podpisuję się m.p., Kazimierz z Korzewa Skórzewski przy wierze świętej katolicki[ej] praw dawnych wolności podpisuję się m.p., Andrzej z Krańca Krzyniecki przy wierze świętej katolickiej i praw dawnych wolności, Antoni Łostawiecki przy wierze świętej katolickiej praw dawnych wolności podpisuję się m.p., K. Chrościechowski, Martinus Ziółkowski, Kasper Borawski m.p., Marcin Kaznowski x, Marcin Zawisza x, Daniel Wojkoński m.p., Józef Ożarnicki x, Jakub Kazanowski x, Adam Kazanowski x, Józef Tadeusz Lechnicki podstolic zakroczymski salva integritate wiary świętej katolickiej praw ojczyrstych i wolności podpisuję się, Ignacy na Rakowie Rakowski m.p., Franciszek Laskowski circa fidem libertatem et antiquas leges liberum veto

sonantis, Antoni Mściszek Żakowicz Ostrowski x, Bogusław Wronowski m.p., Tomasz Wronowski, Łukasz Wierzbicki, Mateusz Wierzbicki x, Jan Borzęcki, Antoni Skarzyński m.p., Antoni Zawadzki.

XIX. Zjazd konfederacki w Lublinie, 17 czerwca 1767 r.

1. *Uchwała zjazdu konfederackiego w Lublinie 17 czerwca 1767 r.*

Rkp. 1. APL, CLRMO 390, k. 168–168v – *oryginał*; **Rkp. 2.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 336 – *kopia*.

[k. 168] Niżej podpisani zeznajemy per praesentes, iż podług wydanego uniwersału j.w. j.m. pana [Jędrzeja] Hrabie na Tęczynie i Czekarzewicach Tarła marszałka konfederacyi województwa lubelskiego, trześniowskiego etc. starosty lubo per negotia nostri zjechać na naznaczone tu miejsce w Lublinie nie mogliśmy, żądanie w nas jednak tkwiło i tkwi tak ku ratunkowi religii świętej, jako i ku ocaleniu swobód i wolności dawniejszych ojczyzny junctis manibus, viribus et conictio jednoczymy się do obowiązku przez obywatelów prześwietnego województwa naszego żarliwości do opisu nastąpionego już w generalnej tegoż województwa konfederacyi i one in toto trzymać przyrzekamy. Dat[um] w Lublinie dnia 17 junii 1767.

Wojciech Tomkiewicz Zabielski x, Mateusz Górny Paszkowski x, Kajetan Borawski, Wojciech Grabowski, Michał Czajkowski x, Sebastian Andrzejowski x, Kazimierz Ostrowski Krupa x, Marcin Niewęgłowski x, Józef Ostrowski x, Antoni Świdorski x, Adalbertus Piechowski, Teodor Moszyński, Bartłomiej Stempkowski x.

XX. Sejmik przedsejmowy w Lublinie, 24–26 sierpnia 1767 r.

1. *Uniwersał króla Stanisława Augusta zwołujący sejmiki przedsejmowe z 3 lipca 1767 r.*

Druk 1. APL, CLRMO 389, k. 604; **Rkp. 1.** APL, CLRMO 387, k. 630v–632v – *oblata*; w grodzkim lubelskim oblatował generosus Michał Moszyński 17 VII 1767 r. [feria tertia in crastino festi sanctae Margarethae Virginis et Martyris a.d. 1767].

[k. 604] Stanisław August z bożej łaski Król Polski, Wielki Książę Litewski, ruski, pruski, mazowiecki, żmudzki, kijowski, wołyński, podolski, podlaski, inflancki, smoleński, siewierski i czernihowski.

Wszem, wobec i każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy, mianowicie ^awielmożnym^a urodzonym senatorom, dygnitarzom, urzędnikom ziemskim, grodzkim i całemu rycerstwu ^bwojewództwa lubelskiego^b, uprzejmie i wiernie nam miłym przy ofiarowaniu łaski naszej królewskiej do wiadomości podajemy.

^cWielmożni^c, urodzeni, uprzejmie i wiernie nam mili. Gdy za zdaniem zgromadzonej na dniu 25 maja senatu rady, sejmu ekstraordynaryjnego

złożenie uznaliśmy być jedynym prawnym sposobem zarządzenia skutecznego tym nagłym, bo cały kraj rządowi naszym powierzony dotyczącym okolicznościom, które z związków dysydenckich i dysunickich w Toruniu i Słucku dnia 20 marca uczynionych i wkładających się za nimi deklaracji już skutecznie popartych wynikają. Więc w uciskach ojcowskiego serca naszego najciężej ubolewającego, kiedy nieukontentowania w obywatelskich pokazują się umysłach, szukamy tym przykrością jedynego zalecenia w zebraniu trzech stanów Rzeczypospolitej, które tu do Warszawy na sejm ekstraordynaryjny na dzień 5 października konwokujemy mocą tego rażniejszego uniwersału.

Dla sejmików zaś na miejscach zwyczajnych po województwach, ziemiach i powiatach dzień 24 sierpnia, a generałowi ziem pruskich na miejscu także prawem opisanym dzień 7 miesiąca września naznaczamy.

A kiedy cel tych obrad narodowych każdy obywatel w samej żądzy bezpieczeństwa własnego i publicznego uspokojenia znajduje i widzi, spodziewać się nam nieomyślnie należy, iż wszystkie województwa, ziemie i powiaty na ten sejm ekstraordynaryjny takich spośród siebie obiorą posłów, którzy ratunek i szczęśliwość Rzeczypospolitej jedynie mając za prawidło, myśli i postępów swoich sumiennie, roztropnie i dokładnie wraz z nim pracować będą do odwrócenia niepomyślności wszelkich odmięj, a powszechnej ojczyzny naszej.

Niech tedy uprzejmościom i wiernościom waszym na tym publicznym każdego województwa, ziemi i powiatu sejmikowym zjeździe duch święty rady, mądrości i roztropności dodaje do jak najzbawienniejszego ich obrad zakończenia. A teraz dobrego zdrowia i powodzenia uprzejmościom i wiernościom waszym życząc, ten uniwersał nasz, aby do wiadomości wszystkich przyjść mógł, po grodach, parafiach i miejscach zwyczajnych publikować zlecamy. Dan w Warszawie dnia 3 miesiąca lipca roku pańskiego 1767, panowania naszego 3 roku.

Stanisław August król.

Antoni Sikorski J.K.M. i pieczęci koronnej sekretarz.

^{a-a} *Dopisane odręcznie.*

^{b-b} *Dopisane odręcznie.*

^{c-c} *Dopisane odręcznie.*

2. *Instrukcja króla Stanisława Augusta na sejmiki przedsejmowe z dnia 3 lipca 1767 r.*

Rkp. 1. BOssol., rkp. 714, k. 82–83 – kopia; **Rkp. 2.** APL, CGRMO 241, k. 184a–184av – indukta

[k. 82] Instrukcja J.K.M. p.n.m. na sejmik poselski dnia 24 miesiąca sierpnia roku pańskiego 1767 przed sejmem ekstraordynaryjnym w Warszawie na dzień 5 października naznaczonym przypadający urodzonemu posłowi

J.K.M. na tenże sjemik z kancelarii koronnej dnia 3 miesiąca lipca w roku tymże dana.

Jako w uniwersale swoim dosyć dokładnie zacnym województwom, ziemiom i powiatom przełożył raczył J.K.M. p.n.m., że za zdaniem zgromadzonej na dniu 25 maja senatu rady złożenie sejmu ekstraordynaryjnego uznawszy być szczególnym sposobem zaradzenia skutecznego w terażniejszych okolicznościach, które związków dysydenckich i dyzunickich dnia 20 marca w Toruniu i Słucku uczynionych w wkładających się za nimi postronny[ch] dworów deklaracyi wypływają, tak ten sejm na dzień [k. 82v] 5 miesiąca października w roku terażniejszym naznaczył i determinował za cel materyją obrady obywatelskiej zgromadzonym na sejmikowy zjazd zacnym województwom, ziemiom i powiatom podaje: obmyślenie środków co by w takowej sytuacji ojczyzny czynić i żeby jako najskuteczniej w zebraniu trzech stanów odwrócić wszelką od Rzeczypospolitej niepomyślność. ^{a-a}Do tego, że już po determinowanym ex resultato senatus consilii sejmie, najprzód konfederacyje partykularne po województwach, ziemiach i powiatach, a po tym generalne w Wilnie sub die 3 w Radomiu, sub die 23 dopiero przeszłego miesiąca czerwca postawały, jest potrzeba, żeby urodzeni posłowie na przyszły sejm do zaradzenia i w tych circumstancyjach [k. 83] instructi byli^a.

Na własne J.K.M. p.n.m. rozkazanie.

^{a-a} Brak w rkp. 2.

3. *Laudum sejmiku przedsejmowego w Lublinie 26 sierpnia 1767 r.*

Rkp. 1. APL, CLRMO 390, k. 163–163v – indukta; w grodzie lubelskim oblatował generosus Stanisław Moszyński 26 VIII 1767 r. [feria quarta post festum Sancti Bartholomai Apostoli proxima a.d. 1767]; **Rkp. 2.** APL, CLRMO 387, k. 789–792v – oblata; **Rkp. 3.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 338–339 – kopia.

[k. 163] My rady dygnitarze, urzędnicy i całe rycerstwo w[oje]wództwa lubel[skiego], ziemi łukowskiej i powiatu urzędowskiego za uniwersalami najjaśniejszego J.K.M. Stanisława Augusta p.n.m., tudzież j.o. księcia j.m. Karola Radziwiłła marszałka generalnej konfederacyi koronnej, na miejsce obradom naszym zwyczajne w Lublinie w kościele o[jców] dominikanów zjechawszy się, przy zagajeniu sejmiku naszego dzisiejszego przedsejmowego przez j.w. j.m. pana Jędrzeja Tarła starostę trześniowskiego jako w[oje]wództwa naszego marszałka konfederackiego, obraliśmy i uprosiliśmy na sejm ekstraordynaryjny warszawski dnia 5 października w roku terażniejszym 1767 przypadający posłów.

To jest z ziemi lubelskiej j.w. j.m. pana Jędrzeja hrabię na Tęczynie i Czekarzowicach Tarła, starostę trześniowskiego wspólnie oraz i marszałka naszego i j.w. j.m. pana Konstantego Ołtarzewskiego podstolego

lubelskiego. Z ziemi zaś łukowskiej j.w. j.m. pana Jacka Jezińskiego skarbnika ziemi łukowskiej i j.w. j.m. pana Jana Kantego Domańskiego podczaszego braclawskiego, wicesgerenta grodzkiego lubelskiego. Z powiatu zaś urzędowskiego j.w. j.m. pana Józefa Stępkowskiego kasztelanica żarnowskiego, komisarza wojskowego i j.w. j.m. pana Floriana Bielskiego cześnika parnawskiego, którym to j.w. ichm. p[anom] p[osłom] naszym instrukcyję napisawszy oligujemy onychże sub fide honore et conscientia, aby według tejsze instrukcyi na obradach sejmku pomienionego warszawskiego sprawić się raczyli.

Tymże ichm. p[anom] p[osłom] solita w w[ojewó]dztwie naszym praxi in vim dispendi po złp 3 tys. ex aerario w[ojewó]dztwa naszego deklarujemy, obligując się jak najprędszą obmyślić onymże satysfakcyję na przyszłym da Bóg sejmiku boni ordinis w[ojewó]dztwa naszego.

Doświadczając tak na terażniejszym jako i dawniejszych sejmikach łatwości i powolności w[ielmożnego] j.m. pana Władysława Iżyckiego łowczyca łukowskiego z przychylnością ku dobru popolitemu, że obrad naszych otrzymanym na w[ojewó]dztwie nie tamował i nie zatrzymywał procesem, deklarujemy się i obligujemy satysfakcyję zupełną w wypłaceniu onemuż sumy dekretem ostatnim trybunalskim przysądzonej obmyślić. Jako najprędsza na przyszłym sejmiku boni ordinis zostawując w sercach naszych braterskich wdzięczność i obligacyję pro civilitate tegoż w[ielmożnego] j.m. pana łowczyca, które to laudum rękami j.w. marszałka i j.w. konsyliarzów konfederacyi [k. 163v] województwa naszego podpisane, aby ad acta publica per oblatam było podane mieć chcemy. Działo się w Lublinie dnia 26 sierpnia po zaczęciu sejmiku naszego dnia 24 tegoż miesiąca roku pańskiego 1767.

Jędrzej hrabia na Tęczynie i Czekarzowicach Tarło marszałek konfederacyi w[ojewó]dztwa lubel[skiego] m.p., Konstanty z Ołtarzewa Ołtarzewski podstoli lubelski konsyliarz konfederacyi województwa lubelskiego m.p., Jacek z Stoiszyna Stoiński konsyliarz konfederacyi w[ojewó]dztwa lubelskiego m.p.

4. Instrukcja dana posłom na sejm z sejmiku lubelskiego 26 sierpnia 1767 r.

Rkp. 1. APL, CLRMO 390, k. 156–157v – indukta; w grodzie lubelskim oblatował generosus Stanisław Moszyński 26 VIII 1767 r. [feria quarta post festum Sancti Bartholomai Apostoli proxima a.d. 1767]; **Rkp. 2.** APL, CLRMO 387, k. 792v–799 – oblata.

[k. 156] Instrukcyja j.w. ichm. panom posłom województwa lubelskiego, to jest z ziemi lubelskiej j.w. j.m. panu Jędrzejowi hrabi na Tęczynie i Czekarzowicach Tarłowi staroście trześniowskiemu i j.w. j.m. panu Konstantemu Ołtarzewskiemu podstolemu lubelskiemu, z ziemi zaś łukowskiej j.w. j.m. panu Jackowi Jezińskiemu skarbnikowi łukowskiemu

i j.w. j.m. panu Janowi Kantemu Domańskiemu podczaszemu braclawskiemu, wicesgerentowi grodzkiemu lubelskiemu, z powiatu zaś urzędowskiego j.w. j.m. panu Józefowi z Stępkowa Stępkowskiemu kasztelanowi żarnowskiemu, komisarzowi wojskowemu i j.w. j.m. panu Florianowi Prawdzicowi Bielskiemu cześnikowi parnawskiemu na sejmiku przedsejmowym die 24 augusti a.d. 1767 zaczęty na sejm ekstraordynaryjny warszawski pro die 5 octobris anni praesenti determinowany dana die 26 augusti anno 1767.

1. Żądamy i obowiązuujemy ichm. p[anów] p[osłów] naszych, aby najpryncypalnie utrzymywali na sejmie przysłyłym oświadczenie od Rz[eczypos]politej, jak największej rekognicyi dla najjaśniejszej Imperatorowej⁷⁸ j.m. całej Rosji za wspaniałą przyjaźń jej, którą ku Rz[eczypos]politej pokazała przez dowody konwinkujące, których w skutkach zbawiennych i szczęśliwych dla wolności naszej doznajemy. Tudzież, aby przez Rzeczpospolitą wielowładna jej żądana była gwarancja dla zupełnej i wiecznej konserwacyi praw, wolności i prerogatyw naszych.

2. Chcemy przy tym oświadczyć wdzięczność naszą, jak mocno sobie życzymy na zawsze nie tylko w dobrym sąsiedztwie, lecz i w stałej z Najjaśn[iejszą] Imperatorową j.m. a Rz[eczypos]politą zostawać przyjaźni, mając wzgląd na jej interpozycję za grekami, dysunitami i dysydentami współbraćią i współobywatelami naszymi. Uznajemy, że z prawa należącej ubliżać im się nie należy sprawiedliwości.

3. Jako zaś j.o. księcia j.m. Karola Radziwiłła godnym i zgodnym ze wszechmiar uznaliśmy do objęcia laski konfederacyi naszej generalnej w Radomiu, życzymy sobie, żądamy i chcemy widzieć także w ręku jego laskę sejmu na dzień 5 octobra wyznaczonego, chociażby posłem nie był obrany. [k. 156v] A gdyby lub dla słabości zdrowia lub innej jakiej przyczyny tenże j.o. książę j.m. był zatrudniony, mieć chcemy ażeby j.w. Stanisław Brzostwowski starosta bystrzycki, marszałek konfederacyi generalnej lit[ewskiej] na miejscu jego laskę sejmową piastował. Dlaczego na bliskim następującym sejmie elekcyi marszałka sejmowego i podnoszenia starej laski nie będzie potrzeba, w czym j.w. posłowie referenter do innych województw mieć się mają.

4. Jeżeli przezorna w swoich rozrządzeniach i ubezpieczeniach Rz[eczypos]polita ubezpieczyła i upewniła, aby ministeria pacis bellique w jedną nie wpływały familię, zapobiegając daleko bardziej i przezorniej ustanowić prawo należy się, aby w dom i familię królewską też ministeria nie wpływały.

⁷⁸ Katarzyna II.

5. Podczas terażniejszego trzechletniego przeciągu pokrzywdzone osoby w fortunach i urzędach, aby miały sprawiedliwą nagrodę.

6. Edykta w całym narodzie po wszystkich w[ojewó]dztwach, aby ubezpieczone i udeterminowane, żeby tylko oryginalne urodzonych krwi szlacheckiej plemię decydowało interesu Rz[eczypos]politej, nie ci cisnący się intruzy do województw.

7. Cztery regimenta na asystencyję od Rz[eczypos]politej królowi j.m. pozwolone, aby przywrócone były do władzy hetmańskiej i te granic pilnowały, a król j.m. niech się kontentuje 1200 gwardyi, jak insi monarchowie.

8. Mennica w biciu szelągów, aby przestała w srebrnej zaś monecie naprawiła się i w lepszym pieniądze biła gatunku.

9. Jeżeli będzie aukcyja wojska, to edukacyja kadetów arcy potrzebna, żebyśmy gotowych swoich mieli oficerów. Jeżeliby zaś nie, to krzywda oczywista dla narodu wynika, albowiem ciż wyedukowawszy się po innych rozejdą się państwach i szukać będą służby, a jeżeliby też w domach osiadą, a na cóż ta niepotrzebna dla Rz[eczypos]politej ekspensa.

10. Z kupionego pałacu, czy pałaców, aby szła intrata do skarbu Rz[eczypos]politej.

11. Szafowanie skarbu Rz[eczypos]politej nad zamiar arbitrarie, aby za jej tylko wolą in trinis ordinibus ułożoną umiarkowane ekspendowane były.

12. Pośrednicza inter majestatem et ordines Rz[eczypos]politej władza j.w. utriusq[ue] gentis hetmanów w swoich prerogatywach poniżona, aby była przywrócona et in executione swojej jurysdykcji zostawała według opisanego praw dawnych.

13. J.w. podskarbach prerogatywy, aby były przywrócone, z tym jednak obowiązkiem, aby in omnibus munis szlacheckie [k. 157] tylko mieściły się subiekta.

14. Komisje skarbowe i wojskowe, aby cedant de sua absoluta z ubliżeniem praw dawnych autoritate. Komisja radomska, aby była reasumowana, a przynajmniej do tychże komisji, żeby byli komisarze na sejmikach boni ordinis od w[ojewó]dztw obierani i dwie onychże sądziły się kadencyje. Jedna w Warszawie dla interesów prowincyi wielkopolskiej, druga w Lublinie po skończonym Trybunale dla małopolskich interesów.

15. Trybunałów koronnych kadencyje wielkopolskiej i małopolskiej prowincyi, aby były deklarowane według opisanego konstytucyi 1726⁷⁹ i prerogatywy ziemstwa sieradzkiego i lubelskiego według tejże konstytucyi i innych dawniejszych, aby była przywrócona.

⁷⁹ *Vol. Leg., t. VI, s. 215–226.*

16. Mamy deklarację przez konstytucję sejmu convacotionis⁸⁰, że nowo uchwalone podatki kwarty sprawiedliwej i pogłównego żydowskiego miały być na zniesienie pogłównego obrócone. Za czym, kiedy też podatki są in actuali exactione, abyśmy od płacenia pogłównego byli uwolnieni.

17. Nie tylko na fortuny, ale i na sumienia nasze uciążliwie uchwalony przesłał konstytucją szelężnego i czopowego podatek⁸¹, płacenia onegoż dziesiątej zaprzysiężonej części do skarbu, aby był abrogowany, a w[ojewó]dztwa, aby miały liberam tegoż podatku ad mentem praw dawniejszych dispositionem.

18. Ichm. p[añstwo] Bruhlowie lubo mający w państwie saskim majorat, znak dystyngwowanego swojego urodzenia, originaliter jednak niewątpliwi polscy szlachta, jako rzetelne świadczą dokumenta, przez które już dawniej za dekretami genealogią ich doskonale wywodzącymi i uznającymi do sukcesyi sobie należących poprzychodzili, gdy przez prepotencyję i zawziętość, tudzież pragnienie odebrania im intrat i urzędów przez nieśmiertelnej pamięci najjaśniejszego Augusta Trzeciego łaskawie nadanych pro extrancis są poczytani. Dwóch zaś braci do żądania indygenatu tąż prepotencyją i potrzebą [k. 157v] utrzymania się przy jakiegokolwiek cześci przynajmniej intraty są przymuszeni, ażeby teraz wszyscy do prawa swojego, urzędów i intrat przywróceniu byli quam urgentissimi ichm. p[anowie] posłowie dopominać się raczą.

Jędrzej Tarło marszałek konfederacyi w[ojewó]dztwa lubel[skiego] m.p., Konstanty z Ołtarzewa Ołtarzewski podstoli lubelski, konsyliarz konfederacyi województwa lubelskiego m.p., Jacek z Stoiszyna Stoiński konsyliarz konfederacyi w[ojewó]dztwa lubelskiego m.p.

XXI. Sejmik deputacki w Lublinie, 14 września 1767 r.

1. *Laudum sejmiku deputackiego w Lublinie 14 września 1767 r.*

Rkp. 1. APL, CLRMO 390, k. 245–246 – indukta; w grodzie lubelskim oblatował generosus Stanisław Moszyński 16 IX 1767 r. [feria quarta post festum Exaltationis Sancta Crucis proxima a.d. 1767]; **Rkp. 2.** APL, CLRMO 387, k. 936–940v – oblata; **Rkp. 3.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 340–341v – kopia.

[k. 245] My rady, dygnitarze, urzędnicy i całe rycerstwo województwa lubelskiego, ziemi łukowskiej i powiatu urządowskiego, zjechawszy się na dzień dzisiejszy sejmikowy obrania deputatów na Trybunał

⁸⁰ „Kwata sprawiedliwa”, Vol. Leg., t. VII, s. 23–26; „Pogłównie żydowskie”, Vol. Leg., t. VII, s. 26–29.

⁸¹ „Czopowe i szelężne generalne w Koronie na zniesienie pogłównego i podymnego”, Vol. Leg., t. VII, s. 193–195.

Koronny prawem opisany, to jest na poniedziałek po święcie Narodzenia Najświętszej Panny Marii w roku terażniejszym przypadający, w kościele kollegiaty lubelskiej i dla przypadającej na dniu dzisiejszym w kościele o[łjców] dominikanów Podwyższenia Krzyża Ś[więtego] uroczystości, przy zagajeniu tegoż naszego deputackiego sejmiku sub vinculo confederationis pod niebytność na ten czas j.w. j.m. pana Andrzeja hrabiego na Tęczynie i Czekarzowicach Tarła star[osty] trześniowskiego, marszałka naszego konfederackiego przez j.w. j.m. pana Jacka Stoińskiego pułkownika wojsk koronnych, jako pierwszego konfederacyi naszej konsyliarza i pod laską onegoż marszałkowską, po ułatwionych civilitatis possibus j.w. kandydatów konkurencyjach, którzyby emula virtute do publicznej usługi wotowanie przez obywatelów województwa super pluralitate eligendes wymagały, a przeto i do przysięgi prawem opisanej j.w. marszałka i asesorów super realem connotationem votorum przywodziły, unanimi voto et assensu obraliśmy i uprosiliśmy do funkcji deputackiej, a to od poniedziałku po świętym Franciszku w roku terażniejszym zaczynającej się, a da Bóg w roku 1768 w dzień wigilii ś[więtego] Tomasza Apostoła kończyć się mającej na Trybunał Koronny lubelski i lwowski prowincyi małopolskiej j.w. ichm. panów Kaspra Borawskiego sędziego grodzkiego wiskiego z ziemi lubelskiej, a według alternaty z prześwietną ziemią łukowską zachowanej z tejże ziemi łukowskiej j.w. j.m. pana [k. 245v] Mikołaja na Trzcinniku Trzciańskiego cześnika ziemi łukowskiej.

Po której to elekcyi pomienieni j.w. ichm. panowie deputaci województwa naszego na tymże sejmiku naszym nieodstępnie in facie województwa naszego przed pierwszym urzędnikiem obradom naszym przytomnym, to jest w[ielmożnym] j.m. panem Mikołajem Stanisławem Kostką Nieprzeckim podsędkiem ziemskim lubelskim, tudzież przed j.w. marszałkiem i asesorami przysięgę prawem sobie opisaną wykonali in eam rotham: „ego Gaspar Borawski item ego Nicolaus Trzciański, juro, quia juste secundum Deum, jus scriptum aequitate[m] partium controversias judicabo, recognitionesque, suscipiam, divitis et pauperis, amici et inimici, civis et peregrini, discrimine sublato, neque favorem, neque odium, neque paemium, neque poenas mihi propositas curabo. Sed in judicando secundum Deum et jus scriptum, aequitate[m], partium controversias et recognitiones in his que omnibus conscientiae meae iudicium sequar et audiam aliaque negotia mihi incumbentia fideliter et pro posse meo faciam. Praktykowania żadnych kaur z nikim czynić, ani przestrogi, ani rady dawać, ani podarunków brać nie będę, tudzież jako wota na tym sejmiku na mnie dawan, ani przeze mnie, ani przez kogokolwiek z moją wiadomością, datkiem lub obietnicą ujmowane nie były et secreta iudici non revelabo juxta praesentem correcturam Tribunalis Regni judicabo, eamque

in omnibus punctis observabo, et ab aliis observari pro posse curabo, nec in electione Mareschalci a quopiam dependentiam habebō i w sądzeniu od nikogo dependować nie będę. Sic me Deus adiuvet et hac Sacra Crux Christi”.

A po wykonanej pomienionej do laudum niniejszego [k. 246] ad mentem konstytucyi convocationis anni 1764⁸² inserowanej modo supra scripto przysiędze, toż laudum rękami pomienionego wiel[możnego] j.m. pana podsędką ziemskiego lubelskiego jako pierwszego urzędnika sejmikowi naszemu przytomnego i do pierwszego do generalnej konfederacyi z województwa naszego konsyliarza, tudzież marszałka i asesorów podpisane, aby było ad acta castrensis lublinensis nieodwłocznie per oblatam podane j.m. pana marszałka naszego obligowaliśmy. Działo się w Lublinie w poniedziałek po święcie Narodzenia Najświętszej Panny Marii pierwszy, to jest dnia 14 miesiąca września roku pańskiego 1767.

Mikołaj Stanisław Kostka Nieprzecki podsędek ziemi lubel[skiej], konsyliarz do generalnej konfederacyi w[ojewó]dztwa lubel[skiego] m.p., Jacek Stoiński konsyliarz pierwszy a na ten czas marszałek województwa lubelskiego sejmiku boni ordinis deputackiego m.p., Józef z Drzewica Głuski wojski lubel[ski] przydany asesor m.p., Rajmund Jezierski komornik graniczny czer[ski], asesor przydany.

XXII. Sejmik gospodarski w Lublinie, 15 września 1767 r.

1. *Laudum sejmiku gospodarskiego w Lublinie 15 września 1767 r.*

Rkp. 1. *APL, CLRMO 390, k. 263–266v – indukta, w grodzie lubelskim oblatował generosus Stanisław Moszyński 16 IX 1767 r. [feria quarta post festum Exaltationis Sancta Crucis proxima a.d. 1767]; Rkp. 2.* *APL, CLRMO 387, k. 926–936 – oblata.*

[k. 263] My rady dygnitarze, urzędnicy i całe rycerstwo województwa lubelskiego, ziemi łukowskiej i powiatu urzędowskiego, zjehawszy się na czas prawem opisany sejmikowi boni ordinis służący na miejsce obradom naszym w kościele przewielebnych o[jców] dominikanów zwykle, nazajutrz po sejmiku deputackim i obranych j.w. deputatach na Trybunał Koronny, to jest dnia 15 września w roku terazniejszym 1767, po zagajeniu tegoż sejmiku naszego sub vinuclo confederationis w nieprzytomności pod ten czas j.w. j.m. pana Andrzeja hrabiego na Tęczynie i Czekarzowicach Tarła starosty trześniowskiego, marszałka konfederackiego w[ojewó]dztwa naszego przez j.w. j.m. pana Jacka Stoińskiego pułkownika wojsk koronnych, jako pierwszego teź konfederacyi wojewódzkiej konsyliarza pod laską

⁸² *Vol. Leg., t. VII, s. 30–33.*

tegoż marszałkowską, takowe nasze sejmikowe interesów wojewódzkich czyniemy rozporządzenie i uchwalenie.

Najprzód w interesie soli suchedniowej województwu naszemu należącej, mając uczynioną przez j.m. pana Brzozowskiego pisarza komory puławskiej remonstrację, że tejże soli wojewódzkiej w remanencie beczek 57, garcy 30,5 w komorze puławskiej zostało, tego remanentu takowy czynimy dyspartament, a najprzód mając wzgląd na uniesione przez j.w. współobywatelów naszych niżej wyrażonych uzalenie, że wioski onychże, z których publiczny podatek wypłacają w taryfie solnej nie są dołożone, jako to j.w. Głuskich i Witkowskiego wieś Wolica, także wielmożnego [Karola] Płochockiego wojskiego i podwojewodzkiego łukowskiego, wieś Biadaczka, tudzież wielmożnego [Andrzeja] Krzynieckiego, wieś Wólka do Brzeźnicy Bychawskiej należąca. Za czym niżeli do obmyślenia sposobu [k. 263v] naznaczenia na też opuszczone wioski pro semper soli suchedniowej nam przyjdzie juxta adceguatam tychże wsiów proportionem. Tymczasem in bonificationem decesus naznaczamy na rok terażniejszy z przyrzczonego remanentu na wieś Wolicę wielmożnych Głuskich i Witkowskiego beczkę 1, na wieś Biadaczkę wielmożnego [Karola] Płochockiego beczkę 1, na wieś Wólkę Brzeźnicką w[wielmożnego] [Andrzeja] Krzynieckiego beczkę 1, tudzież in vim gratitudinis pro continua sedulitate w interesach wojewódzkich j.m. pana Szymona Zagórskiego wiceregenta gro[dzkiego] lubel[skiego] beczkę 1, garcy 30,5 dla wielebnych o[jców] dominikanów, w których kościele sejmikujemy beczek 10, dla wielebnych o[jców] karmelitów w mieście beczek 8, dla wielebnych o[jców] bernardynów lubel[skich] beczek 5, dla wielebnych o[jców] kapucynów lubel[skich] beczek 3, dla wielebnych o[jców] reformatów lubel[skich] beczek 3, dla wielebnych o[jców] bonifratrów lubel[skich] beczek 3, dla wielebnych p[anien] bernardynek lubel[skich] beczek 3, dla wielebnych p[anien] karmelitanek przy ś[więtym] Józefie beczek 3, dla sióstr miłosiernych ś[więtego] Łazarza beczek 3, dla wielebnych panien karmelitanek pod tytułem Niepokalanego Poczęcia beczek 3, dla wielebnych o[jców] bernardynów józefowskich beczek 3, dla wielebnych o[jców] reformatów soleckich beczek 3, dla wielebnych o[jców] reformatów kazimierskich beczek 3.

Doświadczając oraz dostatecznej pilności w punktualności j.m. pana Brzozowskiego pisarza komory puławskiej w wydawaniu soli na w[oję] wództwo nasze ze skarbu należącej, onemuż in vim gratitudinis z obowiązkiem dalszej dla w[oję]wództwa naszego usługi, od każdej beczki soli po 0,5 tyńfa podwyższamy, naznaczamy i przy odebraniu soli wypłacać deklarujemy. Pomienioną zaś sól remanentową przez terażniejsze laudum dyspartamentowaną [k. 264] wyżej wyrażeni competitores od dzisiejszej daty in spatium niedziel czterech praerio solaris odebrać z komory

puławskiej powinni sub amissione onejże. Generalnej dystrybuty soli na całe województwo należącej, tenże sam czas jako i w przeszłych latach naznaczamy, to jest die 1 novembris w roku niniejszym zaczynać się mający, a przez niedziel sześć trwać powinien.

J.m. pan Stanisław Moszyński plenipotent województwa naszego, wyjedna asygnację ze skarbu koronnego na sól województwu naszemu należąca, a po skończonej dystrybucie z j.m. p[anem] Brzozowskim pisarzem komory puławskiej kalkulację wydania tejże soli uczynić oneż z remanentem jaki by się znajdował na przyszłych da Bóg sejmikach województwu naszemu remonstrować, tudzież innym obowiązkiem na siebie przez dawniejsze lauda włożonym zadosyć uczynić powinien będzie. Dla którego to j.m. pana plenipotenta coroczne solarium przez dawniejsze laudum naznaczone po złp 500 deklarujemy i do wypłacenia onegoż ichm. egzaktorów podatku szelężnego i czopowego z miasta Lublina obligujemy. Egzakcja tegoż podatku przez wielmożnych [Stanisława] Nieprzeckiego i [Ignacego] Suchodolskiego kontynuowana być powinna według laudum przeszlorocznego jeszcze przez rok jeden, to jest die 1 septembris anni 1768. Której to egzakcyi ciż ichm. panowie egzaktorowie zadosyć czynić powinni według opisanego per lauda anteriora. Co zaś należy do płacenia pomienionego podatku z browaru starościńskiego, o które różne dotąd wynikały dyskusyje, osobliwiej z okoliczności przystawienia egzekucyi z garnizonu zamkowego i temuż garnizonowi przez dawniejsze lauda po 1000 złp na rok postanowionego płacenia, znosząc tedy i ułatwiając wszelkie kontrowersyje, niniejszym laudum postanawiamy, aby z przerzeczonego starościńskiego browaru [k. 264v] prawem od każdego waru piwa po złp 4 i groszy 12, a od 1000 kwart gorzałki po złp 10 ad errarium województwa wypłacano i w kalkulacyjach likwidowano, a to tak na przyszłe lata jako też od czasu ostatecznie uczynionej z pomienionego browaru kalkulacyi. Z garnizonu zaś zamkowego lubelskiego do egzekucyi podatku wojewódzkiego na każdą egzaktorów rekwizycyję żołnierze przystawieni być powinni i z tejże egzekucyi nie schodzić, tylko za wyraźnym ichm. egzaktorów rozkazem. Także płacenia 1000 złp dla pomienionego garnizonu j.w. starosta pretendować nie powinien, kontentując się defalkowaniem i redukowaniem kwoty z browaru swego i od gorzałki płacić powinien praesenti laudo według dawniejszych zwyczajów, kwitów, rejestrow, postanowionym.

Interesów wiel[możnego] Władysława Iżyckiego łowczyca łukowskiego, przeszłymi laudami asekurowanemu i dekretem trybunalskim utwierdzonemu, takową wynajdujemy i postanawiamy satysfakcyję, że po skończonej w[ielmożnego] [Ignacego] Suchodolskiego i [Stanisława] Nieprzeckiego egzakcyi w roku da Bóg przysłym 1768 a die

1 seprenbris na rok jeden tę egzakcyję szelężnego i czopowego pomienionemu w[ielmożnemu] j.m. panu Iżyckiemu praesenti laudo konferujemy. Przez którą to egzakcyję pomieniony w[ielmożny] j.m. p[an] [Władysław] Iżycki, sumę 6575 złp dekretem ostatnim trybunalskim wyrażoną i przyśadzoną, bez żadnej jednak prowizyi, której tenże w[ielmożny] jaśnie pan [Władysław] Iżycki motivo bone merendi w afektach braterskich nie pretenduje i onejże odstępuje, odebrać sobie powinien, nie pretendując oraz żadnej bynajmniej pro munere exactionis pensyi. Po skończonej zaś tejże jednorocznej egzakcyi z onejże solita praxi kalkulacyję uczynić praesuperantem proventum [k. 265] ad errarium województwa importować, czyli juxta dispositionem wypłacić tenabitur.

Interes w[ielmożnego] Andrzeja Głuskiego przeszłorocznym laudum opisany i asekurowany, że jeszcze skuteczniejszej zupełnej nie zastał satysfakcyi, za czym etiam laudo praesenti obligujemy i obowiązujemy te rażniejszych ich. p[anów] egzaktorów, aby z prowentów podatkowych temuż w[ielmożnemu] Andrzejowi Głuskiemu uczynili satysfakcyję, zapatrzwszy się na dekret per delegatos antenori laudo ferowany, do którego napisania pomieniony w[ielmożny] Andrzej Głuski registra i dokumenta wszelkie produkować i pisarzowi sądowemu komunikować jest obligowany. A jeśliby tegoroczna podatkowa importancyja na satysfakcyję w[ielmożnemu] Andrzejowi Głuskiemu ex monte praemissi decreti nie wystarczała, tedy resztującą kwotę z przyszłej da Bóg egzakcyi w[ielmożny] [Władysław] Iżycki wypłacić ma, jeśliby percepta prowentowa sumę temuż wielmożnemu [Władysławowi] Iżyckiemu należącą przewyższała.

Co się zaś tycze innych wielorakich ichm. obywatelów województwa naszego z swoimi pretensjami i sumami konkurencyi, a mianowicie w[ielmożnych] Trzcіńskich, w[ielmożnego] Antoniego Trzcіńskiego wojskiego lubel[skiego], sukcesorów za funkcycję komisarską pensyi należącej dopominających się, tudzież w[ielmożnego] Borzęckiego za pogorzeltwo bonifikacyi pretendującego, w[ielmożnego] Jacka Iżyckiego i ichm. Zabielskich, Romualda Janiszowskiego dworzanina skarbu koronnego, Tuszowskich, Szczygielskiego, podobnie z swoimi pretensjami i procesami otrzymanymi ad errarium województwa konkurujących, a najszczerzej tych kredytorów, których sumy per legationem officii castrensis lublinensis nexu anterionem laudorum są wylikwidowane, żądając tymże wszystkim ichm. współobywatelom [k. 265v] naszym dostateczną uczynić satysfakcyję i od wielorakich całe województwo uwolnić i oczyścić impertycyi.

Obmyślenie generalnego na całe województwo podatku na najpierwszych sejmikach deklarujemy, tak aby tenże podatek na całą do kilkudziesiąt tysięcy wynoszącą mógł wystarczyć satysfakcyję uchwalonej przez

dawniejsze lauda z miast i miasteczek całego województwa szeleżnego i czopowego. Podatek, że per temeram renitentiam tychże dóbr posesorów w należytej i dostatecznej dotąd nie został egzakcyi, o co się in publicia facie województwa naszego wielmożni egzaktorowie do tychże egzakcyi uproszeni, to jest wielmożni Ignacy Iżycki łowczyc i Marcin Ryszkowski wicesgerent grodzki łukowscy uskarżali, za czym tymże ichm. p[anom] egzaktorom praesenti laudo praeommittimus, ażeby pomienioną egzakcyją a renitentibus etiam per viam juris, czyli w grodzie, czyli w Trybunale z rejestru fisci windykowali, a z dostatecznej egzakcyi na którymkolwiek najpierwyszm sejmiku kalkulacyję uczynili. Cokolwiek zaś in litis expensas erogować będą, to onymże województwo nasze mediante comprobatione bonifikować deklaruje. Interes w[ielmożnego] Felicjana Gorzkowskiego komornika ziemskiego radomskiego dekretem trybunalskim feria sexta post domenica laetare quadragesimalem proxima anno praesenti 1767 ad affectus fraternes odesłany względem sumy 4 tys. za funkcycję poselską niegdy j.w. [Józefowi] Gozdzkiemu staroście grabowieckiemu naznaczonej, zachodzący po śmierci tegoż j.w. starosty grabowieckiego przez j.w. [Bernarda Stanisława] Gozdzkiego terażniejszego wojewodę podlaskiego, pomienionemu w[ielmożnemu] [Felicjanowi] Gorzkowskiemu cedowany, wieloma latami [k. 266] zamilczany, a przez pomienionego j.w. starostę grabowieckiego najmniejszą do województwa rekwizycją niepoparty do dalszej rezolucyi.

Po uspokojeniu istotniejszych kredytorów wyżej wspomnianych zostawujemy tymże naszym terażniejszym laudum, zlecamy i obowiązuujemy j.m. pana Stanisława Moszyńskiego plenipotentą województwa naszego, aby się dopominał u w[ielmożnego] j.m. pana Marcina Skosia Sobieszczańskiego przeszłego plenipotentą województwa o oddanie wszelkich ksiąg, rejestrów i dokumentów do interesów wojewódzkich należących seu totius archivi mediante ejusdem per seriem et summaria conscriptione, której to satysfakcyi pomienionej w[ielmożny] [Marcin] Sobieszczański wzbraniać ullo titulo nie powinien, rezerwując sobie należącą od województwa pensyi dopomnienie.

Co należy ad servandum bonum ordinem w prześwietnej ziemi łukowskiej, taż ziemia łukowska jako w roku przeszłym do dystrybuty soli uprosiła w[ielmożnego] j.m. pana Karola Płochockiego wojskiego i podwojewodzego ziemi łukowskiej na rok terażniejszy, tak stosując się do pomienionego laudum tegoż w[ielmożnego] pana wojskiego do dystrybuty soli uprasza, ażeby w[ielmożny] j.m. pan dystrybutor nieodwłocznie sól suchedniową w Łukowie in loca solita praxi wydawał, dyspozycyje zaś względem czopowego i szeleżnego do dalszego czasu odkładamy. A że niektórzy ichm. ziemianie mając laudami naznaczone sobie do wypłacenia

sumki, dotąd nie są uspokojeni, więc tychże ichm. do kalkulacyi egzako-
rów odsyła.

Działo się na miejscu obradom [k. 266v] naszym zwyczajnym naza-
jutrz po sejmiku deputackim, to jest we wtorek dnia 15 miesiąca września
roku pańskiego 1767.

Jacek Stoiński pierwszy konsyliarz, a na ten czas marszałek wojewódz-
twa lubelskiego sejmiku boni ordinis, Józef z Drzewice Głuski wojski
lubel[ski], asesor m.p., Rajmund Jezierski komor[nik] graniczny czerski,
asesor.

XXIII. Zjazd konfederacki w Lublinie, 21 kwietnia 1768 r.

*1. Akt przystąpienia do konfederacji barskiej szlachty w Lublinie
z Józefem Rojewskim na czele z 21 kwietnia 1768 r.*

Rkp. 1. BŁop, rkp. 1385, k. 1–3v – kopia⁸³.

[k. 1] Annus Domini 1768.

Anni hinc in turbido Rei Publicae Polonae suum ^{a-a} principium et eo
luctuosio orthodoxis, quo veheimentius hedero doxororum desideria cum
maxima nostra catholicae religionis in juria per expositas commissarios
tractaband et detinebant ed quidem tum absoluti ut quod libuit locu isse
debuexit reges ponenti illustrissimo d[ominus] [Nikołaj] Repnin magno
et plenipotentii legalo Russiae interea temporis Moschos grossabant et
apptineband nobilitatem Polonem maximi eos qui sensui eorum contrarii
videbant hisci post abceptos et sublatos in captivilem Regni proceres su-
pra notatos comitia suspensa sunt usque ad diem 1 februarii reassumpta
eadem die et iterum ad diem 5 revocata et continuata donec poena et ma-
teria dissidentium decusa [--] a prima comitiorum limitatione tam senato-
res quam nuntii terrestres Varsaviae detinebant nec dimit-debant agredi
Varsaviae praeter paucos Moschovitis discessum negantibus, qui tamen
agressi sunt Varsaviae ad tempus illis a Regio Licentia data est.

Reassumptis die 5 februarii comitque perlecta [k. 1v] sunt nova statu-
ta et decisa inter dominos commissarius plenipotentes nemini contradice-
re vel se opponere promiscum est hinc nonnullis ^{a-a} audiendo absurda et
S[anctum] Religioni praeiuditiosa protestabund et disceperunt Varscaviae
dissolutis comitiis et confaederatia ^{a-a} sive generalis illa per Moschos coac-
ta dissoluta est.

Die 18 januarii. Illustrissimus et reverendissimus dominus [Michał]
Krasiński episcopus camen[censis] personatus in vesta militari cum altero

⁸³ Kopia dziewiętnastowieczna, zawiera liczne puste miejsca i niepełne wyrazy, wskazujące na
problemy kopisty z odczytem dokumentu stanowiącego jej podstawę.

[--] [Jakub] Hankiewicz, qui legationem ^{a-a} ad Portam Othomanicam per solvit ad nos divertit et in contu nostro duobus [--] eodem habitu discessit [--] trastaturus apud caesarem de negotis oppressa Reipublicae Polonae, quo etiam feliciter opulit.

Die 22 martii transeuntes per Lublinum Varsaviae Moschovitae [--] Lublini quarum quidem a gvardiae militibus hic protuns existentibus [--] grati excepti sunt praetes alias iniurias quas Moschovitae a gvardiae milite perferre coacti sunt uni une dorsus est transfixus ita ut die sequenti obicerit, alter bombardam per caput et duosum exceptus ita ut in partes suam gvardiae concesserit hinetam alii alia generositatis gvardiacae exerti sunt documenta. Dum itaque mediis februarii comitia et confederas Varsaviae soluta sunt. Nonnulli ex mali contentis segregarunt se Barium in Podolia ad limitis Turciae et ibidem novam inchoarunt confederationem pro fide et lege et noncuparunt se equites S[ante] Cruicis eo quod in vexillo uno Christum Crucifixum et in altero effigies B[eatissimae] V[irginis] Mariae gratiosae praeseferabant ipsique omnes in veste cruce signati apparebunt. Horum lucess erant illustris [k. 2] et m[agnifici] dominus [Michał] Krasiński succamensique rosanensis et germanus illustrissimi episcopi ca[menensis] alter vero illustris m[agnifici] dominus Josephus Pułaski capitaneus varscensis. Hi utroque suas literas singilatim in publicum prodidere invitando grassam nobilitatem ut si illis jungeret et [--] dei et liberatem patriae vindicarent post positis omnibus tam fortunae quam vitae periculis sperantes sibi a domino exercituum infallibile adiutorium est caelo affuturum. Post quam rumor hic confaederationis novae Varsaviam usque pertransisset. Celebratum est super hoc negotio senatus consilium varii in varias abicere sententias: alii confaederates hos pro rebellibus [--] et ut in tales animadvertendum [--] suis et auxiliaribus capiis videlicet Moschovitis alii senior dabant consiliae ut videlicet per delegatos interrogentii, quem infinem sese confaederassent nec consentire volebant ut miles Moschovitie que ad hoc negotium adhiberet. Huius sententiae fuerunt n[umero] 12 inter quos principario res celes principes [August] Czartoryski [palatinus] russiae celmus princeps [Stanisław] Lubomirski m[agnificus] marschal[cus] Regni Rusineus, [Andrzej] Młodziejowski episcopus posnaniae et cancellarii Regni et alii novem. Ex parte opposita numerabant contra confaederatos vota 17 praevaluere tomen pauciores et juxta eorum septentiam destinati et delegati sunt duo ex ocidine equestri videlicet illustris ac generosus dominus [Andrzej] Mokronowski et illustris ac generosus dominus [Celestyn] Czaplic succamerarius luceoriensis.

Hi die 7 aprilis in hoc negotio transibant Varsaviae Barium ad interrogandum confaederatos de causa et motivo cuius nexi ^{a-a}.

Die 8 aprilis hic Lublini capite plexi sunt duo [--] tertius vitae donatii eo quad fidem christianam [k. 2v] amplexus sit traditus est infaestis instruendus causae suplicii haec fuit hi cum essent accrique conducti sunt a^{a-a} judeo mercatore quem cum percunioiorem advertissent ad silvam veniendo plagis lethalibus ipsum afficiunt qui se exanimem simulans et mortuum devectus est a^a Lublinum hic primo revixit et narravit quid sibi in viae contigissent et qui homicidae sui essent moc capti et Judicis traditi in gas mentis fassi sunt culpam [--] in duritia cordis permanentes capite mulctati sunt et perierunt caedavera eorum a Judaeis sublata sunt et sepulla.

Die 9 aprilis sub data 27 martii in Rozwadowie A. R. P. visitatos provinciae missil literes [--] futuri capitaneali generalis Romae celebrandi die 20 maii anno currenti inqua ex a^a fratres ad comprehendendum et in vocandum a^a ilium, ut ad gloriam suam augendam in [--] electoribus lumen ad cognoscendum quem ipsa eligerit.

Eadem die ab illustrissimo officiali generali cracoviensi missum est per diaecesim processus indicens [--] pro felicitate Reipub[licae] et pro incalmitate a^a praesulis et aliorum in delentione Moschovitica manentium singulis diebus exposito in [--] cum prosa: O salutaris hostia: Litaniae OO. SS. Oratis Urbani VIII anteoculos tuos. Sancta Maria succurre. De pacem domine cum [--] Deus refugium nostrum. Collecta in missis Deus a^a refugium. Deus omnium fidelium pastor et defende quaesumque domine a^a inchoatae sunt hac supplicationes a die dominica in albis.

Paucitati fratrum laicorum In hoc conventu necessariorum adjunctus est extra tempus G. Florentianus [k. 3] ex [--] rywaldensi qui die 20 martii advenit tradibusque ei hortus ex colendus et custrodiendus.

Die 18 aprilis celebravimus anni versarium obitus [--] fundatoris nostri huius [--] prout singulis anni celebrari solet.

Die 20 aprilis quidam m[agnifici] dominus Josephus Rojewski dapiferides urzedoviensis (cujus Bonae Sobienowice 2 mili Lublino distant) tempore judiciarum castrensiarum quae tum juxta suam cadentiam tertio ab hinc die agebant a^a venis Lublinum a^a horam 4 cum 50 rusticis ex suis pagis armatis bonis baculis et fustibus et aliquot nabilibus cui ingresso in civitatem plures se adjunxerunt nobiles primae adiverunt ecclesiam dominicanorum in urbe ante fores ecclesiae rustici suos deposuere justes, quos venus frameatii custodiebat, tandem experiarunt ut librum S[anctae] Crucis exponet et cantet veni [--] sub suum praesidium, quo cantato omnes expansis manibus orabant finitam oratione exiverunt de templo omnes rustici cum furtibus remanserunt in sua lapidea (quae contigna est ecclesiae domini canonini) nobiles vero equilantium associarant se plures et plures ita ut eis ceter 60 omnium ingressi castrum judicia juxta confaederationis

tenorem irrita volicerunt et affecerunt, tandem facta manifestatione quod se conjungant cum generali confaederatione retustantem officialem id est susceptantem minis adegerunt ut manifestatem suscipiat ad acta et jam pridem universale a confederatione barensi missum et non dum inscriptum inscribi fuerunt. Qua caeremonia per acta ad juramentum [k. 3v] discenderunt, cuius rota et tenor errat sequens: Ja NN przysięgam panu Bogu wszechmogącemu w Trójcy Świątej jedynemu, Najświętszej Maryi Pannie zawsze niepokalanie poczętej i wszystkim świętym patronom [--] i tobie głowo kościoła chrystusowego, Ojczy Świąty papieżu rzymski na to jako wiary świętej katolickiej nie odstąpię, ale aż do utraty ostatniej życia mego bronić jej sercem i orężem będę, aż do zupełnego jej w moim kraju ucalenia i ugruntowania. Tak się zaś obowiązuję tą przysięgą, że mię żaden spowiednik od jej złamania uwolnić nie może, jeźlibym przeciwko temu sprzysiężeniu i wyżej wyrażonym punktom złośliwie wykroczył, niech mię Pan Bóg w Trójcy Świątej jedyny, któremu przysięgam potępić i jego męka, na którą przysięgam i święta ewangelia.

Hoc juramento per dominum marschalcum [Józef] Rojewski expleo omnes praesentes juracunt, etiam ipse susceptans evactus est jurare.

Tandem praesidium castrense capitaneale ad obsequendum sibi persvaserunt, quorum evicites 20 erant exceplo capitaneo qui hac die efugit [--] die id est 21 quod Regii militis hic reperiebant abrepti sunt ad partes confaederatorum numerus omnium sexaginta non excedebant evaserunt [--] numero 12, qui se subercuxerunt et varsaviam abierunt. Eadem die 21 civitatenses juramentum.

^{a-a} *Puste miejsce.*

XXIV. Sejmik przedsejmowy w Lublinie, 26 września 1768 r.

1. *Uniwersał króla Stanisława Augusta z 12 sierpnia 1768 r. zwołujący sejmiki poselskie*

Rkp. 1. *APL, CLRMO 395, k. 314–316v – oblata; w grodzie lubelskim oblatował generosus Andrzej Osmolski 31 VIII 1768 r. [feria sexta in crastino festi sancti Agidij Abbatis a.d. 1768].*

[k. 314] Stanisław August z bożej łaski Król Polski, Wielki Książę Litewski, ruski, pruski, mazowiecki, [k. 314v] żmudzki, kijowski, wołyński, podolski, podlaski, inflancki, smoleński, siewierski i czernihowski.

Wszem, wobec i każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy, mianowicie wielmożnym urodzonym senatorom, dygnitarzom, urzędnikom ziemskim, grodzkim i całemu rycerstwu województwa lubelskiego, uprzejmie ^ai wiernie^a nam miłym przy ofiarowaniu łaski naszej królewskiej do wiadomości podajemy.

Wielmożni, urodzeni, uprzejmie i wiernie nam mili. Wyrazić tego dostatecznie nie możemy, jak nam to przykro jest stawiać przed oczy

uprzejmościom i wiernościom waszym terażniejsze okoliczności, które wskroś przenikają ojcowskie nasze serce, zawsze do narodu tego przywiązane, między którym w równości urodzeni i wychowani, po tym za boskim [k. 315] zrządzeniem wolnymi głosami do władania jegoż berłem na tron Królestwa tego jesteśmy wyniesieni, jemuż w miłości i szczerości Bogu wszystko widzącemu najlepiej znajomej panujemy. Milczeniem jednak przychodzić przyczyny i środki, które po wielu województwach słodki pomieszały pokój i wewnętrzne poruszywszy bezpieczeństwo, w najprzykrzejsze całe królestwo nasze wprawują nieszczęśliwości, jedynie do Boga zastępów wzdychając, żeby nam wszechmocną przestał grozić, a błogosławić zaczął ręką. Spodziewamy się po nie więcej gorliwych, jak rozumnych obywatelach tej Rzeczypospolitej, że w trzech stanach zgromadzeni bez przewencyi losy ojczyzny poznawać i o nich zaradzać zechcą. Na ten więc koniec, pragnąc za życia dobrej pory w czasie przypadającego ordynaryjnego sejmu [k. 315v], tenże podług konstytucyi ostatniej⁸⁴ na dzień 7 miesiąca listopada w tym roku, tu w Warszawie składamy.

Sejmikom zaś po województwach, ziemiach i powiatach na miejscach zwyczajnych dzień 26 miesiąca września, a generałowi ziem pruskich dzień 10 miesiąca października, na miejscu także prawem opisanym naczynamy i determinujemy.

Wszystkich za tym tej ojczyzny synów po ojcowsku napominamy, aby na ten sejm przyszły spośród siebie obrali posłów ojczyznę i prawa jej kochających, potrzeb krajowych dobrze wiadomych, w czynnościach doskonałych, w czułości, ostrożności i miłości powszechnego dobra doświadczonych, a do interesu i parcjalności nieprzywiązanych.

Bynajmniej tedy nie wątpimy [k. 316], że zacne województwa, ziemie i powiaty instrukcjami urodzonych posłów swoich tak obowiązują do roztropnego i dokładnego wraz z nami na przyszłym sejmie pracowania, aby pożądanego dobra, pokoju i szczęśliwości na przyszły czas nie wzruszone z tego naszego sejmowania wyniknęły skutki. Czego jako usilnie żądamy, tak uprzejmościom i wiernościom waszym na tym obywatelskim każdego województwa, ziemi i powiatu sejmikowym zjeździe, Ducha Świętego przytomności oraz zdrowia dobrego i wszelkiego powodzenia życzymy.

Który to uniwersał nasz, aby do wiadomości wszystkich przyjść mógł, po grodach, parafiach i miejscach zwyczajnych publikować zlecamy. Dan w Warszawie dnia 12 miesiąca sierpnia roku pańskiego 1768 [k. 316v], panowania naszego 4 roku.

Stanisław August król

Antoni Sikorski J.K.M. i pieczęci wielkiej koronnej sekretarz m.p.

⁸⁴ *Vol. Leg., t. VII, s. 297.*

Znajdujące się w Zbiorze Popielów wykazy wybranych posłów nie zawierają informacji o przedstawicielach województwa lubelskiego. Zdając sobie sprawę z ich nieoficjalnego charakteru, trudno jednoznacznie rozstrzygnąć czy sejmik lubelski, ze względu na sytuację panującą w kraju nie odbył się w ogóle czy też nie wybrano na nim posłów⁸⁵.

^{a-a} *Dopisane na dole strony pod tekstem.*

XXV. Sejmik konfederacki w Lublinie, 3 lipca 1769 r.

1. *Uniwersał marszałka związkowego i generalnego regimentarza konfederackiego Józefa Bierzyńskiego zwołujący sejmik szlachty lubelskiej z 30 czerwca 1769 r.*

Rkp. 1. APL, CLRMO 397, k. 415 – oryginał.

[k. 415] Józef na Bierzynie Bierzyński podstoli nowogrodzki, prześwietnej konfederacyi województwa sieradzkiego i wojska koronnego związkowy marszałek, tudzież prześwietnych sprzymierzonych i w jedno ogniwo złączonych województw, księstw i ziem generalny regimentarz.

Wiadomo czuć j.o. j.w. ichm. senatorom, dygnitarzom, urzędnikom ziemskim i grodzkim i całemu rycerstwu prześwietnego województwa lubelskiego do wiadomości podaję, iż w terażniejszych czasach narodu uciemżonego, gdy nam sprzymierzonym obywatelom najwyższy rządca udziela do pełnienia czynności ojczyźnie potrzebnych i abyśmy to nieprzyjacielom okazali, że duch przodków naszych w skrytości serca utajony wzbudza w nas męstwo do ratowania pochylonych wiary świętej i wolności narodowej przez antecesorów dla nas dotychczas krwawo utrzymanych.

Więc abyśmy w istocie samej to dzieło ojczyźnie użyteczne wypełnić nie zaniedbali, imieniem wszystkich braci z nami sprzymierzonych wzywam i was życzliwi ojczyźnie prześwietnego województwa lubelskiego i ziemi łukowskiej obywatele, abyście do obozu pod Lublin w niedzielę, to jest 2 lipca po południu przybyć raczyli. To wasze przybycie nie tylko nam sprzymierzonym, ale i wszystkim dobrych myśli patriotom będzie znakiem żeście życzliwi ojczyźnie synowie. Które to moje wzywianie, aby prędzej do wiadomości prześwietnego województwa lubelskiego i ziemi łukowskiej przyszło, do akt grodzkich podać dysponuję i dla zupełniejszego waloru przy wyciśnieniu pieczęci konfederackiej podpisuję się. Działo się w obozie pod Dzierzkowicami dnia 30 miesiąca czerwca roku pańskiego 1769.

⁸⁵ AGAD, ZP 122, s. 369–370; *Chronologia sejmów*, s. 294; W. Bednaruk, *Sejmiki lubelskie*, s. 407.

Józef Bierzyński marszałek województwa sieradzkiego i wojsk koronnych regimentarz generalny, województw, księstw i ziem złączonych m.p., Tomasz Łoza Dubowski konfederacki i związkowy sekretarz m.p.

2. *Laudum sejmiku konfederackiego w Lublinie 3 lipca 1769 r.*

Rkp. 1. APL, CLRMO 397, k. 400–401 – indukta; **Rkp. 2.** APL, CLRMO 396, k. 230–233 – oblata, w grodzie lubelskim oblatował generosus Michał Storc, 3 VII 1769 r. [feria secunda in crastino festi Glorissima Virginis Mariae a.d. 1769]; **Rkp. 3.** AGAD, APP 313, t. 4, s. 213–216 – kopia.

[k. 400] My rady dygnitarze, urzędnicy, obywatele prześwietnego województwa lubelskiego i ziemi łukowskiej, zjechawszy się na miejsce obrad publicznych za uniwersałem j.w. Józefa na Bierzynie Bierzyńskiego podstolego nowogrodzkiego prześwietnej konfederacyi województwa sieradzkiego i wojska koronnego związkowego marszałka, tudzież prześwietnych sprzymierzonych i w jedno ogniwo złączonych województw, księstw i ziem generalnego regimentarza, na dniu 30 miesiąca czerwca w roku terażniejszym w obozie pod Dierzkowicami datowanym.

Za powodem i dyrekcją temuż od prześwietnego województwa lubelskiego powierzoną, nieskończone wszech rzeczy rządcy Bogu uczyniwszy dzięki, a nieśmiertelną temuż j.w. j.m. panu Józefowi Bierzyńskiemu związkowemu wojska koronnego i województwa sieradzkiego marszałkowi za tak waleczne okazane koło dobra pospolitego dzieła, w szczególności zaś za daną województwu naszemu w tak niezliczonych uciemiężeniach zostającemu, że na obronę już wydartych najpryncypalniejszych kraju naszego wiary i wolności fundamentów, żadnego prawie sposobu dać nie mogącemu, pomoc i wsparcie tak, iż obumarłe pierwszych rad naszych do chwalebnie zaczętej prześwietnej konfederacyi barskiej początki⁸⁶, ożywione zostają w sercach nawet potomków naszych.

Zapisawszy wdzięczność od tego, który nam życie i wierność oznaczył, zaczynać umyśliliśmy rok 814 [sic!] zaszczebania w kraju naszym wiary świętej katolickiej rzymskiej już kończący się nieprzerwanie w jednostajnym utrzymaniu przez nieodrodną teję wyznawców zostający. Gdy filarem, krwią przodków naszych nabytą wolnością zostawał wspartym tak dalece, że żadne przeciwne burzące odszczepieńców zamachy w niczym ubliżyć ani nadwzględzić nie potrafiły, aż dopiero wygórowana niektórych współwłasnych krajowych mieszkańców nie już dobrych ojczyzny synów duchem tylko chciwości i łakomstwa tchnących, jednomyślnie z dawną czuwającym na uskarżenie i z gruntu wyniszczenie w ojczyźnie naszej

⁸⁶ Odniesienie do zawiązanego w kwietniu 1768 r. związku szlachty lubelskiej z marszałkiem Józefem Rojewskim na czele, który później został rozwiązany. Szerzej o sytuacji w województwie na tle wydarzeń w kraju pisał W. Konopczyński, *Konfederacja barska. Przebieg, tajemne cele i jawne skutki*, t. 1, Warszawa 2017, s. 82–83, 90, 190, 262, 326–327.

wiary i wolności, nieprzyjacielom trzymającym ambicja od nastąpio-nej szczęśliwie nam panującego najjaśniejszego Augusta Trzeciego króla śmierci wyrócone i w jarzmo niewoli podawać zaczęła. Czego jawne są dowody we wszystkich nowo stanowionych prawach subtelnie napisane, a tysiącami niewinnie wylanej krwi braci naszych [k. 400v] uskutkowane i dotąd jeszcze w tych, którzy są jadem nienawiści ku wierze i wolności, lubo w tych wypielegnowani, napojeni chwalone, a prawdziwie utrzymującym krew życia, fortuny, honory azardującym naganne.

A jak rzecz nieznośna, tak krytyczną kraju swego słychać chwilę, a dopieroż doznawać, liczyć się przez antecesorów i przodków swoich szczęśliwymi w wierze i wolności jednostajnych mieszkańcami. A na sobie wydarcie tychże ponosić i czyliż być powinno za prawo jedno dla wszystkich, że z między tylu milionów ludzi wiarę, wolność utrzymujących, najmniejsza cząsteczka odstępców lubo współmieszkańców jedność z nieprzyjacielem trzymających, aby wiarę i wolność z Polski wykorzeńić, a jedyne prawo niewoli i podług widzimisię trzymanie wiary ustanowić nie jest już mówić lecz czynić i trzymać jak rzecz niepodobna tak nigdy nie powinna.

Ocucony polski naród w prawdziwych utrzymywacielach wiarę i wolność kraju swego gwałtownymi współmieszkańców i nieprzyjaciela krokami, a ocucony duchem światła wiary, duchem rozumu, duchem gorliwości ocucony jedynym instynktem i miłosierdziem boskim. Podniesiona nigdy niewychwalona przez właściwie kochających wiarę i wolność synów w imionach j.w. [Michała] Krasieńskiego podkomorzego rózańkiego, [Józefa] Pułaskiego starostę wareckiego, [Joachima] Potockiego podczaszego W. Ks. Litewskiego, na utrzymanie praw narodowych przy wierze i wolności, konfederacja barska zagrzała dobrze wierzących i wolność kochających obywatelów krajowych do jednomyślności.

Do której województwo nasze lubelskie wraz z ziemią łukowską przystąpiło i za marszałka j.w. [Józefa] Rojewskiego stolnikowicza urzędowskiego in omni forma obrało. Lecz cieszyć się długo wydzierca wiary i wolności umyślnie przez niektórych może współobywatelów lub tylko w naszym województwie mieszkających wojska rosyjskiego nieprzyjacieli nie pozwolił. Szturmem na miasto Lublin sprowadzony, wydarszy z ksiąg tak zbawienne czynności, a akta sprawujących w więzieniu za przyjęcie trzymawszy. Stołeczne miasto Lublin nawet świątynom boskim nie przepuszczając w perzynę obrócił, obywatelów tyrańskimi pogonił sposobami, do recesów czynienia gwałtownościami przymuszał, niektórych zaś dotąd jeszcze u siebie w więzieniu trzyma. Namiestnikom chrystusowym na wzgardę ich charakteru postępując, okrutnym tyranem okazał się, a ustawicznymi przechodami swymi, tak całe nasze województwo lubelskie [k. 401] i ziemię łukowską, tudzież miasto stołeczne Lublin uciemieżył,

zniszczył, że sposób do ratowania się we wszystkim odebrał. I teraz powtórnie, dla wydarcia od zakonnych osób kontrybucyi, też same bić, mordować, do armat przykuwać nie zaniedbał. Prócz tych zaś wyrażonych okrucieństw inne niezliczone poczynił o podobnychże w innych województwach i tym jeszcze bardziej i srożej poczynionych zgwałceniem nawet Bogu poświęconych osób wiadomości podał. Których nie mogąc dalej wycierpieć, mając nad wszystkie dostatki za najpierwszy cel utrzymania wiary i wolności, będąc wspartymi siłami i pomocą wojska komputowego i związkowego, pod komendą generalną j.w. [Józefa] Bierzyńskiego zostającego.

Odzywając w roku przeszłym jednomyślnie uczynioną konfederacyję, a we wszystkim stosując się do barskiej, powtórnie konfederujemy się, sprzymierzamy i przysięgamy się w jeden węzeł jedności, ze wszystkimi obywatelami tak Korony Polskiej, jako W. Ks. Litewskiego i przyłączonych prowincyi łączymy się. Krew życia, honor, fortuny nasze na obronę wiary i wolności, na zniesienie praw nowostanowionych, gwarancyi azardować oświadczamy się i inne województwa, ziemie i powiaty do podobnego dzieła miłością Boga zachęcamy.

A na miejsce utraconego naszego województwa i ziemi łukowskiej nieodżałowanego marszałka j.w. Adama Szaniawskiego cześnika łomżyńskiego za marszałka obieramy, którego do przysięgi zwykłej wykonania zapraszamy. A po wykonanej moc i władzę zupełną do pomocy swojej obrania konsyliarzów i innych urzędników konfederackich, tudzież wydania uniwersału do województwa naszego i ziemi łukowskiej dajemy, któremu uniwersałowi we wszystkim zadosyć uczynić obowiązujemy się oraz na nieprzytomnych wszystkich, tak j.o., j.w. senatorów, urzędników, dygnitarzów i całe rycerstwo województwa naszego, ziemi łukowskiej tenże obowiązek wkładamy i do podpisu zapraszamy. Przeciwnych zaś i niechących się łączyć za nieprzyjaciół ojczyzny i podejrzanych w wierze uznajemy i przeciwko tym, jako *contra rebelles et heretico* postanawiamy, ^awszelkie jurysdykcyje tak ziemskie, jako i grodzkie *majoris minorisve subselli* wstrzymujemy i aby odtąd żadnej egzekucyi i odprawowania sądów nie czynili zakazujemy^a i na to się podpisujemy. Działo się dnia 3 miesiąca lipca w Lublinie roku 1769.

Józef Bierzyński marszałek województwa sieradzkiego i wojsk koronnych związkowych regimentarz generalny województw, księstw i ziem złączonych.

^{a-a} *Dopisane na lewym marginesie strony.*

XXVI. Zjazd konfederacki w Lublinie, 23 października 1769 r.

1. Uchwała zjazdu konfederackiego w Lublinie 23 października 1769 r.

Rkp. 1. APL, CLRMO 397, k. 667–668 – oryginał; **Rkp. 2.** APL, CLRMO 396, k. 365v–368v – oblata, w grodzie lubelskim oblatował *generosus Stanisław Chotkowski*, 25 X 1769 r. [feria quarta ante festum Sanctorum Simonis et Juda Aplerum proxima a.d. 1769]; **Rkp. 3.** B. PAU-PAN Kr. 3278, k. 50–50v – kopia.

[k. 667] My urzędnicy i obywatele województwa lubelskiego i powiatu urzędowskiego w znacznej liczbie zgromadzeni, w czasie terażniejszym całej ojczyźnie równie jak województwu naszemu przykrym, gdy z mocy prawa obradom wszelkim przepisanego w czasie przyzwoitym zgromadzić się i radzić jednomyślnie dotychczas nie mogliśmy, a teraz uważając nieuchronną potrzebę ustanowienia porządku względem dostarczania furazu i prowiantu, tak dla przechodzących, jak i na konsystencyi będących wojsk wszelakich. W szczególności zaś chcąc utrzymać całość i bezpieczeństwo dóbr naszych, aby pod pretekstem furazowania swawolni ludzie odrywając się od komend nie najeżdżali i nie grasowali, za zezwoleniem j.w. [Aleksandra] Suworowa brygadiera wojsk rosyjskich na konsystencyi zimowej w województwie naszym będącego, zjechaliśmy się i sposobem niżej opisanym porządek uczyniliśmy.

1. Do consensu wszystkich wielmożnych urzędników i obywatelów województwa obraliśmy komisarzem urodzonego jaśnie pana Szymona Zagórskiego wiceregenta grodzkiego lubelskiego, który już od 2 lat do tej przyzwyczajony pracy.

2. Za prace podjęte dla prześwietnego województwa przez lat 2 w terażniejszych ojczyzny naszej koniunkturach nieszczęśliwych, jako też in subsequens czynić mające, temuż jaśnie panu [Szymonowi] Zagórskiemu prześwietne województwo naznacza z łanu jednego po złp 1, a to tylko pro hac sola vice, które każdy przy oddawaniu [k. 667v] furazu do magazynu wypłacić za kwitem tegoż jaśnie pana [Szymona] Zagórskiego powinien.

3. Aby zaś wojska przechodzące i stojące mogły mieć gotowe furaze, a to zabiegając aggrawacjom i gwałtownym egzekucyjom postanawiamy, ażeby jaśnie pan komisarz miał niepróżny magazyn, z lasu każdego owsa po ćwierci jednej miarą królewską, siana pół kamienia jednego wagą taką, krup pół garca, żyta garniec, co wszystko zlecamy przezorności i infactie consensientiae tegoż jaśnie pana komisarza.

4. A że magazyn złożony z prowiantu i furazu potrzebuje ostrożności i bezpieczeństwa, niemniej i wysyłanie z paletami dla jaśnie pana komisarza są ludzie potrzebni, więc miasto Lublin, tudzież i Żydzi kahału lubelskiego też straż do magazynu i ludzi do wysyłania z paletami dawać powinni nemine excepto.

5. O płace za furaze i prowianty jaśnie pan komisarz raczy się domawiać i obywatelom oddawać.

6. Jeżeliby zaś jakie furaze po zakończonej potrzebie onych zostały w magazynie, te powinny do dalszej dyspozycji wojewódzkiej zostać w jak najlepszej konserwacji, albo za szczęśliwym daj Boże pokojem proporcjonalnie każdemu oddane.

7. Że zaś w województwie po niektórych dobrach i bardzo po wielu nie masz siana i łąk, za czym na te dobra jaśnie pan komisarz nie ma wydawać paletów na siano, ale tam go szukać, gdzie jest kompensując ujmę zbożowego prowiantu.

8. Jeżeliby zaś j.m. p[an] komisarz uważał, że miasto Lublin uciemnione tak dalece, gdyby straży dla magazynu dać nie mogli, [k. 668] tedy to praecommittitur prudentie jaśnie pana komisarza, ażeby kolejną z dóbr królewskich i duchownych takową straż wedle potrzeby opatrywał.

To tedy wszystko z jednostajnej uchwały naszej zlecone i ustanowione podpisami rąk naszych stwierdzamy. Działo się w Lublinie die 23 octobris a.d. 1769.

Antoni Jezierski stolnik województwa i podstarości grodzki lubelski, M[ichał] Trzciniński stol[nik] pow[iatu] urzę[dowskiego], Ksawery Radziwiński, A. Suchodolski p[isarz] w[o]jewództwa l[ubelskiego], Tomasz Piotrkowski star[osta] par[czewski], łow[czy] urzę[dowski], Józef^a Głuski w[ojski] l[ubelski], Jan Gałęzowski m[iecnik] w[o]jewództwa l[ubelskiego], Feliks Piniński j[udex] c[astrensis] l[ublinensis], Kasper Borawski s[ędzia] g[rodzki] w[iski] m.p., Antoni Skarzyński m.p., Antoni Moryson m.p., Jakub Janiszowski subdelegat grodz[ki] lubel[ski], Maciej z Targowiska Gałęzowski, Tomasz Chrościechowski, Tomasz Olszowski m.p.

^a W rkp 2 błędnie jako Jan, k. 368.

XXVII. Zjazd konfederacki w Lublinie, 30 kwietnia 1771 r.

1. Uchwała zjazdu konfederackiego w Lublinie 30 kwietnia 1771 r.

Rkp. 1. APL, CLRMO 400, k. 351–352v – oblata, w grodzie lubelskim oblatował *generosus Stanisław Moszyński*, 30 IV 1771 r. [feria tertia post dominicam cantate proxima a.d. 1771];

Rkp. 2. B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 342–342v – kopia.

[k. 351] My dygnitarze, urzędnicy, officialistowie i obywatele prześwietnego województwa lubelskiego, zjehawszy dnia dzisiejszego do Lublina, a w czasie terażniejszym krytycznym na miejscu prawem oznaczonym naradzić się względem dobra województwa [k. 351v] naszego. Nie mogąc jednak widząc nieuchybną potrzebę dla dostarczania wojsku rosyjskiemu po województwie naszym rozłożonemu furazów i prowiantów, aby jako w roku

1769 podczas zjazdu naszego obraliśmy wielmożnego j.m. pana Szymona Zagórskiego wicesregenta grodzkiego lubelskiego na funkcję komisarską i uprosiliśmy i czynności w tymże zjeździe naszym opisaliśmy, tak na dniu dzisiejszym tegoż wielmożnego j.m. pana Szymona Zagórskiego do tejże funkcji komisarskiej upraszamy, z której lubo się wyprasza. Jednak mając względy na czule prace i podjęte trudy dla województwa naszego, więc na znak wdzięczności naszej nie mając sposobów innych rekompensowania za tyle fatyg i trudów, [k. 352] temuż wielmożnemu j.m. panu [Szymonowi] Zagórskiemu czopowe i szeleżne a die 1 septembris anni praesentis deklarujemy i naznaczamy wszelką około dobra województwa naszego już doznaną i doświadczoną zlecając staranność.

Działo się w Lublinie w konwencie wielebnych ojców karmelitów borych dnia 30 miesiąca kwietnia 1771 roku.

Antoni Jezierski, stolnik województwa i podstarości grodzki lubelski, Konstanty Ołtarzewski podczaszy lubelski m.p., Ksawery Radziminski podstoli lubelski m.p., Józef Suchodolski cześnik w[ojewództwa] l[ubelskiego], Tomasz Wyrzykowski łowczy podlaski, Feliks Piniński judex castrensis lublinensis, [k. 352v] Antoni Skarzyński miecznik ziemski łomżyński m.p., Aleksander Jacek Iżycki wicesgerent grodzki grabowicki m.p., Józef Łaski burgrabia grodzki piotrkowski, Stanisław Kostka Moszyński p[lenipotenti] w[ojewództwa] l[ubelskiego] m.p.

XXVIII. Zjazd konfederacki w Lublinie, 1–3 stycznia 1772 r.

1. Uchwała zjazdu konfederackiego w Lublinie 3 stycznia 1772 r.

Rkp. 1. APL, CLRMO 402, k. 40–40v – *oryginał*; **Rkp. 2.** APL, CLRMO 403, k. 52v–54v – *oblata*, w grodzie lubelskim oblatował generosus Stanisław Moszyński, 4 I 1772 r. [sabbatho ipso die festi sancte Prische Virginis et Martyris a.d. 1772].

[k. 40] My urzędnicy i obywatele województwa lubelskiego i powiatu urzędowskiego mając doniesienie przez listy od j.m. pana [Szymona] Zagórskiego komisarza województwa naszego o gwałtownej potrzebie przystawienia ekstraordinaryjnego prowiantu i furazu dla komendy rosyjskiej do Lublina na dzień 1 stycznia roku terażniejszego 1772 zjechawszy się, szukając przez prośby nasze u j.w. [Aleksandra] Suworowa generała wojsk rosyjskich allewiacyi przez przyczynę wielkiego niedostatku dla znacznych nieurodzajów i innych nieuchronnych wydatków w tym województwie, gdy żadnych nie pozyskaliśmy względów i owszem oświadczenie koniecznej potrzeby ekstraordinaryjnego magazynu, naradziwszy się o jak najskuteczniejszych środkach między sobą w niżej wyrażonych punktach ułożyliśmy porządek.

1. Za najpierwszą potrzebę uznaliśmy, aby postanowić komisarza magazynowego dla wydawania prowiantów i furazów miarą i wagą

sprawiedliwą i dla wystarczenia potrzeb przez niżej wyrażone sposoby, gdyż j.m. pan [Szymon] Zagórski komisarz sam jeden wydołać nie potrafi. Przeto obraliśmy za komisarza magazynowego j.m. pana [Stanisława] Moszyńskiego plenipotenta wojewódzkiego, któremu za pracę jego nazaczyliśmy po groszy 6 z łanu jednego.

2. Gdy komenda ros[tyjska] rozkazała przystawić w krótkim czasie do magazynu swego mąki żytniej korcy 6 tys., owsa korcy 6 tys., krup korcy 1 tys., siana fur 6 tys., za czym województwo z powiatem dwie części tego furazu i prowiantu przystawi, a ziemia łukowska jako [k. 40v] in corpore tegoż województwa będąca trzecią część przystawić powinna, to jest 2 tys. korcy mąki, 2 tys. korcy owsa, 310 korcy krup i 2 tys. fur siana.

3. Że województwo z powiatem taki niedostatek ma siana, że i na ordynaryjny furaz nie wystarczy, przeto nazaczyliśmy na tę potrzebę po złp 2 z łanu jednego wybrać, które jaśnie pan komisarz magazynowy, gdy wybierze, gdzie będzie mógł skupować siano obligowany jest, aby magazyn zawsze był pełny.

4. Na prowiant zaś j.m. pan [Szymon] Zagórski komisarz paletowy roześle palety proporcjonalnie, bez uciemżenia, mając w szczególności względy na dobra przy traktach będące, tudzież na pogorzalców etc. Co rozsądkowi jego oddajemy.

5. Jaśnie pan [Stanisław] Moszyński komisarz magazynowy ma się kontentować wyżej postanowioną pensją do dalszej dyspozycji wojewódzkiej, a z wybranych na siano pieniędzy kalkulację uczynić obowiązany.

Datum w Lublinie dnia 3 januari 1772.

Michał Łukasz Trzeciński stolnik powiatu urzędowskiego, Ignacy na Stoiszynie Stoiński podstoli urzędowski, podstarosta grodzki lubelski m.p., Kasper Borawski łowczy powiatu urzędowskiego m.p., Feliks Piniński s[ędzia] g[rodzki] l[ubelski], Antoni Skarszyński m.p., Wojciech Łuźmiński W.P.O., Stanisław Trzeciński stolnik[owicz] urzędowski, Antoni Rojewski cz[eśnik] urz[zędowski], Tomasz Suchodolski w[ojski] l[ubelski], Franciszek Głuskim.M., Florian Skarbak Kiełczewski, Stefan Trzeciński, Dominik Wężyk, M[aciej] Gałęzowski, Jan Janiszowski wicesgerent grodzki łukowski m.p., Antoni Lechnicki m.p., Józef Łaski.

XXIX. Zjazd konfederacki w Łukowie, 7 stycznia 1772 r.

1. Uchwała zjazdu konfederackiego w Łukowie 7 stycznia 1772 r.

Rkp. 1. B. PAU-PAN Kr., rkp. 8333, k. 165–166 – kopia.

[k. 165] My urzędnicy prześwietej ziemi łukowskiej i obywatele tejże ziemi zjechawszy się na dniu dzisiejszym dla porządkowania prowiantów i furazu wojsku rosyjskiemu przystawiać mających na miejsce

przyzwoite do Łukowa, to jest do konwentu łukowskiego o[jców] bernardynów w wszelkim bezpieczeństwie temu miejscu przyzwoitemu podług terminu między sobą umówionego.

Ponieważ w[ielmożny] j.m. p[an] Stanisław Łaski komornik ziemski łukowski do uczynienia kalkulacji przez siebie deklarowanej nie przybył przez windykowanie i zaczęty proces kontynuować komu się będzie zdało niezagrodzone będzie, nie implikując całości ziemi do [--], a gdy tak w[ielmożny] j.m. p[an] Mateusz Radzikowski wojski ziemi i regent grodzki łukowski jako w[ielmożny] j.m. p[an] Urban Mysłowski komisarze za funkcje swoje podziękowali i od dalszej teźże przysługi wymówili się, przeto na miejsce onychże w[ielmożnego] j.m. p[ana] Łaskiego Jana łowczego czernihowskiego dawniej podanego do paletowania i dojrzenia interesów ziemiańskich u magazynu kockiego oraz w[ielmożnego] j.m. p[ana] Wojciecha Saryusza Wilkowskiego burgrabiego [k. 165v] łęczyckiego do magazynu lubelskiego upraszamy, którzy, gdy dla przysługi ziemi teź funkcję przyjęli, przeto obligujemy, aby w paletowaniu obserwowana była różność i proporcja bez folgi i żeby opuszczone w taryfie wsie równie ciężar ponosili. Niemniej w magazynach, aby bezpieczeństwo było fur i ciężarów starać się mają, w registrach aby napisana była kwota ułożonego i skapitulowanego inscripto furazu, cena tegoż furazu i miara warszawska regularnie mieniona była. Które to postanowienie za powrotem ichm. ziemi obwieszczone było, płaca zaś jaka będzie dawna za furaż, ta czy przez komisarzów odebrana, czyli odwożącym uczyniona satysfakcja, w registrach punktalnie, aby opisana była oraz i to praecomittitur ichm. komisarzom przy wydawanych paletach dystynkcyja sortium podług możliwości bez naruszenia i pokrzywdzenia równości ułożenia kwoty.

A że j.m. p[an] Urban Mysłowski na potrzebę ziemi z przyczyn różnych retentów założył za ziemie swoje pieniądze, więc u retentów przez czas komisji swego pozostałych registrem przez u wojskiego ziemi, regenta grodzkiego łukowskiego podanych bonifikować sobie ma, w czym że wszystkiego jednak kalkulacja praecustoditur registra po każdym prawiantowaniu miesiąca do grodu per modusu oblaty podawać obligowani są ciż ichm. panowie komisarze.

Które to [k. 166] postanowienie i umowę rękami własnymi podpisujemy się i do oblaty podać zlecamy. Datum w Łukowie die septima januarii 1772 anno.

Jacek z Gołąbków Jezierski chorąży ziemi łukowskiej m.p., Antoni Kazimierz Jastrzębski s[ędzia] z[iemski] ł[ukowski] m.p., Antoni Franciszek Rzewuski p[odczaszy] z[iemski] i s[ędzia] g[rodzki] ł[ukowski] m.p., Jan Franciszek Jezierski p[isarz] z[iemski] ł[ukowski] m.p., J. Jasiński p[isarz] g[rodzki] ł[ukowski], R[ajmund] Jezierski w[ojski] [mniejszy]

p[owiatu] u[rzędowskiego], Antoni z Rydzyna Bączyński p[odstoli] z[iemi] m[ielnickiej] z obywatelstwa, Aleksander Thomas de Kaliski Kalicki camerarius praedialis terra mielnicensis m.p., Mateusz Franciszek Radzikowski w[ojski] z[iemi], r[egent] g[rodzki] ł[ukowski] m.p., Antoni Jezierski r[egent] z[iemski] ł[ukowski] m.p., Jan Zaleski rewizor generalny ceł Rzeczypospolitej m.M., Mikołaj z Lubomierza Trefer, Antoni Wielgórski Mysłowski m.p., Feliks Grodzicki, Wojciech Pąskowski, Jakub Czerski m.p., Andrzej Uziębło, Aleksander Kajetan z Szeklina Wielicki m.p., Fabian Grochowski m.p., Jan Leszczyński m.p., Paweł Grochowski m.p.

XXX. Zjazd konfederacki w Lublinie, 30 marca 1772 r.

1. *Uchwała zjazdu konfederackiego w Lublinie 30 marca 1772 r.
w sprawie aprowizacji wojska rosyjskiego*

Rkp. 1. *APL, CLRMO 402, k. 224–224v – oryginał.*

[k. 224] My urzędnicy, oficjalistowie i obywatele prześwietnego województwa lubelskiego i powiatu urzędowskiego mając obwieszczone przez listy od j.w. pana Szymona Zagórskiego podwojewodzego ziemi łukowskiej, komisarza województwa naszego lubelskiego o nieuchylnej potrzebie złożenia prowiantów i furazy do magazynu powtórnego wielkiego dla komendy wojska rosyjskiego w Lublinie konsystencyję mającego, zjechawszy się na dzień dzisiejszy do Lublina naradziliśmy się o sposobie złożenia tego prowiantu w kwocie 6 tys. korcy żyta, 6 tys. korcy owsa, 1 tys. korcy krup i 30 tys. pudów siana pretendowanej od komendy wojska rosyjskiego do magazynu lubelskiego.

Dla szczupłości i niedostatku zboża i siana w województwie naszym i ziemi łukowskiej, a naradzając się uprosiliśmy j.w. komendy wojska rosyjskiego, iż się kontentowała połową założonej kwoty. To jest, że województwo lubelskie z powiatem urzędowskim żyta korcy 2 tys., owsa korcy 2 tys., krup korcy 100, siana pudów 8 tys. Ziemia zaś łukowska żyta korcy 1 tys., owsa korcy 1 tys., krup korcy 50, siana pudów 4 tys. do magazynu lubel[skiego] przystawi. Za siano zaś z łanu po 1,5 puda przypadające niemający in natura siana przystawić, za pod jeden po złp 1 płacić każdy powinien będzie. O które siano j.m. panu komisarzowi magazynowemu w[ojewództwa] lubel[skiego] pozwalamy z liwrantami zgodzić się, aby tylko województwo impertycyi dalszej od komendy nie miało.

Ponieważ zaś do dawniejszego założonego magazynu lubelskiego nie wszyscy tak prowiantu jako i na skupienie siana ułożonych pieniędzy nie widząc, pod jakim pretekstem podawali, przeto regestr dóbr, wsi i miast w delacie będących przez j.m. pana komisarza magazynowego

województwa [k. 224v] naszego lubel[skiego] podany podpisaliśmy oraz urosiliśmy j.w. komendy, że w tym punkcie ichm. panom komisarzom województwa naszego lubelskiego nikogo nie wyłączając od powszechności powagą swoją pomoc dać przyrzekła. Działo się w Lublinie w klasztorze w[ielebnych] ojców] karmelitów bosych dnia 30 marca 1772 roku.

Józef Suchodolski podstoli w[ojewództwa] l[ubelskiego], I[gnacy] Stoiński podstarosta g[rodzki] l[ubelski] m.p., Kasper Borawski l[owczy] u[rzędowski] m.p., Józef Głuski c[ześnik] l[ubelski], T[omasz] Suchodolski w[ojski] [mniejszy] l[ubelski].

2. *Uchwała zjazdu konfederackiego w Lublinie 30 marca 1772 r. w sprawie rachunków soli suchedniowej*

Rkp. 1. APL, CLRMO 402, k. 663 – *oryginał*; **Rkp. 2.** APL, CLRMO 403, k. 720–721 – *oblata, w grodzie lubelskim oblatował generosus Stanisław Moszyński, 1 IV 1772 r. [feria quarta post festum Sancta Anna proxima a.d. 1772].*

[k. 720] My urzędnicy, oficjalistowie i obywatele prześwietnego województwa lubelskiego znajdując się w Lublinie na zaradzeniu o przystawieniu furazów i prowiantów dla komendy wojska rosyjskiego w Lublinie konsystencyję mającego, uwiadomieni zostawszy od j.m. pana Stanisława Moszyńskiego, plenipotentą województwa naszego lubel[skiego] o remanentach soli z lat trzech u j.m. pana Brzozowskiego pisarza żupy puławskiej zostających, którą sól lub in natura lub p[re]tium adaequatum compositum z j.m. panem Brzozowskim nie chcąc ukrzywdzać tegoż w zapłaconym koncernensie do skarbu należącym, z przypadłej nam okoliczności, aby j.m. pan plenipotent od pomienionego j.m. pana pisarza żupy puławskiej odebrał, z której odebranej lub ceny za nią należącej w czasie innego kongresu, albo na sejmikach da Bóg szczęśliwie doczekanych, albo po zerwanych vigore prawa, rachunek dać obligowany będzie. Na co terazniejszą dyspozycję naszą rękami własnymi podpisujemy. Działo się w Lublinie dnia 30 marca 1772 roku.

Józef Suchodolski p[odstoli] w[ojewództwa] l[ubelskiego] una cum clausula non maculata, Józef z Drzewice Głuski c[ześnik] l[ubelski], T[omasz] Suchodolski w[ojski] [mniejszy] l[ubelski], Kasper Borawski w[ojski] u[rzędowski], I[gnacy] Stoiński podstarosta g[rodzki] l[ubelski] m.p., Feliks Piniński s[ędzia] g[rodzki] l[ubelski] m.p.

XXXI. Zjazd konfederacki w Lublinie, 12 lipca 1772 r.

1. *Uchwała zjazdu konfederackiego w Lublinie 12 lipca 1772 r.*

Rkp. 1. APL, CLRMO 402, k. 581–581v – *oryginał*; **Rkp. 2.** APL, CLRMO 403, k. 647–649v – *oblata, w grodzie lubelskim oblatował generosus Józef Łaski, 14 VII 1772 r. [feria tertia in crastino festi Sancta Margaretha Virginis et Martyris a.d. 1772].*

[k. 581] My dygnitarze, urzędnicy i obywatele województwa lubelskiego i powiatu urzędowskiego, zjechawszy się na dzień dzisiejszy tu do Lublina dla zaradzenia o potrzebie paletowania dla wojska w powiecie urzędowskim stojącego, mając doniesienie od w[ielmożnego] j.m. pana [Szymona] Zagórskiego, podwojewodzkiego lubelskiego i komisarza województwa naszego, że j.w. [Awraam] Romanus generał leutnant wojsk rosyjskich żąda tego, aby komisarz lub substytut zawsze przy wojskach w powiecie urzędowskim stojących dla paletowania był przytomny. Niemniej, uważając sprawiedliwe w[ielmożnego] j.m. pana [Szymona] Zagórskiego remonstracyję, że sam w tej mierze wystarczyć nie może, dlatego do pomocy temuż na substituta do pomienionego powiatu uprosiliśmy j.m. pana Józefa Łaskiego burgrabiego grodzkiego piotrkowskiego na rok jeden. Który odebrawszy repartycyję łanową na wojska w tymże powiecie stojące, proporcjonalnie na prowiant i furaż, tudzież i inne ekstraordynaryjne potrzeby paletować obligowanym będzie.

Nie tykając dóbr pod repartycyję nie podpadających, a lubo zawsze pomieniony substitut przy tamtych komendach przytomnym być powinien. Jednakże, gdy zmniejszenie lub powiększenie wojsk w tym powiecie nastąpi, tedy o nową repartycyję od j.m. pana [Szymona] Zagórskiego starać się będzie, mając się dependenter, aby w tym całe województwo pokrzywdzenia nie miało. W rekompensę zaś fatygi i pracy tegoż j.m. pana substituta naznaczymy z każdego łanu w całym województwie i powiecie po pół osma grosza, które tenże j.m. pan substitut przy paletowaniu repartycyi powiatu urzędowskiego naznaczać i wybierać, a zaś z województwa, wojewódzki komisarz przy paletach swoich na tegoż ma i onemuż oddać obowiązany jest.

Jeżeliby zaś jaka ekstraordynaryjna wyciągała potrzeba przez powiększenie wojsk w całym województwie lubo inną okoliczność wymagającą, na ten czas pozwalamy wyżej wspomnianemu j.m. panu [Szymonowi] Zagórskiemu podwojewodzemu łukowskiemu, komisarzowi województwa naszego, postanowić sobie substytutą, którego będzie rozumiał i do którego sposobnego upatrzy, obmyślając nadgrode z własnej pensyi.

Że zaś temu j.m. panu [Szymonowi] Zagórskiemu za jego prace i starania [k. 581v] w tym czasie innej satysfakcyi obmyślić nie możemy, za czym w rekompensę przy egzakcyi czopowego i szeleżnego na rok przyszły zaczynający się, a 1 septembris w roku terażniejszym, a kończyć się o tymże czasie w roku da Bóg przyszłym 1773 utrzymujemy do dalszej naszej dyspozycyi.

Gdy zaś wojsko rosyjskie nowego furażu na magazyn swój od województwa naszego wyciąga, więc ubezpieczając całość tegoż, j.m. pan Stanisław Moszyński podług dawniejszego ułożenia wojewódzkiego

funkcją na siebie przyjętą komisarza magazynowego do roku kontynuować ma. Któremu względy i wdzięczność w sercach i afektach naszych zapisujemy. Działo się w Lublinie dnia 12 mensis juli anno praesenti 1772.

Józef Suchodolski p[odstoli] w[ojewództwa] l[ubelskiego], Józef Głuski c[ześnik] l[ubelski], M[ichał] Radziwiński łow[czy] lubel[ski], Kasper Borawski łow[czy] urzę[dowski] m.p., Tomasz Suchodolski w[ojski] [mniejszy] l[ubelski], Józef Raszowski skarbnik lubelski m.M., Franciszek Głuski m.p., Feliks Piniński s[ędzia] g[rodzki] l[ubelski], M[arcin] S[koś] Sobieszczański k[omornik] g[raniczny] l[ubelski] m.p., Antoni Skarzyński m[iecznik] z[iemi] ł[omżyńskiej].

XXXII. Zjazd konfederacki w Lublinie, 25 września 1772 r.

1. Uchwała zjazdu konfederackiego w Lublinie 25 września 1772 r.

Rkp. 1. APL, CLRMO 402, k. 825–825v – oryginał; **Rkp. 2.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 343–343v – kopia.

[k. 825] My dygnitarze, urzędnicy i obywatele prześwietnego województwa lubelskiego i powiatu urzędowskiego, zjechawszy się na dzień dzisiejszy do Lublina dla obmyślenia sposobu paletowania dla wojsk najjaśniejszego Cesarza j.m. Rzymskiego⁸⁷ i najjaśniejszej Imperatorowej Rosyjskiej⁸⁸ w województwie lubelskim i powiecie urzędowskim stojących.

Jako przez uchwałę naszą dnia 12 miesiąca lipca roku terażniejszego tu w Lublinie nastąpioną obmyśliliśmy i uprosili wielmożnego j.m. pana Szymona Zagórskiego i podwojewodzkiego łukowskiego, aby dalszy obowiązek komisarza województwa lubel[skiego], ile z porządkiem i dobrem obywatelów dotąd czyniony, na dalej osobę swoją wypełniał. Widząc staranność tegoż przez bytność w Warszawie i podanie memoriału w interesie wojewódzkim najjaśniejszemu panu oraz sprawiedliwe dysparymentowanie, który to wielmożny [Szymon] Zagórski podwojewodzy łukowski na obligację naszą obowiązek komisarza ultronec przyjąwszy, jako in recompensam pracy komisarzkiej czopowe i szelężne województwa naszego przyłączone, sobie odbierać upewniony. Gdy przez wiel[możnego] Ignacego Stoińskiego podstolego urzędowskiego egzakcja tegoż czopowego i szelężnego z uchwały naszej za prace i starania wiel[możnemu] [Szymonowi] Zagórskiemu podwojewodzemu ukowskiemu i komisarzowi województwa naszego oddanego zabroniona nienależycie została i urodzonemu j.m. panu Borkowskiemu do odbierania oddana. Jakoż wiel[możny] [Szymon] Zagórski prac swoich około interesów

⁸⁷ Józef II Habsburg.

⁸⁸ Katarzyna II.

województkich nie uchybiając, tylko o przeszkodę egzakcyi czopowego i szelężnego przez j.m. pana Borkowskiego burgrabiego lubelskiego z rozkazu wiel[możnego] [Ignacego] Stońskiego podstolego urzędowskiego [k. 825v] uczynioną przed aktami grodu tutejszego pilność zaniósł, uchwała zaś wojewódzka przez jednego obywatela znoszona być nie powinna oraz wiel[możny] j.m. pan komisarz jakakolwiek od województwa zachęcony wdzięcznością, w zleconej jemu aby nie ustawał pracy, stosując się do pierwszej uchwały wyżej wyrażonej egzakcyę czopowego i szelężnego już temuż oddaną, aby kontynuował dla siebie, nikomu nie arendując oznaczamy.

A zaś j.m. pan Borkowski burbragia lubel[ski] wybrane z egzakcyi pieniądze, jeżeli są i rejestra wiel[możnego] j.m. panu [Szymonowi] Zagórskiemu, aby oddał i od dalszej egzakcyi przesłał mu chcemy. Działo się w Lublinie dnia 25 septembris 1772 anno.

J[ózef] Potocki k[rajczy] k[oronny] m.p., Józef Suchodolski podstoli w[ojewództwa] lubel[skiego] m.p., Józef Głuski cześnik i podwojewodzy lubel[ski], M[ikołaj] Trzcński cz[eśnik] ł[ukowski], Michał Ignacy Radziński łow[czy] lubel[ski], Kasper Borawski łowczy urzędowski m.p., Feliks Piniński pod[stoli] lat[yczowski], s[ędzia] g[rodzki] l[ubelski] m.p., Ignacy Wybranowski miecznik lubelski, Jacek Wierzbicki miecznik powiatu urzędowskiego, Marcin S[koś] Sobieszczański k[omornik] g[raniczny] l[ubelski] m.p., Stefan Trzcński m.p., Trzcński, Kajetan Sobański, R[ajmund] Wybranowski m.p., Z. Zgliczyński m.p., W. J. Łażniński W.P.O., M[arcin] Trembiński m.p., Tomasz Wronowski m.p., Kajetan F[ranciszek] K[sawery] Raczyński m.p., Jan Ługowski m.p.

2. *Egzemplarz prowiantowania ułożony podczas zjazdu
konfederackiego w Lublinie 25 września 1772 r.*

Rkp. 1. APL, CLRMO 402, k. 823 – *oryginał.*

[k. 823] Egzemplarz prowiantowania w województwie lubelskim i powiecie urzędowskim dla wojsk austriackiego i moskiewskiego w[ielmożnym] ichm. panom komisarzom przez kongres die 25 septembris 1772 anno agitowany ułożony.

Jako w powszechności wszyscy za czasów szczęśliwych podług stanu i majątku cieszyć się dochodami i zyskami zwykli, tak gdy czasy krytyczne uciążliwości na nas ściągają, aby ciż podobnież tymże uciążliwościom sprawiedliwie podlegali i z wszystkimi zarówno jak dobro, tak i odmianę czuli. Więc obligujemy w[ielmożnego] jaśnie pana Szymona Zagórskiego podwojewodzkiego łukowskiego, komisarza województwa lubelskiego, aby takowy w dostawianiu furazów zachowany był porządek.

1. Dobra ziemskie i parafialne równym podziałem do furazu w nocie przez województwo j.w. generałom wojska obojga podanej należec mają.

2. Dobra królewskie i duchowne mające obfitość w województwie łanów w dwójnasób paletowaniu podlegać sprawiedliwie powinny.

3. Ponieważ większa część handlu winnego w tym województwie z niemalym swoim pożytkiem winiarze Grecy mają, a z uszkodzeniem miast do żadnych zaś nigdy furazów pociągani nie byli, więc teraz aby owsa fur 3 tys. na zwyż wyrażony furaz złożyli w[ielmożnemu] jaśnie panu komisarzowi zleca się.

4. Żydzi różne handle po miastach mający, aby jaką furazu część złożyli przezorności w[ielmożnych] ichm. p[anów] komisarzów oddajemy.

Józef Suchodolski pod[stoli] w[o]jewództwa] lubel[skiego] m.p., Józef Głuski c[ześnik] l[ubelski], M[ikołaj] Trzciniński cz[eśnik] ł[ukowski], Kajetan F[ranciszek] K[sawery] Raczyński m.p., M[ichał] [Ignacy] Radziwiński ł[owczy] l[ubelski], Kasper Borawski łowczy urzędowski m.p., Trzciniński m.p., M[arcin] S[koś] Sobieszczański k[omornik] g[raniczny] l[ubelski] m.p.

XXXIII. Zjazd konfederacki w Lublinie, 3 lutego 1773 r.

1. Uchwała zjazdu konfederackiego w Lublinie 3 lutego 1773 r.

Rkp. 1. APL, CLRMO 406, k. 61–61v – oryginał; **Rkp. 2.** APL, CLRMO 404, k. 77v–79v – oblata, w grodzie lubelskim oblatował generosus Antoni Gniewosz, 3 II 1773 r. [feria quarta in crastino festi purificationis gloriosissime virginis Mariae a.d. 1773].

[k. 61] My dygnitarze, urzędnicy i obywatele województwa lubelskiego i powiatu urzędowskiego, mając doniesienie przez listy od w[ielmożnego] j.m. pana [Szymona] Zagórskiego podwojewodzego łukowskiego naszego o nalegających potrzebach komendy rosyjskiej względem przewożenia magazynu z Lublina do Żelechowa i innych okoliczności do zaradzenia potrzebnych, zjechawszy się do Lublina i porozumiawszy od komendy rosyjskiej odebrane rezolucyje, najpierwej upatrzyliśmy konieczną potrzebę wysłania sztafety do Warszawy z dopraszaniem się, aby magazyn lubelski mógł w swojej porze zostawać na miejscu w Lublinie, przez co województwo znaczną by folgę miało w podwodach i w nieprzystawianiu innego magazynu.

Na którą wysłaną sztafetę, gdy przez łaskawe względy najwyższej komendy pomyślną odebraliśmy rezolucyje, szczególnie co się ściąga do prywatniejszych okoliczności w niżej wyrażonych punktach, takową napisaliśmy uchwałę.

1. Gdy niektóre kwity za furaze i prowianty tak do magazynu, jako i osobno dawane nie są od komendy rosyjskiej płacone, a taż komenda

rosyjska podaje sposób, ażeby sól, którą liwerent sprowadził do Zawichostu, za umówioną z tymże liwerantem cenę województwo w rekompensę kwitów przyjmowało. Za czym dajemy moc w[ielmożnemu] j.m. panu [Szymonowi] Zagórskiemu umówienia się o cenę za tę sól, jak najtańszą ile możliwości, po którym skontraktowaniu z liwerantem i pomiarkowaniu kwitów, tenże w[ielmożny] j.m. pan [Szymon] Zagórski podwojewodzi ziemi łukowskiej i komisarz województwa naszego, ma odebrać asygnację od liwerenta i tę sól za swoimi asygnacjami dyspartamentować podług proporcji kwitów.

2. Pozostałe 1400 korcy owsa, które dla cesarskich z magazynu rosyjskiego przez województwo za rewersem w[ielmożnego] j.m. pana [Szymona] Zagórskiego pożyczone były, że dotychczas od tegoż magazynu nie są oddane, za czym ante omnia tenże w[ielmożny] j.m. pan [Szymon] Zagórski podwojewodzi ziemi łukowskiej i komisarz nasz na ten owies palety wyda, który nieodwłocznie przystawiony być powinien.

3. J.m. pan [Stanisław] Moszyński komisarz magazynowy, któremu podług przeszłorocznej uchwały szczupłą naznaczyliśmy pensyję, gdy powtórnie do kontynuowania funkcji swojej od nas uproszony został, terazniejszą uchwałą naszą temuż naznaczamy po groszy 10 od łana jednego [k. 61v], upraszając, aby wszelkiej attencji do obowiązku swego ściągającej się nie ubliżył.

4. Że zaś j.m. pan [Józef] Łaski subsytut do powiatu urzędowskiego różnymi zatrudniony okolicznościami, w powiecie urzędowskim obowiązków funkcji swojej dopełnić nie może, przeto podziękowawszy temuż za podjęte dotąd prace i fatygi od komisarstwa powiatowego uwalniamy, na którego miejsce uprosiliśmy j.m. pana Jacka Skosia Sobieszkańskiego obywatela tegoż powiatu urzędowskiego, obligując ażeby z wszelką referencyją do w[ielmożnego] j.m. pana [Szymona] Zagórskiego, jako generalnego komisarza całego województwa lubelskiego, urząd swój tak jako j.m. pan [Józef] Łaski miał opisanie w przeszłym laudum sprawował. Za prace i fatygi temuż j.m. panu komisarzowi powiatowemu po groszy 10 z łanu jednego naznaczamy.

Datum w Lublinie die 3tia mensis feruarii 1773 anno.

Ksawery Radziwiński podczaszy lubelski m.p., Józef Głuski cześnik lubelski, Kajetan Leszczycki Skarszewski skar[bnik] pow[iatu] urzędowskiego m.M., Kajetan F[ranciszek] Ksawery Raczyński strażnik pancernego znaku J.K.M. m.p., Michał Ignacy Radziwiński łow[czy] lubel[ski], S[zymon] Zagórski pod[wojewodzi] ziemi łuk[owskiej] m.p., Józef Raszowski skarbnik lubel[ski] m.p., Marcin Trembiński m.p., Władysław Iżycki m.p., Antoni Moryson m.p., S[tefan] Szczucki k[omornik] k[rakowski], Jan Janiszowski w[icesgerent] g[rodzki] l[ubelski] m.p., Jakub Janiszowski,

Stanisław Moszyński, W[incenty] Kamiński m.p., Józef Jezierski r[egent] z[iemski] l[ubelski] m.M., I[gnacy] na Stoiszynie Stoiński p[odstoli] u[rzędowski] i p[odstarosta] g[rodzki] l[ubelski], Julian Malinowski m.p., Jędrzej Siekierzyński, S[zymon] Koryatowicz Kurcewicz, Franciszek Głuski m.M., Tomasz Suchodolski w[ojski] [mniejszy] l[ubelski], Antoni Skarbak Kiełczewski m.p., Józef Skarbak Kiełczewski m.p.

XXXIV. Sejmik przedsejmowy w Lublinie, 23 marca 1773 r.

1. *Uniwersał króla Stanisława Augusta zwołujący sejmiki przedsejmowe z 20 lutego 1773 r.*

Rkp. 1. APL, CLRMO 404, k. 154v–159 – *oblata*; w *grodzie lubelskim oblatował generosus Antoni Gniwosz 6 III 1773 r. [sabbatho post domenicam invocavit quadrem proxima a.d. 1773].*

[k. 154v] Stanisław August z bożej łaski król polski, wielki książę litewski, ruski, pruski, mazowiecki, żmudzki, kijowski, wołyński, podolski, podlaski, inflancki, smoleński, siewierski i czernihowski.

Wszem, wobec i każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy, mianowicie wielmożnym urodzonym senatorom, dygnitarzom, urzędnikom ziemskim, grodzkim i całemu rycerstwu województwa lubelskiego, [k. 155] uprzejmie i wiernie nam miłym przy ofiarowaniu łaski naszej królewskiej do wiadomości podajemy.

Wielmożni, urodzeni, uprzejmie i wiernie nam mili. W tak długim od lat siedmiu trosków i nieszczęśliwości przeciągu, tę jednostajnie chęć zachowywaliśmy, aby ten zacny naród, a od nas tak szczerze ukochany chciał przy nas i wraz z nami zaradzić o zaleczeniu już zadanych ran ojczyźnie, o odwróceniu wiszących nad nią dalszych niebezpieczeństw.

Lecz zbyt były jawne zawady, które się tej żądzy naszej sprzeciwiały, aby nie były pamiętne. Część obywatelów cnotliwych, ale przez własną otwartość sztucznej obłudzie podleglejsza, nie tylko dała się nakłonić ku szukaniu osobnych bez nas, a przeto mylnych dróg do ratunku ojczyzny, ale przez to stała się przyczyną i tym, których nieporuszona wierność i prawdziwa ku ojczyźnie miłość do nas wiązała, że bez współbraci nic czynić pomyślnie bądź w stanie niesądzili się.

Rada senatu przez nas w roku 1769 złożona, lubo tak dowodnie okazała, że nas nikt nie celuje w ochocie gorliwej ku zamierzeniom prawowiernego i wolnego ludu. Nie była jednak dostateczną na przeświadczenie [k. 155v] zajętych potwarzami umysłów i owszem za pochop prawie wziętą została do najsroższych przeciwko nam zapędów, pomnożył się zamęt tak dalece, iż z zgorzeniem wszystkich dobrze myślących, z ochydą kraju i wieku naszego pokazał się tandem zapamiętały akt bezkrólewia z nakazem śmierci naszej. Nie umniejszyła się wprawdzie przez to w sercu

naszym miłość ku ojczyźnie. Tchnęliśmy nieprzerwanie żądzą rodakom, acz niewdzięcznym, dobrze czynienia, ale sposoby usługi publicznej tępiły i króciły się co dzień w rękę naszych przez te ustawne domowe przeciwności. Jednak choć już i na własnej osobie okropnym przypadkiem doświadczyliśmy, co może moc zaślepienia, gdy złośliwa przewrotność cnoty nawet odważnych i ludzkością zwykle znamienitych ludzi na swe końce złudzić potrafi. W pierwszych dniach właśnie po odniesionej ranie, to zaraz najżywszym było starunkiem naszym, z jednej strony przekładać wojującej obcej w kraju naszym mocy, że wina niektórych nie powinna ostrzyć zemsty na wielu przez [k. 156v] omamienie tylko grzeszących, a z drugiej, aby przez wdanie się tych samych dworów, na których najczęściej polegać zdała się znaczna część obywatelów, uchylonym zostać mogło, cokolwiek narodowego nieukontentowania było przyczyną.

Aliści w tym samym roku, gdy po przebytych wojny, powietrza, buntu chłopskiego i osobistych niebezpieczeństwach mieliśmy już dochodzić dni pogodniejszych dla strapionej ojczyzny, aż gorsza jeszcze i od wszystkich najmniej spodziewana wznieciała się nawałność. Ozwały się razem trzy sąsiedzkie chrześcijańskie potęgi z pretensyjami do najwyższych i najobfitszych państw Rzeczypospolitej części. Tych rozbiór między siebie wprzód umówiwszy sekretnie, tenże wykonali razem w biegu lat przeszłego i dopiero po wykonaniu onego nam oznajmili, że go czynią i że naszego nań przyzwolenia żądają. Deklaracje jednosłowne dworów rosyjskiego, berlińskiego, a po tym austriackiego przez ministrów ich u dworu naszego rezydujących⁸⁹ podpisane na dniach 18 i 26 septembris nam oddane są tej wiekopomnie dla ojczyzny naszej żalosej transakcyi monumentem.

W tak nieprzejrzałym, nagłym i okropnym razie [k. 157] tej zasiągnęliśmy rady, którą nam ojczyste prawa do boku przydały. Tej rady powodem daliśmy respons trzem wzwyż wzmiankowanym dworom, ciężkość krzywdy, niesłuszność cierpienia i dotkliwość żalu naszego równie oznaczający. Tym chętniej ten krok uczyniliśmy, żeśmy nie tylko w prawnej radzie naszej własne znajdowali czucia i zdania, ale i dlatego, że się być sędzimy stróżem praw i całości krajów Rzeczypospolitej, któremu lubo prawa narodowe powierzyć nie chciały żadnej istotnej siły do skutecznej obrony, jednak zleciły mu czuwać pilnie na grożące ojczyźnie niebezpieczeństwa i o tychże naród przestrzegać. To tedy wykonawszy, co nam powinność królewska czynić kazała względem zajmujących kraje nasze

⁸⁹ O deklaracjach z 18 i 26 września oraz wspomnianych w uniwersale późniejszych wydaniach mających miejsce przed zwołaniem sejmku pisała m.in. D. Dukwicz, *Rosja wobec sejmku rozbiorowego warszawskiego (1772–1775)*, Warszawa 2015, s. 97–131.

potencyi, uczyniliśmy razem odezwy do gwarantujących traktaty i dzierżawy nasze mocarstw i do innych wszystkich chrześcijańskich dworów z żywym przełożeniem naszych strat, a powszechnych dla całej Europy stąd wynikających niebezpieczeństw i z gorącą prośbą ratunku, pomocy i wstawienia się dla nas i za nami. A chcąc dać czas tymże dworom [k. 157v], nie tylko do wysłuchania, ale i do uskutkowania próśb naszych, odkładaliśmy złożenie wielkiej rady senatu, z której już przybliżone do końca wyniknąć miałyby czynności. Lecz to samo było przyczyną trzem dworom wzwyz wspomnionym podania nam na dniu 4 grudnia jednolownej deklaracyi, w której się u nas podpisani na niej ministrowie imieniem dworów swoich przyśpieszenia powtórnej całego senatu rady domagają. Tu nam, jak nieraz z martwiącą dotkliwością doznawać przyszło, jak ciężko cudzej winy nagana na nas spadać może, pomnażane codziennie i krajów Rzeczypospolitej zajmowanie i tych srogie usiłki, którym Polską się nazywać jeszcze pozwalają, już oczywiście na nas obracano, jakobyśmy przez zwłokę kroków do zakończenia rozrywających Polskę czynności dążących na siebie winę zaciągali, pogorszonych Rzeczypospolitej nieszczęśliwości. Wydaliśmy za tym okólne listy wielką senatu radę na dzień 8 lutego wzywające, lecz i tę radę poprzedziły [k. 158] nowe sąsiedzkich dworów jednolowne deklaracje pod datą 2 terażniejszego miesiąca lutego od ministrów ichże podpisane, w których czego i w jakich wyrazach od nas wyciągają, dla żalu tu powtarzać nie chcąc, do czytania onychże was odsyłamy.

Zgromadzony senat dzielił najżałośniejsze duszy naszej przeniknienia nad onych osnową. Już zdają się zapowiadać zgubę reszty kraju i imienia polskiego, jeżeli żądzy trzech sąsiadów naszych nie dogodzimy i już aktualnie zbliżają się zewsząd ku samej stolicy wojska ich, do wykonania gróźb zapowiedzianych. Czytał tenże senat respons różnych dworów, które nam żadnej nie obiecują pomocy, bolał wraz z nami nad opuszczeniem wszystkich innych, które upornym milczeniem powtórzone nawet listy i prośby nasze bez responsu zostawują. Ażeby tym dokładniej byliście uwiadomieni o wspomnianych w niniejszym uniwersale deklaracyjach i na nie odpowiedziach, rozkazaliśmy aby wraz z nim do akt wszystkich grodów inserowane były.

Ta tedy jest okropna i niebezpieczna Rzeczypospolitej [k. 158v] naszej sytuacja, własnego żołnierza i własnej obrony z dawna mieć nie chcącej i teraz nie mającej. Nie godzi się jednak nigdy rozpaczać o Rzeczypospolitej, nie godzi się sternikowi rzucać steru, nie godzi się żeglarzom odbiegać sternika. Ojczyzna nasza jest to okręt nam od ojców naszych powierzony, a z którego władania rachunek oddać powinniśmy potomności. Choć złamię fala maszty i potarga żagle, choć chciwemu morzu i drogie skarby

przyjdzie wyrzucić, jednak skołataną nawę do portu przybić należy, a przy-
najmniej go szukać.

My go bez sejmowej rady już znaleźć nie możemy, więc ten назнача-
jąc na dzień 19 miesiąca kwietnia roku niniejszego tu w Warszawie, sejmiki
po województwach, ziemiach i powiatach tenże poprzedzające na dzień
22, a generał ziem pruskich na dzień 29 miesiąca marca na miejscach prawem
przepisanychznaczamy, z których zalecamy urzejmościom i wier-
nościom waszym wybranie na sejm takich posłów, którzyby równo znali
prawa i krzywdy ojczyzny, jako i okoliczności i potrzeby [k. 159], w których
się ona znajduje i którzyby według przypadków za waszym zleceniem
chcieli i mogli potwierdzić, poprawić, odmienić cokolwiek do ocalenia
i ulepszenia Rzeczypospolitej służyć będzie mogło. Wzywa uprzejmości
i wierności wasze długością cierpienia strudzony, własną krwią niewinnie
zbroczony, ale gotowy do darowania wszelkich swych uraz i zawsze ko-
chający ojciec, który przy tym uprzejmościom i wiernościom waszym na
też sejmiki swoje po województwach, ziemiach i powiatach znajdować się
na zadosyć uczynienie uniwersałowi temu mającym, przytomności Ducha
Świętego dla jak najzbawienniejszego obrad odprawienia, a oraz dobrego
zdrowia i powodzenia życząc, boskiej opiece wszystkich i każdego odda-
je i ten uniwersał, żeby do wiadomości jak najprędzej każdego przyjść
mógł, po grodach, parafiach i miejscach zwyczajnych publikować zleca.
Dan w Warszawie dnia 20 miesiąca lutego roku pańskiego 1773, panowa-
nia naszego 9 roku.

Stanisław August król.

2. Instrukcja króla Stanisława Augusta na sejmiki przedsejmowe z 22 lutego 1773 r.

Rkp. 1. Bf, rkp. 101, t. 8, k. 118v–119 – kopia.

[k. 118v] Instrukcja J.K.M. p.n.m. na sejmik przedsejmowy poselski dnia
22 miesiąca marca roku terażniejszego 1773 przed sejmem ekstraordyna-
ryjnym tu w Warszawie na die 19 kwietnia naznaczonym przypadający
urodzonemu posłowi J.K.M. na tenże sejmik w kancelarii w[ielkiej] koron-
nej dnia 22 miesiąca lutego w roku tymże dana.

Dosyć jasny jest uniwersał J.K.M. p.n.m., który zacnym wojewódz-
twom, ziemiom i powiatom oznajmuje poprzedzającą radę senatu dnia 8
zaczętą i dnia 15 currentis mensis februarii zakończoną, złożenia sejmu
ekstraordinaryjnego na dzień 19 miesiąca kwietnia w tym roku, z tego
uniwersału et ex annexiis do niego, łatwo każdy pozna przyczyny, które
J.K.M. do złożenia rzeczzonego sejmu i w tak prętkim czasie determino-
wały. Ale i potrzeba jak najprędzszego uwolnienia całej Rzeczypospolitej
od ciężarów i nieszczęśliwości, pod którymi nie tylko jęczy lecz i więk-
szych jeszcze obawiać się powinna, jest bardzo widoczna. A za tym zacne

województwa, ziemie i powiaty mają gotową a wielkiej w samej rzeczy wagi materiją do obrady obywatelskiej na sejmikowym zjeździe, to jest obranie spomiędzy siebie posłów na sejm wzmiankowany, ludzi znajomością rzeczy i gorliwością obywatelską, uprzedzeniom niepodległych zaleconych i tych umocowanie, żeby o wyrwaniu Rzeczypospolitej z tak opłakanego stanu, w jakim jest i o całości jej granic [k. 119], jak tylko będzie można, wraz z J.K.M. zaradzali, pokój ojczyźnie naszej powszechny przywrócić starali się oraz na przyszły czas rząd wewnętrzny poprawą tego co z obrzędu praw wypadło, albo co te prawa przez naciąganie ich do interesów partykularnych przyćmiło i obojętnymi zrobiło oraz ustawą nowych praw do stałego uszczęśliwienia Rzeczypospolitej i obywatelów pomocnych opatrzili.

Z ogłoszenia bezkrólewia przez obywatelów w związku będących po nim nastąpione, bodaj pod słońcem więcej niepraktykowane królobójstwo, są to dwa ślady, którymi potomność zawsze dochodzićby mogła, jaka bezbożność tego oświeconego wieku zdarzyła się w Polsce i znaleźli się tacy wyrodkowie, że się nie wzdrygali podeptać praw boskich i ludzkich, a za tym karę boską na całą ojczyznę sprowadzili, więc, żeby w tej niesławie Rzeczypospolita nie zostawała i ślady rzeczzone tak zatarte być mogły, żeby na po tym nikt z tej ojczyzny synów nimi chodzić nie ważyli się, jak najgorliwsze o to na sejmie staranie urodzony poseł J.K.M. na sejmiku województwa swojego usilnie promowować ma, w instrukcyi urodzonym posłom na sejm tej okoliczności zalecenie.

Na własne J.K.M. p.n.m. rozkazanie. Antoni Sikorski J.K.M. p.n.m. i pieczęci w[ielkiej] k[oronnej] sekretarz z miłościwego rozkazania.

*Sejmik lubelski został zerwany*⁹⁰.

W aktach grodzkich lubelskich nie odnalazłem żadnych materiałów dotyczących tego sejmiku.

XXXV. Zjazd konfederacki w Lublinie, 3 czerwca 1773 r.

1. Uchwała zjazdu konfederackiego w Lublinie 3 czerwca 1773 r.

Rkp. 1. APL, CLRMO 406, k. 392–392v – oryginał; **Rkp. 2.** APL, CLRMO 404, k. 472v–474 – obłata, w grodzie lubelskim oblatował generosus Stanisław Moszyński, 4 VI 1773 r. [feria quinta post festa solennia sacri pentecosten proxima a.d. 1773]; **Rkp. 3.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 345–345v – kopia.

⁹⁰ D. Dukwicz, *Rosja wobec...*, s. 169–173; P. Skowroński, *Zmagania o kształt osobowy sejmu 1773–1775*, „Kwartalnik Historyczny”, 2020, t. 127, nr 2, s. 248–249; W. Szczygielski, *Potocki Józef*, w: *Polski Słownik Biograficzny*, t. 28, red. E. Rostworowski, Wrocław 1984–1985; s. 74.

[k. 392] My urzędnicy i obywatele województwa lubelskiego zjechawszy się do miasta stołecznego Lublina zaradzić o ratunkach niesposobności naszej w wystarczaniu furazów, osobliwiej siana i owsa, od wojsk najjaśniejszego cesarza j.m. rzymskiego⁹¹ na część województwa włożonych za najpierwszy i najcelniejszy środek upragnionej folgi. Osądziliśmy wybrać spomiędzy siebie delegatów i ich usta wyznać najpowinniejsze monarsze naszemu najjaśniejszemu Stanisławowi Augustowi zawsze w sercach naszych wiernie trwające posłuszeństwo i u tronu jego najmiłociwszego naszego pana najpokorniejsze złożyć prośby o najlitościwsze obmyślenie ojcowskich sposobów, któreby nas wiernych poddanych w tych uciskach zratowały. Do którego to najpokorniejszego wykonania wybraliśmy spomiędzy siebie wielmożnych Józefa z Drzewice Głuskiego cześnika lubelskiego i Antoniego Witkowskiego wojskiego powiatu urzędowskiego, osobno informowanych instrukcją, pod aktem niniejszej kongresowej uchwały spisaną.

Natymżesamym zjeżdżenaszym następujące uczyniliśmy rozrządzenie:

1. Gdy województwo nasze w czasie terażniejszym znacznie wyekspensowane żadnych w kasie swojej nie ma pieniędzy, a nieuchronna potrzeba ekspensy tak dla w[ielmożnych] delegatów, jako też i pretendowanych przez komendę cesarską substytutów komisarzyów paktowych wymaga, więc tak na ten interes, jako też i na inne potrzeby ekstraordynaryjny uchwaliliśmy podatek z łanu jednego po złp 2.

2. Dla w[ielmożnych] delegatów wyżej wyrażonych naznaczyliśmy złp 1200, której to kwoty zaciągnęliśmy u w[ielmożnego] j.m. pana Marcina Trembińskiego skarbnika łatyczowskiego, pisarza komory lubelskiej skarbu koronnego.

3. Uprosilimy tegoż w[ielmożnego] j.m. pana [Marcina] Trembińskiego, ażeby wyżej uchwalony podatek łanowy po złp 2 ze swoimi paletami odbierał, dając kwity swoje, kwitnego zaś po groszy 2 od złotego in vim laboris temuż w[ielmożnemu] [Marcinowi] Trembińskiemu naznaczamy.

4. Że niektórzy obywatele województwa są renitentes w oddawaniu podatków, za czym upraszam w[ielmożnych] ichm. delegatów, aby prześwietnej Komisji [Skarbowej] takowe wyremonstrowali trudności i dopraszali się o ordynans do wiel[możnego] Mycielskiego oberleutnanta [k. 392v] artylerji koronnej, aby ten wielmożnemu [Marcinowi] Trembińskiemu dawał ludzi na egzekucję.

5. Upraszamy tegoż wielmożnego [Marcina] Trembińskiego, aby wybranych pomienionych łanowych pieniędzy nie dawał nikomu bez

⁹¹ *Józef II Habusburg.*

asygnacyi kongresowej, z których lub na kongresie lub na sejmikach województwu rachunek dać powinien będzie.

6. Komisarzem substytutem traktowego uprosiliśmy j.m. pana Stanisława Gruszeckiego porucznika wojsk koronnych, któremu płace naczynamy terazniejszą uchwałą na czerwonych złotych 4 na miesiąc.

7. Tenże j.m. pan komisarz ma się zawsze mieć referenter do generalnego komisarza w[ielmożnego] j.m. pana [Szymona] Zagórskiego podwojewódzkiego łukowskiego i według wydanych repartycyi wszystkich proporcjonalnie dosięgać.

8. Jeżeliby kiedy za ordynansem komendy rosyjskiej w[ielmożny] j.m. pan komisarz generalny odjechał za Wieprz, tedy j.m. pan [Stanisław] Moszyński komisarz magazynowy supplebit tantisper vices.

Które to laudum rękami naszymi własnymi podpisujemy. Działo się w Lublinie w konwencie w[ielebnych] o[jców] bernardynów lubelskich dnia 3 miesiąca czerwca roku pańskiego 1773.

Konstanty Ołtarzewski s[tolnik] l[ubelski] m.p., Ksawery Radziwiński p[odczaszy] l[ubelski] m.p., I[gnacy] Stoiński podstar[osta] g[rodzki] l[ubelski], Józef Głuski c[ześnik] l[ubelski], Kasper Borawski ł[owczy] u[rzędowski] m.p., M[aciej] Gałęzowski, A. Witkowski, T[omasz] Suchodolski w[ojski] [mniejszy] l[ubelski], Kajetan Leszczyc Skarszewski s[karbnik] u[rzędowski], Michał Skarbek na wyższych Kiełczewicach Kiełczewski pod[starosta] par[czewski], M[arcin] Trembiński m.p., Jan Rakowski, Władysław Iżycki m.p., A. Kotuński, Franciszek Głuski.

*2. Instrukcja dana posłom do króla ze zjazdu
konfederackiego w Lublinie 3 czerwca 1773 r.*

Rkp. 1. APL, CLRMO 406, k. 394–395 – oryginał.

[k. 394] Instrukcja w[ielmożnemu] Józefowi Głuskiemu cześnikowi lubelskiemu i Antoniemu Witkowskiemu wojskiemu powiatu urzędowskiego z kongresu dnia 3 miesiąca czerwca roku 1773 odprawionego do najjaśniejszego króla j.m. Stanisława Augusta p.n.m. wysłanym posłom dana.

1. Jako najcelniejszą jest myślą województwa naszego trwanie zawsze w powinnej ku najjaśniejszemu panu naszemu wierności, tak tę najusilniejszym sposobem w[ielmożni] delegaci, imieniem całego województwa, wyznają z głębokim najpokorniejszego dziękczynienia u tronu pańskiego złożeniem za ojcowskie około dobra strapionej ojczyzny troskliwość i o dalsze w teże protekcyi kraju i województwa trzymanie suplikować będą.

2. Cóż w[ielmożni] delegaci będą suplikować majestatowi, aby najjaśniejszy pan ojcowskim staraniem swoim raczył wesprzeć uciśnione

województwo i przez łaskawe interesowanie się do ministrów cudzoziemskich od tak wielkich uciążliwości furazów uwolnił.

3. Mają się dopraszać w[ielmożni] posłowie i remonstrować, że województwo lubelskie mające pierwiej w sobie 5309 łanów, teraz dla wojsk cesarskich ledwo 3177 łanów założone quantum wydać nie potrafi, bo reszta łanów z jednej strony kordonem zabrana, z drugiej strony, to jest za Wieprzem dla wojska rosyjskiego oddzielone, gdzie także znaczna komenda wojska rosyjskiego stoi i wiele potrzebuje.

4. Gdy województwo przez lat 6 ustawiczną konsystencyją wojsk różnych i przechodami zupełnie zniszczone, żadnym sposobem założonego furazu quantum osobliwie owsa i siana in natura przystawić nie może i obywatele, gdzie i za co kupować nie mają, ichm. panowie posłowie dopraszać się będą o zmniejszenie wojska cesarskiego z tak szczupłego tego kraju, wszere nad mil 10, a wzdłuż tyleż i mniej pozostałego, jako wyżyć bez wielkiej ciężkości nie mogącego.

5. Aby komenda cesarska zastanowiła się z egzekwowaniem reszty furazów do likwidacyi z raportów wiele wydano i równie wszyscy, ponieważ była dyspozycja, aby miarą warszawską odbierano, [k. 394v] to jest w korcu rachując garcy 32. A że komendy brały miarą takową z górą i tłoczeniem w korcu więcej garcy 48, więc ex quanto detrunkować należy i żeby w onych bez potłoczenia mierzono.

6. Aby siano nie arbitrarne odbierane było, ale na porcje wazone w więzkach, jak dawno po funtów 15, albo na pudy, rachując każdy pud funtów polskich 40. Żeby to zaś nie zdawało się zabierać czasu wazaniem każdej fury, więc dawnym zwyczajem, gdy przywiozą powięzane-go lub nie, fur kilkadziesiąt zważywszy jedną na proporcję tej wszystkie odbierano.

7. Leguminy wszelkie za swoimi paletami żołnierze wybierają i to darmo, nakazując dawać ze wsiów, nie dając nawet i kwitów jako i furaze wszystkie dotąd niepłatne.

8. Ciężenie ludzi przez stróże, stojki i ustawiczne poczwórne podwody, aby zwolnione były i nie poczwórne, lecz parowe podwody dawane były proporcjonalnie.

9. Aby żołnierze sami nie rozwozili paletów, ale według dawnego zwyczaju ludzie od komisarza wysyłani, a dopiero za wydaną delatą od komisarza, aby wychodziły egzekucyje, bo tak rozwożąc i zaraz egzekwują, co jest z wielkim uciążeniem i trudnością tak prętkiego oddania, bo drugi na furaz nie ma co dać, a tym bardziej i na egzekucję, bo potrzeba czasu do wystarania się.

10. Gdy województwo z wszelkich dochodów publicznych ogołocone i różnymi podatkami uciśnione na publiczne ekspensa i prywatne

wystarczać stąd nie ma, przeto dopraszać się będą w[ielmożni] posłowie, aby prześwietna Komisja⁹² wojsku polskiemu repartycję w województwie lubelskim i powiecie urzędowskim mającemu tym czasem z skarbu obmyśliła zapłatę, a pogłównę i hiberna, choć za jedną przyszłą ratę cedat na ekspens województwa.

11. [k. 395] Starostwo gołębskie z dawna do województwa lubelskiego należące i przez lustrację kwarty tamże przyłączone, a przez ziemię stężycką do paletowania uzurpowane, aby furaze do województwa i za paletami komisarza województwa lubelskiego wydawało.

Konstanty Ołtarzewski s[tolnik] l[ubelski] m.p., Ksawery Radziwiński p[odczaszy] l[ubelski] m.p., I[gnacy] Stoiński p[odstoli] u[rzędowski], podstar[osta] g[rodzki] l[ubelski] m.p., Kasper Borawski l[owczy] u[rzędowski] m.p., M[aciej] Gałęzowski, T[omasz] Suchodolski w[ojski] [mniejszy] l[ubelski], Kajetan Leszczyc Skarszewski s[karbnik] u[rzędowski], Michał Skarbek na wyższych Kiełczewicach Kiełczewski pod[starosta] par[czewski], M[arcin] Trembiński m.p., Władysław Iżycki m.p., Ignacy Rakowski, A. Kotuński, Franciszek Głuski.

XXXVI. Zjazd konfederacki w Lublinie, 10 września 1773 r.

1. Uchwała zjazdu konfederackiego w Lublinie 10 września 1773 r.

Rkp. 1. APL, CLRMO 405, k. 34–36v – oblat, w grodzie lubelskim oblatował generosus Walenty Suchodolski, 16 IX 1773 r. [feria quinta post festum Exaltationis Sanctae Crucis proxima a.d. 1773].

[k. 34] My dygnitarze, urzędnicy województwa lubelskiego, zjechawszy się na miejsce zwyczajne obradom do Lublina w czasie i dniu sejmikowi gospodarskiemu oznaczonym, staraliśmy się sposobem kongresu w czasach terażniejszych zwyczajniejszym dla powszechnego dobra i ochrony całego województwa uczynić, co by najużyteczniej w czasie okazującej potrzeby ustanowić należało. A oraz przychylając się do uniwersału prześwietnej konfederacji warszawskiej [k. 34v] dnia 10 miesiąca sierpnia roku terażniejszego 1773 w Warszawie datowany, zaś sabbatho ante festum sancī Bartholomei Apostoli⁹³ do grodu lubelskiego per oblatam podany, względem ustanowienia w[ielmożnych] ichm. panów komisarzów, uregulowania okoliczności prowiantowych dla wojska w województwie konsystencyję mającego, a to na pewności opisów przez j.w. ministrów najjaśniejszych trzech potencyi sąsiedzkich wydany przystąpiliśmy do potrzebnej w województwie satysfakcji.

⁹² Komisja Wojskowa Koronna.

⁹³ 21 VIII 1773 r.

A najprzód, ponieważ oczywistość furazującego w województwie wojska austriackiego komisarzów mieć i onych zobligować radzi, gdy wiel[możny] j.m. pan [Szymon] Zagórski podwojewodzy łukowski [k. 35] lat kilka starannie i z pilnością funkcję komisarzką zaszczycał, a z tej tak na dawniejszych kongresach wymawiał się, na terażniejszym zaś zjeździe żadną miarą na czas dalszych zobligować się nie pozwolił i owszem tak ustnie, jako i przez podaną natę swoją komisarstwo rezygnował, jakoż podatek czopowego i szelężnego jedyny prowent na podjęcie się ekspens wojewódzki, który do egzakcyi swojej od województwa miał dysponowany i z tego proporcjonalną annuotim od zaczęcia swojej egzakcyi za funkcję komisarzką satysfakcyę takż do dyspozycyi wolnej województwa rezygnował.

Przeto zważając i stan terażniejszy całego województwa bardzo uciążliwy, w[ielmożny] j.m. pan Ksawery Radziwiński łowczy i Józef Suchodolski podstoli lubelski [k. 35v], jedynie miłością dobra powszechnego całego województwa środkiem, ale najchwalebniejszym zacnych mężów przykładem bez pensyi przyjąć dosyć uciążliwą funkcję komisarzką oświadczyli się. Przeto z nieokreśloną udzielnoscią i powiną od nas samych i następującej potomności rekognicyją, jako tak przychylne ku województwu oświadczenia przyjęliśmy, tak do tejsze funkcyi komisarskiej zobligowaliśmy i terażniejszą dyspozycyją naszą tychże w[ielmożnych] ichm. łowczego i podstolego lubelskich za komisarzów województwa oznaczamy, takż czopowe i szelężne proweniencyją wojewódzką do rządzenia i pod dyspozycyę tychże wielmożnych j.m. panów komisarzów oddajemy, aby jak sądzić będą najużyteczniej [k. 36] dla dobra województwa dysponowali, z której proweniencyi ekspens nieuchybny na dwóch ichm. panów substytutów od tychże w[ielmożnych] ichm. panów komisarzów pro arbitrio sui determinowanych, a którzy to będą przez podane do grodu uwiadomienie każdego czasu województwo obwieszczone być ma.

Tym tedy ichm. panom substytutom każdemu na rok jeden zupełny z tej to proweniencyi czopowego i czeleżnego po 1 tys. złp naznaczoną, którą pensyę praesenti dyspositione determinujemy. Takie ekspensa ekstraordynajne w czasie dla interesu wojewódzkiego trafiające się, z tejsze proweniencyi w[ielmożni] ichm. panowie komisarze zastępować będą, a co by z stanownego rozrządzenia z tej to proweniencyi czopowego i szelężnego [k. 36v] commodo województwa wynikało, w[ielmożni] ichm. panowie komisarze w czasie informować będą.

Tych tedy ichm. panów komisarzów upraszamy, aby w furazowania potrzebach i zaleceniach wojskowych mając za obiectum uniwersał przez świetnej konfederacyi warszawskiej na przepisie onegoż o skutki pewne i w istocie praktykowane activitate sui dla województwa starali się.

A że taryfa nazwana łanowa, z której się zwykły formować palety od wielu obywatelów przez manifesta oskarżona, że zaś ułożenie tej nowej i realnej in statu esenti tak prętko stać się nie może, a exigentia paletowania prędką i co miesiąc przyśpiesza, które paletowanie, gdyby i teraz jeszcze dziać się miało ad proportionem łanowej a przez manifesta oskarżonej taryfy pewnie [tekst się urywa].

XXXVII. Zjazd konfederacki w Łukowie, 18 października 1773 r.

1. Instrukcja dana posłom do króla ze zjazdu konfederackiego w Łukowie 18 października 1773 r.

Rkp. 1. BCzart. 799, k. 287–289 – ekstrakt na podstawie oblaty wniesionej do grodu łukowskiego przez *generosus Albertus Turski*, 23 X 1773 r. [sabbatho post festum Sancti Lucae Evangelistae proxima videlicet die vigesima tertia octobris anno domini 1773].

[k. 287] Instrukcja j.w. [Kajetanowi] Potockiemu urzędowskiemu, korytnickiemu etc. staroście, tudzież wiel[możnym] [Rajmundowi] Jezierskiemu wojskiemu [mniejszemu] urzędowskiemu i [Józefowi] Podhorodeńskiemu staroście nizińskiemu posłom ziemi naszej łukowskiej do najjaśniejszego Stanisława Augusta króla naszego i pana miłościwego na publicznym kongresie ziemi naszej sub die 18 octobris w Łukowie odprawionym obranym i uproszonym dana.

Ponieważ wszyscy u siebie przeświadczeni jesteśmy, iż ile krytyczność czasowa w przeciągu swoim dla całego w powszechności kraju i każdego w szczególności przynieść mogła skutków nieszczęśliwości, tyle najjaśniejszego Stanisława Augusta króla i p.n.m. jako ojca ojczyzny naszej troskliwe jego serce a w dobroci swojej nieporównane przy niespracowanej [k. 287v] o całość naszą staranności uczuło dotkliwie się przeto za rzecz arcysłuszną i potrzebną obrać e medio nostri cum recognitione dla najjaśniejszego pana posłów. Uznaliśmy jakoż skutecznie obraliśmy j.w. j.m. pana Kajetana Potockiego urzędowskiego, korytnickiego, grężanoskiego [?] etc. starostę, wielmożnych Rajmunda Jezierskiego wojskiego [mniejszego] powiatu urzędowskiego, Józefa Podhorodeńskiego starostę nizińskiego, generała, fligel-adiutanta J.K.M., wiarą nieporuszoną zacnością imion i znakomitością obywatelstwa zaszczyconych mężów uprosiliśmy. Którzy to j.w. posłowie nasi przyjąwszy z chęcią bez pretensyi od ziemi włożony obowiązek charakteru na siebie dopełnić raczą nieodwłocznie z zwykłą przystojnością niniejsze ziemi naszej żądania.

1. A najprzód oświadczą majestatowi J.K.M. od całej ziemi naszej nieskazitelną nigdy wierność przez wszystkie te burzliwe czasy nieporuszenie w niczym dochowaną. Podziękują oraz J.K.M. w najżywszych

rekognicyi terminach za wszystkie niespracowane jego łaski i starania ojcowskie około dobra pospolitego czynione.

2. Ponieważ województwa lubelskiego wszystkie trakty pryncypalniejsze kordonami wojsk austriackich zajęte i zamknięte, a z tej przyczyny wszystkie już marsze, transmarsze wojsk rosyjskich trakt ziemią łukowską mianowicie przez sam Łuków i Radzyń nie tylko obrócone, ale do tego i konsystencyją w tychże samych miastach, miasteczkach i niektórych wsiach założyły, przez co ziemia fatalnych doznaje ucisków już to przez znakomite furażenia fur koni co tydzień na stójkę i poczułby bez ich zabierania [k. 287v] już to przez substancyją tychże wojsk, dopraszać się będą w tym powagi najjaśniejszego pana o ulgę i alienacyją we wszystkim dla naszej ziemi łukowskiej.

3. Także i o to prosić będą, aby wojskowi żołnierze po wsiach szlacheckich dosyć zniszczonych kwater sobie nie obierały i nie stały.

4. Suplikować będą najjaśniejszemu panu, ażeby wdaniem się swoim libertacyje innym osobom nie wychodziły a wyszłe za nieważne ogłoszone były.

5. A ponieważ i własne wojsko polskie jako też pułki J.K.M. podobnież przechodami swymi bez żadnej płacy fur i wiktuałów wymaga i wyciska, więc aby to onym samo zakazane było, żądać będą j.w. posłowie nasi u najjaśniejszego pana dobrotliwych względów caetera activitati et dexteritati tymże j.w. posłom poruczamy.

Sebastian Dłuski starosta łukowski m.p., Jacek z Gołąbków Jezierski chorąży ziemi łukowskiej m.p., Antoni Kazimierz Jastrzębski sędzia ziemski łukowski m.p., Antoni Łaski podsędek ziemi łukowskiej m.p., Paweł Domaszowski podstoli ziemi, sędzia grodzki łukowski m.p., Mateusz Franciszek Radzikowski wojski ziemi, regent grodzki łukowski m.p., Stanisław Łaski komornik ziemski łukowski m.p., Antoni Jezierski regent ziemski łukowski m.p., Antoni z Bądzyna Bądzynski podstoli ziemi mielnickiej z obywatelstwa m.p., Aleksander Tomasz z Kalisk Kalicki komornik graniczny ziemi mielnickiej m.M., Antoni Nowosielski, J.J. Szaniawski m.p., Jan Szabrański z obywatelstwa, Ignacy Wysokiński m.p.

XXXVIII. Zjazd konfederacki w Lublinie, 28 października 1773 r.

1. Uchwała zjazdu konfederackiego w Lublinie 28 października 1773 r.

Rkp. 1. *APL, CLRMO 405, k. 1008–1008v – oryginał.*

[k. 1008] W nieuchronnych od wojsk znajdujących się w kraju o furaże i inne posługi naleganiach, kongresem naszym dnia 3 czerwca roku terażniejszego 1773 przytomni urzędnicy i obywatele umówiliśmy i dyspozycyją

kongresową z doniesieniem nieprzytomnym ichm. do ksiąg grodzkim podaliśmy.

Że na ekspensa ekstraordynaryjne całość województwa i nas wszystkich ochraniające po złotych 2 z łana dla zaratowania się wzajemnego ustanawiamy, obowiązując się do wypłacania nieodwłocznego, gdy inny żaden łatwiejszy na wydatki konieczne potrzebne nie znajduje się sposób. A do odbierania na kasę wojewódzką w[ielmożnego] j.m. pana Marcina Trembińskiego skarbnika łatyczowskiego zobligowaliśmy, ponieważ dotychczas od wielu ichm. obywatelów województwa, ta umówiona kwota z łanu nie jest wypłacona, a okoliczności całe województwo interesujące ściągają się do ekspensyi, o której i teraz nie tajno.

A w czasie każdym, jak najdowiedniej poznać i dowiedzieć się wszystkim można, więc obligujemy w[ielmożnych] ichm. p[anów] Ksawerego Radziwińskiego podczaszego i Józefa Suchodolskiego podstolego lubelskiego i tegoż województwa komisarzów, aby lub sami lub przez siebie lub też przez swoich subaktorów, wydając na furazę palety potrzebę na interes województwa umówioną przypomnieli, a przy odbieraniu w magazynach furazów o zapłacenie od tych ichm., którzy by kwitów od w[ielmożnego] j.m. pana [Marcina] Trembińskiego nie pokazali dopomnieli się. Zebrane zaś przy furazach quantum rejestrem, od kogo wzięte spisane, aby do kasy wojewódzkiej w[ielmożnemu] j.m. panu [Marcinowi] Trembińskiemu komportowane i za rejestrem jego oddawane było. Skądby od urzędników i obywatelów województwa w nieuchronnych okolicznościach [k. 1008v] ekspensowania skuteczna obmyślić się mogła z powszechnym dobrem satysfakcja.

A gdy w dawniejszych województwa dyspozycjach w czasach terazniejszych nastąpionych na dobra i wsie traktowe przechodom i wysługom żołnierskim często podpadające względy sprawiedliwe pro tempore w[ielmożnym] panom komisarzom podobnyż wzgląd rekomendujemy.

Datum die 28 octobris anno 1773 w Lublinie.

1. Konstanty Ołtarzewski s[tolnik] l[ubelski], 5. Antoni Radziwiński P.W., 9. Jan Kanty Nieprzecki p[odczaszyc] l[ubelski] m.p., 10. Walenty Suchodolski s[ekretarz] J.K.M., 11. Ignacy Wronowski m.p., 5. Maciej z Targowisk Gałęzowski w[ojski] w[iększy] lubel[ski], 12. Mikołaj Polikowski k[omornik] z[iemski] l[ubelski] m.p., 2. Mikołaj Stanisław Kostka Nieprzecki, 3. S[tanisław] Kossowski s[tarosta] sieradz[ki] m.M., 4. Józef Głuski c[ześnik] i p[isarz] g[rodzki] l[ubelski], 6. Jacek na Stoiszynie Stoiński p[ułkownik] w[ojsk] J.K.M. i Rzeczypospolitej, 7. Franciszek Głuski podw[ojewodzi] lubel[ski].

XXXIX. Zjazd konfederacki w Lublinie, 8 stycznia 1774 r.

1. Uchwała zjazdu konfederackiego w Lublinie 8 stycznia 1774 r.

Rkp. 1. APL, CLRMO 411, k. 53–54v – oblata, w grodzie lubelskim oblatował generosus Franciszek Grzymkowski, 8 I 1774 r. [sabbatho post festum Sanctorum Trium Regum proximo idest die octava mensis january a.d. 1774].

[k. 53] My dygnitarze, urzędnicy i obywatele województwa lubel[skiego], za doniesieniem nam od w[ielmożnych] ichm. panów komisarzy w[o]jewó[]dztwa lubel[skiego], tak o zostawionych sianach w magazynach lubels[skim] i puławskim przez wojska cesarskie do wolnej dyspozycji w[o]jewó[]dztwa, jako też dotąd o nieodebranej rezolucyi z Warszawy na podane od tegoż w[o]je[]wództwa noty do prześwietnej konfederacyi, tudzież ad ministerium regni, względem odbierania solucyi za wydane prowianty. Zjechawszy się na dzień dzisiejszy, a zostając inter malleum et incudem pod porę i czas terażniejszych nieszczęśliwych losów, te naszą czynimy i formujemy dyspozycję quo ad punctum zostawionych sian w Lublinie i Puławach.

Dzielić sianem obywatelów rzecz niepodobna z przyczyny obywatelów daleko mieszkających byłaby trudność daleko posyłać po niego, ani dzielący realnego by dyspartamentu ułożyć mógł, nie wiedząc akuratnie wiele go jest. A za tym łatwiejsza rzecz toż samo siano przedawać obywatelom lub gdyby nie był potrzebny obywatel i komu innemu z boku na wagę [k. 53v] pudów, wynoszący pud funtów polskich 40 po groszy 10. A ważący te siano i wydający będzie obowiązany realitatem zaprzysiąc jako nikomu ani umniejszył ani przyczynił.

A gdy się zdarzy zjechać wielu obywatelów po te siano, skądby nie-sposobność kupionego w ważeniu siana wynikała, dla niewystarczającego czasu, przez co by fury obywatelskie długi czas musiały czekać, a za tym odważywszy na jeden i na drugi wóz podobnie te same pudy na inne wozy bez wagi redukować może. Żeby zaś jak najpewniejsza być mogła realność tego siana, ten sposób daje się być najpewniejszy.

Mają być obywatele obwieszczeni przez uniwersały wiel[możnych] ichm. p[anów] komisarzy o czasie i dniu, aby się zjeżdżali do Lublina, którzy pretendują kupić siana i od tychże komisarzy za wiele pudów zapłaci. Brać bilet powinni na wydanie tych pudów do destynowanego dowożenia siana dla odebrania siana, a tak gdy się musi zgodzić percepta pieniędzy u komisarzy z wydanymi biletami do ważącego siana, a ważący będzie powinien zaprzysiąc realitatem ważenia siana, więc w[o]je[]wództwo żadnej szkody mieć nie powinno. A za tym sposobem zebrane dla województwa pieniądze mogą być bez ukrzywdzenia podzielone między obywatelów.

Nim zaś przyjdzie do sprzedaży tego siana i całkowitego onegoż rozprzedania, dysponuje województwo ichm. p[anom] komisarzom lub ich subalternom, ażeby wydawali palety na stróżów do pilnowania tegoż siana w Puławach i w Lublinie, podług wyciągającej potrzeby. A gdyby, która wieś lub miasto nie było posłuszne i stróżów nie przystawiło, dysponujemy mając w takiej okoliczności stróżów na ekspens [k. 54] całego województwa. A te wieś, czyli miasto zakonnotować, a w następującym czasie bądź sejmików bądź kongresów nas uwiadomić.

Potrzebny być sądzimy remanent zostawić siana dla jakowej okoliczności. A przeto tak w magazynie puławskim i lubel[skim] po wozów 200 zostawić determinujemy. Lubo determinacyi z Warszawy nie odbiera w[oje]wództwo dotąd, jednakże listy warszawskie spodziewać się jej każą, za czym potrzebna jest rzecz wcześniej uczynić przygotowanie, a to przez ten sposób. Ichm. p[anowie] komisarze mają rozesłać uniwersały z wyrażeniem dnia i czasu, aby się obywatele zjeżdżali do Lublina z kwitami wojsk cesarskich, a ichm. p[anowie] komisarze, tak terażniejsi jako i dawniejsi lub jeden z terażniejszych, a drugi z dawniejszych kwity od obywatelów odbierać, odebrane i numerowane w rejestra zapisać, jako najporządniej te rzecz ułożyć, ażeby wszelka była gotowość, gdy przyjdzie rezolucyja z Warszawy. Similiter do odebrania tych pieniędzy od wojsk cesarskich będzie obowiązany jeden z ichm. p[anów] komisarzów dawniejszych, do paletowania na prowianty laudi antiquori destynowany, a drugi z terażniejszych jechać lub kogo na swoim miejscu zobligować, tam gdzie rezolucyja warszawska dysponować będzie i należące quantum dla w[oje]wództwa, jak tylko można będzie odebrać. A odebrawszy w[oje]wództwo obwieści listami cyrkularnymi, aby się raczyli zjechać dla uczynienia dysparymentu między obywatelów.

Którą to naszą w[oje]wódką dyspozycyję my dygnitarze [k. 54v], urzędnicy i obywatele rękami własnymi podpisujemy. Datum w Lublinie dnia 8 stycznia roku 1774.

Konstanty Ołtarzewski stolnik lubel[ski], Michał Trzcński stolnik powiatu urzędowskiego, Jacek na Stoiszynie Stoiński pułkownik wojsk J.K.M. i Rzeczypospolitej, Józef Głuski cześnik i pisarz grodzki lubelski, Tomasz Suchodolski wojski lubelski, Józef Raszowski skarbnik lubel[ski], Franciszek Głuski podwojewodzy lubel[ski], Antoni Budziński komornik graniczny lubel[ski], Stanisław z Głogowy Kossowski starosta sieradzki m.p., Maciej z Targowiska Gałęzowski wojski [większy] lubel[ski], Gaspar Borawski łowczy urzędowski, podstarosta grodzki lubelski, Ksawery Radziwiński p[odczaszy] l[ubelski], Józef Suchodolski p[odstoli] l[ubelski] m.p., Kajetan Leszczyc Skarszewski skarbnik urzędowski.

XL. Sejmik deputacki w Lublinie, 15 lipca 1774 r.

1. *Uniwersał króla Stanisława Augusta z 16 czerwca 1774 r.
zwołujący sejmiki deputackie*

Druk 1. *BPAU-PAN Kr., rkp. 321, s. 356.*

[s. 356] Stanisław August z bożej łaski król polski, wielki książę litewski, ruski, pruski, mazowiecki, żmudzki, kijowski, wołyński, podolski, podlaski, inflancki, smoleński, siewierski i czernihowski.

Wszem, wobec i każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy, mianowicie ^a urodzonym senatorom, dygnitarzom, urzędnikom ziemskim, grodzkim i całemu rycerstwu ^b, uprzejmie i wiernie nam miłym, przy ofiarowaniu łaski naszej królewskiej, do wiadomości podajemy.

^c urodzeni, uprzejmie i wiernie nam mili. Zatomowana od lat kilku dla krajowego zamieszania namiestnicza nasza w trybunałach koronnych sądowa władza, jak wiele uszkodzenia obywatelskim majątkom i interesom uczynić mogła, każdy z doświadczenia własnego najlepiej poznać może. Czuje to i serce nasze ojcowskie zawsze do pomyślności narodu tego przywiązane, między którym w równości urodzeni i wychowani jesteśmy, po tym za boskim zrządzeniem wolnymi głosami na tronie Królestwa tego osadzeni, a za tym nie może nas tylko każdy ucisk krajowy i obywatelski wskroś przerażać i do odwracania wszelkich szkodliwości obligować. Chętnie więc przychyłając się do powszechnego zacnych obywatelów Królestwa tego żądania, za poprzedzającą stanów skonfederowanych na sejm terazniejszy ekstraordynaryjny konstytucją mieć chcemy, ażeby Trybunał Koronny według dawnego prawa w Piotrkowie i Lublinie otworzył się, a według przepisu świeżo zaszłej konstytucji przez czas w niej opisany sądził się. Sejmikom zaś deputackim po województwach, ziemiach i powiatach na miejscach w tejsze konstytucji wyznaczonych dzień 15 miesiąca lipca roku terazniejszego naznaczamy. Spodziewamy się po gorliwych obywatelach tej Rzeczypospolitej potrzebę otworzenia trybunałów znajdujących, że zgromadzeni na te sejmiki, takie spomiędzy siebie na funkcją deputacką odbiorą osoby, które przez nieustanną w sądzeniu pilność i prawa wiadomość starać się będą nie tylko przyśpieszyć, ale też nadgrodzić przez ten czas przerwana dla każdego upragnioną sądową sprawiedliwość. Czego jako usilnie żądamy, tak uprzejmościom i wiernościom waszym na tym obywatelskim każdego województwa, ziemi i powiatu sejmikowym zjeździe Ducha Świętego przytomności oraz zdrowia dobrego i wszelkiego powodzenia życzymy.

Który to uniwersał, aby do wiadomości wszystkich przyjść mógł, po grodach, parafiach i miejscach zwyczajnych publikować zlecamy. Dan

w Warszawie dnia 16 miesiąca czerwca roku pańskiego 1774, panowania naszego 10 roku.

^a *Ppuste miejsce.*

^b *Puste miejsce.*

^c *Puste miejsce.*

2. *Laudum sejmiku deputackiego w Lublinie 15 lipca 1774 r.*

Rkp. 1. *APL, CLRMO 412, k. 1167–1169 – obłata; w grodzie lubelskim oblatował ur. Antoni Gniewosz 16 VII 1774 r. [sabbatho post festum sancta Margareta Virginis et Martyris proxima a. d. 1774]; Rkp. 2.* *APL, TKL 460, k. 36 – kopia.*

[k. 1167v] My rady, dygnitarze, urzędnicy, szlachta i obywatele całego prześwietnego województwa lubelskiego i powiatu urzędowskiego, przychylając się do prawa i przepisu świeżo zaszłego roku terażniejszego 1774 na sejmie ekstraordinarynem warszawskim co do postanowienia sejmików deputackich i obrania na tychże sędziego deputata na Trybunał Koronny konstytucyi⁹⁴, tudzież stosując się do uniwersału J.K.M. p.n.m. szczęśliwie nam panującego na też sejmiki electionis deputata, dnia 16 miesiąca czerwca do województwa naszego wydanego, czas i miejsce wspomnianych sejmików i obrania deputata na Trybunał Koronny w Piotrkowie i Lublinie agitować się mający obwieszczającego i oznaczającego.

Niemniej przychylając się do uniwersału generalnej konfederacji obojga narodów publicum w tej mierze o reasumpcji Trybunału uwiadamiącego dnia [k. 1168] 25 czerwca zeszyłych obydwóch roku terażniejszego wydanych⁹⁵ i do akt grodu lubelskiego per oblatam podanych, na dzień i miejsce tymże sejmikom przez prawo i uniwersał J.K.M. pana naszego szczęśliwie nam panującego oznaczone, to jest pro sui 15 juli anni 1774 do miasta J.K.M. stołecznego Lublina zjehawszy i uroczyście zgromadziwszy się.

A najprzód dla jako najłatwiejszego obrad naszych sprawowania z pomiędzy siebie w[ielmożnego] j.m. pana Tomasza Ciołka Poniatowskiego miecznikowicza lubel[skiego] całego województwa i koła naszego rycerskiego za marszałka i dyrektora obraliśmy i do łaski marszałkowskiej zaprosiliśmy. Niemniej temuż in locis laboris dzieła publicznego wielmożnych ichm. panów Franciszka Lubicz Zalewskiego cześnika nurskiego, Wojciecha Dmochowskiego komornika ziemskiego nurskiego, Władysława Łyckiego łowczyca łukowskiego, Sylwestra Stoińskiego sędzica ziemskiego lubel[skiego] za asesorów i pracy uczestników przydałiśmy.

⁹⁴ *Vol. Leg., t. VIII, s. 106–108.*

⁹⁵ *AGAD, APP, sygn. 313, t. 8, s. 53.*

A po tym do obrania na Trybunał Koronny sędziego deputata przystąpiliśmy, do której sprawowania publicznej ku pożytkowi krajowemu [k. 1168v] i województwa naszego funkcji deputackiej j.w. j.m. pana Feliksa Pinińskiego podstolego latyczowskiego usługami już nieraz wojewódzkimi i publicznymi zaszczyconego męża, jednomyślnymi głósy i jednomyślnym zezwoleniem zgodnie bez żadnej kontradykcji obraliśmy i do wykonania przysięgi według przepisu prawa tegoż j.w. [Feliksa] Pinińskiego obranego deputata zaprosiliśmy, który to j.w. deputat in facie całego województwa i koła naszego rycerskiego zaraz nieodstępnie jurament funkcji swojej sędziowskiej rotą lege prescripta observataci solemnitate juramentorum, jak prawo mieć chce wykonał i wypełnił.

Po którym to szczęśliwym obraniu jako i wysłuchaniu wypełnionego juramentu tegoż j.w. na Trybunał Koronny sędziego deputata dzieło tej uchwały i obrad naszych publicznych szczęśliwie i jednostajnie zakończyliśmy oraz ten akt publici laudi wielmożnemu marszałkowi wraz z wielmożnymi [k. 1169] asesorami podpisać i do akt grodu naszego lubelskiego zleciliśmy podać. Działo się w Lublinie dnia 15 lipca roku 1774.

Tomasz Ciołek Poniatowski marszałek koła rycerskiego na sejmiku województwa lubel[skiego] m.p., Wojciech na Dmochach Dmochowski komornik ziemski nurski asesor, Władysław Iżycki m.p., Franciszek Zalewski asesor m.p., Sylwester na Stoiszynie Stoiński sędzic ziemski lubel[ski] asesor.

XLI. Sejmik deputacki w Lublinie, 15 lipca 1775 r.

1. Laudum sejmiku deputackiego w Lublinie 15 lipca 1775 r.

Rkp. 1. APL, CLRMO 416, k. 245–246 – *oryginał*; **Rkp. 2.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 347–348v – *kopia*.

[k. 245] My dygnitarze, urzędnicy i obywatele województwa lubelskiego wraz z ziemią łukowską na fundamencie konstytucji roku 1768⁹⁶, tak co do porządku elekcyi, jako ziem alternat przepisanej, tu na dniu dzisiejszym do Lublina w miejscu sejmikowania całego województwa naszego oznaczonym zjechawszy się, przy zagajeniu tegoż sejmiku przez wiel[możnego] Mikołaja Stanisława Kostkę Nieprzeckiego podsędka ziemskiego lubelskiego, do elekcyi marszałka koła rycerskiego udaliśmy się i z pośrodku nas zgodnymi głosami, bez najmniejszego sprzeciwienia się obraliśmy na marszałka wiel[możnego] j.m. pana Mateusza Franciszka dwojga imion Radzikowskiego wojskiego ziemi łukowskiej, któremu do pomocy przybraliśmy i ogłosiliśmy wiel[możnych] ichm. panów

⁹⁶ Vol. Leg., t. VII, s. 318.

Jana Kantego Nieprzeckiego podsędkowicza ziemskiego lubelskiego, Franciszka Ksawerego Jasińskiego sędziego grodzkiego lwowskiego, a pisarzowicza grodzkiego łukowskiego, Stanisława Chojeckiego cześnika liwskiego, obywatela ziemi łukowskiej, Tomasza Olszowskiego majora regimentu konnego pod tytułem Najjaśniejszej Królowej j.m. za asesorów.

Którzy tak wiel[możny] marszałek, jako i asesorowie jego podług praw przepisanych dopełniwszy skutki do obrania deputata podług alternaty opisanej ziemi łukowskiej przystąpiliśmy i znając chwalebne czyny, nie naruszoną wiarę, przykładną sprawiedliwość wiel[możnego] j.m. pana Franciszka Antoniego Rzewuskiego podczaszego ziemi i wicestarostę sądów grodzkich łukowskich, niewymównymi myślami, niewątpliwym zezwoleniem, zgodnymi głosami na sędziego i deputata na Trybunał następujący Koronny piotrkowski i lubelski obraliśmy i zgromadzenia naszego uprosiliśmy sobie.

A przychylając się do prawa w tej mierze przepisanego do wysłuchania przysięgi przystąpiliśmy. Która to tenże wspomniany j.m. [Franciszek Antoni] Rzewuski podczaszy [k. 245v] ziemi i wicestarosta grodu łukowskiego przed wielmożnym j.m. panem marszałkiem koła naszego rycerskiego oraz asesorami jego w przytomności nas wszystkich zgromadzonych, rotą konstytucyjną wyżej wspomnianą 1768 opisaną przysięgł i wykonał. Po którego wykonanej przysiędze tegoż j.w. podczaszego łukowskiego za aktualnego deputata województwa naszego lubelskiego uznajemy i głosimy insynuując onemuż, aby sprawiedliwości i akceleracyi województwa naszego rejestru był promotorem.

Ponieważ zaś przez terażniejsze prawo wojewódzcy pisarze obierani być powinni na tymże dniu, czasie i miejscu, w którym i j.w. deputat, więc jako najuroczyściej koło nasze obserwując te wyroki pod tymże wielmożnym marszałkiem i asesorami jego przystąpiliśmy do obrania wielmożnego pisarza na Trybunał Główny Koronny lubelskiej kadencji, rejestru województwa naszego. A mając względy na prace nieposzlakowane, sprawiedliwość, znajomość prawa wiel[możnego] j.m. pana Antoniego Jezierskiego pisarza ziemskiego lubelskiego, tegoż za pisarza na kadencję rejestru województwa naszego lubelskiego obieramy i jednostajnymi głosami deklarujemy etiam z alternaty ziemi łukowskiej na przypadającą kadencję. Przysięgę zaś mającą podług sancitum in anno sapso 1774 na sejmie w Warszawie wypadłego⁹⁷ wykonać odkładamy. Któremu wielmożnemu [k. 246] pisarzowi nieposzlakowanej wierze i zabezpieczenie dajemy ufność.

⁹⁷ *Vol. Leg., t. VIII, s. 107.*

Których to wyznaczyć prawa, wykonawszy czyny tego dzieła naszego, wypis podpisać wielmożnemu marszałkowi i asesorom jego, tudzież pierwszemu in ordine urzędnikowi zleciliśmy. Działo się w Lublinie dnia 15 lipca roku pańskiego 1775.

Mikołaj Stanisław Kostka Nieprzecki pods[ędek] ziem[ski] lubel[ski] jako sejmik niniejszy zagajający m.M., Mateusz Franciszek Radzikowski wojski ziemi łukowskiej, marszałek koła rycerskiego m.p., Jan Kanty Nieprzecki obywatel województwa lubelskiego, asesor, Franciszek Ksawery Jasieński s[ędzia] g[rodzki] l[wowski], obywatel ziemi łukowskiej, asesor m.p., Stanisław Chojecki c[zeźnik] l[iwski], obywatel ziemi łukowskiej, asesor m.p., Tomasz Olszowski major regimentu konnego pod tytułem Najjaśniejszej Królowej j.m., obywatel województwa lubelskiego, asesor m.p.

XLII. Sejmik gospodarski w Lublinie, 17 lipca 1775 r.

1. *Uniwersał króla Stanisława Augusta z 20 czerwca 1775 r.
zwołujący sejniki gospodarskie*

Druk 1. *APL, CLRMO 417, k. 731.*

[k. 731] My Stanisław August z bożej łaski król polski, wielki książę litewski, ruski, pruski, mazowiecki, żmudzki, kijowski, wołyński, podolski, podlaski, inflancki, smoleński, siewierski i czernihowski.

Wszem, wobec i każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy, przy ofiarowaniu łaski naszej królewskiej do wiadomości podajemy. Gdy na rozliczne zażalenia obywatelów państw Rzeczypospolite o krzywdy, które od wojsk najjaśniejszej imperatorowej jejmości rosyjskiej⁹⁸, z okazji prowiantów i furażów wymaganych i ceną umówioną nieuspokojonych, albo wcale niezapłaconych dotąd ponosiły, bywały z strony najwyższych komend rzeczonych wojsk odpowiedzi, że rozkładanie prowiantów i furażów robili komisarze, których spomiędzy siebie województwa, ziemie i powiaty wyznaczać zwykły, że tym samym komisarzom pieniądze za nie według ceny postanowionej wypłacane były. A tak kto więcej prowiantów i furażów, jak na niego sprawiedliwie przypadało wydał, i zapłaty za nie nie odebrał, nie wojsko Imperatorowej jejmości, ale tym to komisarzom przypisywać powinien, uznaliśmy za rzecz nieodbitie potrzebną, żeby województwa, ziemie i powiaty, które spomiędzy siebie komisarzów do prowiantów i furażów obierały, albo nie mając spomiędzy siebie obranych, przyjęły tych których same komendy swoimi sposobami wyznaczały, od tychże komisarzów rationem z rozłożonych, wybranych prowiantów

⁹⁸ *Katarzyna II.*

i furazów oraz pieniędzy za nie odebranych, na sejmikach gospodarskich prawem przepisanych exigere nie zaniedbały, w czym ciż komisarze pokażą się winnymi, onych za uchwałą sejmiku do satysfakcyi obowiązali, tych co by byli renitentes z nimi agere prout de jure plenipotentom swoim zalecieli, a po tym na piśmie relacją o tym wszystkim do kancelarii Rady przy boku naszym Nieustającej przysłały, ażebyśmy uwiadomieni o wszystkim brać mogli miarę dalszej satysfakcyi sprawiedliwej obywatelów królestwa u dworu rosyjskiego dochodzenia. Czego po uprzejmościach i wiernościach waszych sejmiki wzmiankowane składać mających żądając, onymże za zdaniem Rady przy boku naszym Nieustającej czynność wyżej wyrażoną zalecamy i żeby do wiadomości publicznej to zalecenie doszło.

List ten nasz uniwersał podpisałiśmy i on wydrukowany per copias pod pieczęcią Rady przy boku naszym Nieustającej z podpisem urodzonego sekretarza tejże Rady rozesać po grodach Obojga Narodów rozkazaliśmy. Dan w Warszawie dnia 20 miesiąca czerwca roku pańskiego 1775, panowania naszego 11 roku.

Stanisław August król.

^aAndrzej Ogiński W. Ks. Litewskiego i Rady przy boku J.K.M. Nieustającej sekretarz m.p.^a

^{a-a} Podpis odręczny.

2. *Laudum sejmiku gospodarskiego w Lublinie 17 lipca 1775 r.*

Rkp. 1. APL, CLRMO 417, k. 729–730 – oryginał; **Rkp. 2.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 349–350v – kopia.

[k. 729] My rady dygnitarze, urzędnicy i rycerstwo prześwieatnego województwa lubelskiego i powiatu urzędowskiego, ojcowską J.K.M. p.n.m. o każde ojczyzny i jej obywatelów uszczęśliwienie, a w tak naciśnionych ku tej ucaleniu okolicznościach, troskliwą i pieczołowitą staranność w wydanym do województw, ziem i powiatów w Warszawie dnia 20 miesiąca czerwca r[oku] terażniejszego, za zdaniem nieustającej zawsze jedno i dobrzemyślącej Rady uniwersale wydającą się, niemniej powinnie wielbiąc jako też dobroczynne w tym punkcie zalecenie wykonywając, zjechawszy się na miejsce obradom naszym zwyczajne, a dzień gospodarskim sejmikom przepisany, po zagajeniu sejmiku przez w[ielmożnego] Mikołaja Nieprzeckiego podsędka ziemskiego lubelskiego, którego łączyć się do najużyteczniejszych dobru publicznemu i województwu czynności wrodzoną prawie jest satysfakcją i tego dla święta niedzieli na dzień przyszły odwołaniu.

Nazajutrz na toż miejsce zszedłszy się do obrania marszałka koła rycerskiego przystąpiliśmy i e medio nostri w[ielmożnego] j.m. pana Józefa Kuczyńskiego starostę jadowskiego, obywatelstwem, sentymentami

i wysokimi przymiotami znakomitego oraz asesorów w[ielmożnych] Kajetana Leszczyc Skarszewskiego skarbnika powiatu urzędowskiego, Szymona Zagórskiego podwojewódzkiego łukowskiego, Jana Kantego Nieprzeckiego podsędkowicza ziemskiego lubelskiego i Adama Suffczyńskiego chorążycza łukowskiego uprosiliśmy i wybraliśmy.

A po podanemu nam z kancelaryi grodzkiej J.K.M. uniwersału przeczytaniu, obowiązki tegoż wykonać jak najusilniej staraliśmy się. Gdy zaś w[ielmożni] i urodzeni, dawniejsi i terażniejsi województwa naszego furazowi komisarze, lubo niniejszym obradom nieprzytomni, z ochotą jednak i gotowością przez swoich subalternów sprawić się podług uniwersału przerzeczonego w zdaniu natychmiast racyi komisarstwa swego, a zaś w[ielmożny] [Szymon] Zagórski osobiście oświadczyli się. Przecież my dla tej onych nieprzytomności tego w tym czasie wykonać nie możemy, przeto idąc za przepisem wspomnianego uniwersału, z tymiż w[ielmożnymi] i u[rodzonymi] komisarzami iure agere umyśliliśmy i eo nomine plenipotentiowi ad hunc solum actum urodzonemu Józefowi Polikowskiemu od nas obranemu i postanowionemu pozwać tychże w[ielmożnych] i u[rodzonych] od początku [k. 729v] w województwie naszym rewolucyi, to jest od roku 1767 aż dotąd będących quovis vocabulo komisarzy, substytutów, tak furazowych jako też miarowych, tudzież egzaktorów czopowego i szelężnego, którzykolwiek jeszcze zostali in onere calculi do grodu lubelskiego na pierwszą sądów grodzkich odtąd przypadającą kadencyję zalecamy.

Którzy to w[ielmożni] i u[rodzeni] komisarze sposobem przerzeczonem pozwani peremptorie, pod karami prawem opisanymi na też kadencyję stawić się i przed urzędnikami i obywatelami teraz do tego dzieła uproszonymi, to jest w[ielmożnymi] Mikołajem Nieprzeckim podsędkiem z[iemskim], Ignacym Radziwińskim łowczym, Antonim Jezierskim pisarzem ziemskim lubelskimi, Kajetanem Leszczyc Skarszewskim skarbnikiem urzędowskim, tudzież Marcinem Skosiem Sobieszczańskim, Andrzejem Alojzym Koźmianem komornikami granicznymi, Janem Kantym Nieprzeckim podsędkowiczem i Józefem Jezierskim regentem ziemskimi lubelskimi w obecności urzędu sądowego grodzkiego lubelskiego rachunek i racyję ze wszelkich stante commisariatu i namiestnictwa czynności weszłym do ich percepty wojewódzkich prowentów, furazowania drew, koni wybierania i tym podobnych przez każdego obywatela wniesionych okoliczności dać i w tej mierze sprawić się powinni będą i na wszelkie od kogokolwiek z obywatelów zarzuty odpowiedzieć, do której to kalkulacyi słuchania przez wyżej wyrażonych urzędników i obywatelów wolne każdemu urzędnikowi na ówczas przytomnemu przystąpienie ostrzega się, a dla urodzonego plenipotenta teraz do tego interesu

obranego, aby wszelkie w grodzie czynności actus bez solucyi przyjmowane były zalecamy i wydawane. Zaś ekspens na woźnych i inna każda sprawiedliwa za pokazaniem regestrów oraz nagroda za fatygę, że po skończonej tej komisji wrócona i uczyniona mu będzie przyrzekamy.

Żądanie konwentu lubelskiego w[ielebnych] o[jców] dominikanów, tak dawno wnoszone i nieuskutkowane lubo by nieodwłocznie dopełnione od nas być powinno. Że jednak wiadoma temuż konwentowi województwa teraz niesposobność i dziś tego dopełnić nie dopuszcza, sposobniejszemu tego uskutecznienie czasowi polecamy.

Które to laudum rękami w[ielmożnego] zagajającego marszałka i asesorów podpisane [k. 730] do ksiąg grodzkich lubelskich podać zleciliśmy. Działo się w Lublinie w kościele w[ielebnych] o[jców] dominikanów lubelskich dnia 17 miesiąca lipca roku pańskiego 1775.

Mikołaj Stanisław Kostka Nieprzecki podsędek ziem[ski] lubel[ski] jako zagajający m.M., Józef Kuczyński starosta jadowski, marszałek m.M., Kajetan Leszczyc Skarszewski skarbnik pow[iatu] urząd[owski], asesor m.p., Szymon Zagórski podw[ojewodzi] łukowski, asesor m.p., Jan Kanty Nieprzecki podsędkowicz lubel[ski], asesor m.p., Adam Suffczyński chorążyc łukowski, asesor m.p.

XLIII. Sejmik elekcji kandydatów na urząd pisarza ziemskiego łukowskiego w Łukowie, 23 października 1775 r.

1. Laudum sejmiku elekcji kandydatów na urząd pisarza ziemskiego łukowskiego w Łukowie 23 października 1775 r.

Rkp. 1. B. PAU-PAN Kr., rkp. 8333, k. 167–168 – kopia.

[k. 167] My dygnitarze, urzędnicy i całe rycerstwo ziemi łukowskiej za uniwersałem przez j.o. księcia j.m. Antoniego Hrabi na Wiśniczu i Jarosławiu Lubomirskiego wojewody lubelskiego, generała leutnanta wojsk koronnych, Orderu Orła Białego kawalera w pałacu opolskim dnia 17 sierpnia roku terażniejszego 1775 na sejmiku electionis kandydatów do pisarstwa ziemskiego na fundamencie prawa wydanym i do akt grodu łukowskiego w sobotę po święcie Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny dnia 19 miesiąca i roku tegoż do oblaty podanym, na miejsce obradom naszym zwyczajne do miasta Łukowa na dzień 23 miesiąca października w roku tymże przez uniwersał wyżej wyrażony wyznaczony, do kościoła farnego łukowskiego zjehawszy się, po zagajeniu sejmiku przez j.w. Jacka Jezierskiego kasztelana łukowskiego obradom naszym przytomnego in ordine do porządnego sejmikowania i elekcji kandydatów na pisarstwo ziemskie łukowskie jednomyślnym zezwoleniem w[ielmożnego] j.m. p[ana] Franciszka Ksawerego Jasińskiego sędziego grodzkiego liwskiego

za marszałka obraliśmy i do podniesienia laski na terazniejszym [k. 167v] sejmiku naszym zaprosiliśmy i temuż w[ielmożnemu] marszałkowi naszemu przy podniesieniu laski e gremio obrady naszej asesorów przydaliśmy.

A po zgodnym jednostajnymi głosami w[ielmożnego] marszałka obraniu i ichm. asesorów zaproszeniu, tudzież po wykonanym przed j.w. zagajającym sejmik podług opis prawa juramencie, przy zjednoczonych j.w. zagajającego w[ielmożnych] urzędników i całego rycerstwa ziemi naszej głosach i afektach braterskich obraliśmy kandydatów na pisarstwo ziemskiego łukowskie w[ielmożnych] ichm. panów Mateusza Franciszka Radzikowskiego wojskiego ziemi łukowskiej, Tomasza Radomyskiego komornika ziemskiego, Grzegorza Chromińskiego wicesgerenta grodzkiego łukowskich, Józefa Jastrzębskiego sędzica ziemskiego łukowskiego, podany zaś w[ielmożny] j.m. pan Andrzej Jaszewski wicesgerent grodzki łukowski zupełnie swojej pretensyi ustąpił, łącząc wota swoje [z] wyżej wyrażonym kandydatów zasługami, doskonałością i rozsądkiem w ziemi naszej zaszczyconych.

Których to w[ielmożnych] ichm. panów kandydatów zgodnym życzeniem e gremio nostri wybranych i obranych najjaśniejszemu K.J.M. p.n.m. szczęśliwie nam panującemu terazniejszą uchwałą naszą prezentujemy, składając dziękczynności naj[jaśniejszemu] panu za wybranie do kasztelanii ziemi naszej łukowskiej spomiędzy współobywatelów j.w. Jacka Jezierskiego szczęśliwie nam sejmik zagajającego, tudzież przełożyć prośby u tronu tegoż naj[jaśniejszego] pana, aby podatek publicznego podymnego z ziemi naszej łukowskiej [k. 168] mógł być wypłacany w grodzie łukowskim z przyczyny odległości miejsca odwożąc do Lublina dla nacisku odwożących do tegoż miejsca.

Którą to uchwałą naszą ku pożądanemu i pożytecznemu niemniej publicznemu ziemi naszej dobru w[ielmożnemu] marszałowi i w[ielmożnym] asesorom do podpisania i podania per oblatam do akt grodu łukowskiego zleciliśmy i zobligowali.

Działo się w Łukowie na miejscu obrad naszych w kościele farnym dnia 23 miesiąca października 1775 r.

Franiszek Ksawery Jasiński sędzia grodzki liwski, marszałek tych obrad, Antoni z Gołąbków Jezierski komornik ziemski stężycki, asesor m.p., Mikołaj Radzikowski regent grodzki łukowski, asesor, Józef Jastrzębski sędzic ziemski łukowski, asesor, Ignacy Radzicki asesor m.p.

30 X 1775 r. nominację otrzymał Mateusz Franciszek Radzikowski, *Urzednicy*, t. IV, z. 4, nr 512.

2. *Uchwała w sprawie Walentego Iżyckiego podjęta podczas sejmiku w Łukowie 23 października 1775 r.*

Rkp. 1. B. PAU-PAN Kr., rkp. 8333, k. 169–169v – kopia.

[k. 169] My dygnitarze, urzędnicy i obywatele ziemi łukowskiej na sejmik ziemski pisarski za uniwersałem j.o. księcia j.m. Antoniego Lubomirskiego wojewody lubelskiego na dzień dzisiejszy do miasta Łukowa zjecha- ni, mając przełożone sobie prośby od urodzonego Walentego Iżyckiego obywatela ziemi naszej w kancelaryi koronnej i współobywatelów zie- mi aplikującego się, abyśmy wstawienie się za nim do j.o. Trybunału Wielkiego Koronnego lubelskiego w sprawie na instancję instygatorów od tegoż sądu przeciwko niemu intentowanej uczynili, do której prośby za zdaniem powszechnym wszystkich współobywatelów tegoż urodzo- nego [Walentego] Iżyckiego aplikacyja prześwietnej ziemi zalecających przychylając się, wybraliśmy spomiędzy siebie urodzonego Kazimierza Zaleskiego do uproszenia imieniem naszym w[ielmożnego] j.m. pana Antoniego Jezierskiego pisarza ziemskiego lubelskiego, współobywatel- stwem ziemi naszej zaszczycającego, iżby on powagą swoją i zasługami u j.o. Trybunału wsparł interes pomienionego urodzonego [Walentego] Iżyckiego i przełożywszy teje j.o. jurysdykcyi niewinną, a j.o. Trybunał urażającą w nocie [k. 169v] swojej do najjaśniejszej Rady Nieustającej po- danej omyłkę, imieniem całej ziemi za błąd prawdziwej niewiadomości przeprosić raczył, za które ocalenie honoru swego nie tylko urodzony [Walenty] Iżycki dozgonne na siebie obowiązki, ale też i cała ziemia nasza łukowska uprzejmą, braterską wdzięczność w sercach swoich zapisuje.

Dan w Łukowie w miejscu obrad naszych w kościele farnym tutejszym die 23 octobris 1775.

Franciszek Ksawery Jasiński sędzia grodzki liwski, marszałek zjazdu sejmikowego m.p., Antoni z Gołąbków Jezierski komornik ziemski stę- życki, asesor m.p., Mikołaj Radzikowski r[egent] g[rodzki] ł[ukowski], asesor, Józef Jastrzębski sędzic ziemski łukowski, asesor m.p., Jacek z Gołąbków Jezierski chorąży ziemi łukowskiej m.p., Antoni Kazimierz Jastrzębski s[ędzia] z[iemski] ł[ukowski], Paweł Domaszowski pod- stoli ziemi, sędzia grodzki łukowski m.p., Antoni Franciszek z Beydów Rzewuski p[odczaszy] z[iemi], s[ędzia] g[rodzki] ł[ukowski], deputat, Mateusz Franciszek Radzikowski w[ojski] z[iemi] ł[ukowskiej] m.p., Józef Jasiński pisarz grodzki łukowski, Antoni Łaski podsędek ziemi łukowski[ej] m.p., Grzegorz Chromiński wicesgerent grodzki łukow- ski m.p., Aleksander Kalicki k[omornik] g[raniczny] z[iemi] mielnickiej, Józef Romanowicz [--] m.p., Stefan Domaszowski, Tomasz Grochowski

m.p., Ludwik Romanowicz m.p., Kajetan Chrościechowski m.p.,
G. M. Szaniawski [--] m.p., Bartłomiej Grochowski.

XLIV. Sejmik deputacki w Lublinie 15 lipca 1776 r.

1. *Laudum sejmiku deputackiego w Lublinie 15 lipca 1776 r.
zagajanego przez Antoniego Lubomirskiego*

Rkp. 1. APL, CLRMO 421, k. 752–752v – oryginał; **Rkp. 2.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 351–352v – kopia.

[k. 752] My dygnitarze, urzędnicy i obywatele województwa lubelskiego wraz z ziemią łukowską i powiatem urzędowskim na fundamencie konstytucji roku 1768⁹⁹, tak co do porządku elekcji, alternatę zachowując, jako i do przysięgi, tu na dniu dzisiejszym do Lublina w miejscu zwyczajnym sejmikowania całego województwa naszego wyznaczonym zjechawszy się, przy zagajeniu tegoż sejmiku przez j.o. księcia j.m. [Antoniego] Lubomirskiego wojewodę naszego lubelskiego do elekcji marszałka koła rycerskiego udaliśmy się i z pośrodku nas zgodnymi głosami, bez najmniejszego sprzeciwienia się obraliśmy wielmożnego Jana Kantego Nieprzeckiego podsędkowicza lubelskiego. Któremu do pomocy przybraliśmy i ogłosiliśmy w[ielmożnych] Sylwestra Stoińskiego sędzica lubelskiego, Mikołaja Radzikowskiego regenta grodzkiego łukowskiego i Wincentego Konopkę burgrabowicza zambrowskiego za asesorów.

Którzy to w[ielmożni] marszałek i asesorowie jego, podług praw przepisanych dopełniwszy swych obowiązków przez przysięgę do obrania deputata, podług alternaty opisanej województwa lubelskiego przystąpiliśmy. A znając chwalebne czyny, nienaruszoną wiarę, przykładną sprawiedliwość wielmożnego Józefa Raszowskiego wojskiego lubelskiego niewymownymi myślami, niewątpliwym zezwoleniem, zgodnymi głosami na sędziego i deputata na Trybunał następujący koronny piotrkowski i lubelski obraliśmy i zgromadzenia naszego na pomienioną funkcję deputacką uprosiliśmy sobie.

A przychylając się do prawa w tej mierze przepisanego do wysłuchania przysięgi przystąpiliśmy. Którą to przysięgę tenże wiel[możny] [Józef] Raszowski wojski lubelski przed w[ielmożnym] marszałkiem koła [k. 752v] rycerskiego i asesorami jego w przytomności nas wszystkich zgromadzonych, rotą konstytucją wyżej wspomnianej anni 1768 opisaną przysięgł i wykonał. Po którego wykonanej przysiędze tegoż j.w. [Józefa] Raszowskiego za aktualnego deputata województwa naszego lubelskiego

⁹⁹ *Vol. Leg., t. VII, s. 317–332.*

uznajemy i głosimy insynuując onemuż, aby sprawiedliwości i akceleracyi regestrów wojewódzkich był promotorem.

Których to wyznaczeń prawa wykonawszy czyny tego dzieła naszego, wypis podpisać j.o. księcia j.m. [Antoniego] Lubomirskiego wojewodę naszego lubelskiego, jako senatora primum in ordine w województwie naszym, tudzież w[ielmożnych] marszałka i asesorów jego uprosiliśmy. Działo się w Lublinie na miejscu obrad naszych zwyczajnym w kościele o[jców] dominikanów dnia 15 lipca 1776 roku.

A[ntoni] Lubomirski wojewoda lubelski jako zagajający m.p., Jan Kanty Nieprzecki marszałek p[odsędkowicz] l[ubelski] m.p., Sylwestr na Stoiszynie Stoiński sędzic ziemski lubelski, asesor, Mikołaj Radzikowski regent grodzki łukowski, asesor m.p., Wincenty Konopka burgrabicz zambr[owski], asesor.

*2. Laudum sejmiku deputackiego w Lublinie 15 lipca 1776 r.
zagajanego przez Jacka Jezierskiego*

Rkp. 1. APL, CLRMO 421, k. 737–737v – oryginał; **Rkp. 2.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 3278, k. 41–42 – ekstrakt.

[k. 737] My rady dygnitarze, urzędnicy i rycerstwo województwa lubelskiego, ziemi łukowskiej i powiatu urzędowskiego, zjechawszy się na miejsce obradom naszym zwyczajne za uniwersałem najjaśniejszego Stanisława Augusta króla i p.n.m. na dzień dzisiejszy tymże obradom prawem przepisany. Gdy się podobało częście współobywatelów naszych przez różne przemocy, nie tylko samym z nami nie łączyć się i łączących się odrywać, ale nad to nas samych jedyne uszczęśliwienie ojczyzny za cel mających niby od zaradzenia ku powszechnemu dobru oddalać przymuszeni z częścią dobrze myślących dla zabronionego nam kościoła księży dominikanów sejmikowaniu raz na zawsze wyznaczonego, przenieść się do kościoła przeszło jezuickiego.

Gdzie po zagajeniu sejmiku deputackiego przez j.w. Jacka Jezierskiego kasztelana łukowskiego okrzyknąwszy marszałkiem koła naszego rycerskiego j.w. Wincentego Potockiego podkomorzego koronnego, starostę lubelskiego i przydawszy mu asesorów w[ielmożnych] Jacka Jezierskiego chorążego łukowskiego, Michała Trzczińskiego stolnika urzędowskiego, Józefa Suchodolskiego podczaszego lubelskiego, Kaspra Borawskiego łowczego urzędowskiego, Mateusza Radzikowskiego pisarza ziemskiego łukowskiego, Rajmunda Jezierskiego wojskiego urzędowskiego, Antoniego Suchodolskiego sędziego grodzkiego lubelskiego.

I po wykonanej z przepisu prawa na tę funkcję przysiędze do obrania deputata na Trybunał Koronny przystąpiliśmy et e medio nostri uprosiliśmy i jednostajnym głosem obraliśmy w[ielmożnego] j.m. pana Marcjana

Grotkowskiego pisarza grodzkiego krasnostawskiego, współobywatela naszego. Który obrany deputata w zgromadzeniu naszym na pomienioną funkcję swoją, w kole naszym rycerskim rotą prawem sobie opisaną jurament wykonał. Po którym wykonanym za aktualnego z województwa naszego deputata i sędziego na Trybunał przyszły, uznawszy te laudum rękami koła naszego rycerskiego podpisujemy. Działo się w Lublinie dnia 15 miesiąca lipca r[oku] p[ańskiego] 1776.

[Wincenty] Potocki pod[komorzy] kor[onny], sta[rosta] lub[elski], marszałek koła rycerskiego, Jacek Jezierski chorąży ziemi łukowskiej, koła rycerskiego asesor m.p., Michał Łukasz Trzeciński stolnik powiatu urzędowskiego, asesor sejmiku deputackiego m.p., Józef Suchodolski podczaszny lubelski, asesor sejmiku deputackiego m.p., [k. 737v] Kasper Borawski łowczy powiatu urzędowskiego, podstarosta grodzki lubelski, koła rycerskiego asesor m.p., Mateusz Franciszek Radzikowski pisarz ziemski łukowski, koła rycerskiego asesor m.p., Rajmund Jezierski wojski powiatu urzędowskiego, koła rycerskiego asesor, A[ntoni] Suchodolski sędzia grodzki lubel[ski], koła rycerskiego asesor m.p.

XLV. Sejmik przedsejmowy w Lublinie, 15–16 lipca 1776 r.

1. *Uniwersał króla Stanisława Augusta zwołujący sejmiki poselskie z 15 maja 1776 r.*

Druk 1. *APL, CLRMO 421, k. 640.*

[k. 640] Stanisław August z bożej łaski król polski, wielki książę litewski, ruski, pruski, mazowiecki, żmudzki, kijowski, wołyński, podolski, podlaski, inflancki, smoleński, siewierski i czernihowski.

Wszem, wobec i każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy, mianowicie ^awielmożnym^a urodzonym senatorom, dygnitarzom, urzędnikom ziemskim, grodzkim i całemu rycerstwu ^bwojewództwa lubelskiego^b. Uprzejmie i wiernie nam miłym przy ofiarowaniu łaski naszej królewskiej do wiadomości podajemy.

^cWielmożni^c, urodzeni, uprzejmie i wiernie nam mili. Rok dwunasty panowania naszego prowadząc nad tym narodem wolnym, który nas wypielegnował na swojego równiactwa łonie i wolnymi głosami do rządu na tron Królestwa tego wyniósł, te zawsze starania nasze były, ażeby powszechne uszczęśliwienie państw Rzeczypospolitej i jej poddanych powiększać oraz umysły jednej matki z nami dziś swoim ojcem dzieci do jednego (a ten jest samo dobro publiczne) prowadzić końca.

Chociaż zaś krytyczne okoliczności krajowe tych szczerych chęci naszych niedozwoliły dotychczas doświadczać skutków, a naszą przecieź jest i będzie powinnością, to przedsięwzięcie mieć zawsze na pamięci. Te zaś najtroskliwsze zamiary o dobro Rzeczypospolitej bez wspólnego

zaradzenia z jej stanami nie mogą być skuteczne, więc według przepisu prawa sejm orynaryjny na dzień 26 miesiąca sierpnia roku terażniejszego, tu w Warszawie z przypadającą alternatą laski na prowincyją W. Ks. Litewskiego składając, sejmiki zaś po województwach, ziemiach i powiatach na miejscach zwyczajnych na dzień 15 miesiąca lipca uprzejmościom i wiernościom waszym, a generałowi województw wielkopolskich po sejmikach poselskich w Poznaniu przez prawo roku 1768¹⁰⁰ do ułożenia instrukcyi dla posłów pozwolonemu dzień 29 tegoż miesiąca lipca naznaczając. Za cel i treść tej walnej narodowej rady zakładamy wynikające materye z trudnej lub zatrudnionej egzekucyi niektórych ustaw przeszłego sejmku. Przed tą w trzech stanach zgromadzoną Rzeczpospolitą na nas i Radę przy boku naszym Nieustającą zdane przez przeszły sejm względem granic z dworami sąsiedzkimi czynności i do wewnętrznego rządu polepszenia, niemniej do ekonomii krajowej ściągające się tejsze Rady projektu przekładane będą, od naszej wspólnie z stanami zgromadzonymi najwyższej woli zawiśnie uchwała tego, co się zdawać będzie potrzebnego.

Obligujemy za tym na miłość ojczyzny wszystkie województwa, ziemie i powiaty, ażeby na ten sejm takich spośród siebie obrali posłów, którzyby jedynie powszechne w sercach i przed oczyma mając dobro, usilnościami wymyślnymi i ku prywatnemu pożytkowi w szczególności zmierzającymi czasu zbawiennego nie wycieńczali, lecz ażeby w zaradzeniu o wyżej wspomnianych materjach i inszych, które do uszczęśliwienia powszechnego za potrzebne uznają, dokładności swoje z naszymi pilnie łączyli.

Że zaś z praw sejmikom poselskim i deputackim czas wyznaczającym w Koronie i w tym roku jeden dzień i tenże sam 15 lipca przypada, do naszej królewskiej baczności należy przeglądać trudność, która stąd osobliwie tam wyniknie, gdzie nie na jednym miejscu sejmiki poselskie i deputackie odprawione być powinny. Za zdaniem więc Rady przy boku naszym Nieustającej w tej myśli jesteśmy, żeby sejmiki deputackie w drugi poniedziałek po dniu sejmików poselskich zaczęcia, to jest na dzień 22 lipca odprawić się mogły. Taki rozmiar czasem przez zacnych obywatelów sejmiki wzmiankowane składać mających, nie samowolnie, ale z prawdziwej potrzeby uczyniony za postępek przeciwko prawu od nas i stanów Rzeczypospolitej na przyszły sejm zgromadzonych nie będzie mógł być wzięty, bo przez niego dogodzi się niezawodności poselskiego i deputackiego sejmiku. Ten tedy wymiar czasu wszystkim województwom, ziemiom i powiatom rekomendujemy.

¹⁰⁰ *Vol. Leg., t. VII, s. 349–350.*

Gdy zaś wątpić nie chcemy, owszem spodziewać się powinniśmy po znacznych województwach, ziemiach i powiatach, że w tej jakośmy wyżej wyrazili myśli posłów na przyszły sejm obierać będą i tychże publiczne dobro zamykającymi instrukcjami umocują, niemniej że i sejmików deputackich pewność wspomnionym sposobem opatrzą. Wszystkim dobrego od pana Boga w sejmikowych obradach życząc powodzenia i zdrowia, ten nasz uniwersał, aby do wiadomości publicznej przyjść mógł, po grodach, parafiach i miejscach zwyczajnych publikować zalecamy. Dan w Warszawie dnia 15 miesiąca maja roku pańskiego 1776, panowania naszego 12 roku.

Stanisław August król.

Antoni Sikorski J.K.M. i pieczęci w[ielkiej] k[oronnej] sekretarz.

^{a-a} *Dopisane odręcznie.*

^{b-b} *Dopisane odręcznie.*

^{c-c} *Dopisane odręcznie.*

2. *Laudum sejmiku lubelskiego zagajanego przez Jacka Jezierskiego 15–16 lipca 1776 r.*

Rkp. 1. B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 353–354v – kopia.

[k. 353] My rady dygnitarze, urzędnicy i rycerstwo województwa lubelskiego, ziemi łukowskiej i powiatu urzędowskiego, zjechawszy się za uniwersałem najjaśniejszego Stanisława Augusta króla i p.n.m. na dzień dzisiejszy niniejszym obradom prawem przepisany, gdy się podobało częście współobywatelów naszych przez różne przemocy nie tylko samym z nami nie łączyć się i łączących się odrywać, ale nad to nas samych jedynie uszczęśliwienie ojczyzny za cel mających niby od zaradzenia ku powszechnemu dobru oddalać przymuszeni z częścią dobrze myślących dla zabronionego nam kościoła księży dominikanów sejmikom raz na zawsze wyznaczonego, przenieść się do kościoła przeszło jezuickiego.

Gdzie po zagajeniu sejmiku poselskiego przez j.w. Jacka Jezierskiego kasztelana łukowskiego [k. 353v] okrzyknąwszy marszałkiem koła naszego rycerskiego j.w. Wincentego Potockiego podkomorzego koronnego, starostę lubelskiego i przydawszy mu asesorów w[ielmożnych] Jacka Jezierskiego chorążego łukowskiego, Michała Trzcńskiego stolnika urzędowskiego, Józefa Suchodolskiego podczaszego lubelskiego, Kaspra Borawskiego łowczego, Rajmunda Jezierskiego wojskiego urzędowskich, Mateusza Radzikowskiego pisarza ziemskiego łukowskiego, Antoniego Suchodolskiego sędziego grodzkiego lubelskiego.

I po wykonanej z przepisu prawa na tę funkcję przysiędze uniwersał J.K.M. sejm przyszły i potrzebę, a zaś okoliczności onego oznaczający przeczytany mieć żądaliśmy, po którym oraz deklaracyi j.w. [Otto Magnusa

von] Stackelberga posła rosyjskiego imieniem najjaśniejszej Monarchini¹⁰¹ swojej oświadczonej oraz listów różnych, w tym publicznym interesie do nas [k. 354] ordynowanych przeczytaniu, do obrania posłów na sejm ordynaryjny warszawski przystąpiliśmy i uprosiliśmy e medio nostri j.w. Wincentego Potockiego podkomorzego koronnego, lubelskiego, [Michała] Granowskiego tarnogórskiego starostów, Antoniego Łaskiego podsędka ziemskiego łukowskiego, Ignacego Radziwińskiego cześnika lubelskiego, Kajetana Leszczyc Skarszewskiego skarbnika powiatu urzędowskiego i Kazimierza Jezierskiego szambelana J.K.M.

Którym to j.w. posłom obowiązana i powinna w sercach naszych oświadczywszy wdzięczność, obligujemy, aby podług instrukcyi od prześwieczonego województwa sobie danej, ręką j.w. marszałka koła rycerskiego i asesorów podpisanej we wszystkim sprawić starali się i te uskutecznić, a ogólnie temu, co by było wierze i wolności przeciwnego sprzeciwić się.

Które go laudum na niniejszym obrania posłów sejmiku uchwalone [k. 354v] rękami naszymi podpisujemy. Działo się w Lublinie dnia 15 lipca r[oku] p[oańskiego] 1776.

[Wincenty] Potocki pod[komorzy] kor[onny], sta[rosta] lub[elski], marszałek koła rycerskiego, Jacek Jezierski chorąży ziemi łukowskiej, koła rycerskiego asesor m.p., Michał Łukasz Trzciniński stolnik powiatu urzędowskiego, asesor sejmiku poselskiego m.p., Józef^a Suchodolski podczaszy pow[iatu] lub[elskiego], asesor sejmiku poselskiego m.p., Kasper Borawski łowczy powiatu urzędowskiego, podstarosta grodzki lubelski, koła rycerskiego asesor m.p., Rajmund Jezierski wojski powiatu urzędowskiego, asesor koła rycerskiego, A[ntoni] Suchodolski sędzia grodzki lubel[ski], asesor koła rycerskiego m.p.

^a W tekście błędnie „Antoni”.

3. Instrukcja dana posłom na sejm z sejmiku lubelskiego
zagajanego przez Jacka Jezierskiego 15–16 lipca 1776 r.

Rkp. 1. APL, CLRMO 421, k. 743–744 – oryginał; **Rkp. 2.** B. PAU-PAN Kr, rkp. 3278, k. 39–40 – ekstrakt.

[k. 743] Instrukcyja j.w. Wincentemu Potockiemu podkomorzemu koronnemu, lubelskiemu, [Michałowi] Granowskiemu tarnogórskiemu starostom, Antoniemu Łaskiemu podsędkowi ziemskiemu łukowskiemu, Ignacemu Radziwińskiemu cześnikowi lubelskiemu, Kajetanowi Leszczyc Skarszewskiemu skarbnikowi powiatu urzędowskiego i Kazmierzowi Jezierskiemu szambelanowi J.K.M., posłom z województwa lubelskiego

¹⁰¹ Katarzyna II.

na sejm ordynaryjny warszawski obranym dnia 15 lipca roku p[auńskiego] 1776 w Lublinie dana i podpisana.

1. Jako każdego obywatela polskiego najpierwszym być powinno obowiązkiem religii swojej, jak najściślejsze zachowanie, tak najpierwszym naszej instrukcyi artykułem mieć chcemy i jak najuroczyściej j.w. posłów obowiązujemy i onym zalecamy najszczególniejsze staranie, aby wiara nasza rzymska katolicka, której nieodstępne czczenie i zachowanie najwyższym dla Królestwa jest zaszczytem i wszelkich uszcześliwienia nadzieją, nie tylko w swojej nienaruszenie została trwałości, ale gdyby można przez najobfitsze sposoby pomnożona i rozkrzewiona była, nie dopuszczając już odtąd dysydemtom z uszczebkiem tejże naszej prawdziwej wiary nowych wolności i przywilejów i owszem, aby w tej mierze jak najbezpieczniej ocasona i utwierdzona była starając się.

2. Kilkunastoletnimi w kraju doświadczonymi uciśnieniami i wycieńczeniami z różnych okoliczności wymuszonymi wydatkami, polecamy j.w. posłom podatków przez sejm ostatni ku nieuchronnym Rzeczypospolitej potrzebom ułożonych sprawiedliwie i z tymiż potrzebami połączone umiarkowanie oraz względem onych przyzwoite i względne determinowanie się tymże j.w. posłom mocy oddajemy, wzierając pilnie, aby też podatki na żadne prywatne interesa obracane nie były.

3. Zapobiegając wszelkim bezprawiom i abusus Consilii Permanentis z przemocy onego i z przeciwieństw tłumaczonej, nadanej sobie władzy i ustawy pochodzącym, jak najściślej j.w. posłom zalecamy, aby toż Consilium Permanens moc i władzę tegoż w swoich powinnościach i odrębnych określonych i obwarowanych mieć starali się, a nadto jak najdokładniej i ubezpieczyli [k. 743v], aby trybunały, ziemstwa i grody, w których subselliach urząd[ników] to zasłużonych nagrodą jakażkolwiek, to chwalebnej obywateli ambicyi celem od wieków były, od władzy i zwierzchności tejże Rady Nieustającej na zawsze wyłączone i uwolnione w swojej podług praw i ustaw dawnych zostały ważności i powadze.

4. Gdy z doświadczenia mamy, jak podług dawnego zwyczaju pisarze ziemscy sieradzki i lubelski dosyć przykładowo funkcję swoją pisania dekretów trybunalskich sprawują, byli zupełną dla wszystkich województw satysfakcją. Przeto instabunt j.w. posłowie, aby tak ciż w[ielmożni] pisarze jako kancelaryje trybunalskie przy dawnych opisach i prerogatywach zostawione były.

5. Jawnie poznajemy niezbita potrzebę wynalezienia sposobu ku podźwignieniu spustoszonego miasta Lublina, stolnicy naszego województwa, a za tym i tego domagać się raczą j.w. posłowie, aby nim się zdarzyła inna jaka sposobność ułatwienia tej potrzeby, kontrakty dotąd w Dubnie

z wielką interesowanych niewygodą odprawiane tu do Lublina przeniesione były i jarmarki prawem nadane przywrócone były.

6. Ponieważ konstytucja koronna anni 1775 titulo *Czopowe generalne*¹⁰², w ogólności napisana, klasztorów zakonu ś[więtego] Franciszka i inne mendicantium od opłacania czopowego nie wyjęła i wyraźnie nie ekscypowała, tak jako to względownie uczyniła konstytucja anni 1774 titulo *Dymowe*¹⁰³, przeto mając ulitowanie nad tymiż zgromadzeniami z szczerą jałmużną żyjącymi, jak najusilniej j.w. posłom zalecamy, aby o wspomniane wyjęcie i wyraźną od opłacania czopowego ekscypcję na przyszłym sejmie najusilniejszego starania dokładali.

7. Projekta obywatelów osobnym rejestrem in desiderii spisane i rękami j.w. marszałka i asesorów podpisane in supplementum instrukcy dane i do tej referować się mające j.w. posłowie, każdy z osobna projekt promować usilnie będą.

8. Upraszać będą j.w. posłowie, aby praktykowanym już zwyczajem i w naszym województwie powiększone były urzędy, to jest kasztelania urzędowska i podkomorstwo łukowskie.

[Wincenty] Potocki pod[komorzy] kor[onny], sta[rosta] lub[elski], marszałek koła rycerskiego, Jacek Jeziński chorąży ziemi łukowskiej, koła rycerskiego asesor m.p., [k. 744] Michał Łukasz Trzciniński asesor sejmiku poselskiego m.p., Józef Suchodolski asesor sejmiku poselskiego m.p., Kasper Borawski łowczy powiatu urzędowskiego, podstarosta grodzki lubelski, koła rycerskiego asesor m.p., Mateusz Franciszek Radzikowski pisarz ziemski łukowski m.p., Rajmund Jeziński wojski powiatu urzędowskiego, asesor koła rycerskiego, A[ntoni] Suchodolski sędzia grodzki lubel[ski], asesor koła rycerskiego m.p.

4. Regestr projektów od różnych obywateli do instrukcji z sejmiku lubelskiego zagajanego przez Jacka Jezińskiego 15–16 lipca 1776 r.

Rkp. 1. APL, CLRMO 421, k. 741–742 – oryginał; **Rkp. 2.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 355–357v – kopia.

[k. 741] Regestr projektów od różnych obywatelów do instrukcji j.w. posłom województwa lubelskiego podpisanej in ordine promowania i utrzymania onych na sejmie ordynaryjnym warszawskim podanych.

1. J.w. [Ignacego Franciszka] Przebendowskiego wojewody pomorskiego względem utracenia znacznego prowentu z starostw do prowincji pruskiej oderwanych i tegoż nadgrodenia.

¹⁰² Chodzi o konstytucję „Uchwalenie podatku czopowego i szelężnego”, Vol. Leg., t. VIII, s. 93–94.

¹⁰³ Chodzi o konstytucję „Podymne generalne”, Vol. Leg., t. VIII, s. 88–90.

2. J.w. [Stanisława] Małachowskiego starosty wąwolnickiego względem rozeznania sprawy granicznej przez j.w. [Wojciecha] Kluszewskiego kasztelana bieckiego z mocy sancitum in contumaciam popieranej.

3. J.w. [Jana Placyda] Kurdwanowskiego kuchmistrza koronnego względem uczynienia sprawiedliwości sukcesorom niegdy j.w. Jana Wyhowskiego wojewody kijowskiego.

4. W[ielmożnych] Borawskich łowczych urzędowskich i Skarżyńskich miecznikowstwa łomżyńskich względem substancyi po niegdy w[ielmożnym] Samuelu Nahoreckim staroście kotelnickim onym non attentis decretis przyznania.

5. W[ielmożnego] Grui podkomorzego J.K.M. względem dopomnienia się nadgrody za spalenie wsi Gabryelówki z znaczną szkodą przez wojsko rosyjskie.

6. W[ielmożnego] [Filipa Nereusza] Szaniawskiego starosty kąkolewnickiego względem utwierdzenia dekretu między tymże i w[ielmożnym] Nornickim i innymi wypadłego.

7. W[ielmożnego] [Józefa] Mystkowskiego podsędka czerskiego względem sprawy granicznej na sejm odesłanej, niemniej ichm. księży piarów i bernardynów łukowskich względem uwolnienia od podatku podymnego i czopowego.

8. J.w. Hrabi [Ignacego] Krasickiego względem preferencyi do dóbr po jezuitach ksawerowrockich przyrzeczonej i względem uchylenia komisyi na doniesienie jednej strony wyjednaných, drugą pokrzywdzających i dekretów bezprawnych stąd nastąpionych.

9. J.w. Niezabitowskich względem komisyi z różnymi nastąpionych sum im prawnie należących przez kogo innego poodbieranych.

10. Sukcesorów niegdy w[ielmożnego] Antoniego Trzcńskiego wojskiego lubel[skiego] względem sprawy między nimi zachodzącej tak o substancyję jako też uczynkowej.

11. [k. 741v] Sukcesorom niegdy w[ielmożnego] Piotra Trzcńskiego miecznika mścisławskiego względem rozeznania prawności urodzenia sukcesorów z niegdy urodzonej Marianny Kłosińskiej spółdzonych i substancyi tegoż niegdy w[ielmożnego] miecznika.

12. W[ielmożnych] Gruszeckich braci tak ogólnie względem nadgrody konstytucyjną anni 1633 niegdy urodzonemu Bronisławowi Gruszeckiemu oświadczonej, jako też w szczególności w[ielmożnego] j.m. księcia Eustachego Gruszeckiego zakonu cisterciensis opata in partibus względem ukrzywdzenia od tegoż klasztoru poniesionego.

13. W[ielmożnego] [Józefa] Dydyńskiego podstolego chełmskiego względem uchylenia dekretu komisarskiego w Krasnymstawie nastąpionego.

14. W[ielmożnego] [Macieja] Ciemniewskiego podczaszego chełmskiego względem uskutecznienia dekretu, czyli przewidzianego procesu przez dodanie wojskowej pomocy do odebrania dóbr Kołodynki.

15. Urodzonego Leonarda Azarycza względem rozeznania komisji o dobra Stawiska wypadłej.

16. Urodzonych Chmielowskich względem rozeznania dekretu komisyjnego o wieś Krasne wypadłego.

17. Urodzonego Mioduszewskiego tak względem substancyi spadkowej po niegdy w[ielmożnym] Adamie Drewnowskim podkomorzym wendyńskim, jako też dóbr Petryłowa na niegdy w[ielmożnego] Walentego Prażmowskiego pozostałą córkę jedynaczkę spadających.

18. W[ielmożnych] Łaskich, Pieniążków z sukcesorami w[ielmożnych] Brzostowskich i innymi względem rozsądzenia sprawy o sukcesyję i winnych aktoratach na przeszłym sejmie w komisji wyrażonej.

19. J.w., w[ielmożnych] dóbr ordynacyi ostrogskiej donatariuszów względem zmniejszenia podatków na też dobra włożonych.

20. Umiarkowanie podatku dymowego w województwie lubelskim nieproporcjonalnie i z pustych domów praktykowanego.

21. W[ielmożnych] Wysokińskich z u[rodzonym] Aleksandrem Kalkim o sprawę rozsądzenia sejmowemu zalecą.

22. Pokrzywdzenie prawa natury i praw w[ielmożnej] Bogumiły z książąt Czetwertyńskich primo voto Radzimińskiej, secundo voto Podhoreckiej w sprawie sukcesjonalnej z książętami Czetwertyńskimi na komisyjach i innych aktach nastąpionego remonstracyją uczynić i sprawiedliwości dopraszać się będą.

23. Suscepta ziemka łukowska transakcyi wszelkich, ażeby codziennie trwała j.w. posłowie domówią się.

24. [k. 742] Ponieważ dotąd furaz przez Moskwę z województwa lubelskiego brany nie jest zapłacony, więc o satysfakcyję za niego j.w. posłowie dopomnieć się będą powinni.

W[incenty] Potocki pod[komorzy] kor[onny], sta[rosta] lub[elski], marszałek koła rycerskiego, Jacek Jeziernski chorąży ziemi łukowskiej, koła rycerskiego asesor m.p., Michał Łukasz Trzciniński stolnik powiatu urzędowskiego, asesor sejmiku poselskiego m.p., Józef Suchodolski podczaszy w[ojewództwa] l[ubelskiego], asesor sejmiku poselskiego m.p., Kasper Borawski łowczy powiatu urzędowskiego, podstarosta gr[odzki] lubelski, koła rycerskiego asesor m.p., Mateusz Fr[anciszek] Radzikowski pisarz ziemski łukowski, koła rycerskiego asesor m.p., Rajmund Jeziernski wojski powiatu urzędowskiego, asesor, A[ntoni] Suchodolski sędzia grodzki lubel[ski], asesor koła rycerskiego m.p.

5. Instrukcja dana posłom na sejm z sejmiku lubelskiego zagajanego
przez Antoniego Lubomirskiego 15–16 lipca 1776 r.

Rkp. 1. APL, CLRMO 421, k. 763–765 – oryginał.

[k. 763] Instrukcja j.w. ichm. p[anom] Ignacemu Potockiemu pisarzowi wielkiemu W. Ks. Litewskiego, Sebastianowi Dłuskiemu staroście łukowskiemu, Kajetanowi Potockiemu staroście urzędowskiemu, Józefowi Głuskiemu podstolemu województwa i pisarzowi grodu lubelskiego, Kazimierzowi Chojeckiemu wojskiemu większemu łukowskiemu, Michałowi Zaleskiemu miecznikowi łukowskiemu na sejm walny warszawski obranym posłom z województwa lubelskiego, ziemi łukowskiej i powiatu urzędowskiego dana, uchwalona na zwyczajnym miejscu obrad w Lublinie w kościele w[ielebnych] o[jców] dominikanów dnia 16 miesiąca lipca roku 1776.

1. Oświadczą j.w. ichm. p[anowie] posłowie nienaruszoną wierność województwa naszego ku majestatowi J.K.M. i wyrażą najuroczystsze życzenia przeciągu panowania J.K.M., a w nim pomyślnych dla niegoż i Rzeczypospolitej sukcesów.

2. Religia katolicka jako zawsze była w Królestwie naszym istotnie panującą, tak żeby jej panowanie nie na słowach, ale na zwykłej okazałości fundowało się j.w. ichm. p[anowie] posłowie obstawać będą.

3. Samowładność Rzeczypospolitej, ponieważ nie inaczej jako w prawodawstwie okazywać się powinna, przeto dopraszać się będą J.K.M., aby powagą i przyjaźnią swoją nakłonić raczył sprzymierzone potencje do zdjęcia gwarancyi z praw naszych, a za tym do zatarcia śladów podległości narodu naszego tymże potencyjom.

4. Gdy z jednej strony ustanowiony komplet wojska do 30 tys. koniecznie jest potrzebny, dla zasłonięcia granic od których różne krzywdy i gwałty wynikają, tudzież dla zatrzymania poddaństwa państw Rzeczypospolitej, z którymi koniecznie ludność krajowa i sposobność wypłacania podatków za granice wychodzi, z drugiej zaś strony kraj cały najwprzód domowy, rewolucyją i wojsk zagranicznych furażamy, po tym upadkiem handłów cłami, a osobliwie na spławach do Gdańska przybyłą ekspensą na sól, a po części hajdamactwem i powietrzem wycieńczony, żadnym sposobem do [k. 763v] nowych podatków pociągany być nie może. Przeto dopomną się j.w. ichm. p[anowie] posłowie o pokazanie ekspens, na które perceptowane miliony wychodzą, a z nich te tylko cywilne ekspensa wyłączywszy, bez których istotne Rzeczypospolitej potrzeby obejść się żadną miarą nie mogą, o uchylenie innych ekspens dopraszać się będą i też nad potrzebne ekspensa, aby na zapłatę wojska obrócone były domówią się.

5. Wszelkie krajowe ministeria i jurysdykcje *ultima instantia*, na których rząd i sprawiedliwość, a na tej każdego obywatela wewnętrzne bezpieczeństwo zależy i które samej Rzeczypospolitej z czynności swoich odpowiadać powinny, aby podług praw przy swoich prerogatywach zachowane były j.w. ichm. p[anowie] posłowie dopominać się mają. Wszakże Nieustająca Rada przyznaje to iż nad nią jest najwyższa władza tejże Rzeczypospolitej, a gdyby jej moc nad wszystkim oddana była, to albo by już nie trzeba sejmów, co byłoby jawnym upadkiem wolności, albo musiałyby się czasem na sejmie odmieniać decyzje Rady Nieustającej, co by nie było respektem dla najjaśniejszego króla zasiadającego w tej Radzie.

6. Ponieważ z krzywdą tychże krajowych jurysdykcji na przeszłej konfederacji wypadłe komisje i sancita wzruszyły obywatelską spokojność i przez zamieszanie fortun wzniosły powszechne skargi, przeto się mają starać j.w. ichm. p[anowie] posłowie, aby nie pokończone sprawy i nieakceptowane dekreta mocą Rzeczypospolitej odesłane były po finalną decyzję do właściwych trybunałów, dla których istotnie krajowi użytecznych o wypłacanie wyznaczonych pensji j.w. ichm. p[anowie] posłowie dopraszać się będą.

7. Suplikować będą najjaśniejszemu majestatowi ciż j.w. ichm. p[anowie] posłowie, aby przywilejów na niewakujące królewszczyzny, jeśliby te do dyspozycji pańskiej przywrócone były, tym bardziej na dobra ziemskie przeciwko wielorakim prawom kancelaryjom koronnym i W. Ks. Litewskiego pieczętować i wydawać zakazał.

8. Edukacja młodzi, w której nadzieja podźwignienia się kiedykolwiek narodu, gdy bez przyzwoitych expens dopełnioną być nie może [k. 764], przeto dopomną się ciż j.w. ichm. p[anowie] posłowie, aby rozdawnicza komisja przez ścisły rachunek sprawiła się z pozostałych dóbr, prowentów, sum kapitałnych i prowizjonalnych, zabranych sreber kościelnych i wszelkich sprzętów po ustałym zakonie Societatis Jesu, a sumy które z bezpiecznych lokacyi mimo prawa podnosić ważyła się, aby ona sama i dobra jej, a nie dobra wypłacających in evicione Rzeczypospolitej były.

9. Lubo J.K.M. p.n.m. z szczególniejszej swojej staranności o edukacji młodzi z mężów cnotą i doskonałością znakomitych Komisję Edukacyjną ustanowić raczył, lecz gdy w zakonie Societatis Jesu seminarium doskonałych posesorów zgaszone i gdy ci exjezuici, których pozostałych też Komisja Edukacyjna za profesorów używa wymrą, naturalnie nauczycielów braknąć będzie musiało. Przeto j.w. ichm. p[anowie] posłowie supplikować będą J.K.M. p.n.m. o interesowanie się do Stolicy Apostolskiej, aby ten zakon jako dla religii bardzo potrzebny i krajowi użyteczny pod tym lub innym imieniem był powrócony, a w szkołach traktował te nauki i tym sposobem, które i jakim ustanowiła Edukacyjna Komisja.

10. Odmiany miejsca sejmikowania, jako się nie dzieją inaczej na sejmikach tylko za instancją posłów tego województwa, tak gdy województwo nasze posłów na przeszły sejm nie miał, a za tym o odmianę miejsce elekcyi deputata z ziemi łukowskiej prosić nie mogło, dopraszać się przeto będą j.w. ichm. p[anowie] posłowie, aby konstytucya sejmu elekcyję deputata w Łukowie wyznaczająca uchyloną była, a województwo przy dawnym zwyczaj u zachowane.

11. Emphiteuses na dobra Rzeczypospolitej z krzywdą jej podawane, aby rewokowane były j.w. ichm. p[anowie] posłowie starać się będą.

12. Sejmikom relationis, aby czas był wyznaczony i te aby żadnej zwłoczce i uniknieniu podpadać nie mogły.

13. Ponieważ wielu z obywatelów województwa lubelskiego mając sumy przez lauda wyznaczone i dekretami tegoż województwa przysądzone o komisji w Warszawie wyznaczonej wiedzieć nie mogli i na niej się likwidować. Przeto, aby też komisja w Lublinie reasumowaną być mogła j.w. ichm. p[anowie] posłowie dopraszać się będą.

14. [k. 764v] Za klasztorami mendicantium, aby od czopowego uwolnieni byli instabant j.w. ichm. p[anowie] posłowie.

15. Archiwum ksiąg Trybunału Koronnego lubo nie było i nie jest interesem samego województwa lubelskiego, lecz całej prowincyi małopolskiej, przecież województwo nasze częścią z soli, częścią z czopowego i szelężnego nadgradzało o[jcom] dominikanom lubelskim od miejsca, w którym to archiwum bezpiecznie lokowane, gdy zaś teraz sól województwa upadła, czopowe i szelężne na skarb odebrane, przeto dopraszać się będą j.w. ichm. p[anowie] posłowie u Rzeczypospolitej, aby nagrodę dla tychże o[jców] dominikanów od konserwacyi pomienionego archiwum wyznaczyła.

16. Dla uznania znacznych krzywd miasta Lublina i satysfakcyi dla niego, aby J.K.M. komisję wyznaczyć raczył j.w. ichm. p[anowie] posłowie dopraszać się będą.

17. Ciż j.w. posłowie mają dołożyć starania, aby urodzeni pisarze ziemscy lubelscy jako najpewniejsi stróże wyroków najwyższej magistratury Trybunału do pisania dekretów na wszystkich regestrach przywróceni zostali, ponieważ doświadczenie dało poznać, że z województw obierani pisarze nie bywają tak użyteczni w wygotowaniu dekretów i częstokroć sprawiedliwość na tym szwankować musi.

18. Pretensyje domu książąt ichm. Radziwiłłów do Rzeczypospolitej miane, jako już prawem rezolwowane, aby bez skutku nie zostawały upraszać będą j.w. posłowie.

19. Podobnież o uchylenie komisji granicznej dobra Cudzynowie j.w. j.m. p[ana] Małachowskiego starosty wąwolnickiego pokrzywdzającej,

jako in contiematiam bez żadnych obron ferowanej, ciż j.w. ichm. p[anowie] posłowie dopraszać się mają.

20. Ponieważ sukcesorowie urodzonego Samuela Nahoreckiego starosty kotelnickiego po urodzonym Fabianie Nahoreckim bezpotomnie zesłym prawnie objęli substancyją, a urodzeni Kamińscy na sejmie roku 1768 bez żadnych dowodów do substancyi po tymże urodzonym Fabianie Nahoreckim pozostałej zostali przypuszczeni, przeto rzecz słuszna, aby ciż j.w. posłowie o podniesienie pomienionej [k. 765] konstytucyi¹⁰⁴ i uchylenie w tej mierze wszelkich dekretów niewinną inwokacją fortuny szlacheckiej sprawujących dopraszali się.

21. Gdy alternata ziemstwa lubel[skiego] między Lublinem a Urzędowem co do kadencji zachowana dla podupadłego miasta Urzędowa nie może być zachowana i akta ziemskie lubel[skie] tamże dotąd znajdujące się żadnego nie mają bezpiecznego miejsca, gdzieby były konserwowane, przeto dopraszać się mają j.w. ichm. p[anowie] posłowie, aby wszystkie kadencyje sądów ziemskich w Lublinie były sądzone i księgi z Urzędowa do Lublina przywiezione były.

Fr[anciszek] Głuski podwojewodzy lubelski, marszałek na sejmiku poselskim koła rycerskiego m.M., Antoni Witkowski wojski urzędowski z województwa asesor, Stefan Domaszowski subdelegat ziemi łukowskiej oraz teżże ziemi na sejmik obrany asesor, Andrzej Alojzy Koźmian skarbnik w[ojewództ]wa lubelskiego, powiatu urzędowskiego asesor m.p.

6. Instrukcja dana posłom do króla z sejmiku lubelskiego zagajanego przez Jacka Jezierskiego 15–16 lipca 1776 r.

Rkp. 1. APL, CLRMO 421, k. 739–739v – oryginał.

[k. 739] Instrukcja j.w. Mateuszowi Radzikowskiemu pisarzowi ziemskiemu łukowskiemu i Walentemu Suchodolskiemu generałowi adiutantowi J.K.M., podczaszycowi lubel[skiemu], posłom do najjaśniejszego Stanisława Augusta króla i p.n.m. na sejmiku poselskim w Lublinie dnia 15 lipca zaczęłym, a nazajutrz, to jest dnia 16 tegoż miesiąca roku terazniejszego 1776 kontynuowanym od prześwietnego województwa lubelskiego obranym dana.

1. Wyznają i oświadczą j.w. posłowie najobowiązańszą wdzięczność od naszego województwa najjaśniejszemu Stanisławowi Augustowi królowi polskiemu p.n.m. za ojcowską jego staranność o ucalenie powszechnego dobra ojczyzny i przy tylu pańskich utrudzeniach oczywistą i jawną chęć oswobodzenia kraju i do najwyższego przyprowadzenia uszczęśliwienia.

¹⁰⁴ Vol. Leg., t. VII, s. 375.

2. W szczególności polecą ciż j.w. posłowie nasze województwo nieustannej ojcowskiej najjaśniejszego pana pieczołowitości z szczerym oświadczeniem najwierniejszego poddaństwa naszego i na wszelkie majestatu skinienia ochoczej powolności.

3. Jak najpokorniejsze u tronu najjaśniejszego pana ciż j.w. posłowie złożą prośby i poważne wstawienie się do Najjaśniejszej Imperatorowej rosyjskiej o ewakuację wojska moskiewskiego i oswobodzenie w tej mierze naszego województwa.

4. Niemniejsze ciż j.w. posłowie do najjaśniejszego majestatu [k. 739v] zanoszą żądania i prośby, aby łaskawą względnością swoją przyczynić się raczył do skutecznienia instrukcyi na sejm ordynaryjny j.w. innym posłom danej i punktów w niej wyrażonych powagą swoją wsparcia.

[Wincenty] Potocki pod[komorzy] kor[onny], sta[rosta] lub[elski], marszałek koła rycerskiego, Jacek Jezierski chorąży ziemi łukowskiej, asesor m.p., M[ichał] Ł[ukasz] Trzeciński stolnik powiatu urzędowskiego, Kasper Borawski ł[owczy] u[rzędowski], p[odstarosta] g[rodzki] l[ubelski], Rajmund Jezierski wojski powiatu urzędowskiego, asesor, Mateusz Franciszek Radzikowski pisarz ziemski łukowski, asesor, A[ntoni] Suchodolski sędzia grodzki lubel[ski], asesor m.p., Józef Suchodolski p[odczaszy] w[o]jewództwa l[ubelskiego], asesor.

7. Instrukcja dana posłom do króla z sejmiku lubelskiego zagajanego przez Antoniego Lubomirskiego 15–16 lipca 1776 r.

Rkp. 1. APL, CLRMO 421, k. 761–761v – oryginał; **Rkp. 2.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 373–373v – kopia.

[k. 761] Instrukcja j.w. ichm. panom Józefowi Dłuskiemu podkomorzy-cowi lubelskiemu, Józefowi Wybranowskiemu chorążemu znaku pancernego obranym posłom do najjaśniejszego K.J.M. p.n.m. od województwa lubelskiego wysłanym dana, uchwalona na zwyczajnym miejscu obrad w Lublinie w kościele w[ielebnych] o[jców] dominikanów dnia 17 miesiąca lipca roku 1776.

1. Województwo lubelskie jako nad inne województwa przyznać sobie powinno niepojęte uszczęśliwienie, że najjaśniejszego miłościwego pana od wieków pożądanym z własnej ojczyzny, a osobliwie z województwa lubelskiego wybranego patrioty cieszy się panowaniem, tak oraz z nieporównaną miłością i serca radością majestat jego adoruje pański, osobliwszym najjaśniejszego pana poleca się względom, aby toż województwo w nadojcowski[ej] zachować raczył baczności, żeby wszyscy zarówno urzędnicy i obywatele bez preferowania się jednego nad innych łask i dobroczynności jego pańskiej domieszczeni byli.

2. Nieograniczone życzenia swoje toż województwo przed najjaśniejszym majestatem J.K.M. p.n.m. oświadcza, aby w pożądanym jego przez jak najdłuższe wieki panowaniu [k. 761v] signent incolumes astra benigna dies.

Fr[anciszek] Głuski podwojewodzy lubel[ski], marszałek na sejmiku poselskim koła rycerskiego m.M., Antoni Witkowski wojski urzędowski z województwa asesor, Andrzej Alojzy Koźmian skarbnik województwa lubel[skiego], asesor powiatu urzędowskiego.

8. *Manifest przeciwko zebrany na sejmiku zagajany przez Jacka Jezierskiego, złożony przez szlachtę z sejmiku zagajonego przez Antoniego Lubomirskiego 15–16 lipca 1776 r.*

Rkp. 1. APL, CLRMO 421, k. 754–759v – oryginał; **Rkp. 2.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 359–365v – kopia.

[k. 754] My rada, dygnitarze, urzędnicy i obywatele województwa lubelskiego i ziemi łukowskiej, zaufani w powadze praw warujących wolność i bezpieczeństwo nasze na publicznych obradach, czułe wyrażenie, ^anie z powodu niechęci lub oskarżenia kogo lecz z przymusu usprawiedliwienia własnej niewinności^a o nie zachowanie onych niniejszym manifestem oświadczamy.

W nieskazitelnej wierności względem najjaśniejszego króla p.n.m. w największym respedzie względem sprzymierzonych z nim dworów, w jednostajnym dobrego obywatelstwa duchu, który żadnych nie przypuszcza podziałów i partyi, zgromadziwszy się na to miejsce zwłaszcza pod powagą agitującego się Trybunału w mieście Lublinie, winniśmy się byli spodziewać najsurowszego zachowania praw, a mianowicie sejmu convocationis i sejmu traktatowego anni 1768 stanowiących o sposobie i bezpieczeństwie obierania posłów i deputatów¹⁰⁵, lecz miast tego znaleźliśmy wczesne bardzo starania j.w. j.m. pana Wincentego Potockiego podkomorzego koronnego i starosty lubelskiego, najprzód obowiązujące współbraci naszych do wykonania szczególnego ułożenia swojego, a po tym postrachami wojsk zagranicznych też same ułożenia popierającego. Takież niepłonne te postrachy rozgłaszane były, gdy tymże wojskiem zagranicznym zaraz po północy z soboty na niedzielę, to jest dnia 14 lipca rezydencyje j.o. księcia j.m. [Antoniego] Lubomirskiego wojewody lubelskiego, tudzież j.w. Ignacego pisarza W. Ks. Litewskiego, Kajetana starosty urzędowskiego Potockich, Sebastiana Dłuskiego starosty łukowskiego, ^bw[ielmożnego] Stanisława Wybranowskiego chorążego lubelskiego^b i innych tymże wojskiem otoczono, przechodów ludziom zabroniono, a z niedzieli na poniedziałek część tegoż wojska w pustym pałacu parysowskim blisko rezydencyi wielmożnego podkomorzego lubelskiego¹⁰⁶ ukrywszy,

¹⁰⁵ *Vol. Leg., t. VII, s. 293–294.*

¹⁰⁶ *Tomasz Dłuski.*

po północy tegoż szukano i gdzieby [k. 754v] nocował (nie przepuszczając nawet rezydencyi j.w. j.m. księdza kujawskiego prezydenta terażniejszego Trybunału¹⁰⁷) pytano się.

W sam zaś dzień sejmiku podublowawszy warty, tymiż kościół dominikański w cyrkule miasta Lublina będący i obradom naszym zwyczajny, tudzież drugi przed tym wielmożnych ojców jezuitów opasali, tak dalece, że j.o. Trybunał Koronny lubelski z racyi tak bliskiej ratusza tegoż wojska lokacyi sądenia spraw poprzestać był przymuszony. Jako zaś doświadczeniem nauczeni, że własne niezgody i emulacje nasze ściągnęły tak wielkie klęski, w których cały nasz naród pogrążony zostaje, tak najpierwszą powinnością i staraniem naszym było, aby oddalony od powszechnego umysłu naszego, umysł j.w. podkomorzego koronnego pojednoczyć i tym końcem najprzód przez j.w. jaśnie pana [Ignacego] Potockiego pisarza W. Ks. Litewskiego, [Ignacego Piotra] Scypiona podstolego litewskiego i [Tomasza] Dłuskiego podkomorzego lubelskiego, a po tym i przez samego księcia j.m. wojewodę lubelskiego kilkakrotnie konferencyję odkładaliśmy. Lecz gdy miasto przyprowadzenia do jedności z nami tegoż j.w. jaśnie pana podkomorzego koronnego przeciwnych doświadczyliśmy skutków, że przez wynalezione sposoby między sprzyjażnionymi z dawna familiami nowe wszczynają się dyfidencyje, przeto zaniechawszy tego sposobu źle odpowiadającego zamysłom naszym czekaliśmy terminu zaczęcia sejmiku, przed którym zgromadzeni do rezydencyi księcia j.m. wojewody lubelskiego u dominikanów przy kościele obrad naszych stojącego, oczekiwaliśmy deklarowanego przybycia strony j.w. jaśnie pana podkomorzego koronnego.

Lubo zaś tenże wzajemnie przez swojego delegata rekwirował księcia j.m. wojewodę, aby do niego przyszedł, lecz gdy i czas się już krócił i pewność [k. 755] dozwolenia powrotu od wojsk zagranicznych ubezpieczoną nam nie była, raczej poszliśmy wszyscy do kościoła i zaraz po zagajeniu sejmiku, nie przystępując do żadnych czynności delegowaliśmy e medio sui do j.w. pana podkomorzego koronnego w[ielmożnych] ichm. panów [Kajetana] Potockiego starostę urzędowskiego, [Antoniego] Rojewskiego cześnika i [Antoniego] Witkowskiego wojskiego urzędowskich, którzy powróciwszy tę nam uczynili relacyję, iż w kościele ojców exjezuitów wojskiem zagranicznym opasanym zastali j.w. jaśnie pana podkomorzego koronnego siedzącego u stolika reprezentującego marszałkowską sejmikową funkcję, pod zagajeniem j.w. jaśnie pana [Jacka] Jezierskiego kasztelana

¹⁰⁷ *Kanonikiem kujawskim reprezentującym diecezję włocławską na tę kadencję Trybunału Koronnego był Szymon Kielczewski. Funkcję prezydenta sprawował natomiast kanonik gnieźnieński Maksymilian Skrzetuski. Być może nominalny prezydent nie był obecny w Lublinie podczas sejmików i Szymon Kielczewski wykonywał jego obowiązki w zastępstwie.*

łukowskiego, który j.w. jaśnie pan podkomorzy [koronny] delegatów naszych odesłał do jaśnie pana kasztelana, a j.w. jaśnie pan kasztelan wzajemnie do j.w. jaśnie pana podkomorzego [koronnego], z tym dokładem słów przez j.w. kasztelana wymówionych, iż byleby poszedł j.w. podkomorzy [koronny], ja zaraz pójdę. Dodali i to ichm. panowie delegaci, iż choć niewielka liczba ichm. braci szlachty znajdowała się na tym zgromadzeniu, iż i ta za nimi z kościoła ojców jezuitów wynieść usiłowała, lecz od wojska zagranicznego zatrzymaną była.

Tak tedy utraciwszy nadzieję jednoczenia się z nami j.w. jaśnie pana podkomorzego koronnego, a nie mogąc utracić dnia obrania deputata i posłów wyznaczonego, do należących nam czynności podług przepisu prawa przystąpiliśmy. Ten więc z niewiadomych nam dotąd przyczyn od powszechności i zagajającego pierwszego in ordine j.o. księcia j.m. wojewodę lubelskiego oddział, jako jest przeciwko wyraźnemu prawu, jako bez posła J.K.M. i wszelkich zwykłych uroczystości, w małej zebranej liczbie, a jeszcze i tej przez wojska zagraniczne by się nie rozchodziła [k. 755v] strzeżonej jest udziałany i sejmikiem żadną miarą nazwać się nie mogący, tak o nieważność onego oraz o pokrzywdzenie prawa i bezpieczeństwa naszego, jako najsolenniejsze zanosimy uzalenie, ofiarując to wszystko łatwo bardzo dowodzić, co się w oczach j.o. Trybunału, w oczach całego województwa i wszystkich duchownych i świeckich osób na tym miejscu znajdujących się działo.

Działo się w Lublinie w kościele wielebnych ojców dominikanów, to jest na miejscu sejmikowaniu zwyczajnym dnia 16 miesiąca lipca roku pańskiego 1776.

A[ntoni] Lubomirski wojewoda lubelski, Fr[anciszek] Głuski podwojewodzy lubelski, marszałek koła rycerskiego, Antoni Witkowski wojski urzędowski, województwa asesor, Andrzej Alojzy z Rzeczycy Koźmian skarbnik województwa lubelskiego, z powiatu urzędowskiego asesor, Stefan Domaszowski asesor ziemi łukowskiej, Ignacy Potocki p[isarz] w[ielki] W. Ks. Litewskiego, Tomasz Dłuski podkomorzy województwa lubelskiego, Sebastian z Długiego Dłuski s[tarosta] łuk[owski], Kajetan Potocki s[tarosta] u[rzędowski] m.p., Stanisław Wybranowski chorąży lubelski, Paweł Domaszowski s[ędzia] g[rodzki] l[wowski] m.p., Ignacy na Stoiszynie Stoiński podstoli urzędowski m.p., Antoni Rojewski c[ześnik] u[rzędowski] m.p., Tomasz Suchodolski miecznik województwa lubelskiego, Jan Potocki, J[acek] Stoiński, Kazimierz Chojecki wojski większy ziemski łukowski, Michał Zaleski miecznik ziemi łukowskiej, J[ózef] Jasiński w[ojski] m[niejszy] l[wowski], Józef Łączyński, Marcin Koźmian m.p., F[eliks] Piniński p[odstoli] lat[yczowski], Rajmund Wybranowski, Stanisław Jełowicki starosta szczyrowski, [k. 756] Józef Janiszowski,

Stanisław Chotkowski, Antoni Domański m.M., Tomasz Olszowski m.p., Michał Miastkowski m.p., Dyzma Mysłowski, Ignacy Janiszowski, B. Grądkowski, Józef Stawski, [--], Feliks Witkowski, Marcin Czarnecki m.p., Jędrzej Siekierzyński m.p., Wincenty Konopka, [--], Feliks Falki Regulski m.p., Michał Gołębiowski, Antoni Bierski, Aleksander Węgleński, Antoni Bieńkowski, Michał Węgliński m.p., Józef Sobieszcański, Jakub Sliwiński, F. Przegaliński m.p., Stefan Dłuski m.p., Mikołaj Dziewulski m.p., Jędrzej Tchórzewski m.p., Mikołaj Gorazdowski m.p., Jakub Zakrzewski m.p., Michał Zaleski, Walerian Suski, Adam Gorazdowski, Marcin Groth Ryszkowski m.p., Józef Miciński m.p., nieumiejący pisać kładę znak krzyża świętego Józef Strzelecki x, Karol Gruszecki m.p., Wojciech Czerski m.p., Wawrzyniec Zaleski m.p., Szymon Wysokiński m.p., Franciszek Gołowski m.p., Szymon Krasuski x ignorus seribendi, Andrzej Królikowski x ignorus seribendi, Wojciech Domański x, Jakub Domański x, Stanisław Miechowiecki x, Maciej Zaleski x, Paweł Wysokiński x, Tomasz Gołaski x, Józef Jastrzębski x, Wojciech Gołaski x, Antoni Zaleski x, Jędrzej Domański x, Antoni Gołaski x, Leon Krasuski x, Fabian Zaleski x, Stanisław Zaleski x, Maciej Domański x, Michał Ryszkowski m.p., Kazimierz Zaleski m.p., Kazimierz Kościński x, Mateusz Tchórzewski x, Paweł Łekowski x, Jakub Moszczybrodzki x, Michał Borkowski x, [k. 756v] Józef Bagnicki m.p., Jan Wysokiński m.p., Ignacy Gawroński m.p., Jan Jasiński m.p., Antoni Popławski, Jakub Stypiński m.p., Stanisław Karwowski, Antoni Jaworski x, Kazimierz Krasowski, Stanisław Koźmian, Jan Antoni Gołaski m.p., Bart[łomie] Zabirzowski m.p., Szymon Nurzyński x, Józef Strzygocki x, Jan Czarkowski, Win[centy] Kamieński m.p., Wojciech Piechowski x, Jan Gurecki x, Bogusław Dołuski x, Bogusław Katyński m.p., Franciszek Herbut Heybowicz m., Walenty Lawendowski x, Andrzej Czernicki x, Walenty Tuszowski x, Jan Pawłowski x, Bazyli Drzewiecki x, Antoni Polikowski x, Andrzej Rudnicki x, Andrzej Zabielski x, [k. 757] Kajetan Komar, Wincenty Grzymała, Karol Kotowicz m.p., Michał Zgliczyński, Wojciech Zaleski m.p., Walenty Głuski m.p., Adam Szaniawski pułkownik w wojsku koronnym, Ksawery na Stoiszynie Stoiński m.p., Trzeciński, M. Sobański, Jan Kanty Nieprzecki, Józef Wybranowski chorąży parnawski m.p., Adam Suffczyński asesor z[iemi] ł[ukowskiej], Sylwester na Stoiszynie Stoiński s[ędzic] z[iemski] l[ubelski], Baltazar Weter porucznik w pułku gwardii litewskiej, Józef Kownacki, Jan Łaski łowczy czernihowski m.p., Mikołaj Radzikowski r[egent] g[rodzki] ł[ukowski], Thadeus Jaszowski w[icesgerent] g[rodzki] ł[ukowski], Antoni Skarzyński miecznik łomżyński, Kajetan Ksawery Raczyński posesjonat województwa lubelskiego m.p., Jan Dmochowski r[egent] z[iemski] nurski, Kajetan Niewęglowski m.p., Dziedziński m.p., Jan z Szaniaw Ługowski m.p., Piotr

Kapica x, Władysław Iżycki, Michał Sobański m.p., Sebastian Nieprzecki m.p., Józef Olszowski, Karol Zawoyski, Maciej Rzeczycki m.p., Ignacy Franciszek Groth Słupecki, Jan Bazyli z Szabranki Szabrański m.p., Kazimierz Boryszewski, Franciszek Rzeczycki manciupium mariae, [k. 757v] Kasper Żelisławski m.M., Maciej Żuławski, Szymon Płodowski m.M., Ksawery Olszowski m.M., Józef Zakrzewski, K. Kopiński, Jan Ch. Stańkowski, Antoni [--], Kazimierz Bogucki, Antoni Wierszyński m.p., Maciej Jeziernski x, Maciej Skoś Sobieszczański, Antoni Bogucki, Jakub Lubicz Czerwiński, Jan Łysak x, Jan Świdziński x, Krzysztof Sokół x, Wojciech Skomorski, Józef Lubajewski m.p., Jakub Zakrzewski x, Jan Zakrzewski x, Krzysztof Zakrzewski x, Jakub Zakrzewski x, Wojciech Zakrzewski x, Józef Zakrzewski x, Bartłomiej Płodowski x, Jan Świerczewski x, Franciszek Kołaczkowski, Tomasz Dolecki m.p., Józef Niechrościechowski x, Antoni Niewęglowski x, Jakub Zabulski x, Wojciech Świderski x, Tadeusz Zaleski kom[ornik] gra[niczny] łuk[owski] m.p., Jędrzej Niewęglowski x, Jakub Tchórzewski x, Jan Dziewulski x, Antoni Dziewulski x, Piotr Jaszowski x, Ignacy Tchórzewski x, Jakub Domański x, Antoni Domański x, Wiktor Lubaczewski x, Idzi Gorazdowski x, Wojciech Rzeczycki x, Ludwik Mądrycki x, Antoni Zawadzki, Ludwik Wysocki, Ludwik Krasuski, Antoni Mackiewicz m.M., Baltazar Zabielski x, Antoni Totubiński x, Adam Goar Sapiński m.p., Teodor Radziejowski m.p., Teodor Wojciech z Urazu Uraski m.p., Stefan Piniecki m.p., Wojciech Wętoski, Józef Skrodzki, Franciszek Górski m.p., Wawrzyniec Rzeczycki, Jan Groth Ryszkowski, Stanisław Węgleński m.p., [k. 758] Antoni Kotuński Klimkowicz m.p., Franciszek Zaleski, Michał Chobrzyński m.p., Bonifacy Wysocki nieumiejący pisać x, Stanisław Potocki m.p., Ksawery Olszowski, Józef Dłuski m.p., Kajetan de magna Gruszka Gruszecki, Jan Jaworski nieumiejący pisać kładę krzyż x, Wincenty Klukowski m.p., Błażej Niewęglowski kładę krzyż x, Piotr Skomorowski kładę krzyż x, Antoni Kosieradzki, Józef Poniakowski nieumiejący pisać krzyż kładę x, Józef Kościński nieumiejący pisać krzyż kładę x, Jakub Lubicki nieumiejący pisać krzyż kładę x, Adam Pogonowski m.M., Dominik Kościński, A. Ludwikowski, Antoni Stoiński, Wojciech Drzewicki, Mikołaj Polikowski nieumiejący pisać krzyż kładę x, Marcin Kościński nieumiejący pisać krzyż kładę x, Walenty Niewęglowski nieumiejący pisać krzyż kładę x, Wojciech Niewęglowski nieumiejący pisać krzyż kładę x, Antoni Dziewulski nieumiejący pisać krzyż kładę x, Kajetan Śliwiński, Antoni Sosnowski x, Tomasz Łubkowski nieumiejący pisać krzyż kładę x, Jan Tchórzewski nieumiejący pisać krzyż kładę x, Jacenty Zalewski nieumiejący pisać krzyż kładę x, [k. 758v] Walenty Zdzieborski, Michał Oliwiński nieumiejący pisać krzyż kładę x, S. Kościński, Józef

Brzozowski nieumiejący kładę znak krzyża świętego x, Jacenty Brzozowski nieumiejący pisać kładę znak krzyża świętego x, Benedykt Sieciech Niezabitowski, Kasper Strzelecki nieumiejący pisać kładę znak krzyża świętego x, Michał Soboszczyński, Adam Żółkowski, Franciszek Kościński nieumiejący pisać kładę znak krzyża świętego x, Michał Janiszowski, Józef Blumberg m.p., Jan Duklan Rola Janicki m.p., Jan Olszowski m.p., Antoni Niezabitowski, Joannes Spendowski m.p., Gabriel Niezabitowski ignorus seribendi, Kazimierz Szaniawski m.M., Tomasz Borawski, Leon Krasucki nieumiejący pisać x, Joannes Ropek m.p., Franciszek Bocheński m.p., [k. 795] Jan Niezabitowski x, Ignacy Głuski, Jan Głuski, Józef Wyzga x, Jan Borowski x, Paweł Szczepański, Jan Maciej Paskowski, Antoni Pietraś x, Jan Piotrkowski x, Franciszek Niezabitowski x, Wojciech Niezabitowski x, Stanisław Libicki x, Marcin Niezabitowski x, Jędrzej Kościński x, Józef Strzelecki x, Józef Sobolewski x, Stefan Strzałkowski x, Walenty Niezabitowski, W. Sobolowski, Antoni Wiśniewski x, Stanisław Niewęglowski, Józef Mądrzycki, Stanisław Piotrus x, Franciszek Niewęglowski x, Bene[dykt] Głuski, Bartłomiej Domański x, Adam Gozdawa z Giżyc Giżycki, Gabryel Józef Chełmicki podczaszyc ziemi dobrzyńskiej m.M., Łukasz Dolecki m.p., Kazimierz Dolecki x, Anto[ni] Grabęcki m.p., Łukasz Skorupka, Marcin Zieliński x, Pietrasz z Niezabitów, Franciszek Słotwiński, Antoni Głuski x, Ignacy Laskowski, Antoni Tymiański, Jacenty Laskowski, Józef Sokołowski, Piotr Bolesta x, Tomasz Smogorzewski x, [k. 795v] Ignatius Zaleski, M. Górecki.

^{a-a} *Dopisane nad wersem.*

^{b-b} *Dopisane nad wersem.*

9. *Manifest przeciwko zebrany na sejmiku zagajany przez Antoniego Lubomirskiego, złożony przez szlachtę z sejmiku zagajonego przez Jacka Jezierskiego 15–16 lipca 1776 r.*

Rkp. 1. B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 375–380v – kopia.

[k. 375] Niżej wyrażeni rady dygnitarze, urzędnicy i rycerstwo województwa lubelskiego i ziemi łukowskiej, skoro tylko dowiedzieliśmy się o oblacie w grodzie lubelskim dnia 17 lipca manifestu uczynionego przez j.o. księcia j.m. wojewodę lubelskiego i niektórych wielmożnych urzędników i obywatelów województwa lubelskiego, tak natychmiast jak najuroczyściej użalamy się, niosąc przed J.K.M. p.n.m. i całą ojczyznę obrażoną manifestem niewinność naszą i dobrą sprawę, których nieprzełamaną obroną są i będą zawsze wierność, nieposzlakowana majestatowi, miłość usilna ojczyzny, poważanie swobód i równości szlacheckiej, winne posłuszeństwo prawu, temi cnotami w sercach i umysłach naszych gruntownie zaszczerpionymi, tchnąc gorliwie, a przed sejmikami poselskimi, które są

istotną częścią w Rzeczypospolitej dobra powszechnego, sposobiąc się do zaradzania o miłej ojczyźnie, zaufani w bezpieczeństwie prawem obwarowanym, zjechaliśmy się licznie do Lublina na sejmik przedsejmowy, uniwersałem J.K.M. p.n.m. oznaczony [k. 375v], gdzie zastaliśmy małą liczbę żołnierza rosyjskiego od komendy swojej rosyjskiej, a nie żadnego obywatela dependującej, także żołnierstwo nadworne mimo praw roku 1764¹⁰⁸ i 1768¹⁰⁹ tam sprowadzone i w klasztorze dominikańskim ulokowane znaleźliśmy.

Starania przeciwne z ułożonych środków i milicyi nadwornej popierać, postrachami, namowami braci szlachty zmocnić pracującą usiłowaliśmy, zjednoczyć i z naszą powszechnością spoić umysły. Dowiadaliśmy się, czyli j.o. księżę j.m. wojewoda lubelski sam zagając będzie, a gdy słabością i przypadającym dnia 15 lipca paroksyzmem febry ekskuzował się, nie mogąc przy tym nabożeństwa jubileuszowego w kościele księży dominikanów odprawującego się przerywać i trudnić, a do tego widząc do kościoła rzezonego ludzi nadwornych j.o. księcia j.m. wojewody przystawionych, zgromadziliśmy się do kościoła exjezuickiego, żadnym wojskiem nieotoczonego, pod pierwszeństwem j.w. j.m. pana [Jacka] Jezierskiego kasztelana łukowskiego, który jako obecny pierwszy [k. 376] w rządzie senator zagał obrady i marszałka koła naszego z asesorami podług prawa obraliśmy.

A dowiedziawszy się, że po naszym zagajeniu i już obraniu marszałka przeciwna usilność swoje zamysły do skutku prowadząc, a pomimo obywatelskiej względności, że niezgody i rozterki są szkodliwe dobru powszechnemu, partyję osobną uformowała i ta niezważając na pierwszość zagajenia i obrania marszałka koła naszego, wszedłszy do kościoła księży dominikanów, nabożeństwu jubileuszowemu poświęconego, drugi sejmik oddzielny przeciwko prawu zaczęła, a z ułożeń swych konsekwencyję smutną wyraziła. Wysłaliśmy do niej deputacyję, zapraszając do koła naszego. Oświadczał się oraz j.w. kasztelan łukowski, że j.o. księciu j.m. wojewodzie lubelskiemu skoro przybędzie do kościoła naszego ustąpi pierwszeństwa w dalszym sejmikowaniu. Wzajemna od niej delegacyja do nas nastąpiła, a tymczasem niektóre osoby bracią szlachtę z nami łączyć się pragnącą w drzwiach kościoła księży dominikanów zatrzymywały, aby nie wychodzili zaklinały. Nie mogąc [k. 376v] za tym zyskać pożądanego złączenia się z nami, za naleganiem zgromadzenia całego do dalszych obrad podług obmowy praw przystąpiliśmy i j.w. posłów na sejm, mężów rodowitością, zasługami i zbiorem cnót zaszczyconych wybraliśmy,

¹⁰⁸ *Vol. Leg., t. VII, s. 42–43.*

¹⁰⁹ *Ibidem, s. 293–294.*

instrukcją zbawienną dla dobra miłej ojczyzny z gorliwych sentymentów obywatelskich ułożyliśmy.

Takowym tedy sposobem przyzwoitym i na fundamencie wyżej wyrażonym dzieło nasze prawnie zakończywszy, nie spodziewaliśmy się skutku niechęci od naszej powszechności oddzielnych w pół naszego sejmiku inny zaczynających oraz zarzutów nigdy dowieść nie mogących i opisu w manifeście wyrażonych. A czyliż wyrazy manifestu nie są sobie przeciwne? Czyliż nie wolne było wejście i wyjście z kościoła exjezuickiego wolnego i żadnym wojskiem nieopasanego? A wszakże delegaci oddzielnej czynności i bracia szlachta wolno zawsze wchodzili i wychodzili? A wszakże wielmożny [Kazimierz] Zalewski dla procesu na sobie mianego nie mogąc w kole [k. 377] naszym posłem utrzymać się z całą swoją partiją wolno wyszedł, przeciwnym sposobem oddzielna czynność milicyją nadworną oraz środkami brany wyżej opisanymi i tamowaniem wyjścia w drzwiach kościelnych utrzymywała się, tym bardziej spodziewać się nie mogliśmy pozwów do Trybunału evocatorie przeciwko wielokrotnym prawom, a osobiwie lat 1764 i 1768 wydanych, a wszakże senator i poseł po sejmikach od wszelkich jurysdykcji, a nawet podczas sejmu marszałkowskiej, jako prawodawcy są wyłączanymi, a legalność elekcyi poselskiej izbie poselskiej na rugach tyłu konstytucyjami do poznania jest oddana. Dla czego o nieważność nieprawej czynności oddzielnej do ksiąg grodu lubelskiego podanej o niesłuszne zarzuty i opis oraz o ewokacyję do Trybunału senatora i posłów powtórnie zażalamy się, oświadczając o to wszystko tam gdzie z prawa należy prawnie czynić, którego to manifestu poprawienia, dodania wolność sobie zachowujemy.

Działo się w Lublinie dnia 17 lipca 1776 roku.

Jacek Jezierski kasztelan łukowski m.p., [k. 377v] [Wincenty] Potocki pod[komorzy] kor[onny], starosta lubelski, Jacek Jezierski chorąży ziemi łukowskiej m.p., Michał Łukasz Trzcziński stolnik powiatu urządowskiego m.p., M. Suchodolski podczaszy w[ojewództwa] lubelskiego¹¹⁰, Antoni Łaski podsędek ziemi łukowskiej m.p., Michał Ignacy Rojok na Radziminie Radzimiński cześnik lubelski, Kasper Borawski łowczy urządowski, podstarosta grodzki lubelski m.p., Mateusz Franciszek Radzikowski pisarz ziemski łukowski m.p., Rajmund Jezierski wojski powiatu urządowskiego, A[ntoni] Suchodolski sędzia grodzki lubelski m.p., Kajetan Leszczyc Skarszewski skarbnik powiatu urządowskiego m.M., Marcján Grotkowski pisarz grodzki krasnostawski m.p., Stanisław Łaski komornik ziemski łukowski m.p., Józef Łaski burgrabia grodzki piotrkowski m.p., Jan Janiszowski wiceregent grodzki lubelski m.p., Wincenty Jastrzębski s[ędzic]

¹¹⁰ Podczaszym lubelskim był wówczas Józef Suchodolski.

z[iemski] ł[ukowski] m.p., Antoni Jastrzębski sędzia ziemski łukowski m.p., Bernardus Okniński m.p., Kazimierz Jezierski podkomorzy nadworny J.K.M. m.p., Walenty Suchodolski sekretarz J.K.M., Jakub Trzciński wicesgerent grodzki lubelski m.p., Mikołaj Trzciński stolnikowicz urzędowski m.p., [k. 378] Jan Suchodolski podczaszy lubelski, Kajetan Trzciński stolnikowicz urzędowski, Wawrzyniec Chmielewski podczaszy rawski m.p., Wojciech Saryusz Witkowski burgrabia grodzki łęczycki, W. Ant. Dworak Mioduszewski, Wincenty Łaski podsędkowicz ziemski łukowski m.p., Franciszek Brzozowski m.p., Ignacy Łaski m.p., Piotr Ostraski m.p., Wojciech Rozwadowski, Józef Gąsieski, Wojciech Wysokiński nieumiejący pisać kładę krzyż x, Szymon Wysokiński m.p., Antoni Ostrowski nieumiejący pisać kładę krzyż x, Stanisław Celiński, Antoni Grabowski por[ucznik], Samuel Brzezicki, Antoni Truszkowski nieumiejący pisać znak krzyża świętego kładzie x, Antoni Leszczyński nieumiejący pisać znak krzyża świętego kładzie x, Wincenty Pinik Niezabitowski nieumiejący pisać znak krzyża świętego kładzie x, Bonifacy Trojan Niezabitowski nieumiejący pisać znak krzyża świętego kładzie x, Jan Wilczyński nieumiejący pisać znak krzyża świętego kładzie x, Mateusz Gościewski, Marcin Popławski nieumiejący pisać znak krzyża świętego kładzie x, Józef Strzelecki znak krzyża świętego kładzie x, Jan Brzezicki znak krzyża świętego kładzie x, [k. 378v] Andrzej Brzezicki znak krzyża świętego kładzie x, Piotr Zabielski znak krzyża świętego kładzie x, Jakub Zabielski znak krzyża świętego kładzie x, Andrzej Zabielski znak krzyża świętego kładzie x, Wojciech Domaradzki nieumiejący pisać znak krzyża świętego x, Jan Sarnicki nieumiejący pisać kładzie znak krzyża świętego x, Józef Zarzycki ręką swoją podpisuje się z Poniatowskiej urodzony /podpis/, Maciej Jaszowski ręką swoją podpisuje się /podpis/, Maciej Zalewski, Józef Palmowski kładzie znak krzyża świętego x, Antoni Aleksander Braun m.p., Michał Giewałtowski kładzie znak krzyża świętego x, Hrymiński m.p., nieumiejący pisać Paweł Izdebski kładę krzyż święty x, nieumiejący pisać Stanisław Sobieszkański x, nieumiejący pisać Jan Dębiński kładę krzyż x, nieumiejący pisać kładę krzyż święty Antoni Tuszeski x, nieumiejący pisać kładę krzyż święty Jędrzej Dolecki x, nieumiejący pisać kładę krzyż święty Paweł Borkowski x, Antoni [--] x, Jacenty Łubisyński znak krzyża świętego x, Szymon Strzębowski nieumiejący pisać x, Marcin Huczabski nieumiejący pisać x, Józef Sobieszkański, [--], [k. 379] Józef Kościński kładę znak krzyża świętego x, Jan Roszkowski m.p., Wojciech Domaradzki nieumiejący pisać kładzie znak krzyża świętego x, Wojciech Tuszowski nieumiejący pisać kładzie znak krzyża świętego x, Stanisław Dęmbiński nieumiejący pisać kładzie znak krzyża świętego x, Michał Dolecki nieumiejący pisać kładzie znak krzyża świętego x, Andrzej Rzepka nieumiejący pisać znak

krzyża świętego kładę x, Wawrzyniec Pogonowski, Marcin Zubrzycki kładę znak krzyża świętego x, Piotr Bolesta kładę znak krzyża świętego x, Antoni Wiśniewski kładę znak krzyża świętego x, Franciszek Dębniński, Walenty Sobieszczański Bernat kładę znak krzyża świętego x, Paweł Rzepka nieumiejący pisać kładzie znak krzyża świętego x, Stanisław Bonecki, Aleksander Rajmund Sobieszczański kładę znak krzyża świętego x, Sebastian Żelisławski, Piotr Gano nieumiejący pisać kładzie znak krzyża świętego x, Tadeusz Nielubowicz, Franciszek Trzciniński, Szymon Wójcicki, Wojciech Głuchowski znak krzyża świętego kładę x, Jan Zabieżowski znak krzyża świętego kładę x, Franciszek Jankowicz krzyż święty x, Antoni Zabieżowski x, Wojciech Bolesta [k. 379v] nieumiejący pisać znak krzyża świętego kładę x, Józef Rajmund Sobieszczański nieumiejący pisać znak kładę x, Adam Goraj Sobieszczański nieumiejący pisać znak kładę krzyża świętego x, Józef Tomaszewski znak krzyża świętego kładę nieumiejący pisać x, Antoni [--], Piotr Goraj Sobieszczański nieumiejący pisać kładę znak krzyża świętego x, Mikołaj Goraj Sobieszczański nieumiejący pisać kładę znak krzyża świętego x, Franciszek Goraj Sobieszczański nieumiejący pisać kładę znak krzyża świętego x, Antoni Goraj Sobieszczański nieumiejący pisać kładę znak krzyża świętego x, Wojciech Dobek nieumiejący pisać kładę znak krzyża świętego x, Paweł Goraj Sobieszczański nieumiejący pisać kładę znak krzyża świętego x, Marcin Scibór nieumiejący pisać kładę znak krzyża świętego x, Ignacy Chmielowski nieumiejący pisać kładę znak krzyża świętego x, Franciszek Dobek znak krzyża świętego kładzie nieumiejący x, Jakub Ostrowski nieumiejący pisać znak krzyża świętego kładę x, Józef Ostrowski nieumiejący pisać znak krzyża świętego kładę x, [k. 380] Antoni Ostrowski nieumiejący pisać znak krzyża świętego kładę x, Antoni Michowicki nieumiejący pisać znak krzyża świętego kładę x, Ostrowski nieumiejący pisać znak krzyża świętego kładę x, Kazimierz Przegaliński nieumiejący pisać znak krzyża świętego kładę x, Stefan Ulanicki nieumiejący pisać znak krzyża świętego kładę x, Jakub Goraj Sobieszczański nieumiejący pisać znak krzyża świętego kładzie x, Józef Frankiewicz nieumiejący pisać znak krzyża świętego kładzie x, Ludwik Modrzycki nieumiejący pisać znak krzyża świętego kładzie x, Jan Skarbek nieumiejący pisać znak krzyża świętego kładzie x, Kazimierz Gryffin m.p., Wojciech Drzewiecki m.p., Jakub Sawicki m.p., Jacek Młodnicki jako nieumiejący pisać kładzie znak krzyża świętego x, Teodor Młodnicki jako nieumiejący pisać kładzie znak krzyża świętego x, jako nieumiejący pisać Kazimierz Luba kładzie znak krzyża świętego x, Józef Trzciniński kładzie znak krzyża świętego x, Maciej Górny kładzie znak krzyża świętego x, Maciej Pogonowski, Łukasz Sobieszczański, Paweł Strzelecki kładzie znak krzyża świętego x, [k. 390v] Ludwik Oszczepalski kładzie znak krzyża świętego x, Stanisław

Libicki jako nieumiejący pisać kładzie znak krzyża świętego x, Józef [--], Aleksander Niezabitowski, Jędrzej Koźmiński nieumiejący pisać kładzie znak krzyża świętego x, Stanisław Zieliński, Walenty Dulski.

XLVI. Sejmik gospodarski w Lublinie, 16–17 lipca 1776 r.

1. *Laudum sejmiku gospodarskiego w Lublinie 16 lipca 1776 r.
zagajanego przez Jacka Jezierskiego*

Rkp. 1. APL, CLRMO 421, k. 748–748v – *oryginał*; **Rkp. 2.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 367–368v – *kopia*.

[k. 748] My rady dygnitarze, urzędnicy i rycerstwo województwa lubel[skiego], ziemi łukowskiej i powiatu urzędowskiego po zakończonym na dniu wczorajszym sejmiku deputackim i poselskim roku tego razem przypadłych do ułatwienia interesów naszych gospodarskich przystąpiliśmy i kwoli tego fundamentalnej uczynienia po zagajeniu tego sejmiku przez j.w. Jacka Jezierskiego kasztelana łukowskiego, marszałka koła naszego rycerskiego w[ielmożnego] Rajmunda Jezierskiego wojskiego powiatu urzędowskiego obraliśmy i asesorów onemu j.w. Tomasza Borawskiego komornikowicza ziemskiego wiskiego, Wojciecha Augusta Witkowskiego burgrabiego łęczyckiego, Józefa Łaskiego burgrabiego piotrkowskiego przydaliśmy.

A w przystąpieniu do naszego dzieła, gdy najszczególniejszą tego sejmiku okolicznością jest odebranie rachunku od w[ielmożnych] komisarzy i egzaktorów różnych podatków województwa naszego i powiatu przez uniwersał najjaśniejszego pana i na fundamencie tego laudum gospodarskiego sejmiku w roku przeszłym 1775 wypadłe nakazane, a interes ten ku zupełnemu rozsądzeniu do grodu lubel[skiego] jest odesłany i aktualnie w adycyacyi sukcesorów niegdy w[ielmożnego] Ksawerego Radziwińskiego indecise zostaje, przeto te okoliczność obrachowania z komisarzami zakończenia tegoż sądu grodzkiego zostawiamy.

Gdy zaś dostatecznie nam jest wiadomo i doniesiono o wypadłym dekrete w Trybunale Lubelskim między w[ielmożnym] Andrzejem Głuskim z opiekunem i sukcesorką niegdy w[ielmożnego] Ignacego Suchodolskiego, podczaszego winnickiego odesłania sprawy na sejmiki dzisiejsze po satysfakcyję do województwa, a tego interesu załatwienie bez dania rachunków [k. 748v] tychże komisarzy i egzaktorów załatwienie być nie może, przeto te w[ielmożnego] [Andrzeja] Głuskiego pretensyję do zupełnego zakończenia sprawy wyżej wyrażonej w grodzie lubel[skim] wiszącej zawieszamy.

^aGdy zaś zgromadzone na te obrady stany litując się nad pokrzywdzeniem wspólnym z wyjątego z akt grodzkich lubelskich przez w[ielmożnego]

[Józefa] Głuskiego podstolego i pisarza grodzkiego lubel[skiego] uniwersału na sejmiki terażniejsze poselskie najjaśniejszego pana i tego nam sejmikującym stanom zabronienia, niemniej względem nieuczynienia zadość funkcji swojej pisarskiej, zaniósłszy skargi obowiązania j.w. starostę do wejrzenia w te okoliczności domagają się przeto te żądania sprawiedliwemu uskutecznieniu tegoż j.w. starosty polecamy^a i to laudum rękami naszych w[ielmożnych] marszałka i asesorów podpisane do akt podać zalecamy.

Działo się w Lublinie dnia 16 lipca roku pańskiego 1776.

Rajmund Jezierski wojski powiatu urzędowskiego, marszałek koła rycerskiego, Tomasz Borawski komornikowicz ziemi wiskiej, asesor koła rycerskiego, Wojciech Saryusz Witkowski, asesor koła rycerskiego, Józef Łaski burgrabia gro[dzki] piotr[owski], asesor koła rycerskiego m.M.

^{a-a} *Fragment dopisany na karcie pod podpisami marszałka sejmiku i asesorów, dodatkowo parafowany przez marszałka Rajmunda Jezierskiego.*

2. *Laudum sejmiku gospodarskiego w Lublinie 17 lipca 1776 r.
zagajanego przez Antoniego Lubomirskiego*

Rkp. 1. APL, CLRMO 421, k. 791–792v – *oryginał*; **Rkp. 2.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 369–371 – *kopia*.

[k. 791] My rady dygnitarze, urzędnicy i rycerstwo prześwietnego województwa lubelskiego i powiatu urzędowskiego, zachowując konstytucyjną sejmku warszawskiego roku 1768 nastąpną oraz uniwersał najjaśniejszego K.J.M. Stanisława Augusta p.n.m. w Warszawie dnia 20 czerwca w roku terażniejszym wydany i do akt grodu lubel[skiego] w sobotę przed świętem ś[więtej] Małgorzaty, to jest dnia 8 lipca oblatą podany, według wyżej wspomnianej konstytucyi i uniwersału na dniu dzisiejszym na miejsce obrad naszym zwyczajne, to jest do kościoła w[ielebnych] o[jców] dominikanów lubel[skich] pod tytułem ś[więtego] Stanisława Biskupa złączywszy się i do obrad w materiach gospodarskich województwa naszego, przy zagajeniu j.o. księcia j.m. Antoniego Lubomirskiego wojewody naszego lubel[skiego] przystąpiwszy.

Najprzód za marszałka obrad naszych w[ielmożnego] j.m. pana Jana Grajewskiego skarbnika parnawskiego i asesorów w[ielmożnych] ichm. panów Marcina Grotka Ryszkowskiego wicesgerenta grodzkiego łukowskiego, Urbana Mysłowskiego burgrabiego grodzkiego łukowskiego i Walentego z Drzewicy Głuskiego podczaszyca zwinogrodzkiego wybrawszy.

Po tym przedsięwziąwszy laudum województwa naszego w roku przeszłym 1775 dnia 17 lipca nastąpnione, a do akt grodu lubelskiego we wtorek po ś[więtej] Małgorzacie, to jest dnia 18 lipca oblatą podane,

wyjawszy z tegoż laudum materyję co do ekspens kosztów i wydatków naszych z okoliczności rewolucyi do tegoż laudum nastąpionych, najprzód przez w[ielmożnego] j.m. pana Szymona Zagórskiego podwojewódzkiego łukowskiego, a po tym przez ichm. panów Ksawerego Radziwińskiego podczaszego i Józefa Suchodolskiego podstolego lubelskich, nie tylko z przychodów czopowego i szeleżnego, ale i za znaczne furaze na wojska cudzoziemskiego przez województwo wydane, widząc oraz, że ciż w[ielmożni] ichm. panowie Ksawery Radziwiński teraz już zmarły i Józef Suchodolski jeszcze żyjący [k. 791v], za też furaze wojskom codzoziemskim wydane od komisarzów tychże wojsk znaczną odebrali zapłatę, a z niej kalkulacyi województwa nie uczynili i lubo laudum wojewódzkie przeszłoroczne w tym interesie komisyją i wiel[możnych] komisarzów do odebrania kalkulacyi od tychże wiel[możnych] [Szymona] Zagórskiego, [Ksawerego] Radziwińskiego i [Józefa] Suchodolskiego uprosiło i za plenipotentą w[ielmożnego] j.m. pana Józefa Polikowskiego obrało.

Gdy jednak interes ten skutku swego dotąd nie wziął i w[ielmożny] j.m. pan Józef Polikowski na dniu dzisiejszej obrady do nas nie stanął i województwu o tym interesie żadnej nie uczynił informacyi, za czym za zgodnym województwa naszego zdaniem do dochodzenia tegoż interesu najprzód za plenipotentą województwa naszego w[ielmożnego] j.m. pana Wincentego Konopkę burgrabiczą grodzkiego zambrowskiego wybrawszy, takowąż onemuż polecamy obligacyję, aby tenże w[ielmożny] j.m. pan [Wincenty] Konopka odebrawszy papiery wojewódzkie od w[ielmożnego] j.m. pana [Józefa] Polikowskiego pomienionych w[ielmożnych] ichm. panów Szymona Zagórskiego podwojewódzkiego łukowskiego, Józefa Suchodolskiego podczaszego lubelskiego i sukcesorów niegdy w[ielmożnego] j.m. pana Ksawerego Radziwińskiego podstol[ego] lubel[skiego] o uczynienie kalkulacyi z komisu ich, imieniem całego województwa na najpierwsze odtąd sądy grodz[kie] lubel[skiego] zapozwał i staraniem swoim wpis i sprawę w tychże sądach akcelerował i dekret calculationis przez kondescensyję sądu grodzkiego zupełnego, czyli jednego z wiel[możnych] sędzów, albo wicesgerenta lub subdelegata wyjednał i terminu tejsze kondescensyi i skutku onej przez egzekwowanie dekretu, jak rzecz wyciągać będzie dopilnował. Za które fatygi temuż w[ielmożnemu] j.m. panu [Wincentemu] Konopce złotych 500 i wrócenie kosztów na wożnych, oprócz ekstraktów, które bez soluty być mogą lub z tejsze sumy która się od wiel[możnych] komisarzów pokaże lub innego przez obmyślenie wojewódzkie sposobu asekurujemy.

Przy której to [k. 792] województwa naszego obradzie wiadome temuż województwu w[ielmożnego] j.m. pana Adama Szaniawskiego cześnika łomżyńskiego, porucznika wojsk koronnych funkcyi marszałkowstwa

związku w województwie w roku 1769 dnia 3 lipca, przy zapewnionym na koszt stołowe nadgroźdzeniu przyjęcie i teźże funkcji przez szczerosc dla ojczyzny i województwa z azardem fortuny zdrowia i życia męzne i przykladne wykonanie ^a[które jednak?]^a przez uniwersalne od całego województwa i j.o. j.w. ichm. panów dygnitarzów, urzędników i obywatelów jednomyślne zezwolenie, że teraz przyzwoitej uczynić nie możemy nagrody, teraz i tymczasem takowy dla tegoż w[ielmożnego] j.m. pana [Adama] Szaniawskiego uchwalamy, ustanawiamy i zapewniamy sposób, że z całego województwa lubelskiego i powiatu urzędowskiego, tudzież z dóbr królewskich, jako i dobra duchowne z każdego łanu po złp 10, dwoma ratami, dwiema niedzielami trwać mającymi, pierwszą w poniedziałek po ś[więtym] Marcinie w roku terażniejszym 1776, drugą w poniedziałek po Ś[więtej] Trójcy w roku przyszłym 1777 przypadającymi w grodzie lubel[skim] nieodmiennie i nieochybnie temuż wiel[możnemu] [Adamowi] Szaniawskiemu wypłacić obowiązujemy się i zapisujemy.

Działo się w Lublinie przy obradzie naszej dnia 17 lipca 1776 roku.

Jan Grajewski marszałek m.p., Marcin Groth Ryszkowski wicesgerent grodzki łukowski, asesor m.p., salva exceptione od tego laudum ziemi łukowskiej mającą inną uchwałę w tej wyż wyrażonej materyi ręką moją własną stwierdzam i podpisuję się Urban Mysłowski asesor, b[urgrabia] g[rodzki] ł[ukowski], Walenty z Drzewice Głuski podwojewodzi lubel[ski], asesor m.p.

^{a-a} Fragment nieczytelny przez uszkodzenie dokumentu. W rkps 2 adnotacja „zniszczone”, k. 370v.

XLVII. Sejmik elekcji kandydatów na urząd sędziego lubelskiego w Lublinie, 20 stycznia 1777 r.

1. *Uniwersał wojewody Antoniego Lubomirskiego z 3 stycznia 1777 r. zwołujący sejmik elekcji kandydatów na urząd sędziego lubelskiego*

Rkp. 1. *APL, CLRMO 423, k. 957 – oryginał.*

[k. 957] Antoni na Wiśniczcu i Jarosławiu, hrabia Świątego Państwa Rzymskiego, książę Lubomirski, wojewoda lubelski, Orderu Orła Białego kawaler.

Wszem, wobec i każdemu z osobna j.o. j.w. w[ielmożnym] ichm. panom senatorom, dygnitarzom, urzędnikom i całemu rycerstwu województwa lubelskiego, m[oim] w[ielce] ichm. panom i braci przy zaleceniu chęci moich do wiadomości podaję. Jako wszystkie mocarstwa i państwa w powszechności jedyną stoją sprawiedliwością i na niej fundamenta rządów i ich jestestwa są założone, tak w szczególności państw i królestw, by

najmocniejszych prowincyje ciało ich składające bez teź sprawiedliwości działania obejść się nie mogą. Rz[eczpospo]lita nasza między pierwszymi wolności swojej zaszczytami ten ma najwyższy, że nie tylko do praw stanowienia z pomiędzy siebie obiera braci i prawodawcami ich czyni, lecz i do egzekucyi swych za sędziów nie chce mieć inszych, tylko tych których wolne obywatelskie serca za najzgodniejszych osądziwszy do tej funkcyi powołają.

Gdy teraz sęstwo ziemskie lubelskiego po zmarłym zacnym obywatelu i urzędniku j.m. panu Dominiku Stoińskim, godnie ten urząd przez lat kilkadziesiąt sprawującym zawakowało¹¹¹ i przez to bieg sprawiedliwości przerwany został, a z mocy praw dzień elekcyi innego natomiast sędziego moim jest wyznaczyć obowiązkiem, przeto czyniąc zadosyć prawu i powinności urzędu mego, dzień teź elekcyi 20 miesiąca stycznia roku niniejszego 1777 na miejscu obradom zwyczajnym w mieście J.K.M. i stołecznym tego województwa Lublinie naznaczam, upraszając wszystkich j.o., j.w., w[ielmożnych] m[oich] w[ielce] panów, abyście na tenże dzień i miejsce zjechawszy się, czterech kandydatów z pomiędzy siebie z prawa przepisu do teź funkcyi zgodnych bądź jednomyślnością, bądź większością głosów obrali i J.K.M. p.n.m. do uprzywilejowania podali, a J.K.M. jednego z tych przywilejować nam będzie łaskawie raczył.

Który to uniwersał, aby wszystkich wiadomości doszedł ręką moją własną przy przyciśnieniu zwykłej pieczęci podpisawszy, kancelaryi grodzkiej lubelskiej do oblaty przyjąć upraszam. Dań w pałacu opolskim dnia 3 stycznia 1777 roku.

A[ntoni] Lubomirski w[ojewoda] l[ubelski].

¹¹¹ *Uniwersał na sejmik elekcyi kandydatów na urząd sędziego lubelskiego „po śmierci Dominika Stoińskiego”* został wydany przez Antoniego Lubomirskiego już 24 grudnia 1768 r. i wyznaczał termin zgromadzenia na 9 stycznia 1769 r., zob. APL, CLRMO, sygn. 395, k. 1203–1205v (obłata). Sejmik ten wówczas nie doszedł do skutku. Prawdopodobnie wojewoda „pośpieszył” się z jego wystawianiem, zapewne po otrzymaniu informacji o śmierci sędziego lubelskiego D. Stoińskiego. Pogłoska ta musiała okazać się nieprawdziwa, ponieważ zmarł on niespełna rok później, 13 listopada 1769 r., zob. E. Wierzbicka, *Stoiński Dominik*, w: PSB, t. 43, red. A. Romanowski, Warszawa-Kraków 2004–2005, s. 634. Skądinąd błędna data śmierci D. Stoińskiego (9 maja 1775 r.) znajduje się w *Urzędnicy*, t. IV, z. 4, nr 285. Z powyższych informacji wynika, że urząd sędziego ziemskiego lubelskiego wakował od 13 listopada 1769 r. do 8 lutego 1777 r. (zatwierdzenie następcy), co musiało wynikać z sytuacji panującej w kraju podczas konfederacji barskiej, a następnie sejmku rozbiorowego. Zapewne w warunkach tych nie przeprowadzono elekcyi kandydatów do funkcji sędziego.

2. *Laudum sejmiku elekcji kandydatów na urząd sędziego
lubelskiego w Lublinie 20 stycznia 1777 r.*

Rkp. 1. *APL, CLRMO 426, k. 408–411v – oblata, w grodzie lubelskim oblatował magnificus Józef Raszowski 21 I 1777 r. [feria tertia ipso die festi Sanctae Agnethis Virginis et Martyris idest die vigesima prima mensis januarij a.d. 1777].*

[k. 408v] My dygnitarze, urzędnicy i rycerstwo województwa lubelskiego, powiatu urzędowskiego, zjechawszy się za uniwersałem księcia j.m. Antoniego Lubomirskiego [k. 409] wojewody lubelskiego w pałacu opolskim dnia 3 miesiąca stycznia roku terażniejszego 1777 datowanym i do ksiąg grodzkich lubelskich dnia 4 miesiąca tegoż i roku sposobem oblaty podanym, do Lublina i na miejsce obradom publicznym zwyczajne wielbnych księży dominikanów pod tytułem świętego Stanisława Biskupa i Męczennika w dniu dzisiejszym przez wyż wspomniany uniwersał oznaczonym zgromadziwszy się przy zagajeniu sejmiku naszego przez [k. 409v] wielmożnego j.m. pana Stanisława z Wybranowa Wybranowskiego chorążego lubelskiego, rotmistrza chorągwi pancernej wojska koronnego. Uprosilimy do łaski marszałkowskiej i obraliśmy wielmożnego j.m. pana Józefa Raszowskiego wojskiego lubelskiego, porucznika pancernego wojska koronnego i temuż za asesorów przydaliśmy wielmożnych ichm. panów Walentego z Suchodół Suchodolskiego generała adiutanta J.K.M., Jana Janiszowskiego wicesgerenta grodzkiego łukowskiego, [k. 410] wiceregenta grodu lubelskiego, Stanisława Moszyńskiego sędziego wojewodzińskiego lubelskiego i Kajetana Borawskiego cześnika mściśławskiego, których to stosując się do prawa roku 1768¹¹² do wykonania przysięgi na rolę w tymże prawie wyrażoną zobligowaliśmy.

Po której przed wspomnianym wielmożnym j.m. panem chorążym lubelskim zagajającym, w obecności całego województwa wykonanej o podanie kandydatów do sęstwa po świętej pamięci wielmożnym Dominiku na Stoiszynie Stoińskim, sędzim [k. 410v] ziemskim lubelskim, zacnie ten urząd przez lat kilkadziesiąt piasującym wakującym, wielmożnego j.m. pana chorążego lubelskiego zagajającego uprosiwszy, z których podanych, a przez łaskę marszałkowską ogłoszonych jednomyślnie i zgodnymi głosy dla utrzymania w swoich karbach sprawiedliwości świętej czterech kandydatów po wspólnym według prawa zwyczaju do szafunku łaski J.K.M. p.n.m. zasłużonych w ojczyźnie i w województwie mężów obraliśmy. To jest wielmożnego Konstantego Ołtarzewskiego lubelskiego, Michała z Trzcinnika Trzcńskiego [k. 411] urzędowskiego stolników, Józefa z Suchodół Suchodolskiego podczaszego lubelskiego i Ignacego

¹¹² *Vol. Leg., t. VII, s. 293–294.*

na Stoiszynie Stoińskiego podstolego urzędowskiego, generała adiutanta J.K.M.

Których to wielmożnych ichm. kandydatów zgodnie i jednomyślnie obranych najjaśniejszemu K.J.M. Stanisławowi Augustowi szczęśliwie nam panującemu prezentujemy, upraszając wielmożnego j.m. pana marszałka, aby to laudum zgodnie i jednomyślnie nastąpione podpisać wraz z wielmożnymi ichm. panami asesorami raczył i do akt grodzkich lubelskich per oblatam podać zlecił. [k. 411v] Datum w Lublinie dnia 20 miesiąca stycznia roku pańskiego 1777.

Józef z Raszowa Raszowski wojski lubelski, marszałek, Walenty Suchodolski generał adiutant J.K.M., asesor, Jan z Janiszowa Janiszowski wiceregent grodzki łukowski, wiceregent grodu lubelskiego, asesor z ziemi lubelskiej m.p., Stanisław Kostka Moszyński sędzia wojewodziński lubelski, asesor m.p., Kajetan Borawski asesor m.p.

8 II 1777 r. nominację otrzymał Konstanty Ołtarzewski, *Urzednicy*, t. IV, z. 4, nr 286.

XLVIII. Sejmik elekcji kandydatów na urząd podsędka lubelskiego w Lublinie, 21 stycznia 1777 r.

1. Uniwersał wojewody Antoniego Lubomirskiego z 3 stycznia 1777 r. zwołujący sejmik elekcji kandydatów na urząd podsędka lubelskiego

Rkp. 1. APL, CLRMO 423, k. 950 – oryginał; **Rkp. 2.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 381–382 – kopia.

[k. 950] Antoni na Wiśniczu i Jarosławiu, hrabia Świętego Państwa Rzymskiego, książę Lubomirski, wojewoda lubelski, Orderu Orła Białego kawaler.

Wszem, wobec i każdemu z osobna j.o. j.w. w[ielmożnym] ichm. panom senatorom, dygnitarzom, urzędnikom i całemu rycerstwu województwa lubelskiego, m[oim] w[ielce] ichm. panom i braci przy zaleceniu chęci moich do wiadomości podaję. Gdy śmiercią j.m. pana Stanisława Kostki Nieprzeckiego podsędka ziemskiego lubelskiego urzędami sądowymi chwalebnie przez lat kilkadziesiąt sprawowanymi dobrze w tym województwie zaszczyconego, urząd podsędkowstwa tego zawakował, a przede biegiem sprawiedliwości przerwany został, należy się z praw przepisów na miejsce obradom zwykle zjechać i do elekcji innego na miejsce wakującego urzędu, równie pierwszemu godnego przystąpić, moją zaś jest powinnością dzień elekcji wyznaczyć.

Jakoż czyniąc jej zadostyc, dzień pierwszy po skończonym sejmiku elekcji sędziego ziemskiego do elekcji podsędkowskiej wyznaczam, upraszając wszystkich j.o., j.w., w[ielmożnych] m[oich] w[ielce] panów i braci

abyście na miejsce obradom zwykle do Lublina zjehawszy się nazajutrz zaraz po skończonym sejmiku elekcyi sędziego ziemskiego do obrania czterech kandydatów na urząd podsędkostwa wakującego z osób podług prawa przepisu do tego urzędu zdadność mających przystąpili, a tych obranych przez publiczną uchwałę J.K.M. p.n.m. prezentowali, z których J.K.M. jednego z ichm. przywilejować będzie łaskawie raczył.

Który to uniwersał, aby wszystkich wiadomości doszedł ręką własną przy przyciśnieniu zwykłej pieczęci podpisawszy, kancelaryi grodzkiej lubelskiej do oblaty przyjąć upraszam. Dan w pałacu opolskim dnia 3 miesiąca stycznia 1777 roku.

A[ntoni] Lubomirski w[ojewoda] l[ubelski].

2. *Laudum sejmiku elekcyi kandydatów na urząd podsędko
lubelskiego w Lublinie 21 stycznia 1777 r.*

Rkp. 1. APL, CLRMO 423, k. 815–815v – *oryginał*; **Rkp. 2.** APL, CLRMO 426, k. 412–415 – *oblaty, w grodzie lubelskim oblatował generosus Szymon Koryatowicz 21 I 1777 r. [feria tertia ipso die festi Sanctae Agnethis Virginis et Martyris idest die vigesima prima mensis januarij a.d. 1777]*; **Rkp. 3.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 383–384v – *kopia*.

[k. 815] My dygnitarze, urzędnicy i całe rycerstwo województwa lubelskiego i powiatu urzędowskiego za uniwersałem j.o. księcia j.m. Antoniego na Wiśniczu i Jarosławiu Lubomirskiego wojewody naszego lubelskiego na sejmiki obrania podsędko ziemskiego lubelskiego pod datą dnia 3 miesiąca stycznia roku terażniejszego 1777 w pałacu opolskim wydanym i do akt grodzkich dnia 4 tegoż miesiąca i roku w sposób oblaty podanym, do miasta J.K.M. Lublina zjehawszy się.

Zgromadzeni w czasie tymże uniwersałem przepisany, to jest nazajutrz po sejmiku obranych kandydatów na sędziego ziemskiego lubelskiego, do kościoła wielebnych ojców dominikanów pod tytułem świętego Stanisława Biskupa i Męczennika na miejsce obradom wojewódzkim zwyczajne, po zagajeniu sejmiku przez wielmożnego j.m. pana Stanisława z Wybranowa Wybranowskiego chorążego województwa lubelskiego, rotmistrza w wojsku koronnym chorągwi pancernej. Obraliśmy jednomyślnie obradom naszym marszałka w[ielmożnego] j.m. pana Tomasza z Suchodół Suchodolskiego miecznika województwa naszego i temu asesorów wielmożnych ichm. panów^e Franciszka Głuskiego podwojewódzkiego lubel[skiego], ^aJózefa Brzeskiego cześnika ziemi stężyckiej^a, Jakuba Janiszowskiego komornika granicznego lubel[skiego], Ignacego Gruszeckiego regenta ziemskiego lubelskiego przydaliśmy.

A po wykonanej przez tegoż wiel[możnego] marszałka i asesorów według prawa na adnotowanie wotów w obecności całego zgromadzonego rycerstwa przysiędze, z podanych nam przez wiel[możnego] zagajającego

na ten urząd podsędkowstwa ziemskiego lubel[skiego] kandydatów i przez wiel[możnego] marszałka ogłoszonych, zgodnymi głosy całego naszego zgromadzonego rycerstwa czterech, tak jak prawo mieć chce, do szafunku łaski J.K.M. p.n.m. zasłużonych w ojczyźnie i w województwie mężów, wielmożnych ichm. panów Józefa Głuskiego [k. 815v] podstolego lubelskiego, Tomasza Suchodolskiego miecznika, Józefa Raszowskiego wojskiego, Andrzeja Koźmiana skarbnika lubelskich obraliśmy.

Których to wielmożnych ichm. panów zgodnie, jednomyślnie i bez najmniejszej kontrydykcyi obranych kandydatów najjaśniejszemu K.J.M. Stanisławowi Augustowi szczęśliwie nam panującemu prezentujemy, upraszając wiel[możnego] j.m. pana marszałka, aby to laudum wraz z wiel[możnymi] ichm. panami asesorami podpisać i do akt grodzkich lubelskich przez oblatę podać raczył.

Działo się w Lublinie w kościele w[ielebnych] o[]jców dominikanów pod tytułem ś[więtego] Stanisława Biskupa i Męczennika dnia 21 stycznia roku pańskiego 1777.

Tomasz z Suchodół Suchodolski mie[cznik] województwa lubel[skiego], marszałek koła rycerskiego, Józef z Brzezia Brzeski cześnik ziemi stężyckiej asesor, Franciszek z Drzewicy Głuski podwojewodzy lubelski asesor, Jakub z Janiszowa Janiszowski k[omornik] g[raniczny] l[ubelski], asesor, Ignacy z Wielkiej Gruszki Gruszecki r[egent] z[iemski] lubelski, asesor.

8 II 1777 r. nominację otrzymał Józef Głuski, *Urzędnicy*, t. IV, z. 4, nr 230.

^{a-a} *Partia tekstu oznaczona do przeniesienia w miejsce e.*

XLIX. Sejmik deputacki w Lublinie, 15 lipca 1777 r.

1. Laudum sejmiku deputackiego w Lublinie 15 lipca 1777 r.

Rkp. 1. APL, CLRMO 424, k. 564–564v – *oryginał*; **Rkp. 2.** APL, CLRMO 427, k. 2203v–2209v – *oblat*, w grodzie lubelskim oblatował magnificus Mateusz Rzeczycki 15 VII 1777 r. [feria tertia post festum Sanctae Margarethae Virginis et Martyris proxima idest die decima quinta mensis julij a.d. 1777]; **Rkp. 3.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 385–386v – *kopia*.

[k. 564] My rady urzędnicy, obywatele i rycerstwo województwa lubelskiego, ziemi łukowskiej i powiatu urzędowskiego, zjechawszy się na dzień dzisiejszy, to jest 15 miesiąca lipca roku terażniejszego 1777 i miejsce obradom zwykłe, to jest w kościele o[]jców dominikanów w mieście J.K.M. Lublinie. Gdyśmy zaczęli prosić o zagajenie sejmiku w[ielmożnego] Stanisława Wybranowskiego chorążego lubelskiego, rotmistrza znaku pancernego, zabrał głos tenże w[ielmożny] chorąży, a jako pierwszy w porządku na tym zjeździe urzędnik, zwykłą swoją ludzkością obligował nas wszystkich, aby zagajenie terażniejszych obrad z prawa na niego należące,

dla uszanowania przytomności zacnego w ojczyźnie senatora, szacownego w województwie naszym obywatela j.w. [Kajetana] Hryniewieckiego kasztelana kamienieckiego, temuż j.w. kasztelanowi ofiarowane było. Znalazł w sercach naszych ten piękny projekt akceptację, tym łatwiejszą im szacowniejszą obydwóch tych osób tak przyjmującej, jako i ofiarującej w województwie naszym mają konsyderację.

I tak za powszechnym na ten czas uproszeniem pod powagą tegoż j.w. j.m. p[ana] Kajetana Hryniewieckiego kasztelana kamienieckiego, Orderu Ś[więtego] Stanisława kawalera, nie tylko w senacie, lecz i w ojczyźnie zasługami znakomitego, województwo zaś nasze wysokim obywatelstwem zaszczycającego, czyniąc zadosyć wyrazom prawa w obraniu na dniu dzisiejszym na przyszły Trybunał Koronny sędziego deputata, na sam przód podług przepisu konstytucji roku 1764¹¹³ i 1768¹¹⁴ obraliśmy za marszałka koła rycerskiego w[ielmożnego] j.m. pana Andrzeja Alojzego z Rzeczycy Koźmiana, wojskiego lubelskiego i temuż dodaliśmy i obraliśmy za asesora in racione powiatów, to jest z województwa lubelskiego w[ielmożnego] j.m. p[ana] Józefa Jezierskiego skarbnika województwa i regenta ziemskiego lubelskiego z ziemi łukowskiej, w[ielmożnego] j.m. pana Józefa Jastrzębskiego ^aregenta^a ziemskiego łukowskiego, z powiatu zaś urzędowskiego w[ielmożnego] j.m. pana Marcina Skosia Sobieszczańskiego, komornika granicznego lubelskiego, i tychże w[ielmożnych] tak marszałka, jako i asesora przysięgi zwykłej, a wyżej wzmiankowanymi konstytucjami super realem connotationem votorum naznaczonej wysłuchaliśmy.

Po której wysłuchanej przysiędze lubo do obrania na funkcję deputacką osób prześwietna ziemia łukowska alternatę z dawniejszych czasów zachowaną mieć zwykła i teraz z tejsze ziemi łukowskiej kandydatów podać należało. Jednak, gdy przytomni tu prześwietnej ziemi łukowskiej obywatele skłaniając się do żądania województwa alternaty teraz przypadającej odstępują, a w zamian teraz uchybionej na lat dwie następujących obieranie z ziemi ^błukowskiej^b deputatów ostrzegają, przeto my do elekcyi osób z województwa przystępując, podaliśmy za kandydatów na tęż funkcję deputacką j.o. księcia j.m. Aleksandra na Wiśniczu i Jarosławiu Lubomirskiego wojewodzica kijowskiego, wojsk francuskich generała, nie tylko w województwie naszym, lecz w ojczyźnie całej wielkim imieniem tak z zacnych poprzedników swoich, niemniej z osoby niewyrównanych cnót i umysłu doskonałością ozdobionego i w[ielmożnego] j.m. pana Józefa Raszowskiego, miecznika województwa lubelskiego, porucznika na znaku pancernym j.w. j.m. p[ana] Stanisława Wybranowskiego

¹¹³ *Vol. Leg., t. VII, s. 30–33.*

¹¹⁴ *Ibidem, s. 317–332.*

chorążego lubel[skiego] i lubo przez wszelkie okoliczności i samą słuszość dla zaszczytu naszego województwa na pomienioną funkcję jednostajnymi głósy tenże j.o. ksiązę j.m. Aleksander Lubomirski z upragnieniem całego rycerstwa był powołany i upraszany.

Gdy jednak tenże j.o. ksiązę j.m. od przyjęcia ofiarowanej funkcji na ten raz wymawiał się i onę w sprzyjających sercach współobywatelów na dalej zachowaną [k. 564v] i zapewnioną mieć żądał, a teraz od ofiarowanej sobie w[ielmożnemu] j.m. panu Józefowi Raszowskiemu miecznikowi województwa lubelskiego i porucznikowi znaku pancernego odstąpił. Przeto my przychylne nasze żądania w dalszej porze wydarzyć się mające. j.o. książęciu j.m. oświadczamy i po odstąpieniu wzmiankowanego j.o. księcia j.m. tegoż w[ielmożnego] [Józefa] Raszowskiego zacnego i cnotliwego w województwie naszym współobywatela za sędziego deputata z województwa lubelskiego na przyszły Trybunał Koronny obraliśmy. Którego to j.w. [Józefa] Raszowskiego miecznika lubelskiego obranego sędziego deputata zwykłej przysięgi w prawi określonej, publicznie wykonanej natychmiast wysłuchawszy, do sprawowania urzędu pomienionego deputackiego zdatnym i sposobnym być ogłosiliśmy.

Po której zakończonej elekcyi deputackiej, ponieważ na dniu dzisiejszym, co zwyż wzmiankowane konstytucyje pisarza na registr każdego województwa obierać przykazały, przeto w porządku obrania pisarza podaliśmy dwóch do wybierania kandydatów, w[ielmożnego] j.m. p[ana] Ignacego Łojotę Radziwińskiego podczaszego lubelskiego i w[ielmożnego] j.m. pana Antoniego Jezierskiego pisarza ziemskiego lubelskiego. Z pomiędzy których, gdy w[ielmożny] j.m. pan [Ignacy] Radziwiński podczaszcy lubelski, w[ielmożnemu] j.m. panu [Antoniemu] Jezierskiemu pisarzowi lubelskiemu przez wzgląd na nieustanne tegoż w trybunałach prace i attencyje, przykładnym i przyzwoitym powodem ustąpił, przeto wzmiankowane ustąpienie z wyrażoną w[ielmożnemu] [Ignacemu] Radziwińskiemu wdzięcznością zgodnymi głósy stwierdziliśmy, dając moc i władzę temuż w[ielmożnemu] Antoniemu Jezierskiemu, obranemu pisarzowi na przyszłą tylko kadencyję registru lubelskiego w Trybunale Koronnym przypadającą, pomienionego urzędu obowiązki wykonania.

Które to laudum electionis rękami w[ielmożnych] marszałka i asesorów podpisane do ksiąg grodzkich lubelskich per oblatam podać zleciliśmy. Działo się na miejscu obradom zwykłym w kościele o[jców] dominikanów w mieście J.K.M. Lublinie stojącym dnia 15 miesiąca lipca r[oku] p[ańskiego] 1777.

Andrzej Alojzy z Rzeczycy Koźmian wojski lubelski, marszałek koła rycerskiego obrany na sejmiku electionis deputata i pisarza województwa lubelskiego m.M., Józef Jezierski skarbnik województwa i regent ziemski

lubelski z województwa tegoż asesor m.p., Józef Jastrzębski sędzic i regent ziemski łukowski i ziemi tejże asesor m.p., Marcin Skoś Sobieszczański komornik graniczny lubelski, asesor z powiatu urzędowskiego m.p.

^{a-a} *Dopisane nad zamazanym wyrazem.*

^{b-b} *Wyraz nadpisany nad wersem.*

L. Sejmik gospodarski w Lublinie, 16 lipca 1777 r.

1. *Laudum sejmiku gospodarskiego w Lublinie 16 lipca 1777 r.*

Rkp. 1. APL, CLRMO 424, k. 770–771 – oryginał; **Rkp. 2.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 387–389v – kopia.

[k. 770] My rady dygnitarze, urzędnicy i rycerstwo prześwietnego województwa lubelskiego, ziemi łukowskiej, powiatu urzędowskiego, po doszłym szczęśliwie i jednomyślnie w dniu wczorajszym sejmiku deputackim, obraniu deputata i pisarza na kadencję przyszłoroczną województwa naszego nastąpnym, zszedłszy się na dniu dzisiejszym 16 miesiąca i roku, których niżej w pierwiastkowym zagajeniu w[ielmożnego] j.m. p[ana] Stanisława Wybranowskiego chorążego województwa naszego, pierwszego w porządku urzędników obradom naszym przytomnego, męża cnót wysokich zbiorem zaszczyconego, dobro publiczne kochającego, a przez tegoż w poprzednictwie zezwolenia całego obywatelstwa tej prerogatywy j.w. panu Kajetanowi Hryniewieckiemu kasztelanowi kamienieckiemu, nie tylko wysokimi w ojczyźnie zasługami, ale z udziału przychylności dla naszego województwa przez tegoż okazywanej, od całego obywatelstwa znanej i wysoce poważanej szacownemu ustąpienie i do zagajenia uproszeniu. Już tedy obrady nasze pod prezydencją, już pomienionego j.w. Kajetana Hryniewieckiego kasztelana kamienieckiego podolskiego rozpocząwszy, podanego nam przez tegoż j.w. kasztelana na ten to sejmik gospodarski koła i zgromadzenia naszego, za marszałka w[ielmożnego] j.m. pana Kwiryna Ignacego Karniewskiego wojskiego większego ziemi ciechanowskiej, za asesorów wielmożnych i urodzonego z województwa lubelskiego Ignacego Wronowskiego stolnikowicza wyszogrodzkiego z ziemi łukowskiej, Adama Suffczyńskiego chorążycza łukowskiego, z powiatu urzędowskiego Andrzeja Głuskiego zgodnie i jednomyślnie obraliśmy.

A gdy nam w[ielmożny] marszałek obrad naszych prawo w roku przeszłym 1776 pod tytułem *Objaśnienie legis sumptuariae*¹¹⁵ napisane, na dzisiejszym sejmiku gospodarskim obranie koloru dla munduru wojewódzkiego nakazujące przeczytał, znając to dobrze, że ta ustawa koniec dobra

¹¹⁵ *Vol. Leg., t. VIII, s. 552–553.*

najlepszego zamyka w sobie wzrosła za staraniem najłaskawiej nam panującego najjaśniejszego Stanisława Augusta króla polskiego p.n.m. serce i umysł swój jedynie i zawsze ku [k. 770v] najwyższemu dobru publicznemu obracającego (ten bowiem najłaskawszy Pan ubolewając nad zniszczeniem kraju i wycięciem obywatelstwa z majątków, oszczędzając wydatki na towary zagraniczne znacznie wynikające i czyniąc w tych zapobieżenie by się nie stawały nadal pewnym całego kraju zniszczeniem, ten miły w ustanowieniu legis sumptuariae ustanowił sposób) kolor munduru z okoliczności herbu województwa naszego jeleń biały w czerwonym polu będącego, biały kolor na żupany, a pąsowy na kontusze obraliśmy i tę suknię jako dystyngującą nas za najpierwszą sukna krajowego dostania sposobnością, stosując się do przepisu prawa, od którego zachowywania cała szczęśliwość kraju zależy postanowiliśmy.

Znajdująca się część ksiąg w mieście Urzędowie, zamykająca w sobie fortun i honorów obywatelstwa naszego całość, gdy żadnego dozoru a ze wszech miar należącego się, a co większa najmniejszego bezpieczeństwa nie ma, w[ielmożnemu] j.m. panu marszałkowi naszemu, aby do najjaśniejszego pana i prześwietnej Rady przy boku jego Nieustającej i przez memoriał suplikował, iżby nam z miejsca tamtego, jako żadnego bezpieczeństwa nie mającego, księgi te do Lublina przeprowadzić i w archiwum wojewódzkim, a gdyby tamże wygodnie mieścić się nie mogły w tymże wojewódzkim, tedy w klasztorze ekszezuickim w kilku celach na księgi i archiwistów wybrać mianych złożyć dozwolone było zleciliśmy i zlecamy.

Ksiąg całość i na nie pilna bacność wymaga koniecznie pomocy rządcom tych to ksiąg przez prawo postanowionym, a że konstytucja roku 1768¹¹⁶ i 1775¹¹⁷ dozór ksiąg pisarzom województw przepisała, nam się dostało na tym urządzie wiekiem pożądanego w[ielmożnego] j.m. pana Antoniego Jezierskiego szanować, obywatela jego w tej potrzebie województwa naszego czułego widzieć stróża, temu dwóch archiwistów z pomiędzy obywatelstwa, z charakteru, wiadomości prawa znanych osób wybrać i postanowić dajemy moc. Ci zaś urodzeni ichm. panowie archiwiści mają być na tę rothę jako postanowiony na tym urządzie sprawować się wiernie, ekstrakty transakcyi nie przemieniając słów w protokołach znajdujących się wydawać, ekstraktujących by podobnie czynili pilnować będą, depaktacyi [k. 771] od kwerendy i w ekstradycyje nie uczynią i innym czynić nie dopuszczą przysięgli. Tej zaś wysłuchanie przysięgi przy w[ielmożnym] j.m. panu Antonim Jezierskim pisarzu ziemskim lubelskim

¹¹⁶ *Vol. Leg., t. VII, s. 321–324.*

¹¹⁷ *Vol. Leg., t. VIII, s. 108.*

zostawiliśmy i zostawujemy, dopraszając się onego, aby tę ustawę w jak najprędszym czasie i nieodwłocznie skutecznie chciał.

Dawniej postanowiony od nas z mocą w wszelkich interesach imieniem całego województwa czynienia, za plenipotentą urodzony j.m. p[an] Wincenty Konopka by był i teraz znanym od wszystkich za plenipotentą naszego województwa, dawniejsze nasze na niego zdanie interesów wojewódzkich stwierdzamy i niewątpliwym naszym plenipotentem ogłaszamy.

Działo się w mieście Lublinie w miejscu zwyczajnym obrad naszych, to jest w kościele ichm. księży dominikanów dnia 16 miesiąca lipca roku pańskiego 1777.

Kwiryn Ignacy Kostka Karniewski wojski większy ziemi ciechanowskiej, koła rycerskiego na sejmiku gospodarskim województwa lubelskiego obrany marszałek m.p., Ignacy Wronowski stolnikowicz ziemi wyszogrodzkiej z województwa lubelskiego asesor m.p., Adam Suffczyński chorążyc i asesor ziemi łukowskiej m.p., Jędrzej z Drzewce Głuski asesor z powiatu urzędowskiego.

LI. Sejmik elekcji kandydatów na urząd sędziego lubelskiego w Lublinie, 3 lutego 1778 r.

1. Uniwersał wojewody Antoniego Lubomirskiego z 15 stycznia 1778 r. zwołujący sejmik elekcji kandydatów na urząd sędziego lubelskiego

Rkp. 1. APL, CLRMO 434, k. 726 – oryginał; **Rkp. 2.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 391–391v – kopia.

[k. 726] Antoni hrabia na Wiśniczu i Jarosławiu, Świętego Państwa Rzymskiego ksiązę Lubomirski, wojewoda lubelski, generał leutnant wojsk koronnych, Orderu Orła Białego kawaler.

J.o. j.w. wielmożnym ich. panom senatorom, dygnitarzom, urzędnikom i całemu rycerstwu prześwietnego województwa lubelskiego, moim wielce ichm. panom braci i dobrodziejom przy zaleceniu chęci moich oświadczam. Iż jako wszystkie mocarstwa i państwa za najgruntowniejszy fundament swego jestestwa mają sprawiedliwość, tak w szczególności państw i królestw prowincyje ciała ich składające, bez tejsze sprawiedliwości działania obejść się nie mogą. Rzeczpospolita nasza między pierwszymi wolności swojej zaszczytami ten ma najwyższy, że nie tylko do stanowienia praw obiera z pomiędzy siebie braci i prawodawcami ich czyni, ale też i do egzekucyi onych za sędziów mieć chce nie innych, tylko tych, których wolne obywatelskie serca za najzgodniejszych osądziwszy do tej funkcji powołają.

Gdy więc teraz sęstwo ziemskie lubelskie po zmarłym zacnym i zasłużonym obywatelu i urzędniku w[ielmożnym] j.m. panu Konstantym Ołtarzewskim zawakowało i przez to bieg sprawiedliwości wstrzymany został, a z mocy praw dzień elekcyi innego natomiast sędziego wyznaczyć moim jest obowiązkiem, przeto czyniąc zadosyć i prawu i powinności urzędu mojego, dzień tejże elekcyi 3 miesiąca lutego roku niniejszego 1778 na miejscu obradom zwyczajnym w mieście J.K.M. i stołecznym tego województwa Lublinie naznaczam, upraszając wszystkich j.o., j.w., w[ielmożnych] m[oich] w[ielce] panów, abyście na tenże dzień i miejsce zjechawszy się, czterech kandydatów z pomiędzy siebie z prawa przepisu do tej funkcji zgodnych obrali i J.K.M. p.n.m. do uprzywilejowania podali, a J.K.M. jako ojciec praw i sprawiedliwości jednego z tych przywilejować nam będzie łaskawie raczył.

Który to uniwersał, aby wszystkich wiadomości doszedł ręką moją własną przy zwykłej pieczęci podpisawszy, kancelaryi grodzkiej lubelskiej do oblaty przyjąć upraszam. Dan w Warszawie dnia 15 miesiąca stycznia 1778 roku.

A[ntoni] Lubomirski w[ojewoda] l[ubelski].

2. *Laudum sejmiku elekcyi kandydatów na urząd sędziego lubelskiego w Lublinie 3 lutego 1778 r.*

Rkp. 1. APL, CLRMO 434, k. 499–499v – oryginał.

[k. 499] My dygnitarze, urzędnicy i całe rycerstwo województwa lubelskiego i powiatu urzędowskiego za uniwersałem j.o. księcia j.m. Antoniego na Wiśniczu i Jarosławiu Lubomirskiego wojewody naszego na sejmiki obrania sędziego ziemskiego na miejsce zmarłego niegdy w[ielmożnego] Konstantego Ołtarzewskiego pod datą dnia 15 stycznia roku terażniejszego 1778 w Warszawie wydanym i do akt grodu lubelskiego w sobotę w wigilię święta Świętej Pryszki, to jest dnia 17 miesiąca stycznia przez oblatę roku teraz bieżącego podanym, do miasta J.K.M. Lublina zjechawszy się na miejsce obradom publicznym zwyczajne, do kościoła w[ielebnych] ojców dominikanów po tytulem świętego Stanisława Biskupa i Męczennika w dniu dzisiejszym przez wspomniany uniwersał oznaczonym zgromadzeni.

Po zagajeniu sejmiku naszego przez j.w. Tomasza Dłuskiego podkomorzego województwa naszego, obraliśmy jednomyślnie obradom naszym marszałka w[ielmożnego] j.m. pana Jakuba Janiszowskiego komornika ziemskiego lubelskiego i jemu asesorów w[ielmożnych] ichm. panów Ignacego Gruszeckiego regenta ziemskiego lubelskiego i Józefa Kiełczewskiego chorążycy urzędowskiego przydaliśmy.

A po wykonanej przez tegoż marszałka i asesorów według prawa na adnotowanie wotów w obecności całego zgromadzonego rycerstwa przed

j.w. zagajającym przysiędze, z podanych nam przez tegoż j.w. zagajającego na ten urząd sęski kandydatów, to jest w[ielmożnych] ichm. panów Jacka Trembińskiego chorążego powiatu urządowskiego, Józefa Suchodolskiego stolnika lubelskiego, Michała Trzcńskiego stolnika, Ignacego Stoińskiego podstolego, Kaspra Borawskiego łowczego urządowskich, Józefa Raszowskiego miecznika lubelskiego i deputata Trybunału Koronnego z województwa naszego, a przez w[ielmożnego] marszałka koła naszego ogłoszonych.

Gdy w[ielmożni] Kasper Borawski i Józef Raszowski zabrawszy sobie głos od nominacyi na kandydacyję odstąpili, czterech tak jak prawo mieć chce do szafunku łaski J.K.M. p.n.m. [k. 499v] zasłużonych w ojczyźnie i w województwie naszym mężów wyżej wyrażonych w[ielmożnych] ichm. panów Jacka Trembińskiego chorążego urządowskiego, Józefa Suchodolskiego stolnika lubelskiego, Michała Trzcńskiego stolnika, Ignacego Stoińskiego podstolego urządowskich zgodnie, jednomyślnie i bez najmniejszej kontrydykcyi obraliśmy.

A obrani przez nas w[ielmożni] Józef Suchodolski lubelski, Michał Trzcński urządowski stolnikowie, Ignacy Stoiński podstoli urządowski, w[ielmożnego] Jacka Trembińskiego chorążego urządowskiego współkandydaci, z całym sejmikującym kołem naszym najpokorniejszą u tronu J.K.M. p.n.m. składają prośby o łaskawe względy dla w[ielmożnego] [Jacka] Trembińskiego chorążego urządowskiego.

Które to laudum zaraz napisane i przeczytane, aby j.m. pan marszałek koła naszego z ichm. panami asesorami podpisał i do akt grodzkich lubelskich przez oblatę podał obligowaliśmy. Działo się w Lublinie w kościele w[ielebnych] ojców dominikanów pod tytułem świętego Stanisława Biskupa i Męczennika dnia 3 miesiąca lutego roku pańskiego 1778.

Jakub Janiszowski k[omornik] z[iemski] l[ubelski], marszałek koła rycerskiego, Józef Skarbek Kiełczewski ch[orażyc] u[rządowski], asesor m.p., Ignacy Gruszecki r[egent] z[iemski] l[ubelski], asesor.

25 II 1778 r. nominacyę otrzymał Jacek Trembiński, *Urzednicy*, t. IV, z. 4, nr 287.

LII. Sejmik deputacki w Lublinie, 15 lipca 1778 r.

1. *Laudum sejmiku deputackiego w Lublinie 15 lipca 1778 r.*

Rkp. 1. APL, CLRMO 435, k. 555–555v – *oryginał*; **Rkp. 2.** APL, CLRMO 432, k. 446v–450 – *oblata, w grodzie lubelskim oblatował generosus Antoni Domański 16 VII 1778 r. [feria quinta post festum Sanctae Margarethae Virginis et Martyris idest die decima sexta mensis julij a.d. 1778].*

[k. 555] My dygnitarze, urzędnicy, oficjalistowie i całe rycerstwo województwa lubelskiego, ziemi łukowskiej i powiatu urządowskiego, zjechawszy

się na dzień dzisiejszy 15 miesiąca lipca roku bieżącego 1778 prawem na obieranie sędziego deputata na Trybunał Główny Koronny przepisanej, to do Lublina i kościoła wilebnych ojców dominikanów pod tytułem świętego Stanisława Biskupa i Męczennika sytuowanego obradom publicznym naszego województwa wyznaczonego i zwykłego, zgromadziwszy się i po wysłuchanej mszy świętej i wezwaniu Ducha Świętego też obrady naszego województwa zagajaniem przez wielmożnego j.m. pana Józefa z Suchodół Suchodolskiego chorążego powiatu urzędowskiego, pierwszego in ordine obrad naszych znajdującego się, przystąpiliśmy do obrania marszałka koła rycerskiego w porządku obrania tegoż, gdy wiel[możny] j.m. pan chorąży powiatu urzędowskiego do tejeż laski w[ielmożnego] j.m. pana Kajetana Borawskiego cześnika latyczowskiego nominował, jednostajnymi głósy chętnie na tegoż wiel[możnego] j.m. pana Kajetana Borawskiego zezwoliłiśmy i marszałkiem koła naszego obraliśmy.

A po podniesieniu laski marszałkowskiej temuż za asesorów wielmożnych Jana Niezabitowskiego podsejdkowicza ziemskiego latyczowskiego i tegoż imienia Raszowskiego wojszczyca lubelskiego, Stanisława Moszyńskiego sędziego wojewodzińskiego lubelskiego, Macieja Rzeczyckiego, Antoniego Domańskiego i Ewarysta Wielgórskiego przybraliśmy i zaraz podług prawa roku 1768¹¹⁸ do wykonania przysięgi na rotę w tymże prawie wyrażoną zobligowaliśmy.

Po której wypełnieniu przed wiel[możnym] chorążym powiatu urzędowskiego zagajającym przysięgi, ponieważ w roku przeszłym 1777 prześwietnemu województwu lubelskiemu i powiatowi urzędowskiemu alternaty prześwietna ziemia łukowska ustąpiła, więc ostrzeżona alternata dla ziemi łukowskiej przez laudum w roku przeszłym uchwalone, aby swój skutek wzięła, do obrania deputata na Trybunał Główny Koronny podług żądania tejeż ziemi łukowskiej przystępując, podanego wielmożnego Mateusza Radzikowskiego pisarza ziemskiego łukowskiego do funkcji deputackiej zgodnie, bez najmniejszej kontrowersyi deputatem na Trybunał Główny Koronny obraliśmy i stosując się do przepisu prawa tenże j.w. Mateusz Radzikowski [k. 555v] pisarz ziemski łukowski obrany deputat przysięgę rotą w konstytucyi roku 1775¹¹⁹ zapadłej przepisaną w przytomności całego zgromadzonego województwa naszego lubelskiego przed wyżej wspomnianym wielmożnym chorążym urzędowskim, obradom naszym prezydującym wykonał.

A po wykonaniu przysięgi i zakończeniu obrad naszych laudum te różniejsze obrania j.w. deputata wielmożnemu j.m. panu marszałkowi

¹¹⁸ *Vol. Leg., t. VII, s. 318.*

¹¹⁹ *Vol. Leg., t. VIII, s. 108.*

koła naszego wraz z wiel[możnymi] panami asesorami podpisać i do akt grodzkich lubelskich nieodwłocznie podać zleciliśmy.

Kajetan Borawski marszałek sejmików deputackich województwa lubelskiego, Jan Niezabitowski podsędkowiec ziemski lat[yczowski], asesor województwa lubelskiego m.p., Jan Raszowski wojszczyca lubelski, tegoż województwa obrany asesor m.p., J[an] Ant[oni] Cyran Domański asesor z ziemi łukowskiej m.p., Ewaryst Jan na Wielgórzu Wielgórski asesor z ziemi łukowskiej m.p., Maciej Kazimierz Rzeczycki asesor z powiatu urzędowskiego m.M., Stanisław Kostka Moszyński asesor z powiatu urzędowskiego m.p.

LIII. Sejmik przedsejmowy w Lublinie, 17 sierpnia 1778 r.

1. *Uniwersał króla Stanisława Augusta z 15 czerwca 1778 r, zwołujący sejmiki poselskie*

Druk 1. APL, CLRMO 435, k. 561.

[k. 561] Stanisław August z bożej łaski król polski, wielki książę litewski, ruski, pruski, mazowiecki, żmudzki, kijowski, wołyński, podolski, podlaski, inflancki, smoleński, siewierski i czernihowski.

Wszem, wobec i każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy, mianowicie ^awielmożnym^a urodzonym senatorom, dygnitarzom, urzędnikom ziemskim, grodzkim i całemu rycerstwu ^bwojewództwa lubelskiego^b, uprzejmie i wiernie nam miłym przy ofiarowaniu łaski naszej królewskiej do wiadomości podajemy.

^cWielmożni^c, urodzeni, uprzejmie i wiernie nam mili. Jest słodką dla nas króla Polaka w tym narodzie polskim wychowanego i spośródka jego wolnymi głosami na tronie osadzonego powinnością mieć zawsze przed oczami i na pamięci prawa i ustawy narodowe.

Na tych zachowanie i egzekucją, bacnością z Radą przy boku naszym Nieustającą od czasu sejmu przeszłego zajeci, ku przypadającemu ordynaryjnemu sejmowi w tym roku myśl obracając, rzeczą naszą być sądzimy tym uniwersałem naszym donieść zacnym województwom, ziemiom i powiatom, że za miejsce temu sejmowy naznaczamy miasto nasze rezydencjonalne Warszawę i gdy przez sancitum konfederacji generalnej w czasie ostatniego sejmu moc konstytucyi sejmowej mające w tych słowach: „Konfederacja Generalna Obojga Narodów pod pierwszeństwem nas króla, gdy zbieżenie się w jeden dzień sejmików deputackich i poselskich było przyczyną w roku terażniejszym różnych involucyi mieć chcemy i postanawiamy, że gdy z wiadomością Rady Nieustającej uniwersały wychodzić będą na pierwszy sejm ordynaryjny, też oznaczyły termin sejmikom przedsejmowym według dawnego zwyczaju w pierwszy poniedziałek po Wniebowzięciu Najświętszej Panny, a termin zaczęcia sejmu

w pierwszy poniedziałek po świętym Michale. W Warszawie die 31 octobris 1776". Sejmom ordynarynym termin dawniejszy, to jest pierwszy poniedziałek po świętym Michale, a sejmikom poselskim w pierwszy poniedziałek po Wniebowzięciu Najświętszej Maryi Panny jest przywrócony, więc że zaczęcie sejmu dzień 5 października przy alternacie laski na prowincyją W. Ks. Litewskiego, a sejmikom poselskim dzień 17 sierpnia przypada oznajmujemy.

Że stan Rzeczypospolitej jest dobrze zacnym województwom, ziemiom i powiatom znajomy i czego do dobrego rządu nie dostaje, czego do jednania winnej tak sławnemu niegdyś Królestwu w Europie konsyderaacyi potrzeba, stąd jest, że tractanda na tym sejmie tu nie przekładamy, lecz gdy zacne województwa, ziemie i powiaty do funkcyi poselskich mężów obywatelstwem dobrze znakomitych i od przywiązania do prywatnych interesów dalekich, a samo uszcześliwienie ojczyzny przed oczami mających, spomiędzy siebie wybiorą, z tymi będzie nam miło łączyć starania królewskie w zaradzaniu, jak najpożyteczniej o Rzeczypospolitej.

Tymczasem spokojnego obrad sejmikowych i wszystkiego od pana Boga dobra zacnym województwom, ziemiom i powiatom życząc, ten uniwersał nasz, aby do wiadomości publicznej przyszedł, po grodach, parafiach i miejscach zwyczajnych publikować zalecamy. Dan w Warszawie dnia 15 miesiąca czerwca roku pańskiego 1778, panowania naszego 14 roku.

Stanisław August król.

Antoni Sikorski J.K.M. i pieczęci w[ielkiej] k[oronnej] sekretarz.

^{a-a} *Dopisane odręcznie.*

^{b-b} *Dopisane odręcznie.*

^{c-c} *Dopisane odręcznie.*

2. *Laudum sejmiku przedsejmowego w Lublinie 17 sierpnia 1778 r.*

Rkp. 1. APL, CLRMO 435, k. 338–339 – *oryginał*¹²⁰; **Rkp. 2.** APL, CLRMO 432, k. 1185–1190v – *oblata*, w grodzie lubelskim oblatował *generosus* Tomasz Chrościechowski 19 VIII 1778 r. [feria quarta post festum Assumptionis in Caelum Glorississimae Virginis Mariae proxima idest die decima nona mensis augusti a.d. 1778]; **Rkp. 3.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 393–396 – *kopia*.

[k. 338] My rady dygnitarze, urzędnicy i całe rycerstwo województwa lubelskiego, to jest ziemi lubelskiej, ziemi łukowskiej i powiatu urzędowskiego, zjeczawszy się za uniwersałem najjaśniejszego K.J.M. Stanisława

¹²⁰ W rkp 1 oderwany prawy górny róg oraz prawy dolny róg karty 338, a także prawy górny róg karty 339. Braki w tekście uzupełniłem na podstawie rkp 2. Zrezygnowałem ze szczegółowego odnotowywania uzupełnień, ponieważ ich ilość zaburzyłaby czytelność tekstu.

Augusta p.n.m. w Warszawie dnia 15 miesiąca czerwca w roku 1778 wydanym, do akt grodu lubelskiego feria quarta post festum Sanctae Margarethae Virginis et Martyris to jest dnia 15 miesiąca lipca roku tegoż podanym, na dzień dzisiejszy 17 miesiąca sierpnia tymże uniwersałem oznaczony, na miejsce w Lublinie obradom naszym zwykłe, to jest w kościele wielbnych ojców dominikanów, po zagajeniu sejmiku elekcyjnego ichm. panów posłów na sejm następujący ordynaryjny w Warszawie dnia 5 miesiąca października roku teraz idącego przypadający, przez j.o. księcia j.m. Antoniego na Wiśniczu i Jarosławiu Lubomirskiego wojewodę naszego lubelskiego, kawalera Orła Białego, medycznego etc. starostę i wojsk koronnych generała leutnanta, niezliczonymi dowodami wierności królom i ojczyźnie swej wsławionego, przytomną powagą, doskonałością i czułym staraniem obrady i zgromadzenie nasze wspierającego senatora.

Nasamprzód z obowiązku nieskazitelnej wierności naszej najjaśniejszemu królowi p.n.m., to czuje o dobro publiczne z nieustającą troskliwością przezorne myśli, o których nas wydanym uniwersałem przeświadcza, nieśmiertelną wyraziwszy wdzięczność i uwielbienie, podniesieniem myśli naszych do Boga wszechmogącego prosić majestatu jego nie przestaniemy, aby tron najjaśniejszego króla p.n.m. najdłuższym uszczęśliwił panowaniem. A stosując się do konstytucyi roku 1768 porządek sejmikowania przepisującej¹²¹, za marszałka koła rycerskiego zaprosiliśmy wielmożnego j.m. pana Jędrzeja Koźmiana miecznika lubelskiego, a zaś za asesorów wielmożnych ichm. panów Ignacego Karskiego cześnika latyczowskiego i Antoniego Skórczewskiego komornika granicznego lubelskiego z województwa i ziemi lubelskiej, a zaś z ziemi łukowskiej wielmożnych ichm. panów Urbana Mysłowskiego podwojewodzego łukowskiego i Wojciecha Witkowskiego burgrabiego łęczyckiego, z powiatu zaś urzędowskiego wielmożnych ichm. panów Tomasza Chrościechowskiego wicesgerenta grodzkiego lubelskiego i Ignacego Trzczińskiego podczaszyca inflanckiego.

Których ichm. panów marszałka i asesorów wysłuchawszy zwykłej super realitatem connotationis votorum laudi i instrukcyi przysięgi, zaprosiwszy przez delegowanych od nas do zgromadzenia naszego pośła od J.K.M. delegowanego wielmożnego j.m. pana Józefa Wybranowskiego chorążycza lubelskiego, do przeczytania instrukcyi i listu kredencyjalnego najjaśniejszego p.n.m. na terażniejszy sejmik poselski do naszego województwa wydanych przystąpiliśmy.

Po których przeczytanych na pomieniony sejm ordynaryjny spośród zgromadzenia naszego wybraliśmy z wysokich cnót i zasług w ojczyźnie sławnych j.w. ichm. panów Ignacego Potockiego pisarza [k. 338v] wielkiego

¹²¹ *Vol. Leg., t. VII, s. 293–294.*

W. Ks. Litewskiego, j.w. j.m. pana Stanisława z Głogowy Kossowskiego starostę sieradzkiego, j.w. Sebastiana Dłuskiego starostę łukowskiego, j.w. Stanisława Potockiego kawalera Orderu Świętego Stanisława, j.w. Józefa Głuskiego podsędką ziemskiego jednomyślnie, bez najmniejszej kontradycyi, a zaś wielmożnego j.m. pana Ignacego Stoińskiego podstolego urzędowskiego większością głosów.

Którym to j.w. ichm. posłom na pomieniony sejm obranym spisawszy osobną instrukcję, aby według onej najważniejsze potrzeby ojczyzny i całość jej nieodstępując od wyrazów zlecenia wiernym, a nieodstępnym staraniem, wzywając pomocy i wsparcia od najjaśniejszego monarchy jako ojca ojczyźnie naszej panującego i stanów Rzeczypospolitej na sejm zgromadzonych do skutku przywieść starali się i prawa kardynalne utrzymywali. Tychże j.w. ichm. panów posłów naszych nienaruszoną wiernością, charakterem i miłością króla i ojczyzny obowiązujemy. Oprócz zaś publicznych w obecności całej Rzeczypospolitej dla najjaśniejszego monarchy naszego powinnie przez tychże j.w. ichm. posłów naszych złożyć mianej rekognicyi przed majestatem tegoż najjaśniejszego monarchy, pragnąc najszczególniejszą okazać wdzięczność i prawdziwe wierności naszej dowody, sądzimy za rzecz najprzystojniejszą do tegoż najjaśniejszego p.n.m. obranie posłów przy spisaniu osobnej instrukcyi, jakoż obraliśmy wielmożnych ichm. panów Jakuba Janiszowskiego komornika ziemskiego lubelskiego i Jana Łaskiego łowczego czernihowskiego, których to j.w. posłów do najjaśniejszego pana obranych obowiązujemy, aby przerzeczoną swoją poselską powinność dopełniając, dla wspanialszego oświadczenia ku najjaśniejszemu majestatowi, któremu wolny i wierny naród winną cześć i uszanowanie wyrządzać jest powinien, też same chęci nasze i oświadczenie przy najokazalszym zgromadzeniu całego senatu i ministerii wykonać raczyli.

A ponieważ wielmożni ichm. panowie Kazimierz Chojecki wojski i Michał Zaleski miecznik łukowscy tejże ziemi zacni obywatele już powtórnie na sejmikach poselskich wchodzący w kandydację onej i teraz z łatwością odstąpili, przeto szanując onych powolność w sercach naszych zachowując w dalszym czasie do funkcyi publicznych w województwie naszym domieścić onych deklarujemy.

A że nam po przeszłym sejmiku deputackim względem niektórych w województwie rozrządzeń sejmiku gospodarskiego [k. 339] uskutkować nie przyszło, przeto upraszamy j.o. księcia j.m. wojewody lubelskiego, aby upewniwszy o zjeździe swoim listami okólnymi kongres obywatelów w czasie sposobnym złożyć i ten swoją przytomnością ozdobić raczył.

Które to laudum rękami terażniejszego marszałka koła rycerskiego województwa naszego i asesorów podpisane, aby było do akt grodzkich

lubelskich podane, do tego wielmożnego j.m. pana marszałka obowiązujemy. Działo się w Lublinie dnia 17 miesiąca sierpnia roku 1778.

Andrzej Alojzy z Rzeczycy Koźmian miecznik lubel[ski] marszałek koła rycerskiego m.M., Ignacy z Kars Karski cze[śnik] lany[czowski] z województwa lubel[skiego] asesor, Antoni Skórzewski komornik graniczny lubelski z województwa lubelskiego asesor, Urban Mysłowski podwojewodzy ziemi łukowskiej asesor, Wojciech Saryusz Witkowski z ziemi łukowskiej asesor, Tomasz Chrościechowski w[icesgerent] ł[ukowski], asesor z powiatu urzędowskiego, Ignacy z Trzcinnika Trzeciński asesor z powiatu urzędowskiego.

3. Instrukcja dana posłom na sejm z sejmiku w Lublinie 17 sierpnia 1778 r.

Rkp. 1. *APL, CLRMO 432, k. 1191–1202 – oblata, w grodzie lubelskim oblatował generosus Franciszek Rzeczycki 19 VIII 1778 r. [feria quarta post festum Assumptionis in Caelum Glorissimae Virginis Mariae proxima idest die decima nona mensis augusti a.d. 1778].*

[k. 1191v] Instrukcja j.w. ichm. panom Ignacemu Potockiemu pisarzowi wielkiemu W. Ks. Litewskiego, orderów Orła Białego i Świętego Stanisława kawalerowi, Stanisławowi z Głogowy Kossowskiemu staroście sieradzkiemu, Sebastianowi Dłuskiemu staroście łukowskiemu, Stanisławowi Potockiemu kawalerowi Orderu Świętego Stanisława, Józefowi Głuskiemu podsędkowi ziemskiemu lubelskiemu, Ignacemu Stoińskiemu podstolemu urzędowskiemu [k. 1192] obranym posłom województwa lubelskiego, ziemi łukowskiej i powiatu urzędowskiego dana na sejmiku elekcyjnym w Lublinie dnia 17 miesiąca sierpnia 1778 roku.

1. Wyrażą j.w. ichm. panowie posowie prawdziwą wierność województwa naszego ku najjaśniejszemu królowi p.n.m. i oświadczą najżywsze chęci i życzenia nasze szczęśliwego panowania J.K.M. w późny przeciąg wieku, a w tym pomyślności Rzeczypospolitej.

2. W podobieństwie bliskiej w państwach innych europejskich nastąpić mogącej wojny lubo przyszłość losu każdego państwa pewnie nie może być docieczona, czułością jednak, zabiegiem i gotowością na przyjęcie szczęścia lub nieszczęścia, bacząc w sąsiedztwie zapalony ogień, ratować się sam rozum przestrzega, a za tym wzywać będą [k. 1192v] j.w. ichm. panowie posłowie najdzielniejszych sposobów zaradzenia i prosić najjaśniejszego pana miłościwego względem dotrzymania każdej sąsiedzkiej potencji uroczyście zawartych przymierzy i traktatów.

3. Jeżeliby Rzeczpospolita nasza przemocą czyjąkolwiek na następującym sejmie do wejścia z kimkolwiek w wojnę przymuszona była, aby przez manifesta lub przez publiczne listowne do monarchów odezwy i oświadczenia, zanesione było na przemoc i przymus użalenie. Które gdyby było bezskuteczne, natychmiast inne środki za zdaniem najjaśniejszego króla

pana miłościowego [k. 1193] aby miały być obrane, o to dopraszać się mają j.w. wielmożni ichm. panowie posłowie.

4. Mają się domagać j.w. wielmożni ich. panowie posłowie, aby ta z dawnych wieków kwitnąca Rzeczpospolita Polska prawami dawnymi doskonale ograniczona i rządzona, a za odmianą onych do upadku nakłoniona zachowana była przy tychże najdawniejszych swoich praw, na których stała przez tyle wieków szczęśliwą panią praw swoich od Boga, króla i samej siebie dependującą.

5. Zbiór praw sądowych konstytucyjną ostatnią [k. 1193v] do sporządzenia projektów zlecony¹²², a teraz jak się daje słyszeć nowość wszelkich materii zawierający i dotąd obywatelom niewiadomy, gdy go w przeciągu lat 2 układano, a przeto do przejrzania się niemałego czasu wymaga, aby obywatele kraju i cała Rzeczpospolita przyjmując sama na siebie jakowe prawa otworzyła wprzód nad nimi oczy rozumu i osądziła, czyli onej będą użyteczne i swobodom krajowym nieprzeciwne, aby nasamprzód po wszystkich województwach też projekta rozesłane i na sejmikach relacyjnych [k. 1194] roztrząsane i zdania województw o nich na sejmie rozważane były. Niemniej pensyje j.w. deputatom naznaczone, a przed powroćciem skrzynki trybunalskiej należące, aby z skarbu koronnego zapłacone były dopraszać się będą j.w. wielmożni posłowie.

6. Sancita wszelkie prywatne prócz zwyczajnych konstytucyi przez wszelkie stany uchwalonych, aby odtąd praktykowane nie były.

7. Podatki nowe ani podwyższenie już ułożonych, aby żadne nie było dopuszczane, gdy i przeszłe pokazują się z jawnym uciemieniem kraju wycieńczonego [k. 1194v] przez różne przypadki. Także na papierową monetę nie mają pozwalać j.w. wielmożni ichm. panowie posłowie.

8. Dekreta executionis trybunalskie do Departamentu Wojskowego przychodzące w tymże Departamencie inductomi sprawy pryncypalnej przeciwko prawu, aby zatrudniane nie były, lecz tenże Departament za pokazaniem samego tylko dekretu executionis, aby wydawał ordynanse dopraszać się będą j.w. wielmożni posłowie.

9. Drogość poczty przed tym niepraktykowana [k. 1195], aby dla ulgi krajowej umniejszona być mogła.

10. Ponieważ całość religii i wolności krajowej najważniejsze dzieła zdają się na sumienie posłów, a ci przysięgą nie są obowiązani, przeto na sejmikach relacyjnych każdy poseł, aby się nieodwłocznie z czynności swojej sprawił, a przeświadczony o przestąpienie wierności obywatelskiej za niezdolnego i występnego, aby był uznany mają się starać j.w. wielmożni posłowie.

¹²² *Vol. Leg., t. VIII, s. 543.*

11. Sufragania lubelska kosztem j.w. j.m. księdza Jana Lenczowskiego biskupa abdereyańskiego w roku 1762 erygowana, aby przez stan Rzeczypospolitej [k. 1195v] aprobowana była instabunt j.w. ichm. panowie posłowie.

12. Konstytucja w roku 1768 względem substancyi po niegdy wielmożnym Fabianie Nahoreckim bezpotomnym pozostałej, a z wielkim pokrzywdzeniem sukcesorów niegdy wielmożnego Samuela Nahoreckiego starosty kotelnickiego ustanowiona sub titulo *Warunek honoru urodzonej Tekli Marcyjanny Kamińskiej*¹²³, jako illegitime z niegdy wielmożnym Fabianem Nahoreckim miecznikiem wołyńskim in concubinato spółdzonej mają się domówić j.w. posłowie, aby wraz z dekretami była uchylona, a succestriceo legitimate et naturales [k. 1196] synowice rodzone z nią, gdy wielmożnego Samuela Nahoreckiego starosty kotelnickiego brata rodzowego pochodzące przy sukcesyi i dziedzictwie dóbr spadłych i już in personam wielmożnego [Łukasza] Bętkowskiego podczaszego stężyckiego jure haereditario rezygnowanych, a przez tegoż z wielebnymi przed tym ojcami jezuitami krakowskimi zamienionych, która zamiana tąż konstytucją anni 1768 jest aprobowana sub titulo *Approbacja zamiany urodzonemu Łukaszowi Bętkowskiemu podczaszemu stężyckiemu z ojcami jezuitami collegium krakowskiego*¹²⁴, aby były te naturalne sukcesorki konserwowane [k. 1196v] i utrzymane. Podobnież o uchylenie kondescensyi jedwabińskiej ex sancito z pokrzywdzeniem kredytorów wielmożnych Rostkowskich nastąpionej.

13. Urodzonemu j.m. panu Marcinowi Trembińskiemu pisarzowi skarbu koronnego komory lubelskiej podczas inkursyi krajowej z obowiązków funkcyi skarbowej bawiącemu się w Lublinie, od wojska zagranicznego przy spaleni miasta Lublina przez spalenie kamienicy własnej z całym majątkiem ogołoconemu, aby suma 36 426 złp przez tegoż j.m. pana Marcina Trembińskiego po wyprowadzonych inkwizycjach [k. 1197] zaprzysiężona zupełnie była mu z nadgrodeniem kosztu łożonego zapłacona dopraszać się będą j.w. posłowie.

14. Ponieważ niegdy j.w. Adam Małachowski krajczy koronny w starostwie oświęcimskim za panowania korony polskiej cło solne i wodne wybierając one na reparacyję zamku oświęcimskiego obracał, a teraz od skarbu najjaśniejszego Cesarza¹²⁵ o też same cła sukcesorowie j.w. Adama Małachowskiego do odpowiedzi są pociągani, przeto mając wzgląd na samą słusność i na traktaty domowią się j.w. wielmożni posłowie, ażeby do czasu zajęcia [k. 1197v] kraju z starostwem oświęcimskim zakordowanego,

¹²³ *Vol. Leg., t. VII, s. 375.*

¹²⁴ *Ibidem, s. 363.*

¹²⁵ *Józef II Habsburg.*

Rzeczpospolita z strony skarbu swego kwit na rzecz tychże sukcesorów zeznać dysponowała lub też prawem osobnym zakwitowała.

15. Urodzony j.m. pan Sebastian Zalewski, ponieważ urodzonemu j.m. panu Piotrowi Pęczkowskiemu ojczymowi swemu do przypuszczenia dekretu z samym sobą żadnej nie dawał plenipotencyi, a dekretem kondyktowym sądów konfederackich bez wiadomości swej tenże urodzony j.m. pan Sebastian Zalewski pokrzywdzony i od substancyi oddalony, mają się dopraszać j.w. posłowie, ażeby dekret pomieniony kondyktowy mógł być przez [k. 1198] konstytucyję na sejmie uchylony, a sprawa przyśpieszając sprawiedliwości, ażeby do Trybunału Koronnego lubelskiego po zupełne rozsądzenie była odesłana.

16. Sprawa wielmożnej Katarzyny z Czarneckich Sługockiej chorążyny ziemi chełmskiej względem rozdwojonego dekretem trybunalskim dożywocia, rezolucyją najjaśniejszego Pana i prześwietnej Rady Nieustającej, zawieszona, a przez też wielmożną [Katarzynę] Sługocką na sądy sejmowe intentowana, aby tamże rozsądzona być mogła mają się dopraszać j.w. posłowie.

17. Ponieważ część Makowiska zwana w powiecie krasnostawskim przy wsi [k. 1198v] Poperczynie j.w. Tomasza Stamirowskiego sędziego ziemskiego chełmskiego i z teje ziemi na Trybunał Koronny deputata dziedzicznej leżąca królewsczyzna, kilkanaście złotych tylko rocznego procentu przynosząca, lubo teraz prawu emfiteutycznemu wspomnianemu tego j.w. [Tomasza] Stamirowskiego podległa, że jednak czasem za odmianą posesora spokojność dziedzicowi wsi Poperczyna miesza, przeto dopraszać się raczą j.w. posłowie stanów Rzeczypospolitej, aby też część mając wzgląd na zasługi wspomnianego j.w. [Tomasza] Stamirowskiego, a mianowicie na przykładową jego w sądeniu sprawiedliwość dziedzicznym na zawsze jemu prawem była dana.

18. [k. 1199] Sprawa o dobra Nastaszkę seu Nowosielce cum attinentias urodzonych Kuryatowiczów Kurcewiczów w województwie kijowskim leżące z tenutariuszami dóbr starostwa białocerkiewskiego w Trybunale Lubelskim Koronnym promowowana i dekretem trybunalskim lubelskim w roku 1725 na sejm odesłana, aby była wskrzeszona dopraszać się mają j.w. posłowie, aby czyli przez wyznaczenie komisji, czyli odesłanie do sądów ziemskich jakowych lub też na sądy sejmowe była odesłana.

19. Ponieważ urodzony j.m. pan [Józef] Garczyński skarbnik ziemi drohickiej zostaje pokrzywdzony w sprawie granicznej [k. 1199v], a to z okazji dwóch meandrów starego i nowego Liwca rozgraniczającego Księstwo Mazowieckie z województwem podlaskim przez konstytucyję anni 1776

deklaracją o komisjach wypadła¹²⁶, rozsądzenia się bądź od najuciążliwszego dekretu broniącą. Przeto j.w. posłowie dopraszać się mają, aby z sejmu komisja była wyznaczona, osób do uznania dawnych meatów i kłótnie prawne, które wynikały między stronami, aby zupełnie zaspokoila, ile gdy komisja w roku 1546 za najjaśniejszego króla Augusta Zygmunta dla poznania starych i nowych meatów i ułatwienia granic między Księstwem Mazowieckim i Litewskim, [k. 1200] a teraz województwem podlaskim wyznaczona była, a dotychczas nie jest skuteczniejsza.

20. Gdy przez zabieranie się na komunikację dokumentów loco dilationis podług konstytucji 1768 anni oczywiste dla stron dzieją się pokrzywdzenia, iż tego beneficium prawa szczególnie na zwłokę sprawiedliwości bardzo wielu używa, przeto dopraszać się będą j.w. posłowie, aby na stronę upraszającą niepotrzebnie komunikacją była kara ułożona.

21. Nabyty plac z łąką w bliskości klasztoru lubelskiego wielbnych siostr miłosiernych leżący przez wielmożnego j.m. [k. 1200v] pana Jana Grajewskiego od j.w. Joachima Morsztyna starosty skotnickiego za sumę 1 tys. złp i tymże wielbnym siostr miłosiernym klasztoru lubelskiego na fundusz chorych przez tegoż wielmożnego Jana Grajewskiego ofiarowany, aby był na fundus aprobowany dopraszać się mają j.w. posłowie.

22. Jarmarki trzy wielkie uprzywilejowane czteroniedzielne, pierwszy na fest Najświętszej Panny Gromnicznej, drugi na Zielone Świątki, trzeci na święto Świętych Apostołów Szymona i Judy przypadające, z różnych okoliczności zaginęły. Przeto dopraszać się mają j.w. posłowie, aby [k. 1201] przez konstytucję sejmu terażniejszego te lub inne nadane były miastu Lublinowi.

23. Kontrakty dubieńskie dla podźwignienia mieszczan lubelskich, dla przywrócenia do lepszej sytuacji po spaleniu i spustoszeniu kamienic, domów i dworów, tudzież dla zaludnienia w tym mieście innych obywatelów, aby do miasta Lublina przeniesione były dopraszać się mają j.w. posłowie.

24. Dochody znaczne miasta upadły od erekcji na 100 łanach założonego, a to przez przywłaszczenie i oderwanie różnych jurysdykcji. Ekspensa jednak coraz większe miasto ponosić musi, w czym o przyspieszenie, bez nakładów [k. 1201v] ekspensy miasta, na komisję boni ordinis tak dla powiększenia intrat miejskich, poznania ekspensów, jako też do brego w mieście porządku upraszać będą j.w. posłowie.

25. Prawo wekslowe, aby się tylko do handlu między szlachetnymi kupcami ściągało dopraszać się mają usilnie j.w. posłowie.

¹²⁶ *Vol. Leg., t. VIII, s. 544–545.*

Andrzej Alojzy z Rzeczycy Koźmian miecznik lubelski marszałek koła rycerskiego m.M., Ignacy z Karsz Karski cześnik latyczowski z województwa lubelskiego asesor, Antoni Skórzewski komornik graniczny lubelski z [k. 1202] województwa lubelskiego asesor, Urban Mysłowski podwojewodzy ziemi łukowskiej asesor, Wojciech Saryusz Witkowski z ziemi łukowskiej asesor, Tomasz Chrościechowski wicesgerent grodzki łukowski, asesor z powiatu urządowskiego, Ignacy z Trzcinnika Trzciński asesor z powiatu urządowskiego.

4. Instrukcja dana posłom do króla z sejmiku w Lublinie 17 sierpnia 1778 r.

Rkp. 1. APL, CLRMO 435, k. 340 – oryginał; **Rkp. 2.** APL, CLRMO 432, k. 1202–1204v – oblata, w grodzie lubelskim oblatował generosus Tomasz Chrościechowski 19 VIII 1778 r. [feria quarta post festum Assumptionis in Caelum Glorissimae Virginis Mariae proxima idest die decima nona mensis augusti a.d. 1778].

[k. 340] Instrukcja j.w. panom Jakubowi Janiszowskiemu komornikowi ziemskiemu lubelskiemu i Janowi Łaskiemu łowczemu czernihowskiemu podczas sejmików poselskich do najjaśniejszego Stanisława Augusta króla i p.n.m. obranym posłom dnia 17 miesiąca sierpnia roku pańskiego 1778.

Obrani j.w. posłowie wyrazić mają najjaśniejszemu p.n.m. z jaką radością województwo nasze przy wielkim uszanowaniu odebrało uniwersał, list i instrukcje na czyste duchy obywatelskie spuszczaające terażniejsze czynności i inne niezliczone dowody w wyniesieniu za szczęśliwego swego panowania na różne stopnie godności wybranych osób oraz za najszczególniejsze województwu naszemu w nieprzeliczonych przykładach okazane względy, które odbierając wierną część narodu monarsze swemu życzy, aby Bóg najwyższy per quem regis regnant przy najdłuższym panowaniu nieśmiertelną sławę, życie dobrego i mądrego króla całemu światu i nieskończonej potomności podać raczył.

Andrzej Alojzy z Rzeczycy Koźmian miecznik lubel[ski] i tegoż województwa na sejmiku electionis posłów na sejm ordynaryjny koła rycerskiego marszałek, Ignacy z Karsz Karski cze[śnik] laticzowski, asesor z województwa lubel[skiego], Antoni Skórzewski komornik graniczny lubelski z województwa lubelskiego asesor m.p., Urban Mysłowski podwojewodzy ziemi łukowskiej asesor, Wojciech Saryusz Witkowski z ziemi łukowskiej asesor, Tomasz Chrościechowski wicesgerent łukowski, asesor z powiatu urządowskiego, Ignacy z Trzcinnika Trzciński asesor z powiatu urządowskiego m.p.

LIV. Sejmik elekcji tymczasowego zastępcy podsędka lubelskiego w Lublinie, 5 października 1778 r.

1. *Laudum elekcji tymczasowego zastępcy podsędka lubelskiego w Lublinie 5 października 1778 r.*

Rkp. 1. APL, KZL 164, k. 68–69 – obłata, w urzędzie ziemskim oblatował generosus Szymon Koryatowicz 5 X 1778 [feria secunda post festum Sancti Francisci Confessoris proxima idest die quinta mensis octobris a.d. 1778]; **Rkp. 2.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 397–398v – kopia.

[k. 68] My dygnitarze, urzędnicy i szlachta prześwieanego województwa lubelskiego [k. 68v], zjechawszy się na kadencyję sądów ziemskich naszych dnia dzisiejszego przypadającą, gdy na niej j.w. j.m. pan Józef Głuski podsędek ziemi lubelskiej, obrany przez nas poseł na sejm walny warszawski dla przypadającej tegoż samego dnia sejmowej kadencyi, jako aktualnie w Warszawie będący znajdować się nie może i nie znajduje, przeto na fundamencie prawa roku 1768¹²⁷ na miejsce nieprzytomnego tegoż j.w. j.m. pana [Józefa] Głuskiego podsędka i posła lubelskiego jednostajnymi głósy i zdaniem obraliśmy na tę jedną kadencyję, cnotą i doskonałością znajomego nam, urodzonego wielmożnego j.m. pana Jakuba Janiszowskiego, komornika ziemskiego lubelskiego, rotą sędką już przysięgłego, którą elekcję naszą rękami własnymi podpisujemy.

Działo się w Lublinie dnia 5 octobris anno 1778.

Tomasz Dłuski podkomorzy generalny województwa lubelskiego, Michał Ignacy na Radziminie Radzimiński stolnik województwa lubelskiego, chambe[lan] J.K.M. m.p., Ignacy z Wybranowa Wybranowski cześnik lubelski, Kasper Borawski łowczy powiatu urzędowskiego, podstarosta grodzki lubelski m.p., Józef Jezierski wojski województwa i regent ziemski lubelski m.M., Kajetan Leszczyc Skarszewski skarbnik z powiatu urzędowskiego i pisarz grodzki lubelski [k. 69] m.M., Ksawery na Stoiszynie Stoiński m.p., Józef Skarbek Kiełczewski ch[ambelan] m.p., Józef Poraj Wybranowski skarbnik województwa lubel[skiego], Ignacy Wronowski stolnikowicz województwa lubel[skiego], Tomasz na Chrościechowie Chrościechowski wicesgerent grodzki lubelski, Ignacy z Kars na Potoku i Potoczku Karski ziemianin województwa lubelskiego, Władysław Iżycki ziemianin województwa lubelskiego, Jacek Iżycki wicesgerent grabowiecki, ziemianin i obywatel województwa lubelskiego, Józef z Polika Polikowski ziemianin województwa lubel[skiego], Antoni Skórzewski komornik graniczny lubelski i ziemianin z tegoż województwa, Antoni Dmochowski m.p., Szymon Koryatowicz Kurcewicz wicesgerent grodzki łukowski m.p., Feliks Piniński p[odstoli] l[atyczowski], Jacobus Trzeciński

¹²⁷ Vol. Leg., t. VII, s. 293–294.

wicesgerent grodzki lubelski, ziemianin m.p., Wojciech Dmochowski obywatel i komornik ziemski nurski, Maciej Kazimierz Rzeczycki m.p., Józef Kozłowski obywatel województwa lubelskiego.

LV. Sejmik deputacki i relacyjny w Lublinie, 15 lipca 1779 r.

1. *Laudum sejmiku deputackiego i relacyjnego w Lublinie 15 lipca 1779 r.*

Rkp. 1. APL, CLRMO 438a, k. 633–633v – *oryginał*; **Rkp. 2.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 399–400v – *kopia*.

[k. 633] My dygnitarze, obywatele i całe rycerstwo województwa lubelskiego, zjechawszy się do stołecznego miasta naszego Lublina na miejsce obradom naszym zwyczajne dnia 15 julij 1779 roku pod zagajeniem j.w. j.m. pana podkomorzego naszego¹²⁸, jednostajnymi głosami do marszałkowskiej laski wezwaliśmy w[ielmożnego] j.m. pana Józefa Dłuskiego podkomorzycy lubelskiego, któremu przydaliśmy asesorów wielmożnych [Michała] Bądryńskiego regenta ziemskiego drohickiego, [Stanisława] Bielskiego chorążycy lwowskiego, [Kaspra] Suchodolskiego podczaszyca lubelskiego i [Antoniego] Domańskiego, którego w[ielmożnego] marszałka i w[ielmożnych] asesorów wstrzymawszy przysięgę dla wypadającej potrzeby konnotowania wotów, gdyby w obieraniu deputata rozdwojone obywatelskie były zdania. Kiedy podanym do deputackiej funkcji został j.w. j.m. pan Antoni Suchodolski podczaszy województwa i podstarosta grodzki lubelski, łącząc wszystkie obywatelów dla siebie głosy, jednostajnym żądaniem wezwany i obrany uczynił nad potrzebne jej w[ielmożnemu] marszałkowi i asesorom wykonywanie, a sam dopełniając prawa w obliczu całego województwa, podług przepisu konstytucyi¹²⁹ wypełnił przysięgę na urząd deputata. Po której wykonanej przystąpiliśmy do obrania na registr województwa naszego pisarza i jednomyślnie wezwaliśmy w[ielmożnego] [Kajetana] Skarszewskiego miecznika urzędowskiego i pisarza grodzkiego lubelskiego.

A tak zrządziwszy elekcję j.w. deputata i pisarza na Trybunał, kiedy z przepisu ostatniego sejmu relacyja bywszych j.w. posłów województwa naszego, jako na najpierwszych po ostatnim sejmie przypadała obradach, wzięliśmy od nich sprawę z powszechną obejścia się ich aprobacją, a j.w. [Ignacemu] Potockiemu marszałkowi Rady Nieustającej odezwą swoją do województwa [k. 633v] w niemożności znajdowania się na obradach zgłaszającemu się odpisać imieniem województwa z oświadczeniem wdzięczności zleciliśmy.

¹²⁸ *Tomasz Dłuski.*

¹²⁹ *Vol. Leg., t. VIII, s. 107.*

Na koniec dla przygotowania na następujący sejmik poselski punktu instrukcji względem projektu praw przez j.w. [Andrzeja] Zamoyskiego per codicem zdziałanych na rozważenie ich i udzielenie nam o nich myśli swoich, spośród siebie uprosiliśmy j.w. i w[ielmożnego] podkomorzego koronnego¹³⁰, podkomorzego lubelskiego¹³¹, starostę łukowskiego¹³², chorążego lubelskiego¹³³, [Michała Ignacego] Radziwińskiego stolnika lubelskiego, [Józefa] Głuskiego podsędka lubelskiego, [Tomasza] Wyrzykowskiego łowczego podlaskiego, [Andrzeja] Koźmiana wojskiego starszego lubelskiego, [Jakuba] Janiszowskiego skarbnika urzędowskiego, którzy amore boni publici rozważne zdanie dla informacji województwa na następujący poselski wygotują sejmik.

Uchwałę niniejszą województwa rękami naszymi podpisaną do oblaty podać zleciliśmy.

Józef z Długiego Dłuski podkomorzyc lubelski, m[arszałek] k[oła] r[ycerskiego] s[ejmiku] l[ubelskiego], Michał Bądziński regent ziemski drohicki, asesor województwa lubelskiego, Stanisław Bielski chorążyc ziemi lwowskiej, asesor województwa lubelskiego, Kasper Suchodolski podczaszyc lubelski, asesor z powiatu urzędowskiego.

LVI. Sejmik elekcji kandydatów na urząd sędziego ziemskiego łukowskiego w Łukowie [październik] 1779 r.

Sejmik prawdopodobnie odbył się w październiku. W dniu 16 października Jacek Ogrodzki informował starostę oświęcimskiego Piotra Małachowskiego, pełniącego wówczas funkcję marszałka Trybunału Koronnego w Lublinie, że laudum elekcji kandydatów na sędziego ziemskiego łukowskiego zostało zaskarżone i sprawa trafi do Trybunału¹³⁴. W oczywisty sposób wynika z tego, że sejmik już się odbył i nie przesądza, że stało się to w październiku. Niemniej niebawem doszło do jego powtórzenia i to już musiało nastąpić w październiku skoro 27 dnia tego miesiąca Sebastian Dłuski informował Ignacego Potockiego, że „sejmik nasz bardzo mizernie skończył się”¹³⁵.

W dniu 17 XII 1779 r. wystawiono nominację na sędziego ziemskiego łukowskiego dla Antoniego Łaskiego (po Antonim Jastrzębskim), *Urzednicy*, t. IV, z. 4, nr 585.

¹³⁰ *Wincenty Potocki.*

¹³¹ *Tomasz Dłuski.*

¹³² *Sebastian Dłuski.*

¹³³ *Stanisław Wybranowski.*

¹³⁴ *BOssol. 11860, s. 203. J. Ogrodzki do P. Małachowskiego, 16 X 1779 r.*

¹³⁵ *AGAD, APP 279a/74, s. 18. S. Dłuski do I. Potockiego, 27 X 1779 r. z Łukowa; Szerzej na temat konfliktu wokół wyboru sędziego ziemskiego łukowskiego i sytuacji w województwie lubelskim pisał. W. Filipczak, Lubelski sejmik przedsejmowy w 1780 roku, s. 54–55.*

LVII. Sejmik elekcji kandydatów na urząd [podsędka łukowskiego] w Łukowie [24] kwietnia 1780 r.

Informacja o odbyciu sejmiku¹³⁶.

W dniu 8 V 1780 r. nominacja na podsędka łukowskiego dla Mikołaja Radzikowskiego (po A. Łaskim), zob. *Urzednicy*, t. IV, z. 4, nr 554.

LVIII. Sejmik elekcji kandydatów na urząd [pisarza ziemskiego łukowskiego] w Łukowie 25 kwietnia 1780 r.

W liście starosty łukowskiego Sebastiana Dłuskiego do Ignacego Potockiego z dnia 25 kwietnia 1780 r. znajduje się informacja, że „sejmiki moje ziemskie dzisiaj były”¹³⁷. Dalej natomiast S. Dłuski o wybraniu kandydatów nie podając jednak żadnych personaliów. Biorąc pod uwagę, że wakowały wówczas zarówno urząd podsędka łukowskiego jak i pisarza ziemskiego łukowskiego można byłoby przyjąć założenie, że tego dnia odbyły się dwa sejmiki, na co wskazywałaby także liczba mnoga użyta przez S. Dłuskiego. Jednak przeprowadzanie dwóch sejmików elekcji kandydatów do urzędów sądowych tego samego dnia wydaje się mało prawdopodobne. Kiedy w grudniu 1764 r. ówczesny wojewoda A. Lubomirski zwoływał sejmiki elekcji kandydatów na urzędy podkomorzego lubelskiego i podsędka lubelskiego wyznaczył im dwa następujące po sobie dni¹³⁸. Elekcje rozpoczęto również od wyboru kandydatów na urząd znajdujący się wyżej w hierarchii. Proponując datację i kolejność odbycia sejmików elekcji kandydatów na urzędy podsędka i pisarza łukowskich, przyjąłem analogiczne założenie. Zastosowanie takiego rozwiązania wydaje się tym bardziej prawdopodobne, że dzień 25 kwietnia 1780 r. wypadł we wtorek. Racjonalnym i zgodnym z wcześniejszą praktyką wydawałoby się więc zwołanie jednego sejmiku na poniedziałek 24 kwietnia, natomiast drugiego na dzień kolejny.

W dniu 8 V 1780 nominacja na pisarza ziemskiego łukowskiego dla Tomasza Radomyskiego (po Mateuszu Franciszku Radzikowskim), *Urzednicy*, t. 4, z. 4, nr 513.

LIX. Sejmik deputacki i gospodarski w Lublinie, 15 lipca 1780 r.

1. *Laudum sejmiku deputackiego i gospodarskiego w Lublinie 15 lipca 1780 r.*

Rkp. 1. APL, CLRMO 449, k. 104–104v – *oryginał*; **Rkp. 2.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 401–403v – *kopia*.

¹³⁶ Zob. *sejmik nr LVIII*.

¹³⁷ AGAD, APP 279a/74, s. 37. S. Dłuski do I. Potockiego, 25 IV 1780 r. z Łukowa.

¹³⁸ Zob. *sejmiki nr VI oraz VII*.

[k. 104] My dygnitarze, obywatele i całe rycerstwo województwa lubelskiego, zjechawszy do stołecznego naszego miasta Lublina, na miejsce obradom naszym zwyczajne dnia 15 julij 1780 roku, pod zagajeniem j.w. j.m. pana Tomasza na Długim Dłuskiego podkomorzego naszego generału lubelskiego, jednostajnymi głosami do laski marszałkowskiej wezwaliśmy, wielmożnego Antoniego Jezierskiego komornika ziemskiego stężyckiego, któremu przydaliśmy asesorów urodzonych Antoniego Skórczewskiego komornika granicznego lubelskiego, Wincentego Jastrzębskiego sędzica ziemskiego łukow[skiego], Walentego Głuskiego wojszczyca lubelskiego, Mikołaja Lipskiego wojszczyca urząd[owski], Stanisława Jezierskiego pisarzewicza ziemskiego łukow[skiego], Szymona Kurcewicza wicesgerenta grodzkiego łukow[skiego].

Którego wiel[możnego] marszałka i urodz[onych] asesorów w przypadku rozdwojonych zdań obywatelskich w wypadającej potrzebie konnotowania wotów, przysięgi rotą prawem przepisaną wysłuchawszy, kiedy wiel[możny] [[Józef] Jastrzębski sędzic ziemski łukowski, z odłożeniem sobie serc obywatelskich na czas dalszy, pretensyi swojej do funkcyi deputackiej, menażując sobie też serca na dniu dzisiejszym odstępuje. A za tym wezwany i obrany do funkcyi deputackiej, łączącemi się wszystkimi dla siebie obywatelów głosami j.w. j.m. pan Kajetan Leszczyc Skarszewski miecznik powiatu urzędowskiego^a i pisarz grodzki lubelski^a, dopełniając obowiązku prawa, w obliczu całego województwa na urząd obranego na Trybunał Koronny sędziego deputata, rotą w konstytucyi przepisaną wypełnił przysięgę.

A po wykonanej przez tegoż j.w. Kajetana Leszczyc Skarszewskiego przysiędze, jako najprędzej skuteczniając przepis prawa o sejmikach gospodarskich przystąpiliśmy do załatwienia materji podanych. A najprzód przychylając się do żądania obywatelskiego, na myśli prawa ufundowanego utrzymania w kraju naszym pieniędzy przestrzegającego używanie kontuszów, sukna pąsowego, jako w krajowych fabrykach nieznajdującego się i dla braci naszych przydroższego, w mundurach wojewódzkich odtąd znosimy. A na miejsce tego kontusze blamarantowe bez guzików, wyłogów i szlifów z samym tylko białą materją pod brzegi podłożonem na znak cywilnego, a nie wojskowego munduru nosić ustanawiamy.

Że zaś w nadgrode strąt poniesionych dla wiel[możnego] [Adama] Szaniawskiego cześnika łomżyńskiego, punkt uchwały naszej w roku 1776 ustanowionej skuteczniejszy nie jest, przeto pewniejszą temuż współobywatelowi godnemu naszemu obmyślając satysfakcję, jednomyślnym zdaniem naszym należącej nam za wydane za paletami komisarzyów województwa naszego na potrzebę wojska rosyjskiego prowianty, kwoty pieniężnej dotąd [k. 104v] z kasy wojska rosyjskiego niewyplaconej, temuż

w[ielmożnemu] Adamowi Szaniawskiemu cześnikowi łomżyńskiemu ustępujemy i na osobę jego prawa nasze zlewamy. O co aby tym łatwiej wiel[możny] [Adam] Szaniawski upomnieć się mógł, moc i władzę zupełną do odebrania regestrów po skończonym już życiu w[ielmożnego] Ksawerego Radziwińskiego podczaszego lubel[skiego] w rękę pozostałej wiel[możnej] j.m. pani [Brygidy] z Ciesielskich Radziwińskiej podczaszyny lubelskiej wdowy znajdujących się, za poprzedzającym na też rejestra podpisaniem przez tegoż w[ielmożnego] [Adama] Szaniawskiego kwitu onemuż nadajemy. Który to w[ielmożny] [Adam] Szaniawski z odebranych z kasy rosyjskiej za prowianty zaległych pieniędzy ekspens, jeżeli jakie sprawiedliwe być się pokażą, komisarzom województwa naszego nadgrodzić obowiązany będzie.

A to z mocy uchwały niniejszej, którą rękami naszymi podpisawszy do akt grodu naszego per oblatam podać zleciliśmy.

Antoni z Gołąbków Jezierski komornik ziemski stężycki, koła rycerskiego marszałek, Antoni Skórzewski komornik graniczny województwa lubelskiego, z tegoż województwa asesor, Walenty Głuski w[ojszczyk] lubel[ski], asesor z tegoż województwa, Stanisław z Gołąbków Jezierski asesor z ziemi łukowskiej m.p., Mikołaj Lipski wojszczyk i asesor z powiatu urzędowskiego m.p., Szymon Koryatowicz Kurcewicz wicesgerent grodzki łukowski, z powiatu urzędowskiego asesor, Wincenty Jastrzębski sędzic ziemski łukowski, z ziemi łukowskiej asesor m.p.

^{a-a} *Dopisane pod tekstem na dole strony.*

LX. Sejmik przedsejmowy w Lublinie, 21 sierpnia 1780 r.

1. *Uniwersał króla Stanisława Augusta z 22 maja 1780 r. zwołujący sejmiki poselskie*

Druk 1. *APL, CLRMO 449, k. 63.*

[k. 63] Stanisław August z bożej łaski król polski, wielki książę litewski, ruski, pruski, mazowiecki, żmudzki, kijowski, wołyński, podolski, podlaski, inflancki, smoleński, siewierski i czernihowski.

Wszem, wobec i każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy, mianowicie ^awielmożnym^a senatorom, urodzonym dygnitarzom, urzędnikom ziemskim, grodzkim i całemu rycerstwu ^bwojewództwa lubelskiego^b, uprzejmie i wiernie nam miłym przy ofiarowaniu łaski naszej królewskiej do wiadomości podajemy.

^cWielmożni^c, urodzeni, uprzejmie i wiernie nam mili. Ta jest panujących własność, ten z dostojęństwem królowania złączony obowiązek, chcieć, usiłować i żądać dla ludu swojemu rządowi powierzonego największej szczęśliwości pomnażania. Nie inne być mogą, owszem tym żywyszemi

być powinny chęci nasze i tym pieczołowitszymi usiłowania i staranności nasze o powodzenie narodu tego, który na swym nas wypiełgnował łonie i wolnymi głosami z równości na tron Królestwa tego wyniósł. Żebyśmy zaś zacnych jego w ogólności obywatelów, współrodaków naszych doskonalym publicznego dobra urządzeniem do tej pory uszczęśliwienia przeprowadzić mogli, która nam chwalebna troskliwość i prawdziwa ojczyzny miłość okazują i zalecają, ku temu nasze ojcowskie kierujemy starania, aby bezpieczeństwo zewnętrzne i wewnętrzne utrzymywanym, wolność handlów rozprzestrzenioną być mogła i święta sprawiedliwość w tym państwie coraz dokładniej i mocniej kwitnęła, od czego spokojność każdego z obywatelów, publicznych i prywatnych dostatków pomnożenie i z tych źródeł wypływająca kraju ozdoba szczególnie zawisła.

Że zaś zupełne chęci i żądania takowych skutecznienie na wspólnej i zgodnej stanów Rzeczypospolitej radzie i pomocy zależy, na ten więc koniec sejm ordynaryjny według prawa na dzień 2 miesiąca października przypadający, tu w Warszawie roku terażniejszego składamy. Sejmiki zaś na miejscu zwyczajnym uprzejmościom i wiernościom waszym na dzień 21 miesiąca sierpnia naznaczamy i determinujemy.

Obligujemy za tym na miłość ojczyzny wszystkie województwa, ziemie i powiaty, ażeby na ten sejm takich spośród siebie obrali posłów, którzyby jedynie powszechnie przed oczami mając dobro, wymyślnymi i ku własnemu pożytkowi w szczególności zmierzającymi czasu zbawienego nie wycięczali interesami, lecz do utrzymania publicznych materyi, które dla pożytku ojczyzny za potrzebne wspólnej radzie uznane będą, usiłowania swoje przykładali.

Jako zaś nie wątpimy, że zacne województwa, ziemie i powiaty w tym szczerą jednomyślność z nami zachowają, tak dobrego w sejmikowych obradach uprzejmościom i wiernościom waszym życząc powodzenia i zdrowia, ten uniwersał nasz, aby do wiadomości wszystkich przyjść mógł, po grodach, parafiach i miejscach zwyczajnych ^dpublikować zalecamy. Dan w Warszawie dnia 22 miesiąca maja roku pańskiego 1780^d, panowania naszego 16 roku.

Stanisław August król

Jan Karnicki podstoli księstwa inflanckiego, J.K.M. i pieczęci wielkiej koronnej sekretarz

^{a-a} *Dopisane odręcznie.*

^{b-b} *Dopisane odręcznie.*

^{c-c} *Dopisane odręcznie.*

^{d-d} *Dokument uszkodzony w miejscu zgięcia, tekst słabo czytelny.*

2. *Laudum sejmiku przedsejmowego w Lublinie 21 sierpnia 1780 r.*

Rkp. 1. APL, CLRMO 449, k. 378–379 – *oryginał*; **Rkp. 2.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 405–409v – *kopia*.

[k. 378] My rady dygnitarze, urzędnicy i całe rycerstwo województwa lubelskiego, to jest ziemi lubelskiej, ziemi łukowskiej i powiatu urzędowskiego, zjechawszy się za uniwersałem najjaśniejszego K.J.M. Stanisława Augusta p.n.m. w Warszawie dnia 22 miesiąca maja roku 1780 wydanym, do ksiąg grodu lubelskiego dnia 10 miesiąca lipca roku tegoż podanym, na dzień dzisiejszy 21 sierpnia tymże uniwersałem oznaczony na miejsce w Lublinie obradom naszym zwykłe, to jest w kościele wielebnych ojców dominikanów, po zagajeniu sejmiku elekcyjnego j.w. ichm. panów posłów na sejm następujący ordynaryjny w Warszawie dnia 2 miesiąca października roku terażniejszego przypadający przez j.w. Tomasza Dłuskiego podkomorzego generalnego województwa naszego lubelskiego, wiernością królowi i ojczyźnie zaszczyconego, doskonałością i czułym staraniem, obrady i zgromadzenie nasze wspierającego męża.

Najprzód z obowiązku nieskazitelnej wierności naszej najjaśniejszemu królowi p.n.m. za czułe dobro publiczne z nieustającą troskliwością myśli (o którym nas wydanym uniwersałem przeświadcza) nieśmiertelną wyraziwszy wdzięczność i uwielbienie i do Boga wszechmocnego, aby tron tegoż najjaśniejszego króla p.n.m. najdłuższym uszczęśliwił panowaniem, obróciwszy myśli i serc naszych westchnienie, stosując się do konstytucji 1768 roku *Porządek sejmikowania*¹³⁹ przepisującej, za marszałka koła rycerskiego zaprosiliśmy w[ielmożnego] j.m. pana Ignacego Wronowskiego wojszczyca urzędowskiego, a zaś za asesorów z województwa i ziemi lubelskiej w[ielmożnego] j.m. pana Jana Janiszowskiego wicesgerenta grodzkiego i Macieja Rzeczyckiego komornika granicznego lubelskich. A z ziemi łukowskiej w[ielmożnych] ichm. panów Kazimierza Zalewskiego wicesgerenta grodzkiego i Karola Łaskiego sędzica ziemskiego łukowskich. Z powiatu zaś urzędowskiego Kajetana Trzcńskiego stolnikowicza urzędowskiego i Józefa Wilczopolskiego podczaszycy łuckiego.

Których to jaśnie panów marszałka i asesorów wysłuchawszy zwykłej super realitatem connotationis votorum laudi i instrukcyi przysięgi, zaprosiwszy przez delegowanych od nas do zgromadzenia naszego posła od J.K.M. delegowanego w[ielmożnego] jaśnie pana Wincentego Dłuskiego chorążego wojsk koronnych Rzeczypospolitej, do przeczytania instrukcyi i listu kredencjonalnego najjaśniejszego p.n.m. na terażniejszy sejmik poseselski do naszego województwa wydanych.

¹³⁹ *Vol. Leg., t. VII, s. 293–294.*

Po których przeczytanych, na pomieniony sejm ordynaryjny spośród zgromadzenia naszego obraliśmy jednomyślnie z wysokich cnót i zasług w ojczyźnie sławnych j.w. ichm. panów Placyda Kurdwanowskiego kuchmistrza koronnego, Orderu Orła Białego i Świętego Stanisława kawalera, Michała Granowskiego starostę tarnogórskiego, Orderu Świętego Stanisława kawalera, j.o. księcia j.m. Aleksandra Lubomirskiego pułkownika wojsk francuskich, Orderu Świętego Stanisława kawalera, w[ielmożnego] jaśnie pana Józefa Głuskiego podsędka ziemskiego lubelskiego, w[ielmożnego] Piotra Jezierskiego miecznika łukowskiego, [k. 378v] w[ielmożnego] Jakuba Janiszowskiego skarbnika urzędowskiego, komornika ziemskiego lubelskiego.

Którym to j.w. panom na pomieniony sejm obranym posłom osobną instrukcję spisawszy, aby według onej potrzeby ojczyzny i około dobra jej ważne nasze żądania, nieodstępując od wyrazów zlecenia, wiernym i pożytecznym ojczyźnie usiłowaniem, używając pomocy najjaśniejszego ojca ojczyzny naszej panującego, do skutku przyznieść z zgromadzonymi stanami Rzeczypospolitej starali się, tychże j.w. ichm. p[anów] posłów naszych nieskazitelnym charakterem i miłością króla i ojczyzny obowiązujemy.

Oprócz zaś publicznych w obecności całej Rzeczypospolitej dla najjaśniejszego K.J.M. p.n.m. przez tychże j.w. posłów naszych [złożyć mianej] ^a rekognicyi, pragnąc przed majestatem tegoż najjaśniejszego monarchy naszego, najszczególniejsze okazać i oczywiste wierności naszej dowody, sądzimy za rzecz konieczną do tegoż najjaśniejszego p.n.m. obranie posłów przy spisaniu osobnej instrukcyi. Jakoż obraliśmy w[ielmożnych] ichm. p[anów] Józefa Raszowskiego cześnika lubelskiego i Józefa Jasińskiego sędziego grodzkiego liwskiego, których to j[asnie] p[anów] posłów do najjaśniejszego pana obranych obowiązujemy, aby przerzeczoną swoją poselską powinność dopełniając dla wspanialszego oświadczenia czci i uszanowania ku najjaśniejszemu majestatowi, które wolny i wierny naród wyrządzać jest powinien, przed najokazalszym zgromadzeniem całego senatu i chęci nasze i oświadczenie wykonać raczyli.

Niemniej do oświadczenia najwierniejszej rekognicyi j.o. książęciu j.m. Antoniemu Ostrowskiemu arcybiskupowi gnieźnieńskiemu, prymasowi Korony i W. Ks. Litewskiego, jako pierwszemu po najjaśniejszym królu p.n.m. ojczyzny rządcy, równie rzecz przyzwoitą, przy spisaniu takż osobnej instrukcyi, obrać posłów sądzimy. I obraliśmy w[ielmożnych] j[asnie] p[anów] Ignacego Trzcńskiego podczaszyca inflanckiego i Michała Jastrzębskiego stolnikowicza łukowskiego, którym polecamy, aby przy dopełnieniu swojej poselskiej funkcji, najprzyzwoitszą namiestniczej p.n.m. władzy cześć i zgromadzenia naszego uwielbienie wykonali.

Które to laudum rękami terazniejszego marszałka koła rycerskiego województwa naszego i asesorów podpisane, aby było do ksiąg grodzkich lubelskich podane, tegoż w[ielmożnego] marszałka obowiązujemy. Działo się w Lublinie 21 sierpnia roku pańskiego 1780.

Ignacy Wronowski wojszczyz urzędowski na sejmiku electionis posłów na sejm ordynaryjny, koła rycerskiego marszałek m.M., [k. 379] Jan Janiszowski wicesgerent grodzki lubelski z województwa lubelskiego asesor m.p., Maciej Kazimierz Rzeczycki komornik graniczny lubelski, z województwa lubelskiego asesor m.M., Kazimierz Zaleski wicesgerent grodzki łukowski asesor m.p., Karol Łaski sędzic ziemski łukowski asesor m.p., Kajetan Trzczeński stolnikowicz i asesor z powiatu urzędowskiego m.p., Józef Wilczopolski pod[czaszyz] łucki, asesor z powiatu urzędowskiego.

^a *Przetarte miejsce, naderwany brzeg karty, tekst bardzo słabo czytelny. W rkp. 2 informacja o nieczytelnych dwóch wyrazach, k. 407v.*

3. Instrukcja dana posłom na sejm z sejmiku w Lublinie 21 sierpnia 1780 r.

Rkp. 1. APL, CLRMO 449, k. 375–377 – indukta; **Rkp. 2.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 411–421 – kopia.

[k. 375] Instrukcja j.w. ichm. panom Placydowi Kurdwanowskiemu kuchmistrzowi wielkiemu koronnemu, orderów Orła Białego i Świętego Stanisława kawalerowi, Michałowi Granowskiemu staroście tarnogórskiemu Orderu Świętego Stanisława kawalerowi, księciu j.m. Aleksandrowi Lubomirskiemu wojewodzicowi kijowskiemu, Orderu Świętego Stanisława kawalerowi, Józefowi Głuskiemu podsędkowi ziemi lubelskiej, Piotrowi Jezierskiemu miecznikowi łukowskiemu, Jakubowi Janiszowskiemu skarbnikowi powiatu urzędowskiego i komornikowi ziemi lubelskiej, obranym posłom województwa lubelskiego, ziemi łukowskiej i powiatu urzędowskiego dana na sejmiku elekcyjnym w Lublinie dnia 21 miesiąca sierpnia 1780 roku.

1. Wyrażą j.w. ichm. panowie posłowie istotną wierność województwa najjaśniejszemu królowi panu naszemu najmiłościwyszemu i oświadczą najgorętsze chęci i życzenia nasze szczęśliwego panowania w długi przeciąg wieku, a w tym pomyślności Rzeczypospolitej.

2. Utrzymywać będą j.w. posłowie, ażeby sejm następujący nie był pod konfederacją.

3. Dopraszać się będą j.w. posłowie, ażeby wojsk zagranicznych ewakuacja nastąpiła.

4. Nie dopuszczą j.w. posłowie żadnych nowych ułożenia podatków.

5. Wyszły z druku pod tytułem *Zbiór Praw Sądowych*, ponieważ jest wyraźnie przeciwko konstytucji 1776 roku¹⁴⁰, bo ustanowienie praw nowych

¹⁴⁰ *Vol. Leg., t. VIII, s. 543.*

w sobie zawierający, przeto go j.w. posłowie zupełnie nie przyjmą, a starać się będą, żeby w jedną książkę compendium praw starych zebrane było z ustanowieniem nowych co do sukcesji tylko.

6. Ażeby prześwietna Rada Nieustająca podług ostatniej konstytucji 1778 roku¹⁴¹ w swoich obrębach zostawała bez żadnej mocy prawodawstwa.

7. Departament Wojskowy, aby nie przywłaszczał sobie mocy sądowniczej in civilibus, a przychodzącym cum sufficientia processus, którą roztrząsnowszy bez obszernej rozprawy prawnej pomoc wojskową dawał, a raz dawszy kontraordynansami nie ściągał.

8. Dochodzić będą j.w. posłowie, gdzie się podziwia płaca wyznaczona na 30 tys. wojska, gdy tylko w kraju znajduje się 12 tys., więc dopraszać się będą o aukcję wojska, którego chorągwie i regimenta, ażeby po województwach konsystencyję miały, a na konsumpcyję dla tych podatki, które skarbowi koronnemu opłacają się przez połowę zbożem płacone były.

9. Prawa wekslowe, żeby z gruntu były zniesione dla szlachty oprócz kupców.

10. Egzaktorowie skarbu koronnego, ponieważ miedzianej monety za podatki przyjmować nie chcą, a mizerna sytuacja znacznej części szlachty naszej inszych pieniędzy mieć nie może, więc dopomną się j.w. posłowie, aby miedziana moneta za podatki przyjmowana była i aby kurrencya rublów w kraju naszym po złp 7 i czerwone złote do dawnego kursu, to jest każdy czerwony złoty po złp 18 rachując powrócone były. Żeby zaś żołnierze egzekwujący uciemiężenia nie czynili, więc jakowym sposobem ma być egzekucja dopraszać się mają j.w. posłowie.

11. [k. 375v] Domagać się będą j.w. posłowie, aby ci wszyscy, którzykolwiek indygenaty i nobilitacje podczas sejmu w roku 1773 zaczętego, a w roku 1775 skończonego zyskali, jeżeli kondycyi tymże sejmom ostrzeżonej dopełnili, eksplikowali się, tudzież, aby już więcej też nobilitacje nikomu dawane nie byli.

12. Podwyższenie opłaty w oddaniu i odbieraniu na pocztę listów, gdy jest przeciw prawu 1764 roku¹⁴², dopraszać się będą j.w. posłowie przy odbieraniu listy bez opłaty oddawane były. A że najprzyzwoiciej jest w kraju każdym, by własni rodacy użytkowali z swoich własności, więc i to j.w. posłom zaleca się, by wszyscy pocztmajstrowie szlachta byli, niemniej dzisiejsi pocztmajstrowie nieszlachta uchyleni byli. Sposób zaś ustanowienia opłaty pocztą jadącym na mile, przykładem państw sąsiedzkich po złotemu i groszy 15 polskich, aby był ustanowiony.

¹⁴¹ *Sejm w 1778 r. nie zmienił kompetencji Rady Nieustającej. Zgodnie z prawem z 1776 r. uchylił jednak kilka jej rezolucji, zob. Vol. Leg., t. VIII, s. 576.*

¹⁴² *Vol. Leg., t. VII, s. 100.*

13. Praca z ofiarą własnego majątku bez nadgrody jest zatamowaniem chęci do dalszych usług, półtoraroczna usługa publico przez zrządzenie funkcyi deputackiej niemałej podpada ekspensie, więc starać się będą j.w. posłowie, aby pensya deputatom obmyślona była, na którą fundusz wynajduje się z sum na ekspensa nieprzewidziane w tabelach ekspensy koronnej umieszczonych.

14. Gdy nie tylko całemu obywatelstwu województwa tutejszego, lecz i wszystkich z całego prawie kraju na to miejsce do Trybunału Koronnego przybywającym, wiadoma jest ziemstwa lubelskiego praca w pilnowaniu akt Trybunału, w zjeżdżaniu na reasumpcyje i limity, odbieraniu od wojewódzkich pisarzy przy każdym rejestrze protokołów, a przez ustanowienie tychże pisarzy wojewódzkich, uchylenie pensyi 1768 roku konstytucyją wyznaczoną¹⁴³, zostaje dotąd bez nadgrody i z wyniszczeniem własnych fortun, a najszczególniej wiel[możnego] pisarza ziemskiego lubelskiego, całoroczną czyni in publico usługę. Przeto upraszać się będą j.w. posłowie najjaśniejszych Rzeczypospolitej stanów, ażeby toż ziemstwo lubelskie przy dawnej swojej prawnie ubezpieczonej zostało prerogatywie, albo z skarbu koronnego obmyślona coroczną otrzymało nadgrode. Równie i gród lubelski oprócz kadencyi grodzkich i sądy potoczne odbywający, na zachowanie swojej powinności znaczne ekspensa z utratą fortun swoich ponoszący, aby miał obmyślona pensyję ustawiać się będą j.w. posłowie.

15. Sprawa o własność dóbr hrabstwa lubomirskiego, między j.w. Franciszkiem [Ksawerym] Branickim hetmanem w[ielkim] koronnym, a j.w. Placydem [Kurdwanowskim] kuchmistrem koronnym, dzisiejszym z województwa naszego posłem, tudzież i hrabiami Krasickimi, zapisem kompromisarskim konstytucyją 1776 roku¹⁴⁴ uprzedzającym oraz toż samą konstytucyją tenże kompromis determinującą zajętą, by nie uważając na wypadłe roku tegoż 1776 o ważności kompromisów prawo, do ordynaryjnego sposobu popierania spraw odesłana została żądać będą j.w. posłowie.

16. Ponieważ się skarży j.w. [Michał] Granowski starosta tarnogórski, dzisiejszy z województwa naszego poseł na uciążliwość komisyi w starostwie tarnogórskim zapadłej i że przez komisarzy nieprzysięgłych sądzona była, więc aby na nowo nakazana była usiłują j.w. posłowie.

17. Do dóbr ziemskich, aby komisyje nie były wyznaczone, a komisyya do dóbr firlejowskich, aby była uchylona starać się będą j.w. posłowie.

¹⁴³ *Ibidem*, s. 321–322.

¹⁴⁴ *Vol. Leg.*, t. VIII, s. 547–548.

18. Gdy w publicznej nieszczęśliwości dostało się j.m. panu Marcinowi Trembińskiemu podwojewódzemu lubelskiemu, podówczas pisarzowi komory, iż przy spaleniu miasta Lublina kamienica tegoż z całym majątkiem do kilkudziesiąt tysięcy wynoszącym zgorzała, po co oficjalista z dekretu Komisji Skarbowej zjechał, przed którym tenże j.m. pan [Marcin] Trembiński na sumę 36 426 złp przysiągł, a po zaprzysiężeniu dopiero na pół też suma przedzielona [k. 376] i ta jeszcze dotychczas niezapłacona, więc żądać będą j.w. posłowie, aby temuż j.m. panu [Marcinowi] Trembińskiemu też sumę Rzeczpospolita bonifikowała sumę 26 tys. złp. przez tegoż skarbowi pozostała.

19. Będą się dopraszać j.w. posłowie, aby sprawa ur[odzonych] kniaziów Kuryatowiczów Kurcewiczów o dobra ich Nastaszka, czyli Nowosielica zwane z przyległościami w województwie kijowskim, a powiecie żytomierskim przy majątności białocerkiewskiej przed tym w starostwie leżące, a z posesyi tychże od rewolucyi [Bohdana] Chmielnickiego odpaść, z Trybunału roku 1725 na sejm odesłana, na sejmie terażniejszym była rozsądzona.

20. Komisya na rozsądzenie spraw kredytorskich do fortuny j.o. książąt Radziwiłłów wyznaczona, ponieważ sprawy j.w. j.m. pani [Marianny z Orzechowskich] Niezabitowskiej kasztelanowej nowogrodzkiej pozostałej wdowy kredytorki, przed się dotąd nie bierze i też posesyi żadnej ani sum swoich odzyskania doczekać się nie może, przeto przez słuszny wzgląd na tak wielką sierocińską krzywdę, upraszać będą j.w. posłowie, aby jak najprętsza akceleracyja tej sprawy komisarzom przez Rzeczpospolitą zalecona była.

21. Publicznej wygodzie, bo ratunku zdrowia, a szczególnie najmierniejszej sytuacji ludziom pomagająca i poświęcona rezydencyja domu lubelskiego wielebnych w Bogu sióstr miłosierdzia, gdy przy szczupłych bardzo dochodach i dawniejszych funduszach wypracowanym i wybranym tylko sposobem przykładowie i pracowicie, tak o ratunek zdrowia ludzkiego, jako i ekspens wszelką^{a-a} na zawdzięczenie zaś od majątniejszych cokolwiek gruntów, ziemi, przyległości domu swego, różnymi prawami ustąpionych, nadanych lub darowanych mieć może, starać się j.w. posłowie usilnie będą, aby na takowe fundusze i nadania gruntów przez zgromadzone Rzeczypospolitej stany aprobatą nastąpić mogła. Niemniej, aby od opłaty podymnego uwolnieni zostali.

22. Długim czasem przeciągiem ur[odzony] Antoni Złotoliński kapitan, po różnych magistraturach zyskać zupełnego rozsądzenia nie mogący z kretytorami w[ielmożnego] Czarneckiego, z j.w. [Mikołajem Junoszą] Piaskowskim podkomorzym krzemienieckim i wiel[możnym] Malińskim

cześnikiem wołyńskim¹⁴⁵, aby przez zgromadzone Rzeczypospolitej stany mógł mieć przyśpieszoną sprawiedliwość domówią się j.w. posłowie.

23. Ludzie służący i poddani z całym majątkiem swoim częstokroć uciekający w zakordonowane kraje, a testimonium nie mający, ponieważ przez granicę bywają przepuszczani, dopraszać się mają j.w. posłowie o sądy pograniczne.

24. Obywatele miast, dziedzice i posesorowie wsiów by w zachowaniu przezorności ludzi zbiegłych i tychże przytrzymywaniu o testimonia zapytywanie się i tychże rozstrząsaniu prawem obowiązani zostali, starać się będą j.w. posłowie.

25. Widoczne i głośne zasługi zgaszonego zakonu jezickiego, by się stać mogły wiecznie trwałe i pomnożone w narodzie polskim przez wstanie się do Ojca Świętego względem wskrzeszenia tego zakonu ojczyźnie i kościołowi wielce potrzebnemu usiłować będą j.w. posłowie.

26. [k. 376v] Ponieważ po miasteczkach partykularnych tak królewskich, jako i dziedzicznych, mieszczenie przez hultajstwo utraciwszy majątki swoje w czasie krajowych rewolucji, przez panów swoich zaratowani i zastępowani oraz i w innych potrzebach wspomagani być zwykli, a zamiast wdzięczności panom żadnych powinności zwyczajnych odbywać nie chcą i zuchwale przeciw władzy dworskiej postępują, od czego dziedziczy ich panowie przez tychże niesłusznie do Asesorii pociągani bywają, usiłować przeto j.w. posłowie będą, aby Rzeczpospolita takowych zuchwałców wyznaczonymi komisjami dopełnienia powinności przynagliła.

27. Domówią się j.w. posłowie, aby konstytucja 1768 roku sub titulo *Warunek honoru ur. Tekli Marcianny binominis z Nahoreckich Kamińskiej*¹⁴⁶ była uchylona.

28. Sprawa j.m. księdza Eustachego Gruszeckiego opata *Mariae Vallis*, współobywatela naszego o opactwo mogiłskie klaustralne przewleczone a dotychczas nieuskutecznione, aby na finalne rozsądzenie odesłana była postarają się j.w. posłowie.

29. Ostatnim zamieszczeniem krajowym między niszemi domami, gdy pałac dawniej parysowski zwany, dzisiaj w[ielmożnego] [Marcjana] Grotkowskiego sędziego krasnostawskiego spalony dziedziczny, do

¹⁴⁵ *Identyfikacji postaci nie ułatwia spis urzędników wołyńskich. Być może chodzi o Mikołaja Małyńskiego, którego nazwisko zostało nieprawidłowo zapisane w laudum. Niemniej został on cześnikiem wołyńskim dopiero kilka miesięcy później. Jedyny Maliński dający się powiązać z urzędem cześnika wołyńskiego to Feliks Kanut, który jednak prawdopodobnie objął ten urząd dopiero w 1783 r. (dokładna nominacja nieznana, tytułował się cześnikiem w 1783 r., wówczas też zmarł Mikołaj Małyński, zob. Urzędnicy wołyńscy XIV–XVIII wieku. Spisy, oprac. M. Wolski, Kórnik 2007, s. 132–133.*

¹⁴⁶ *Vol. Leg., t. VII, s. 375.*

szczętu zrujnowanym został, zważywszy przy zaczętej już tego pałacu re-
paracyi, że bez znacznego kosztu obejść się nie może, więc zlecamy j.w.
posłom, aby do lat 10 uwolnić starali się tenże pałac od podatków wszel-
kich i od stanowisk żołnierskich.

30. Komisya Ekonomiczna Skarbu Koronnego, według konstytucyi
anno 1764¹⁴⁷ et 1768¹⁴⁸, ażeby w spraw ziemskich między obywatelami,
przez kupców wywołanych, sądzenie nie wdawała się, a wywołujących ad
forum competens odsyłała.

31. Gdy mieszkający dziedzice przy traktach dobra swoje mający i ich
posesorowie od przeprowadzających różne produkta za raportami w od-
ległych o mil kilkadziesiąt grodach zaprzysiężonymi przez nieopłacenie
grobelnego i mostowego, których reparaycja znaczny w intracie czyni de-
ces, pokrzywdzeni i jeszcze procesem częstokroć niesłusznie uciążani by-
wają, przeto j.w. posłowie dopraszać się będą, aby chęć do reparaycji dróg,
a za tym porządku w kraju nie upadła i owszem powinnością została, żeby
wszystkim dziedzicom przy traktach dobra mającym na reparaację grobel
i mostów, ponieważ od kupców tylko nadgroda jako rzadka na utrzyma-
nie tychże grobel i mostów nie wydostarcza, nadgroda ekspens dostatecz-
na obmyślona była.

32. Zubożałe miasto Lublin przez spalenie i spustoszenie około kil-
kukroć 100 tys. szkody ponoszące, gdy podaje sposób podźwignienia się
przez przeniesienie kontraktów dubieńskich do Lublina, aby przeto usta-
wili się j.w. posłowie do stanów Rzeczypospolitej, niemniej aby jarmarki
trzy razy w rok, to jest na fest Najświętszej Panny Gromnicznej, na Zielone
Świątki i na Świętych Szymona i Judy Apostołów uprzywilejowane temuż
miastu być mogły powrócone.

33. Ur[odzony] Rubowski windykując 37 tys. czerownych złotych
dług żony swojej od synów zabięłowskich, dekretami przysądzony, któ-
rzy synowie nie mają innego w kraju funduszu, jak tylko przez matkę ich
z Szwecji do Gdańska wprowadzoną substancyją, o co już wielki i dłu-
gi z Gdańskiem toczony w Asesorii proces, gdy przez tychże synów jest
oświadczone promowanie tejże sprawy na sejmie terażniejszym, aby istot-
nie mógł toż pozyskać ustawia się j.w. posłowie.

34. [k. 377] Ponieważ po lustracyi i zaprzysiężeniu tabel kominowych
wiele domów zostało pustych, jedne przez odejście ludzi, drugie przez
popalenie się, więc domówią się j.w. posłowie, aby z takiego gatunku do-
mów podymne płacone nie było.

¹⁴⁷ *Vol. Leg., t. VII, s. 18–22.*

¹⁴⁸ *Ibidem, s. 311–313.*

35. Prawo od najjaśniejszego króla Kazimierza ur[odzonemu] Terenciuszowi wnuczkowi Łobaczewskiemu i jego potomkom i synom na dobra Nielice w ziemi chełmskiej leżące, wiecznymi czasy za zasługi nadane i przez stany Rzeczypospolitej stwierdzone i przez tegoż synów posiadane, aby na następującym sejmie prawem zatwierdzone było upraszać mają j.w. posłowie.

36. Mają żądać j.w. posłowie, aby konstytucyje anno 1546 et 1576, tudzież ekscepty mazowieckie, przywileje od książąt obywatelom tamtejszym nadane, utwierdzające dobra tychże obywatelów podług upodobania własnego zamieniać, kupować, przedawać dozwalające, reasumowane zostały, a konstytucyja im przeciwna anni 1775 folio 157 uchylona została.

37. Ponieważ między starostami i tenatariuszami dóbr królewskich względem miar osypowych sprzeczki zachodzą, przeto aby te miary według lustracyi najszczególniej ostatniej, która jest konstytucyją 1768 roku stwierdzona¹⁴⁹, determinowane były ustają się j.w. posłowie.

Ignacy Wronowski wojszczyz urzędowski na sejmiku electionis posłów na sejm ordynaryjny, koła rycerskiego marszałek m.M., Jan Janiszowski wicesgerent grodzki lubelski z województwa lubelskiego asesor m.p., Maciej Kaz[imierz] Rzeczycki komornik graniczny lubelski, z województwa lubelskiego asesor m.M., Kazimierz Zaleski wicesgerent grodzki łukowski asesor m.p., Karol Łaski sędzic ziemski łukowski asesor m.p., Kajetan Trzeciński asesor z powiatu urzędowskiego m.p., Józef Wilczopolski pod[czasyc] łucki, asesor z powiatu urzędowskiego].

^{a-a} *Fragment nieczytelny, naderwana karta. W rkp. 2 również informacja o nieczytelnym miejscu, k. 416v.*

4. Instrukcja dana posłom do króla z sejmiku w Lublinie 21 sierpnia 1780 r.

Rkp. 1. APL, CLRMO 449, k. 374 – indukta; **Rkp. 2.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 423–424v – kopia.

[k. 374] Instrukcyja j.w. ichm. panom Józefowi Raszowskiemu cześnikowi lubelskiemu i Józefowi Jasińskiemu sędziemu liwskiemu podczas sejmików poselskich do najjaśniejszego Stanisława Augusta króla i pana naszego najmiłoścowszego obranym posłom dnia 21 miesiąca sierpnia roku pańskiego 1780.

Obrani j.w. posłowie oświadczyć będą powinni najjasniejszemu panu naszemu najmiłoścowszemu, z jakim uwielbieniem województwo nasze odebrało uniwersał, list i instrukcyje na czyste duchy obywatelskie zdające terażniejszego sejmu czynności. Wyrażą cześć z najgłębszym uszanowaniem za niezliczone łaski przy wyniesieniu wybranych osób na różne

¹⁴⁹ *Ibidem*, s. 294–297.

stanu godności, za najszczególniejsze województwu naszemu w ustawicznych skutkach przy szczęśliwym swym panowaniu względy, w nadgrode których za nic więcej województwo nasze oddać nie jest zdolne, jak tylko wierność swą przed tron najjaśniejszego pana naszego najmiłościwszego niosąc i składając, życzyć, aby Bóg najwyższy jestestwem wszech rzeczy władający, wiekopomną sławę, życie dobrego i mądrego króla w przeciągłym panowaniu całego świata widokowi podał.

Ignacy Wronowski wojszczyz urządowski na sejmiku electionis posłów na sejm ordynaryjny, koła rycerskiego marszałek m.M., Jan Janiszowski wicesgerent grodzki lubelski z województwa lubelskiego asesor m.p., Maciej Kaz[imierz] Rzeczycki komornik graniczny lubelski, z województwa lubelskiego asesor, Kazimierz Zaleski wicesgerent grodzki łukowski asesor m.p., Karol Łaski sędzic ziemski łukowski, asesor m.p., Kajetan Trziński stolnikowicz i asesor z powiatu urządowskiego m.p., Józef Wilczopolski podczaszyc łucki, asesor z powiatu urządowskiego m.p.

5. *Instrukcja dana posłom do prymasa z sejmiku w Lublinie 21 sierpnia 1780 r.*

Rkp. 1. *APL, CLRMO 449, k. 380 – oryginał.*

[k. 380] Instrukcja wiel[możnym] posłom Ignacemu Trzińskiemu podczaszycowi inflanckiemu, Michałowi Jastrzębskiemu stolnikowiczowi łukowskiemu do j.o. księcia j.m. [Antoniego] Ostrowskiego arcybiskupa gnieźnieńskiego, prymasa Korony i W. Ks. Litewskiego, obranym dnia 21 miesiąca sierpnia roku pańskiego 1780.

Wyrazić mają wiel[możni] posłowie j.o. książęciu j.m. prymasowi Korony i W. Ks. Litewskiego głębokie od województwa naszego uszanowanie za liczone około prac Rzeczypospolitej i Królestwa dowody, a przez to samo podanie czystego ducha obywatelom ojczyzny względem zarządzeń około dobra publicznego.

Oświadczą wiel[możni] posłowie j.o. książęciu j.m. prymasowi nieskończoną wdzięczność w sercach i umyśle obywatelów naszych za szczera i przywiązaną jego miłość, jaka w najwierniejszym poddanym być powinna najjaśniejszego króla pana naszego na pracach ojcowskich około utrzymania tej naszej ojczyzny, sławy i honoru, siły swoje targającego, za wierną w radach i staraniach około dobra publicznego w czystym miłości ojczyzny duchu, pomoc i troskliwość, oświadczać powinny temuż j.o. książęciu j.m. jako pierwszemu po panującej nam głowie w ojczyźnie naszej mężowi uszanowanie, życzyć mu będą najdłuższego życia przeciągu z tej ufności naszej, iż nieprzerwanie starania swoje na pomoc ojczyźnie łożyć będzie.

Ignacy Wronowski wojszczyz urządowski na sejmiku electionis posłów na sejm ordynaryjny, koła rycerskiego marszałek m.M., Jan Janiszowski

wicesgerent grodzki lubelski z województwa lubelskiego asesor m.p., Maciej Kaz[imierz] Rzeczycki komornik graniczny lubelski, z województwa lubelskiego asesor m.M., Kazimierz Zaleski wicesgerent grodzki łukowski asesor m.p., Karol Łaski sędzic ziemski łukowski asesor m.p., Kajetan Trzeciński stolnikowicz i asesor z powiatu urzędowskiego m.p., Józef Wilczopolski pod[czaszyc] łucki, z powiatu urzędowskiego asesor.

LXI. Sejmik elekcji tymczasowego zastępcy podsędka lubelskiego w Lublinie, 10 października 1780 r.

1. Laudum elekcji tymczasowego zastępcy podsędka lubelskiego w Lublinie 10 października 1780 r.

Rkp. 1. APL, KZL 168, k. 344–345 – oryginał; **Rkp. 2.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 425–426v – kopia.

[k. 344] My dygnitarze, urzędnicy i zgromadzeni obywatele całego województwa lubelskiego, zjechawszy się na kadencyję sądów ziemskich w poniedziałek po święcie Świętego Franciszka Wyznawcy podług przepisu prawa przypadającą, po zapisanym na dniu wczorajszym akcie tychże sądów w niebytności j.w. Józefa Głuskiego podsędka ziemskiego lubelskiego, na sejm walny warszawski z prześwietnego województwa naszego lubelskiego obranego posła, podług przepisu praw, to jest konstytucyi annorum 1764, 1768, 1774 et 1776 do obrania surrogata na miejsce pomienionego j.w. Józefa Głuskiego podsędka ziemskiego lubelskiego przystąpiliśmy.

Do której funkcji, gdy wielmożni Ignacy Stoiński podczaszy urzędowski i Andrzej Koźmian łowczy lubelski od nas zgromadzonych obywateli proszeni, tej funkcji dla wielmożnego Tomasza Suchodolskiego podstolego lubelskiego dobrowolnie odstąpili i na to miejsce wezwali, więc my zgromadzeni obywatele tegoż wielmożnego Tomasza Suchodolskiego podstolego lubelskiego zgodnie i jednomyślnie za surogata na miejsce wyżej wyrażonego j.w. [Józefa] Głuskiego podsędka do sądzienia terażniejszej sądów ziemskich kadencyi, z obowiązkiem wykonania przysięgi prawem przepisanej upraszamy i obieramy.

Który to wielmożny Tomasz Suchodolski podstoli lubelski, obrany surrogat natychmiast dopełniając przepisu prawa przysięgę w obecności naszej przed wielmożnym Jackiem Trembińskim sędzią ziemskim lubelskim observata juramentorum solennitate wykonał.

Działo się w Lublinie na miejscu jurysdykcji sądów ziemskich dnia 10 miesiąca października roku pańskiego 1780.

Sebastian Dłuski starosta łukowski m.p., A[ntoni] Suchodolski stolnik lubelski i podstarosta grodzki z tegoż województwa na Trybunał Koronny

deputat m.p., Mikołaj Trzcński p[odczaszy] z[iemi] ł[ukowskiej], Ignacy Stoiński podczaszy urzędowski, generał adiutant J.K.M. m.p., Andrzej Alojzy z Rzeczy Koźmian łowczy lubelski, Józef Jeziński miecznik województwa i regent z[iemski] lubelski, Adam Bielski m.p., [k. 344v] Kajetan Leszczy Scarszewski miecznik powiatu urzędowskiego, pisarz grodzki i Trybunału Koronnego piotrkowskiego deputat lubelski m.p., Fr[anciszek] Głuski w[ojski] l[ubelski], Marcjan Grotkowski cześnik powiatu i sędzia grodzki krasnostawski qua obywatel województwa lubelskiego na tę elekcyję podpisuje się m.p., Wojciech Saryusz z Olbrachc Bielski, Antoni Skórzewski k[omornik] g[raniczny] l[ubelski] m.p., Mikołaj Polikowski komornik ziemski lubelski m.p., Maciej Kazimierz Rzeczycki k[omornik] g[raniczny] l[ubelski] m.M., A[ntoni] Budziński komornik graniczny lubelski m.M., Ignacy Gruszecki k[omornik] g[raniczny] lubel[ski], Marcin Trembiński podwojewodzy^a lubelski, Ignacy Wronowski, Wiktoryn Trzcński w[icesgerent] g[rodzki] lubel[ski] m.p., Jan Gołaski m.p., Józef Suchodolski, Stanisław Bielski chorążyc ziemi lwowskiej, Stanisław Trzcński, Jędrzej Mikołaj Trzcński s[tolnikowicz] p[owiatu] u[rzędowskiego] m.p., Stanisław Gruszecki m.p., Joannes Grajewski m.M., Konrad Badowski m.p., Michał Węgleński m.p., Józef z Polika Polikowski m.M., Jan Dmochowski, Kajetan Trzcński, Michał Jastrzębski, Jan z Niedrzwice Gurski, Gaspar Suchodolski m.p., Antoni Dmochowski k[omornik] z[iemski] b[ielski] m.p., Adam Włodek m.M., Józef Domański, Jan Rojek, Walenty Głuski m.p., Feliks Janiszowski, Ignatius Pieńkowski m.p., Antoni Niezabitowski m.p., Antoni Kotuński m.p., Dominik Polikowski m.p., Ewaryst Wielgórski m.p., [k. 345] Bartłomiej Zaniewski, Stanisław Brodowski, Jan Zaleski m.p., Jakub Chrościechowski m.p., M[arcin] S[koś] Sobieszczański, Wojciech Sobieszczański x, Łukasz Borawski, Stanisław Iżycki m.M., Grzegorz Dębowski m.M., Marcin Koparski, Franciszek Trzcński, Antoni Kopieracki, Jan Jeziński m.p.

^a w rkp 2 błędnie „podczaszy”, k. 426.

LXII. Sejmik elekcyj kandydatów na urząd pisarza ziemskiego lubelskiego w Lublinie, 26 marca 1781 r.

1. *Uniwersał wojewody Ignacego Twardowskiego zwołujący sejmik elekcyj kandydatów na urząd podkomorzego lubelskiego z 10 marca 1781 r.*

Rkp. 1. APL, CLRMO 452, k. 161 – oryginał; **Rkp. 2.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 427–427v – kopia.

[k. 161] Ignacy na Skrzypinie Twardowski wojewoda lubelski, rumiankowski, strzyżewski etc. starosta, Orderów Orła białego i Świętego Andrzeja kawaler.

J.o. j.w., wielmożnym ichm. panom senatorom, dygnitarzom, urzędnikom i całemu rycerstwu prześwietnego województwa lubelskiego, moim wielce mościwym panom braci i dobrodziejom, przy zaleceniu chęci moich oświadczam, iż jako wszystkie w powszechności mocarstwa i państwa za najgruntowniejszy fundament swego jestestwa mają sprawiedliwość, tak w szczególności państw i królestw prowincyje ciało ich składające bez teje sprawiedliwości działania obejść się nie mogą. Rzeczpospolita nasza między pierwszymi wolności swej zaszczytami ten najwyższy, że nie tylko do stanowienia praw obiera spomiędzy siebie braci i prawodawcami ich czyni, ale też i do egzekucyi onych za sędziów mieć chce nie innych tylko tych, których wolne obywatelskie serca za najzgodniejszych osądziwszy, do tej funkcyi powołują.

Gdy więc teraz pisarstwo ziemskie lubelskie po dobrowolnym odstąpieniu i złożeniu go w ręce najjaśniejszego pana przez zacnego i zasłużonego obywatela i urzędnika w[ielmożnego] j.m. pana Antoniego Jezierskiego zawakowało, aby przeto bieg sprawiedliwości wstrzymany nie został, że z mocy praw dzień elekcyi innego natomiast pisarza wyznaczyć moim jest obowiązkiem, dlatego czyniąc zadosyć i prawu i powinności urzędu swego, dzień teje elekcyi 26 miesiąca marca roku niniejszego 1781 na miejscu obradom zwyczajnym w mieście J.K.M. i stołecznym tego województwa Lublinie naznaczam. Upraszając wszystkich j.o., j.w., wielmożnych ichm. panów, abyście na tenże dzień i miejsce zjechawszy się, czterech kandydatów spomiędzy siebie z prawa i przepisu do tej funkcyi zgodnych obrali i J.K.M. p.n.m. do uprzywilejowania podali, a J.K.M. p.n.m., jako ojciec praw i sprawiedliwości, jednego z tych przywilejować nam będzie łaskawie raczył.

Który to uniwersał, aby wszystkich wiadomości doszedł, ręką moją własną przy zwykłej pieczęci podpisawszy, kancelaryi grodzkiej do oblaty przyjąć upraszam.

Dań w Lublinie dnia 20 miesiąca marca 1781 roku.

Ignacy Twardowski wojewoda lubelski m.p.

Laudum tego sejmiku nie odnaleziono.

29 III 1781 r. nominację otrzymał Jakub Janiszowski, *Urzednicy*, t. IV, z. 4, nr 161.

LXIII. Sejmik deputacki i relacyjny w Lublinie, 15 lipca 1781 r.

1. *Laudum sejmiku deputackiego i relacyjnego w Lublinie 15 lipca 1781 r.*

Rkp. 1. APL, CLRMO 454, k. 106–106v – *oryginał*; **Rkp. 2.** APL, CLRMO 459, s. 337–343 – *oblata*; w grodzie lubelskim oblatował *generosus Andrzej Głuski 16 VII 1781 r.* [feria secunda post festum Sanctae Margarethae Virginis et Martyris proxima idest die decima seta mensis julij a.d. 1781]; **Rkp. 3.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 429–430 – *kopia*.

[k. 106] My dygnitarze, urzędnicy, obywatele i rycerstwo prześwietnego województwa lubelskiego z ziemi łukowskiej i powiatu urzędowskiego, zjechawszy do stołecznego naszego miasta Lublina i na miejsce obradom naszym zwyczajne dnia 15 miesiąca lipca roku bieżącego 1781, zszedłszy się pod zagajeniem j.w. podkomorzego naszego¹⁵⁰, jednostajnymi głosy do laski marszałkowskiej koła naszego rycerskiego wezwaliśmy w[ielmożnego] j.m. pana Ignacego na Stoiszynie Stoińskiego stolnika powiatu urzędowskiego, generała adiutanta J.K.M., któremu przydaliśmy asesorów w[ielmożnych] ichm. panów Dominika Wężyka stolnika inowłodzkiego, Józefa Polikowskiego wicesgerenta grodzkiego lubelskiego, Onufrego Szaniawskiego podsędkowicza łukowskiego, Adama Domaszowskiego burgrabiego grodzkiego nurskiego, Jana Chońskiego wojszczyca krasnostawskiego, Ignacego Pieńkowskiego.

Których w[eilmożnych] marszałka i asesorów wstrzymawszy przysięgę do wypadającej potrzeby konnotowania wotów, gdyby w obieraniu deputata rozdwojone obywatelskie były zdania, kiedy podanym od laski marszałkowskiej do funkcji deputackiej został j.w. j.m. pan Ignacy Wronowski wojski urzędowski, regent ziemski lubelski, mąż krwią, charakterem i należyłą estymą w województwie z przodków swych i z siebie zasłużony, łącząc wszystkie obywatelów wszystkich dla siebie głosy, jednostajnym żądaniem wezwany i obrany uczynił nad potrzebę tejeż pomienionym marszałkowi i asesorom wykonania, a sam dopełniając prawo, w obliczu całego prześwietnego województwa naszego podług przepisu konstytucji 1775¹⁵¹ wypełnił przysięgę na urząd deputata.

Po której wykonanej przystąpiliśmy do obrania na registr województwa naszego pisarza i jednomyślnie wezwaliśmy w[ielmożnego] j.m. Jakuba z Janiszowa Janiszowskiego pisarza ziemskiego województwa naszego lubelskiego, z cnót i pracy publicznej nieunikającego i owszem każdy ciężar usług województwa mile przyjmującego.

A tak zrządziwszy elekcyję j.w. deputata i pisarza na następujący Trybunał i registr lubelski, kiedy z przepisu prawa relacyja sejmu bywszych j.w. posłów województwa naszego roku przeszłego 1780 odprawionego na terazniejszych deputackich przypadła sejmikach, więc odebrawszy ^aprzez głos w[ielmożnego] j.m. pana Jakuba Janiszowskiego pisarza ziemskiego lubelskiego i posła na ten czas województwa naszego^a, z powszechną obejścia onego wiadomość i aprobacją, wdzięczność przywołitą oświadczamy, uchwałę [k. 106v] niniejszą województwa naszego rękami naszymi podpisaną do oblaty podać zleciliśmy.

¹⁵⁰ *Tomasz Dłuski.*

¹⁵¹ *Vol. Leg., t. VIII, s. 107.*

Działo się dnia 15 miesiąca lipca roku 1781 w Lublinie.

Ignacy Stoiński stolnik urzędowski g[enerał] a[rtylerii] J.K.M., marszałek koła rycerskiego m.p., Dominik z Widawy Wężyk stolnik inowłodzki, asesor z województwa lubelskiego m.p., Józef z Polika Polikowski wicesergerent grodzki lubelski, asesor z województwa lubelskiego m.M., Adam Widlica Domaszowski burgrabia grodzki nurski z ziemi łukowskiej asesor m.p., Ignacy Paweł Pieńkowski instygator grodzki lubelski, z powiatu urzędowskiego asesor,^b Onufry Szaniawski p[odsędkowicz] z[iemski] ł[ukowski] z ziemi łukowskiej asesor^b, Jan Kanty Choiński z powiatu urzędowskiego asesor.

^{a-a} *Dopisane na lewym marginesie strony.*

^{b-b} *Podpis wyblakły, nieczytelny w oryginale, odtworzony na podstawie rkp 2, s. 342.*

LXIV. Sejmik deputacki w Lublinie, 15 lipca 1782 r.

1. Laudum sejmiku deputackiego w Lublinie 15 lipca 1782 r.

Rkp. 1. APL, CLRMO 466b, k. 452 – *oryginał*; **Rkp. 2.** APL, CLRMO 463, s. 1673–1676 – *obłata*; *w grodzie lubelskim oblatował generosus Alojzy Brodowski 15 VII 1782 r. [feria secunda post festum Sanctae Margarethae Virginis et Martyris proxima idest die decima quinta mensis julij a.d. 1782].*

[k. 452] My dygnitarze, urzędnicy, obywatele i rycerstwo prześwietnego województwa lubelskiego z ziemi łukowskiej i powiatu urzędowskiego, zjechawszy do stołecznego naszego miasta Lublina i na miejsce obradom naszym zwyczajne dnia 15 miesiąca lipca roku bieżącego 1782, zszedłszy się pod zagajeniem j.w. wojewody naszego¹⁵², jednostajnymi głósy do laski marszałkowskiej koła naszego rycerskiego wezwaliśmy w[ielmożnego] j.m. pana Urbana Mysłowskiego podwojewodzkiego ziemi łukowskiej, któremu przydaliśmy asesorów w[ielmożnych] ichm. panów Alojzego Brodowskiego podczaszyca lubelskiego, Jędrzeja Głuskiego wojszczyca lubelskiego, Stanisława Jezierskiego pisarzewicza ziemskiego łukowskiego.

Których w[ielmożnych] marszałka i asesorów wstrzymawszy przy sięgę do wypadającej potrzeby konnotowania wotów, gdyby w obieraniu deputata rozdwojone obywatelskie były zdania, kiedy podanym od laski marszałkowskiej do funkcji deputackiej został j.w. j.m. pan Kazimierz Zaleski pisarz grodzki łukowski, mąż krwią, chrakterem i należyłą estymą w województwie z przodków swych i siebie zasłużony, łącząc wszystkie obywatelów wszystkich na siebie głósy, jednostajnym żądaniem wezwany i obrany uczynił nadpotrzebne teźże pomienionym marszałkowi i asesorom wykonania, a sam dopełniając prawa w obliczu całego prześwietnego

¹⁵² *Kajetan Hryniewiecki.*

województwa lubelskiego, podług przepisu konstytucji 1775¹⁵³ wypełnił przysięgę na urząd deputata.

Po której wykonanej uchwałę niniejszą województwa naszego rękami naszymi podpisaną do oblaty podać zleciliśmy. Działo się dnia 15 miesiąca lipca roku pańskiego 1782 w Lublinie.

Urban Mysłowski pod[wojewodzy] zie[mi] łu[kowskiej], marszałek koła rycerskiego, Alojzy Jan Brodowski z województwa lubelskiego asesor m.p., Jędrzej Głuski wojszczyk lubelski, z powiatu urzędowskiego asesor m.p., Stanisław Kostka Jezierski pisarzewicz ziemski łukowski, asesor z ziemi łukowskiej m.p.

AGAD, AR V/4506, cz. IV, s. 43. A. Górski do NN, 29 VII 1782. Autor listu pisze, że w Lublinie podczas sejmiku deputackiego rannych zostało 40 osób.

LXV. Sejmik przedsejmowy w Lublinie, 19–22 sierpnia 1782 r.

1. *Uniwersał króla Stanisława Augusta zwołujący sejmiki poselskie z 22 maja 1782 r.*

Druk 1. APL, CLRMO 466b, k. 247; **Rkp. 1.** APL, CLRMO 463, s. 473–481 – obłata; w grodzie lubelskim oblatował *generosus* Józef Janiszowski 21 VII 1782 r. [feria sexta ante festum Nativitatis Sanctae Joannis Baptistae proxima idest die 21 mensis junij a.d. 1782].

[k. 247] Stanisław August z bożej łaski król polski, wielki książę litewski, ruski, pruski, mazowiecki, żmudzki, kijowski, wołyński, podolski, podlaski, inflancki, smoleński, siewierski i czernihowski.

Wszem, wobec i każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy, mianowicie ^awielmożnym^a senatorom, urodzonym dygnitarzom, urzędnikom ziemskim, grodzkim i całemu rycerstwu ^bwojewództwa lubelskiego^b. Uprzejmie i wiernie nam miłym przy ofiarowaniu łaski naszej królewskiej do wiadomości podajemy.

^cWielmożni^c, urodzeni, uprzejmie i wiernie nam mili. Rok osiemnasty panowania naszego prowadząc nad tym narodem wolnym, który na na łonie swoim wypielegnował i wolnymi głosami do rządu na tron tego Królestwa wyniósł. Zawsze nie insze starania nasze były i są, tylko te, ażeby powszechne uszczęśliwienia państw Rzeczypospolitej i jej obywatelów powiększać. Gdy zaś najtroskliwsze zamiary o dobro Rzeczypospolitej bez wspólnego zarządzenia z jej stanami nie mogą być skuteczne, więc podług przepisu prawa sejm ordynaryjny w tym roku w pierwszy poniedziałek po świętym Michale, to jest dnia 30 miesiąca września przypadający, tu w Warszawie składając. Sejmikom zaś po województwach, ziemiach i powiatach na miejscach zwyczajnych dzień 19 miesiąca sierpnia, to jest

¹⁵³ Vol. Leg., t. VIII, s. 107.

w pierwszy poniedziałek po Najświętszej Pannie wniebowzięcia naznacząmy. Za cel tej walnej narodowej radzie zakładamy, ażeby we wszystkich okolicznościach wewnętrznych i zewnętrznych, z którychby bezpieczeństwo powszechne, wolność handlów i święta sprawiedliwość coraz dokładniej i mocniej kwitnęła zaradzono było.

Obligujemy za tym na miłość ojczyzny wszystkie województwa, ziemie i powiaty, ażeby na ten sejm takich spośród siebie obrali posłów, którzyby jedynie powszechne w sercach i przed oczami mieli dobro i w zarządzeniu o materiach, które do uszczęśliwienia powszechnego za potrzebne uznają, dokładności swoje z naszymi pilnie złączyli.

Gdy zaś wątpić nie chcemy, owszem spodziewać się powinniśmy po znacznych województwach, ziemiach i powiatach, że w tej, jakośmy wyżej wyrazili myśli posłów na przyszły sejm obierać będą i tychże publiczne dobro zamykającymi instrukcjami umocują, wszystkim dobrego od pana Boga w sejmikowych obradach życząc powodzenia i zdrowia.

A ten nasz uniwersał, aby do wiadomości publicznej przyjść mógł, po grodach, parafiach i miejscach zwyczajnych publikować zalecamy. Dan w Warszawie dnia 22 miesiąca maja, roku pańskiego 1782, panowania naszego 18 roku.

Stanisław August król.

Antoni Sikorski J.K.M. i pieczęci w[ielkiej] k[oronnej] sekretarz.

Akt tego sejmiku lubelskiego nie odnaleziono.

Ważniejsza korespondencja dotycząca jego przebiegu znajduje się w Bibliotece Czartoryskich: sygn. 699, s. 57–60. K. Hryniewiecki do NN, 13 VIII 1782; s. 477. Stanisław August do S. Kossowskiego, 16 VIII 1782; s. 479–481. S. Kossowski do M. Poniatowskiego, 25 VIII 1782. Istotny także z Archiwum Głównym Akt Dawnych, AKom. 12/12, s. 137–138. J. Mierzejewski do E. Sapieżyny, 21 VIII 1782.

Posłami z województwa lubelskiego zostali: Stanisław Kostka Potocki podstoli koronny, Stanisław Kossowski starosta sieradzki, Wojciech Suchodolski szambelan J.K.M., Romuald Walewski generał adiutant J.K.M., Ignacy Karniewski wojski ciechanowski, Stanisław Jełowicki szambelan J.K.M., *Dyaryusz Seymu Walnego Ordynaryinego Warszawskiego Sześćcio-Niedzielnego Roku Pańskiego 1782*, wyd. P. Kiciński, Warszawa 1782.

W publikacji J. R. Marczewski, *Archiwum Archidiecezjalne Lubelskie. Dzieje, zasób, inwentarz*, Lublin 2015, s. 373, zamieszczona została informacja o znajdującym się pod sygnaturą *Rep 64, t. XIII, 2190* laudum sejmiku lubelskiego z 19 X 1782 r. (data zapewne błędna i chodziło o sierpień), w którego treści miał występować zapis „by biskupstwu i katedralnej kapitule chełmskiej wynagrodzić utratę klucza skierbieszowskiego”. Niestety jednostka archiwalna, w której powinno znajdować się laudum zaginęła

(wspomniany inwentarz J.R. Marczewskiego opiera się na rękopiśmieniowym inwentarzu archiwalnym z 1920 r., co wskazuje, że jeszcze wówczas laudum to musiało znajdować się w zasobie archiwalnym).

^{a-a} *Dopisane odręcznie.*

^{b-b} *Dopisane odręcznie.*

^{c-c} *Dopisane odręcznie.*

2. *Ekscerpt z instrukcji danej posłom na sejm z sejmiku w Lublinie
z 22 sierpnia 1782 r.*

Rkp. 1. AGAD, ZP 126, k. 145–146.

[k. 145] Województwo lubelskie

1. [Posłowie] wierność naj[jaśniejszemu] p[anu] wyrażą.
2. Aby monopolium tabaki nie było arendowane, ale na skarb trzymane i przez niego sól zakupowana była dla wygody kraju.
3. Aby dekreta executionis w pozyskanym procesie według konstytucji 1768 w trybunałach otrzymywane były. Departament zaś Wojskowy za okazaniem sobie dekretu executionis i [--], aby natychmiast ordynanse do czynienia pomocy wojskowej wydawał.
4. [k. 145v] Prawo nobilitacyi sekretnych pozwalające, aby skasowane było, już zaś nobilitowani, aby dopełniali obowiązków prawa 1775.
5. Fabryki wełniane, aby publicznym kosztem po wszystkich w[ojewó]dztwach otworzone były.
6. Aby oddania przez Komisję Edukacyjną kościoła i collegium pojezuickiego lubelskich księżom trynitarzom aprobata nastąpiła.
7. Aby archiwum trybunalskie lubelskie reperowane było i najjaśniejszy pan wstawić się raczył do cesarza o powrót archiwum województw kijowskiego, podolskiego i braclawskiego oraz aby deputatom pensja wyznaczona była.
8. Usługa publiczna Jacka Stoińskiego sędziego ziemskiego lubelskiego, aby sukcesorom nadgrodzona była.
9. Aby Skarb Kor[onny] na stratę pogorzenie Marcina Trembińskiego w służbie swojej na ono względ mieć chciał.
10. [k. 146] Suma j[aśnie] p[anu] [Jackowi] Jezierskiemu według konstytucji 1775, aby wypłacona była.
11. Aby kontrakty dubieńskie do Lublina przeniesione być mogły.
12. Pocztmagistrowie wszyscy, aby szlachta byli.
13. O indygenat dla j[aśnie] p[ana] Jana Jakuba Dawida Gramlicha starać się będą.
14. O dług sukcesorów Hrehorego Ogińskiego.

15. Za powrócenie w dom Małachowskich pieczęci kor[onnej] podziękują.

16. Na nowe podatki nie pozwolą.

17. Aby dla spraw kryminalnych registr osobny był postanowiony.

LXVI. Sejmik deputacki w Lublinie, 15 lipca 1783 r.

1. *Laudum tego sejmiku nie odnaleziono.*

Deputatem z województwa lubelskiego został Tomasz Suchodolski podstoli lubelski, *Deputaci Trybunału Koronnego*, cz. V, s. 256.

LXVII. Sejmik deputacki w Lublinie, 15 lipca 1784 r.

1. *Laudum sejmiku deputackiego w Lublinie 15 lipca 1784 r.*

Rkp. 1. APL, CLRMO 478, k. 725 – oryginal; **Rkp. 2.** APL, CLRMO 476, s. 254–257 – oblatata; w grodzie lubelskim oblatował generosus Józef Jastrzębski 15 VII 1784 r. [feria 5 post festum Sanctae Margarethae Virginis et Martyris proxima idest die 15 mensis julij a.d. 1784]; **Rkp. 3.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 431–432 – kopia.

[k. 725] My rady dygnitarze, urzędnicy i obywatele województwa lubelskiego, ziemi łukowskiej i powiatu urzędowskiego, zjechawszy się na miejsce obradom publicznym zwykłe, na dniu 15 miesiąca lipca roku 1784 do miasta J.K.M. Lublina i kościoła wielebnych ojców dominikanów, po zagajeniu przez pierwszego in ordine urzędnika województwa tegoż, to jest wielmożnego Józefa na Suchodołach Suchodolskiego chorążego lubelskiego obraliśmy na marszałka koła rycerskiego, ^ajednego z dwóch podanych kandydatów, a to^a po wyjściu z kościoła wielmożnego Józefa Głuskiego podsędka ziem[skiego] lubelskiego drugiego kandydata i uprosiliśmy wielmożnego Józefa Benedykta Jastrzębskiego regenta grodzkiego łukowskiego, któremu za asesorów dodaliśmy z województwa lubelskiego wielmożnego Antoniego Kotuńskiego stolnikiewicza urzędowskiego i Józefa Janiszowskiego. Z ziemi łukowskiej wielmożnego Ewarysta Wielgórskiego burgrabiego grodzkiego mielnickiego, Antoniego Franciszka Jastrzębskiego wicesgerenta grodzkiego łukowskiego. Z powiatu urzędowskiego wielmożnego Ksawerego Raczyńskiego starościca różańskiego i wielmożnego Stanisława Iżyckiego.

Po których obraniu, tak marszałka jako i asesorów, gdy wielmożny zagajający odwołując od 8 godziny do 4 po południu wotów przyjmować i przysięgi słuchać wzbraniał się, przysięgę przed wielmożnym Antonim Łaskim sędzią ziemskim łukowskim w przytomności tegoż zagajającego, wzwyż wzmiankowanego i całego obywatelstwa zgromadzonego super realem connotationem votorum wykonaliśmy.

A dalej dopełniając przepis prawa przystąpiliśmy do podania kandydatów na funkcję deputacką. [k. 725v] A że w roku terażniejszym przypada alternata ex turno na ziemię łukowską wybierania sędziego deputata, więc wybrany został i okrzykniony deputatem sędzią na Trybunał Koronny j.w. Andrzej Koźmian łowczy województwa lubelskiego, który wykonał przysięgę rotą konstytucji 1768 roku¹⁵⁴ przepisaną przed marszałkiem koła rycerskiego i przytomnymi urzędnikami i obywatelami województwa i ziemi łukowskiej.

I tak obrady nasze publiczne zakończyliśmy, którą to uchwałę obrad naszych rękami własnymi podpisawszy per oblatam ją podać zleciliśmy. Dan w mieście J.K.M. Lublinie w kościele w[ielebnych] o[jców] dominikanów d[nia] 15 lipca 1784 roku.

Józef B[enedykt] Jastrzębski regent grodzki łukowski, marszałek koła rycerskiego z ziemi łukowskiej, Antoni Kotuński z województwa lubelskiego asesor, Józef Janiszowski asesor z województwa lubelskiego, Antoni Franciszek Jastrzębski w[icesgerent] g[rodzki] ł[ukowski] z ziemi łukowskiej asesor, Ewaryst Jan Wielgórski burg[rabia] gro[dzki] miel[nicki] z ziemi łukowskiej asesor m.p., Stanisław Klemens z Iżyc Iżycki z powiatu urzędowskiego asesor m.M., Ksawery Raczyński asesor z powiatu urzędowskiego m.p.

Relacje o sejmiku:

K. Koźmian, *Pamiętniki*, t. 1, oprac. J. Willaume, Wrocław 1972, s. 111–114.

^{a-a} *Dopisane nad wersem tekstu.*

LXVIII. Sejmik przedsejmowy w Lublinie, 16 sierpnia 1784 r.

1. *Uniwersał króla Stanisława Augusta zwołujący sejmiki poselskie z 20 maja 1784 r.*

Druk. 1. APL, CLRMO 478, k. 429.

[k. 429] Stanisław August z bożej łaski Król Polski, Wielki Książę Litewski, ruski, pruski, mazowiecki, żmudzki, kijowski, wołyński, podolski, podlaski, inflancki, smoleński, siewierski i czernihowski.

Wszem, wobec i każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy, mianowicie ^awielmożnym^a senatorom, urodzonym dygnitarzom, urzędnikom ziemskim, grodzkim i całemu rycerstwu ^bwojewództwa lubelskiego^b. Uprzejmie i wiernie nam miłym przy ofiarowaniu łaski naszej królewskiej do wiadomości podajemy.

¹⁵⁴ *Przysięgę wykonywano na podstawie konstytucji z 1775 r. Zob. Vol. Leg., t. VIII, s. 107.*

«Wielmożni i^c urodzeni, uprzejmie i wiernie nam mili. Od początku panowania naszego temu wolnemu narodowi, w pośród którego w miłej równości urodzeni i wychowani jesteśmy, po tym za boskim zrządzeniem wolnymi głosami do władania jegoż berłem, na tron Królestwa tego będąc wyniesieni, od lat 20 panowania naszego nieprzerwanie, jednostajne starania nasze były, które dotąd w nas nie ustają i owszem coraz większe i żywsze chęci i pieczołowitsze troskliwości w nas czujemy, żebyśmy zacnych ojczyzny naszej w ogólności obywatelów, współrodaków naszych doskonałym publicznego dobra urządzeniem do tej pory uszczęśliwienia przyprowadzić mogli, które nam położenie kraju, przykłady dobrze rządzonych narodów i prawdziwa ojczyzny miłość pokazywały i pokazują. Tego tedy uszczęśliwienia i sławy narodowej natężoną myślą, pragnąc ku temu wszystkie nasze ojcowskie kierowaliśmy i kierować nie przestaniemy starania. Ze zaś zupełniejszych chęci i żądań takowych uskutecznienie, z chwalebne dla publicznego pożytku dzieła i potrzeb ojczystych nieochybne wsparcie najwięcej na wspólnej stanów Rzeczypospolitej radzie i pomocy zależy, na ten więc koniec podług sancitum konfederacyi generalnej w czasie sejmu roku 1776 dnia 31 miesiąca października zaszłego, moc konstytucyi sejmowej mającego, sejm ordynaryjny wolny w tym roku w pierwszy poniedziałek po świętym Michale, to jest dnia 4 miesiąca października przypadający w Grodnie składamy.

Sejmikom zaś po województwach, ziemiach i powiatach, na miejscach zwyczajnych dzień 16 miesiąca sierpnia, to jest w pierwszy poniedziałek po święcie Wniebowzięcia Najświętszej Panny naznaczamy i determinujemy.

Ze zaś stan Rzeczypospolitej i jej potrzeby są dobrze zacnym województwom, ziemiom i powiatom znajome i czego jeszcze do dobrego rządku nie dostaje, czego do zjednania winnej tak sławnemu niegdyś Królestwu w Europie konfederacyi potrzeba, stąd jest, że co ma być na tym sejmie traktowanym nie przekładamy, lecz gdy zacne województwa, ziemie i powiatu do funkcji poselskich mężów obywatelstwem dobrym znakomitych i od przywiązania do prywatnych interesów dalekich, samo zaś tylko uszczęśliwienie swojej własnej ojczyzny w sercu i przed oczami mających i o nie się starających spomiędzy siebie wybiorą, z tymi będzie nam miło łączyć starania nasze królewskie w zaradzeniu jak najpożyteczniejszym o potrzebach Rzeczypospolitej.

Gdy zaś wątpić nie chcemy, owszem spodziewać się powinniśmy po zacnych województwach, ziemiach i powiatach, że w tym, jako wyżej wyraziliśmy zaufaniu, posłów na przyszły sejm obierać będą i tychże instrukcyjami publiczne dobro w sobie za cel mającymi umocnią. Tak wszystkim i każdemu z osobna dobrego od pana Boga w sejmikowych obradach życząc powodzenia i zdrowia, ten uniwersał nasz, aby do wiadomości

publicznej przyjąć mógł, po grodach, parafiach i miejscach zwyczajnych publikować zalecamy. Dan w Warszawie dnia 20 miesiąca maja, roku pańskiego 1784, panowania naszego 20 roku.

Stanisław August król.

Antoni Sikorski J.K.M. i pieczęci w[ielkiej] k[oronnej] sekretarz.

^{a-a} *Dopisane odręcznie.*

^{b-b} *Dopisane odręcznie.*

^{c-c} *Dopisane odręcznie.*

2. *Laudum sejmiku przedsejmowego w Lublinie 16 sierpnia 1784 r.*

Rkp. 1. APL, CLRMO 478, k. 1076–1076v – *oryginał*; **Rkp. 2.** APL, CLRMO 476, s. 655–656 – *obłata*, w grodzie lubelskim oblatował *generosus Bartłomiej Zaniewski 17 VIII 1784 r.* [feria tertia post festum Assumptionis in Caelum Glorissimae Virginis Mariae proxima idest die 17 mensis augusti a.d. 1784].

[k. 1076] My rady dygnitarze, urzędnicy i całe rycerstwo prześwieanego województwa lubelskiego, ziemi łukowskiej i powiatu urzędowskiego, za zaleceniem i wyraźną najjaśniejszego p.n.m. wolą, tudzież wydanym pod dniem 20 miesiąca maja 1784 roku uniwersałem na sejmiki przedsejmowe, dnia dzisiejszego według prawa przypadającym do miasta Lublina, kościoła w[ielebnych] ojców dominikanów na miejsce obrad naszym zwykłe zgrupadziwszy się. Po zagajeniu j.w. Kajetana Hryniewieckiego wojewody naszego, wybraliśmy zgodnie i jednomyślnie do steru obrad naszych marszałka w[ielmożnego] j[śnie] p[ana] Kajetana z Trzcinnika Dzierzka Trzecińskiego stolnikowicza urzędowskiego i komornika granicznego braclawskiego. Także ośmiu asesorów w[ielmożnych] ichm. panów z województwa lubelskiego kniazia Koryatowicza Kurcewicza wiceregenta ziemskiego lubelskiego i wicesgerenta grodzkiego chełmskiego i Józefa Olszowskiego skarbnikowicza łomżyńskiego. Z ziemi łukowskiej Wincentego Łaskiego regenta ziemskiego łukowskiego i Feliksa Janiszowskiego wiceregenta grodzkiego lubelskiego. Z powiatu urzędowskiego Bartłomieja Zaniewskiego miecznikowicza żytomierskiego i Jana Giewałtowskiego susceptanta trybunalskiego lubelskiego.

Po którym obraniu i zabieraniu się do wykonania przysięgi w[ielmożnego] marszałka z asesorami z prawa należącej od województwa nieżądaney, posła od J.K.M. p.n.m. do nas delegowanego w[ielmożnego] j[śnie] p[ana] Kaspra Suchodolskiego chorążycza lubelskiego przez deputowanych do tego zaprosiliśmy. Od którego credenciales z powinnym uszanowaniem odebrane przeczytawszy, wyrażenie intencji J.K.M. do uniwersału, tudzież instrukcyi pańskiej stosownej wysłuchawszy, odebraliśmy spomędzy siebie zgodnie posłów na sejm walny w Grodnie

w [Wielkim] Księstwie Litewskim w roku terażniejszym przypadający. Z województwa lubelskiego j.w. Michała Granowskiego [k. 1076v] sekretarza wielkiego koronnego, orderów Orła Białego i Świętego Stanisława kawalera i Jana Potockiego starostę brzostowieckiego, kawaleryi narodowej rotmistrza. Z ziemi łukowskiej Onufrego Kickiego starostę ryckiego, Jakuba Klembowskiego cześnika łukowskiego. Z powiatu urzędowskiego Ksawerego Stoińskiego i Michała Dzbańskiego podkomorzych J.K.M., zgodnie i jednomyślnie obraliśmy.

Których j.w. ichm. panów posłów miłością ojczyzny obowiązujemy, aby dobro publiczne utrzymywali i o nim zaradzali i instrukcją osobną im daną skutecznie starali się, a relację czynności na sejmie, w czasie sejmików deputackich przypadających uczynili. A jako ojcu ojczyzny najjaśniejszemu K.J.M. Stanisławowi Augustowi p.n.m. winniśmy zawsze rekoznicyję, tak do wykonania jej i wyrażenia powinno majestatu uczczenia, obowiązujemy tychże j.w. posłów, aby według danej instrukcyi sobie na następującym sejmie, chęci nasze najjaśniejszemu majestatowi wyrazić raczyli.

Te zaś laudum w[ielmożnemu] marszałkowi obrad naszych, ichm. panom asesorom, aby podpisali i do akt podać zleciliśmy. Działo się w mieście J.K.M. stołecznym Lublinie, w kościele w[ielebnych] o[]jców] dominikanów pod tytułem Świętego Stanisława Biskupa i Męczennika dnia 16 miesiąca sierpnia roku pańskiego 1784.

Kajetan na Trzcinniku Trziński komornik graniczny bract[awski], koła rycerskiego na sejmiku przedsejmowym marszałek m.M., Szymon kniaź Kuriatowicz Kurcewicz wicesgerent grodzki chełmski i wiceregent ziemski lubelski, asesor m.M., Wincenty Łaski regent z[iemski] ł[ukowski] m.p., Jan Giewałtowski asesor z powiatu urzędowskiego], Józef z Olszowa Olszowski skarbnik łomżyński asesor m.p., Bartłomiej Zaniewski asesor z powiatu urzędowskiego m.p., Feliks Janiszowski w[ice]regent gr[odzki] lubel[ski], asesor koła rycerskiego m.p.

3. Instrukcja dana posłom na sejm z sejmiku w Lublinie 16 sierpnia 1784 r.

Rkp. 1. APL, CLRMO 478, k. 897–898v – *oryginał*; **Rkp. 2.** APL, CLRMO 476, s. 656–663 – *oblat*, w grodzie lubelskim oblatował *generosus* Bartłomiej Zaniewski 17 VIII 1784 r. [feria tertia post festum Assumptionis in Caelum Glorissimae Virginis Mariae proxima idest die 17 mensis augusti a.d. 1784]; **Rkp. 3.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 433–438v – *kopia*.

[k. 897] Instrukcja j.w. Michałowi Granowskiemu sekretarzowi wielkiemu koronnemu, orderów Orła Białego i Świętego Stanisława kawalerowi, Janowi Potockiemu staroście brzostowieckiemu, kawaleryi narodowej rotmistrzowi, Onufremu Kickiemu staroście ryckiemu, Jakubowi Klembowskiemu cześnikowi łukowskiemu, Ksaweremu Stoińskiemu

i Michałowi Dzbańskiemu podkomorzemu J.K.M., posłom z województwa lubelskiego, ziemi łukowskiej i powiatu urzędowskiego na sejmiku elekcyjnym w Lublinie dnia 16 miesiąca sierpnia 1784 roku.

1. Wyrażą j.w. posłowie szczerą wierność najjaśniejszemu panu i życzenie całego województwa, w jak najpóźniejsze lata szczęśliwego panowania, tudzież ceniąc sprawiedliwe zasługi j.o. księcia j.m. Stanisława Poniatowskiego generała lejtnanta i szefa gwardyi koronnej za łaskawe temuż konferowanie podskarbstwa W. Ks. Lit. mają j.w. posłowie imieniem województwa naszego najpokorniesze u tronu J.K.M. złożyć podziękowanie.

2. Równe od województwa najjaśniejszemu panu oświadczą dzięki za łaskawe względy na zasługi j.w. [Michała Jerzego] Mniszcha marszałka w[ielkiego] kor[onnego], [Kazimierza] Raczyńskiego marszałka nadwornego [koronnego] i Rady Nieustającej [Ignacego] Potockiego marszałka nadwornego litewskiego i ^a[Michała] Granowskiego sekretarza wielkiego koronnego^a za konferowanie onym ministerium status.

3. Dopraszać się będą ciż j.w. posłowie, aby j.w. [Jan] Komarzewski generał lejtnant wojsk koronnych łaskawe od najjaśniejszego pana i stanów Rzeczypospolitej za podjęte jego w przeprowadzeniu najjaśniejszych księstwa ichm. rosyjskich¹⁵⁵, a tym sposobem przez jego z niemałym azardem zdrowia, dla utrzymania honoru, sławy pana najjaśniejszego i kraju naszego fatygi i trudy odebrał względy.

4. Wyrazić mają ciż j.w. posłowie głębokie najjaśniejszemu panu podziękowanie za tak wielkie i nieprzerwane o dobro narodu staranie, tudzież dobywanie soli. Niemniej szczodroblliwość w darowaniu zamku ujazdowskiego dziedzicznego na koszary dla garnizonu warszawskiego, a oraz za tak ozdobne wyreperowanie ratusza lubelskiego, niemniej suplementowanie, choć w małej teraz kwocie dla niedostatku skarbu publicznego, na reparację drogi lubelskiej, suplikując suplement dalszy dostateczniejszy ex errario publico. A przy tym o obmyślnienie funduszu na wystawienie koszar dla garnizonu, także funduszu dla miasta Lublina aż nadto szczupłe dochody na ekspensa nawet ordynaryjne niedostarczające mającego, dla podźwignienia onego ex his ruderibus, które nam pod oczy podpadają, tudzież reparację dróg i przyprowadzenie onego do dawnego, jak najlepszego stanu.

5. Domagać się mają, aby dobywania soli i kruszców kontynuacja sumptem publicznym była.

¹⁵⁵ *Chodzi o Pawła Piotrowicza i jego żonę Marię Fiodorównę, którzy przejeżdżali pod nazwiskiem du Nord przez terytorium Rzeczypospolitej w 1781 r. w drodze do Europy zachodniej oraz w 1782 r., wracając z peregrynacji.*

6. Uszczęśliwienie kraju jako na trzech najpryncypalniejszych fundamentach wspierające się, to jest sprawiedliwości, rozkrzewieniu handlu i bezpieczeństwie wewnętrznym i zewnętrznym, aby na to sposoby obmyślane były domówią się j.w. posłowie.

7. Że akta trybunalskie i ziemskie lubelskie, na których całość honorów i fortun obywatelskich nie tylko województwa naszego, ale całego kraju zależy są zdezolowane, a za tym na poprawę onych o subsidium z skarbu publicznego dopraszać się mają ciż j.w. posłowie.

8. Żeby kadencya w mieście Urzędowie przypadająca, tudzież i akta w tymże mieście będące, wielkiej dezolacyi podpadające przez miejsce do konserwacyi onychże niesposobne, były do akt ziemskich lubelskich przeniesione.

9. Aby dla egzekwowania dekretów ziemskich liczba komorników, to jest od sędziego i podsędka po dwóch powiększona była mają się domówić j.w. posłowie.

10. Sekretarze poczt, aby nie cudzoziemcom przez których upadek kraju dla zbierania kapitałów i wynoszenia onych za granicę dzieje się szlacheckiemu tylko stanowi konferowane były, listy z poczty odbierane, aby bez zapłaty być mogły, tudzież przyczynienie mil po traktach przez tychże aby zmniejszone były, dopomną się o to koniecznie j.w. posłowie.

11. Aby rezolucyje wszystkie Rady Nieustającej, które w sobie zawierają legislationem, albo judicaturam uchylone były mają domówić się j.w. posłowie.

12. Dopomnieć się mają ciż j.w. posowie, aby kapłani świeccy congregationis missionis mogli otrzymać aprobacyje wszystkich fundacyi w Koronie i W. Ks. Litewskim dawniej poczynionych podług obligacyi ich, jak i zostaje dotąd, na zawsze.

13. Złożą j.w. posłowie najpowinniejsze najjaśniejszemu panu dzięki za łaskawe wdanie się za obywatelami województwa lubelskiego w interesach tychże bezprawnie procesem przyciśnionych od prześwietnej Komisji Skarbu Koronnego, a o uchylenie onegoż dopomnią się.

14. [k. 897v] Dopomnieć się mają ciż j.w. posłowie, aby Komisya Skarbowa podług warunku w prawie 1768 roku¹⁵⁶ nie ważyła się do sądu swego przyjmować spraw jurysdykcyjom ziemskim i wojewodzińskim przynależnych, ani nawet wchodziła w rozsądzenie spraw między obywatelami ziemskimi, choćby ex perscripto foro.

15. Obstawać przy tym mają, aby j.w. starostwie grodowi dostateczniejsze dochody mający, dla bezpieczeństwa publicznego konnego letkiego żołnierza do osób przynajmniej dwudziestu swym kosztem, a zaś

¹⁵⁶ *Vol. Leg., t. VII, s. 311–313.*

szczuplejsze intraty mający publicznym sumptem utrzymywali i ci aby byli pod komendą dać in ordine urzędnika wojewódzkiego, z referencyją jednak wychodzić mianych ordynansów do Departamentu Wojskowego.

16. Aby Departament Wojskowy nie wchodził w kognicyję procesów przez star[ostę] lub jego urząd egzekwowanych, ale natychmiast aby zyskana pomoc bez zwłoki dana była. Zaś kontraordynanse na ściąganie tejsze egzekucyi, aby wzbronione były. Co gdyby lub w tej lub w innej okoliczności zgadzającej się z prawem miał się sprzeciwić Departament, przeto aby ad cuius vis instantiam w sądach sejmowych odpowiadać mógł dopomną się j.w. posłowie.

17. Aby Komisya Edukacyjna wejrzała w rządy akademii wszystkich w kraju będących i aby język łaciński dostateczniej był uczony dopomną się j.w. posłowie.

18. Aby dla służących zawsze bywały grodowe attestata, ponieważ ręczne są zawodne przez to, że częstokroć bywają fabrykowane i to aby przez panów ludziom służącym in proprio dictu zeznawane i dawane były dopraszać się mają j.w. posłowie.

19. Dopomnieć się mają o zmniejszenie officialistów tak w departamentach Rady Nieustającej jako i Komisyi Skarbu Koronnego mniej potrzebne, których liczba aż nad 70 powiększona zostaje, a te niemają ekspens i uszkodzenie skarbowi Rzeczypospolitej dla wypłacania wyznaczonej onym pensyi przynoszą. W pozostałych zaś z zmniejszenia jurysdykcyjach, aby nie cudzoziemcy też funkcyje sprawowali lecz obywatela i szlachta jako rodzeni ojczyzny synowie do tego należeć mogli.

20. Mają się dopraszać j.w. posłowie, aby suma 7114 złp gr 7 polskich przez laudum województwa lubelskiego za egzakcyją czopowego i szelężnego urodzonemu Szymonowi Jezierskiemu subdelegatowi grodzkiemu lubelskiemu uchwalona, a że prawo 1766 roku¹⁵⁷ podatek czopowego i szelężnego na skarb publiczny obróciło z zapewnieniem obywatelom nadgrody za usługi publiczne, przeto potrzeba aby z tegoż skarbu zapłacona była.

21. Aby rezolucya Rady Nieustającej pod rokiem 1782 wypadła uczy-nienie kalkulacyi posesorom tradycyjnym ex grano nakazująca uchylona została, lecz tylko aby ciż posesorowie ex asse kalkulowali się domówią się j.w. posłowie.

22. Ponieważ przez ostatnią demarkacyję część województwa bełskiego wsi kilkadziesiąt zostało w granicach Rzeczypospolitej Polskiej, a wątpliwość zachodzi w których by jurysdykcyjach ta część obywatelów odpowiadać miała, upraszać będą j.w. posłowie najjaśniejszego p.n.m. i stanów

¹⁵⁷ *Vol. Leg., t. VII, s. 193–195.*

sejmujących Rzeczypospolitej o pozwolenie kreowania grodu dla tej części województwa bełskiego w mieście Dubnie i tamże obierania posłów i deputatów.

23. Przyłączyć mają j.w. posłowie winne najjaśniejszemu panu podziękowanie od obywatelów prowincji wielkopolskiej za przeniesienie archiwum tej prowincji z rozwalin wieży kościelnej, miejsca niebezpiecznego, na czym całość fortun obywatelskich zasadzona, do ratusza piotrkowskiego, miejsca na to przysposobionego i ekspens przez najjaśniejszego pana obmyślona zreperowanego.

24. Mają się domagać ciż j.w. posłowie, aby sufraganii lubelskiej pozwolono kupić dóbr dla funduszu onej powiększenia za 60 tys. złp.

25. Mają wnieść j.w. posłowie interesowanie do tronu najjaśniejszego pana i stanów Rzeczypospolitej sejmujących za j.o. księżciem [Karolem] de Nassau Orange Siegen generałem wojsk francuskich dla zacności rodziny wielkich przymiotów jego i skoligacenie z narodem naszym o łaskawe indygenatu temuż konferowanie.

26. Religia panująca rzymsko ś[więta] katolicka gorliwość wzniecać ma w j.w. posłach, aby najmocniejszej przyłożyli staranności iżby czopowe przez zakony opłacane zniesione było, ile gdy subsidium charitativum płacą.

27. [k. 898] Ponieważ sumy klasztorom naszym i duchownym polskim legowane i zapisane na dobrach teraz odpadłych pod inne ponowanie, są bez użytku dla naszych współmieszkańców duchownych i innych klasztorów, dla których są funduszem, przeto gdy prawo demarkacyi zabezpiecza wszystkim w powszechności w dochodzeniu własności, upomnieć się mają j.w. posłowie o egzekucyję tegoż, aby klasztory nasze i duchowni użytkowali w procencie od sum tychże fundacyjnych i legowanych, co jest interesem dobra publicznego, gdy nauczamy się z rozdziału poblizszych województw, że około 30 milionów sum kapitałnych dla klasztorów naszych odpadłych ufundowanych, procent od tychże krajowi naszemu przez cyrkulację pożytek uczyni, zwłaszcza kiedy zakony i duchowieństwo z podobnego panowania rekwirujące nie tylko procent, ale i kapitały odbierają. Za cóż na mocy prawa tegoż ratyfikacyjnego z kraju naszego zakonnicy i duchowieństwo odbierać nie mogą.

28. Zabronić wyjeżdżania młodzieży i damom za granicę niby pod pretekstem kuracyi, z której wolności upadek, religii i złych obyczajów wielość doświadcza się w kraju polskim, lecz w potrzebach tylko Rzeczypospolitej za pozwoleniem stanów sejmujących ludziom doskonałym wyjeżdżać pozwolić tylko mają dopraszać się będą ciż j.w. p[osłowie].

29. Ministrowie, posłowie i wszystkich jurysdykcyi sędziowie i inni, aby ani od zagranicznych dworów nie byli pensjonowanymi ani

dependującymi, co za dowiedzeniem tego ad cuius vis instantiam pod utratą czci, honoru na zawsze odpowiadać mają i majątku połowę delatorowi, a drugą połowę na skarb publiczny przysądzone być ma dopomną się j.w. p[osłowie].

30. Młodzież po wyjściu ze szkół, jak ma być w własnym kraju edukowana, to jest żeby albo do stanu wojskowego, albo stanu cywilnego, inaczey za lekkomyślnych i włóczęgów ma być poczytana i przez werbowników do wojska chwyтана.

31. Zakonom sposobność mającym, aby edukacja szkolna młodzieży pozwolona była dopomną się j.w. p[osłowie].

32. Wolność noszenia francuskiego stroju lub w polskim stroju z zapuszczoną głową chodzącym ma być wzbroniona, którzy tym sposobem wzgardę narodowi swemu czynią, a powództwo postronnym narodom do pośmiewiska z tych czynności dają. Mają się dopominać j.w. posłowie, aby takowi ad cuius vis instantiam zapozwani 3 tys. grzywien karani zostawali, ostrzegając salwę dla czyniących wojskową służbę.

33. Grobelne i mostowe od wszystkich generalnie produktów krajowych na handel idących, aby było płacone dopomną się j.w. posłowie, prócz na jedną konsumpcyję z dóbr do dóbr przewożące.

34. Starać się będą j.w. posłowie, aby j.w. podskarbiowie skarbów Rzeczypospolitej oficalistów nie nominowali tylko Komisje Skarbowe bez przyjęcia wszelkich offerencyi, którzy mają być z stanu szlacheckiego.

35. Ponieważ konsytucyją 1766 titulo *Czopowe i szelężne*¹⁵⁸ na skarb Rzeczypospolitej przez też prawo województwom, ziemiom i powiatom odebrane zostało, jednak tenże skarb Rzeczypospolitej zobowiązało, aby zasłużonym ziemianom per lauda publica od województw uchwalone pensyje były wypłacone, przeto domagać się będą j.w. posłowie, aby 841 złp gr 19 polskich w roku 1766 dekretem grodzkim od województwa prześwietnego należące urodzonemu Jackowi Łżyckiemu (za wykonaną przez niego przysięgą) do zapłacenia przysądzoną i na terminie w roku 1766 niezapłaconą, zastępując toż województwo od publikaty, była z skarbu koronnego podług wyrazów tej konstytucyi zapłacona wraz z prowizyją ab actu decreti wynoszącą do czasu tego kwotę 2 tys. złp.

Kajetan na Trzcinniku Trziński stol[nikowicz] urzę[dowski], komornik graniczny braci[awski], na sejmik przedsejmowy poselski koła rycerskiego marszałek m.M., Szymon Książ Kuriatowicz Kurcewicz wicesgerent grodzki chełmski i wiceregent ziemski lubelski, z województwa lubelskiego asesor m.p., Józef z Olszowa Olszowski skarbnik łomżyński, z województwa lubelskiego asesor m.p., [k. 898v] Bartłomiej Zaniewski

¹⁵⁸ *Ibidem.*

asesor z powiatu urzędowskiego m.p., Jan Giewałtowski asesor z powiatu urzędowskiego m.M., Feliks Janiszowski w[ice]regent gr[odzki] lubel[ski], asesor koła rycerskiego manciupium mariae.

^{a-a} *Dopisane nad wersem tekstu.*

LXIX. Sejmik deputacki, relacyjny i gospodarski w Lublinie, 15 lipca 1785 r.

*1. Laudum sejmiku deputackiego, relacyjnego
i gospodarskiego w Lublinie 15 lipca 1785 r.*

Rkp. 1. APL, CLRMO 483, k. 751v-753v – oblatą; w grodzie lubelskim oblatował magnificus Joannes Giewałtowski 15 VII 1785 r. [feria sexta post festum S[anctae] Margarethae Virginis et Mar[tyris] proxima idest die 15 mensis julij a.d. 1785]; **Rkp. 2.** APL, TKL 444, s. 193–197 – ekstrakt; **Rkp. 3.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 439–442v – kopia.

[k. 752] My dygnitarze, urzędnicy i rycerstwo województwa lubelskiego, ziemi łukowskiej i powiatu urzędowskiego, zjechawszy się do miasta J.K.M. Lublina i na miejsce obradom zwykłym, to jest w kościele w[ielebnych] o[łjców] dominikanów dnia 15 miesiąca lipca roku biegnącego 1785, na obranie deputata prawem wyznaczonego zgromadzeni, po zagajeniu przez j.w. Tomasza Dłuskiego podkomorzego województwa naszego, Orderu Świętego Stanisława kawalera, za marszałka koła naszego rycerskiego j.w. Andrzeja Koźmiana cześnika województwa lubelskiego i na Trybunał [Korony] w roku przeszłym obranego z tegoż województwa deputata, asesorów z województwa lubel[skiego] wielmożnych Ignacego Gruszeckiego komornika granicznego tegoż województwa i Józefa Olszowskiego skarbnikowicza łomżyńskiego, z ziemi łukowskiej Wincentego Łaskiego podkomorzego J.K.M. i Michała Miastkowskiego, z powiatu zaś urzędowskiego Józefa Tuszowskiego skarbnika żytomierskiego i Jana Giewałtowskiego zgodnie obraliśmy.

Po których tak marszałka, jako i asesorów zgodnym obraniu, podanego kandydata do funkcji deputackiej w[ielmożnego] Jakuba Janiszowskiego pisarza ziem[skiego] lubel[skiego], męża w województwie lubel[skim] zasługą, cnotami, sprawiedliwością i znajomością prawa zaszczyconego, zgodnymi głosy okrzyknęliśmy i zaprosiliśmy. Który przysięgę rothą konstytucji 1775 roku¹⁵⁹ przepisaną przed zagajającym j.w. Tomaszem Dłuskim podkomorzym lubel[skim], przytomnymi urzędnikami i obywatelami województwa lubelskiego, ziemi łukowskiej i powiatu urzędowskiego wykonał.

¹⁵⁹ Vol. Leg., t. VIII, s. 107.

Po którym zgodnym obraniu deputata, gdy nam j.w. na sejm przeszłoroczni grodzieński z województwa naszego obrani posłowie, dopełniając prawo, relację z czynności sejmowych dostateczną uczynili, więc tymże j.w. posłom, a w szczególności pierwszemu z nich j.w. [Michałowi] Granowskiemu sekretarzowi koron[nemu], powiną i nieodmienną wdzięczność w sercach naszych dogonnie zapisawszy, do obrania pisarza na Trybunał Koronny [k. 752v] lubelski z województwa naszego, na kadencyję rejestru tegoż województwa w roku przyszłym przypadającą, mając do tej funkcji trzech kandydatów, to jest w[ielmożnych] Josepha Jastrzębskiego regenta grodzkiego łukowskiego, Mikołaja Trzcńskiego wicesgerenta gro[dzkiego] lubel[skiego] i Macieja Rzeczyckiego komornika granicznego lubel[skiego] przystąpiliśmy. W którym obraniu, gdy w[ielmożny] [Józef] Jastrzębski regent grodzki łukowski, z alternaty na ziemię łukowską przypadającej, do tej funkcji od obywatelstwa proszony, którego pierwszym do tej funkcji na przyszły czas i innych na mocy dawniejszych uchwał zapewniony, jako też i w[ielmożny] Maciej Rzeczycki komornik graniczny lubelski, zasługami swymi w województwie znakomitymi, na trzeciego kandydata w[ielmożnego] [Mikołaja] Trzcńskiego wicesgerenta gro[dzkiego] lubel[skiego] jednostajnie zgodzili się i odstąpili. Więc przychylając się do tejże jednomyślności zgodnie wszyscy pomienionego w[ielmożnego] [Mikołaja] Trzcńskiego w[icesgerenta] g[rodzkiego] l[ubelskiego] pisarzem na kadencyję rejestru województwa lubel[skiego] w Trybunale Koronnym w roku przyszłym 1786 przypadającą obraliśmy.

Po którym obraniu pisarza wojewódzkiego, gdy z mocy konstytucji 1768¹⁶⁰, na sejmiku deputackim rozrządzenie wewnętrzne zachodzący[ch] w województwie okoliczności do ułatwienia przypada, te w następującym opisie ustanawiamy. Do łaskawego, czułego, a mądrego panowania naturalnie wszystkie krajowe magistratury stosować się usiłują. Tej prawdy jest dowodem przysłany do województwa naszego projekt rekrutowania żołnierzy pod dniem 9 miesiąca lipca roku terażniejszego 1785 w Warszawie na sesji Departamentu Wojskowego datowany, upoważniony podpisem j.w. j[asnie] pana [Ludwika] Tyszkiewicza hetmana polnego litewskiego, tegoż Departamentu presidenta. Zdobywa się województwo nasze na największą wdzięczność wynalazcy tych patriotycznych myśli, których skutki i potrzebom wojskowym dogodzą i obywatelów od praktykowanych dotąd przy werbunkach pokrzywdzenia i gwałtów ochraniają, a w porządku uskutecznienia tak pożądanego projektu obowiązało z ziemi lubel[skiej] i powiatu urzędowskiego w[ielmożnego] j.m.

¹⁶⁰ *Vol. Leg., t. VII, s. 293–294.*

j[ąśnie] pana [Kajetana] Skaryszewskiego podstolego urzędowskiego i pisarza gro[dzkiego] lubelskiego, a zaś z ziemi łukowskiej j.m. j[ąśnie] pana [Józefa] Jastrzębskiego regenta grod[zkiego] łukowskiego, aby ci zniósłszy się z sobą z taryfy podymnego osiadłość dóbr królewskich i duchownych, miast i miasteczek dziedzicznych, sumę mieszkańców zebrawszy, na nią 45 rekrutów od Departamentu Wojskowego żądanych rozłożyli i wiele [k. 753] rekrutów, na które dobra przypadnie w akcie swoim wyraźnie opisali. Gdzieby zaś na dwie lub więcej rachując wsie i miasteczka jeden rekrut przypadał, który tylko z jednej wsi lub miasteczka za pierwszym razem dawany być może, kolej dawania w 10 lat podobnegoż rekruta z chrześcijan do proporcji osiadłości ostrzegli i ten akt dla publicznej wiadomości obywatelów najdalej ^a-w niedziel^a 12 od dzisiejszego sejmiku do ksiąg grodzkich lubel[skich] przez oblatę podali, z dołożeniem sposobu oddawania rekrutów, jaki jest w projekcie Departamentu Wojskowego pod 6. punktem opisany.

Lubo zaś województwo nasze respektując żądania Departamentu Wojskowego życzyłoby sobie dopełnić, iż względem wybrania osoby na rekruta pod trzecią liczbą projektu wyrażone, jakoż co do lat, zdrowia i uczciwości człowieka dopełnić je ofiaruje. Że zaś wzrost zamierzony cali 72 dorodną osobę oznacza i w roku 18 człowiek chyba nadzwyczajnej statury tę miarę okazać może, a klima województwa naszego, zwłaszcza między pospółstwem rzadko dorodnych ludzi widzieć pozwala, przeto spodziewa się województwo nasze, że Departament Wojskowy dla tych słusznych przyczyn ściśle tej wyznaczonej miary wyciągać nie będzie. Wszakże w żołnierzu przy sprawności najwięcej siła popłaca, która w zwięzłych osobach częściej się znajduje niż w wyniosłych.

Mając przy tym przełożoną konieczną potrzebę przepisania dawnych akt podkomorskich granicznych lubel[skich], jeszcze w roku 1641 prawem pozwolonego, dotąd nieuskutecznionego, gdy te już przepisanie w większej części niemałym kosztem j.w. Tomasza Dłuskiego podkomorzego granicznego lubel[skiego], Orderu Świętego Stanisława kawalera jest sporządzone, przeto po dokończeniu tego dzieła, aby przepisane księgi ważność taką jaką stare miały, do skonfrontowania ich z starymi j.w. Jacka Trębińskiego sędziego ziem[skiego] lubel[skiego], Orderu Ś[więtego] Stanisława kawalera i wielmożnych Antoniego Suchodolskiego chor[ążego] województwa, podstarostę gr[odzkiego] lubel[skiego], Macieja Rzeczyckiego komornika gran[icznego] lubel[skiego], Ewarysta Wielgórskiego regenta ziem[skiego] łukow[skiego], ludzi cnotą i wiadomością zaszczyconych wybraliśmy.

A tak obrady nasze zakończywszy, [k. 753v] aby tę uchwałę j.w. maszałek koła naszego z asesorami podpisał i do akt podał zleciliśmy. Działo się

w mieście J.K.M. Lublinie w kościele w[ielebnych] o[]jców] dominikanów dnia 15 lipca 1785 roku.

Andrzej Alojzy z Rzeczycy Koźmian cześnik i deputat na Trybunał Koronny lubelski, na sejmiku electionis deputackim koła rycerskiego marszałek m.M., Ignacy Gruszecki komornik graniczny lubelski, asesor z województwa lubelskiego m.p., Józef Prus z Olszowa Olszowski asesor z województwa lubelskiego m.p., Jan Giewałtowski asesor z powiatu urzędowskiego, Józef z Tuszów Tuszowski asesor z powiatu urzędowskiego m.p., Wincenty Łaski asesor z ziemi łukowskiej m.M., M[ichał] Mateusz Miastkowski asesor z ziemi łukow[skiej] m.p.

^{a-a} *Dopisane na dole karty.*

LXX. Sejmik elekcji kandydatów na urząd podsędką łukowskiego w Łukowie [II poł. lipca] 1785 r.

Akt tego sejmiku nie odnaleziono.

Zapewne odbył się on po sejmiku deputackim, relacyjnym i gospodarskim obradującym w Lublinie w dniu 15 lipca. Zakończył się nie później niż 31 lipca, kiedy to Michał Granowski przesłał Stanisławowi Augustowi list nadany w Sielcach z informacją o przebiegu i efektach sejmiku w Łukowie¹⁶¹. Wynika z niego, że sejmik nie przebiegał zgodnie z planami stronników monarchy, który oczekiwał, iż wśród kandydatów znajdzie się Antoni Brzozowski. We wspomnianym liście M. Granowski tłumaczył jednak, że stało się to „źródłem nienajlepszych konsekwencji”. Licznie zgromadzona szlachta przez trzy dni miała manifestować poparcie dla ówczesnego regenta Józefa Benedykta Jastrzębskiego. Jego rodzina od lat była związana z ziemią łukowską, piastując również urzędy w miejscowej hierarchii¹⁶². Popularność okazała się na tyle duża, że zgromadzona na sejmiku szlachta łukowska sporządziła laudum, w którym wbrew praktyce nie przedstawiła czterech kandydatów do urzędu, a wyłącznie jednego w osobie J.B. Jastrzębskiego. Niemniej według M. Granowskiego „obrady szły pasmem prawa przepisany, w czasie i miejscu przyzwoitym zostały ukończone. Zamyślano o powtórny, przeciwnym obrad złożeniu. Ten zamiar uprzedzili obywatele przez przyjaźń dla Jastrzębskiego, nie dozwalając umieścić w kandydacyi w[ielmożnego] Brzozowskiego.

¹⁶¹ BCzart. 726, k. 317–318. M. Granowski do Stanisława Augusta, 31 VII 1785 r. z Sielec.

¹⁶² Jego dziadek Marcin Jastrzębski był podsędkiem łukowskim, a następnie w latach 1713–1754 sędzią ziemskim łukowskim. Kolejno urząd sędziego łukowskiego w latach 1754–1779 piastował ojciec Józefa Benedykta, Antoni Kazimierz Jastrzębski, *Urzędniczy*, t. IV, z. 4, nr 583–584.

W liście do monarchy sam M. Granowski również pozytywnie wypowiadał się o J.B. Jastrzębskim, twierdząc, że „już lat 10 in officio pracuje, zna prawo, jest popularny, pełen charakteru i sprawiedliwych sentymentów, a co najwięcej za co zaręczyć mogą gorliwie przywiązany do króla i pana swego”. Jednocześnie prosił Stanisława Augusta o podpisanie przywileju na podsędkostwo łukowskie dla jedyne go kandydata umieszczonego w laudum.

Z odpowiedzi Stanisława Augusta datowanej na 9 sierpnia 1785 r. wynika, że wówczas przywilej na podsędkostwo dla J.B. Jastrzębskiego był już podpisany i wraz z listem przesłany na ręce M. Granowskiego¹⁶³. Do tego czasu nie został on jednak jeszcze opieczetowany i miał posłużyć za narzędzie w rękach starosty tarnogórskiego do uspokojenia nastrojów w ziemi łukowskiej, gdyż na skutek zająć podczas sejmiku doszło do powstania niesnasek między miejscową szlachtą. Być może też sam sejmik elekcji kandydatów do podsędkostwa był bardziej burzliwy aniżeli wynika to z relacji M. Granowskiego. Monarcha pisał, że otrzymał informację, iż zwolennicy J.B. Jastrzębskiego rozpoczęli obrady sejmiku już o godz. 4 rano, podczas gdy zgodnie z prawem powinno to nastąpić cztery godziny później. Co więcej, prawdopodobnie doszło do aktów przemocy fizycznej, w wyniku których część zgromadzonych na sejmiku odniosła obrażenia, a niektórzy ponieśli również śmierć.

Nominację na urząd podsędka ziemskiego łukowskiego jeszcze w 1785 r. otrzymał Józef Benedykt Jastrzębski (po Mikołaju Radzikowskim), *Urzednicy*, t. IV, z. 4, nr 555.

LXXI. Sejmik deputacki w Lublinie, 15 lipca 1786 r.

1. Laudum sejmiku deputackiego w Lublinie 15 lipca 1786 r.

Rkp. 1. APL, CLRMO 485, k. 697–697v – indukta; **Rkp. 2.** APL, CLRMO 493, s. 1357–1358 – oblata; w grodzie lubelskim oblatował generosus Kazimierz Zalewski 15 VII 1786 r. [sabbatho post festum Sanctae Margarethae Virginis et Martyris proxima idest die 15 mensis julij a.d. 1786]; **Rkp. 3.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 445–446 – kopia.

[k. 697] My dygnitarze, urzednicy, obywatel i całe rycerstwo województwa lubel[skiego], powiatu urzęd[owskiego] i ziemi łukowskiej, zjechawszy się do stołecznego miasta Lublina na miejsce obradom naszym zwykłe, dnia 15 miesiąca lipca roku pańskiego 1786, pod zagajaniem j.w. Tomasza Dłuskiego podkomorzego naszego lubel[skiego], Orderu Świętego Stanisława kawalera, do laski marszałkowskiej jednostajnymi głosy uprosiliśmy j.o. księcia j.m. Kazimierza Sapiechę generała artylerji W. Ks.

¹⁶³ BCzart. 726, k. 321–321v. Stanisław August do M. Granowskiego, 9 VIII 1785 r.

Litewskiego, Orderów Orła Białego i Świętego Stanisława kawalera, wezwawszy i przydawszy asesorów w[ielmożnych] i urodzonych Ignacego Wronowskiego wojskiego powiatu urzędowskiego, regenta ziemskiego lubel[skiego], Kazimierza Zaleskiego pisarza grodzkiego łuk[owskiego], Kajetana Trzcńskiego komornika granicznego braci[awskiego], Jędrzeja Głuskiego miecznikiewicza lubel[skiego], Antoniego Jastrzębskiego wicesg[erenta] grodzkiego, Onufrego Szaniawskiego podsędkiwicza ziemskiego łuk[owskich], jednomyślnymi głósy do funkcji deputackiej j.w. Wojciecha Suchodolskiego szambelana J.K.M. z alternaty ziemi łuk[owskiej] obraliśmy. Który wezwany, a jednomyślnie wraz złączonemi głósy obywatelskimi obrany, dopełniając obowiązki z przepisu prawa w obliczu całego województwa, na urząd obranego na Trybunał sędziego deputata rotą w prawie przepisaną wypełnił przysięgę.

Po której wykonanej, znając powinne uszanowanie z prawa, a jako upoważnionej osobie j.o. księciu j.m. prymasowi¹⁶⁴ z powinności, szczególnie zaś z życzliwych serc naszych obfitość, dopełniając obowiązki w złożeniu głębokiego uszanowania naszego, uprosiliśmy znając w województwie naszym sprawiedliwie poważnego [k. 697v] i ukochanego, a w kraju całym dobrze znanego j.w. Tomasza Dłuskiego podkomorzego generalnego województwa naszego, Orderu Świętego Stanisława kawalera, tudzież w[ielmożnego] Antoniego Rzewuskiego bywszego chorążego ziemi łuk[owskiej] słusznego męża. Oddajemy wam te urzędowanie, abyście serc naszych wy tłumaczyli z życzeniem uszanowanie.

Po którym to wykonanym dziele obrady nasze zakończyliśmy, a oraz niniejszą uchwałę ręką marszałka i asesorów podpisaną, do akt podać w sposobie oblaty zaleciliśmy.

Działo się w Lublinie dnia 15 miesiąca lipca roku pańskiego 1786. Kazimierz książę Sapieha g[enerał] a[rtyleryi] lit[ewskiej], marszałek koła rycerskiego województwa lubel[skiego] sejmików deputackich, Ignacy Wronowski wojski powiatu urzęd[owskiego], regent ziemski lubelski asesor m.p., Kazimierz Zaleski pisarz grodzki łuk[owski] m.p., Kajetan Trzcński asesor z ziemi łuk[owskiej], Antoni Jastrzębski wicesgerent grodzki łuk[owski] m.p., Onufry Szaniawski podsędkiwicz ziemski łuk[owski], Andrzej z Drzewice Głuski miecznikiewicz lubelski asesor.

Relacje o sejmiku:

BCzart. 726, s. 369–372. *Diariusz sejmików deputackich.*

¹⁶⁴ Michał Jerzy Poniatowski.

LXXII. Sejmik elekcji kandydatów na urząd sędziego ziemskiego lubelskiego w Lublinie, 1 sierpnia 1786 r.

1. *Uniwersał wojewody Kajetana Hryniewieckiego zwołujący sejmik elekcji kandydatów na urząd sędziego ziemskiego lubelskiego z 17 lipca 1786 r.*

Rkp. 1. APL, CLRMO 485, k. 731 – indukta; **Rkp. 2.** APL, CLRMO 493, s. 1371–1373 – oblata, w grodzie lubelskim oblatował generosus Piotr Nurowski 19 VII 1786 r. [feria tertia post festum Sanctae Margarethae Virginis et Martyris proxima idest die 19 mensis julij a.d. 1786].

[k. 731] Kajetan Hryniewiecki wojewoda lubelski, orderów polskich kawaler.

Wiadomo czynię komu o tym wiedzieć należy, a osobliwie j.o., j.w., wielmożnym senatorom, dygnitarzom, urzędnikom i wszelkim obywatelom całego województwa lubelskiego. Ponieważ urząd sędziego ziemskiego lubelskiego po śmierci wielmożnego Jacka Trembińskiego sędziego ziemskiego lubelskiego, godnego urzędnika i obywatela, a oraz wielkich przymiotów i sprawiedliwości męża zawakował, a za tym żeby sprawiedliwość obywatelska przez długi przeciąg niewydania uniwersału, a z tej przyczyny przez opóźnioną innego sędziego na miejsce zeszłego elekcją nie była ubliżona, z obowiązku urzędu mego prawem pozwolonego, tym uniwersałem wszystkich obowiązując wyznaczam dzień 1 sierpnia w roku terażniejszym na sejmiki electionis sędziego ziemskiego lubelskiego, uniżenie upraszając, aby na ten dzień i miejsce w Lublinie sejmikom zwyczajne zjechawszy się, kandydatów czterech do tego urzędu z cnoty, talentów i sposobności zdatnych według prawa obrali i najjaśniejszemu K.J.M. p.n.m. do uprzywilejowania jednego z tych elektorów podali.

Na co ten uniwersał ręką własną przy pieczęci podpisawszy do akt grodzkich, czyli trybunalskich lubelskich według zwyczaju dla pewniejszego każdego wiadomości dwoma niedzielami przed terminem sejmikowi temu wyżej oznaczonym do oblady podany mieć chcę. Datum w Markuszowie dnia 17 lipca roku pańskiego 1786.

Kajetan Hryniewiecki wojewoda lubelski m.p.

2. *Laudum sejmiku elekcji kandydatów na urząd sędziego ziemskiego lubelskiego w Lublinie 1 sierpnia 1786 r.*

Rkp. 1. APL, CLRMO 485, k. 807–807v – indukta; **Rkp. 2.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 447–448v – kopia.

[k. 807] My rady, senator, urzędnicy i obywatele województwa lubelskiego i powiatu urzędowskiego za uniwersałem po zejściu niegdy świętej pamięci j.w. Jacka Trembińskiego sędziego ziemskiego lubelskiego, Orderu Świętego Stanisława kawalera, męża cnotami i zasługami w ojczyźnie, a szczególnie w naszym województwie sławnego przez j.w. wojewodę

lubelskiego dnia 17 lipca roku terażniejszego wydanym i do akt grodu lubelskiego podanym, zjechawszy się na sejmik elekcyjny sędziowski dnia dzisiejszego, to jest na dzień 1 sierpnia w roku 1786 przypadający i miejsce obradom publicznym zwykłe, to jest do miasta J.K.M. Lublina w kościele ojców dominikanów pod zagajeniem j.w. Kajetana Hryniewieckiego wojewody lubelskiego, nasamprzód stosując się do prawa porządek sejmików przepisującego obraliśmy za marszałka koła rycerskiego wielmożnego Ignacego Gruszeckiego komornika granicznego lubelskiego, któremu za asesorów in racione powiatów, to jest z województwa lubelskiego wielmożnych Antoniego Kotuńskiego stolnikowicza różańskiego, Jana Janiszowskiego pisarzowicza ziemskiego lubelskiego, z ziemi łukowskiej Wincentego Łaskiego chorążycza łukowskiego, Wincentego Raszowskiego podstolica lubelskiego, z powiatu urzędowskiego Józefa Janiszowskiego wiceregenta grodzkiego stężyckiego, Jana Giewałtowskiego wiceregenta ziemskiego lubelskiego.

A tak z pomiędzy rzędu licznych urzędników i obywatelów podanych i mianowanych od łaski marszałkowskiej za kandydatów podług prawa czterech do urzędu sęstwa ziemskiego lubelskiego zdalnych i w tym województwie zasłużonych wielmożnego Andrzeja Koźmiana podsędka ziemskiego lubelskiego, Walentego Suchodolskiego generała adiutanta J.K.M., Ignacego Jabłonowskiego podstolego smoleńskiego, pułkownika kawalerii narodowej, Sylwestra Stoińskiego sędzica ziemskiego lubelskiego zgodnymi głósy obraliśmy i do uprzwilejowania z pomiędzy wymienionych wielmożnych kandydatów woli i władzy najjaśniejszego Stanisława Augusta króla i p.n.m. polecamy.

A zaś j.w. wojewodzie lubelskiemu, pod którego zagajeniem to dzieło elekcyi uskutecznione za czułe około dobra publicznego interesowania, w jurysdykcjach województwa naszego sprawiedliwości bez oszczędności majątku i zdrowia przyłożoną pracę i starania, prawdziwą i nieskończoną wyrażając wdzięczność, onęż na zawsze dla tegoż j.w. wojewody w sercach naszych zachowujemy.

To zaś laudum rękami marszałka i asesorów podpisane do akt grodzkich per oblatam podajemy. Działo się w Lublinie w kościele księży dominikanów dnia 1 miesiąca sierpnia [k. 807v] roku pańskiego 1786.

Ignacy Gruszecki komornik graniczny województwa lubelskiego, koła rycerskiego na sejmiki ziemskie sęskie lubelskie obrany marszałek, Antoni Kotuński z województwa lubelskiego asesor, Jan Janiszowski pisarzowicz ziemski lubelski, asesor z województwa lubelskiego, Wincenty Łaski szambelan J.K.M., asesor ziemi łukowskiej, Wincenty Raszowski podstolic województwa lubelskiego i asesor ziemi łukowskiej, Józef

Janiszowski wicesgerent grodzki stężycki, z powiatu urzędowskiego asesor, Jan Giewałtowski w[iceregent] z[iemski] l[ubelski], asesor z powiatu urzędowskiego.

4 VIII 1786 r. nominację otrzymał Andrzej Alojzy Koźmian, *Urzednicy*, t. IV, z. 4, nr 288.

LXXIII. Sejmik przedsejmowy w Lublinie, 21 sierpnia 1786 r.

1. *Uniwersał króla Stanisława Augusta zwołujący sejmiki poselskie z 25 maja 1786 r.*

Druk. 1. *APL, CLRMO 493, s. 1097.*

[s. 1097] Stanisław August z bożej łaski król polski, wielki książę litewski, ruski, pruski, mazowiecki, żmudzki, kijowski, wołyński, podolski, podlaski, inflancki, smoleński, siewierski i czernihowski.

Wszem, wobec i każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy, mianowicie ^awielmożnym^a senatorom, urodzonym dygnitarzom, urzędnikom ziemskim, grodzkim i całemu rycerstwu ^bwojewództwa lubelskiego^b. Uprzejmie i wiernie nam miłym przy ofiarowaniu łaski naszej królewskiej do wiadomości podajemy.

^cWielmożni i^c urodzeni, uprzejmie i wiernie nam mili. Od lat 22 cząwszy panować nad tym wolnym narodem, zawsze czułą troskliwością naszą było i dotąd być nie przestaje, żeby dobro jego nawet w najcięższych na kraj razach podług wszelkiego przemożenia ocalać i pomnażać.

Nie oszczędzaliśmy zdrowia, prac i trudów naszych na poprzedzających już sejmach, starając się, ażeby toż Królestwo coraz do doskonalszego urzędzenia przyprowadzić. Nie ustaje w nas ta sama chęć do czynienia dobrze i owszem coraz bardziej pomnaża się. Na ten właśnie koniec sejm ordynaryjny podług prawa w pierwszy poniedziałek po świętym Michale, to jest dnia 2 miesiąca października tu w Warszawie w tym roku składamy. Sejmikom zaś po województwach, ziemiach i powiatach na miejscach zwyczajnych dzień 21 miesiąca sierpnia, to jest w pierwszy poniedziałek po święcie Wniebowzięcia Najświętszej Panny naznaczamy i determinujemy.

Jako zaś potrzebom Rzeczypospolitej nigdy pomyślnie dogodzone być nie może bez zjednoczenia umysłów obywatelskich, więc z ojcowskiej troskliwości naszej najszczególniej zalecamy zacnym województwom, ziemiom i powiatom, aby na ten przyszły sejm spośród siebie obrali posłów, ojczyznę i dobro jej szczerze kochających, potrzeb krajowych dobrze wiadomych, w czynnościach światłych, cnotliwych i doświadczonych, a do prywaty i parcjalności nieprzywiazanych i żeby tymże wybranym od siebie posłom tę pryncypalną polecili instrukcją, ażeby nade wszystko bez straty czasu i unikając wszelkich istotnego dobra dla ojczyzny przynieść niemogących kwestii, do tego dążyli gorliwie i jednomyślnie z nami,

co według możliwości i okoliczności najużyteczniejszym dla powszechnego dobra być się okaże.

Czego jak najusilniej żądamy, tak uprzejmościom i wiernościom waszym na tym obywatelskim każdego województwa, ziemi i powiatu sejmikowym zjeździe Ducha Świętego przytomności oraz zdrowia dobrego i wszelkiego powodzenia życzymy. Który to uniwersał, aby do wiadomości wszystkich przyjść mógł, po grodach, parafiach i miejscach zwyczajnych publikować zlecamy. Dan w Warszawie dnia 26 miesiąca maja, roku pańskiego 1786, panowania naszego 22 roku.

Stanisław August król

Antoni Sikorski J.K.M. i pieczęci w[ielkiej] k[oronnej] sekretarz

^{a-a} *Dopisane odręcznie.*

^{b-b} *Dopisane odręcznie.*

^{c-c} *Dopisane odręcznie.*

2. Laudum sejmiku przedsejmowego w Lublinie 21 sierpnia 1786 r.

Rkp. 1. APL, CLRMO 485, k. 960–961 – indukta; **Rkp. 2.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 449–450v – kopia.

[k. 960] My rada, senator, dygnitarze, urzędnicy i obywatele prześwieconego województwa lubelskiego, ziemi łukowskiej i powiatu urzędowskiego, zjechawszy się na miejsce obradom publicznym zwykle, to jest do miasta J.K.M. Lublina i kościoła wielbnych ojców dominikanów pod tytułem świętego Stanisława za uniwersałem najjaśniejszego Stanisława Augusta króla polskiego p.n.m., którego ojcowiska o dobro kraju polskiego troskliwość i wszystkich obywateli tego Królestwo do miłości ojczyzny i cnót patriotycznych czule zachęca, w Warszawie dnia 25 miesiąca maja roku pańskiego 1786 datowanym i do akt grodu tutejszego dnia 6 czerwca roku tegoż przez oblatę podanym na sejmiki electionis posłów na sejm ordynaryjny w roku terazniejszym przypaść mający pod powagą i zagajeniem j.w. Kajetana Hryniewieckiego wojewody lubelskiego, Orderów Orła Białego i Świętego Stanisława kawalera, zwykle obrady nasze bez oszczędności zdrowia i majątku, pracą i staraniem obchodzącego, któremu wyraziwszy należytą wdzięczność obraliśmy za marszałka koła rycerskiego w[ielmożnego] Józefa Suchodolskiego gwardyi konnej koronnej J.K.M. porucznika, któremu dodaliśmy za asesora z województwa lubelskiego ziemi łukowskiej, powiatu urzędowskiego w[ielmożnych] Ignacego Jabłonowskiego podstolego smoleńskiego, Franciszka Saryusza Łażnińskiego gwardyi konnej koronnej J.K.M. chorążego, Urbana Mysłowskiego podwojewódzkiego łukowskiego, Feliksa Rościszewskiego regenta ziemskiego łukowskiego, [k. 960v] Ignacego Lenczowskiego

podwojewódzkiego sieradzkiego, Antoniego Kotuńskiego stolnikowicza różańskiego.

A tak po podniesieniu laski marszałkowskiej, gdy na czele zgromadzonych licznie obywateli j.w. Michał Granowski sekretarz wielki koronny, Orderów Orła Białego i Świętego Stanisława kawaler, tarnogórski etc. starosta, mąż w ojczyźnie sławny a województwo nasze przytomne radą i z tylukroć odprawionych przykładnie funkcyi wielkimi dowodami zaszczycający znajduje się, przeto za najpierwszego posła tegoż j.w. [Michała] Granowskiego sekretarza w[ielkiego] k[oronnego] uprosiliśmy oraz obraliśmy zgodnie j.w., w[ielmożnych] Walentego Saryusza Łażnińskiego łowczego w[ielkiego] kor[onnego], Onufrego Kickiego podkomorzego J.K.M., ryckiego starostę, Orderu Świętego Stanisława kawalerów, podobnież w naszym województwie dawniejszymi funkcyjami i cnotą doświadczonych, Kazimierza Zalewskiego pisarza grodzkiego łukowskiego, Ignacego Trzcńskiego podczaszyca inflanckiego, Franciszka Grajewskiego podstolica smoleńskiego z województwa, ziemi i powiatów posłów podług prawa w liczbie 6 bez wotowania jednomyślnie ogłosiliśmy.

A po przeczytaniu od j.o. księcia j.m. prymasa¹⁶⁵, od prześwietnego Departamentu Wojskowego, j.w. [Michała Jerzego] Mniszcha marszałka w[ielkiego] kor[onnego], j.w. [Ludwika] Tyszkiewicza hetmana [polnego] W. Ks. Litewskiego i j.w. [Michała] Czackiego podczaszego koronnego i tymże j.w. wyżej wymienionym obranym posłom naszym instrukcyje, czyli żądania województwa naszego przyłączając [k. 961], a popieranie onych gorliwie na sejmie następującym miłością dobra ojczyzny, przy ocaleniu religii i wolności obowiazaliśmy. A że konstytucyja 1768 roku uchylająca inne prywatne poselstwa, posłów do najjaśniejszego pana i j.o. księcia j.m. prymasa wysyłać przepisuje, przeto dopełniając powinności naszego narodu ku majestatowi najlaskawszego króla i należytość dla prymarcjalnego dostojęństwa w złożeniu powinnego uszanowania nasamprzód do najjaśniejszego króla p.n.m. w[ielmożnych] Franciszka Saryusza Łażnińskiego chorążego gwardyi konnej koronnej i Ksawerego Jasińskiego sędziego grodzkiego łukowskiego. A zaś do j.o. księcia j.m. prymasa w[ielmożnych] Władysława Iżyckiego skarbnika lubelskiego i Ksawerego Suchodolskiego chorążego kawaleryi narodowej, podobnież zgodnymi głósy obraliśmy i onym osobne instrukcyje przyłączyliśmy.

A tak po skończonych obradach naszych elekcyjnych terażniejszą uchwałę rękami marszałka i asesorów podpisaną do akt grodzkich podajemy. Działo się w Lublinie w kościele o[jców] dominikanów dnia 21 sierpnia roku pańskiego 1786.

¹⁶⁵ Michał Jerzy Poniatowski.

[Józef] Suchodolski gwardyi konnej koronnej porucznik, koła rycerskiego marszałek, Urban Mysłowski p[odwojewodzy] ł[ukowski], koła rycerskiego asesor, Ignacy Lenczowski podwojewodzy piotrkowski, asesor koła rycerskiego, Franciszek Saryusz Łażniński ch[oraży] g[wardyi] k[onnej] k[oronnej], koła rycerskiego asesor, Feliks Rościszewski r[egent] z[iemski] ł[ukowski], koła rycerskiego asesor, Antoni Kotuński stolnikowicz różański, koła rycerskiego asesor, Ignacy Jabłonowski pod[stoli] smo[leński] i asesor koła rycerskiego.

3. Instrukcja dana posłom na sejm z sejmiku w Lublinie 21 sierpnia 1786 r.

Rkp. 1. APL, CLRMO 485, k. 953–954 – indukta; **Rkp. 2.** APL, CLRMO 493, s. 1759–1763 – obłata, w grodzie lubelskim oblatował magnificius Józef Suchodolski 23 VIII 1786 r. [feria quarta ante festum Sancti Bartholomaei Apostoli proxima idest die 23 mensis augusti a.d. 1786]; **Rkp. 3.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 451–452v – kopia.

[k. 953] Instrukcja j.w. posłom województwa lubelskiego, ziemi łukowskiej i powiatu urzędowskiego, to jest j.w. Michałowi Granowskiemu sekretarzowi w[ielkiemu] k[oronnemu], Walentemu Saryuszowi Łażnińskiemu łowczemu w[ielkiemu] k[oronnemu], Onufremu Kickiemu podkomorzemu J.K.M., ryckiemu etc. staroście, Kazimierzowi Zalewskiemu pisarzowi grodzkiemu łukowskiemu, Ignacemu Trzecińskiemu podczaszycowi inflanckiemu, Franciszkowi Grajewskiemu podstolicowi smoleńskiemu na sejm ordynaryjny warszawski dnia 21 miesiąca sierpnia roku pańskiego 1786 obranym.

Jako religia święta katolicka i wolność narodu polskiego jednym jest celem uszczęśliwienia każdego w tym Królestwie żyjącego obywatela, tak żeby te obydwie twierdze pod żadnym pozorem i tłumaczeniem naruszone nie były j.w. ichm. panowie posłowie na sejmie następującym pilnie przestrzegają.

Dawniejsze żądania województwa w instrukcjach wyrażone, a dotąd nieuszkodzone, aby były wzięte, co w nich potrzebnego, tak dla ojczyzny jako i obywatelów zasłużonych i rekomendowanych wybrać się może j.w. posłowie od stanów zgromadzonych Rzeczypospolitej o uskutkowanie dopraszać się będą.

Stan obywatelów pod panowaniem najjaśniejszego Cesarza chrześcijańskiego¹⁶⁶ a-i w polskim Królestwie^a dobra swoje mających, co do nakazanego półrocznego mieszkania i płacenia podwójnej fasyi, aby był polepszony i obywatele od pomienionego ciężaru wolnymi byli, dopraszać się mają j.w. posłowie o wdanie się powagi najjaśniejszego pana i ministerialne referenter do traktatów zawartych z dworem wiedeńskim rekwizycyje.

¹⁶⁶ Józef II Habsburg.

[k. 953v] Będą mieli staranie j.w. posłowie, ażeby stany Rzeczypospolitej raczyły obmyślić bezpieczeństwo spławów na rzekach Wiśle i Wieprzu nie tylko w czyszczeniu rzek wspomnianych, ale też unikając dalszych zawad na tychże rzekach w podcinaniu corocznie drzew po nadbrzeżu rosnących o łokci przynajmniej 30 nadto w robieniu główek, czyli tamów na Wieprzu dla sposobniejszej na nim defluitacyi.

Pokrzywdzenie obywatelów wielkopolskich w granicach przez komisarzów pruskiego państwa poczynione, osobliwie j.w. [Janowi Nepomucenowi] Mycielskiemu staroście ośnickiemu, w[ielmożnemu] Zakrzewskiemu koszyckiemu i krzywickiemu, krzywdy powagą najjaśniejszego pana i stanów Rzeczypospolitej, aby były załatwione.

Gdy konstytucya roku 1764 titulo *Reasumpcyja prawa o ludziach służących*¹⁶⁷ ustanowiona dla zagęszczonego fałszowania testimonyów, lecz ani panów od przypadków ani ludzi służących od hultajstwa nie powściąga, przeto ma być objaśniona.

Taż sama konstytucya, aby attestata ludziom służącym w własnych aktach proprius districtus autentycznie zeznane były, ale nie tylko susseptanta, ale samego regenta ręką podpisywane być powinny.

Ponieważ konstytucya 1775 roku¹⁶⁸ palestrę przy prawie konstytucyi 1726 roku¹⁶⁹ zachowała, w której określenie sprawowania się jasno dla palestry jest wyrażone, przeto przy powadze konstytucyi tejsze 1726 roku jako dokładnie ustanowionej palestrę utrzymywać przeciwności wypadłe uchylić, a zaś nowego prawa jako niepotrzebnego nie mają dopuszczać j.w. posłowie.

[k. 954] De male gesto officio et abuso choć są prawa, ale niedokładne, przeto mają j.w. posłowie żądać wytłumaczenia, jakie przypadki oznaczają mają abusum et male gestum officium i z jakiego rejestru mają się sądzić takiego gatunku sprawy.

Dług urodzonego Szymona z Gołąbków Jezierskiego subdelegata grodzkiego lubelskiego laudo palatinatus lublinensis feria quinta ante festum exaltationi Sanctae Curcis 1765¹⁷⁰ asekurowany, przez tegoż urodzonego [Szymona] Jezierskiego zaprzysiężony, procesem ewinkowany, aby z ekspens ekstraordynaryjnych był zaspokojony od skarbu Rzeczypospolitej oraz dług niegdy urodzonego Marcina Sobieszczańskiego 13 900 złp j.w. posłowie mają żądać, aby z tychże ekspens ekstraordynaryjnych był zaspokojony.

¹⁶⁷ Vol. Leg., t. VII, s. 40.

¹⁶⁸ Vol. Leg., t. VIII, s. 108.

¹⁶⁹ Vol. Leg., t. VI, s. 223.

¹⁷⁰ 12 IX 1765 r.

[Józef] Suchodolski porucznik gwardyi konnej koronnej, koła rycerskiego marszałek, Antoni Kotuński stolnikowicz różański, koła rycerskiego asesor, Ignacy Lenczowski podwojewodzy powiatu piotrkowskiego, asesor koła rycerskiego, Urban Mysłowski p[odwojewodzy] ł[ukowski], koła rycerskiego asesor, Ignacy Jabłonowski pod[stoli] smo[leński] i asesor koła rycerskiego, Franciszek Saryusz Łażniński chorąży g[wardyi] k[onnej], koła rycerskiego asesor, Feliks Rościszewski r[egent] z[iemski] ł[ukowski], koła rycerskiego asesor m.p.

^{a-a} *Dopisane na dole karty.*

4. *Instrukcja dana posłom do króla z sejmiku w Lublinie 21 sierpnia 1786 r.*

Rkp. 1. APL, CLRMO 485, k. 955 – *indukta*; **Rkp. 2.** APL, CLRMO 493, s. 1763–1764 – *oblata*, w grodzie lubelskim oblatował magnificius Józef Suchodolski 23 VIII 1786 r. [feria quarta ante festum Sancti Bartholomaei Apostoli proxima idest die 23 mensis augusti a.d. 1786].

[k. 955] Instrukcja j.w. Józefowi Jasińskiemu sędziemu grodzkiemu łukowskiemu, Franciszkowi Saryuszowi Łażnińskiemu chorążemu gwardyi konnej koronnej do najjaśniejszego K.J.M. na sejmiku przedsejmowym dnia 21 miesiąca sierpnia roku pańskiego 1786 obranym połom.

Gdy J.K.M. p.n.m. w terażniejszych przedsejmowych do województwa naszego wyrazach najzbawienniejsze pobudki, troskliwość o dobro narodu oznaczające przesyłają wszystkie swoje zamysły, prace i starania końcem naszego uszczęśliwienia łaskawie kierować raczył, przeto ichm. panowie posłowie od województwa naszego wyrażą przed tronem najjaśniejszego pana najgorliwsze uwielbienia i dzięki, jak naród cały a szczególnie nasze województwo lubelskie te dzieła ojcowskie i troskliwe zabiegi panującego czule przyjmuje i trwałość wieku panowania najlepszego króla do najwyższego pana ręce wznosi.

[Józef] Suchodolski gwardyi konnej koronnej porucznik, koła rycerskiego marszałek, Urban Mysłowski p[odwojewodzy] ł[ukowski], koła rycerskiego asesor, Ignacy Lenczowski podwojewodzy powiatu piotrkowskiego, asesor koła rycerskiego, Franciszek Saryusz Łażniński chorąży g[wardyi] k[onnej] k[oronnej], koła rycerskiego asesor, Feliks Rościszewski r[egent] z[iemski] ł[ukowski], koła rycerskiego asesor m.p., Antoni Kotuński stolnikowicz różański, koła rycerskiego asesor.

5. *Instrukcja dana posłom do prymasa z sejmiku w Lublinie 21 sierpnia 1786 r.*

Rkp. 1. APL, CLRMO 485, k. 956 – *indukta*; **Rkp. 2.** APL, CLRMO 493, s. 1764–1765 – *oblata*, w grodzie lubelskim oblatował magnificius Józef Suchodolski 23 VIII 1786 r. [feria quarta post festum Assumptionis in Caelum Glorissimae Virginis Mariae proxima idest die 23 mensis augusti a.d. 1786].

[k. 956] Instrukcja j.w. Władysławowi Iżyckiemu skarbnikowi lubelskiemu, Ksaweremu Suchodolskiemu chorążemu kawalerii narodowej do j.o. księcia j.m. prymasa Korony Polskiej¹⁷¹ na sejmiku przedsejmowym dnia 21 miesiąca sierpnia roku pańskiego 1786 obranym posłom.

Gdy najwyższe zrządzenie niebios ku wspaniałości tronu polskiego i zasileniu zbawiennymi radami naszej ojczyzny j.o. księcia j.m. na primicyjalnym krew panującego najjaśniejszego Stanisława Augusta króla polskiego umieściła dostojenstwie, a tę godność z powodu prawa najwyższej krwi i najzacniejszych przymiotów terażniejszego j.o. księcia j.m. prymasa szczególnie szanować należy, przeto jaśnie panowie posłowie oświadczą od województwa lubelskiego wyznanie prawdziwej chęci jaka pierwszemu książęciu i najdzielniejszym jego cnotom od tej części narodu polskiego w chęciach prawdziwych znajduje się i w skutkach samych jest niewątpliwą i do jakiej województwo lubelskie nasze trwale i nieskończenie znać się będzie.

J[ózef] Suchodolski gwardyi konnej koronnej porucznik, koła rycerskiego marszałek, Urban Mysłowski p[odwojewodzy] ł[ukowski], koła rycerskiego asesor, Ignacy Lenczowski podwojewodzy powiatu piotrkowskiego, asesor koła rycerskiego, Franciszek Saryusz Łażniński chorąży g[wardyi] k[onnej] k[oronnej], koła rycerskiego asesor, Feliks Rościszewski r[egent] z[iemski] ł[ukowski], koła rycerskiego asesor m.p., Antoni Kotuński stolnikowicz różański, koła rycerskiego asesor.

LXXIV. Sejmik elekcji kandydatów na urząd podsędka ziemskiego lubelskiego w Lublinie, 22 sierpnia 1786 r.

1. *Uniwersał wojewody Kajetana Hryniewieckiego zwołujący sejmik elekcji kandydatów na urząd podsędka ziemskiego lubelskiego z 6 sierpnia 1786 r.*

Rkp. 1. APL, CLRMO 485, k. 839 – oryginał; **Rkp. 2.** APL, CLRMO 493, s. 1551–1552 – oblata, w grodzie lubelskim oblatował generosus Antoni Rola 7 VIII 1786 r. [feria secunda in crastino festi Transfigurationis Christi Domini idest die septima mensis augusti a.d. 1786].

[k. 839] Kajetan Hryniewiecki wojewoda lubelski, orderów polskich kawaler.

Wiadomo czynię komu o tym wiedzieć należy, osobliwie j.o., j.w., wielmożnym senatorom, dygnitarzom, urzędnikom i wszelkim obywatelom całego województwa lubelskiego. Kiedy urząd podsędkowski ziemski lubelski po postąpieniu wielmożnego Andrzeja Koźmiana podsędka ziemskiego lubelskiego przez łaskawe najjaśniejszego K.J.M. pana mego miłościwego względy na sęstwo ziemskie lubelskie, teraz zawakowany, a do

¹⁷¹ Michał Jerzy Poniatowski.

wolnego na miejsce postąpionego godnych obywatelów przychodzić będzie elekcyi, więc dogadzając sprawiedliwości kompletu ziemskiego, we trzech osobach potrzebującej, z obowiązku urzędu mego prawem dozwolonego tym uniwersałem, przy wyrażeniu powinnej każdemu uniżności mojej, wszystkich uwiadamiając wyznaczam dzień 22 miesiąca terażniejszego sierpnia i roku na sejmik wolnego obrania podsędka ziemskiego lubelskiego, uniżnie upraszając, aby na wyż wyrażony dzień i miejsce w Lublinie sejmikom zwyczajne zjehawszy się, kandydatów czterech do tego urzędu post ascensum zawakowanego, dobrymi przymiotami i zdatnością zaszczyconych podług prawa obrali i onych majestatowi do uprzywilejowania jednego z tych elektów podali.

Na co ten uniwersał ręką własną przy pieczęci podpisawszy do akt grodzkich, czyli trybunalskich lubelskich według zwyczaju dla większej każdego wiadomości dwoma niedzielami przed terminem wyżej wyrażonym sejmikowi temu wyznaczonym per oblatam podany mieć chcę. Datum w Markuszowie dnia 6 sierpnia 1786 roku.

Kajetan Hryniewiecki wojewoda lubelski

2. Laudum sejmiku elekcyi kandydatów na urząd podsędka ziemskiego lubelskiego w Lublinie 22 sierpnia 1786 r.

Rkp. 1. APL, CLRMO 485, k. 933–933v – indukta; **Rkp. 2.** APL, CLRMO 493, s. 1722–1725 – oblata, w grodzie lubelskim oblatował generosus Wincenty Gałęzowski 22 VIII 1786 r. [feria tertia ante festum Sancti Bartholomaei Apostoli proxima idest die 22 mensis augusti a.d. 1786]; **Rkp. 3.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 453–454 – kopia.

[k. 933] My rada, senator, urzędnicy i obywatele województwa lubelskiego i powiatu urzędowskiego, za uniwersałem, po konferowanym przez najjaśniejszego pana urzędzie sęstwa ziemskiego lubelskiego w[ielmożnemu] Andrzejowi Alojzemu Koźmianowi, mężowi cnotami i zasługami w ojczyźnie a szczególnie w naszym województwie sławnemu, przez j.w. j.m. pana wojewodę lubelskiego dnia 6 sierpnia roku terażniejszego wydanym i do akt grodu lubelskiego sposobem oblata die septima augusti podanym, zjehawszy się na sejmik elekcyjny podsędkowski dnia dzisiejszego przypadający i miejsce obradom publicznym zwykłe, pod zagajeniem j.w. Kajetana Hryniewieckiego wojewody lubelskiego, orderów polskich kawalera, nasamprzód stosując się do prawa porządek sejmików przepisującego, obraliśmy za marszałka koła rycerskiego w[ielmożnego] Stanisława Eydziatowicza chorążego smoleńskiego, któremu za asesorów przydaliśmy Stanisława Zgliczyńskiego stolnikowicza ciechanowskiego, Jerzego Gałęzowskiego miecznikowicza lubelskiego, Prandotę Wilczopolskiego podczaszyca łuckiego, Jana Łażnińskiego, Bartłomieja Zaniewskiego miecznikowicza zambr[owskiego], Ignacego Głuskiego chorążego g[wardyi] p[ułku] lit[ewskiego].

Spomiędzy urzędników i obywateli podanych i mianowanych od łaski marszałkowskiej za kandydatów podług prawa czterech do urzędu podsędkowstwa ziemskiego lubelskiego zdalnych i w tym województwie zasłużonych w[ielmożnych] Jana Kantego Nieprzeckiego podczaszego urzędowskiego, Józefa Wybranowskiego pułkownika kawalerii narodowej, Kazimierza Jastrzębskiego wojskiego urzędowskiego, [Andrzeja] Mikołaja Trzczińskiego wicesgerenta grodzkiego lubelskiego zgodnymi głósy obraliśmy i do uprzywilejowania z pomiędzy wymienionych wielmożnych czterech kandydatów woli i władzy najjaśniejszego Stanisława Augusta króla i p.n.m. polecamy.

A zaś j.w. wojewodzie lubelskiemu, pod którego zagajeniem to dzieło elekcyi uskutecznione za czułe około dobra publicznego i nieprzerwania w jurysdykcyjach województwa naszego sprawiedliwości, bez oszczędzania majątku i zdrowia przyłożoną pracą i starania prawdziwą i nieskończoną wyrażając wdzięczność oneż na zawsze dla tegoż j.w. wojewody w sercach naszych zachowujemy.

A tak po skończonych obradach naszych terażniejszą uchwałę rękami marszałka i asesorów podpisaną do akt grodzkich podajemy. Działo się [k. 933v] w Lublinie w kościele w[ielebnych] o[jców] dominikanów dnia 22 sierpnia roku pańskiego 1786.

Stanisław Eydziatowicz chorąży zie[mski], puł[kownik] województwa smoleńskiego, szlachcic urodzony, koła rycerskiego województwa lubelskiego na sejmiku marszałek, Stanisław Zgliczyński stolnikowicz ciechanowski z województwa lubelskiego asesor, Jerzy z Targowiska Gałęzowski miecznikowicz lubelski asesor, Prandota Pszczółka z Wilczopola Wilczopolski podczaszyc łucki asesor, Bartłomiej Zaniewski z powiatu urzędowskiego asesor, Jan Łażniński asesor m.p., Ignacy Głuski chorąży pułku gwardyi litewski[ej], asesor.

26 VIII 1786 r. nominację otrzymał Andrzej Mikołaj Trzcziński, *Urzędnicy*, t. IV, z. 4, nr 232.

LXXV. Sejmik deputacki i relacyjny w Lublinie, 15 lipca 1787 r.

1. *Laudum sejmiku deputackiego w Lublinie 15 lipca 1787 r.*

Rkp. 1. APL, CLRMO 489, k. 69–69v – *indukta*; **Rkp. 2.** APL, CLRMO 491, s. 1442–1445 – *oblata*; w *grodzie lubelskim oblatował generosus Kajetan Moryson 16 VII 1787 r.* [feria secunda post festum Sanctae Margarethae proxima idest die decima sexta mensis julij a.d. 1787].

[k. 69] My dygnitarze, urzędnicy i rycerstwo województwa lubelskiego, ziemi łukowskiej i powiatu urzędowskiego, zjechawszy się do miasta J.K.M. Lublina, na miejsce obradom zwykłym, to jest w kościele w[ielebnych] o[jców] dominikanów dnia 15 miesiąca lipca roku teraz bieżącego 1787, na

obranie deputata prawem wyznaczonego zgromadzeni, po zagajeniu przez j.w. Tomasza Dłuskiego podkomorzego województwa naszego, Orderu Świętego Stanisława kawalera, za marszałka koła naszego rycerskiego w[ielmożnego] Kajetana Morysona chorążycą trembowelskiego, asesorów z województwa lubel[skiego] ^a-w[ielmożnych] Wincentego Koźmiana sędzica ziemskiego lubel[skiego]^a, Jana Janiszowskiego pisarzewica ziemskiego lubel[skiego], z ziemi łukowskiej Edmunda Brzezińskiego, Antoniego Rolę, z powiatu zaś urzędowskiego Józefa Wybranowskiego stolnikiewicza lubel[skiego], tegoż imienia Polikowskiego wicesgerenta grodzkiego lubel[skiego] zgodnie obraliśmy.

Po których tak marszałka, jako i asesorów zgodnym obraniu podanego kandydata do funkcji deputackiej w[ielmożnego] Jana Janiszowskiego wicesgerenta grodzkiego lubelskiego, męża cnotami w województwie lubelskim zasługą, sprawiedliwością i znajomością prawa zaszczyconego, który przysięgę rotą konstytucyi 1775 roku przepisaną¹⁷² przed zagajającym j.w. Tomaszem Dłuskim podkomorzym lubelskim, przytomnemi urzędnikami i obywatelami województwa lubelskiego, ziemi łukowskiej i powiatu urzędowskiego wykonał.

Po którym obraniu deputata, [k. 69v] do obrania pisarza na Trybunał Koronny lubelski z województwa naszego na kadencję rejestru tegoż województwa w roku przyszłym przypadającą przystąpiliśmy i w[ielmożnego] Jakuba Janiszowskiego pisarza ziemskiego województwa naszego, jako męża na tym urządzie będącego, w niczym nieskażonego, wiadomością praw i sprawiedliwością zaszczyconego, pisarzem na kadencję rejestru województwa lubelskiego w Trybunale Koronnym w roku przyszłym 1788 przypadającą obraliśmy.

A tak po zgodnym obraniu, tak deputata, jako i pisarza, gdy nam j[łaśnie] w[ielmożni] na sejm warszawski z województwa naszego obrani posłowie, dopełniając prawo, relację z czynności sejmowych dostateczną uczynili, więc tymże j.w. posłom powinna wdzięczność w sercach naszych zapisawszy obrady nasze zakończyliśmy i aby tę uchwałę w[ielmożny] marszałek koła naszego z asesorami podpisał i do akt podał zleciliśmy.

Działo się w mieście J.K.M. Lublinie w kościele w[ielebnych] ojców dominikanów dnia 15 lipca roku 1787.

Kajetan Moryson chorążyc tremb[owelski], marszałek koła rycerskiego, Wincenty Koźmian sędzic ziemski lubel[ski], z województwa lubel[skiego] asesor, Jan Janiszowski pisarzewicz ziemski lubel[ski], z województwa lubel[skiego] asesor, Edmund Brzeziński z ziemi łukowskiej asesor, Antoni Rola z ziemi łukowskiej asesor, Józef Wybranowski stolnikiewicz

¹⁷² *Vol. Leg., t. VIII, s. 107.*

lubelski, z powiatu urzędowskiego asesor, Józef Polika Polikowski wicesgerent grodzki lubelski.

^{a-a} W rkp. 2 dopisane na dole strony pod tekstem, inną ręką.

LXXVI. Sejmik deputacki w Lublinie, 15 lipca 1788 r.

1. *Laudum sejmiku deputackiego w Lublinie 15 lipca 1788 r.*

Rkp. 1. APL, CLRMO 496, k. 85–85v – indukta; **Rkp. 2.** APL, CLRMO 500, s. 1985–1987 – oblatata; w grodzie lubelskim oblatował magnificiis Wincenty Dłuski 17 VII 1788 r. [feria quinta post festum Sanctae Margarethae Virginis et Martyris proxima idest die decima septima mensis julij a.d. 1788]; **Rkp. 3.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 457–458 – kopia

[k. 85] My dygnitarze i urzędnicy oraz szlachta obywatele województwa lubelskiego, zjechawszy się do miasta naszego stołecznego Lublina w roku terażniejszym 1788 na dzień 15 lipca prawem obieraniu deputatów wyznaczony, w kościele w[ielebnych] ojców dominikanów, na miejscu obradom naszym zwyczajnym, pod prezydencyją i zagajeniem j.w. j.m. pana Tomasza z Długiego Dłuskiego podkomorzego generalnego ziem województwa naszego, Orderu Świętego Stanisława kawalera, uprosiliśmy do laski marszałkowskiej j.w. jaśnie pana Stanisława Potockiego eks-podstolego koronnego, orderów polskich kawalera, przydawszy mu assesorów z ziemi lubelskiej w[ielmożnych] Stanisława Trzecińskiego łowczego ziemi i podstarostę grodu lubel[skiego] i Kazimierza Jastrzębskiego wojskiego lubel[skiego], a zaś z ziemi łukowskiej w[ielmożnych] Feliksa Rościszewskiego podsędka ziemi łukowskiej i Urbana Mysłowskiego podwojewódzgo łukowskiego oraz z powiatu urzędowskiego w[ielmożnego] Ignacego Wronowskiego wojskiego większego urzędowskiego i urodzonego Wincentego Dłuskiego regenta grodu łukowskiego.

Który to j.w. jaśnie pan marszałek wraz z pomienionemi asesorami na wierne notowanie wotów braterskich przysięgę wykonawszy, gdy między trzema kandydatami do funkcji deputackiej w[ielmożny] jaśnie pan Jakub Klembowski cześnik ziemi łukowskiej i urodzony Ignacy ^aTrzeciński^a podczaszyc urzędowski, zagrzani braterską miłością favore urodzonego jaśnie pana Antoniego Jastrzębskiego komornika ziemskiego łukowskiego od pretensyi deputackiej funkcji odstąpili, tegoż urodzonego jaśnie pana [Antoniego] Jastrzębskiego już bez potrzeby wotowania za niewątpliwego deputata województwa naszego uznaliśmy i przysięgi, za dyktowaniem rothy przez j.w. podkomorzego naszego, natychmiast w kościele wysłuchaliśmy. A to elekcyi naszej uroczyste przez laudum zaświadczenie, aby żadnej nie podpadało wątpliwości, o podpis tej elekcyi naszej j.w. jaśnie pana marszałka oraz i w[ielmożnych] assesorów upraszamy.

[k. 85v] Za podjęte zaś fatygi i okazany szacunek równości w przyjęciu łaski j.w. j.m. panu marszałkowi przy podziękowaniu pamiętną wdzięczność w sercach naszych zapisujemy. Niemniej urodzonemu jaśnie panu Ignacemu Trzecińskiemu za krok pełen ludzkości, w odstąpieniu od pretendowanej funkcji deputackiej okazany, na przyszłych sejmikach poselskich pamięć w sercach naszych zachowujemy. Działo się w Lublinie na miejscu obradom naszym zwyczajnym dnia 15 lipca roku 1788.

Stanisław Kostka Potocki kawaler Orderu Orła Białego, marszałek koła rycerskiego, Stanisław Dierżek Trzeciński łowczy i wicestarosta lubelski, K[azimierz] Jastrzębski wojski mniejszy województwa lubel[skiego], asesor z województwa tegoż, Feliks Junosza Rościszewski podsędek ziemski łukowski m.p., Urban Mysłowski podwojewodzy łukowski, asesor m.p., Wincenty Kozanek z Długiego Dłuski regent grodzki łukowski, asesor m.p., Ignacy Wronowski wojski większy powiatu urzędowskiego, regent ziemski lubelski, asesor m.p.

^{a-a} W rkp. 2 brakuje nazwiska.

LXXVII. Sejmik przedsejmowy w Lublinie, 18–19 sierpnia 1788 r.

1. *Uniwersał króla Stanisława Augusta zwołujący sejmiki poselskie z 22 maja 1788 r.*

Druk. 1. *APL, CLRMO 495, k. 3; Rkp. 1.* *APL, CLRMO 500, s. 1709–1714 – oblata; w grodzie lubelskim oblatował generosus Ignacy Jelita Makowski 16 VI 1788 r. [festi Sancto[rum] Viti et Modesti Martyris proxima idest die 16 mensis juni a.d. 1788]; Rkp. 2. *B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 455–456 – kopia.**

[k. 3] Stanisław August z bożej łaski król polski, wielki książę litewski, ruski, pruski, mazowiecki, żmudzki, kijowski, wołyński, podolski, podlaski, inflancki, smoleński, siewierski i czernihowski.

Wszem, wobec i każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy, mianowicie ^awielmożnym^a senatorom, urodzonym dygnitarzom, urzędnikom ziemskim, grodzkim i całemu rycerstwu ^bwojewództwa lubelskiego^b. Uprzejmie i wiernie nam miłym przy ofiarowaniu łaski naszej królewskiej do wiadomości podajemy.

^cWielmożni i^c urodzeni, uprzejmie i wiernie nam mili. Od 24 lat zacząwszy panować nad tym wolnym narodem, zawsze czułą troskliwością naszą było i odtąd być nie przestaje, żeby dobro jego, nawet w najcięższych na kraj razach podług wszelkiego przemożenia ocalać i pomnażać nie oszczędzaliśmy zdrowia, prac i trudów naszych na poprzedzających już sejmach starając się ażeby toż Królestwo coraz do doskonalszego urzędzenia doprowadzić. Nie ustaje w nas też sama chęć do czynienia dobrze i owszem coraz bardziej pomnaża się.

Na ten właśnie koniec sejm ordynaryjny podług prawa w pierwszy poniedziałek po świętym Michale, to jest dnia 6 miesiąca października tu w Warszawie w tym roku składamy. Sejmikom zaś po województwach, ziemiach i powiatach na miejscach zwyczajnych dzień 15 miesiąca sierpnia, to jest w pierwszy poniedziałek po święcie Wniebowzięcia Najświętszej Panny naznaczamy i determinujemy.

Jako zaś potrzebom Rzeczypospolitej nigdy pomyślnie dogodzone być nie może bez zjednoczenia umysłów obywatelskich, więc z ojcowskiej troskliwości naszej najszczególniej zalecamy naszym województwom, ziemiom i powiatom, aby na przyszły sejm spośród siebie obrali posłów ojczyznę dobro jej szczerze kochających, potrzeb krajowych dobrze wiadomych, w czynnościach świątłych, cnotliwych, wiernych i doświadczonych, a do prywaty i parcjalności nie przywiązanych i żeby tymże wybranym od siebie posłom tę pryncypalną polecili instrukcję, ażeby nade wszystko bez straty czasu i unikając wszelkich istotnego dobra dla ojczyzny przynieść nie mogących kwestyi, do tego dążyli gorliwie i jednomyślnie z nami, co według możności i okoliczności najużyteczniejszym dla dobra powszechnego być może.

Czego jak najusilniej żadamy, tak uprzejmościom i wiernościom waszym na tym obywatelskim każdego województwa, ziemi i powiatu sejmikowym zjeździe, Ducha Świętego przytomności oraz zdrowia dobrego i wszelkiego powodzenia życzymy. Który to uniwersał, aby do wiadomości wszystkich mógł przyjść po grodach, parafiach i miejscach zwyczajnych publikować zlecamy. Dan w Warszawie dnia 22 miesiąca maja roku pańskiego 1788, panowania naszego 24 roku.

Stanisław August król.

Ignacy Janiszewski J.K.M. pieczęci wielkiej koronnej sekretarz.

^{a-a} Wpisane odręcznie.

^{b-b} Wpisane odręcznie.

^{c-c} Wpisane odręcznie.

2. *Laudum sejmiku przedsejmowego w Lublinie 18–19 sierpnia 1788 r.*

Rkp. 1. APL, CLRMO 496, k. 571–572 – *indukta*; **Rkp. 2.** APL, CLRMO 499, s. 1519–1522 – *oblata*, w *grodzie lubelskim oblatował generosus Józef Miciński 20 VIII 1788 r.* [feria quarta post festum Assumptionis in Caelum G[lorisissimae] V[irginis] M[ariae] proxima idest die 20 mensis augusti a.d. 1788]; **Rkp. 3.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 459–460v – *kopia*.

[k. 571] My rada, dygnitarze, urzędnicy i obywatele prześwietnego województwa lubelskiego, ziemi łukowskiej i powiatu urzędowskiego, zjechawszy się na miejsce obradom publicznym naznaczone, to jest do miasta

J.K.M. Lublina i kościoła wielebnych ojców dominikanów pod tytułem Ś[więtego] Stanisława, za uniwersałem najjaśniejszego Stanisława Augusta króla polskiego p.n.m., którego ojcowska do dobro kraju troskliwość obywatelów wszystkich tegoż Królestwa do miłości ojczyzny i cnót patriotycznych czule zachęca, w Warszawie dnia 22 maja r[oku] p[ańskiego] 1788 datowanym i do akt grodu tutejszego dnia 16 czerwca r[oku] tegoż przez oblatę podanym, na sejmiki elekcyjne posłów na sejm ordynaryjny w roku terażniejszym przypaść mający, pod powagą i zagajeniem j.w. Tomasza Dłuskiego podkomorzego lubel[skiego], Orderu Ś[więtego] Stanisława kawalera, zwykle obrady nasze, bez oszczędności zdrowia i majątku, pracą i staraniem obchodzącego.

Któremu oświadczywszy prawdziwą wdzięczność i uszanowanie, obraliśmy za marszałka koła rycerskiego wiel[możnego] Jana Nieprzeckiego podczaszego urzędowskiego, któremu dodaliśmy za asesorów z województwa lubelskiego, ziemi łukowskiej, powiatu urzędowskiego w[ielmożnych] Michała Suchodolskiego łowczego urzędowskiego, Ignacego Wronowskiego wojskiego powiatu tegoż i regenta ziemskiego lubelskiego, Józefa Micińskiego, Karola Łaskiego chorążycy łukowskiego, Wincentego Dłuskiego regenta grodzkiego łukowskiego, Ignacego Głuskiego chorążego wojsk koronnych. A tak po podniesieniu laski marszałkowskiej, którzy j.w. marszałek i asesorowie przed j.w. zagajającym wykonali podług prawa na rzetelne konnotowanie i odbieranie wotów przysięgę.

Po której wykonanej przystąpiliśmy podług prawa do wybrania posłów sześciu na sejm następny, spomiędzy których mężów zacnością imienia, charakterem równie znanych ojczyźnie obraliśmy posłami [k. 571v] j.o. księcia Adama [Kazimierza] Czartoryskiego generała ziem podolskich, orderów wielu kawalera, j.w. Stanisława Potockiego eks-podstolego koronnego, Orderu Orła Białego kawalera, Sebastiana Dłuskiego starostę łukowskiego, Feliksa Rościszewskiego podsędka ziemi łukowskiej, czterech którzy j.w. posłowie unonimie, zaś j.o. książę Eustachy Sanguszko wojewódzic wołyński i j.w. Ignacy Wybranowski stolnik lubelski pluralitate votorum przez odbierane zwykłym prawa przepisem kreski obrani posłami.

^aSolwowaliśmy sesyję na dzień jutrzejszy, a w zareasumowaniu tejeż na dniu 19ª namienionym j.w. posłom naszym instrukcyje, czyli żądania województwa naszego przyłączając o popieranie onych gorliwe na sejm następny, miłością dobra ojczyzny, wolności i swobód kraju, przy ocaleniu religii świętej rzymskiej katolickiej obowiązaliśmy.

Dalej dopełniając prawa przepisy konstytucyją 1768 roku objęte i powinność narodu ku majestatowi najlaskawszego króla, tudzież należyte prymarzialnemu dostojeństwu uszanowanie, obraliśmy posłów do

najjaśniejszego monarchy p.n.m. j.w. pana Rajmunda Wybranowskiego skarbnika lubel[skiego], Andrzeja Głuskiego miecznikowicza lubelskiego. Do j.o. księcia j.m. prymasa w[ielmożnych] Kajetana Przyłuskiego generała adiutanta buławy polnej koronnej i Stanisława Chodkowskiego komornika stężyckiego. [k. 572] Tymże posłom zgodnie obranym osobne instrukcje przyłączyliśmy.

A tak po zakończonych obradach naszych elekcyjnych terazniejszą uchwałę rękami marszałka i asesorów podpisaną do akt grodzkich lubel[skich] podajemy. Działo się w Lublinie w kościele w[ielebnych] o[łjców] dominikanów dnia 18 sierpnia 1788 roku.

Jan Kanty Nieprzecki podczaszy powiatu urzędowskiego, koła rycerskiego marszałek, Michał Suchodolski łowczy powiatu urzędowskiego, koła rycerskiego asesor, Ignacy Wronowski wojski powiatu urzędowskiego, regent ziemski lubelski, koła rycerskiego asesor m.M., Ignacy z Drzewiec Głuski koła rycerskiego asesor, Wincenty Kozanek Dłuski regent grodzki łukowski, koła rycerskiego asesor m.p., Józef Miciński koła rycerskiego asesor, Karol Łaski koła rycerskiego asesor.

^{a-a} *Dopisane na lewym marginesie karty.*

3. Instrukcja dana posłom na sejm z sejmiku w Lublinie 18–19 sierpnia 1788 r.

Rkp. 1. APL, CLRMO 499, s. 1522–1533 – *oblata*¹⁷³, w grodzie lubelskim oblatował generosus Józef Miciński 20 VIII 1788 r. [feria quarta post festum Assumptionis in Caelum G[lorisissimae] V[irginis] M[ariae] proxima idest die 20 mensis augusti a.d. 1788]; **Rkp. 2.** APL, CLRMO 496, k. 577–580v¹⁷⁴ – *indukta*; **Rkp. 3.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 461–467v – *kopia*.

[k. 580] Instrukcja j.w. j.o. posłom województwa lubelskiego na sejm walny warszawski obranym dnia 18 miesiąca sierpnia 1788 roku, którzy j.o. j.w. posłowie, to jest j.o. książę j.m. Adam [Kazimierz] Czartoryski generał ziem podolskich, orderów wielu kawaler, j.w. Stanisław [Kostka] Potocki eks-podstoli koronny, Orderu Orła Białego kawaler, Sebastian Dłuski starosta łukowski, ^aj.w. Ignacy Wybranowski stolnik województwa lubelskiego^a, Feliks Rościszewski podsędek ziemi łukowskiej, j.w. książę Eustachy Sanguszko wojewodzie wołyński obrani, odebrawszy serc obywatelskich

¹⁷³ Oblatę przyjęłem za podstawę edycji ze względu na nieprawidłową kolejność punktów instrukcji w indukcie. Oznaczanie wszystkich różnic w numeracji zaburzyłoby natomiast czytelność tekstu. Prawdopodobnie numeracja punktów została sporządzona już po spisaniu dokumentu na sejmiku. Przy wpisywaniu tekstu instrukcji do księgi pisarz grodzki uwzględnił już nadaną na indukcie numerację. W edycji przy pomocy przypisów redaktorskich oznaczam inne różnice występujące w tekście. Kolejność punktów w indukcie jest następująca: 21, 1, 30, 2–7, 14–18, 22, 10, 20, 8–9, 11, 19, 12, 28–29, 13, 24, 30, 31–32, 25, 33–34, 37, 35–36, 26, 23, 27.

¹⁷⁴ Zaburzona paginacja w obrębie dokumentu, po karcie 580 następują karty 577, 578 oraz 579.

przez wybór życzenia, biorąc razem i następujące wyrazy w pewnej ufności dokładnego starunku, że skutkiem wyręczą się w żądaniach.

1. Gdy okolicznie z Królestwem Polskim graniczące monarchie ogniem wojennym zapalone, tę ziemię w środku innych mocarstw położoną bądź rozmyślnym, bądź też przypadkowym przerazić mogą pożarem, a granice nasze otwarte jak dom bezokienny i opustoszały, każdemu z obywatelów nieszczęściem grożą, przeto województwo nasze obowiązuje j.w. posłów i na charakter duszy ostateczną tę ojczyzny potrzebę wkłada, aby na sejmie następującym żadnych prywatnych szczególnych osób tyczących się nie biorąc materyi, które prywatą swoją jedność umysłów rozrywać i czas drogi zabierać zwykły, zachowując z państwa sąsiedzkimi [s. 1524] wszelką przyjaźń i harmonię, dla ubezpieczenia własnego kraju najpierwszą przedsięwzięli o ustanowieniu wojska do 40 tys. gemejnów pod tych samych, jak są officierów najjaśniejszy król i pan miłościwy, jako pierwszy stan Rzeczypospolitej, iż da pilne baczenie na czas ten jedyny, który z niebezpieczeństw naród od Boga jemu powierzony wyrwać potrafi, w niepłonnej bądźmy nadziei.

2. Okazywanie po województwach, aby były w egzekucyi i prócz tego formowane milicje z jazdy i piechoty, podług przepomożenia każdej ziemi. Te w czasie pokoju, aby były na usłudze swojej ziemi pod komendą podkomorzego, urzędników ziemskich i starostw grodowych equalitatem votorum mających, bez władzy sądu na śmierć, ale w sprawach żołnierskich kryminalnych, aby wyznaczenie krychzrehtu dependowało od generalnej wojsk komendy. A zaś podczas wojny, aby wojewódzkie milicje szły pod generalną komendą wojska.

3. Aukcja generalnego wojska, aby była w Koronie i Litwie przynajmniej, jak wyżej rzeczono, do 40 tys. przez kompletowanie gemejnów i pocztowych pod chorągwiami bez przyczynienia generałów i oficerów.

4. Uformowanie komisji wojskowej, któraby w pokoju pod prezydentją choć jednego z hetmanów w środku kraju miała swoją konsystencyję, a podczas wojny za wojskiem się posuwała.

5. [s. 1525] Tych komisarzów dość by było sześciu w Koronie i tyleż w Litwie, którychby województwa przez ułożoną alternatę z ludzi znających tryb wojskowych obierali. Na aukcyję wojska najprzyzwoitszy procent z ochronienia krajowej ekspensy, bez której obejść się można w tych sposobach.

6. Radę Nieustającą, której przez tyle wieków nie potrzebowała Rzeczpospolita, przestając na senatorach do boku królewskiego od sejmu do sejmu wyznaczonych uchylić. O uchylenie tej Rady prosi sam honor narodu, bezpieczeństwo nas wszystkich i spokojność sejmowania. Honor narodu, bo przy tłumaczeniu praw przez Radę wydaje się jakoby naród nie

rozumiał co stanowi, aż Rada wytłumaczy. Prosi bezpieczeństwo każdego z nas, bo w stanie republikańskim obywatelom nic bezpieczeństwa nie daje, jak tylko prawo. To prawo, jak może dać bezpieczeństwo komu, gdy go samo nie ma, bo podpada arbitralnemu tłumaczeniu. Prosi na koniec spokojność sejmowania, bo w elekcji konsyliarzów różne intrygi zatrudniają senatorską izbę, a poselską największe spory o utrzymaniu sancitów Rady. A za tym w obydwóch izbach zabronić potrzebnego czasu.

7. Zmniejszyć liczbę komisarzów skarbowych do sześciu osób przy podskarbach.

8. Że zaś wiele zależy honor narodu na reprezentacji osób poselskich za granice [s. 1526] wysyłanych, przeto do pryncypalnych sąsiedzkich dworów, aby posłowie od J.K.M. i Rzeczypospolitej z dawnych szlacheckich familiyi, dobrze osiadli, w stroju nawet krajowym prawdziwie polskim i którychby dla krewnych i majątku kraj interesował wysłani byli.

9. Klasztorom i miasteczkom w Koronie i Litwie przez wynalezione sposoby poodbierane dobra, gdyby się od prywatnych osób na Rzeczpospolitą bliższe prawo do nich mającą wróciły, przybyłoby i z nich intraty na wojsko.

10. Starostwa, których szafunki J.K.M. na pomnożenie skarbów obojga narodów ustąpił, będą zapewne wielką tymże skarbowi intratą byle starostw nie przedawali starzy młodym. Przeto obligować trzeba ichm. panów pieczętarzów obojga narodów, aby ich kancelaryje konsensów nie wydawali.

11. Sukna, aby tylko z samych fabryk krajowych były brane i na mundury dla wojska, a nie insze używane.

12. Oszczędzając czasu sześciogodzinnego prawem sejmowania wyznaczonego, iżby bezskutecznie nie upływał, aby prawem ustanowione zostały dwie sesje codzienne, to jest ranna od 8 do 1 po południu, a druga od 4 do 9 godziny.

13. Co jest funduszem na kawalerów maltańskich, a to z ordynacyi ostrojskiej i co sami tylko komanderowie i przeorowie na swój awantaż biorą, aby to było na fundusz aukcyi wojska.

14. [s. 1527] Sumę odkładaną na nieprzewidziane przypadki obrócić na wojsko, bo nie może być cięższy przypadek, jak nieprzyjacieli na bezbronnych.

15. Podobnie obrócić sumę, która idzie na szkołę orientalnych języków, bo ci co się od lat 20 uczą za granicą, już by tu w kraju profesorami być powinni.

16. Do tak wielkich dóbr pojezuickich w Koronie i Litwie dla weryfikacyi prowentów, gdyby wyznaczona była komisya znalazłaby wielką aukcyję intrat.

17. Do mniejszych trzech klas każdy zakon dałby chętnie profesora za złotych 400, to z każdego miejsca, gdzie są szkoły ochroniłyby się ekspensy 2400 złp.

18. Gdyby prowenta z dóbr pojezuickich wybierali już płatni od Rzeczypospolitej officialistowie skarbowi, ochroniłyby się te pensyje, które Komisya Edukacyjna swoim officialistom opłacać musi.

19. Całe publicum żąda, aby wszyscy w Koronie obywatele nie inszego stroju zażywali, tylko krajowego, to jest nosząc się po polsku i goląc głowy, wyłączając tych, którzy są w aktualnej służbie wojskowej i egzekucyję mającej, a to sub nullitate votorum et capacitate dandorum na każdych obradach.

20. Sejm, aby do dwóch lat nie był limitowany, ale tylko ad tempus bene visum [s. 1528] zostawiona w ręku J.K.M. w każdym czasie potrzeby reasumpcyja dopóki wojna trwać będzie między sąsiadami.

21. Duchowieństwo, którego wiele osób posiadają beneficia w krajach odpadłych od Rzeczypospolitej, aby przyciśnieni byli ustawą prawa odstępować tych beneficjów, bo nasi księża w tamtych krajach nie mogą trzymać onych, a zaś przeciwnie księża mieszkający w tamtych krajach zabranych, zabierają dochody z tutejszego kraju, skąd wypływa wywożenie pieniędzy z kraju bez żadnego stamtąd onychże powrotu.

22. Stan duchowny nie tykając tych plebanów, którzy nie mają intraty na 2 tys. złotych, gdyby postąpił bez ekscypcyi choć 6% od swoich intrat, wyniosłoby znaczną sumę, gdy subsidium charitativum, które najwięcej ubożsi składają osiemkroć 100 tys. wynosi.

23. Nie dozwolą j.w. posłowie, aby in distributiva duchownych dostojństw łączyć się mogły w jednej osobie takowe, któreby jednoczyły, albo dwa znaczne dochody, albo dwa krzesła w senacie, wyjąwszy kanclerzów duchownych.

24. Zacność urodzenia księcia Ludwika Wirtemberskiego, jego spowinowacenie czyniąc go nam szanownym, a osobiste jego przymioty obiecując przydatne dla Rzeczypospolitej usługi, stają nam się sprawiedliwym względem i powodem, abyśmy go na następującym sejmie przez otrzymanie indygenatu zaszczylili.

25. [s. 1529] Gdy registr directi mandati szczególnie dla spraw gwałcących bezpieczeństwo osób sędziowskich et eorum familiae intra maenia civitatis bądź to w Trybunale będących bądź na Trybunał przyjeżdżających, albo z Trybunału powracających jest konstytucyją roku 1768¹⁷⁵ oznaczony, a trybunały pod ten registr inne gatunki spraw z uciemżeniem i obelżeniem honoru obywatelów wielokrotnie podciągają, a ciż obywatele dobrej

¹⁷⁵ Vol. Leg., t. VII, s. 320.

sławy mężowie do nieodstępnej odpowiedzi są przez wyrok Trybunału przymuszeni. Przeto zapobiegając takowym nieprzyzwoitościom powinno nastąpić prawo zsyłające do konstytucyi, że gdy Trybunał, czyli to dekretem, czyli procesem obywatela z tego rejestru nieprzyzwoicie i nieprawnie nad brzmienie słów w konstytucyi 1768 roku wytchniętych obciąży, takowy dekret żadnej egzekucyi mieć nie powinien, lecz pro nullo et irrito ma być deklarowany, a proces nim będzie skasowany w żadnej jurysdykcyi szkodzić nie powinien. Strona zaś zyskująca in favorem sui dekret lub proces ma podpadać karze siedzenia w więzy i zapłacenia grzywien.

26. W porządku przywrócenia ducha równości w Rzeczypospolitej, w której ta równość największym stanu rycerskiego jest zaszczytem dopraszać się będą j.w. posłowie, aby orderowe znaki przestały być cechą próżnie różniącą [s. 1530] jednych od drugich obywatelów, co równie do cudzoziemskich orderów, których przyjmowania zakaz sama przyzwoitość zdaje się wymagać rozciągać się ma.

27. Zechcą się dopomnieć j.w. posłowie, aby naznaczona nadgroda tym, co przy obronie najjaśniejszego pana stanęli wyjaśnioną była, a to dla ochrony skarbu publicznego przez dalsze wstrzymanie przywilejów i konsensów na starostwa, które pod tym pozorem nad zamiar prawa wychodzą.

28. Ponieważ prawo 1780 roku¹⁷⁶ szlachcie zabroniło dawać i opisywać się weksłami, a przeto Komisya Skarbowa nie ma mieć mocy zsyłania dekretów potioritatis, czyli wydawania na dobra ziemskie.

29. Objaśnienie prawa wekslowego, czyli warowanie, iż kupcy dający weksle i opisujący się w tych słowach „dobry na mnie samego”, nie mają kontentować wierzycieli swoich towarami, ale w przypadku nie uiszczenia się, iżby na osobach ścigani byli, aż do zupełnego zaspokojenia.

30. Naprawa dróg tak publicznych jako i partykularnych, jako jest szczególniejszą ozdobą i zaszczytem kraju, niemniej ubezpieczeniem zdrowia przejeżdżających jest tedy uchwaloną potrzebą, aby obywatele wszyscy drogi do posesyi swojej, czyli to dziedzicznej, czyli zastawnej, czy arendownej należące naprawiali i dobrym ubezpieczali porządkiem.

31. [s. 1531] Ponieważ ostateczne prawo 1784 a definitiva sententia apelacyjnej dopuszczać nakazało, co jest słusznością, że jednak w adjudykacjach, to jest dwojga, czworga lub sześciorga czternastu grzywien za sam ten przysąd apelacyjnej dopuszczane bywają, więc żeby ustanowić prawo, iżby w adjudykacjach mocje dopuszczone nie były.

¹⁷⁶ *Vol. Leg., t. VIII, s. 589.*

32. Fundusz dawny niegdyś przez [Jana Franciszka] Nowosielskiego podkomorzego lubelskiego zrobiony dla księży dominikanów zofiborskich, jako dawny, aby aprobowanym został.

33. Honor i sława wiel[możnego] Kaniewskiego przypadkiem nieszczęścia wydarzonym na osobie jego uszczerbiona, aby do swojej powagi i szacunku przywrócona i ocalona została, w czym zażalenie tegoż w grodzie łukowskim pod dniem 13 miesiąca sierpnia szerzej opiewa, jako w roku dzisiejszym 1788 uczynione.

34. Urodzony Szymon z Gołąbków Jezierski sumę 7114 złp w roku 1765 z mocy chwały publicznej województwa lubelskiego na sejmiku boni ordinis przed delegowanymi urzędnikami, dnia 10 miesiąca września w kościele w[ielebnych] o[jców] dominikanów lubelskich, przy kalkulacji ekspediowanej, zaprzysiężonej w aktach grodzkich lubelskich dnia 13 miesiąca i roku tegoż oblatowanej [s. 1532], a teraz z prowizyją wynoszącej dekretem trybunalskim koronnym lubelskim dnia 9 miesiąca lipca 1782 roku zapadłym przyznanej, ponieważ ze skarbu koronnego okazał i dwiostą rezolucyją Rady Nieustającej 1785 roku dnia 10 marca na sejm przeszły ordynaryjny warszawski odesłany i do łaski sejmowej podany, izbie poselskiej czytany, a do izby senatorskiej odesłany bez rezolucji dotąd zostaje, przeto aby Komisya Skarbu Koronnego sumę kapitalną wyżej wyrażoną wraz z prowizyją również wynoszącą z sumy na ekstraordynaryjne ekspensa wyznaczonej, temuż urodzonemu [Szymonowi] Jezierskiemu w czasie najpierwszej raty zapłaciła.

35. Urodzony Antoni Kłopotcki osądzony dekretem grodzkim łukowskim do festunku na lat 15, gdy zdrowie jego temuż rygorowi wystarczyć na dopełnienie nie jest zdadne, aby ulżenie mógł pozyskać.

36. Przełożą j.w. posłowie wielką dla stanu rycerskiego winę w niedokonanej woli prawa względem ministrów polskich u dworów cudzoziemskich, których aby łaskawy najjaśniejszego pana wybór ścierał się ad mentem legum dopomną się oraz oświadczą z jak wielką było krzywdą imienia polskiego, gdyby ci którzy teraz tak nieprawnie te urzędy posiadają, odwołanymi z nich podług życzenia województwa nie byli.

37. [s. 1533] Dobru publicznemu w pomocy i potrzebie są wszystkie te adjuncta, które równie acz niby w partykularności, wszelako dogadzając zdrowiu i utrzymując ludzi swoją nauką ciągną konsekwencyję nadal. Dał doświadczenie j.m. pan [Karol Ernest] Szmit z aktualności obowiązującej wielu, co znaczy z skutku pociągnięciem do powszechności, więc ten j.m. pan [Karol Ernest] Szmit, aby w mieście tutejszym Lublinie województwa naszego był doktorem i inspektorem, to jest iżby różni przychodniowie pod tytułem doktorów dotąd, dokądby się z wiadomości lekarskiej sztuki

nie usprawiedliwili przed nim i bez niego leków nie zaczynali, aby przeto takowym patentem z łaski najjaśniejszego p.n.m. mógł być zaszczyconym.

38. Dawne prawa wywożenia skór za granice zakazują, a te Żydzi od dawnego czasu wykupują za granicę wywożąc i drożyznę sprawują. W tym puncie zakaz i konfiskatę wskrzeszą.

Jan Kanty Nieprzecki podczaszy powiatu urzędowskiego, koła rycerskiego marszałek, Michał Suchodolski łowczy powiatu urzędowskiego, koła rycerskiego asesor, Ignacy Wronowski wojski powiatu urzędowskiego, regent ziemski lubelski, koła rycerskiego asesor m.M., Wincenty Kozanek Dłuski regent grodzki łukowski, koła rycerskiego asesor m.p., Ignacy z Drzewiec Głuski koła rycerskiego asesor, Józef Miciński koła rycerskiego asesor, Karol Pogoda Łaski koła rycerskiego asesor.

^{a-a} W rkp. 2 fragment ten dopiero po „Eustachy Sanguszko wojewodzie wołyński”, następnie oznaczony „E” ze wskazaniem na miejsce, w którym powinien się znaleźć.

4. Instrukcja dana posłom do prymasa z sejmiku w Lublinie 18–19 sierpnia 1788 r.

Rkp. 1. APL, CLRMO 496, k. 575 – indukta; **Rkp. 2.** APL, CLRMO 499, s. 1534–1535 – oblata, w grodzie lubelskim oblatował generosus Józef Miciński 20 VIII 1788 r. [feria quarta post festum Assumptionis in Caelum G[lorisissimae] V[irginis] M[ariae] proxima idest die 20 mensis augusti a.d. 1788]; **Rkp. 3.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 469–469v – kopia.

[k. 575] Instrukcja dla j.w. posłów Kajetana Przyłuskiego g[enerała] a[diutanta] b[uławy] p[olnej] k[oronnej], Stanisława Chodkowskiego komornika ziemi stężyckiej do j.o. księcia prymasa na sejmikach przedsejmowych województwa lubelskiego dnia 18 augusta roku 1788 jednomyślnością, zgodnie od obywatelów uchwalona i podana.

Gdy najwyższe zrządzenie niebios ku wspaniałości tronu polskiego i zasilenia zbawiennymi radami naszej ojczyzny j.o. księcia j.m. na prymarcjalnym krew panującego najjaśniejszego Stanisława Augusta króla polskiego umieściła dostojeństwie, a tę godność z powodu prawa najwyższej krwi i najzacniejszych przymiotów terazniejszego j.o. księcia j.m. prymasa szczególnie szanować należy. Przeto j.w. jaśnie panowie posłowie oświadczą od województwa lubelskiego wyznanie prawdziwej chęci, jaka pierwszemu książęciu i najdzielniejszym jego cnotom od tej cześci narodu polskiego w chęciach prawdziwych znajduje się i w skutkach samych jest niewątpliwą i do jakiej województwo lubelskie nasze trwale i nieskończenie znać się będzie.

Jan Kanty Nieprzecki podczaszy powiatu urzędowskiego, koła rycerskiego marszałek, Michał Suchodolski łowczy powiatu urzędowskiego, koła rycerskiego asesor, Ignacy Wronowski wojski powiatu urzędowskiego, regent ziemski lubelski, koła rycerskiego asesor m.M., Ignacy z Drzewiec Głuski koła rycerskiego asesor, Józef Miciński koła rycerskiego asesor, Karol Łaski koła rycerskiego asesor.

LXXVIII. Sejmik deputacki i relacyjny w Lublinie, 15 lipca 1789 r.

1. *Laudum sejmiku deputackiego w Lublinie 15 lipca 1789 r.*

Rkp. 1. APL, CLRMO 503, k. 131–131v – *indukta*; **Rkp. 2.** APL, CLRMO 507, s. 241–244 – *oblata*; w grodzie lubelskim oblatował magnificius Amand Kloda Badowski 17 VII 1789 r. [feria sexta post festum Sanctae Margarethae Virginis et Martyris proxima idest die 17 mensis julij a.d. 1789]; **Rkp. 3.** AGAD, APP 316, t. 1, s. 836–839 – *ekstrakt*; **Rkp. 4.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 471–472 – *kopia*.

[k. 131] My rada, dygnitarze, urzędnicy, rycerstwo województwa naszego lubelskiego, zjechawszy się na dzień dzisiejszy do obierania deputata prawem wyznaczony, pod zagajeniem j.w. j.m. pana Kajetana Hryniewieckiego wojewody naszego, najprzód obraliśmy marszałka i asesorów^a niżej podpisanych^a.

Po których wykonanej przysiędze obraliśmy jednostajnym głosem spomiędzy siebie deputatem na Trybunał Koronny piotrkowski j.w. j.m. pana Ignacego Karskiego cześnika ziemi łukowskiej, męża wiadomością praw i sprawiedliwością zaszczyconego, który przed nami rotą w prawie dla deputatów przepisaną przysięgę wykonał. A na pisarza na registr województwa naszego lubel[skiego] obraliśmy j.m. pana Jerzego Gałęzowskiego komornika ziemskiego lubel[skiego].

Że zaś na tym sejmiku znajdujący się j.w. j.m. pan Stanisław [Kostka] Potocki bywszy podstoli kor[onny], poseł województwa naszego na sejm walny warszawski, po uczynionej relacji o czynach sejmowych wdzięcznością od całego narodu i wiekopomnej pamięci godnych, oświadczył nam, abyśmy jeżeli mamy jakie żądania nasze do sejmujących stanów jemu podali. Przeto przez tego ze wszech miar od nas szacowanego i respektowanego posła do sejmujących stanów prośby nasze w trzech punktach zanosimy.

Najprzód, gdy w ustanowionej opłacie dziesiątego grosza, z dóbr naszych żadne przypadki prawem nie są ostrzeżone, upraszaliśmy aby co do powszechności inkursyje wojsk zagranicznych i powietrze na ludzi, a zaś co do szczególności każdego obywatela ogień piorunowy lub przypadkowy, albo wylew wód w dobrach nad wielkimi rzekami będących całoroczną krescencyję niszczące, a skarbowi Obojga Narodów dowodnie okazane, za słuszną niemożność wypłacenia uznawane były.

Po wtóre kontrakty trzejkrólewieckie, aby dla wygody i bezpieczeństwa zjeżdżających się obywatelów do miasta Lublina, [k. 131v] jako murami ubezpieczonego, przeniesione były.

Po trzecie, na koniec, gdy oljcowie] trynitarze tutejsi przez podany nam memoriał oświadczają za bardzo małą nadgodę podług przepisów

Komisji Edukacyjnej uczyć młodzież województwa naszego i tak szkoły, jako i stancje dla profesorów znacznym kosztem swoim wymurowali, przeto w ufności, iż nie tylko w naukach, ale co jest największym szczęścia Rzeczypospolitej gruntem w religii i bojaźni boskiej też młodzież pilnie edukować będą. Aby się ich żądaniu zadosyć stać mogło, promocyją tego na sejmie j.w. posłowi naszemu zaleciliśmy.

J.m. pana Jana Ryszkowskiego wicesgerenta grodzkiego lubel[skiego] na terazniejszym sejmiku o pióro trybunalskie województwa naszego konkurującego w pamięciach naszych do dalszych obrad zachowujemy.

Działo się w Lublinie, dnia 15 miesiąca lipca roku pańskiego 1789.

Amand Kłoda Badowski komornik graniczny województwa lubel[skiego], koła rycerskiego marszałek m.M., Józef Trzeciński p[odczaszc] z[iemi] łukowskiej, z województwa lubel[skiego] asesor, Jan Raczyński starościc koziański[?], z województwa lubel[skiego] asesor m.p., Antoni Rola z ziemi łukowskiej obrany asesor m.p., M. Józef Rozwadowski wicesgerent grodzki łukowski, z ziemi łukowskiej asesor m.p., Kanuty Lechnicki asesor z powiatu urzędowskiego, Gaspar Antoni Gruszecki komornik gran[iczny] lubel[ski], z powiatu urzędowskiego asesor.

^{a-a} *Dopisane nad wersem tekstu.*

LXXIX. Zjazd szlachty województwa lubelskiego w Lublinie, 29 sierpnia 1789 r.

1. *Uchwała zjazdu szlachty województwa lubelskiego w Lublinie 29 sierpnia 1789 r.*

Rkp. 1. APL, CLRMO 504, k. 550–551 – *oryginał*; **Rkp. 2.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 473–474v – *kopia*.

[k. 550] My senatorowie, urzędnicy i obywatele województwa lubelskiego na okazanie naszych intrat i z nich chętniej dla ojczyzny ofiary do stołecznego miasta Lublina zgromadzeni, niżej na podpisach wyrażeni.

Powziąwszy wiadomość od j.w. j.m. pana Ignacego Wybranowskiego stolnika i pośła województwa naszego o projekcie podziału diecezji krakowskiej i przyłączenia województwa naszego do diecezji chełmskiej, najprzód w sercach naszych zapisujemy niewygasłą wdzięczność temuż j.w. posłowi naszemu za tak czułe i pilne około dobra województwa naszego staranie, że odwołując się do naszego żądania wstrzymał decyzję tego podziału.

I zaraz wyznajemy, że względnie do najwyższego pasterza pod namiestnikami jego chlubny jest dla nas obowiązek i imię być i zwać się owocami, przecież do rodzaju tej trzody należeć nie możemy, którą bez

dołożenia się jej woli z jednej owczarni, czyli przegrody do drugiej przeganąć można.

Dotąd w jednym sufraganie nie utyskiwali biskupi krakowscy na zbyt dużą obszerność diecezji. Teraz każde z trzech województw naszego generała ma swojego sufragana, którzy niedostatek czasu biskupowi zastępować będą, byleby fundusze sufraganii sandomierskiej i lubelskiej ubezpieczono. Suma 30 tys. na fundusz sufraganii lubelskiej przez dzisiejszego jej posesora destynowana, aby na pewną lokację oddana, a archidiaconia lubelska, gdy zawakuje, podług dyspozycji Rzymu do tejże sufraganii przyłączoną była.

Przykładna gorliwość i pracowitość tak względem aternorum jako temporalium, które się ściągają do powszechnego dobra j.w. j.m. księdza biskupa łuckiego terazniejszego nominata na biskupstwo krakowskie¹⁷⁷, nie każe nam supponować, aby przez tę dysmembrację diecezji, [k. 550v] ten godny ze wszechmiar pastrzecz szukał ulgi pracom i w tej o chęciach jego do prac perswazyi obligujemy j.w. posłów województwa naszego, aby wzywając poważnej pomocy jego starali się fundusz sufraganii zabezpieczyć, a całość rozległości diecezji krakowskiej nienaruszoną zachować.

Dat[um] w Lublinie dnia 29 sierpnia 1789 roku.

Kajetan Hryniewiecki wojewoda lubelski, Onufry Kicki k[oniuszy] w[ielki] k[oronny] m.M., Tomasz Dłuski p[odkomorzy] g[eneralny] w[ojewództwa] lubelskiego, Stanisław Trzciniński venator et wicesgerent lubelski, Kajetan Leszczycki Skarszewski podst[oli] urząd[owski] i pisarz g[rodzki] lubelski, Jakub Janiszowski pisarz ziemski lubelski, Józef Jezierski wojski lubelski m.p., K[azimierz] Jastrzębski wojski mniejszy lubel[ski], Ignacy Gruszecki komornik graniczny lubelski, Joachim Moszyński kaszt[elan] lubelski, Sylwester Stoiński chorąży lwowski, obywatel województwa lubelskiego m.p., Franciszek Grabowski miecznik przasnyski m.p., Jędrzej Siekierzyński m.p., Andrzej Głuski m.p., Antoni Marchocki m.p., Jan Janiszowski w[icesgerent] g[rodzki] l[ubelski] m.p., Jerzy Gałęzowski komornik ziemski lubelski m.p., Józef Kazimierz Piotrowski skarbnik wołyński, Franciszek Grajewski p[odstolic] s[moleński], Filip Jakub Obiński m.p., Bartłomiej Ignac Zaniewski wicesgerent lubelski m.p., Jakub Bończa Chrościechowski wicesgerent grodzki lubelski m.p., Jan Giewałtowski wiceregent ziemski lubelski m.p., Amand Badowski komornik graniczny lubelski, [k. 551] Jacek na Wierzbicy Wierzbicki cześnik urząd[owski], Michał Suchodolski łowczy powiatu urząd[owskiego] m.p., [--], Kajetan Witkowski skarbnik urząd[owski], Józef Chojnacki podczaszy włodzimierski m.p., Wojciech Wierciński wojski

¹⁷⁷ *Feliks Turcki.*

starszy ziemski i wicesgerent grodzki drohicki m.p., Józef Janiszowski cześnik ciechanowski, Waław Węgliński obywatel w[ojewódtwa] lubelskiego, Maciej Rzeczycki kom[ornik] ziem[ski] lub[elski], Stanisław Kostka Moszyński wices[gerent] grodzki lubelski m.p., Józef Moszyński kasztelan lubelski m.p., Jan Ryszkowski w[icesgerent] g[rodzki] lubelski m.p., Wincenty Słotwiński w[icesgerent] g[rodzki] lubelski m.p., Kajetan z Wronowa Wronowski szambelan J.K.M. m.p., Feliks Janiszowski wiceregent grodzki lubelski m.p.

LXXX. Sejmik elekcyjny i relacyjny w Lublinie, 8 lutego 1790 r.

1. Uniwersał króla Stanisława Augusta zwołujący sejmiki elekcyjne z 27 grudnia 1789 r.

Druk 1. *APL, CLRMO 510, k. 51 – druk; Rkp. 1.* *APL, CLRMO 508, s. 89–91 – oblata; w grodzie lubelskim oblatował magnificius Józef Łukaszkiwicz 8 I 1790 r. [feria sexta post festum Sancta Trium Regum idest die 8va mensis januarij a.d. 1790].*

[k. 51] Stanisław August z bożej łaski król polski, wielki ksiązę litewski, ruski, pruski, mazowiecki, żmudzki, kijowski, wołyński, podolski, podlaski, inflancki, smoleński, siewierski i czernihowski.

Wszem, wobec i każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy, mianowicie ^awielmożnym^a senatorom, urodzonym dygnitarzom, urzędnikom ziemskim, grodzkim i całemu rycerstwu ^bwojewództwa lubelskiego^b uprzejmie i wiernie nam miłym przy ofiarowaniu łaski naszej królewskiej do wiadomości podajemy.

^cWielmożni^c i urodzeni, uprzejmie i wiernie nam mili. Były dowodem nieustannej naszej o dobro kraju rządów naszym od wszechmocności powierzonego staranności, ciągiem lat dwudziestu kilku w czasach nawet najprzykrzejszych łożone prace i trudy. Będą zaświadczać nieprzerwaną naszą w tej mierze chęć pędzoną przez czas piętnastomiesięczny ciągło sejmowania, nie oszczędzając własnego zdrowia dnie i nocy. Staraliśmy się, aby dozwolone od opatrności ku podźwignieniu wspólnej ojczyzny naszej momenta, temu tylko były poświęcone celowi. Dokładaliśmy wszelkich ojcowskich usilności naszych, aby zdarzające się w wolnym narodzie opinii różności w szczególnym uszczęśliwienia ogólnego jednoczyć widoku.

Niesiemy dzięki Bogu zastępów za udzielanie błogosławieństw swoich, wedle których przychodzi nam widzieć już niektóre skutki tych prac naszych. Pomnożona istotnie siła krajowych potęga u obcych nawet konsyderacją państwu naszemu zapewnia. To aby ciągle utrzymywanym być mogło są wynalezione środki. Było wraz przezornością i starannością naszą, iżby ochoczo składający ofiarę obywatel nie był ciśniony od tego, na którego żołąd majątki swe wywnętrza. W tym to najszczególniej

widoku utworzone są po województwach, ziemiach i powiatach komisje cywilno-wojskowe. Do odbywania tych funkcji, do pierwszych zagrun-towania pożądaných korzyści fundamentów, zechcą wybierać przezacne województwa, ziemie i powiaty mężów, nie tylko doświadczoną pracą znakomitych, ale i miłością ojczyzny do tychże wysług pobudzonych. Aby wybranie to za wolą prawo obierania mających i w postaci urzędowej następowało, aby ogółność osób do obrad sejmikowych należących uwiadomioną prawnie była, sejmikom w miejscach do obierania posłów prawami opisanych dzień pierwszy poniedziałku po święcie Najświętszej Panny Gromnicznej, czyli 8 miesiąca lutego w roku blisko następującym 1790 naznaczamy i w tej mierze do zgromadzenia się obywatelskiego w sposobie jak najpewniejszym i przy wzywaniu ducha jedności, ducha wspólnej dla dobra ojczyzny chęci zachęcamy.

Czego jak najusilniej żądając, uprzejmościom i wiernościom waszym na tym obywatelskim każdego województwa, ziemi i powiatu sejmikowym zjeździe, Ducha Świętego przytomności oraz zdrowia dobrego i wszelkiego powodzenia życzymy. I ten uniwersał, aby do wszystkich wiadomości przyjść mógł po grodach, parafiach i miejscach zwyczajnych publikować zlecamy. Dan w Warszawie dnia 27 miesiąca grudnia roku pańskiego 1789, panowania naszego 26 roku.

Stanisław August król.

^{a-a} *Wpisane odręcznie.*

^{b-b} *Wpisane odręcznie.*

^{c-c} *Wpisane odręcznie.*

2. *Laudum sejmiku elekcyjnego i relacyjnego w Lublinie 8 lutego 1790 r.*

Rkp. 1. APL, CLRMO 510, k. 248–250v – indukta; **Rkp. 2.** APL, CLRMO 508, s. 327–332 – oblata; w grodzie lubelskim oblatował magnificius Jan Giewaltowski 13 II 1790 r. [sabbatho pridie festi Sancti Valentini Martyris idest die decima tertia mensis februarij a.d. 1790]; **Rkp. 3.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 475–478 – kopia.

[k. 248] My dygnitarze, urzędnicy i całe rycerstwo województwa lubelskiego, ziemi łukowskiej i powiatu urzędowskiego, za uniwersałem najjaśniejszego K.J.M. Stanisława Augusta szczęśliwie nam panującego, pod dniem 17 [sic!] miesiąca grudnia roku pańskiego 1789 w Warszawie wydany, do akt grodzkich lubelskich dnia 8 stycznia roku niniejszego w sposób oblaty podany, na sejmiki obrania komisarzy do komisji cywilno-wojskowej sejmem dotąd ciągnącym się nowo ustanowionej, do miasta tutejszego J.K.M. i Rzeczypospolitej Lublina zjehawszy się i do kościoła w[ielebnych] o[łjców] dominikanów, miejsca obradom zwyczajnym dnia 8 miesiąca lutego, wspomnionym uniwersałem wyznaczonego zgromadziwszy się, pod

zagajeniem j.w. Tomasza Dłuskiego podkomorzego generalnego województwa naszego, obraliśmy marszałka w[ielmożnego] j.m. p[ana] Jakuba Janiszowskiego pisarza ziemskiego lubelskiego i asesorów, to jest z ziemi lubelskiej w[ielmożnych] Ignacego Gruszeckiego i Amanda Badowskiego komorników granicznych lubelskich, z ziemi łukowskiej Kalasantego Szaniawskiego, Tomasza Grochowskiego, z powiatu urzędowskiego Jana Giewałtowskiego wiceregenta trybunalskiego lubelskiego, Alojzego Brodowskiego wiceregenta grodzkiego chełmskiego.

Pod którego marszałka sterem, jednym miłości dobra publicznego tchnąc duchem, zgodnie i jednomyślnie ^akomisarzów^a dla ziemi lubelskiej i powiatu urzędowskiego z stanu duchownego j.w. księdza Jana Kantego Lenczowskiego biskupa abdereytańskiego, sufragana, [k. 248v] oficjała i dziekana lubelskiego, w[ielebnych] ichm. księży Krzysztofa Bogorię Skotnickiego opata pokrzywnickiego, Wincentego Jezierskiego scholastyka kamienieckiego, surogata i proboszcza lubelskiego, z stanu świeckiego j.w. i urodzonych Kajetana Hryniewieckiego wojewodę i Tomasza Dłuskiego podkomorzego, Andrzeja Koźmiana sędziego, Andrzeja Mikołaja Trzczińskiego podsędka, Józefa Raszowskiego podstolego, Stanisława Trzczińskiego łowczego i podstarostę, Jakuba Janiszowskiego pisarza ziemskiego, Józef Jezierskiego wojskiego starszego lubelskich, Jana Kantego Nieprzeckiego podczaszego, Kajetana Leszczyca Skarszewskiego pisarza grodzkiego lubelskiego i podstolego, Jacka Wierzbickiego cześnika, Karola Lipskiego miecznika urzędowskich, Józefa Suffczyńskiego starostę dypułyckiego, Edmunda Wybranowskiego podwojewódzkiego urzędowskiego, Franciszka Grabowskiego miecznika przasnyskiego, Antoniego Radziwińskiego podczaszyca lubelskiego.

A dla ziemi łukowskiej z stanu duchownego w[ielebnych] ichm. księży Franciszka Karwickiego scholastyka chełmskiego i oficjała łukowskiego, Maksymiliana Szaniawskiego proboszcza trzebiszewskiego, [Jakuba] Świeszewskiego proboszcza zbuczynskiego, z stanu świeckiego w[ielmożnych] Antoniego Łaskiego chorążego, Józefa Jastrzębskiego sędziego ziemskiego, Ksawerego Jasińskiego miecznika, Cypriana Radzikowskiego wojskiego, Kazimierza Zalewskiego, Antoniego Radomyskiego, tegoż imienia Brzozowskiego wicesgerentów grodzkich łukowskich, Józefa Garwolińskiego, [Michała Wyssogotę] Zakrzewskiego [k. 249] starostę trzebiszewskiego, Łukasza Krasuskiego regenta ziemskiego łukowskiego, Grzegorza Ośmiałowskiego starostę ulan[owskiego], [Wojciecha] Domańskiego, Wojciecha [Saryusza] Witkowskiego [burgrabiego łączyckiego] obraliśmy.

Którzy to obrani od nas komisarze cywilno-wojskowi oprócz nieprzytomnych duchownych wszystkich i z świeckich czterech jako to j.w.

Kajetana Hryniewieckiego wojewody lubelskiego, Łukasza Krasuskiego regenta ziemskiego łukowskiego, Grzegorza Ośmiałowskiego starosty ulan[owskiego] i Wojciecha Witkowskiego przysięgę na urzędowanie swoje prawem roku przeszłego 1789 nastąpionym przepisaną¹⁷⁸, w obecności wszystkich zgromadzonych obywateli publicznie i uroczyście wykonali.

A że z narodem całym czuje województwo nasze przemianę na nieszczęśliwych ojczyzny losów i uznaje, że przez zniszczenie Rady Nieustającej zabezpieczona wolność narodowa, że przywrócenie samowładności Rzeczypospolitej, wzmocnienie sił krajowych, powiększenie dochodów skarbowych, wybór posłów do postronnych godność narodową okazujących, staranie o najużyteczniejsze z potencyjami traktaty i o ustawę najlepszego rządu, jako o duszę do ożywienia cywilnego ciała istotnie potrzebną, a słowem mówiąc wszystkie dążące do uszczęśliwienia Rzeczypospolitej kroki po Bogu winniśmy i terazniejszego sejmowi, którego uwielbienie i sławę najpoźniejsza potomność z uczuciem wdzięczności powtarzać będzie.

Gdy nam o tym wszystkim j.w. i j.o. marszałkowie sejmowi przez uniwersał swój raczyli donieść, przeto obligujemy [k. 249v] j[aśnie] p[ana] marszałka koła naszego, aby im imieniem województwa godne tak wielkich mężów wyraził podziękowanie, a zabezpieczając dokończenie rozpoczętych dzieł dla szczęścia i całości narodu pożądanym do instrukcyi j.o. i j.w. posłom naszym ten nowy punkt przydajemy, jak następuje, że upadek wolnego narodu od złych prawodawców zależy nauczycielem nas długie, a smutne doświadczenie dawniejszych sejmów. Że do powstania naszego, choć wiele od okoliczności, zawsze jednak od cnoty dzisiejszych posłów zawisło, sejm terazniejszy dowodem.

Gdy więc opatrność najwyższego wszechmocnym a niewidomym palcem do ratunku naszego te a nie inne osoby wskazała na terazniejszych posłów, poprawiać ten przedwiecznej mądrości wybór i przed zupełnym tego ratunku dokończeniem innych obierać byłoby wielką omyłką. Przeto tym nowym do instrukcyi przydatkiem obowiązujemy j.o. i j.w. posłów naszych i na miłość dobra publicznego zaklinamy, aby największej wagi rozpoczętych materyi przed czasem wyjścia uniwersałom na sejmiki poseselskie dokończyć starali się.

To jest, gdy trzy kardynalne, nierozdzielne z sobą ogniwa: rząd, straż rządu tego i bezpieczeństwo obojga składa się łańcuch ciągu szczęścia publicznego, tak aby te trzy ogniwa zupełnie dorobione były. Rząd, którego powszechna cywilność składa się nie tylko z szczególnych magistratur krajowych, ale i z dopełnienia powinności każdego obywatela. Straż rządu,

¹⁷⁸ *Vol. Leg., t. IX, s. 147.*

to jest sprawiedliwość, która ze każdej większej i mniejszej części rząd składającej, a razem temuż rządowi podległej [k. 250] pilnować winna, aby po wszystkich bez wyłączenia subselliach zapewniona była. Bezpieczeństwo rządu i sprawiedliwości, to jest wojsko tak wewnątrz w activie potestati, jak zewnątrz od sąsiedzkich potencji istotnie potrzebne, aby co do liczby i regularnej płacy ze wszystkim urządzone było i komenda jego nie tylko teoretycznie lecz i praktycznie ją znającemu oddana.

Jeżeli zaś przed czasem wyjścia uniwersałów przedsejmowych, jakim przypadkiem nie mogłoby być to dokończonym, aby nie azardując własnej ojczyzny na nieprzewidziane trefunki, ciż posłowie nasi o prolongację terażniejszego sejmu aż do ferjalnego zakończenia tych najważniejszych materyi starali się.

Ponieważ zaś wszyscy czujemy być obowiązkiem każdego obywatela przykładać się do pomyślności ojczyzny, a tę powinność obrani przez nas posłowie zdrowiem i fortuną za nas zastępują, między którymi j.w. pan Ignacy Wybranowski stolnik lubelski gorliwością najmajątniejszym równy, na sześć niedziel obrany, nierównie majątki swoje przy nieodstępnej każdej sesyi pilności przez półtoraroczny sejm terażniejszego przeciąg azarduje, za tym tak godnemu obywatelowi i posłowi wzorem innych województw oświadczając wdzięczność i braterską przyjaźń, na ulgę nieuchronnych wydatków przy jednorocznej kominowego i dziesiątego grosza z ziemi i powiatu urzędowskiego do skarbu importancyi, do każdego złotego grosz jeden wszyscy przydać obowiązujemy się. [k. 250v] Żeby zaś ta braterska ofiara niezawodną była, obligujemy j.w. j[asnie] p[ana] podkomorzego lubelskiego jako zagajającego, aby u prześwietnej Komisji Skarbowej wyrobił zlecenie j[asnie] p[anu] pisarzowi komory Lublin, aby to groszowe przy importancyi przerwanych w tym roku przypadających podatków przy każdej racie odbierał i temuż j.w. j[asnie] panu [Ignacemu] Wybranowskiemu posłowi naszemu wypłacał.

Działo się w Lublinie dnia 8 miesiąca lutego roku pańskiego 1790.

Jakub Janiszowski pisarz ziemski lubelski m.p., Ignacy z Wielkiej Gruszki Gruszecki komornik graniczny województwa lubelskiego, z ziemi lubelskiej asesor m.M., Amand Badowski komornik graniczny województwa lubelskiego, z ziemi lubelskiej asesor m.p., Jan Giewałtowski wiceregent ziemski lubelski, z powiatu urzędowskiego asesor m.p., Alojzy Brodowski wiceserent grodzki chełmski, z powiatu urzędowskiego asesor m.p., Kalasanty Szaniawski z ziemi łukowskiej asesor, Tomasz Grochowski z tejeż ziemi asesor m.M.

^{a-a} *Dopisane na dole karty.*

LXXXI. Sejmik deputacki i relacyjny w Lublinie, 15–16 lipca 1790 r.

1. *Laudum tego sejmiku nie odnaleziono.*

Deputatem z województwa lubelskiego został Franciszek Grabowski miecznik przasnyski, podstarości krasnostawski, zob. *Deputaci Trybunału Koronnego*, cz. V, s. 296.

2. *Instrukcja dla posłów województwa lubelskiego na zapytania posła Ignacego Wybranowskiego z sejmiku w Lublinie 15–16 lipca 1790 r.*

Rkp. 1. AGAD, APP 316, t. 1, s. 796–798 – ekstrakt z akt Trybunału Koronnego; **Rkp. 2.** AGAD, APP 316, t. 1, s. 799–801 – ekstrakt z akt Trybunału Koronnego.

[s. 796] Instrukcja dla j.w. posłów województwa lubelskiego na zapytania j.w. [Ignacego] Wybranowskiego posła województwa lubelskiego, przesłane do obywatelów zgromadzonych na sejmik deputacki, jako też i inne od obywatelów województwa podane.

Na punkt 1. Wojskowo służący szlachta, rodowici posesionaci mogą być przypuszczeni do urzędów i funkcji cywilnych po jednym z każdego województwa pod warunkiem w formie rządu opisać się mającemu.

Na punkt 2. Zdaje się być obywatelom wolna elekcja królów.

Na punkt 3. Nie pozwalają obywatele na porównanie prerogatyw stanu miejskiego z stanem szlacheckim, lecz żądają przyśpieszenia im sprawiedliwości w przywróceniu awulsów, tudzież zabronienia przez prawo fabrykantom cudzoziemcom osiadania wolnego po miastach królewskich z uwolnieniem od opłaty podatków na lat 8.

Na punkt 4. Całość i przywileje stanu szlacheckiego w używaniu dóbr i rządzeniu onymi podług praw i statutów dawnych, aby była ocalona.

Na punkt 5. Zaszła zgoda obywatelów na umieszczenie w krześle senatorskim metropolity ruskiego pod warunkiem, aby był szlachcic polski i religii unickiej oraz zalecając posłom przeniesienie katedry chełmskiej do miasta Lublina i obierania deputata z kapituły lubelskiej.

Na punkt 6. Nie tylko nie pozwalają obywatele na odstąpienie Gdańska i Torunia, ale na żadne awulsa od kraju polskiego nie zgadzają się, ratyfikacji żadnej nie dopuszczając.

Desideria obywatelów województwa lubelskiego. Zaleca się j.w. posłom ustanowienie milicyi wojewódzkiej, tudzież odnowienie popisów, aby dwa razy na rok odprawowały się.

Odmiana komisarzów skarbowych [s. 797] i urządzenie skarbów obojga narodów.

Zaleca się j.w. posłom, aby klasyfikacja kominów wiejskich proporcjonalna do wielości gruntów w opłacie umiarkowaną była.

Miasta i dobra ziemskie wszelkie z synagogami i rabinami swymi, jako władzy i jurysdykcji dziedziców i właścicieli zawsze podległe pod tąż mocą i jurysdykcją na zawsze zostawać mają.

Aby synagoga miast królewskich rabinów mające pod dawną władzą i dekretami asesorskimi opisaną utrzymywane były.

Aby Żydzi od trzymania arend i szynków po wsiach i miastach nie byli oddaleni, zostawując każdemu właścicielowi miejsca wszelką w tym wolność do zamierzonego czasu, pokąd rząd krajowy sposobu obejścia się bez tychże Żydów nie obmyśli.

Pamiętni wiekopomnej sławy pasterza naszego księcia [Kajetana] Sołtyka biskupa krakowskiego pragniemy, aby posłowie nasi w każdej zdarzonej okoliczności okazali w stanach sejmujących, iż w sercach i pamięci naszej żyje ten wielki biskup senator, a gdy się już w pośród nas nie znajduje ten mamy sposób okazania mu naszego szacunku, gdy żądamy, aby posłowie nasi krew jego pozostałą w osobie j.m. księdza [Michała] Sołtyka referendarza koronnego jako obywatela naszego województwa z siebie i przodków swoich funkcje publiczne przykładowo sprawującego, szczególnym względem najjaśniejszego pana i stanów sejmujących zalecili. Mamy jeszcze do tego i ten niemały powód, iż z imienia Sołtyków w województwie naszym od czasów zadawnionych urzędy i funkcje publiczne chwalebnie sprawowali, jako to w późniejszych czasach Józef Sołtyk kasztelan lubelski i Tomasz Sołtyk podkomorzy lubelski.

Zalecamy j.w. posłom, aby się jak najmocniej starali o podobne obieranie na sejmikach wojewodów, kasztelanów, jako urzędników ziemskich i powiatowych z obowiązkiem czynienia relacji razem z posłami z czynności swoich sejmowych na każdym sejmiku relacyjnym a to pod utratą ich urzędów. Tudzież, aby wszyscy urzędnicy byli w obowiązku znajdowania się na wszelkich obradach publicznych województwa.

Mają j.w. posłowie dopraszać się o pisarza i regenta podkomorzego naszego lubelskiego, a to do utrzymywania w porządku aktów granicznych, tudzież, aby ciż urzędnicy przez obywateli na sejmikach obierani byli.

Działo się w Lublinie dnia 16 miesiąca lipca roku [s. 798] pańskiego 1790.

Adam Radziwiński wybrany za marszałka koła rycerskiego m.p., Jan Janiszowski asesor, Kajetan Koźmian asesor, Wojciech Stanisław Gano asesor, Kasper Gruszecki asesor, Kajetan Synforian, Jan Moryson chor[ąży] trembowelski asesor, Jan Giewałtowski wiceregent ziemski lubelski asesor.

LXXXII. Sejmik przedsejmowy w Lublinie, 16–19 listopada 1790 r.

1. *Uniwersał Stanisława Małachowskiego i Kazimierza Nestora Sapiehy marszałków konfederacji koronnej i litewskiej na sejmiki poselskie z 24 września 1790 r.*

Druk. 1. APL, CLRMO 512, k. 131 – druk; **Rkp. 1.** APL, CLRMO 509, s. 1120–1121 – *oblata*; w *grodzie lubelskim oblatował generosus Kajetan Jezierski 13 X 1790 r.* [feria quarta ante festum Sancta Hedvigis Electae proxima idest die 13ma mensis octobris a.d. 1790].

[k. 131] Stanisław Nałęcz z Małachowic Małachowski referendarz wielki koronny, sejmowy i konfederacyi koronnej

Nestor Kazimierz książę Sapieha generał artyleryi i konfederacyi
W. Ks. Litewskiego
Marszałkowie.

Wszem, wobec i każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy, a mianowicie wszystkim obywatelom województw, ziem i powiatów na sejmiki ekstraordynaryjne za uniwersałem J.K.M. zgromadzić się mającym, z woli skonfederowanych stanów wiadomo czynimy.

Odebraliśmy nakaz skonfederowanych Rzeczypospolitej stanów wyraźnym do nas zaleceniem, za jednomyślną sejmu zgodą danym, w niżej opisanych wyrazach: „Gdy stany skonfederowane Rzeczypospolitej w troskliwości, aby ojczyznę w szczęśliwej spokojności zachować i rozdwojenia narodu po najdłuższym najjaśniejszego Stanisława Augusta łaskawie nam dziś panującego życiu uniknąć, przedsięwzięły wybadać wolę narodu, tym końcem zlecają urodzonym marszałkom sejmowemu i konfederacyi obojga narodów wydanie uniwersału do województw, ziem i powiatów, w którym oznajmią narodowi, iż najjaśniejszy pan w chęci uszczęśliwienia ojczyzny, z której łona na tron wyniesiony został, zezwala na zapytanie narodu (który miał i ma wolne obieranie królów, a którego my naruszać tym zapytaniem nie myślimy) czy jest wola jego, aby za życia najjaśniejszego pana niebezpieczeństwo bezkrólewia zastąpione było wyborem wolnym następcy na tron”.

Posłuszni zaleceniu skonfederowanych stanów, znamy za jak najściślej-szy obowiązek uwiadomić o zaszczytnej w tej mierze woli sejmu, aby wszystkie województwa, ziemie i powiaty odpowiedź swoją jak najrychlej na tak ważne zapytanie przesłać mogły. Dłaczego najjaśniejszy pan wedle prawa sobie służącego, uniwersałem na ten koniec wydanym sejmiki zwołuje i czas zwołania onych na dzień 16 miesiąca listopada roku bieżącego 1790 naznacza. Na których to sejmikach zapytanie niniejsze z jednomyślnego sejmu woli nam do przesłania nakazane, załatwione być ma.

Przezacni obywatele województw, ziem i powiatów! Idzie w tej mierze o wspólną narodu całość, spokojność i szczęśliwość, idzie o trwałość rządu

wolnego i żadnej obcej mocy niepodległego, idzie o swobody obywatelskie, a przeto idzie o wasz własny interes, który z woli skonfederowanych Rzeczypospolitej stanów pod wasz oddajemy wyrok. Niedość albowiem, iż za pomocą litującego się nad nami nieba naród oswobodzonym został z wszelkiej podległości mocy obcej, należało do cnotliwej o dobro ojczyzny troskliwości tak nadal ubezpieczyć interesa powszechnie, aby szkodliwa zagraniczna influencja miała zawsze odjętą sposobność rozdławiania umysłów obywatelskich przez mieszanie się do rządu polskiego i narzucanie królów wolnemu narodowi. Winniśmy w tym miejscu oświadczyć całej narodowej powszechności tę radość stanów sejmujących, która poprzedziła wydanie uniwersału niniejszego, kiedy najjaśniejszy pan przychylając się do woli sejmujących stanów, uchyliwszy na bok wszystkie osobiste względy, dobro tylko powszechnie mając na oku, a szczęśliwość narodu, szczęśliwością własną mieniając, chciał być w ten czas jeszcze dobroczynnym ojczyzny ojcem, gdy powszechnym natury prawem z liczby żyjących wyjęty, zasmuciwszy następne pokolenia nasze, śmiercią daj Boże najpóźniejszą przestanie królować temu narodowi, któremu dziś całą dopomaga usilnością, aby się od zguby ratował, aby nieszczęściu przyszłemu zapobiegał, aby korzystał z czasu, który prawdziwie czasem narodu nazywać możemy.

Radość z wdzięcznością złączona, wdzięczność słodkimi nawzajem zaświadczona łzami, król wyciągający ręce do narodu, sejmujące stany garnące się do ucałowania ręki dobrego króla, podyktowały nam to do całego narodu zalecenie, które najodleglejszym po nas pokoleniom będzie oczywistym dowodem i przykładem jedności króla z narodem i troskliwości jego o dobro ojczyzny. Jest przeto najświętszym obowiązkiem naszym zachęcać przezacnych obywatelów, aby sejmowi dzisiejszemu wszystkie województwa, ziemie i powiaty w najszczerzej otwartości, w chęci dobra powszechnego, przez wzgląd na całość ojczyzny i swobody następnych po nas pokoleń, jasną, dokładną, bezstronną ojczyzny, nie cudzym interesom dogadzającą dać chciały odpowiedź.

Uniwersał ten z woli prawa podpisujemy. Dan w Warszawie dnia 24 miesiąca września roku pańskiego 1790.

Stanisław Nałęcz Małachowski referendarz koronny, sejmowej i konfederacyi prowincyi koronnych marszałek

Kazimierz książę Sapieha generał artylleryi lit[ewskiej], marszałek konfederacyi W. Ks. Litewskiego.

2. *Uniwersał króla Stanisława Augusta z 29 września 1790 r. zwołujący sejmiki poselskie*

Druk. 1. APL, CLRMO 512, k. 132 – druk; **Rkp. 1.** APL, CLRMO 509, s. 1121–1123 – oblatą; w grodzie lubelskim oblatował generosus Antoni Malinowski 13 X 1790 r. [feria quarta ante festum Sancta Hedvigis Electae proxima idest die 13ma mensis octobris a.d. 1790].

[k. 132] Stanisław August z bożej łaski król polski, wielki książę litewski, ruski, pruski, mazowiecki, żmudzki, kijowski, wołyński, podolski, podlaski, inflancki, smoleński, siewierski i czernihowski.

Wszem, wobec i każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy, mianowicie: ^awielmożnym^a senatorom, urodzonym dygnitarzom, urzędnikom ziemskim, grodzkim i całemu rycerstwu ^bwojewództwa lubelskiego^b uprzejmie i wiernie nam miłym. Przy ofiarowaniu łaski naszej królewskiej do wiadomości podajemy. ^cWielmożni^c, urodzeni, uprzejmie i wiernie nam mili!

Jako znamy zawsze słodką ojcowskiej naszej staranności powinnością widzieć skuteczenie myśli ustaw krajowych, tak przychylając się do prośby od stanów zgromadzonych nam zanesionej i ustawy prawa pod tytułem *Czas sejmików*¹⁷⁹, uprzejmości i wierności wasze na dzień 16 miesiąca następującego listopada, w roku bieżącym, uniwersałem tym naszym do odprawienia sejmiku prawnego, stosownie do zapadłego prawa i uniwersałów przez urodzonych marszałków konfederacji obojga narodów wydanych wzywamy, przy zachowaniu wzajemnego braterskiego się znoszenia, a wedle ojcowskiego naszego życzenia. Uprzejmościom i wiernościom waszym na tym obywatelskim, każdego województwa, ziemi, czyli powiatu sejmikowym zjeździe, Ducha Świętego przytomności oraz zdrowia i wszelkiego dobrego powodzenia życzymy.

A uniwersał ten, aby do wszystkich wiadomości przyszedł po grodach, parafiach i miejscach zwyczajnych publikować zlecamy. Dan w Warszawie dnia 28 miesiąca września roku pańskiego 1790, panowania naszego 27 roku.

Stanisław August król.

^{a-a} Wpisane odręcznie.

^{b-b} Wpisane odręcznie.

^{c-c} Wpisane odręcznie.

3. *List Stanisława Małachowskiego i Kazimierza Nestora Sapielhy z 9 października 1790 r. marszałków konfederacji koronnej i litewskiej na sejmiki poselskie*

Rkp. 1. APL, CLRMO 512, k. 758–758v – indukta; **Rkp. 2.** APL, CLRMO 509, s. 1270–1275 – oblatą; w grodzie lubelskim oblatował magnificius Kajetan Moryson 20 XI 1790 r. [sabbatho pridie festi Praesentationis Gloriosissimae Virginis Mariae idest die vigesima mensis novembris a.d. 1790].

¹⁷⁹ Vol. Leg., t. IX, s. 184.

[k. 758] J.o., j.w., wielmożni nasi wielce mości panowie i bracia.

Po wysłanych uniwersałach pod dniem 24 miesiąca września nakazanych z woli sejmujących stanów, w których uczyniliśmy zapytanie do narodu, czyli niebezpieczeństwu interregnów zaradzić zechce wyborem następcy na tron za życia najjaśniejszego pana, odebraliśmy powtórny rozkaz z jednomyślnej woli skonfederowanych Rzeczypospolitej stanów, abyśmy na sejmiki dnia 16 listopada roku niniejszego przypadać mające wszystkim województwom, ziemiom i powiatom wystawili najjaśniejszego elektora saskiego¹⁸⁰ za kandydata do przyszłego nastąpienia na tron po najdłuższym J.K.M. życiu.

Dopełniając tak ważnego rozkazu znamy za najściślejszy dla nas obowiązek być tłumaczami z jednomyślnej woli stanów i powolnej uprzejmości najlepszego z królów, ojca ojczyzny, który z wylanym dla narodu sercem nie opiera się w niczym powszechnemu sejmu życzeniu, ale owszem nie podając nam nikogo z swej strony za kandydata chętnie dozwala, aby naród czynił podług swych życzeń, aby wszystkimi siłami zapobiegał niebezpieczeństwu, którym bezkrólewia nasze groziły, a w czasie terażniejszym grozić zdają się. Z tych powodów skonfederowane Rzeczypospolitej stany chcąc, aby tak ważny interes nie miał na sobie cienia podejrzliwości, aby naród uwiadomionym został o życzeniach sejmu jednomyślnych, aby postronne zabiegi tak porządanego nie skaziły dzieła, przedsięwzięły uwiadomić wszystkie województwa, ziemie i powiaty, iż podług bliższej znajomości interesów krajowych najdogodniejszym być rozumieją za kandydata najjaśniejszego elektora saskiego, przez ten jednak środek w uprzejmej otwartości użyty, nie myślą skonfederowane Rzeczypospolitej stany ubliżać bynajmniej woli prześwietnych województw, ziem i powiatów. Owszem zaręczają iż stosownie do ich życzeń tak w zapytaniu pierwszym, jako i w uspokojeniu niniejszym postępować pragną w sposobie wystawienia rady.

Nie trzeba prześwietnym województwom, ziemiom i powiatom obszernie wystawiać przymiotów najjaśniejszego elektora saskiego. Zna cały naród, że mówiąc o nim, mówi się o prawnuku i wnuku dwóch królów naszych, mówi się o potomku krwi jagiellońskiej i dzielnego [Jana] Sobieskiego, [k. 758v] a za tym mówi się o tym, który krew, charakter i edukację polską mając, niemniej posiadając znajomość języka narodowego nosi w sercu swoim najrzetelniejsze do ojczyzny naszej przywiązanie. Spokrewniony z najpierwszymi w Europie familiami, szanowany dla związków i osobistych przymiotów będzie silną całości naszej podporą, a mając przed sobą króla obywatela, weźmie nawyk nie jak ma wolnemu

¹⁸⁰ *Fryderyk August Józef Wettyn, wnuk Augusta III.*

królować narodowi, jeżeliby zyskał przychyłność i zezwolenie prześwie-
tłych województw, ziem i powiatów.

Czyniąc zadosyć zleceniu nam danemu, sami w szczególności oświad-
czamy, iż z winnym szacunkiem i poważaniem na zawsze być pragniemy
j.o., j.w., wielmożnych naszych wielce miłościwych panów i braci najżycz-
liwsi sładzy.

Stanisław Nałęcz Małachowski ref[erendarz] w[ielki] k[orony], sejmu
i konfederacyi prowincyi koronnej marszałek, Kazimierz książę Sapieha
g[enerał] l[itewski] i marszałek konfederacyi W. Ks. Litewskiego.

W Warszawie dnia 9 miesiąca października 1790.

4. *Instrukcja króla Stanisława Augusta z 16 października 1790 r. na sejmiki poselskie*

Rkp. 1. *APL, CLRMO 512, k. 386 – indukta.*

[k. 386] Instrukcja J.K.M. p.n.m. na sejmik obrania posłów dnia 16 mie-
siąca listopada roku terażniejszego 1790, urodzonemu posłowi J.K.M. na
tenże sejmik z kancelarii wielkiej koronnej dnia 16 miesiąca października
w roku tymże dana.

Jako zawsze JM p.n.m. chce mieć za prawidło panowania swojego
temu wolnemu narodowi prawa i ustawy sejmowe, tak gdy naznaczone
są sejmiki na obranie posłów z przepisu prawa, jest stan Rzeczypospolitej
dobrze zacnym województwom, ziemiom i powiatom znajomy. Wiele jest
udziałanego a wiele jeszcze do dokończenia zostaje w różnych okoliczno-
ściach tak wewnętrznych jako i zewnętrznych, mianowicie, żeby bezpie-
czeństwo powszechne, wolność handlów i święta sprawiedliwość coraz
dokładniej i mocniej kwitnęła. Stąd jest, że J.K.M. propozycyi żadnych na
sejmiki uprzejmościom i wiernościom waszym nie podaje, lecz co gorliwy
obywatelski duch w instrukcyjach dla dobra powszechnego urodzonym
posłom zamyślim zaleci, do tego J.K.M. starania swoje stosować oświadcza.

Zgoda tylko po zacnych województwach, ziemiach i powiatach, ażeby
do funkcyi poselskich takich wybrali mężów, którzy dobrym obywatel-
stwem są znajomymi i którzy zawsze pragną ut bene sit Patriae.

Dan ut supra Hyacynt Małachowski kanclerz w[ielki] koronny na
własne J.K.M. p.n.m. rozkazanie.

5. *Powtórny uniwersał króla Stanisława Augusta
z 17 października 1790 r. na sejmiki poselskie*

Rkp. 1. *APL, CLRMO 512, k. 385-385v. – indukta.*

[k. 385] Stanisław August z bożej łaski król polski, wielki książę litewski,
ruski, pruski, mazowiecki, żmudzki, kijowski, wołyński, podolski, podla-
ski, inflancki, smoleński, siewierski i czernihowski.

Wszem, wobec i każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy, mia-
nowicie: wielmożnym senatorom, urodzonym dygnitarzom, urzędnikom

ziemskim, grodzkim i całemu rycerstwu województwa lubelskiego uprzejmie i wiernie nam miłym. Przy ofiarowaniu łaski naszej królewskiej do wiadomości podajemy. Wielmożni, urodzeni, uprzejmie i wiernie nam mili.

Z tej którą pałamy dla wspólnej ojczyzny naszej pieczołowitej gorliwości, nie ustawamy w pracach i starannościach, nie oszczędzamy wszelkich trudów, iżby powierzone rządom naszym kraje do coraz świetlejszej przychodziły pory. W miesiącu zeszłym przychylając się do prośby od stanów zgromadzonych nam zanesionej, uniwersałem naszym dnia 28 zeszłego miesiąca września wezwaliśmy uprzejmości i wierności Wasze do odprawienia sejmiku prawnego w dniu 16 miesiąca następującego listopada w celu wzmiankowanym [w] uniwersale wypisanym. W ciągu tych starań naszych tąż dobra publicznego wiedzeni pobudką, tym powtórny naszym uniwersałem przychylając się do żądania zgromadzonych stanów wybór posłów z dnia 9 lutego w roku przyszłym 1791, na który naznaczony był, przenosimy i przybliżamy teraz na dzień 16 listopada blisko następujący i was zachęcamy i wzywamy abyście uprzejmości i wierności wasze stosownie do prawa, zachowując sposób sejmików poselskich obradom przywoity, przystąpili do obrania posłów. Którzy wraz z będącymi w związku trwającego ognia, umocowani instrukcjami do kontynuowania aktualnie rozpoczętego pod styrem trwających terażniejszych obojga narodów konfederacyi i sejmu lasek cnotliwie piastowanych przybywali, akcesami łącząc się i wcielając w jedno nieprzerwanej ojczyzny usługi ogniwo. W oczekiwaniu pewnych dla dobra publicznego życzymy uprzejmościom i wiernościom waszym na ten sejmik zgromadzonym zdrowia i wszelkiego dobrego powodzenia.

Który to uniwersał, aby do wszecch wiadomości przyszedł po grodach, parafiach i [k. 385v] miejscach zwyczajnych publikować zlecamy. Dan w Warszawie dnia 17 miesiąca października roku pańskiego 1790, panowania naszego 27 roku.

Stanisław August król.

*6. Powtórny uniwersał Stanisława Małachowskiego
i Kazimierza Nestora Sapiehy marszałków konfederacji koronnej
i litewskiej z 25 października 1790 r. na sejmiki poselskie*

Druk. 1. APL, CLRMO 512, k. 697–698v – druk.

[k. 697] Stanisław Nałęcz z Małachowic Małachowski referendarz wielki koronny, sejmowy i konfederacyi koronnej.

Nestor Kazimierz książę Sapieha generał artyleryi i konfederacyi W. Ks. Litewskiego.

Marszałkowie.

Wszem, wobec i każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć będzie należało, z woli J.K.M. i prześ[wietnych] Rzeczypospolitej skonfederowanych stanów wiadomo czynimy.

Krok, który radziła roztropność, wstrzymywała bojaźń, a miłość dobra ojczyzny koniecznie sejmowi uczynić kazała, gdy już Wam jest przezacni obywatele przez uniwersały najjaśniejszego pana oznajomiony słuszna, abyśmy się z jego celu, z jego wytłumaczyli powodów, a uzbrojeni tarczą cnoty i szczerości naprzeciw pociskom podejrzania i potwarzy sprawiedliwego narodu czekali wyroku.

Zna skład sejmu, że z mocy prawa rozkazywać może, lecz znają posłowie, że służyć tych, od których są wysłani powinni. Pamiętają najszczególniej o tym, że zdawać sprawę z urzędowania swego narodowi jest dla nich najmilszą i najświętszą powinnością, a gdy przez zbieg nieprzewidzianych okoliczności sejmiki relacyjne nie pierwszym przykładem musiały być do dalszej odsunięte pory, bywało nam marszałkom poleconym donosić, Wam przezacni obywatele, o ważniejszych narodu sprawach, poleconym jest i teraz wytłumaczyć przyczyny, które związek trwającej konfederacji przeciągnąć w takim jakośmy to uczynili rozkazały sposobie.

Chcąc istotnej sprawiedliwości cechą jakie oznaczyć dzieło, nie trzeba jednej tylko onego zważać części, ale w jednym rzucie oka, w jednym obrazie wystawić początek, ciąg i kres zamierzony. Raczcie przezacni obywatele cofnąć pamięć do tych czasów, w którycheśmy wam i ojczyźnie służyć zaczęli. Pomnijcie na to czym był podówczas naród? Czym jest? A czym jeszcze być powinien?

Nieszczęściem czasów zdarzeń nieprzewidzianych zbiorem stało się, że jęczał naród obcą przyciśniony przemocą. Próżne imię wolności zdobiło istotną niewolę. Kraj był bez skarbu, bez wojska, bez mocy politycznej, a smutna przyszłość zdawała się wystawiać tylko mogiłę nadziei i imieniu Polaków, w których sławnym niegdyś narodzie wszystko już prawie było rozwolnione, wszystko ziemione, ludzie, rzeczy, przedsięwzięcia, męstwo, a nawet i cnoty.

Lecz ta opatrność, która władnie losami i która nam nader smutne długie czas wskazywała, dozwoliła nagle szczęściu jeszcze dla nas zająć, dopuściła tak cnotliwego sejmu składu w wzajemnej jednocząc związek, króla z narodem ściślejszym połączyła węzłem. Stanął związek konfederacji dzisiejszej i pęta niewoli stargane zostały.

Ale gdy mnóstwo coraz odradzające się złego nieustannie obalać potrzeba, ażeby kiedyś dojść można do kresu, na którym grunt dobrej budowy założyć się powinien, wtenczas tysiąc okoliczności tępi prędkie bieg zapału i nakazuje powolny krok doświadczenia.

Zwaliliśmy rząd dawny i obce sprężyny, obce gwałty w nim kierujące. W tym strach nas ogarnął, ażeby błędzającym pomiędzy rozwaliny i znie-nacka otoczonym gruzami nie przyszło obszernej pracy zaczynać i wśród niebezpieczeństw wewnętrznych, wśród zasadzek obcych darmo byśmy byli wydobywali kolejne ściany rząd, któreby lada wiatr obalił, lada zgoda sąsiadów zniszczyła. Najprzód za tym przyszłość zapewnić trzeba było, a po tej zapewnieniu dopiero albo nam, albo choć następcom naszym zostawić żniwo nieśmiertelnej sławy i przygotować porę myślenia bez bojaźni, czynienia bez intrygi, pracowania spokojnie.

Gdyśmy więc usłyszeli szczęk broni nieprzyjacielskiej opierającej się o granice nasze, utworzyliśmy wojsko. Na utrzymanie jego opatrzyliśmy, ile można było, skarby. Gdyśmy postrzegli, że sami sobie długiego bezpieczeństwa nie zapewnimy, zaczęliśmy związki polityczne, ale wolne, ale równe. Karaliśmy dawne przestępstwa na postrach nowych, na przykład braciom i następcom naszym. Na koniec opatrzywszy niebezpieczeństwa rzuciliśmy pierwszy rys na tej niezmiernej przestrzeni, na której następcy nasi wraz z nami stopniami mają podnosić wolną ręką budowę rządu stałego, która ma być twierdzą całości, szczęścia, sławy i spokojności Polaków, o czym wszystkim byliście przezacni obywatele uniwersałami naszymi pod dniem 31 grudnia roku 1789 obszernie uwiadomieni.

[k. 697v] Prowadziliśmy ciąg dalszy sejmowania w nienaganionym przez naród sposobie i zamiarze, atoli ledwo wyznaczeni godni mężowie do układania projektów ku tak zbawiennym zamiarom zbliżali się do końca swego pracowitego dzieła, oczy nasze raptem zwrócone na bieg naszego urzędowania, kres jego ujrzały, zatrwożyły się umysły, serca struchlały, gdy nikły nadzieje ciąg prac naszych słodzące.

Położyliśmy prawo prorogacyi naszej obok prawa dawnego, termin sejmikom poselskim wyznaczającego, chcieliśmy obydwom dogodzić.

Bojaźń zniszczenia szczęśliwych sejmu początków przez nieukończenie dzieła i wystawienie kraju na niebezpieczeństwo walczyła z bojaźnią wystawienia się na wymówki od narodu, że własną mocą, własne przeciągamy urzędowanie. Temy skołatani trwogami, chcąc wynaleźć sposób pośredniczy, odsunęliśmy w miesiącu czerwcu termin sejmików w augustie przypadających do dnia 9 lutego roku przyszłego. Mniemaliśmy podówczas, że pokój generalny państw wojujących ich stan odkryje i zamysły ograniczy a nas w spokojności zostawując od ustawicznej uwolnii ostrożności.

Lecz o jak łatwo pomylić się można, kiedy gorliwość stosowne do chęci wystawia widoki. Czuliśmy i pamiętali, iż jednomyślnie chcemy dobrze, aleśmy przepomnieli, że dążąc nawet do jednej mety, wiele i długich sporów być może o drogach dojścia do niej. W wolnej Rzeczypospolitej wolno,

ale dla tego samego powoli interesa się kończą, bo gdzie nie jedna wola, ale kilkudziesiąt lub kilkuset stanowi prawo, poddany swojemu przekonaniu staje przy nim najmocniej wtedy osobliwie, gdy mniema, że los jego ojczyzny pod jego przychodzi wyrok.

Tegośmy też i w terażniejszym doświadczyli sejmie. Zaledwo co prześ[wietna] deputacja rządowa pracowicie zebrany przyniosła *Projekt poprawy formy rządu*, zaledwośmy przystąpili do jego decyzji, na samo imię praw kardynalnych, praw świętych, praw nieporuszonych drżał każdy, za każdym co uczynił krokiem i dlatego szły rzeczy oporem. A gdy z kolei wyliczania władz narodowych o przywileju wolnego wybierania królów pamięć sposobu, jaki był dotąd używany, kazała szukać środków godzenia wolności z bezpieczeństwem i porządkiem, jakie dwa ważne do narodu poszły zapytania: już uniwersał, już listy okólne przez nas marszałków z woli stanów pisane Was o tym przezacni obywatele uwiadomiły.

Nie powtarzamy co w nich zawarte, wy wiecie najlepiej przezacni obywatele, czego wymaga dobro ojczyzny. W waszych sercach ręką wdzięczności jest pewnie wyryta dobroć króla, który z własnej miłości, miłości ojczyzny czyniąc ofiarę o sobie zapomina, żeby o kraju pamiętał. Wy za tym o jego i Waszej, bo o całego narodu najlepiej zdołacie radzić pomyślności.

My podaliśmy środki, lecz gdyśmy około przyszłego losu narodu pracowali, znowuśmy terażniejszy najokropniejszy ujrzeni, powtórny raz od nas ulatywały nadzieje, powtórny raz po dwuletniej pracy znaleźliśmy się otoczeni rozwalinami dawnego rządu, nie widząc tylko rys przyszłego, rzuciliśmy okiem i na to co nam czynić zostało i na czas, który nam do czynienia jest zostawiony. Poprawa formy rządu dopiero co zaczęta, wojsko niezupełnie ukompletowane przez brak funduszu, skarby nie obrachowane, dzieło Deputacyi Koekwacyjnej dla niezupełnego nadesłania taryf nieukończone, dzieło Deputacyi Indagacyjnej wymagające zbiegu wewnętrznych układów i zewnętrznych stosunków, a z tego powodu nie mogące być odrębnie i tymczasowo dokończone. Władza hierarchii duchowieństwa dyzuinickiego z tych powodów, w tym samym zostająca, w którym dotąd była ręką. Na koniec pokój obiecywany zmieniony od jednej ściany w silniejszy niż kiedy pożar wojny, a w innych częściach Europy tłący tylko pod przyduszającymi go do czasu okolicznościami. Widok zwiększenia liczby użytecznych nam sprzymierzeń, których zawarcie często od momentu i zaufania w trwałości i ciągu systematu politycznego zawisło.

Ten cały obraz i zbiór niezmiernych trudności, które pośpiech nasz dotąd tamowały, położone obok niespełna czteromiesięcznego do sejmowania pozostałego czasu, znowu serca nasze trwożą przerażyły. Na wspomnienie rozwiązania konfederacyi naszej stanęły przed oczyma naszymi skutki z rozwiązanej w 1766 roku wynikłe. A lubo ufaliśmy wyborowi

narodu w następcach naszych, jednak dopóki liberum veto jeszcze stoi i nie może być porządnie zniszczone, aż przy opisie formy sejmu, lękać się nam przyszło, aby sejm następny nieskonfederowany za jednego opozycją nie odrzucił tego związku, który przed ustanowieniem stałej formy rządu, jedynie tylko kraj zabezpieczyć i naród do pożądanego celu doprowadzić może i sejm nie zrobił sejmem ordynaryjnym sześcioniedzielnym, to jest zupełnie nieczynnym.

Oczywiście poznawszy, że kraj zostawiony bez straży międzysejmowej, bez związku między magistraturami, bez przytomności sejmu, tego to najwyższego pana w reprezentantach narodowych wyobrazonego, który wszystko stanowić, wszystko nakazywać [k. 698], wszystko w karchach przyzwoitych trzymać powinien, nie może być od obcych poważany, od obcych i od swoich bezpieczny. Uznaliśmy, że rozwiązanie konfederacji jest uchynieniem tamy, która jedynie wszystkie źródła nieszczęść krajowych wstrzymywać mogła. Troskliwość nas o los ojczyzny ogarnęła, troskliwość odwagi dodała i jeszcze raz konfederacja prorogowana została.

Skoro więc rzeczywistość tych publicznych potrzeb, ledwo nie jednomyślnie sejmujących zdanie ku sobie ściągnęła, skoro utrzymanie konfederacji dzisiejszej było wzięte za jedyny sposób ratowania i utrzymywania Rzeczypospolitej, w jej znaczeniu, w jej przekonaniu, że konfederacja sejmowa prorogowana być nie mogła bez prorogowania władzy całego składu osób skonfederowanych. Konfederacja każda jako gwałtowne lekarstwo w gwałtownych potrzebach nie ma swoich w prawie opisów. Akt jeden jest jej prawidłem i jej zasadą. Wymazywać tych co są w akcie i tych co akt podpisali byłoby to zniszczenie konfederacji, bo konfederacja w słowie stać nie może tylko musi stać w osobach i akcie.

Uważaliśmy do tego przy najwyższym tronu uszanowaniu i tym, któreśmy winni dla prześ[wietnego] senatu starszych braci naszych, iż gdyby w królu i senacie miała się zostać konfederacja, byłoby to największym pokrzywdzeniem stanu rycerskiego i najniebezpieczniejszym, choć nie w dzisiejszej porze, to potomności przykładem.

Uważaliśmy, że przysięga przez wojsko terazniejsze konfederacji, pod terazniejszymi laskami wykonana, przez odmianę składu rozwolnioną by została. Uważaliśmy na koniec, iżci, którzyby bez nas nasze zasiedli miejsca, nieświadomi osnowy zagranicznych interesów, niezawiadomieni o wielu w sejmie wynikłych okolicznościach, musieliby na nowo wysłedzać to, czego nas dwuletnie doświadczenie nauczyło, musieliby na nowo wszystkie zaczynać deputacje, których jest 13, a tak trawić na zawiadomieniu siebie czas istotnej poświęcony czynności.

Za tych więc wszystkich uwag, uznaliśmy, iż tknąć się składu konfederacji jest jedno, co ją wyrzucić i dlatego lub po długim prac ciągu godziło

nam się wzdychać do spokojności, osądziliśmy konieczną powinnością z trudów zdrowia i majątków naszych w dłuższym urzędowaniu dalszą uczynić krajowi ofiarę, nie szukając innych zysków, jak oglądania dobra kraju, innych przywilejów, jak sposobności jemu służenia. Zrzekliśmy się ostatniego nam z prawa pozostałego brania suspensy dobrodziejstwa, uchyliliśmy to prawo na ten raz od dnia 16 grudnia, pragnąc, aby gdy prawodawstwo nasze zabezpieczać będzie własność narodu w ogóle, bieg sprawiedliwości nietamowanej, każdemu obywatelowi w szczególności to, co jest własnością, wracał i zachował.

Nadto jesteście świadomi dziejów krajowych przezacni obywatele, abyście nie uznali, iż krok nasz przedłużenia sejmu w miarę potrzeb Rzeczypospolitej nie jest bez przykładu.

W roku 1724, gdy tego zdawało się wymagać dobro ojczyzny, sejm został skonfederowany na drugi ordynaryjny w tychże posłach, pod tymże samym marszałkiem. Przeniesiony do drugiej prowincyi utworzył wielbioną i uwielbienia godną konstytucyję 1726 roku.

My przezacni obywatele w części idąc ich torem nie chcemy sami odnosić sławę z ukończenia dzieła szczęśliwości narodu, któreśmy pracowicie zaczęli. Pragniemy, aby naród w swoich prerogatywach dotkniętym nie został, pragniemy dla zacnych współziomków naszych nie tamować sposobności tak miłej służenia ojczyźnie, w porze dla niej jeszcze dotąd pomyślnej, jednak razem i niebezpiecznej. Postanowiliśmy zapraszać z grona waszego nowych współpracowników, którzyby nas zasilili radą, wsparli pomocą, słowem, którzyby nam pomogli dźwigać pracę, pod których przez lat dwa zmordowani już uginać się zaczęliśmy ciężarem.

Wezwał już najjaśniejszy pan jako ojciec ojczyzny prześwietne województwa, ziemie i powiatu uniwersałami swoimi na sejmiki dnia 16 novembra przypadające, aby używając przywileju im właściwego i dogadzając potrzebom ojczyzny wybrali spomiędzy siebie na zwyczajną liczbę nowych w dodatek nam posłów, obywateli cnotliwych, światłych, mężnych, słowem takich, jakich potrzeba do ratunku ojczyzny.

Im niecierpliwiej pragniemy dzielić z nimi jak najprędzej prace około dobra powszechnego, tym bardziej zbliżyć termin sejmików znaleźmy być naszą powinnością, do którego zbliżenia terminu było powodem, aby łącząc czas dwóch sejmików, oszczędzić trudów i majątków współrodaków naszych.

Dopełniajcież więc przezacni obywatele tego co prawo, król i ojczyzna po was wyciąga, wybierajcie tych prawodawców, w których ufność położycie i którą my przez zaufanie w was wcześniej dzielimy, szczęśliwsi od nas, w pomyślniejszej porze zaczną służyć ojczyźnie. Myśmy wielkie wytrzymały burze, oni wolni istotnie nie doznają już pętów obcej przemocy,

które nam targać trzeba było. Myśmy musieli walczyć z okolicznościami, a tysiąc niepewności towarzyszy wielkim odmianom. Myśmy musieli zgadywać wolę narodu, oni ją jasno wiedzieć będą, oni już znajdą alianta świętością [k. 698v] przymierza obowiązanego nas wspierać. Myśmy tylko oświadczenia jego w początkach przyjaznych chęci mieli. Doświadczenie nasze przewodzić będzie pierwiastkowym onych zapałom, a zapał ich powróci i wleje znowu męstwo w dusze nasze skołatane trudami i zmordowane czasem. Zapał ich nie ostygnie na długich przygotowaniach, bo te uczynione znajdą. Oni z początku zaraz z nami w spokojności pracować będą. My z razu nieustannie lękać się i walczyć musieliśmy. Oni już z nami stanowić będą i prawa swoje i granice wszelkiej władzy. Nam trzeba było uczyć się pierwszych i wyszukiwać drugie, oni w pomyłkach naszych nawet znajdą naukę. Myśmy się ich dopuścić musieli przez brak doświadczenia. Na koniec to co ich z nami połączenie utworzy, okaże wolę większą i ośzerniejszą narodu, na której założy się jego szczęście i sława.

Te są przezacni obywatele uwagi, które postępkami naszymi kierowały, te powody, które nas prowadziły do prorogowania konfederacji w całym jej składzie, do wzmocnienia, do udoskonalenia jej podwojeniem i nowym przez naród wybraniem posłów. Znamy dobrze, że krok ten wielu może się zdawać nadzwyczajny, ale gdybyśmy się tylko w początku sejmu trzymali byli zwyczaju i praw niedoskonałych, byłby sejm ordynaryjny, nie byłoby powiększenia wojska i dochodów na utrzymanie onego, nie mielibyśmy alianta, nie byłoby nawet wstępu do poprawy formy rządu, a co najgorsza, byłby w kraju obcy żołnierz, byłaby prawa krępowała gwarancja, a karki polskie obce niewoliłoby jarzmo.

W tym samym dwuletnim przeciągu widzieliśmy tyle krajów dźwigających się przez rewolucje, lecz tamte wszystkie krwią i trupami oznaczone zostały, nasza stała się spokojnie urządzoną, miłość króla, ojczyzny i jedność współbraci jest jej zaszczytem.

Jeżeli małe w formach przyszło przedsięwziąć nowości, to tym końcem by stała i dobrą formę rządu ustanowić. Nie rozwodzimy się tu z żadnymi uwagami, bo światło wasze przezacni obywatele najdoskonalsze uczynić potrafi.

Z woli stanów skonfederowanych składamy na łonie waszym i doniesienie o tym cośmy zrobili i przyczyny, które nam tak robić kazały.

Znamy, że wola nasza jaką moc tylko od narodu bierze, tak przed wolą narodu niknąć powinna. Sądźcie o nas i z dzieła naszego i z skutków jego, a jeżeli jak w ludzkich czynach znajdziecie błędy lub pomyłki, oddajcie przynajmniej sprawiedliwość, że ze złej nie pochodziły chęci i niech w nadgrode tak długich prac sejm dzisiejszy odbierze to zaświadczenie, że dobro publiczne było jedynym jego celem, miłość ojczyzny przewodnikiem

a zupełna otwartość i szczerść względem współbraci najświętszym czystości intencji jego zaręczeniem.

Który to uniwersał pieczęciami rodowitymi stwierdziwszy, własnymi rękami podpisujemy, zlecając, aby w aktach publicznych oblatowanym i dla wiadomości publicznej do druku podanym został. Dan w Warszawie dnia 25 października 1790 roku.

Stanisław Nałęcz Małachowski referendarz koronny, sejmowej i konfederacyi prowincyi koronnych marszałek

Kazimierz Książę Sapieha generał artylleryi lit[ewskiej], marszałek konfederacyi W. Ks. Litewskiego.

7. *Laudum sejmiku przedsejmowego w Lublinie 16–19 listopada 1790 r.*

Rkp. 1. APL, CLRMO 512, k. 746–747, 900–900v, 976v – indukta; **Rkp. 2.** APL, CLRMO 509, s. 1246–1253 – oblata; w grodzie lubelskim oblatował magnificius Kajetan Moryson 20 XI 1790 r. [sabbatho pridie festi Praesentationis Gloriosissimae Virginis Mariae idest die vigesima mensis novembris a.d. 1790]; **Rkp. 3.** LMAVB, f. 17, nr 9, s. 182-183 – kopia; **Rkp. 4.** B. PAUL-PAN Kr., rkp. 8326, k. 479–483 – kopia.

[k. 746] My dygnitarze, urzędnicy i obywatele województwa lubelskiego, ziemi łukowskiej i powiatu urzędowskiego, za uniwersałem najjaśniejszego K.J.M. Stanisława Augusta, szczęśliwie nam panującego roku terażniejszego 1790, dnia 28 miesiąca września w Warszawie wydanym, do akt grodzkich lubelskich dnia 14 miesiąca października przez oblatę podanym, na sejmiki obrania posłów na sejm ekstraordynaryjny warszawski w roku 1788 podług prawa zaczęty, a pod związkiem skonfederowanych najjaśniejszej Rzeczypospolitej stanów trwający i ciągnący się, do miasta tutejszego J.K.M. i Rzeczypospolitej Lublina, zjehawszy się i do kościoła w[ielebnych] o[jców] dominikanów, miejsce obradom zwyczajne, dnia 16 listopada wspomnianym uniwersałem wyznaczonemu zgromadziwszy się, pod zagajaniem j.w. Tomasza Dłuskiego podkomorzego generalnego województwa naszego, Orderu Ś[więtego] Stanisława kawalera, obraliśmy marszałka wielmożnego j.m. pana Józefa Bożydar Podhorodeńskiego starostę szmelteńskiego i asesorów, to jest z ziemi lubelskiej w[ielmożnego] Kajetana Morysona chor[ążycy] tremb[owelskiego], Kanuty Lechnickiego star[ościca] podwysock[iego], z ziemi łukowskiej Wawrzyńca Turskiego, Kazimierza Bronisz Chromińskiego, z powiatu urzędowskiego Stanisława Jezierskiego komor[nika] ziemskiego łukowskiego, Kazimierza Obuchowicza.

Który to marszałek obrany z asesorami przed j.w. zagajającym wykonali podług prawa na rzetelne konnotowanie, odbieranie wotów przysięgę. Pod którego i marszałka [k. 746v] rozrządzeniem, jedynym miłości dobra publicznego tchnąc duchem, zbliżyliśmy uwagi nasze do osobnych uniwersałów dwóch, równie w roku terażniejszym 1790, w dniach zaś

24 miesiąca września i 25 miesiąca października w Warszawie datowanych i jednego z onych pod dniem 14 października do ksiąg grodzkich lubelskich przez oblatę wniesionego, wolą skonfederowanych najjaśniejszej Rzeczypospolitej stanów wypadłych, z których w pierwszym badanie się myśli narodu w województwach, ziemiach i powiatach znajdującego się, czyliby była wola, żeby za życia najjaśniejszego pana niebezpieczeństwo bezkrólewia zastąpione było wyborem wolnym następcy na tron, drugim uwiadamiającym o czynnościach sejmu dotąd trwającego, jednych szczęśliwie ukończonych, drugich rozpoczętych i dla przyzwania woli narodu w powiększonych reprezentantach zawięszonych oraz tłumaczącym widzialne potrzeby kraju, dla których władza sejmu przyciągnąć się musiała. Na ostatek listu w dniu 9 miesiąca października roku podobnież terażniejszego w Warszawie datowanego, do województwa naszego z równego udziału woli najjaśniejszej Rzeczypospolitej pisanego, w którym zalecenie osoby najjaśniejszego elektora saskiego¹⁸¹ na wybór przysłego następcy na tron znalazłszy się umieszczone, a do uwagi województwu naszemu oddane, wszystkich tych trzech dzielnych dowodów ku uszczęśliwieniu i trwałości wolnego narodu zmierzających rękami ster prawdziwego patriotyzmu prezentujących [k. 747] marszałków, to jest j.w. Stanisława Nałęcz Małachowskiego referendarza w[ielkiego] kor[onnego] i j.o. Nestora Kazimierza księcia Sapielhy generała artylerji W. Ks. L[itewskiego] podpisanych do publicznego obwieszczenia mocy i istoty onych dla wiadomości naszej przystąpiliśmy.

I wzięwszy doskonałą onych wiadomość, gdy w tak ważnych okolicznościach, bo kraj cały interesujących względem dania rezolucji najjaśniejszym Rzeczypospolitej stanom na zapytanie onych dla licznych uwag w zabieranych głosach przez j.o., j.w., wielmożnych i urodzonych województwa naszego obywatelów, do ułożenia żadnego punktu uformować się powinnyich instrukcji nie przyszło, dla wygotowania takowych przez propozycje materiom stosowne, sesje obrad naszych na dzień 17 miesiąca tegoż, to jest nazajutrz solwowaliśmy.

A w dniu następnym, rozpoczynszy obrady nasze od przedsięwziętych materji sposobem odpowiedzi najjaśniejszym sejmującym stanom, podług wyrażenia w instrukcjach jednomyślności ułożyliśmy rezolucje nasze. A postępując równym sposobem zgody, kilka innych punktów instrukcji decydowane zostały, w dalszym zaś onych układzie, dla późnej dosyć pory, sesję do dnia następnego odłożyliśmy.

W dniu zaś z porządku przypadającym 18 tegoż miesiąca, podniosłszy niedokończone w projektach [k. 747v] do instrukcji podane materyje,

¹⁸¹ *Fryderyk August Józef Wettyn, wnuk Augusta III.*

kilkanaście z onych punktów jednomyślnie zrezelwowawszy, dla zbliżonego ku nocy czasu sesja obrad naszych do dnia następnego odwołana została.

W dniu zaś 19 tegoż samego miesiąca resztę żądań naszych w instrukcjach wyrażonych zgodnie i jednomyślnie dokończywszy, do obrania posłów sześciu odpowiadających sobie równą zacnością i zdatnością we wszystkim przystąpiliśmy i na tych z ziemi lubelskiej j.w. Tomasza Dłuskiego lubelskiego, Aleksandra Morskiego przemyskiego podkomorzych, Orderu Świętego Stanisława kawalerów, z ziemi łukowskiej Kazimierza Zalewskiego pisarza grodzkiego łukowskiego i tegoż imienia Lemnickiego starostę janowskiego, z powiatu urzędowskiego Józefa Suffczyńskiego starostę deputyckiego, Ksawerego Stoińskiego szambelana J.K.M. obraliśmy posłami.

Wyrażonym j.w. posłom naszym instrukcje województwa oddając zleciliśmy, aby ci po złączeniu się prawem przepisany z pierwszymi województwa naszego j.o., j.w. posłami na sejmie odprawującym się, żądania województwa naszego tak pierwszym j.o., j.w. posłom [k. 900] jako i samym sobie powierzone, skłaniając uwagi swoje ku najlepszemu ojczyzny dobru popierać starali się.

W dalszym zaś ciągu obrad naszych, gdy ziemia łukowska w obywatelach swoich znajdująca się jednomyślną zgodą na utrzymanie funkcji poselskiej tak dużo kosztownej, jak się widzieć daje, j.w. posłom swoim na utrzymanie potrzeb onych, od wszelakich podatków całorocznych, każdego złotego po groszy miedzianych 2 postanowiła i takową ofiarę upewniając na rok jeden, przy zwyczajnych podatkach publicznym ratach do rąk urodzonych egzaktorów swojej ziemi, że mieć chce wypłaconą oświadczyła. Więc my takową uchwałę tejże ziemi łukowskiej dobrowolnie względem niej przyjętą wielmożnemu marszałkowi obrad naszych w laudum umieścić zaleciliśmy. A w miejscu czynionej ofiary przez obywatelów ziemi łukowskiej, dla swoich j.w. posłów, gdy j.w. Ignacy Wybranowski stolnik lubelski i na zaczęcie sejmku dotąd trwającego z tejże ziemi obrany poseł, czyniąc z siebie przykładną ofiarę [k. 900v] krajowi, województwu naszemu przyjemną usługę, nie tylko że ciężaru tak wielkiej pracy powodując się żądaniem naszym nie odmawia, ale nadto zgodnych układów naszych w roku terażniejszym 1790 dnia 8 miesiąca lutego na sejmiku obierania komisarzyów cywilno-wojskowych z serc naszych jemu ofiarowanych, przytomnością własną na obradach dzisiejszych znajdując się odstępuje i pod tym warunkiem dalszą chęć służenia ojczyźnie i województwu oświadcza, aby od takowej ofiary obywatele ziemi naszej uwolnionymi zostali.

Żąda przeto, uwielbiając tak wspaniały krok j.w. j.m. pana Ignacego Wybranowskiego stolnika lubelskiego dla przykładu niemałego

zostawiając udział pamięci najpóźniejszym wiekom, że osoba jego dobrze czyniąc ojczyźnie a przychylnie województwu naszemu nie tylko dla niego samego, ale i dla następców krwi jego szanownie wdzięczną zostawi w nas pamięć, a ulegając z uprzejmością sprzyjającym onego chęciom uchwałę województwa naszego zgodną w czasie wyżej wyrażonym [k. 976v] nastąpną podnosimy i że od przykładania się w niej ułożonego, obywatele województwa naszego zostają wolnymi deklarujemy.

Działo się w Lublinie dnia 19 miesiąca listopada 1790 roku.

Józef Bożydar Podhorodeński marszałek m.p., Kajetan Synforian, Jan Moryson chorąży trembowelski, asesor m.p., Kanuty Lechnicki starościc podwysocki, asesor m.p., Wawrzyniec Turski asesor m.p., Kazimierz Bronisz Chromiński z ziemi łukowskiej asesor m.p., Stanisław Gołąbek Jezierski asesor m.p., Kazimierz Obuchowicz asesor.

8. Instrukcja dana posłom na sejm z sejmiku w Lublinie 16–19 listopada 1790 r.

Rkp. 1. APL, CLRMO 512, k. 748–752v – indukta; **Rkp. 2.** APL, CLRMO 509, s. 1253–1269 – obłata, w grodzie lubelskim oblatował magnificius Kajetan Moryson 20 XI 1790 r. [sabbatho pridie festi Praesentationis Gloriosissimae Virginis Mariae idest die vigesima mensis novembris a.d. 1790]; **Rkp. 3.** AGAD, APP 316, t. 1, s. 828–834 – ekstrakt z ksiąg grodzkich lubelskich; **Rkp. 4.** LMAVB, f. 17, nr 9, s. 184–187 – kopia; **Rkp. 5.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 485–492v – kopia.

[k. 748] Instrukcja województwa lubelskiego na sejm ekstraordynaryjny warszawski roku terażniejszego 1790 w dniu 16 miesiąca listopada rozpoczęta, w 17 tegoż miesiąca częścią ułożona, w 18. znacznie udecydowana, a w dniu 19 tegoż samego miesiąca zupełnie skończona. Tak j.o., j.w. dnia 18 miesiąca sierpnia 1788 roku obranym, jako też w roku terażniejszym 1790 z województwa naszego, ziemi łukowskiej i powiatu urzędowskiego wybrać się mającym posłom służyć miana.

Którzy to j.o., j.w., tak dawniej wybrani jako i teraz wybrać się mający posłowie nasi, zyskawszy w wyborze serc obywatelskich życzenia, przyjmą łącznie z dawniejszymi i następujące żądania nasze w najpewniejszej zostając ufności, że usilnego przykładac będą starania, iżby one dla powszechnego dobra do pożądanego przyprowadzili skutku.

1. J.w. posłowie obrać się mający czyniąc zadość wyrokowi najjaśniejszej Rzeczypospolitej stanów przed upłynieniem czasu konstytucyjną zamierzonego, akces do związku obojga narodów konfederacji uczyniwszy, u tronu J.K.M. p.n.m. wraz z j.o. i j.w. posłami dawniej obranymi najuroczystsze złożą dziękczynienia za dozwolenie obrania następcy do tronu, po najdłuższym daj Boże życiu jego panować nam mającego. Ojcowska ta J.K.M. p.n.m. przechodząca życia granice, o dobro kraju rządóm swoim powierzzonego troskliwość, ochraniając nam nieszczęścia interregni przenika serca nasze tym żywszą czułością im więcej uznajemy, iż osobiste względy

poświęca dla ogólnego szczęścia narodu i złoży w hołdzie winnym wspólnego tego postępu serca nasze u tronu pańskiego, a następnym pokoleniom podana do uwielbienia pamięć unieśmiertelni króla obywatela.

2. Unikając domowych zakłóceń, do których zagraniczni mieszać się zwykli, wniosą j.w. posłowie uprzątnienie wszelkich manifestów i kontradykcyi, aby te rozpoznane były, zabiegając wszelkim sejmowi ^ateraźniejszemu^a przeciwnościom.

3. [k. 748v] Województwo lubelskie skuteczniając zapytanie najjaśniejszych ^bskonfederowanych Rzeczypospolitej^b stanów przez uniwersał do siebie dnia 24 miesiąca września w roku teraźniejszym 1790 w Warszawie wydany w słowach, „czyli za życia szczęśliwie panującego Stanisława Augusta ma być wybrany następca?“, taką jednomyślną czyni odpowiedź, iż zezwala na wolne obranie za życia panującego następcy, jednak bez sukcesyi tronu.

4. Przy tej zaś rezolucyi województwa lubelskiego j.o., j.w. posłowie stawając, wolną elekcyję utrzymywać będą, a w przypadku ^cprzeciwnych dla^c niniejszej odpowiedzi wniosków, czyniąc opozycyję manifestem dla publicznej wiadomości kraju onę niechaj ogłoszą, tychże j.o., j.w. posłów obligujemy.

5. Odpowiadając zaś na drugą część zapytania wolą tychże najjaśniejszych stanów w liście dnia 9 miesiąca października roku teraźniejszego 1790 w Warszawie datowanym do województwa naszego pisany wyrażonego, względem uczynionej sobie rekomendacyi osoby najjaśniejszego elektora saskiego na przyszłego następcę tronu, województwo lubel[skie] z uczuciem serca obywatelskich słodyczy, pomniąc szczęśliwe i spokojne panowanie domu tego, też rekomendacyję najjaśniejszych stanów z uszanowaniem przyjmuje i dlategoż osobę tego najjaśniejszego elektora saskiego teraz żyjącego za następcę tronu bez sukcesyi mieć pozwala. W przypadku zaś odmienienia proponowanego następstwa, albo śmierci obranego lub nieprzyjęcia od narodu, albo nawzajem od przyszłego następcy podawanych narodowi kondycyi, końcem wybrania innego na podobnegoż następcę tronu bez sukcesyi, zwrot wolny dla siebie województwo lubelskie zachowuje.

6. Ma być obwarowane na przyszłość, że pactorum conventorum artykułu na następcę tronu pozwalającego, tylu przysięgami zaręczonego, jako dziełem jest wolnego narodu, tak na żadne przestępstwo nie ma być tłumaczone od nikogo. Ta albowiem materyja między tronem a narodem mogłaby kiedykolwiek przynieść niebezpieczną do domowych zakłóceń konsekwencyję.

7. [k. 749] A gdy przyjdzie do obrania przyszłego regnanta, ten pacta conventa ma ^dprzysiąc^d, jako samowolnie po sobie sukcesora tronu

naznaczać nie będzie. Tenże, aby za życia panującego na wzór Zygmunta Augusta, który za życia ojca obrany następcą tronu, ani jego familia do żadnych rządów krajowych directe vel indirecte, ani do promocyi osób na urzędy, ani do wojska nie wdawała się do skończenia dni panującego.

8. Forma rządu, że jest największym ubezpieczeniem wolności i uszczęśliwieniem narodu, ta jako już zaczęta, aby jak najrychlej dopełniona i dokończona była, nie naruszając jednak w niczym wolności i prerogatyw stanu szlacheckiego.

9. Jako zaś jedyny jest sposób do wykonania dzieł zbawiennych dla ojczyzny jedność umysłów, a to być nie może bez wzajemnego omyłek albo mniemań przebaczenia, tak województwo lubelskie na miłość dobra publicznego obowiązuje, aby wszelkiej dołożyć staranności, iżby z wolnego przyczyny głosu i zdania żadna osoba z sejmujących, skąd prywatne rosną nienawiści, strofowaną i prześladowaną nie była. Sposób sejmowania spokojny niech będzie zachowany.

10. Gdy przez prawa kardynalne wszelka obca gwarancja wewnętrznego rządu zupełnie jest uchylona i nadal zakazana, przeto wszelkie dawniejsze umowy, skrypta i rewersa przez obce potencje wymuszone cofnione i prawem zniszczone, a odtąd żeby podobne nie następowały zabronione być ma. Sancita przeszłych sejmów konfederackich sekretne przez też sejmy aprobowane, tudzież diplommata na szlachectwa nad zamiar prawa wyszłe, a Rzeczypospolitej do dziś dnia niewiadome, aby terażniejszymu sejmowi ku rozeznaniu i decyzji onych pokazane, a odtąd żadne osoby do indygenatu lub nobilitacyi przypuszczane nie były, tylko za wyraźną województw, ziem i powiatów rekomendacją i to nie więcej nad 10 osób z jednego sejmiku. Cały zaś zbiór nobilitacyi 1775 roku i lat późniejszych nastąpiony szlachtą od sejmujących na ówczas podług upodobania napełniony, aby [k. 749v] przez pieczętarzów obojga narodów przerewidowany i z dyplomatami oraz pokazaniem nabytych podług rygoru prawa dóbr egzekwowany, a stempel do skarbu był opłacony. Ci zaś, którzy warunków prawa w jakimkolwiek punkcie nie dopełnili, aby z tego zbioru wymazani zostali. A gdy z wiadomości j.o. j.w. posłów tu przytomnych jest doniesiono, że takowa materyja sejmującym stanom była już proponowana, ale skutku swego nie wzięła, więc mają się usilnie starać o podniesienie onej.

11. O egzekucyję praw wszelkich, aby na każdym sejmie ściślej jak dotąd j.o., j.w. posłowie dopominali się oraz wglądanie w czynności wszelakich magistratur i onych do posłuszeństwa prawem obostrzyć postarali się.

12. Ponieważ przez nieustanną legislacyję mnożą się odmienne i powtarzane po razy kilkadziesiąt w różnych materyjach prawa, jedne sobie

przeciwnie, drugie bez uchylenia wyższym sposobem objaśnienia ciemne, więc do ułożenia i wybrania z dawnych praw legis positive, do wyłączenia uchylonych i powtarzanych oraz urzędzenia jednej księgi w rozdziałach prawa narodów, prawa cywilnego, rządowego, militarnego, prawa w materji jurydycznej osoby wyznaczone zostały i żeby tych praw odmiany częste zakazane były.

13. Sędziowie zdadni do funkcji, aby byli obierani i nie dłużej jak komisarze cywilno-wojskowi i inni urząd swój sprawowali, z wolnym potwierdzeniem po odbyciu urzędowania swego przez obywatelów, jeżeli się zdawać będzie województwu.

14. Gdy dotąd prowincya małopolska najwięcej opłacająca podatków, a za tym największą liczbę zamykająca mieszkańców, mniej ma posłów, a daleko mniej nierównie instrukcyi niżeli każda z dwóch respective prowincyi „wielkopolskiej i W. Ks. Litewskiego, przeto liczba posłów i instrukcyi, żeby stosowna do opłacanych respective z każdej prowincyi^e wszelkiego rodzaju podatków uproporcjonowaną była.

15. Władza naturalna rodziców nad dziećmi oraz przywileje stanowi szlacheckiemu względem osób i dóbr ziemskich i urzędnikom [k. 750] ziemiańskim służące, w niczym nienaruszone byli, a poddani w swojej podległości, jak dotąd aby zostawali.

16. Gdy wydatki skarbu publicznego dla powiększenia sił krajowych są znakomitsze, a doznawane z państwem pruskim trudności handlu zbożowego pomnożeniu dochodów sprzeciwiać się zwykły tak dalece, iż zapłata wojsku stać się może zawodną, a stąd związki wojskowe dawniej z ruiną kraju doświadczane i bez wojny zwałić by nas mogły, przeto ma być wystarany traktat handlowy z Anglią, Holandią i Prusami, aby kraj nasz opuszczonym handlem i ceł pruskich podnoszeniem na dochodach skarbowych, a po tym na wojsku nie upadł.

17. Dla miast i mieszczan wzrost i ulepszenie nierównając onych z prerogatywami stanu szlacheckiego u stanów Rzeczypospolitej wyjednane być ma. Kupcy, aby do rady względem handlu powiększenia z Komisją Skarbową znosili się i do założenia krajowego banku użyci byli.

18. Wszelkie dochody i wydatki skarbu koronnego, aby co dwie lecie przez generalne tabele do wiadomości województw, ziem i powiatów do grodów rozsyłane i podane były.

19. Podatki zaś, aby bez woli województw, ziem i powiatów stanowione nie były starać się mają.

20. Starostwa i królewszczyny wszelkie na pomnożenie skarbu Rzeczypospolitej, aby były sprzedane per plus offerentiano i procent po pięć od sta od szacunku onych był ustanowiony, a sumy za nienależące się, aby do gruntu przywiązane były.

21. Wojsko do zamierzonej liczby 100 tys., aby jak najspieszniej dokompletowane zostało, kawalerija zaś narodowa, gdy dotąd dogodnie ku potrzebie kraju urządzona nie jest, aby urządzona była i regularność płacy przez Rzeczpospolitą ustanowionej każdego żołnierza niezawodnie dochodziła.

22. Gdy skarb Rzeczpospolitej przez ustanowione ekspensa na różne pensyje, tak urzędom krajowym jako i posłom za granicę wysyłanym uszczuplonym [k. 750v] staje się, a przeto na utrzymanie wojska 100 tys. płacy wystarczyć, lubo przy dosyć licznych z chęcią Rzeczypospolitej, celem powiększenia sił krajowych i wnoszonych podatkach, nie może, przeto, aby tak urzędom krajowym pensyje, jako i liczba zagranicznych posłów, osobliwie tam gdzie niewielka wymaga potrzeba zmniejszona, a prawo zapadłe względem umniejszenia ministeriów cywilnych i wojskowych do skutku przyprowadzone były. Kto by zaś z senatorów, ministrów lub posłów od zagranicznych dworów pensyje brać odważył się, takowy pro hoste Patriae mianym być ma. A przy takowym wniesieniu mają j.o., j.w. posłowie najmocniejszą uczynić rekomendacyję na podskarbstwo wielkie koronne j.w. Rocha Kossowskiego niniejszego podskarbiego nadwornego kor[onnego].

23. Tymże łaskom i względem najjaśniejszego pana na podkanclerstwo koronne j.w. j.m. księdza [Macieja Kajetana] Sołtyka sekretarza w[ielkiego] koronnego oraz Michała Sołtyka dziekana krakowskiego, podobnym względem, a j.m. księdza Tomasza Drohojewskiego przeora bywszego ojców dominikanów konwentu lubelskiego na biskupstwo bakońskie¹⁸², wielmożnych Dominika Wierzbickiego chorążego w wojsku pruskim w regimencie kirasjerów zostającego, niemniej Kajetana Przyłuskiego generała adiutanta buławy polnej koronnej, j.o., j.w. posłowie zalecać mają.

24. Deputacyja do koekwacyi dziesiątego grosza z tak jawną obywateli krzywdą, jak jej jest okazano przez remonstracyję Komisji cywilno-wojskowej województwa naszego, aby równości opłaty dziesiątego grosza do liczby kominów nie stosowała oraz ponieważ intraty ziemiańskie przez deputacyję do koekwacyi wyznaczoną i przyjęcie projektu jednego z dwóch, któren deputacyja poda, a Rzeczpospolita przyjmie będą już zupełnie decydowane i grosz dziesiąty z nich ustanowiony. Przeto, aby od intrat samych produktów ziemi dla każdej wsi [k. 751] dziedzicznej wynikający grosz dziesiąty dla plebana zamiast wytycznej był na zawsze wyznaczony, nie zabraniając jednak właścicielom oddawania dziesięciny wytycznej, którzyby sobie życzyli, zostawując oraz w ważności

¹⁸² *Chodzi o biskupstwo bakowskie w Mołdawii (Baków, obecnie Bacău w Rumunii).*

transakcje prawnie o takoweż dziesięciny między duchownymi, a obywatelami zaszłe.

25. Gdy ten ustanowiony skórzany podatek jest najdotkliwszy każdemu obywatelowi, starać się mają j.o., j.w. posłowie, aby ten podatek, jeżeli nie wcale uchylony tedy przynajmniej na inne do zniesienia lżejsze ułożenie mógł być zamieniony. Na przykład, żeby przez rzeźników od bicia bydłęcia opłacany, a skóry przy tychże rzeźnikach zostawione być mogły.

26. Przyśpieszenie sprawiedliwości książęciu Karolowi Bironowi, bratu księcia kurlandzkiego¹⁸³, aby ten pozyskał długo oczekiwane sprawy rozsądzenie.

27. Urodzonemu Szymonowi Jezierskiemu subdelegatowi grodzkiemu lubelskiemu wyliczenie należące się ze skarbu Rzeczypospolite sumy 14 228 złotych popierać będą, a to z funduszu ekstraordynaryjnej ekspensy.

28. Sprawę urodzonych Chmielewskich obywatelów lubelskich o wieś Krasne do starostwa parczewskiego odebraną rekomendować będą. Tudzież dekreta ultimarum instantiarum w latach 1746 i 1748 z j.o. książętami Wiśniowieckimi i Radziwiłłami o tęż wieś Krasne zapadłe zaaprobować starać się mają. Niemniej skasowanie i uchylenie dekretu anni 1774 pod gwarancją moskiewską per sancitum w asesoryi koronnej zapadłego, przepisującego wyższe dekreta asesorskie, usilne czynić będą starania. Na ostatku o zabranie rang oficerskich w wojsku kawaleryi narodowej tymże urodzonym Chmielewskim Wawrzyńcowi i Mikołajowi braci rodzonym od lat 50 aż dotąd służbę wojskową odprawującym starać się będą przełożyć najjaśniejszym stanom, aby ciż zasłużeni do tychże rang przywróconymi byli.

29. [k. 751v] Podziękowawszy najjaśniejszemu panu za nominację na biskupstwo lubelskie chełmskie j.w. j.m. księdza [Wojciecha] Skarszewskiego i dalszym go poleciwszy względem, starać się będą, aby katedra w Lublinie podług pierwszej instrukcyi ustanowioną była, ile i biskupa lubelskiego prawo ustanawiające i wielkość diecezji do 180 kościołów wynoszącą względem diecezji chełmskiej 35 tylko kościołów mającej słusznie wyciąga.

30. Gdy województwo lubelskie od diecezji krakowskiej odłączone, za czym i dobra, aby były od kapituły krakowskiej oddane kapitule lubelskiej, jako to Piotrawin i Sieciechów cum attinentiis. Aby zaś fundusze prałatów i kanoników katedry lubelskiej powiększyć dla funkcji publicznych odbywania, żeby wolno było ufundować prelatury i kanonie i żeby zapisów kapitule prałatom i kanonikom pozwolić. Dziesięciny wszelakie w tejże diecezji znajdujące się, a w dawnych czasach do różnych kapituł

¹⁸³ *Piotr Biron.*

dysponowane, żeby rozrządzeniu kapitule lubelsko-chełmskiej oddane były.

31. Jus patronatus i wszelkie kwestyje względem tegoż prawa kollacyi, aby nigdzie indziej tylko w sądach ziemskich rozpoznawane były. Przy tym, iżby każdy proboszcz, czyli pleban dołożenia z czystej swej intraty na utrzymanie i reparacyję kościoła był obowiązany i aby ten pretekst restauracyi kościoła nie ubliżał prawa juris patronatus właściwego kollatora.

32. Aby w klasztorach wszystkich zakonu cysterskiego dopełnione na zawsze zostało prawo abbas sit nobilis i z czterech herbów probowano się, a w klasztorach tegoż zakonu eksdywidowanych na opatów kom mendatariuszów, w których nie masz opatów zakonnych klaustralnych, a jest jakażkolwiek część zostawiona do utrzymywania się dla tychże opatów, ciż opaci klaustralni obierani i na tenże wyraźnie dla nich zostawiony fundusz, wszędzie przywróceniu zostali, gdyż klasztory z tych niektóre nieprawnie i podstępnie powyrabiały sobie pozwolenia rzymskie, niedozwalające elekcyi opatów, przez co jak dziś przy nowym zapadłym prawie [k. 752] umniejsza się intrata do skarbu publicznego należna i trzy części według tegoż prawa po zmarłym opacie już nie dostaje się jego sukcesorom, prócz tego, że pod opatem klaustralnym większa jest subordynacyja niżeli pod kom mendatariuszem, pod tym jednak warunkiem, aby egzekucyja praw względem celu takowych funduszków dopełniona była.

33. Wszystkie fundusze księży pijarów koronnych, takż dawniej znajdujące się, jako też nowo przez prześwietną Komisję Edukacyjną w ich ręku utrzymywane, mocą prawa sejmu terażniejszego utwierdzone i wieczyście aprobowane być mają. Niemniej na miejsce odpadłego nowicjatu podolenieckiego, żeby Komisya Edukacyjna na inne miejsce z funduszu swego do podobnegoż nowicjatu obmyśliła.

34. Polecieć najjaśniejszym stanom opiece zakon ichm. księży bazylianów, jako użyteczny krajowi i nie dopuścić projektów temuż zakonowi uszkodzić mogących, a klasztory ich tak proste jako i opackie przy swych funduszach utrzymać. Prerogatywy zaś dawniejszymi prawami i przywilejami królów utwierdzone, temuż zakonowi służące, a w szczególności co do kollacyi biskupstw ruskich samym osobom zakonu bazylikańskiego, szlachcie, nienaruszenie w swojej mocy, aby zostawały starać się mają utrzymać.

35. O powrócenie ichm. księży jezuitów do edukacyi młodzi, aby Rzeczpospolita u Stolicy Apostolskiej dopraszała się j.o., j.w. posłowie stanom Rzeczypospolitej potrzebę końcem ufundowania świętej katolickiej religii jak najgorętszej przełożą. Nim zaś nastąpi przywrócenie zakonu pojezuickiego tak dla wpojenia religii katolickiej w młodzież krajową, jako dla ochrony ekspensy z sum na edukacyję wyznaczonych przyzwoicie

byłoby, aby dwóch pierwszych klas zakonnicy nauczycielami byli, przez co z sum jezuickich znaczna część na wojsko obrócona być może. Jeżeli prześwietna Komisja Edukacyjna nie mająca innych spraw do sądzienia, jak tylko o zaległe [k. 752v] prowenta wybieranie ich odda skarbowi koronemu, a z niego na potrzeby edukacji przez asygnacje swoje do skarbu wydawane ekspensować będzie. Tym sposobem ekspensa na podwójnych sędziów, pisarzów, regentów, kancelaryję, archiwistów, poborców kontra regestrantów poszłyby na zapłatę wojsku. Książki zaś elementarne, gdy podobno już są pokończone, przeto i Towarzystwo do tych ksiąg opłacane¹⁸⁴ ustaćby powinno.

36. Ponieważ z uczynionej nam przez j.o., j.w. posłów wiadomości, że archimandryta słucki¹⁸⁵ w przytrzymaniu będący wiele ekspensy skarbu publicznego wyciąga i należytej wygląda sprawiedliwości przyśpieszenia, więc sprawy jego ciż j.o., j.w. posłowie dopomnieć się jak najprędzej mają.

37. Z nazwiska Polaków od dawna strój z Polski zgodny obyczajowi i skromności j.o., j.w. posłowie starać się będą, aby wszystkim obywatelom kraju polskiego nie wolno było cudzoziemskiego używać stroju.

Józef Bożydar Podhorodeński marszałek m.p., Kajetan Synforian, Jan Moryson chorąży trembowelski, asesor, Kanuty Lechnicki starościc podwysocki, asesor m.p., Wawrzyniec Turski asesor m.p., Kazimierz Bronisz Chromiński z ziemi łukowskiej asesor m.p., Stanisław Gołąbek Jezierski asesor m.p., Kazimierz Obuchowicz asesor.

^{a-a} W rkp. 3 „temu”, s. 829.

^{b-b} W rkp. 2 i 3 nie ma.

^{c-c} W rkp. 3 „dla przeciwnych”, s. 829.

^{d-d} W rkp. 3 „zaprzysiądz”, s. 830.

^{e-e} W rkp. 2 dopisane na lewym marginesie strony, s. 1259.

LXXXIII. Sejmik deputacki, elekcyjny i gospodarski w Lublinie, 14–24 lutego 1792 r.

1. Laudum sejmiku deputackiego, elekcyjnego i gospodarskiego w Lublinie 14–24 listopada 1792 r.

Rkp. 1. APL, KZL 186, k. 1v–9 – oblata; w księgach ziemiańskich oblatował Adam Radziwiński 24 II 1792 r. **Druk 1.** K. Raczyński, *Dyaryusz seymikow woiewodztwa lubelskiego*, Lublin 1792, s. 136–158 (we wskazanym zakresie błędna numeracja poszczególnych stron).

¹⁸⁴ Towarzystwo do Ksiąg Elementarnych.

¹⁸⁵ Wiktor Sadkowski.

[k. 1v] My rada, dygnitarze, urzędnicy i obywatele województwa lubelskiego i powiatu urzędowskiego, za uniwersałem J.K.M. p.n.m. zgromadzeni, stosownie do prawa zapadłego¹⁸⁶, zjechawszy się na dzień dzisiejszy obradom naszym przeznaczony i o godzinie 9, za poprzedzającym przez wszystkie miejscowych kościołów dzwony półgodzinnym ogłoszeniem, do kościoła j.m. księży dominikanów zszedłszy się i po wysłuchaniu mszy świętej, jedni w kole porządkowym [k. 2] miejsce swoje zasiadłszy, drudzy toż koło otoczywszy, jednomyślnie do zagajenia sejmiku i na nim prezydencyi w świetności imienia oraz tak poprzedników, jako też swoich i rodziny swojej w tym naszym województwie znakomitej oraz z zasług w ojczyźnie od nas szanownego j.w. Piotra Potockiego kasztelana lubelskiego, Orderu Świętego Stanisława kawalera zaprosiliśmy.

Po którym sejmików naszych przez j.w. kasztelana stosownie do prawa w wymownych wyrazach zagajeniu, po tym tegoż prawa o sejmikach przez wezwanego obywatela przeczytaniu, za oddaniem przez Komisję cywilną-wojskową ziemi naszej i powiatu urzędowskiego do rąk j.w. prezydującego księgi ziemiańskiej, a obywatelów kandydacyi swojej do urzędów na dzisiejszym sejmiku do elekcyi przypadających, na piśmie podaniu i rejestru tychże kandydatów ogłoszeniu, do rugów koła porządkowego i kandydatów sposobem w artykule 10 prawa o sejmikach określonym przystąpiliśmy. Po odbytych zaś rugach j.w. prezydujący obranie marszałka sejmikowego i asesorów podług przepisu artykułu 2 przedsięwziął. Która elekcyja, gdy formą w tymże artykule wyrażoną porządnie odprawiła się, z losów czyli odmiennych gałek przez sześcioletniego j.w. Mikołaja Trzcńskiego, naówczas eks-podsędka i komisarza cywilno-wojskowego lubelskiego i Joanny z Suchodolskich małżonków syna [k. 2v] ciągnionych, marszałkiem sejmiku j.w. Tomasz Suchodolski podczaszy lubelski i eks-deputat, asesorami zaś j.w. Adam Radziwiński szambelan J.K.M., Karol Lipski miecznik urzędowski i komisarz cywilno-wojskowy, Aleksander Morski podkomorzy przemyski Orderu Świętego Stanisława kawaler, poseł lubelski, Wincenty Raszowski skarbnik lubelski, Józef Lechnicki starosta podwysocki, komisarz cywilno-wojskowy, Stanisław z Głogowy Kossowski starosta sieradzki, komisarz skarbu koronnego, Orderu Świętego Stanisława kawaler wypadli i prawdziwym wyboru uwielbieniem ogłoszeni zostali.

Po którym, wyżej wyrażonych osób z zasług w ojczyźnie i województwie znakomitych obradom naszym przodkowaniu i przewodnictwie, za podniesieniem przez j.w. marszałka łaski marszałkowskiej, do dalszego w obradach postępowania i najpierwej w porządku deputatów na

¹⁸⁶ *Vol. Leg., t. IX, s. 395–398.*

Trybunał Koronny prowincyi małopolskiej elekcyi przystąpiono. I tych z pomiędzy trzech kandydatów większością wotów sekretnych to jest j.w. Ignacego z Trzcinnika Trzcińskiego podczaszego inflanckiego, eks-pościa i Kajetana Leszczyc Skarszewskiego podstolego powiatu urzędowskiego przez lat kilkanaście pisarza grodzkiego lubelskiego, komisarza cywilno-wojskowego, eks-pościa i eks-deputata wybraliśmy.

A postępując porządkiem w deklaracyi sejmowej wyrażonej opisany, do obrania komisarzów granicznych siedmiu przystąpiliśmy i w porządku tychże elekcyi kandydaci podani przez j.w. marszałka ogłoszeni zostali. Spomiędzy tych, gdy niektórzy nad liczbę do wyboru przepisaną podający się, swojej dobrowolnie odstąpili kandydacyi i tylko siedmiu kandydatów [k. 3], ile do komisarstwa granicznego potrzeba pozostała, przeto tychże kandydatów to jest j.w. Stanisława z Trzcinnika Trzcińskiego cześnika województwa i bywszego immediate podstarostę, Józefa Jezierskiego łowczego lubelskiego, komisarzów cywilno-wojskowych lubelskich, Kazimierza Jastrzębskiego miecznika i podwojewodzego lubelskiego, Franciszka Grabowskiego miecznika przasnyskiego do ułożenia podatku dziesiątego grosza, po tym cywilno-wojskowego komisarza i bywszego w roku zeszłym deputata lubelskiego, Antoniego Rojewskiego eks-podczaszego urzędowskiego, komisarza do podatku dziesiątego grosza, Jana Janiszowskiego eks-deputata lubelskiego i Stanisława Moszyńskiego bywszego do ułożenia podatku dziesiątego grosza komisarza, na komisarzów granicznych województwa naszego i powiatu urzędowskiego, jako też na lustratorów w[ielmożnych] Ksawerego Raszowskiego bywszego chorążego kawaleryi narodowej i Jana Raczyńskiego starościca koziańskiego, na kandydata zaś do pisarstwa aktowego trybunalskiego wielmożnego Antoniego Dmochowskiego komornika ziemi bielskiej jednomyślnością ogłosiliśmy.

Dalej znowu podług przepisu prawa tymże porządkiem postępując, obranie sędziów ziemiańskich dziesięciu przedsięwzięliśmy i tym końcem kandydaci do tej funkcyi podający się przeczytani zostali. Z piętnastu osób przeczytanych kandydatów większością sekretnych wotów j.w. Andrzeja Alojzego Koźmiana bywszego sędziego ziemskiego i komisarza cywilno-wojskowego lubelskiego, Feliksa Turskiego miecznika ziemi stężyckiej i tejeż ziemi komisarza cywilno-wojskowego, [k. 3v] Andrzeja Głuskiego komisarza cywilno-wojskowego województwa lubelskiego, Jakuba Janiszowskiego eks-pisarza ziemskiego i komisarza cywilno-wojskowego lubelskiego, Jerzego^a Gałęzowskiego bywszego komornika ziemskiego lubelskiego, Mikołaja Trzcińskiego eks-podsędka ziemskiego i komisarza cywilno-wojskowego lubelskiego, Franciszka Grajewskiego podstolica smoleńskiego, eks-pościa lubelskiego, Stanisława Iżyckiego eks-komornika

granicznego lubelskiego, Macieja Rzeczyckiego eks-komornika ziemskiego lubelskiego, Ludwika Dąbrowskiego łowczego bydgoskiego, kawalera Orderu Świętego Stanisława, eks-deputata województwa podlaskiego, przez dziecię zwyż wyrażone ciągnionych przy ogłoszeniu każdego z kandydatów o wielości sekretnych wotów, tak co się tycze osób do najwyższej magistratury Trybunału Koronnego wybranych, niemniej jurysdykcji sądów ziemiańskich województwa lubelskiego i powiatu urzędowskiego w komplecie zupełnym dziesięciu, prawem oznaczonym j.w. marszałek koła rycerskiego za poprzedzającym potrójnym o zgodę zapytaniem do publicznej wiadomości podał.

Podobnie j.w. Wincentego z Targowiska Gałęzowskiego regenta grodzkiego i aktualnego cywilno-wojskowego komisarza lubelskiego za pisarza aktowego ziemiańskiego, za podobnymże po trzykroć o zgodę zapytaniem, jako jednomyślnie obranego ogłosił. Którzy tak j.w. zwyż wyrażeni na Trybunał Koronny deputaci najpierw podług przepisu prawa, potem j.w. komisarze graniczni w liczbie siedmiu, jednomyślnością zdań i afektów wybrani, za poprzedzającą w sposobie wzwyż wyrażonym zgodą zwykłą, prawem przepisaną, przed j.w. marszałkiem koła rycerskiego wykonali przysięgę.

Po której wykonaniu w czasie ciągłym elekcyi sędziów [k. 4] ziemiańskich lubelskich ukończonej w liczbie dziesięciu, tudzież j.w. Wincentego Gałęzowskiego pisarza aktowego ziemiańskiego lubelskiego, tenże j.w. marszałek podług rotę stosownie do ich urzędowania tymże prawem oznaczonych osób do magistratur, a mianowicie komisji granicznej spory wszelkie względem granic przez apelacją do tej wysokiej ultimae instancie jurysdykcji wiekami pożądaney do rozpoznania legalności duktów, końcem przez lat kilkadziesiąt i więcej toczonego w Trybunale procesu ułatwienia i udecydowania, zgodnym zaś sposobem, czyli przez polubowny sąd lub przez komplanację urzędownie sporządzoną zatwierdzenia mądrością, która z powodu troskliwości o dobro, czyli uszczęśliwienie kraju całego, niemniej najjaśniejszych skonfederowanych stanów uchwalonej, przystąpiliśmy do obrania w[ielmożnych] w liczbie dziesięciu osób na sędziów granicznych do województwa lubelskiego i powiatu urzędowskiego z serc naszych jednomyślnie przeznaczonych, to jest Jakuba Trzcńskiego cześnika sanockiego, Adama Dłuskiego komornika granicznego lubelskiego, Ksawerego Raczyńskiego, Adama Dąbrowskiego, Kaspra Suchodolskiego, Franciszka Grzymkowskiego wiceserentów grodzkich lubelskich, Stefana Szczuckiego komornika granicznego lubelskiego, Wincentego^b Słotwińskiego, Franciszka Raszowskiego, tegoż imienia Niklewicza stolnika bełskiego i subdelegata grodzkiego krakowskiego, którzy także przed j.w. marszałkiem zwykłą podług prawa wykonali

przysięgę. Po ukończeniu zupełnym elekcyi z wyboru osób do zwyż wyrażonych magistratur przeznaczonych oświadczą j.w. [k. 4v] posłowie winną wdzięczność J.K.M. panu miłościwemu i sejmującym stanom najczulsze nasze podziękowanie za ciągłe starania około uszczęśliwienia narodu, zapewnijające naszą wolność i niepodległość.

W czasie zaś zbliżonym gospodarskiego sejmiku różne były podane projekta, na które za poprzedzającym przez j.w. marszałka po trzykroć o zgodę zapytaniem takowe jednomyślnością przyjęte i w niniejszej uchwale umieszczone zostały.

A najprzód co się tyczy religii katolickiej rzymskiej, projekt j.w. Kajetana Leszczyc Skarszewskiego deputata lubelskiego w niniejszej osnowie: „Gdy z doświadczenia i publicznej wiadomości mamy jako wolność druku w materyjach tyczących się religii i przedawanie gorszących książek zagraniczne państwo do okropnej przyprowadziło sytuacji, a ta zaraza już i w naszej Rzeczypospolitej państwach szerząc się, Polskę naszą do podobnego nieszczęśliwości może przyprowadzić stanu, zacych obowiazujemy j.o. i j.w. senatorów i posłów naszego województwa, aby ci łącząc się z innych województw reprezentantami podobną materyję do utrzymywania zaleconą sobie mającym i z swojej strony u sejmujących stanów domagali się, o jak najmocniejszy zakaz wolności drukowania i gorszących przeciwko religii przedawania książek z obostrzeniem na przestępujących jak najsurowszych kar”.

Drugi projekt względem obmyślenia nadgrody dla w[ielmożnych] sędziów granicznych województwa lubelskiego i powiatu urzędowskiego przyzwoitej w takowym [k. 5] sposobie podany. „Chcąc jak najdokładniejszą, a do prac i fadygi sędziów granicznych najstosowniejszą dla nichże wynaleźć nadgrode, a znając iż w tym szczupłym czasie onej stanowić mogło by być lub obywatelom do znoszenia niedogodne lub prawom tychże sędziów nie dosyć odpowiadające, tę okoliczność dla doskonałego jej ułatwienia do prześwietnej Komisji cywilno-wojskowej województwa naszego odsyłamy, zalecając onejże, aby w czasie jak najprędszym projekt względem wynalezienia wielości nadgrody sędziom granicznym prawem oznaczonej oraz sposobu płacenia jej przez obywatelów fracta pagina uformowała i ten wraz z projektem komisarzów granicznych tyczącym się, z mocy niniejszego laudum tejże Komisji do uformowania zleconym na tyle egzemplarzów, ile jest w województwie wiosek wydrukować kazawszy, najpóźniej 8 tygodniami przed następującymi in augusto w roku terazniejszym sejmikami, urzędnikom i obywatelom województwa via cursoria rozesłała”. Ten zaś projekt na następujących sejmikach roztrząsnąć i onże unanimitate vel pluralitate votorii decydować oświadczamy.

Trzeci projekt względem obmyślenia funduszu dla komisarzy granicznych na nadgodę pracom tychże odpowiadającą, niemniej na różne bez których się obejść nie można przyzwoite wydatki przez j.w. Adama Radziwińskiego szambelana J.K.M. i asesora w te słowa podany: „My obywatele województwa lubelskiego i powiatu urzędowskiego obowiązujemy Komisję cywilno-wojskową, aby ta najprzód dopraszała się Komisji Wojskowej [k. 5v] na jakim fundamencie żądała odezwą swoją pod dniem 15 januarii 1791 roku zatrzymania sumy 33 777 złp, którą skarb komisji powrócić obywatelom nakazał, a jeżeliby Komisja cywilno-wojskowa przekonaną była, że prawem ta suma na wojsko jest zajęta, tedy przystąpi stosownie do woli prześwieznego województwa do ułożenia i przyniesienia na najpierwsze sejmiki poselskie projekt rozkładu opłaty na wynalezienie funduszu 24 000 złp na zapłacenie komisarzy granicznych od nas z wyroku prawa wybranych, a to w proporcji opłaconego przez każdego obywatela podatku tak z dóbr ziemskich jako królewskich i duchownych z wyłączeniem przypadającej po manipulacji opłaty na mniej majątną szlachtę, której j.w. komisarze graniczni uroczyście odstąpili”, który to projekt oddany będzie województwu do poprawienia i zatwierdzenia.

Czwarty projekt czyli deklaracja od j.w. komisarzy granicznych województwa lubelskiego i powiatu urzędowskiego z podpisami tychże w liczbie 7 favore u[rodzonych] uboższych współbraci szlachty względem dla tychże odstąpienia swojej pensyi in certo quanto od województwa lubelskiego i powiatu urzędowskiego, mającej być uchwalonej stwierdzona i do łaski podania w niniejszym laudum co do słowa umieszczoną została: „Niżej podpisani komisarze graniczni województwa lubelskiego na terażniejszych sejmikach wybrani, mając wzgląd na uboższych współbraci szlachty podatkami publicznymi obowiązanych [k. 6], niniejsze oświadczenie z dobrej woli i jednomyślnie czyniemy, iż gdy przeświezne województwo według opisu prawa pensyję dla nas in certo quanto ude-terminuje i onę proporcjonalnie na wszystkie dobra rozłoży, tedy jaka część tego ogólnego quantum na dobra, czyli części przez wspomnionych współbraci uboższych posiadane przypadać będzie, tej części pensyi nam przez prawo oznaczonej nie pretendujemy i owszem od niej favore wspomnionych współbraci na czas cały urzędowania naszego odstępujemy. Dan w Lublinie w miejscu sejmikowania dnia 22 februarii 1792 roku”.

Piąty projekt dobrowolnej ofiary wspaniałości serca umysłów i łaskawych na współbraci szlachtę w uboższym stanie zostającą względów pochodzącej końcem zastąpienia podatku za tychże na tychże na pensyję jakową dla sędziów granicznych z jakiegożkolwiek źródła, czyli sposobu wynalezienia będzie przez w[ielmożnego] Michała Zgliczyńskiego, zacnego obywatela województwa lubelskiego i powiatu urzędowskiego

i j.w. Antoniego Radziwińskiego komisarza cywilno-wojskowego lubelskiego, niemniej przez j.w. Stanisława Potockiego generała majora wojsk koronnych, posła województwa lubelskiego, orderów polskich kawalera, nigdy dosyć nie wysławionego w ojczyźnie męża z podpisami własnych rąk tychże tenże projekt przy publicznym odgłosie [k. 6v] wdzięczności zgodnie przyjęty w niniejszej uchwale co do słowa umieszczonym zostaje: „Ofiaruję się publicznie Michał Zgliczyński obywatel województwa lubelskiego dobrowolnie dla ulżenia podatku uboższych braci szlachty i dobrodziejów na zapłacenie sędziów granicznych cokolwiek na wsie szlacheckie z dymów wyznaczono będzie takim opłacić podejmuje się sposobem to jest: roku pierwszego opłacę podatek na sędziów i komisarzów grannicznych za wsie Sobieszczany i Starą Wieś, drugiego roku za Tarnawkę i Słotwiny, trzeciego roku za Łubki i Niezabitów, czwartego za Stępków i Sowin, to jak rzetelnie dotrzymam tak na to się podpisuję”. Do tejsze ofiary opłacenia takowegoż podatku w przeciągu drugich dwóch lat zupełnych za wsie wyżej wyrażone godny wspomnienia w ojczyźnie mąż zwyż zmiankowany j.w. [Stanisław Kostka] Potocki poseł lubelski podał in scripto na tymże papierze przyłączone oświadczenie z podpisem własnej ręki.

Szósty projekt, także dobrowolnej ofiary od w[ielmożnych] sędziów granicznych w zupełnym komplecie dziesięciu asekuracją swoją rękami własnymi podpisaných, umysłem odstąpienia dla uboższych braci szlachty swojej pensyi podany w brzmieniu następującym: „Niżej podpisani dajemy tę naszą asekuracją, iż jeżeliby w wydziale moim przypadły wsie których dziedzicami zostaje uboższa szlachta, w takowych wsiach za rozgraniczenie czy ex seriis, czy też zgodnym sposobem zrobione, żadnej nadgrody od tychże braci szlachty pretendować i dopominać się nie będę, którą to asekuracją dla większej wagi do laski składam i aby w laudum dla większej pewności wpisany była upraszamy [k. 7] Dan w Lublinie na sesyi sejmików dnia 22 lutego 1792 roku”.

Z zalecenia j.w. posłom województwa naszego powszechną zgodą przyjęte: „Złożą j.w. posłowie najgłębsze podziękowanie najjaśniejszemu panu za konferowanie biskupstwa lubelsko-chełmskiego j.w. j.m. księdzu [Wojciechowi] Skarszewskiemu, jako też krzesło kasztelanii lubelskiej j.w. Piotrowi Potockiemu, równie za konferowane ministeryja, to jest marszałkostwa w[ielkiego] lit[ewskiego] j.w. Ignacemu Potockiemu, podkanclerstwa kor[onnego] j.w. Hugowi Kołłątajowi, podskarbstwa w[ielkiego] kor[onnego] j.w. Rochowi Kossowskkiem, podskarbstwa w[ielkiego] lit[ewskiego] j.w. [Ludwikowi] Tyszkiewiczowi, marszałkostwa nadwornego lit[ewskiego] j.w. [Stanisławowi] Sołtanowi, podskarbstwa

nadwornego kor[onnego] j.w. [Tomaszowi] Ostrowskiemu, mężom obywatelstwem i cnotą znakomitym.

J.w. posłowie województwa naszego mają się starać jak najusilniej w stanach sejmujących o nakaz prawa odnawiający egzekucyję dawnych praw w tej mierze ustanowionych zniesienia wszystkich młynów i służ na rzece Wieprzu, tamujących i przeszkadzających spławności produktów obywatelskich, także przez wzgląd na wzrost miasta wolnego Lublina stołecznego województwa, jako też dla zwrotu opłaconych podatków do skarbu Rzeczypospolitej, pomnożenia cyrkulacyi oraz powiększenia konsumpcyi produktów, a tym ułatwienia sposobów ich sprzedaży.

Mają starać się j.w. posłowie o nakaz prawa sejmujących stanów do Komisji Wojskowej, aby w Lublinie jeden regiment pieszy lub konny zawsze konsystował.

J.w. posłowie dopraszać się [k. 7v] będą u najjaśniejszych stanów pozwolenia Pałacu Rzeczypospolitej od w[ielmożnego] [Jana] Potockiego brygadiera kawaleryi narodowej darowanego na miejsce sądenia jurysdykcyów komisji granicznej, sądów ziemiańskich i Komisji cywilno-wojskowej.

Deputowani od prześwietnego województwa lubelskiego j.w. [Aleksander] Morski, [Stanisław] Kossowski i [Adam] Radziwiński asesorowie wysłuchali kalkulacyi prześwietnej Komisji cywilno-wojskowej z percepty i ekspensy dwuletniej, a to od dnia 28 kwietnia roku 1790, do dnia 22 februarii 1792 roku, z której to kalkulacyi okazało się, iż w roku 1790 było percepty szelężnego i grzywien 5551 zł 22 gr, w tymże roku ekspensy do dnia 22 lutego 1791 roku 4326 zł 28 gr. Zostało remanentu 1224 zł 24 gr, percepty za rok drugi skończony 22 lutego 1792 roku szelężnego i grzywien 5115 zł i groszy 10, in suma percepty ogólnej z remanentem było 6340 zł i gr 4, a ekspensy ogólnej w tych dwóch latach 10 091 zł 7,5 gr. Zostało remanentu w kasie komisyjnej 575 zł 27,5 gr [k. 8], której to percepty i ekspensy registr podany i podpisany przez w[ielmożnego] Jana Janiszewskiego regenta Komisji skonfrontowany został z protokołem oryginalnym pecepty i ekspensy, podpisanym przez j.w. komisarzów cywilno-wojskowych.

Prócz tych sum znajduje się w dozorze Komisji pierwsza suma za rekrutów wypłacona od miesiąca grudnia 1790 roku do miesiąca kwietnia 1792 roku 10 090 zł, druga suma zebrana z magazynowych złotych z dymów opłaconych 33 777 zł, które to obydwie sumy znajdują się złożone w skarbcu księży dominikanów zamknięte podług prawa pod trzema kluczami, gdy j.w. Jan Kanty Lenczowski biskup abdereytański, sufragan lubelski, Wincenty Jezierski scholastyk katedralny kamieniecki, proboszcz i oficjał lubelski, Krzysztof Skotnicki opat pokrzywnicki, kanonik katedralny krakowski duchowni, Kajetan Hryniewiecki wojewoda lubelski

orderów polskich kawaler, Andrzej Koźmian, Mikołaj Trzciniński ziemscy przed tym, a teraz ziemiańscy sędziowie, Jan Kanty Nieprzecki podczaszy urzędowski, Kajetan Leszczyc Skarszewski deputat na Trybunał Koronny, podstoli urzędowski, Stanisław Trzciniński cześnik lubelski i komisarz graniczny, Jacek Wierzbicki cześnik urzędowski, Józef Jeziernski łowczy lubelski, Jakub Janiszowski przedtym pisarz ziemski, a teraz sędzia ziemiański, Karol Lipski miecznik urzędowski, Józef Raszowski [k. 8v] eks-podstoli lubelski, Józef Lechnicki starosta podwysocki, Antoni Marchocki starościc lełowski, Andrzej Głuski sędzia ziemiański, Antoni Radzimiński, Wincenty Gałęzowski pisarz aktowy ziemiański, świeccy komisarze cywilno-wojskowi ziemi naszej i powiatu urzędowskiego, stosując się do prawa o sejmikach w artykule 15, co do sejmików gospodarskich komisyjom wojewódzkim lub powiatowym podać obrachunek z powierzonych zawiadywaniu swoich funduszków, szczególnie na potrzeby województwa, ziemi lub powiatu przeznaczonych z takowego gatunku funduszków dwuletnich i tych wydatków przed delegowanemi z województwa z koła porządkowego j.w. Aleksandrem Morskim podkomorzym przemyskim, Stanisławem Kostką Kossowskim starostą sieradzkim, Adamem Radzimińskim szambelanem J.K.M. asesorami obrachunek uczynili. Przeto tychże j.w. komisarzów o takowym przychodów i wydatków złożonym obrachunku zaświadczać, wdzięczność im za sprawiedliwość z odbycia chwalebnej funkcji swojej oddając, takowe zaświadczenie w laudum umieszczamy.

Przyrzeczenie na piśmie dane, podpisem własne stwierdzone, szlachetnego Teodora Franciszka Greutz-Gruela radnego miasta J.K.M. Lublina, wydawania bez opłaty z apteki własnej, za receptami felczerów regimentowych i podpisem komenderującego, medykamentów potrzebnych dla regimentu w Lublinie konsystować mającego, z wyłączeniem chorób chronicznych, z woli prześwietnego województwa w laudum umieszczamy, równie i wdzięczność dla tegoż [k. 9], za tak przykładne przyłożenie się do dobra publicznego.

Zapewniamy prośbę j.w. księży dominikanów względem indemnizacyi za miejsce do sejmikowania pozwolone i prawem oznaczone, do prześwietnej Komisyi cywilno-wojskowej o wynalezienie funduszu odsyłamy.

Zalecamy j.w. posłom województwa naszego, aby ci j.w. Aleksandra Morskiego podkomorzego przemyskiego i j.w. Stanisława Kossowskiego starostę sieradzkiego, mężów w ojczyźnie i obywatelstwie zasłużonych, względem i łasce najjaśniejszego pana imieniem województwa naszego zarekomendowali.

Które to laudum po przeczytaniu w obecności obywatelów w miejscu sejmikowania podpisujemy. Datum w Lublinie dnia 24 lutego 1792 roku.

Tomasz z Suchodów Suchodolski podczaszy lubelski i marszałek koła rycerskiego m.p., Adam z Radzimina Radziwiński s[zambelan] J.K.M., asesor pierwszy, Karol Lipski miecznik powiatu urzędowskiego, asesor m.p., Wincenty Fereriusz z Raszowa Raszowski skarbnik lubelski, asesor m.p., Józef Lechnicki starosta podwysocki, komisarz cywilno-wojskowy ziemi lubelskiej i powiatu urzędowskiego, asesor m.p., A[leksander] Stasza z Morska Morski asesor, Stanisław Kostka z Głogowy Kossowski starosta sieradzki, asesor.

^a *Nadpisane nad skreślonym „Jędrzeja”.*

^b *Nadpisane nad skreślonym „Józefa”.*

LXXXIV. Sejmik przedsejmowy w Lublinie, 27 maja 1793 r.

1. Uniwersał króla Stanisława Augusta z 6 maja 1793 r. zwołujący sejmiki poselskie

Druk 1. *APL, CLRMO 522, k. 444.*

[k. 444] Stanisław August z bożej łaski król polski, wielki książę litewski, ruski, pruski, mazowiecki, żmudzki, kijowski, wołyński, podolski, podlaski, inflancki, smoleński, siewierski i czernihowski.

Wszem, wobec i każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy, mianowicie ^aprzewielebnym biskupom, wielmożnym^a senatorom, dygnitarzom, urzędnikom ziemskim i całemu rycerstwu ^bwojewództwa lubelskiego^b, uprzejmie i wiernie nam miłym, przy ofiarowaniu łaski naszej królewskiej do wiadomości podajemy.

^cPrzewielebni, wielmożni^c, urodzeni, uprzejmie i wiernie nam mili. Jaki jest stan terazniejszy ojczyzny naszej ze wszystkich względów, nie mamy potrzeby, ani przyczyny rozwodzenia się w tej mierze do rodaków wszystko widzących i znoszących, wszystkiego doświadczających i którym pisma wszelkie publiczne tajnymi nie są. Odezwę niniejszą czyniąc ani ściśnionemu sercu naszemu, ani przerażonej czułości waszej zacni obywatele pomnażać boleści nie chcemy. Kiedy jednak w stanie republikańskim od zbioru narodu jedynie zależą rząd i zarządzenie jakim bądź wynikłym trudnościom i najsroższym chociażby nieszczęściom publicznym, kiedy z decyzji konfederacji generalnej obu narodów pod dniem 20 miesiąca kwietnia roku bieżącego wypadłej, Rada przy boku naszym Nieustająca ożywioną została, aby podług opisu prawa roku 1775¹⁸⁷, wszystko co jest w egzekucyi prawa i w rezolucyjach konfederacji generalnej czyniła, cokolwiekby ku dobru i potrzebie narodu potrzebnym być uważała, kiedy na koniec w ciągu rozpoczętych czynności Rady przy boku naszym

¹⁸⁷ *Vol. Leg., t. VIII, s. 66–75.*

Nieustającej też na sesji pod dniem 30 kwietnia stosownie do wyraźnego przepisu prawa roku 1775 sobie za wskazówkę danego, nie widziała innego do zaradzenia potrzebom i dobru narodowemu sposobu w stanie osobliwie krytycznych okoliczności dzisiejszych, jak radząc nam królowi zwołanie narodu, a tym sposobem postawienie onego w stanie radzenia o sobie. Za zdaniem więc tejsze Rady przy boku naszym Nieustającej, w porządku wybrania posłów na sejm ekstraordynaryjny, dzień sejmikom po województwach i powiatach, na dzień dwudziesty siódmy maja zgromadzić się mającym wyznaczamy, a dzień sejmu na dzień 17 czerwca w miejscu Grodnie determinujemy. Gdy zaś wątpić nie chcemy, owszem spodziewać się powinniśmy po znacznych województwach, ziemiach i powiatach, że posłów godnych i zaleconych publicznym zaufaniem na ten sejm obierać zechcą i tychże instrukcjami publiczne dobro w sobie za cel mającymi umocnią, tak wszystkim i każdemu z osobna, dobrego od Pana Boga w sejmikowych obradach życząc powodzenia, ten uniwersał nasz, aby do wiadomości publicznej przyjść mógł, po kancelaryjach ziemskich, parafiach i miejscach zwyczajnych publikować zalecamy.

Dan w Grodnie dnia ^dVI^d miesiąca maja roku pańskiego 1793, panowania naszego 29 roku.

Stanisław August król.

^{a-a} *Wpisane odręcznie.*

^{b-b} *Wpisane odręcznie.*

^{c-c} *Wpisane odręcznie.*

^{d-d} *Wpisane odręcznie*¹⁸⁸.

2. Laudum sejmiku przedsejmowego w Lublinie 27 maja 1793 r.

Rkp. 1. APL, CLRMO 522, k. 548–548v – indukta; **Rkp. 2.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 495–496 – kopia.

[k. 548] My dygnitarze, urzędnicy i obywatele stanu rycerskiego województwa lubelskiego, ziemi łukowskiej i powiatu urzędowskiego, za uniwersałem J.K.M. p.n.m. i Rady przy boku jego Nieustającej w Grodnie dnia 6 maja roku teraz bieżącego wydanym i w aktach grodu lubelskiego dnia 13 miesiąca terażniejszego oblatowanym, tu do miasta J.K.M. Lublina

¹⁸⁸ Nie wszystkie znane druki uniwersału mają analogiczną datę. Dotychczas wskazywano na 17 maja, ponieważ taka data widnieje na innych drukach, zob. *Chronologia sejmów Rzeczypospolitej Obojga Narodów (1569–1793)*, red. L. Wierzbicki, D. Kupisz, Warszawa 2021, s. 310; *Akta sejmiku kowieńskiego z lat 1733–1795*, s. 505 (edycja przygotowana na bazie druku adresowanego do województwa sandomierskiego). W przypadku daty 6 maja na uniwersale lubelskim można byłoby zakładać błąd sekretarza uzupełniającego egzemplarz wysyłany do Lublina. Niemniej na verso druku widnieje informacja o przyjęciu go i oblatowaniu w kancelarii lubelskiej w dniu 13 maja 1793 r., co wyklucza nadanie uniwersału w dniu 17 maja.

i miejsca obradom naszym zwyczajnego zgromadzeni, stosując się do tego uniwersału J.K.M. oraz do rezolucyi i konfederacyi generalnej w Grodnie dnia 13 miesiąca i roku tego względem obrad sejmikowych wydanej, wezwawszy przy zwykłym nabożeństwie pomocy boskiej, po zagajeniu obrad naszych przez pierwszego z przytomnych województwa tutejszego urzędnika j.w. Andrzeja Koźmiana sędziego ziemskiego lubel[skiego], Orderu Ś[więtego] Stanisława kawalera, do styru obrad naszych i j.w. Kajetana Miączyńskiego pisarza polnego koronnego, orderów polskich kawalera, konfederacyi naszego województwa marszałka zaprosiliśmy.

Który po przybraniu asesorów z konsyliarzy konfederacyi lubelskiej j.w. Jana Jastrzębskiego wojskiego lubelskiego, Ignacego Gruszeckiego podczaszego bełskiego, Kazimierza Jastrzębskiego miecznika lubelskiego, Adama Domaszowskiego komornika ziemskiego łomżyńskiego, Antoniego Brzozowskiego wicesgerenta grodzkiego łukowskiego i Ignacego Rojewskiego stolnika urząd[owskiego], za podniesieniem laski marszałkowskiej, najprzód przeczytanie uniwersału J.K.M. na sejmiki terażniejsze wydane jednemu z asesorów zlecił.

Po przeczytaniu więc pomienionego uniwersału podług osnowy tegoż do obrania posłów na sejm ekstraordynaryjny roku terażniejszego w Grodnie przypadający przystąpiliśmy i za podaniem kandydatów zgodnie, bez najmniejszej przeciwności na funkcję poselską [k. 548v] z ziemi lubelskiej j.w. Kajetana Miączyńskiego pisarza polnego koronnego, orderów polskich kawalera, konfederacyi województwa naszego marszałka i Ksawerego Stoińskiego podkomorzego J.K.M., Orderu Ś[więtego] Stanisława kawalera, konsyliarza konfederacyi województwa naszego. A z ziemi łukowskiej j.w. Kazimierza Zalewskiego pisarza grodzkiego łukowskiego i Antoniego Brzezińskiego porucznika wojsk koronnych. Z powiatu zaś urzędowskiego j.w. Filipa Obińskiego konsyliarza konfederacyi lubelskiej i Wincentego Gałęzowskiego regenta grodzkiego lubelskiego obraliśmy. Którym instrukcyję ułożoną przepisawszy i oddzielnie napisaną z podpisem j.w. marszałka i j.w. asesorów oddawszy, tymże j.w. posłom żądania województwa naszego podług opisów w instrukcyi wyrażonych oddajemy i polecamy.

Działo się w Lublinie w kościele w[ielebnych] o[ł]jców dominikanów dnia 27 miesiąca maja roku pańskiego 1793.

[Kajetan] Miączyński p[isarz] p[olny] k[oronny], k[awaler] o[rderów] p[olskich], k[onsyliarz] k[onfederacyi] w[ojewództwa] l[ubelskiego], m[arszałek], Jan Jastrzębski w[ojski] z[iemi] l[ubelskiej], konsyliarz, Ignacy Gruszecki p[odczaszy] b[ełski], konsyliarz, Kazimierz Jastrzębski miecznik i podwojewodzy lubelski, konsyliarz, Adam Domaszowski konsyliarz konfederacyi województwa lubelskiego m.p., Antoni Brzozowski

konf[ederacyi] województwa lubelskiego konsyliarz m.p., Ignacy Rojewski konsyliarz konfederacyi województwa lubelskiego.

3. Instrukcja dana posłom na sejm z sejmiku w Lublinie 27 maja 1793 r.

Rkp. 1. APL, CLRMO 522, k. 553–554Av – indukta; **Rkp. 2.** B. PAU-PAN Kr., rkp. 8326, k. 497–500 – kopia.

[k. 553] Instrukcja dla j.w. posłów województwa lubelskiego.

My stany duchowne i świeckie, senatorowie, dygnitarze i urzędnicy województwa lubelskiego, na miejscu obradom naszym prawem oznaczone, za uniwersałem J.K.M. w Radzie Nieustajacej pod dniem 6 miesiąca maja roku terażniejszego w Grodnie wydanym na sejmiki przed sejmem ekstraordinarynym przypadające zgromadzeni, gdy w smutnej ojczyzny naszej okolicznościach, wielorakie ratunku jej potrzeby i niezliczone ku opatrzeniu ogólnego Rzeczypospolitej i szczególnego obywatelów szczęścia wystawiają się nam widoki, nie możemy tylko zalecić j.w. posłom od nas na sejm wybranym, ażeby w powszechności cel dobra publicznego mający, gorliwość swoją za sterem roztropności kierując wszystkie na odwrócenie nieszczęścia powszechnego łożyli starania. Im są trudniejsze obowiązki przez nas na nich włożone, tym większy cnoty obywatelskiej w dopełnieniu ich okażą dowód. Im ogólniejsze są zlecenia, tym większą w uiszczeniu przez wszystkie szczegóły całkowitej szczęśliwości dowiodą zręczność. Im będą ważniejsze w ich urzędowaniu zdarzenia, tym znakomitszą w trafnym ich rozwiązaniu, od sprawiedliwej potomności zyskają chwałę, a czym bardziej szczerą chęć swoich do wykonania żądań naszych, dobro publiczne w celu mających okażą, tym na czulszą od współobywatelów swoich zasłużą wdzięczność. W tym ogólnym baczności na wszystkie potrzeby Rzeczypospolitej zalecenia, które j.w. posłom za prawidła w postępowaniu służyć mają, szczególniejsze ich będą obowiązki, od których żadne względy i żadne przełożenia uwolnić ich nie mogą i za których odstąpienie osobistej odpowiedzialności podpadać będą są następujące.

Religia święta rzymska katolicka w Polsce panująca, której wyznawanie jej szczerze i kościołowi jej winne uszanowanie przodków naszych licznym obdarzało błogosławieństwem, a której chytra mędrków wieku dzisiejszego nauka, słodycz pociechy w utrapieniu, przyjemność [k. 553v] życia w społeczeństwie i pewność własności w łagodnych obyczajach podkopując, wiecznemu i doczesnemu rodzajowi ludzkiemu szczęściu, tamę podłożyć usiłuje, aby w świętości i obrządkach swoich żadnego nie poniosła uszczerbku, wszystkim swojej j.w. posłowie użyją dzielności.

Niech przykłady szczęśliwego i sławą wiekami wysłużoną niedawno w Europie pierwszego narodu, dziś cechą wzgardy religii zeszpeconego

do ostatniej nachylonego zguby będą prawidłem obywatelów naszej ojczyzny. Niech się przed stanem swoim nieszczęśliwym zastanowią, niech wnijdą w postać tej Rzeczypospolitej, jak jest różny od tego, w jakim nam ją przodkowie nasi zostawili i niech polepszenia onej wszystkie widząc upadłe nadzieje o pomoc do ranienia ręki najwyższego trafiają. Ta jedna dźwignąć nas potrafi zapewne, ale prośba nasza być wysłuchaną nie może, jeżeli wiary w tajemnicach jego z szczerą nie położymy ufnością i wszystkich w ojczyźnie naszej na ugruntowanie religii prawowiernej nie użyjemy sposobów.

Raczą i to j.w. posłowie mieć w pilnej uwadze, że naród nasz sławny ku królom swoim wiernością zawsze przy dostojności ich i prerogatywach z wolnością zgodnych obstawał, tym samym i oni sposobem tak dla dziś łaskawie nam panującego króla, jako i dla następców jego bezpieczeństwo, uszanowanie, wierność i posłuszeństwo w tym wszystkim co się prawu i prerogatywom wolnej Rzeczypospolitej sprzeciwiać nie będzie, jak najmocniej i najuroczyściej zabezpieczą.

Nie przepomną niemniej na świętość własności każdego stanu i obywatela. Ta twierdza wiary publicznej trzeba żeby pod żadnym pozorem zachwiana nie była. Niech każdy obywatel jakiegokolwiek stanu i kondycji pewny losu swojego miłej kosztuje spokojności i niech w domowym zaciszu smakuje [k. 554] bez trwogi w trwałym używaniu tego, co mu czyli od przodków w spadku, czyli od rządu nadane jest do dzierżenia wskazane.

Wielorakie kraju naszego klęski od lat 29 obywatelów państwa Rzeczypospolitej ciężące, gdy coraz więcej sposobności podatku odejmując zastanawiać będą j.w. posłów, którzy wszelkiej na to użyją usilności, ażeby próżne wydatki skarb publiczny niszczące nie tylko powiększone nie były, ale owszem z największą lubo przecież przyzwoitą oszczędnością umiarkowane zostały. Niech obywatel udzielając części majątku swojego przekonany zostaje, że od niego nie więcej rząd wymaga nad to, co do zabezpieczenia wewnętrznego mieszkańców i nagrody pomiarkowanej osób do usługi krajowej użytych nieodbitie potrzeba.

Będzie również prawidłem j.w. posłów, ażeby wszelkiego rodzaju wydatki nie pierwaj ustanowione były, aż się o pewności dochodów i możności wypłacania onych zabezpieczą. Do tych dopiero należeć będzie siłę krajową, opatrzenie wewnętrznych potrzeb, zgoła wszystkie stosować opłaty, z baczną na to pilnością, aby obywatel w podatku dawniej opłaconym raczej oszczędzonym, nie zaś więcej obciążonym został. Prerogatywy stanu szlacheckiego, swobód ojczystych twierdza, w pierwszym ma być j.w. posłów staraniu, ażeby potomkowie tych poprzedników, którzy Rzeczpospolitą wskrzesili, którzy wylewem krwi swojej granice jej

rozszerzali, którzy kościoła i tronu dostojenstwa zawsze bronili od uszczuplenia praw i wolności swojej na zawsze ubezpieczeni zostali i żeby onym samym władza prawodawcza i wykonawcza bez wpływu do niej inszych stanów powierzona od wieków udzielnie na zawsze ugruntowaną została.

Przychylić się zaś [k. 554v] raczą do tego, ażeby stan miejski w miastach Rzeczypospolitej obsiadły pod opieką rządu będący, własność swoją zapewnioną, sprawiedliwość prędką i ścisłą, bezpieczeństwo osób i honoru ugruntowane i pomoc do rozkrzewienia handlu i rękodzieł mając, słodkiej pod rządem polskim kosztował spokojności. Z tego powodu, gdy część rządowa handel i związki z sąsiedzkimi przyjaznymi potencjami dla ogólnego dobra ojczyzny najistotniej jest potrzebna, j.w. posłowie o skutecznieniu tych artykułów swojej dołożą usilności.

Nie należy z pobudek przyzwoitej ludzkości, którzy zamiarem istotne, a nieidealne szczęście człowieka być powinno, ażeby stan rolniczy część ludu najoczywistsze krajowi przynosząca pożytki, łagodnego nad sobą doświadczać nie miała panowania, w którym lubo dziedzice w uszczuplonej w żaden sposób od rządu niemogący mieć władzy, obowiązani przeciw być powinni, aby tam gdzie umowy i kontrakty między nimi i ich włościanami zaszły do utrzymania ich przymuszonymi byli, o co j.w. posłowie nalegać od nas mają zalecenie.

Na koniec we wszystkich zdarzyć się mogących przypadkach, które albo dobra Rzeczypospolitej, albo odwrócenia lub też umniejszenia złego dla niej tykać się będą, obywatelska gorliwość na szali rozsądku złożona jako szczególnie w publicznych interesach skutek tak dobry przynieść mogąca, wszystkie j.w. posłów kierować będzie kroki.

Nadto domagać się j.w. posłowie będą, aby dekreta po dniu 14 maja roku zeszłego w sądach ziemiańskich i trybunalskich przez Konstytucję Trzeciego Maja postanowionych zapadłe, uniwersalami najjaśniejszej generalności za żadne uznane, skasowanymi były, zostawiwszy jednak te w swojej powadze, z których [k. 554a] samowolnie ponastępowały satysfakcje.

Tudzież, ponieważ bankierowie krajowi komisje w konfederacji głównej koronnej do osądzenia spraw swoich z ich wierzycielami, z szczegółami prawom koronnym przeciwnymi unilateralnie, a nad to z widoczną krzywdą wierzycieli powyrabiali, przez co obywatele całego kraju znaczny uszczerbek w swych majątkach ponieśćby musieli, przeto j.w. posłowie usilnych dołożą staranności, aby takowe komisje ze wszystkim uchylonymi zostały, a dla oddania prędkiej sprawiedliwości, w generalnych regułach stosownie do przepisów praw koronnych wyznaczonymi inne komisje były, zostawując pokrzywdzonym do sądu najwyższego

w kraju ustanowić się mającego, moc udania się, a w tym sądzie najwyższym, aby registr był szczególny dla takowych spraw wyznaczony.

Zechcą j.w. posłowie znane w ojczyźnie zasługi j.w. Antoniego Pułaskiego generała inspektora wojsk koronnych, marszałka województwa wołyńskiego zarekomendować, któren dowody wierne, swej ojczyźnie nadto jasne okazał, przez dopełnienie tyłu publicznych funkcji z powszechną sławą.

Równiej dołożą usilności za nie mniejsze j.w. [Kajetana] Miączyńskiego marszałka konfederacji województwa naszego dla swojej ojczyzny wierności dowody, a szczególne dla województwa naszego w sprawowaniu urzędu marszałkowstwa troskliwość.

Oświadczą j.w. posłowie wdzięczność j.w. księdzu [Józefowi] Kossakowskiemu biskupowi inflanckiemu za troskliwość o całość własności duchownej, mocno w przeszłym sejmie naruszane wrócił swym staraniem dochody biskupstwu krakowskiemu, a jako ten gorliwy biskup w ciągu swych prac o powrót swobód i praw ojczystych za podjęte trudy prześladowania i własnego majątku [k. 554av] wyniszczenie na sprawiedliwe zasłużył względy, tak raczą j.w. posłowie stanąć przy zapadłym wyroku najjaśniejszej konfederacji generalnej nadającym mu w nadgrodzie do życia dochody powróconej do biskupstwa należności, których activitati caetera poleciwszy powinna im w sercach naszych za podjętą usługę zapisujemy wdzięczność.

Działo się w Lublinie w kościele w[ielebnych] o[jców] dominikanów dnia 27 miesiąca maja 1793 roku.

[Kajetan] Miączyński p[isarz] p[olny] k[oronny], k[awaler] o[rderów] p[olskich], k[onsyliarz] k[onfederacji] w[ojewództwa] l[ubelskiego], m[arszałek], Jan Jastrzębski w[ojski] l[ubelski], konsyliarz, Adam Domaszowski komor[nik] ziemski łomżyński, konsyliarz konfederacji województwa lubelskiego m.p., Ignacy Gruszecki p[odczaszy] b[ełski], konsyliarz województwa lubelskiego, Kazimierz Jastrzębski miecznik lubelski, konsyliarz, Antoni Brzozowski konfede[racji] województwa lubelskiego konsyliarz m.p., Ignacy Rojewski konsyliarz.

4. Uchwała sejmiku przedsejmowego w Lublinie 27 maja 1793 r. w sprawie elekcji komisarzy do rozliczenia dostaw furazju i prowiantu dla wojska rosyjskiego

Rkp. 1. APL, CLRMO 522, k. 674–675 – indukta.

[k. 674] My urzędnicy i obywatele województwa lubelskiego i powiatu urzędowskiego, zjechawszy się na sejmiki poselskie dnia 27 miesiąca maja roku 1793, za wydanym od najjaśniejszego pana uniwersałem, do miasta J.K.M. Lublina i na miejsce obradom naszym zwykłe, gdy za powtórzoną

najjaśniejszej imperatorowej¹⁸⁹ całej Rosyi deklaracją o zapłacie za furazę i prowianty przez wojsko rosyjskie z województwa naszego brane zapewnieni zostaliśmy, uznaliśmy potrzebę obrania z koła naszego obywatelów, którychby cnocie i do znanemu charakterowi odebranie należytości za pomieniony furaz i prowiant z skarbu najjaśniejszej imperatorowej całej Rosyi powierzyć mogliśmy, jakoż j.w. Franciszka Grabowskiego miecznika przasnyskiego, Wojciecha Wiercińskiego wojskiego i podstarostę drohickiego, Józefa Szlubowskiego miecznika kras[nostawskiego], Ignacego Rudnickiego pisarza ziem[skiego] stężyckiego, mężów z cnót obywatelskich mocno w sercach naszych mających zaufanie, stosownie do rezolucyi prze[świetnej] konfederacyi województwa naszego uprosiliśmy.

Którym wszelkie palety i kwity przez wojsko rosyjskie na furaz i prowiant z województwa naszego i powiatu urzędowskiego brane nam dawane oddając. Chociażby w dwóch osobach zjechałym, zupełnej mocy i władzy odebrania sumy jaka za tenże furaz z skarbu najjaśniejszej imperatorowej dla nas należeć będzie i z odebranej imieniem całego województwa [k. 674v] kas imperatorskich zakwitowania udzielamy, obligując tychże, aby po odebranej pomienionej należytości każdemu obywatelowi quantum jakie z kwitów jego okaże się do rąk oddali i wyliczyli. A jako dla tych zacnych mężów za podjętą dla województwa pracę nie mamy szlachetniejszej nadgrody nad czucie serc naszych tak tymże do niewygasłej wdzięczności naszej dajemy prawo.

Działo się na sesyi obrad sejmikowych dnia 27 miesiąca maja 1793 roku.

[Kajetan] Miączyński p[isarz] p[olny] k[oronny], k[onsyliarz] k[onfederacyi] w[ojewództwa] l[ubelskiego], m[arszałek], Jan Jastrzębski w[ojski] l[ubelski] i konsyliarz, Ksawery Stoiński Oderu Ś[więtego] S[tanisława] kawaler, konsyliarz i poseł woj[ewództwa] lubelskiego, Tomasz Suchodolski podczaszy i konsyliarz konfederacyi lubelskiej, Ignacy Rojewski konsyliarz, Jan Łaski konsyliarz m.p., I[gnacy] Gruszecki p[odkomorzy] b[ełski], kon[syliarz] konfederacyi w[ojewództwa] l[ubelskiego], Adam Domaszowski konsyliarz konfederacyi województwa lubelskiego m.p., Ignacy Trzciniński kon[syliarz] w[ojewództwa] l[ubelskiego], Filip Obiński k[onsyliarz] w[ojewództwa] l[ubelskiego], Andrzej Alojzy Koźmian sędzia ziemski lubelski, Stanisław Bielski PNJK, ka[waler] Or[deru] Ś[więtego] S[tanisława], Ignacy S[tanisław] Wybranowski stolnik województwa lubelskiego, Michał Miączyński rotmistrz kaw[alerii] nar[odowej], [Andrzej] Mikołaj Trzciniński p[odsędek] z[iemski] l[ubelski], Tomasz Wronowski stolnik powiatu urzędowskiego, Józef Jezierski łowczy lubelski m.M., Maciej Koz Rzeczycki k[omornik]

¹⁸⁹ Katarzyna II.

z[iemski] l[ubelski] m.M., Marcin Szymon Sobieszczański m.M., Kajetan z Rzeczy Koźmian, Marcin z Rzeczy Koźmian p[odstarości] l[ubelski], Jan Dmochowski m.p., Kazimierz Zaleski p[isarz] g[rodzki] ł[ukowski], konsyliarz i poseł województwa lubelskiego, [Wincenty] Gałęzowski regent gr[odzki] lubel[ski], [k. 675] Dominik Radecki chorąży grabo[owiecki], Ksawery Raszowski chorąży kaw[alerii] nar[odowej], Kanuty Lechnicki, Jan Iżycki, Jan Giewałtowski wicesg[erent] grodzki chełmski.

LXXXV. Sejmik deputacki, relacyjny, elekcyjny i gospodarski w Lublinie, 20–24 lutego 1794 r.

1. *Laudum sejmiku deputackiego, relacyjnego, elekcyjnego
i gospodarskiego w Lublinie 20–24 lutego 1794 r.*

Rkp. 1. APL, KZL 204, k. 17–35 – oryginał.

[k. 17] My dygnitarze, urzędnicy i obywatele województwa lubelskiego, ziemi stężyckiej i krasnostawskiej prawem niedawno zeszłego sejm grodzieńskiego przyłączonych¹⁹⁰, za uniwersałem najjaśniejszego K.J.M. Stanisława Augusta, szczęśliwie nam panującego, roku terażniejszego 1794 dnia 7 stycznia w Warszawie datowanym, a do ksiąg ziemskich lubelskich roku tegoż dnia 23 miesiąca stycznia przez oblatę wniesionym, na sejmiki elekcyjne obrania na urzędy deputackie, podkomorskie, sędziów ziemskich, komorników ziemskich, komisarzy porządkowych, pisarzy sądowych, regentów aktowych, sposobem w prawie o sejmikach na terażniejszym sejmie ustanowionych¹⁹¹ przepisany, do miasta tutejszego J.K.M. i Rzeczypospolitej Lublina zjehawszy się i do kościoła w[ielebnych] o[łjców] trynitarzów pojezuickiego, miejsce obradom przez prawo terażniejszego grodzieńskie wyznaczone, dnia 20 miesiąca lutego wspomnianym uniwersałem wyznaczonego, po uczynionej wiadomości do prawa stosownej przez ogłoszenie dzwonów półgodzinne, zgromadziliśmy się.

Po wysłuchaniu mszy świętej, gdy obrady publiczne zagaic przychodziło, dla oświadczenia j.w., w[ielmożnych] urzędników i obywatelów koło porządkowe zasiadających, że są kandydatami do urzędów różnych elekcyjnych wyżsi [k. 17v] j.w., w[ielmożni] urzędnicy i obywatele prawem do zagajenia postanowieni, zagajać sejmiku nie mogli przeto za jednomyślnym zezwoleniem wszystkich przytomnych w[ielmożny] Wincenty Gałęzowski bywszy na sejm niedawno zeszły grodzieński z województwa lubelskiego poseł, do zagajenia przystąpił.

¹⁹⁰ *Vol. Leg., t. X, s. 311–312.*

¹⁹¹ *Ibidem, s. 119–127.*

Po dopełnieniu którego obrządku uniwersał najjaśniejszego pana postanawiający sejmik elekcyjny publicznym głosem dla wiadomości każdego przeczytanym został, księgi ziemiańskie za wolą i rozrządzeniem w[ielmożnego] zagajającego na miejsce obradom przeznaczone zniesione zostały. W dalszym porządku przepisane prawa, gdy z koła porządkowego marszałka i asesorów przez wota sekretne z naczynia na to przygotowanego, aby dziecko wyciągało losami prawem podanymi przystąpić chciano, gdy dla podobnej przy zagajeniu przyczyny wchodzenia do kondydacyi w kole porządkowym znajdujących się j.w., w[ielmożnych] urzędników i obywatelów nie zostało tyle osób, aby z koła porządkowego marszałka i asesorów wybrać można było. Stosownie przeto do prawa z województwa i każdej ziemi wybrawszy po sześć osób na kandydatów i losy w naczynie na stole będące koła porządkowego wrzuciwszy, dziecko w imieniu i przezwisku w[ielmożnego] ^{a-a} Janiszowski cześnikowicz sanocki wezwane zostało do ciągnięcia losów z listy czytanych kandydatów [k. 18] na marszałka i asesorów z porządku, których, gdy j.w. Józef Bożydar Podhorodyński przez wyciągnięcie najpierwszego losu marszałkiem koła porządkowego przeznaczonym został. Dalej podobnymiż losami i takimże sposobem w[ielmożni] asesorowie postanowionymi zostali. Najpierwszym Kazimierz Mizgier rotmistrz wojsk koronnych, Antoni Nieprzecki podsędkowicz lubelski, Jakub Dębicki podsędkowicz sanocki, Jan Porębski miecznikowicz krasnostawski, Mikołaj Krypski chorąży bełski i Tomasz Kotowski skar[bnik] nur[ski].

Po uzupełnieniu którego porządku kancelaryja ziemiska lubelska wezwana została do złożenia tak prawa w oblacie będącego, jako i wszelakich rezolucyi Rady Nieustającej do porządku sejmiku elekcyjnego ścierać się mogących. Co wszystko zostało dopełnionym przez w[ielmożnego] Jerzego Gałęzowskiego bywszego komornika ziemskiego lubelskiego przez złożenie trzech ksiąg prawa: pierwszej pod tytułem *Rozporządzenie, układ i podział województw i ziem oraz rozkład sejmików, sądów ziemskich i komisjów porządkowych*¹⁹², drugiej pod tytułami *Porządek urzędów wojewódzkich w Koronie*¹⁹³ i *Porządek co do kancelaryjów i aktów w Koronie*¹⁹⁴, trzeciej *Urządzenie komisjów porządkowych*¹⁹⁵, wszystkich trzech roku terazniejszego 1794 w dniach [k. 18v] i miesiącach w księgach ziemskich lubelskich oblatowanych, niemniej dwóch rezolucyi Rady Nieustającej dnia 31 miesiąca stycznia na memoriał urodzonego Tomasz Moszyńskiego podwojewodzkiego sandeckiego, drugiej dnia 11 miesiąca lutego na me-

¹⁹² *Ibidem*, s. 309–319.

¹⁹³ *Ibidem*, s. 300–301.

¹⁹⁴ *Ibidem*, s. 296–300.

¹⁹⁵ *Ibidem*, s. 233–241.

moriał urodzonego Kajetana Miączyńskiego pisarza polnego koronnego, obydwóch w roku terażniejszym 1794 w Warszawie datowych, a do ksiąg ziemskich lubelskich pod dniem 18 miesiąca lutego roku terażniejszego wniesionych.

Po przeczytaniu których praw, jako też i rezolucyi Rady Nieustającej, zastanowiwszy się nad okolicznościami porządek i ważność sejmiku elekcyjnego postanawiającymi, wniósł j.w. [Józef] Podhorodyński marszałek koła rycerskiego, że nim się z porządku nakazującego prawa w[ielmożni] kandydaci do urzędów elekcyjnych podawać, zawsze aby się wprzód nad prawem nowozapadłym grodzieńskim zastanowić raczyli, że gdy pomienione prawo pod tytułem *Co do sposobu oraz porządku elekcyi i wotów sekretnych*¹⁹⁶ w liczbie trzeciej położone w słowach: „marszałek sejmikowy przeczyta głośno registr kandydatów do przypadającej elekcyi z wyrażeniem tych, którzy albo z mocy prawa od kandydacyi są oddaleni albo sami dobrowolnie pretensyi swojej zrzekli się”. Wprzód tedy wszystkie własności stosowne [k. 19] do wyrazów prawa pod tytułem *Kto może być kandydatem*¹⁹⁷ w liczbie siódmej położonego, w brzmieniu: „nie może być obranym, primo kto nie jest obecnym na sejmiku, secundo kto nie ma lat 24 skończonych¹⁹⁸, tertio kto ani razu nie był funkcyi publicznej¹⁹⁹ i inne w liczbach następujących domieszczone warunki przejrzyć w sobie raczyli.

Ponieważ z nakazów tegoż samego prawa pod tytułem *Co do kar w przestępstwach przeciwko sejmikom*²⁰⁰ w liczbie trzeciej położonego, gdyby przydujący marszałek lub asesorowie przestąpili w punkcie którymkolwiek prawem w sobie przepisane obowiązki, każdy z nich karany być ma w Trybunale 12 tygodniami więzy górnej i 2 tys. złotych na rzecz delatora, sądzeni zaś być mają przed wszystkimi sprawami. Z obmowy tegoż samego prawa marszałek z asesorami co do swoich obowiązków musi pilnie przestrzegać, aby we wszystkim dopełnione było, każdego z podających się kandydatów spytawszy się o własnościach onego, te jakie się na którego pokażą, wiadomość o tym wybierającym obywatelom kandydata na urząd uczynił.

W czasie którego przełożenia marszałkowskiego, gdy znaczna część obywatelów już się nie znajdowała na sesji, a czas prawem oznaczonej godziny zbliżył się, zaszło jednomyślne żądanie [k. 19v] solwowania sesji, dla przejrzenia się w nowym prawie i jego obowiązkach do dnia następnego.

¹⁹⁶ *Ibidem*, s. 123.

¹⁹⁷ *Ibidem*, s. 121–122.

¹⁹⁸ W konstytucji sejmowej zapisane: „Kto nie ma lat 23 skończonych”, *Ibidem*, s. 122.

¹⁹⁹ Dokładnie w konstytucji zapis: „Kto ani razu nie był na funkcyi publicznej, albo jeszcze nie był komisarzem porządkowym przez zupełnie lat 4”, *ibidem*.

²⁰⁰ *Ibidem*, s. 126–127.

W dniu przypadłym po dopełnionych poprzedzać powinnych obowiązkach obrady publiczne, za zupełnym zgromadzeniem się obywatelów, gdy od rozpoczętej materyi na dniu pierwszym nieskończonej zaczynać należało, nota j.w. Gabryela Rachmanow generała majora wojsk rosyjskich, Orderu Świętego Włodzimierza kawalera, w województwie lubelskim komendę mającego nad wojskiem konsystującym do laski marszałkowskiej podana, przerwać niejaki czas musiała, rozpocząć się powinno materyję sejmikową, kiedy za doniesieniem marszałka o podaniu onej naradzali się obywatele względem czytania i dania odpowiedzi j.w. generałowi. Wypadło po różnych rozważach, żeby marszałek z asesorami dał odpowiedź imieniem obywatelów województwa lubelskiego j.w. generałowi zajmującą w dogodność praw krajowych porządek obrad publicznych postanawiającą, a takowa odpowiedź nastąpić mająca, wiadomość obywatelów w dniu następnym poprzedzać powinna zaleciłimy.

Po ułatwieniu okoliczności przerywającej zwyczajne obrady, gdyśmy się do porządku wrócili odnowił marszałek rozpoczętą na pierwszej sesji materyję przez powtórzenie wyrazów prawa względem własności [k. 20] kandydatów na urzędy elekcyjne podawać się mających, a tak po różnych zdaniach obywatelskich na jedną i drugą stronę wypadających, nastąpiła zgodność ażeby kandydaci z porządku prawa i uniwersału najjaśniejszego pana do funkcji deputackiej na rok pierwszy przeczytani byli, z ostrzeżeniem w całym ciągu obrad dogodność względem województwa i ziem w wszelkim wyborze urzędów elekcyjnych. Ułożona została lista kandydatów do funkcji deputackiej na rok pierwszy, z których pierwszym w[ielmożny] Józef Trzczeński bywszy konsyliarz lubelski konfederacyi targowickiej, drugim w[ielmożny] Jan Ryszkowski skarbnik lubelski, przez marszałka zostawszy wypisanymi, przełożeniem uwag stosownych do prawa, jak się powinni obywatele nad wyborem kandydatów zastanawiać, gdy w tym miejscu jedni solwowania sesji, drudzy dalej odbywania onej do godziny prawem przepisanej domawiali się. Marszałek z asesorami nie widząc jednomyślności, a godzina 3 niezupełnie nadeszła, wydał rezolucyję dalszego odbywania obrad publicznych, po której w krótkim czasie jednomyślność nastąpiła na solwowanie sesji do dnia przypadającego.

W dniu przypadłym, to jest 23 [lutego], uprzedzając materyję sejmikową, czytał marszałek odpowiednią notę j.w. [Gabryelowi] Rachmanowi, generałowi majorowi [k. 20v] z zezwolenia jednomyślności obywatelów województwa lubelskiego ułożoną, która kiedy do wszystkich wyrazów swoich podobnoż jednomyślnością przyjęta została podpisami, marszałek z asesorami przesłali one j.w. generałowi. A wróciwszy się do obrad publicznych, kiedy w[ielmożny] [Jan] Ryszkowski skarbnik lubelski w liczbie drugiej do funkcji deputackiej położony kandydat, przez podane pismo do koła

rycerskiego od kandydacyi odstąpił, ogłosił tedy marszałek jednego już tylko kandydata do funkcji deputackiej na rok pierwszy w[ielmożnego] Józefa Trzczińskiego bywszego konsyliarza konfederacyi lubelskiej, a pilnując obowiązków swoich, marszałek przypomniał zgromadzonym obywatelom zastanowienie się nad wyborem każdego kandydata do urzędu elekcyjnego przychodzącego. A gdy w[ielmożny] Józef Trzcziński powtórzono trzy razy jednomyślnością deputatem na rok pierwszy obranym został, wezwał marszałek onego do wykonania przysięgi, którą w przytomności całego zgromadzenia podług prawa przepisaną wykonał.

Postępując dalej w przepisach prawem warunkach, zabraliśmy się do wyboru dwóch deputatów na drugi Trybunał, następnie idący po sobie, do którego wyboru oświadczył marszałek przyjęcie kandydatów na listę. A gdy za kilkurakim przełożeniem potrzeby podawania się [k. 21] kandydatów na funkcję deputacką z alternaty na ziemię stężycką i krasnostawską przypadającej, w życzeniach prawdziwych uczynienia przysługi publicznej z ziemi stężyckiej w[ielmożny] Stanisław Zgliczyński rotmistrz wojsk koronnych, a z ziemi krasnostawskiej podobnoż zajęty usługą j.w. Marcjan Grotkowski cześnik bywszy i sędzia grodzki krasnostawski, Orderu Świętego Stanisława kawaler, eks-deputat na Trybunał Koronny przed lat 16, to jest 1776 roku z województwa lubelskiego wybrany i aktualnie urzędowanie swoje przez czas prawem oznaczony pełniący, prawdziwą chęć swoją oświadczyli, inni zaś to jest w[ielmożni] Kasper Suchodolski, Michał Sokołowski, Piotr Bagiński, Szymon Kosiński, Stanisław Zieliński i Jan Przybylski z przyłożenia się obywatelskiego dla zrównania liczby kandydatów stosownej do prawa i rezolucyi Rady Nieustającej za kandydatów do funkcji dwóch deputatów wybrać się mającej podali się, a później przez oświadczone publiczne recesa w[ielmożni] Kasper Suchodolski, Michał Sokołowski i Stanisław Zieliński od tejsze kandydacyi odstąpili i tylko liczba czterech kandydatów, to jest prawdziwie z żądających z ziemi stężyckiej i z ziemi krasnostawskiej w[ielmożni] [k. 21v] Stanisław Zgliczyński, Marcjan Grotkowski, Szymon Kosiński, Piotr Bagiński i Jan Przybylski przy swoim podaniu się zostali, a gdy pomimo usilne urzędników tak tychże ziem, jako i całego województwa starania, więcej osób do tejsze kandydacyi wynaleźć i uprosić nie można było, na pięciu zaś kandydatów prawo wotować zabraniało, przeto dla zachodzącej niemożności dokładnego skutecznienia przepisu prawa i rezolucyi Rady, też prawo wyjaśniającej, ziemię stężycką i krasnostawską z całym województwem lubelskim od elekcyi deputatów na Trybunał Koronny supersedować przymuszeni zostali.

Po przebyciu tym sposobem elekcyi dwóch deputatów na drugi Trybunał, zastanawiając się nad ogólnym prawem, za jednomyślnym

zezwoleń wszystkich przytomnych obywateli, wysłuchania relacji od posłów sejmu zeszłego grodzieńskiego przystąpiliśmy. Którzy to bywsi przytomni województwa naszego posłowie, jako to j.w. Kajetan Miączyński pisarz polny koronny, orderów polskich kawaler, konfederacji lubelskiej marszałek, j.w. Ksawery Stoiński rotmistrz kawalerii narodowej, terażniejszy sędzia ziemski lubelski, kawaler Orderu Świętego Stanisława, w[ielmożny] Wincenty Gałęzowski pisarz ziemski lubelski [k. 22] i w[ielmożny] Filip Obiński ziemski krasnostawski pisarz, stosowną do prawa uczynili relację.

Której wysłuchawszy, równie z porządku ogólnego prawa, rozpocząć należało obrady gospodarskie. A gdy z przytomnych j.w., w[ielmożnych] obywateli jedni żądali dalszego wyboru z przypadających elekcji, drudzy solwowania sesji na dzień następny dla przebycia gospodarskiego sejmiku, po jakimś czasie naradzenia się, wolą jednomyślności sesja na dzień następny niedzielny stosownie do prawa solwowaną została.

Dnia przypadłego po skończonym nabożeństwie w kościele obradom przeznaczonym, podniósłszy łaskę marszałek dał jednomyślną reolucję z asesorami, że z porządku ogólnego prawa mocy, którego w żadnym punkcie szczególnym prawem nic niewyjątego z przysięgi tak, jak jest całkowicie w brzmieniu swoim na dopełnienie tegoż prawa wykonawszy, stosując się we wszystkim do teje zapowiedział odbycie sejmiku gospodarskiego, przez złożone do łaski projektu, obejmujące żądania obywatelskie, któreby wybrać się mającym komisarzom porządkowym służyły za następną regułę ułożenia dostatecznej opinii i doskonałych projektów dobro województwa obejmujących w pokazanym zwierciadle na następnych sejmikach, dla przyjrzenia się obywatelskiego w wydanej od koła rycerskiego rezolucji oświadczył.

A gdy w miejsce podawać się mających projektów jednomyślna wszystkich [k. 22v] obywateli widzieć się dała wola, ażeby po przebytych elekcyjnych urzędach gospodarskie sejmiki odbyte zostały, takową marszałek z asesorami jako nieszkodliwą porządkowi prawa przyjąwszy żądanie ogłosił przytomnym obywatelom po wszystkich elekcyjnych obradach do naradzenia się gospodarskiego przystąpioną będzie.

A gdy z przepisu prawa wypadł obiór kandydatów na urzędy podkomorskie dla ziem tych, które onych nie mają, ziemia stężycka podawszy kandydatów czterech do tegoż wyboru, jako to w[ielmożnych] Konstantego Rostworowskiego podczaszego podlaskiego, bywszego przez lat 6 podstarostę grodzkiego stężyckiego, komisarza cywilno-wojskowego i równy obowiązek dopełniającego w układanym podatku do dziesiątego grosza, Ignacego Trzczińskiego bywszego deputata na Trybunał Koronny w roku 1792, komisarza cywilno-wojskowego, Stanisława Michałowskiego

podczaszyca sandomierskiego i Maksymiliana Kurnickiego, którzy to w[ielmożni] kandydaci przeczytani przez marszałka koła rycerskiego z przypomnieniem okoliczności przy wyborze uważać się powinny, gdy spomiędzy tych najpierwszym w[ielmożny] Konstanty Rostworowski, drugim Ignacy Trzeciński, trzecim Stanisław Michałowski, czwartym Maksymilian Kurnicki, za potrójnym jednomyślności zezwoleniem wybranymi kandydatami do urzędu podkomorskiego stężyckiego ogłoszonymi zostali²⁰¹.

[k. 23] Równie ziemia krasnostawska podkomorzego nie mająca, podała kandydatów w liczbie czterech, jako to w[ielmożnych] Franciszka Grabowskiego miecznika przasnyskiego bywszego podstarostę krasnostawskiego oraz deputata na Trybunał Koronny, komisarza tak do dziesiątego grosza jako i cywilno-wojskowego województwa lubelskiego, Wincentego Stoińskiego, Antoniego Radziwińskiego i Józefa Fiedorowicza, którzy w równym sposobie stosującym się do prawa przez marszałka ciągle czytany będąc, gdy za potrójnym jednomyślności odgłosem w porządku po sobie idącym kandydatami do podkomorstwa ziemi krasnostawskiej wybranymi zostali²⁰². Przeto wybór takowych kandydatów marszałek publiczności ogłosił.

W porządku z prawa przypadającym przystąpiliśmy do wybrania osób na sędziów ziemskich lubelskich, w stopniu którego wyboru żądał marszałek, aby kandydata tak z prawa pierwszeństwo mający i jako konsyliarze wszelacy konfederacyi targowickiej oraz inni obywatele chęć swoją oświadczyli, a w tym miejscu, gdy j.w. Andrzej Alojzy Koźmian bywszy sędzia ziemski lubelski, deputat na Trybunał Koronny z województwa lubelskiego w roku 1785, komisarz cywilno-wojskowy, Orderu Świętego Stanisława kawaler przez podane do łaski pismo dobrodziejstwa prawem sobie pozwolonego odstąpił. W[ielmożny] zaś Stanisław Trzeciński cześnik i bywszy podstarosta grodzki lubelski [k. 23v], komisarz cywilno-wojskowy podobnym sposobem też samo uczynił, inni bowiem jako to w[ielmożny] [Andrzej] Mikołaj Trzeciński bywszy podsędek ziemski lubelski, komisarz cywilno-wojskowy, j.w. Kajetan Skarszewski podstoli urzędowski, bywszy przez lat 16 pisarz grodzki lubelski, po dwa razy z tegoż województwa deputat na Trybunał Koronny, komisarz cywilno-wojskowy, Orderu Świętego Stanisława kawaler, prawem nominowani, j.w. Ksawery Stoiński regimentarz kawalerii narodowej, kilka razy z województwa lubelskiego bywszy poseł, konsyliarz konfederacyi lubelskiej, Orderu

²⁰¹ 27 III 1794 r. nominację otrzymał Konstanty Rostworowski, *Urzędnicy*, t. IV, z. 3, nr 1095.

²⁰² 15 III 1794 r. nominację otrzymał Franciszek Grabowski, *Urzędnicy*, t. III, z. 2, nr 1555. Tam też błędna informacja o wyborze w 1793 r.

Świętego Stanisława kawaler, Pius Wyrzykowski, Ignacy Gruszecki zeszłej konfederacji lubelskiej konsyliarze, Michał Zgliczyński bywszy komisarz cywilno-wojskowy, Wojciech Wierciński przeszły podstarosta drohicki i Jan Ryszkowski skarbnik lubelski, jednomyślną obywatelów wolą do kandydacyi wezwany, na listę wciągniętymi zostali, których marszałek stosownie do prawa, wprzód ciągle przeczytawszy, gdy z początku listy trzej położeni w[ielmożny] Mikołaj Trzeciński, j.w. Kajetan Skarszewski i Ksawery Stoiński, za potrójnym jednomyślności oświadczeniem wybranymi zostali, marszałek z asesorami takowy jednomyślny wybór trzech wyżej wyrażonych zapisał.

A w dalszym ciągu, gdy w[ielmożny] Stanisław Trzeciński [k. 24] cześćnik i bywszy podstarosta lubelski przeciwko reszcie wszystkim kandydatom żądając wotów sekretnych, na piśmie oświadczenie uczynił, przeto marszałek doniosłszy takowe oświadczenie zgromadzonym obywatelom i kandydatom do porządku prawem przepisanego przystąpił. A wezwawszy stosownie do prawa w[ielmożnych] urzędników niższych uregulowanie koła porządkowego i spisanie listy onego zapowiedział, a w tym porządku rzeczy, gdy czas prawem przeznaczony zbliżał się, za jednomyślnym zezwoleniem wszystkich sesja na dzień przypadający odłożoną była.

Dnia następnego przez cały czas, aż do godziny prawem oznaczonej przez w[ielmożnych] asesorów lista formowana była, tak koła porządkowego jako też wszystkich przytomnych obywatelów wotować mających na różnych kandydatów oraz był uczyniony wniosek publiczny przez w[ielmożnego] Mikołaja Trzecińskiego terażniejszego sędziego ziemskiego lubelskiego, żądający odpowiedzi z koła rycerskiego, czyli kandydaci do urzędów podający się z kolei wołani mogą wotować na współkandydatów i na tym wniosku była odwołana sesja na dzień następujący.

W dniu nazajutrz przypadłym, podniosłszy łaskę marszałek, najprzód ogłosił ułożoną z całym kołem rycerskim jednomyślnością odpowiedź na wniosek w[ielmożnego] [Mikołaja] Trzecińskiego, ponieważ w takim przypadku prawa, z którego są obrady publiczne wyraźnie pisanego dojrzeć nie można było, [k. 24v] odesłał takowy wniosek do uniwersalnego prawa, woli i chęci każdego wotować mającego. A to dopełniwszy przystąpił marszałek z asesorami do przyjęcia wotów sekretnych na pierwszego kandydata do wotów należącego w[ielmożnego] pisarza [Piusa] Wyrzykowskiego zeszłej konfederacji lubelskiej konsyliarza. A po tych skończonych, porządkiem w prawie przepisany, przeliczywszy one z asesorami ogłosił, że jest wotów na w[ielmożnego] Piusa Wyrzykowskiego pozwalam 195, nie pozwalam 44. Podniosłszy drugiego w[ielmożnego] Ignacego Gruszeckiego podobnie konfederacji lubelskiej konsyliarza do dawanych

wotów sekretnych przystąpił. A po zakończonych równym sposobem jako wyżej, pilnie one przeliczywszy ogłosił, że jest wotów pozwalam 140, nie pozwalam 85. Następnie w[ielmożnego] Michała Zgliczyńskiego z kolei przeczytawszy, wota sekretne przyjąwszy z asesorami, one przeliczywszy, uwiadomił publicznie zgromadzonych, że wotów pozwalam 192, nie pozwalam 17. A widząc przewyższony czas w prawie zamierzony solwował sesję na dzień jutrzejszy.

Dnia zbliżonego rozpocząwszy obrady zwykłym porządkiem, przeczytawszy oraz kandydata w liczbie czwartej na wota idącego w[ielmożnego] Wojciecha Wiercińskiego, które jak skończone zostały, z asesorami one przeliczywszy ogłosił wotów pozwalam 176, nie pozwalam 19. [k. 25] A następnie idącego [wielmożnego] Jana Ryszkowskiego w liście kandydatów położonego przeczytawszy, po skończonych wotach sekretnych, przeliczywszy one doniósł publiczności, że na w[ielmożnego] [Jana] Ryszkowskiego wotów pozwalam 67, nie pozwalam 125. Tym sposobem, gdy się przebyły wota sekretne na wymienionych kandydatów, stosownie do prawa, gdy liczba sędziów ziemskich sześć osób tylko zajmować powinna obranych tak jednomyślnością, jako też przez wota sekretne porządkiem ułożywszy, najprzód w[ielmożnego] Mikołaja Trzińskiego, j.w. Kajetana Skarszewskiego i j.w. Ksawerego Stoińskiego jednomyślnością obywatelską, następnych zaś w[ielmożnych] Piusa Wyrzykowskiego pierwszym, Michała Zgliczyńskiego drugim, Wojciecha Wiercińskiego trzecim, stosując się do liczby wotów sekretnych sędziami ziemskimi lubelskimi ogłosił i onych do wykonania przysięgi prawem przepisanej wezwał.

Którą gdy ci wykonali, do wyboru sędziów ziemskich stężyckich przystąpiliśmy. A gdy liczba podanych kandydatów przez obywatelów ziemi stężyckiej w obliczu całego województwa podana, a przez marszałka stosownie do prawa wprzód ciągle czytana, na której kiedy znajdujący się kandydaci w osobach w[ielmożni] Ignacy Rudnicki bywszy pisarz ziemi stężyckiej, j.w. Antoni hrabia Ostroróg Orderu Świętego Stanisława kawaler, Antoni Karski starosta ostrowski, Andrzej Głuski bywszy konsyliarz konfederacyi lubelskiej, Wojciech Łaski wojski łukowski, Józef Żebrowski sędzic ziemski stężycki, za potrójnym [k. 25v] okazaniem jednomyślności sędziami ziemskimi stężyckimi ogłoszeni zostali i ci natychmiast wykonali przysięgę.

Ziemia krasnostawska w podobnej kolei przychodząc, gdy w obliczach całego województwa ułożoną listę na sędziów ziemskich dla tejże ziemi wypisanych kandydatach przytomnych, w[ielmożnym] Antonim Marchockim bywszym komisarzem cywilno-wojskowym, Franciszkiem Rembelińskim bywszym deputatem chełmskim, Antonim Porębskim bywszym komisarzem cywilno-wojskowym, Ignacym Gruszeckim bywszym konsyliarzem konfederacyi lubelskiej, Antonim Rzewuskim bywszym

subdelegatem mielnickim w ułożonej liście do laski oddała, którą wprzód marszałek w dopełnieniu wyraźnego prawa wprzód ciągle przeczytawszy, gdy na każdego z osobna w potrójnym jednomyślności zezwoleniu dogodność pokazała się, wyżej wyrażonych sędziami dla ziemi krasnostawskiej jednomyślnością obranymi publicznie oświadczywszy, do zadość uczynienia prawu przez wykonaną przysięgę wezwał, którą wykonali.

W tym sposobie przybytego wyboru sędziów ziemskich uczyniliśmy zwrot do wyboru komorników ziemskich lubelskich. Podana lista kandydatów do tegoż urzędu, kiedy osób siedem z w[ielmożnym] Tomaszem Chrościechowskim bywszym wicesgerentem grodzkim lubelskim obejmowała, podług ciągle przeczytanej liczby tychże kandydatów, z porządku której [k. 26], kiedy w[ielmożni] Kasper Gruszecki bywszy konsyliarz lubelski, Maciej Rzeczycki dawniejszy komornik ziemski, Stanisław Iżycki bywszy komornik graniczny, Stanisław Moszyński, Antoni Niezabitowski wicesgerenci grodzcy lubelscy i Ksawery Raczyński starościc koziański za potrójnym na każdego z osobna wezwaniem jednomyślności komornikami ziemskimi lubelskimi obranymi zostali.

Wybór takowy publicznie ogłosiwszy do wybrania podobnychże urzędników dla ziemi stężyckiej i krasnostawskiej przystąpiliśmy. Z porządku których, gdy dla ziemi stężyckiej [wielmożni] Stanisław Chodkowski, Konrad Badowski, Wincenty Słotwiński, Kajetan Janiszowski, Ignacy Kołaczkowski i Jan Szpaczkiewicz, dla ziemi zaś krasnostawskiej w[ielmożni] Karol Pacanowski bywszy wicesgerent chełmski, Aleksy Kołaczkowski, podobnyż urzędnik Antoni Lisowski, Kasper Zubrzycki, Michał Piotrowski i Szymon Skoś Sobieszczański podani na liście za kandydatów do urzędów komornikowskich, gdy stosownie do prawa ciągle wprzód lista każdej ziemi kandydatów przeczytaną była, z zapytaniem się na każdego z osobna na listach oddzielnych podających się kandydatów, gdy za potrójnym ogłoszeniem jednomyślności wybranymi zostali na komorników ziemskich wyżej wyrażone osoby, takowy wybór marszałek ogłosiwszy, tychże w[ielmożnych] komorników oddzielnie dla każdej ziemi wybranych do przysięgi zaprosił, którą wykonali.

Dalej posuwając porządek obioru w prawie [k. 26v] przepisany przystąpiliśmy, stosownie do prawa, komisarzy porządkowych dla województwa i ziem przyłączonych oddzielnie wybierać się mających. A gdy w podanej liście kandydatów na urząd komisarzy porządkowych dla województwa lubelskiego wybrać się mających liczba osób dziesięć znajdowała się, z porządku której j.w. Andrzej Koźmian bywszy sędzia ziemski lubelski, Orderu Świętego Stanisława kawaler, Karol Lipski miecznik urzędowski, Józef Wybranowski pułkownik wojsk koronnych, Kazimierz Janiszowski cześnik sanocki, za potrójnym odgłosem jednomyślności na

komisarzów porządkowych wybranymi zostali, a będący w liczbie reszty kandydatów w[ielmożny] Jan Wyrzykowski żądanie wotów sekretnych na w[ielmożnego] Sylwesta Stoińskiego bywszego podwojewodzkiego urzędowskiego, na piśmie do łaski podanym o wota sekretne żądanie swoje oświadczył, w[ielmożny] zaś Sylwester Stoiński uczynionym pismem podanym do łaski na resztę wszystkich od jednomyślności pozostałych kandydatów chęć swoją^b wotowania się^b wyraził, na zarzut zaś przez w[ielmożnego] [Jana] Ryszkowskiego skarbnika lubelskiego przeciwko w[ielmożnemu] Janowi Wyrzykowskiemu jakoby lat 20 nie mając do kandydacyi wchodzić nie powinien, chociaż na piśmie podane, ale bez dowodów niezupełność lat onego dowodzących wypadła jednomyślnością rezolucyjną^c koła rycerskiego [k. 27] zostanie się pomiędzy liczbą kandydatów w czasie zarzutu niedowiedzonego pozyskał. Na wniosek zaś w[ielmożnego] Kaspra Gruszeckiego do koła rycerskiego na piśmie podany, czyli niewotujący się na kandydatów przez sekretne wota idących obywatele w dalszych elekcyjach mogą mieć prawo wotowania, jednomyślnością koła rycerskiego, stosownie do prawa pod artykułem sposób i porządek elekcyi przepisującego, w liczbie trzeciej położonego, miawszy sobie daną odpowiedź, gdy jednomyślność wszystkich obywatelów na odłożenie sesji do dnia następnego widzieć się dała, solwowaną została.

W dniu nadeszłym po podniesieniu łaski marszałkowskiej, gdy w[ielmożny] Jan Wyrzykowski łowczyca mielnicki prawdziwie delikatną uczynił z siebie ofiarę przez odstąpienie na piśmie podane, tak od kandydacyi jako też i wotowania się z w[ielmożnym] Sylwestem Stoińskim odstąpił i tylko do wybranych jednomyślnością na dniu wczorajszym liczba dorównywająca prawu w kandydatach pozostała się, wotowanie się zaś na wszystkich przez w[ielmożnego] Sylwestra Stoińskiego zapowiedziane, równie podanym na piśmie odstąpieniem cofnięte zostało, przystąpił marszałek do ogłoszenia wprzód ciągle listy kandydatów. A pytając się na każdego z osobna, gdy potrójna jednomyślność widzieć się dała, wybranych kandydatów na komisarzów porządkowych komisarzami ogłosił. [k. 27v] Do wyżej wyrażonych czterech w[ielmożnych] Sylwestra Stoińskiego podwojewodzkiego urzędowskiego, Ksawerego Suchodolskiego rotmistrza kawalerji narodowej, Kajetana Morysona chorążycy trembowelskiego, j.w. [Jana] Raczyńskiego starościca koziańskiego i Stanisława Węgleńskiego łowczyca lubelskiego z jednomyślności obranych wiadomości podał.

A w tym miejscu, gdy urzędnicy i obywatele województwa lubelskiego do magistratu miasta J.K.M. i Rzeczypospolitej Lublina, stosownie do prawa o nominowanie z tegoż miasta osiadłej osoby na komisarza porządkowego, któryby był na sejmikach obranym żądanie swoje zanieśli, a magistrat lubelski w przysłanym do obrad wojewódzkich piśmie szlchetnego

Ignacego Morawickiego dóbr Uniszowic dziedzica nominował, którego przytomnie stawającego zgodną jednomyślnością do prawa stosowną za komisarza porządkowego z miasta Lublina wybraliśmy.

A w tym czasie, gdy ziemia stężycka i krasnostawska oddzielnie kandydatów na komisarzy porządkowych z ziemi stężyckiej w[ielmożnych] Maksymiliana Kurnickiego, Franciszka Łaskiego i Kaspra Suchodolskiego przytomnych, a zaś [wielmożnych] Jana Gniewskiego podczaszego, Ignacego Sikorskiego miecznika stężyckich, Jacka Bętkowskiego szambelana J.K.M., Tadeusza i Ludwika hrabiów Ostrorogów, [k. 28] Ignacego Niewygłowskiego, z ziemi zaś krasnostawskiej równie w oddzielnej liście w[ielmożni] Jan Suchodolski szambelan J.K.M., Ignacy Kurowski skarbnikowicz liwski, Jakub Ujazdowski miecznik nowogrodzki przytomni, zaś j.w. Antoni Stamirowski stolnik krasnostawski, Orderu Świętego Stanisława kawaler, Ignacy Miączyński starosta smidyński, Orderu Świętego Stanisława Kawaler, w[ielmożni] Eligiusz Prażmowski starosta mszczonowski, Jacek Trembiński cześnik lubaczowski, Ignacy Wielobycki chorążyc krasnostawski, tegoż imienia Pawłowski łowczy bełski, nieprzytomni na kandydatów dobrani, gdy oddzielnie do każdej ziemi listy kandydatów ciągle przeczytanymi byli, a w szczególności na każdego z osobna tak przytomnych, jako i nieprzytomnych wybór przez ogłoszenie był żądany, a ten kiedy w potrójnym powtórzeniu jednomyślności stawał się wyboru dowodem, wyżej wyszczególnieni kandydaci do ziem swoich komisarzami porządkowymi obrani zostali, a przytomni wezwani do wykonania przysięgi w obliczu wszystkich obywateli one dopełnili.

Następnie przebywając stopnie prawem nam przepisane do wybrania pisarzy sądowych przystąpiliśmy, w miejscu którym z mocy prawa gordzieńskiego i życzeń jednomyślnych obywatelskich w[ielmożni] Wincenty Gałęzowski bywszy poseł lubelski, Karol Sosnowski pierwszy do sądu ziemskiego lubelskiego, drugi do sądu stężyckiego wezwani [k. 28v], w[ielmożny] zaś Filip Obiński bywszy konsyliarz lubelski do sądów ziemskich krasnostawskich, stosowną do prawa jednomyślnością wybrani pisarzami sądowymi ogłoszeni zostali.

Następnie przebywając porządek prawem ustanowiony do obrania regentów aktowych ziemskich dla województwa i w szczególności ziemi każdej przystąpiliśmy, a tak dla województwa lubelskiego w[ielmożego] Prandotę Wilczopolskiego bywszego konsyliarza lubelskiego, dla ziemi krasnostawskiej w[ielmożnego] Jana Sokulskiego na regentów aktowych stosowną do prawa jednomyślnością obraliśmy, którzy przez marszałka wezwani do przysięgi też wykonali równym sposobem jako i powyżej wyrażeni wielmożni pisarze sądowi wezwani i obrani.

Dalej przestępując, gdy współobywatele nasi jedni województwa naszego, drudzy z przyczyny odpadłych województw w obce panowanie, ale nam dobrze znani z swoich sposobów postępowania i myślenia, inni z przyczyny oddalenia się od własnych województw równie dobrze nam znani przelożywszy przyczyny przyjęcia żądań onych z prawa grodzieńskiego pochodzące, aby odpowiadające przymiotom onych i wszelakim własnościom dla umieszczenia się [k. 29] w liczbie palestry trybunalskiej koronnej pozyskali od nas słuszne świadectwo i rozważne zalecenie przez domieszczenie w publicznej uchwale obrad naszych, skłoniwszy się przeto do żądania onych, inaczej tego dopełnić nie mogliśmy, jak przez spisanie porządne listy tych wszystkich, którzy przed nas takową swoją prośbę swoją przynieśli. Co gdy nam zgromadzonym obywatelom publicznie dowiedzione było, że wielmożni i urodzeni współobywatele województwa naszego, ziem przyłączonych jako też i innych województw dla przyczyn wyżej wyrażonych Florian Zborowski z województwa krakowskiego, obywatel w Trybunale przysięgły, Tomasz Dederko podstoli witebski w województwie lubelskim zamieszkały, w Trybunale Koronnym przysięgły, Józef Fiedorowicz obywatel województwa lubelskiego ziemi krasnostawskiej, w Trybunale lubelskim przysięgły, Feliks Piasecki obywatel województwa lubelskiego ziemi krasnostawskiej, w Trybunale lubelskim przysięgły, z przyczyny zakordowanego województwa podający się Ludwik Kański, Piotr Zagrobski, Wawrzyniec Przybylski województwa lubelskiego obywatele, w jurysdykcyjach [k. 29v] grodzkich i ziemskich stawający, Feliks Sławuszecki obywatel województwa podolskiego teraz zabranego, przysięgły w Trybunale lubelskim, Bogusław Kretowicz obywatel województwa lubelskiego ziemi krasnostawskiej, w Trybunale lubelskim przysięgły, w tymże jako i po inszych jurysdykcyjach lubelskich stawający, Adam Ratyński obywatel województwa tegoż w Trybunale lubelskim przysięgły, tamże jako i w inszych jurysdykcyjach lubelskich stawający, Kajetan Koźmian sędzic ziemski lubelski, obywatel tegoż województwa w Trybunale lubelskim przysięgły, Kasper Wereszczyński obywatel chełmski, w Trybunale lubelskim przysięgły, Kajetan Bajkowski, Franciszek Skorupski, Bonawentura Węgleński obywatele województwa lubelskiego, w Trybunale lubelskim przysięgli, tamże i w różnych jurysdykcyjach województwa lubelskiego stawający, Alojzy Orchowski obywatel województwa wołyńskiego, w Trybunale lubelskim przysięgły, z przyczyny znacznej części zakordonowanego tegoż województwa tu się podający, Dominik Polikowski obywatel ziemi liwskiej, przysięgły w Trybunale lubelskim, tamże i w innych jurysdykcyjach lubelskich stawający, Wojciech i Kazimierz Ganowie [k. 30] bracia, obywatele województwa lubelskiego, pierwszy w Trybunale lubelskim, drugi w grodzie

lubelskim przysięgli, w jurysdykcjach tegoż województwa stawający, Piotr Bogucki obywatel ziemi nurskiej, w Trybunale lubelskim przysięgły, tamże i w jurysdykcjach lubelskich stawający, Jan Giewałtowski obywatel województwa lubelskiego, w Trybunale lubelskim przysięgły i tamże stawający, Jan Skłodowski obywatel Księstwa Mazowieckiego ziemi nurskiej, w grodzie lubelskim przysięgły tamże i w innych jurysdykcjach stawający, Wojciech Woronicz obywatel województwa kijowskiego, w jurysdykcji tamtego województwa przysięgły, z przyczyny zakordonowanego województwa tu się podający, Idzi Chrościński obywatel województwa sieradzkiego w Trybunale lubelskim przysięgły, z przyczyny zakordonowania tego województwa tu się podający, Jan Żytkowski obywatel województwa lubelskiego, w Trybunale lubelskim przysięgły, w jurysdykcjach województwa tegoż stawający, Wincenty Matusiewicz obywatel województwa podolskiego, z przyczyny zakordonowanego tegoż województwa tu się podający, w Trybunale lubelskim przysięgły, Tomasz Głuski obywatel województwa lubelskiego z palestry lubelskiej dotąd nieprzysięgły, Tomasz Kotowski obywatel województwa lubelskiego, z palestry lubelskiej dotąd nieprzysięgły, [k. 30v] Jan Kołaczkowski obywatel ziemi krasnostawskiej w jurysdykcjach krasnostawskich stawający, dotąd nieprzysięgły, Stanisław Zieliński obywatel województwa chełmskiego, w jurysdykcjach lubelskich stawający, dotąd nieprzysięgły, Kajetan Rembeliński obywatel ziemi krasnostawskiej z palestry tejże ziemi dotąd nieprzysięgły, Seweryn Kretowicz obywatel ziemi krasnostawskiej z palestry lubelskiej, dotąd nieprzysięgły, Marek Gruszecki obywatel województwa lubelskiego, w Trybunale lubelskim przysięgły, w jurysdykcjach lubelskich stawający, Jan Przybylski obywatel województwa lubelskiego, Kasper Dziewicki tegoż województwa obywatel z palestry lubelskiej, dotąd nieprzysięgli, Erazm Zarański z województwa ruskiego w jurysdykcjach lubelskich stawający, Kazimierz Gołębiowski obywatel łączycki z przyczyny zakordonowanego województwa tu się podający, Konstanty Jezierski, Zacharyasz Sobieszczański, Franciszek Grzymkowski, Jan Szaniawski, Józef Grzymkowski województwa lubelskiego obywatele w jurysdykcjach lubelskich stawający, Franciszek Urbański, Ludwik Budzyński z województwa krakowskiego obywatele, w Trybunale lubelskim przysięgli, tu się podający, Józef Osuchowski województwa sandomierskiego obywatel, w Trybunale lubelskim przysięgły [k. 31], tu się podający, Salezy Kołaczkowski obywatel ziemi krasnostawskiej z palestry krasnostawskiej, Ignacy Gruszecki obywatel województwa chełmskiego, w Trybunale lubelskim przysięgły, tu się podający, Jan Górski obywatel ziemi wiskiej województwa mazowieckiego, w Trybunale lubelskim przysięgły, Antoni Sosnowski obywatel województwa lubelskiego, z palestry

lubelskiej. Których to współobywatelów województwa naszego i innych z przymiotu i talentów doskonale nam znajomych przyszlęmu najjaśniejszemu Trybunałowi Koronnemu, jako mężów dobrej sławy i cnót niezma-
zanych z przekonania naszego rekomendujemy i zaliczamy i żeby kaźden z woli waszej w liście podany znajdujący się w uchwale województwa na-
szego był domieszczonym w[ielmoźnych] marszałka i asesorów koła ry-
cerskiego składających obligujemy.

Takowym porządkiem całkowite dzieło elekcyjne i wszystkie do niego stosowne z mocy prawa okoliczności domieściwszy, do obrad gospodar-
skich przystąpiliśmy. A te, stosując do powyższej rezolucyi jednomyślno-
ścią z koła rycerskiego wypadłej, w przygotowanych na piśmie projektach
uzupełnialiśmy obrady nasze, [k. 31v] a tak gdy w różnych materyjach
gospodarskich wielorakie projekta przez obywatelów podane ukończenie
swoje wzięły, zastanowiliśmy się uwagami naszymi jakie być mogą pro-
jekta przez nas rozstrząsane. A jaka liczba onych do komisyjów porząd-
kowych podług stosownej w prawie przepisanej reguły odesłanymi być
powinny. Prócz tedy zastanowienia się naszego nad okolicznościami wo-
jewództwo nasze dotykającymi, że komisya porządkowa, do której teraz
dopiero są wybrane osoby na komisarzów, którzy wszelakimi interesami
wojewódzkimi zmierzającymi ku dobru publicznemu i całości obywatel-
łów, po ufundowaniu jurysdykcji swojej w dniu 15 kwietnia czynności
swoje zaczną, a potrzeby województwa wspólne z przyczyny konsystują-
cego rosyjskiego wojska przez niedziel więcej sześć bez troskliwej bacžno-
ści i rządu przykładowego obejść się nie mogą, przeto w osobach przesłę-
go ziemstwa lubelskiego, jako na dawniejszym zjeździe do utrzymania tej
baczonej troskliwości sercami naszymi obowiązanych, w ufności przyżo-
żenia się onych, jako najlepszego ku dobru współobywatelów swoich po-
winną zapisując dla tych mężów wysoką gorliwością tchnących, w [k. 32]
następcach nawet naszych niewygasła i powinna wdzięczność, upraszając
wszyscy tych dobrych dla nas i łaskawych współobywatelów naszych, aby
się do czasu istotnego rozpoczęcia rządów komisyi porządkowej losami
naszymi najprzychylniej zatrudnić raczyli.

Paletowanie na stółki, gdyby wypadło z żądania konsystującego wojska
rosyjskiego, jako się przekonujemy, że się też wojsko bez tego obejść
powinno, tak ten przypadek z mocy j.w. i w[ielmoźnych] przesłę ziem-
stwo składających osób, przez nas do zarządzenia uproszonych wyjmujemy.
Co się zaś tycze żądanych drew przez komendy konsystującego
wojska rosyjskiego w województwie naszym, najprzód j.w. i w[ielmoźni]
nie odmawiający nam swojej troskliwości, tak względem tych drew jako
i innych okoliczności w nocy j.w. Gabryela Rachmanowa generała majo-
ra wojsk rosyjskich, Orderu Świętego Włodzimierza kawalera, do obrad

wojewódzkich podanej, przełożeniem swoim odpowiadające przekonaniu własnemu, uczynią uwagę, że tak dawanie tychże drzew jako też [k. 32v] innych okoliczności dotychczas w tejże nocie przechodzi sposobność naszą, a gdy ci troskliwi współobywatele nasi, ze wszystkich przełożeń swoich nie będą mogli uzyskać tej pomyślności, abyśmy wolnymi zostali, dozwalamy onym paletowania na drwa dla komend rosyjskich z lasów wspólnej ziemi naszej starościńskich, ordynackich bliższych i duchownych, lasy dostateczne żądaniu temu mających, nie inaczej jednak jak na sążnie miary naszej krajowej przystawienie zaś tych drzew furami starościńskimi, ordynackimi, duchownymi i z dziedzicznych dóbr tych, które albo zupełnie od konsystencyi wojska rosyjskiego i polskiego są wolne, albo w proporcji innych obywatelów kwaterunek znoszących mało, albo nic nie cierpią oraz przełożyć zechcą j.w. generałowi komendę mającemu nad wojskiem w województwie naszym, iżby kwaterunek wojska rosyjskiego proporcjonalnie mógł każdego obywatela dotyczyć.

Resztę żądań naszych, w których przewidzieć [k. 33] ratunku nie jest w naszej mocy zupełnemu przekonaniu tych szanownych mężów i sposobom przez nich wynaleźć się mogący, w ufności najmocniejszej całość naszą i bezpieczeństwo polecamy.

Ziemie stężycka i krasnostawska przez wybór komisarzów porządkowych w swoich ziemiach jurysdykcję mieć powinny od obowiązków komisji porządkowej województwa naszego, co do zarządzeń zewnętrznych mają.

Żądanie ziemi stężyckiej do zgromadzenia całego województwa obywatelów na piśmie przyniesione, ażeby miasto dawne Stężyca jurysdykcjom tej ziemi przeznaczone, prawem sejmu grodzieńskiego dla przeniesienia i odbywania tychże w Rykach determinowane, a dla przyczyn w dowodach przed nami złożonych, jako to świadectwa na żądanie szlacheckiego magistratu roku terażniejszego 1794 dnia 6 lutego danego, więcej przez 40 obywatelów podpisanego, do ksiąg ziemskich stężyckich w tymże roku dnia [k. 33v] 17 lutego przez oblatę wniesionego oraz od przytomnych na obradach terażniejszych obywatelów tejże ziemi, przekonawszy się, że miasto dawne portowe Stężyca wszystkimi własnościami w sobie obejmującymi odpowiada temu przekonaniu, że w tym mieście jurysdykcje odbywać się powinny, w którym miejscu sposobność, bezpieczeństwo i wszelka przyzwoita własność odpowiada życzeniom obywatelów, tym mocniej kiedy złożywszy list roku terażniejszego 1794 pod dniem 14 lutego pisany od j.w. [Jana] Kickiego koniuszego koronnego dóbr Ryk uprzywilejowanego posesora do w[ielmożnego] [Ignacego] Rudnickiego terażniejszego sędziego stężyckiego, że miejsce Ryki pod żadnym sposobem dla jurysdykcji ziemi stężyckiej użytecznym, przydatnym i bezpiecznym

być nie może, złożywszy przy tych wszystkich dowodach rezolucję Rady Nieustającej roku terażniejszego [k. 34] pod dniem 24 stycznia w Warszawie datowaną, a tegoż samego roku 1794 dnia 7 stycznia w księgach ziemskich stężyckich oblatowaną, pozwalającą zgromadzonym obywatelom na obrady terażniejsze porządnego zastanowienia się, czyli dawne miasto Stężyca, czyli nowo naznaczone miejsce Ryki ma być dogodniejszym dla wszelakich jurysdykcji tejże ziemi. A gdy z dowodów przed nami czytanych wyżej wyrażonych zgromadzeni obywatele ziemi stężyckiej jednomyślnym układem między sobą udeterminowali, że dawne miasto Stężyca jako ze wszech miar zdadne i sposobne dla odbywania jurysdykcji ziemi onych jest zupełnie odpowiadającym życzeniu i potrzebom tychże obywatelów, przeto ten układ między nimi jednomyślnie zrobiony w laudum [k. 34v] uchwały obrad naszych, aby był umieszczonym dozwalamy i zalecamy.

Inne zaś wszystkie projekta na sejmiku terażniejszym gospodarskim przez obywatelów na piśmie złożone z jednomyślną decyzją naszą, prócz wyżej rezolwowanych, do Komisji Porządkowej województwa naszego odsyłamy, która i na swój projekt do obrad niniejszych przyniesiony względem żądanego ustanowienia pensji dla pisarza tejże komisji, z jakiego funduszu ta pensja ma być oznaczoną, spojrzawszy na prawo w książce *Urządzenie komisjiów porządkowych* pod liczbą pierwszą położone, znajdzie doskonale przekonanie dla siebie, że z szelężnego na potrzeby komisji i opłatę pisarza prawem przeznaczonego jest fundusz przeznaczony.

Nim zaś Komisja Porządkowa stosownie do prawa jurysdykcję swoją rozpocznie, jednomyślnością [k. 35] naszą żądamy po j.w. marszałku i asesorach koła rycerskiego, ażeby wszystkie złożone projekta obywatelskie przy oddawaniu uchwały obrad naszych w kancelaryi ziemskiej województwa naszego spisany sumariuszem oddane były. Które to projekta kancelaryja ziemska województwa naszego niezwłocznie po rozpoczęciu się Komisji Porządkowej, do tej one przynieść i oddać obowiązana zostaje uchwałą naszą.

Józef Bożydar Podhorodyński koła rycerskiego marszałek podpisuje m.p., Kazimierz Mizgier asesor m.p., Antoni Nieprzecki podsej[dkowicz] ziemski lubelski, asesor, Jakub Jaxa Dębicki p[odsędkowicz] s[anocki], [--], asesor m.p., Jan Porębski m[iecznikowicz] k[rasnostawski], asesor, Mikołaj Jaz Krypski chorąży bełski, asesor, Tomasz Kotowski skar[bnik] nur[ski], asesor podpisuję m.p.

^{a-a} Puste miejsce.

^{b-b} Nadpisane nad wersem.

^{c-c} Nadpisane nad wersem.

INDEKSY

Indeks osobowy zawiera wszystkie osoby wymienione w tekstach źródłowych, we wstępie oraz w przypisach. Nazwy wszystkich urzędów zostały podane po nazwisku i imieniu, pod którymi dana osoba występowała w tekstach źródłowych. Zgodnie z przyjętymi zasadami nazwiska autorów i wydawców występujące w niniejszym tomie wyróżniono kursywą. Podobnie jak w tomie akt sejmikowych województwa lubelskiego z lat 1633–1668 w indeksie nazw geograficznych odstępiono od przywoływania urzędów związanych z miejscowościami (np. wojewoda lubelski). Dla zwiększenia czytelności indeksu miasto Lublin występujące w niniejszym tomie bardzo często, zazwyczaj w formułach wskazujących na miejsce odbycia sejmiku lub kancelarii, w której dokonywano oblatacji dokumentów, uwzględniono w indeksie wyłącznie w sytuacjach, kiedy jego nazwa przywoływana była w innym kontekście. Analogiczny zabieg zastosowano w odniesieniu do nazw ziemia łukowska, powiat urzędowski, Łuków oraz Warszawa, nie uwzględniając ich w sytuacjach, kiedy występowały w tekście źródłowym jako części formuł wskazujących na obszar obejmujący okręg sejmikowy, miejsce odbycia sejmiku, wystawienia dokumentu (uniwersały królewskie) lub odbycia sejmku. Podobnie w indeksie geograficznym nie uwzględniono nazw miejscowości występujących jako element identyfikacji danej osoby (np. Stanisław z Wybranowa Wybranowski, Walenty z Suchodół Suchodolski). Podawane przy miejscowościach objaśnienia przynależności administracyjnej odnoszą się do podziałów funkcjonujących w XVIII w., nie uwzględniając przy tym zmian wprowadzonych na mocy reformy z 1793 r. Jednocześnie nie podawano położenia miejscowości, kiedy jednoznaczne określenie tej właściwości nie było możliwe.

WYKAZ SKRÓTÓW

bp – biskup
burg. – burgrabia
cz. – cześnik
dworz. – dworzanin
gen. – generał
gr. – grodzki
gran. – graniczny
het. – hetman

inst. – instygator
kanc. – kanclerz
klan – kasztelan
kom. – komornik
kor. – koronny
król. – królewski
lit. – litewski

lub. – lubelski
łow. – łowczy
łuk. – łukowski
marsz. – marszałek
miecz. – miecznik
ndw. – nadworny
pcz. – podczaszy
pis. – pisarz
pkanc. – podkanclerzy
pol. – polny
pow. – powiat
psęd. – podsędek
psk. – podskarbi
psta – podstarości
pstol. – podstoli
pwda – podwojewodzi

reg. – regent
rotm. – rotmistrz
sekr. – sekretarz
sęd. – sędzia
skar. – skarbnik
sta – starosta
stol. – stolnik
wda – wojewoda
w. – wielki
woj. – województwo
z. – ziemski
por. – porucznik
gen. – generał
ref. – referendarz
urzęd. – urzędowski
pk. – podkomorzy

INDEKS OSOBOWY

- Adamowski Stanisław 121
Aleksander I Jagiellon, król Polski 41
Andrzejowski Sebastian 136
Arciszewski Wojciech 117
August III Wettyn, król Polski 21, 26, 31, 36,
142, 156, 324, 334
Azarycz Leonard 204
- B**
Bągiński Piotr 364
Bagnicki Józef 213
Baranowski Józef 120
Baranowski M. 100
Barański Jan 134
Barochowski Antoni 122
Bączyński Antoni, pstol. mielnicki 163
Bądryński Antoni, pstol. mielnicki 181
Bądryński Michał 248–249
Bąk Michał 5
Bednaruk Waldemar 6–7, 9–10, 154
Benat Wojciech 134
Berczowski Antoni 129
Bętkowski Łukasz, pcz. stężycki 243
Bieliński Franciszek, mar. w. kor. 25
Bielski Adam 265
Bielski Florian, cz. parnawski, cz.
wendeński 33, 129, 132, 139–140
Bielski Kazimierz 33, 82–83, 108
Bielski Michał 135
Bielski Stanisław 248–249, 265, 359
Bielski Szczęsny 136
Bielski Wojciech Saryusz 265
Bieńkowski Antoni 213
Biernacki Antoni 121
Bierski Antoni 213
Bierzyński Józef, pstol. nowogrodzki 10,
154–155, 157
Bilanowski Józef (1) 129
Bilanowski Józef (2) 130
Biliński Jan 117
Biorn Piotr 341
Biron Jan Ernest 89
Biron Karol 341
Blumberg Józef 215
Bocheński Franciszek 215
Bogucki Antoni 214
Bogucki Kazimierz 130, 214
Bogucki Piotr 373
Bogucki Stanisław, kom. z. różański 115,
125–126, 131
Bogusławski Michał 130
Boksta Wojciech 130
Bolesta Maciej 120
Bolesta Piotr 215, 219
Bolesta Wojciech 219
Bondyra Wiesław 6–7
Bonecki Stanisław 219
Boratyński Jan 119
Borawscy 203
Borawski Kacper (Kasper, Gaspar), łow.
urzęd. 32, 104, 135, 143, 159, 161, 164,
166–168, 176, 178, 184, 196–197, 199–200,
202, 204, 209, 217, 235, 247
Borawski Kajetan, cz. latyczowski 33, 136,
225–226, 236–237
Borawski Łukasz 265
Borawski Tomasz 215, 220–221
Borek Antoni 101
Borek Kazimierz 101
Borkowski Adam 122
Borkowski Andrzej 117
Borkowski Antoni (1) 119
Borkowski Antoni (2) 120
Borkowski Antoni (3) 121
Borkowski Antoni (4) 123
Borkowski Antoni (5) 124
Borkowski Bartłomiej (1) 119
Borkowski Bartłomiej (2) 120
Borkowski Bonawentura 120
Borkowski Fabian 121
Borkowski Franciszek 121
Borkowski Jakub 118
Borkowski Jan (1) 117
Borkowski Jan (2) 119
Borkowski Jan (3) 120
Borkowski Jędrzej (1) 120
Borkowski Jędrzej (2) 121
Borkowski Joachim 117
Borkowski Józef (1) 117
Borkowski Józef (2) 120
Borkowski Józef (3) 121

- Borkowski Kazimierz (1) 118
 Borkowski Kazimierz (2) 120
 Borkowski Kazimierz (3) 121
 Borkowski Krzysztof 121
 Borkowski Leon 120
 Borkowski Łukasz (1) 118
 Borkowski Łukasz (2) 121
 Borkowski Łukasz (3) 121
 Borkowski Łukasz (4) 121
 Borkowski Łukasz (5) 121
 Borkowski Maciej (1) 117
 Borkowski Maciej (2) 120
 Borkowski Maciej (3) 121
 Borkowski Maciej (4) 121
 Borkowski Maciej (5) 121
 Borkowski Maciej (6) 123
 Borkowski Marcin (7) 120
 Borkowski Michał 213
 Borkowski Mikołaj 121
 Borkowski N., bur. lub. 166–167
 Borkowski Paweł 116, 218
 Borkowski Sebastian (1) 120
 Borkowski Sebastian (2) 121
 Borkowski Szymon 120
 Borkowski Tomasz (1) 121
 Borkowski Tomasz (2) 121
 Borkowski Walenty 121
 Borkowski Wawrzyniec 122
 Borkowski Wojciech 121
 Borowicki Józef 124
 Boryszewski Kazimierz 214
 Borzęcki Jakub 130
 Borzęcki Jan 136
 Borzęcki Józef, skarb. dobrzyński 33, 61, 135
 Borzęcki N. 147
 Borzymowski Antoni 130
 Branicki Jan Klemens, klan krakowski, het.
 w. kor. 25, 37
 Braun Antoni Aleksander 218
 Brodowski Alojzy Jan 268–269, 316, 318
 Brodowski Józef 33, 60, 74, 130
 Brodowski Stanisław 265
 Bruhlowie 142
 Brzeski Józef, cz. stężycki, łow.
 trembowelski 33, 227–228
 Brzezicki Andrzej 129, 135, 218
 Brzezicki Jan 218
 Brzezicki Samuel 62, 72, 74, 218
 Brzeziński Antoni 354
 Brzeziński Edmund 299
 Brzeziński Franciszek 34, 111
 Brzostowski Stanisław, sta bystrzycki 140
 Brzozowski Antoni 114, 285, 316, 354, 358
 Brzozowski Franciszek 218
 Brzozowski Jacenty 215
 Brzozowski Józef 116, 215
 Brzozowski N. 145, 146, 164
 Budziński Antoni, miecz. czerwonogrodzki
 33, 74, 128, 184, 265
 Budzyński Ludwik 373
 Buza Michał 134
 Cebulski Bernard 117
 Celiński Adam 121
 Celiński Andrzej (1) 122
 Celiński Andrzej (2) 123
 Celiński Antoni (1) 121
 Celiński Antoni (2) 121
 Celiński Antoni (3) 121
 Celiński Antoni (4) 121
 Celiński Antoni (5) 121
 Celiński Antoni (6) 121
 Celiński Baltazar 121
 Celiński Bartłomiej 121
 Celiński Benedykt 121
 Celiński Fabian 122
 Celiński Felicjan 121
 Celiński Franciszek (1) 121
 Celiński Franciszek (2) 124
 Celiński Franciszek Borgia 34
 Celiński Franciszek Mysław 121
 Celiński Jacenty 121
 Celiński Jakub (1) 120
 Celiński Jakub (2) 121
 Celiński Jakub (3) 121
 Celiński Jakub (4) 121
 Celiński Jakub (5) 121
 Celiński Jan 121
 Celiński Józef (1) 120
 Celiński Józef (2) 120
 Celiński Józef (3) 121
 Celiński Józef (4) 121
 Celiński Józef (5) 121
 Celiński Józef (6) 121
 Celiński Józef (7) 123
 Celiński Józef Jakubowicz 121
 Celiński Kazimierz (1) 115
 Celiński Kazimierz (2) 120
 Celiński Kazimierz (3) 121
 Celiński Kazimierz (4) 121
 Celiński Kazimierz (5) 121

- Celiński Krzysztof (6) 116
 Celiński Łukasz (1) 120
 Celiński Łukasz (2) 120
 Celiński Maciej (1) 115
 Celiński Maciej (2) 118
 Celiński Maciej (3) 121
 Celiński Maciej (4) 121
 Celiński Mateusz (1) 120
 Celiński Mateusz (2) 121
 Celiński Mateusz (3) 123
 Celiński Michał (1) 121
 Celiński Michał (2) 121
 Celiński Mikołaj 121
 Celiński Paweł (1) 121
 Celiński Paweł (2) 122
 Celiński Piotr 121
 Celiński Sebastian (1) 120
 Celiński Sebastian (2) 120
 Celiński Sebastian (3) 121
 Celiński Stanisław 121, 218
 Celiński Stanisław 121, 218
 Celiński Szymon 120
 Celiński Tomasz 115
 Celiński Walenty (1) 119
 Celiński Walenty (2) 121
 Celiński Wawrzyniec 121
 Celiński Wojciech (1) 121
 Celiński Wojciech (2) 121
 Chełmicki Gabriel Józef 215
 Chmielewski Mikołaj 341
 Chmielewski Wawrzyniec 218, 341
 Chmielowscy 204
 Chmielowski Antoni Jakub Koszar 131
 Chmielowski Ignacy 130, 219
 Chmielowski Jan 131
 Chmielowski Józef (1) 131
 Chmielowski Józef (2) 131
 Chobrzyński Michał 214
 Choiński Jan Kanty 267–268
 Choiński Teodor 129
 Chojancki Józef, pcz. włodziemski 313
 Chojecki Antoni 117
 Chojecki Kazimierz, woj. łuk., miecz. łuk.
 59, 205, 212, 240
 Chojecki Stanisław, cz. liwski 188–189
 Chomicki Michał 129
 Chomiński Grzegorz 34, 61
 Chotkowski (Chodkowski) Stanisław 158,
 213, 304, 310, 369
 Chromiński Grzegorz 114, 193–194
 Chromiński Jan 119
 Chromiński Kazimierz 124
 Chromiński Kazimierz Bronisz 333, 336, 343
 Chromiński Maciej 124
 Chromiński Marcin 119
 Chromiński Mateusz 116
 Chromiński Mikołaj 116
 Chrościechowski Jakub 265
 Chrościechowski Józef 120, 214
 Chrościechowski K. 135
 Chrościechowski Kajetan 122, 195
 Chrościechowski Stanisław 135
 Chrościechowski Tomasz 73, 75, 103, 105,
 108, 112, 128–129, 132, 159, 238–239, 241,
 246, 369
 Chrościński Idzi 373
 Chrzanowski Bogusław 101
 Chrzanowski Jędrzej 135
 Chrzanowski Wojciech 135
 Chwalibóg Piotr 130
 Cichowski Józef 56
 Ciemniwski Maciej 204
 Cybulka Ludwik 121
 Cybulski Marcin 121
 Czacki Michał, pcz. kor. 12, 292
 Czajkowski Michał 136
 Czaplic Celestyn 150
 Czaplicki Stanisław 129
 Czapski Tomasz, sta knyszyński 50
 Czarkowski Jan 213
 Czarnecki Marcin 213
 Czarnecki N. 259
 Czartoryski Adam Kazimierz 303–304
 Czartoryski August Aleksander, wda ruski
 25, 58, 150
 Czartoryski Michał Fryderyk, kanc. w. lit.
 25
 Czechowski Bonawentura 101
 Czermiński Rafał 101
 Czernicki Andrzej 213
 Czerski Jakub 163
 Czerski Kazimierz 116
 Czerski Wojciech 119, 213
 Czerwiński Jakub Lubicz 214
 Czetwertyńscy 204
 Czetwertyńska Bogumiła 1v. Radziwińska,
 2v. Podhorecka 204
Ćwik Władysław 8

Daniczyk Adam 7
 Dąbski K. 129
 Dederko Tomasz, pstol. witebski 372
Denys Sebastian 7
 Derszniak Antoni, sta chotyński 32
 Deybell Godfryd 68
 Dębicki Jakub 361, 376
 Dębiński (Dembiński) Jan 34, 134, 218
 Dębiński (Dęmbiński) Stanisław 218
 Dębiński Franciszek (Dęmbiński) 219
 Dębowski Adam 121
 Dębowski Grzegorz 265
 Dębowski Józef 120
 Dębowski Łukasz 119
 Dębowski Michał (1) 115
 Dębowski Michał (2) 123
 Dębowski Piotr (1) 115
 Dębowski Piotr (2) 119
 Dębowski Stanisław 119
 Dębowski Tomasz 118
 Dębowski Wawrzyniec 115
 Dierzbicki Aleksander, klan brzeziński 25
 Dłuski Adam 346
 Dłuski Józef 33, 61, 91, 101, 209, 214, 248–249
 Dłuski Kanuty, chor. lub. 55, 61, 90
 Dłuski Sebastian sta łukowski 59, 64–65, 91, 98, 100, 181, 205, 210, 212, 240–241, 249–250, 264, 303–304
 Dłuski Stefan 213
 Dłuski Tomasz, pk. lub., łow. lub. 59–60, 74, 90, 92, 210–212, 234, 247–249, 251, 254, 267, 282, 284, 286–287, 299–300, 303, 313, 316, 333, 335
 Dłuski Wincenty 254, 300–301, 303–304, 310
 Dmiński Kazimierz Alojzy 33, 61
 Dmochowski Antoni 247, 265, 345
 Dmochowski Jan 213, 265, 360
 Dmochowski Wojciech 33, 186–187, 248
 Dmowski Tomasz 116
 Dobek Franciszek 129, 219
 Dobek Jakub 101, 129
 Dobek Wojciech 219
 Dobrowolski Kazimierz 118
 Dolecki Jędrzej 129, 218
 Dolecki Kazimierz 215
 Dolecki Łukasz 215
 Dolecki Maciej 130
 Dolecki Michał 130, 218
 Dolecki Tomasz 214
 Dołuski Bogusław 213
 Domaniewski Jan 130
 Domański Andrzej 115, 213
 Domański Antoni 214
 Domański Antoni Jan 116, 213, 235–237, 248
 Domański Bartłomiej 215
 Domański Fabian 123
 Domański Franciszek 115
 Domański Jakub (1) 116, 213
 Domański Jakub (2) 117, 214
 Domański Jakub (3) 130
 Domański Jan 130
 Domański Jan Kanty, pcz. braclawski 34, 78, 114, 139–140
 Domański Józef (1) 124, 130, 265
 Domański Józef (2) 130
 Domański Józef Siemień 115
 Domański Kazimierz 122
 Domański Krzysztof 121
 Domański Maciej 117, 213
 Domański Mateusz 117
 Domański Michał 130
 Domański Piotr 123
 Domański Tomasz 121
 Domański Wojciech (1) 116, 213, 316
 Domański Wojciech (2) 116
 Domański Wojciech (3) 116
 Domański Wojciech (4) 120
 Domaradzki Wojciech (1) 218
 Domaradzki Wojciech (2) 218
 Domaszowski Adam Widlica 267–268, 354, 358–359
 Domaszowski Paweł 114, 181, 194, 212
 Domaszowski Stefan 117, 194, 208, 212
 Dramiński Jan 34
 Drewnowski Adam 204
 Drohojewski Tomasz 340
 Drzewiecki Bazyli 213
 Drzewiecki Jan, cz. urzęd., łow. urzęd. 32, 85, 108, 128, 132,
 Drzewiecki Ludwik 32, 129, 132
 Drzewiecki Wojciech 101, 219
 Dubowski Tomasz Łoza 155
Dukwicz Dorota 171, 174
 Dulski Walenty 220
Dwornicka Irena 17
Dybaś Bogusław 5
 Dydyński Józef, pstol. chełmski 203
 Dzbański Michał 276–277
 Dziedziński N. 213

- Dziembowscy 45
 Dziewicki Bazyli 134
 Dziewicki Kasper 373
 Dziewolski L. 101
 Dziewulski Antoni (1) 117, 214
 Dziewulski Antoni (2) 121, 214
 Dziewulski Franciszek 118
 Dziewulski Jan 214
 Dziewulski Leon 120
 Dziewulski Mikołaj 213
 Dziewulski Paweł 130
 Dziewulski Piotr (1) 116
 Dziewulski Piotr (2) 123
 Dziewulski Wojciech 123
- Eydziatowicz Stanisław, chor. smoleński
 297–298
- Faliński Piotr Skorupa 115
 Faliński Władysław 129
 Fiedorowicz Józef 366, 372
Filipczak Witold 7–8, 249
 Filipowicz Jan 115, 126
Fokt Krzysztof 17
 Fontana Józef 67
 Frankiewicz Józef 218
- Galiński Ignacy 116
 Gałczewski Maciej 33
 Gałęzowski Antoni 134
 Gałęzowski Jan, miecz. lub. 32, 128, 132, 159
 Gałęzowski Jerzy 297–298, 311, 313, 345, 361
 Gałęzowski Maciej, woj. lub. 129, 159, 161,
 176, 178, 182, 184
 Gałęzowski Tomasz 101
 Gałęzowski Wincenty 297, 346, 351, 354,
 360, 365, 371
 Gamuń Tomasz 130
 Gano Grzegorz 130
 Gano Kazimierz 372
 Gano Maciej 129
 Gano Piotr 129, 219
 Gano Wojciech 130
 Gano Wojciech Stanisław 320, 372
 Garwoliński Józef 316
 Gaszkowski Stanisław 117
 Gaszkowski Stanisław 117
 Gawroński Ignacy 213
 Gąsieski Józef 218
 Geśicki Dominik, stol. braclawski 70
- Giewałtowski Jan 275–276, 282, 285,
 289–290, 313, 315–316, 318, 320, 360, 373
 Giewałtowski Michał 134, 218
 Giżycki Adam Gozdawa 215
Glabisz Grzegorz 8, 12
 Głowan Jacek (Hiacynt) 134
 Głuchowski Adam 119
 Głuchowski Jakub 120
 Głuchowski Kazimierz 119
 Głuchowski Ludwik 119
 Głuchowski Maciej 120
 Głuchowski Mikołaj 122
 Głuchowski Paweł 120
 Głuchowski Piotr 120, 129
 Głuchowski Wojciech 219
 Głuscy 145
 Głuski Andrzej, sęd. ziemiański 34, 83, 91,
 107–108, 147, 220, 231, 233, 266, 268–269,
 287, 304, 313, 345, 351, 368
 Głuski Antoni 135, 215
 Głuski Benedykt 215
 Głuski Franciszek 33, 100, 161, 166, 170, 176,
 178, 182, 184, 208, 210, 212, 227–228, 265
 Głuski Ignacy 34, 215, 297–298, 303–304, 310
 Głuski Jacek, woj. lub. 32, 36, 71–72, 74
 Głuski Jan 131, 215
 Głuski Józef, psęd. lub., pstol. lub., cz.
 lub. woj. lub., pis. gr. lub. 10, 33, 54,
 65, 71–72, 100, 128, 144, 149, 159, 164,
 166–169, 175–176, 182, 184, 205, 221, 228,
 240–241, 247, 249, 255–256, 264, 272
 Głuski Tomasz 61, 373
 Głuski Walenty 213, 221, 223, 251–252, 265
Gmiterek Henryk 6, 15
 Gniewosz Antoni 168, 170, 186
 Gniewski Jan 371
 Godowski Kazimierz 101
 Gołaski Andrzej 115
 Gołaski Antoni 115, 213
 Gołaski Gaspar 122
 Gołaski Jakub (1) 122
 Gołaski Jakub (2) 122
 Gołaski Jan 115
 Gołaski Jan Antoni 213
 Gołaski Jan, miecz. czernihowski 34, 135,
 265
 Gołaski Józef (1) 115
 Gołaski Józef (2) 122
 Gołaski Kajetan 122
 Gołaski Leonard 122

- Gołaski Maciej 115
 Gołaski Mateusz 122
 Gołaski Stanisław 123
 Gołaski Szczęśny 116
 Gołaski Tomasz 115, 213
 Gołaski Wojciech 123, 213
 Gołaski Wojciech Piotrowicz 115
 Gołaszewski Piotr 130
 Goławski Franciszek 122, 213
 Goławski Maciej 122
 Goławski Wojciech 122
 Gołębiowski Kazimierz 373
 Gołębiowski Marcin 130
 Gołębiowski Michał 213
 Gorazdowski Adam 213
 Gorazdowski Idzi 214
 Gorazdowski Mikołaj 213
 Gorzkowski Felician 148
 Gościewski Mateusz 218
 Gozdzki Bernard Stanisław, wda podlaski
 148
 Górecki (Gurecki) Jan 213
 Górecki M. 215
 Górny Maciej 219
 Górski Błażej 117
 Górski Franciszek 214
 Górski Jan 373
 Górski Kazimierz Łuba 120, 135
 Górski Stanisław 117
 Grabęcki Antoni 215
 Grabowski Antoni 218
 Grabowski Franciszek, miecz. przasnyski
 313, 316, 319, 345, 359, 366
 Grabowski Maciej 44
 Grabowski Piotr 120
 Grabowski Wojciech 136
 Grajewski Franciszek 292–293, 313, 345
 Grajewski Jan 129, 221, 223, 245, 265
 Gramlich Jan Jakub Dawid 271
 Granowski Kazimierz, wda rawski 25
 Granowski Michał, sekretarz w. kor., sta
 tarnogórski 10, 200, 255–256, 258,
 276–277, 283, 285–286, 292–293
 Grądkowski B. 213
 Greutz–Gruel Teodor Franciszek 351
 Grochowski Andrzej 117
 Grochowski Bartłomiej (1) 120, 194
 Grochowski Bartłomiej (2) 120
 Grochowski Fabian (1) 120, 163
 Grochowski Fabian (2) 120
 Grochowski Franciszek 120
 Grochowski Grzegorz 117
 Grochowski Jakub (1) 115
 Grochowski Jakub (2) 116
 Grochowski Jakub (3) 118
 Grochowski Jakub (4) 120
 Grochowski Jakub (5) 124
 Grochowski Józef 120
 Grochowski Kasper 124
 Grochowski Łukasz (1) 120
 Grochowski Łukasz (2) 120
 Grochowski Marcin 120
 Grochowski Paweł (1) 120, 163
 Grochowski Paweł (2) 120
 Grochowski Paweł (3) 124
 Grochowski Piotr 123
 Grochowski Stanisław (1) 119
 Grochowski Stanisław (2) 123
 Grochowski Szymon 123
 Grochowski Teodor 117
 Grochowski Tomasz (1) 120, 194, 316, 318
 Grochowski Tomasz (2) 120
 Grochowski Wawrzyniec (1) 118
 Grochowski Wawrzyniec (2) 120
 Grochowski Wawrzyniec (3) 120
 Grochowski Wojciech 118
 Grodzicki Feliks, pstol. parnawski 35, 111,
 125, 163
 Grodzicki Jan 119
 Grodzicki Piotr 35, 55, 61, 85, 101, 116
 Grodzicki Szczęśny 115
 Grodzicki Tomasz (1) 61, 120
 Grodzicki Tomasz (2) 61
Grodzicki Stanisław 17
 Grotkowski Florian 134
 Grotkowski Marcján, cz. krasnostawski 33,
 197, 217, 260, 265, 364
 Gruja N. 208
 Gruszecki Bronisław 203
 Gruszecki Eustachy 203, 260
 Gruszecki Ignacy, miecz. nowogrodzki 34
 Gruszecki Ignacy, pk. bełski, pcz. bełski 129,
 227–228, 234–235, 265, 282, 285, 289, 313,
 316, 318, 354, 358–359, 367–368, 373
 Gruszecki Jacek 129
 Gruszecki Kacper Antoni (Gaspar) 312, 320,
 369–370
 Gruszecki Kajetan 214
 Gruszecki Karol 213
 Gruszecki Marek 373

- Gruszecki Stanisław 176, 265
 Gryffin Kazimierz 219
 Grzybowski Jan 119
 Grzybowski Wojciech 131
 Grzymała Wincenty 213
 Grzymkowski Franciszek 183, 346, 373
 Grzymkowski Józef 373
 Gułaski Bartłomiej 123
 Gumowski Andrzej 115
 Gumowski Piotr 134
 Gumowski Sebastian 115
- H**
 Haberski Antoni 115
 Hadziewicz Jakub 68
 Hadziewicz Piotr, pstol. luk. 34, 51
 Hankiewicz Jakub 150
Hejnosz Wojciech 6
 Heybowicz Franciszek 213
 Hrymiński N. 218
 Hryniewiecki Kajetan, wda lub., klan
 kamieniecki 10, 229, 231, 268, 270, 275,
 288–289, 291, 296–297, 311, 313, 316–317,
 350
 Huczabski Marcin 218
- I**
 Ichnatowicz Jan 117
 Iwanowski Grzegorz 119
 Iwanowski Ludwik 119
 Iwanowski Michał 134
 Iwanowski Wojciech 119
 Izdebski Adam 122
 Izdebski Bartłomiej 119
 Izdebski Franciszek (1) 116
 Izdebski Franciszek (2) 122
 Izdebski Jakub 122
 Izdebski Jan 118
 Izdebski Jędrzej 122
 Izdebski Józef (1) 119
 Izdebski Józef (2) 122
 Izdebski Józef (3) 123
 Izdebski Kazimierz 119
 Izdebski Krzysztof 119
 Izdebski Marcin 121
 Izdebski Paweł 218
 Izdebski Stanisław (1) 121
 Izdebski Stanisław (2) 123
 Izdebski Szymon (1) 116
 Izdebski Szymon (2) 122
 Izdebski Wawrzyniec (1) 118
 Izdebski Wawrzyniec (2) 122
- I**
 Izdebski Wojciech 118
 Iżycki Adam Gozdawa 215
 Iżycki Bonawentura 135
 Iżycki Ignacy 33, 61, 83, 100, 108, 148
 Iżycki Ignacy Wiktoryn 61, 129
 Iżycki Jacek Aleksander 147, 160, 247, 281
 Iżycki Jakub 100, 129
 Iżycki Jan 360
 Iżycki Józef 59
 Iżycki Józef, pcz. nowogrodzki 32, 135
 Iżycki Stanisław 61, 100, 129, 265, 272–273,
 345, 369
 Iżycki Stanisław Klemens 100, 129, 265,
 272–273, 345
 Iżycki Walenty 194
 Iżycki Władysław, skar. lub. 33, 61, 134, 139,
 146–147, 169, 176, 178, 186–187, 214, 247,
 292, 296
- J**
 Jabłonowski Antoni, wda poznański 25
 Jabłonowski Ignacy, pstol. smoleński 289,
 291, 293, 295
 Jabłonowski Jan, wda braclawski 25
 Jakliński Józef Sariusz 57
 Jakorski Józef 134
 Jan Sobieski, król Polski 324
 Janicki Jan Duklan 215
 Janiszewski Andrzej (Andreas) 130
 Janiszewski Ignacy 302
 Janiszowski (Janiszewski) Jakub Kajetan,
 pis. z. lub., skar. urzęd. 34, 91, 99–100,
 159, 169, 227–228, 234–235, 240, 246–247,
 249, 255–256, 266–267, 282, 299, 313, 316,
 345, 351
 Janiszowski Feliks 265, 275–276, 282, 314
 Janiszowski Ignacy 213
 Janiszowski Jan (1) 101, 130, 161, 169, 217,
 225–226, 254, 256, 262–263, 313, 320, 345,
 350
 Janiszowski Jan (2) 289, 299
 Janiszowski Józef 134, 212, 269, 272–273, 289
 Janiszowski Józef, cz. ciechanowski 33, 314
 Janiszowski Józef, cz. pomorski 33
 Janiszowski Kajetan 361, 369
 Janiszowski Kazimierz, cz. sanocki 369
 Janiszowski Laurenty 130
 Janiszowski Michał 101, 134, 215
 Janiszowski Romuald, skar. nurski 33, 101,
 130, 147
 Jankowicz Franciszek 219

- Jankowski Jakub 135
 Jarząbkowski Michał
 Jasiński Aleksander Antoni 61
 Jasiński Baltazar, pis. z. czerski 115
 Jasiński Franciszek Ksawery 61, 188–189, 192
 Jasiński J. 162
 Jasiński Józef, woj. łuk. 114, 212
 Jasiński Leon 61
 Jasiński Andrzej 121
 Jasiński Franciszek Ksawery, miecz. łuk. 34, 193–194, 292, 316
 Jasiński Jan 213
 Jasiński Józef 194, 255, 262, 295
 Jasiński Mateusz 121
 Jasiński Wojciech 121
 Jastrzębski Adam (1) 116
 Jastrzębski Adam (2) 119
 Jastrzębski Adam (3) 121
 Jastrzębski Adam (4) 123
 Jastrzębski Aleksy 117
 Jastrzębski Andrzej 115
 Jastrzębski Antoni (1) 119
 Jastrzębski Antoni (2) 119
 Jastrzębski Antoni (3) 123
 Jastrzębski Antoni Franciszek 272–273, 287
 Jastrzębski Antoni Kazimierz, sęd. z. łuk. 114, 162, 181, 194, 218, 249, 285
 Jastrzębski Antoni Marcinowicz 115
 Jastrzębski Antoni, kom. z. łuk. 300
 Jastrzębski Augustyn 115
 Jastrzębski Bartłomiej (1) 115
 Jastrzębski Bartłomiej (2) 115
 Jastrzębski Franciszek (1) 116
 Jastrzębski Franciszek (2) 117
 Jastrzębski Ignacy 121
 Jastrzębski Jakub (1) 116
 Jastrzębski Jakub (2) 119
 Jastrzębski Jakub (3) 121
 Jastrzębski Jan (1) 116
 Jastrzębski Jan (2) 116
 Jastrzębski Jan (3) 121
 Jastrzębski Jan (4) 121
 Jastrzębski Jan (5) 123
 Jastrzębski Jan Plut 116
 Jastrzębski Jan, woj. lub. 354, 358–359
 Jastrzębski Joachim 121
 Jastrzębski Józef (1) 115, 213
 Jastrzębski Józef (2) 115
 Jastrzębski Józef (3) 119
 Jastrzębski Józef Benedykt, sęd. z. lub., reg. gr. łuk. 10, 193–194, 229, 231, 251, 272, 273, 283–286, 316
 Jastrzębski Józef Fabian stol. łuk. 31–32, 37–38, 51, 65, 68, 71–72, 74, 76, 81, 86, 92, 98–100, 103, 105
 Jastrzębski Kazimierz Dominik 121
 Jastrzębski Michon 115
 Jastrzębski Kazimierz, miecz. lub., woj. urz. 298, 300–301, 313, 345, 354, 358
 Jastrzębski Krzysztof (1) 117
 Jastrzębski Krzysztof (2) 122
 Jastrzębski Łukasz 116
 Jastrzębski Maciej (1) 120
 Jastrzębski Maciej (2) 121
 Jastrzębski Maciej Łaśmiart 116
 Jastrzębski Maciej Michon 115
 Jastrzębski Marcin 117
 Jastrzębski Marcin Koźlik 122
 Jastrzębski Marcin, sęd. z. łuk., psęd. z. łuk. 285
 Jastrzębski Mateusz 121
 Jastrzębski Michał 122, 255, 263, 265
 Jastrzębski Mikołaj 116
 Jastrzębski Paweł 121
 Jastrzębski Piotr (1) 116
 Jastrzębski Piotr (2) 122
 Jastrzębski Piotr (3) 123
 Jastrzębski Sebastian (1) 117
 Jastrzębski Sebastian (2) 120
 Jastrzębski Stanisław Florian, sęd. halicki 88
 Jastrzębski Stanisław Florian, sędz. halicki 41
 Jastrzębski Stanisław, miecz. inflancki 32
 Jastrzębski Stanisław, miecz. inflancki 34
 Jastrzębski Tomasz (1) 115
 Jastrzębski Tomasz (2) 120
 Jastrzębski Tomasz (3) 123
 Jastrzębski Wawrzyniec 115
 Jastrzębski Wenusław 124
 Jastrzębski Wincenty 217, 251–252
 Jastrzębski Wojciech (1) 115
 Jastrzębski Wojciech (2) 116
 Jastrzębski Wojciech (3) 116
 Jastrzębski Wojciech (4) 120
 Jastrzębski Wojciech (5) 121
 Jastrzębski Wojciech Łaśmiart 116
 Jastrzębski Wojciech Plut 116
 Jaszewski Andrzej 34, 193
 Jaszowski Andrzej 55, 114

- Jaszowski Antoni 101
 Jaszowski Jan 134
 Jaszowski Maciej 129, 218
 Jaszowski Piotr 214
 Jaszowski Tadeusz 213
 Jaszowski Tomasz 135
 Jaślikowski Kazimierz 129
 Jaworski Antoni 213
 Jaworski Jan 214
 Jełowicki Stanisław 270
 Jełowicki Stanisław, sta szczurowski 212
 Jezierski Antoni 119, 163, 181, 193–194, 251–252
 Jezierski Antoni, pis. lub., pcz. urzęd. 32, 60, 75–76, 80, 103, 128, 131, 188, 191, 194, 230, 232, 266
 Jezierski Antoni, stol. lub. 34, 61, 103–104, 108, 128, 159–160
 Jezierski Jacek, chor. łuk., pcz. łuk. 34, 114, 162, 181, 194, 197, 199–200, 202, 204, 209, 217
 Jezierski Jacek, klan łuk., skar. łuk. 31–32, 34, 38, 51, 55, 59, 61, 74, 78–79, 90, 92, 98–100, 103, 105, 112, 115, 125–126, 139, 192–193, 196, 199–200, 202, 208, 210–211, 215–217, 220, 271
 Jezierski Jakub 125
 Jezierski Jan 115, 125, 265
 Jezierski Jan Franciszek, pis. z. łuk. 59–60, 65, 71–72, 162
 Jezierski Józef, łow. lub., miecz. lub., woj. lub., skar. lub. 33, 61, 170, 191, 229–230, 247, 265, 313, 316, 345, 351, 359
 Jezierski Kajetan 321
 Jezierski Kazimierz Sylwester 34, 114, 200, 218
 Jezierski Konstanty 373
 Jezierski Maciej 61, 130, 214
 Jezierski Piotr, miecz. łuk. 255–256
 Jezierski Rajmund, woj. urzęd. 34, 114, 144, 149, 162, 180, 196–197, 199–200, 202, 204, 209, 217, 220–221
 Jezierski Stanisław 251–252, 268–269, 333, 336, 343
 Jezierski Stanisław Kostka (Gołąbek) 251–252, 268–269, 333, 336, 343
 Jezierski Szymon 33, 82–83, 107–108, 279, 294, 309, 341
 Jezierski Wincenty 316, 350
Jeziorski Paweł Artur 5
- Józef II Habsburg, cesarz 166, 175, 243, 293
Jurgaitis Robert 5
Jusupović Monika 5
- Kaczmarczyk Zdzisław* 16
 Kalicki Aleksander Tomasz 115, 163, 181, 194, 204
 Kaliski Antoni 116
 Kaliski Stanisław 116
 Kamieński Jan Kanty 115
 Kamieński Józef 128
 Kamieński Wincenty 213
 Kamińska Tekla Marcjanna z Nahoreckich 243, 260
 Kamiński Andrzej, burg. drohicki 34
 Kamiński Antoni 116
 Kamiński Jan Kanty 126
 Kamiński Józef 34, 130
 Kamiński Stanisław Korwin 116
 Kamiński Wincenty 170
 Kański Ludwik 372
 Kapica Piotr 213–214
Karabowicz Anna 17
 Karaś Józef 115
 Karaś Stanisław 124
 Karnicki Jan, pstol. inflancki 253
 Karniewski Ignacy Kwiryn, woj. ciechanowski 231–232, 270
 Karski Ignacy, cz. łuk., cz. latyczowski 129, 132, 239, 241, 246–247, 311
 Karski Jan 135
 Karski Józef, miecz. parnawski 33
 Karwicki Adam Skrzyńka 117
 Karwicki Franciszek 316
 Karwicki Franciszek Dunin 89, 129
 Karwowski Andrzej (1) 118
 Karwowski Andrzej (2) 123
 Karwowski Antoni (1) 121
 Karwowski Antoni (2) 124
 Karwowski Bartłomiej (1) 118
 Karwowski Bartłomiej (2) 121
 Karwowski Fabian 120
 Karwowski Franciszek 120
 Karwowski Gabriel 120
 Karwowski Jakub (1) 120
 Karwowski Jakub (2) 120
 Karwowski Jan (1) 119, 134
 Karwowski Jan (2) 119
 Karwowski Jan (3) 120
 Karwowski Jan (4) 123

Karwowski Jan (5) 123
 Karwowski Józef (1) 116
 Karwowski Józef (2) 119
 Karwowski Józef (3) 123
 Karwowski Krzysztof (1) 119
 Karwowski Krzysztof (2) 124
 Karwowski Łukasz 116
 Karwowski Maciej 119
 Karwowski Marcin 119
 Karwowski Michał 120
 Karwowski Paweł (1) 117
 Karwowski Paweł (2) 119
 Karwowski Piotr 120
 Karwowski Stanisław (1) 116, 213
 Karwowski Stanisław (2) 119
 Karwowski Stanisław (3) 119
 Karwowski Szymon 119
 Karwowski Tomasz 116
 Karwowski Wawrzyniec 119
 Kasprzyk Paweł 123
 Katarzyna II, car Rosji 67, 113–114, 140, 166,
 189, 200, 359
 Kazanecki Józef 122
 Kazanecki Piotr 122
 Kazanowski Adam 135
 Kazanowski Jakub 135
 Kazanowski Marcin 135
 Kazanowski Wojciech 135
 Kazimierz Wielki, król Polski 41
 Kątski Marcin Kazimierz (Kontzki) 43
 Kiciński Antoni 101
 Kiciński Pius 270
 Kielczewski Aleksander, pstol. urząd. 32,
 135
 Kielczewski Antoni 100, 129, 170
 Kielczewski Florian 33, 135, 161
 Kielczewski Jakub 91
 Kielczewski Józef 134, 170, 234–235, 247
 Kielczewski Kajetan 101
 Kielczewski Michał 33, 134, 176, 178
 Kielczewski Szymon 211
 Kiełpiński Franciszek 119
 Kiersi Józef Tadeusz, sek. kor. 69
 Kisielewski Tomasz Ambroży 61, 119
 Kiśliński Tomasz, skar. bydgoski 34
 Klembowski Jakub, cz. łuk. 276, 300
 Klembowski Roch Antoni, woj. łukowski
 34, 100
 Kliza Józef 129
 Kluczycki Franciszek 5
 Klukowski Wincenty 214
 Kluszewski Wojciech, klan biecki 203
Kłaczewski Witold 19
 Kłębowski Jan 117
 Kłębowski Stanisław 33
 Kłodnicki Franciszek, cz. chełmiński 130
 Kłopocki Antoni 309
 Kłosowski S. 134
 Kobylański Benedykt 135
 Kobyleński Mateusz 124
 Kobyleński Tomasz 135
 Koczowski Antoni 130
 Koczowski Jan 129
 Kołaczkowski Aleksy 369
 Kołaczkowski Franciszek 214
 Kołaczkowski Ignacy 369
 Kołaczkowski Jan 373
 Kołaczkowski Salezy 373
 Kołłątaj Hugo, pdsk. w. kor. 349
 Kołłątaj Jan 129, 132
 Kołodyński Franciszek 101, 130
 Kołodyński Wawrzyniec 101, 129
Kołodziej Robert 5–6
 Kołtuński Antoni 292
 Komar Kajetan 213
 Komarzewski Jan 277
 Konieski Jan 117
Konopczyński Władysław 155
 Konopka Antoni 129
 Konopka Ksawery 130
 Konopka Wincenty 196, 213, 222, 233
 Koparski Marcin 265
 Kopieracki Antoni 265
 Kopiński Dominik 116
 Kopiński Franciszek 131
 Kopiński K. 214
 Korzeniowski Franciszek 135
 Kosieradzki Antoni 214
Kosińska Rozalia 7
 Kossakowski Józef, bp inflancki 358
 Kossowski Aleksander 120
 Kossowski Roch, pskar. w. kor. 340, 349
 Kossowski Stanisław, sta sieradzki 184,
 240–241, 270, 344, 350–352
 Kościński Antoni 134
 Kościński Benjamin 134
 Kościński Dominik 101, 214
 Kościński Franciszek 134, 215
 Kościński Gabriel 101
 Kościński Jędrzej 215, 220

- Koźmiński Józef 134–135, 214, 218
 Koźmiński Kacper 134
 Koźmiński Kazimierz 213
 Koźmiński Marcin 214
 Koźmiński S. 214
 Kotowicz Karol 213
 Kotowski Tomasz, skar. nurski 361, 373, 376
 Kotuński Antoni Klimkowicz 176, 178, 214, 265, 272–273, 289, 292–293, 295–296
 Kotuński Jakub 129
 Kowalski Jędrzej 129
 Kowalski Stefan Wiereś 135
 Kowiecki Stanisław 121
 Kowieski Grzegorz 121
 Kowieski Piotr 118
 Kowieski Wojciech (1) 121
 Kowieski Wojciech (2) 121
 Kownacki Józef Konstantyn, woj. urzęd., skar. urzęd. 32, 37, 59–60, 128, 213
 Kozieliński F. 134
 Koziański Szymon 364
 Kozłowski Józef 135, 248
 Kozłowski Klemens 88
 Kozubski Piotr 134
 Koźmian Andrzej Alojzy, sęd. lub., psęd. lub., cz. lub., łow. lub., miecz. lub., woj. lub., skar. lub. 10, 33, 58, 100, 191, 208, 210, 212, 228–230, 239, 241, 246, 249, 264–265, 273, 282, 285, 289–290, 296–297, 316, 345, 351, 354, 359, 366, 369
 Koźmian Jacek 129
 Koźmian Kajetan 273, 320, 360, 372
 Koźmian Marcin, psta lub. 212, 360
 Koźmian Stanisław 213
 Koźmian Wincenty 299
 Koźmiński Antoni 130
 Koźmiński Gabriel 130
 Koźmiński Stanisław 134
 Kożuchowski Bartłomiej 124
 Kożuchowski Maciej 119
 Kożuchowski Tomasz 120
 Krajewski Kazimierz, cz. kaliski 129
 Krasicy 258
 Krasicki Ignacy 208
 Krasieński Antoni, pcz. rzeczycki 35
 Krasieński Dominik 122
 Krasieński Michał Hieronim, pk. rózański 34, 149–150, 156
 Krasowski Adam (1) 117
 Krasowski Adam (2) 119
 Krasowski Józef 116
 Krasowski Kazimierz 213
 Krasuski Adam (1) 118
 Krasuski Adam (2) 118
 Krasuski Adam (3) 119
 Krasuski Adam (4) 124
 Krasuski Aleksander 118
 Krasuski Andrzej (1) 118
 Krasuski Andrzej (2) 120
 Krasuski Andrzej (3) 120
 Krasuski Andrzej Hadziak 119
 Krasuski Antoni (1) 115, 129
 Krasuski Antoni (2) 117
 Krasuski Antoni (3) 118
 Krasuski Antoni (4) 118
 Krasuski Antoni (5) 118
 Krasuski Bartłomiej 119
 Krasuski Bonawentura 120
 Krasuski Fabian (1) 118
 Krasuski Fabian (2) 118
 Krasuski Franciszek (1) 118
 Krasuski Franciszek (2) 118
 Krasuski Franciszek (3) 118
 Krasuski Franciszek (4) 119
 Krasuski Grzegorz 118
 Krasuski Ignacy 120
 Krasuski Jacek (1) 118
 Krasuski Jacek (2) 119
 Krasuski Jakub (1) 118
 Krasuski Jakub (2) 119
 Krasuski Jakub (3) 121
 Krasuski Jan (1) 118
 Krasuski Jan (2) 119
 Krasuski Jan (3) 120
 Krasuski Jędrzej 118
 Krasuski Józef (1) 118
 Krasuski Józef (2) 118
 Krasuski Józef (3) 118
 Krasuski Józef (4) 118
 Krasuski Józef (5) 119
 Krasuski Kajetan 118
 Krasuski Karol 119
 Krasuski Krzysztof (1) 117
 Krasuski Krzysztof (2) 118
 Krasuski Krzysztof (3) 118
 Krasuski Leon 213
 Krasuski Ludwik 119, 214
 Krasuski Łukasz (1) 118
 Krasuski Łukasz (2) 316–317
 Krasuski Maciej (1) 117

- Krasuski Maciej (2) 119
 Krasuski Marcin (1) 116
 Krasuski Marcin (2) 119
 Krasuski Marcin (3) 120
 Krasuski Mateusz 118
 Krasuski Michał 119
 Krasuski Mikołaj 117
 Krasuski Paweł 120
 Krasuski Piotr (1) 118
 Krasuski Piotr (2) 118
 Krasuski Piotr (3) 119
 Krasuski Piotr (4) 123
 Krasuski Stanisław (1) 118
 Krasuski Stanisław (2) 118
 Krasuski Stanisław (3) 123
 Krasuski Szymon (1) 118, 213
 Krasuski Szymon (2) 118
 Krasuski Szymon (3) 118
 Krasuski Szymon (4) 121
 Krasuski Szymon (5) 123
 Krasuski Tomasz (1) 117
 Krasuski Tomasz (2) 118
 Krasuski Walenty 121
 Krasuski Walerian 119
 Krasuski Władysław 118
 Krasuski Wojciech (1) 118
 Krasuski Wojciech (2) 118
 Krasuski Wojciech (3) 119
 Krasuski Wojciech (4) 122
 Kraszewski Jakub 119
 Kraszewski Mikołaj 116
 Kraszowski Mateusz 135
 Kretowicz Bogusław 372
 Kretowicz Seweryn 373
 Kręski Ignacy, chor. wieluński 45
 Królikowski Andrzej 116, 213
 Krypski Mikołaj, chor. bełski 361, 376
 Krzycki Tomasz 124
 Krzywiecki Andrzej, skar. buski 33, 135, 145
 Kuczyńscy 68
 Kuczyński Józef, sta jadowski 190, 192
 Kulczycki Stanisław 115
Kupisz Dariusz 6, 17, 353
 Kurcewicz Jan Kuryatowicz 131
 Kurcewicz Szymon Kuryatowicz
 (Koryatowicz) 170, 227, 247, 251–252,
 275–276, 281
 Kurcewiczowie Kuryatowiczowie 244, 259
 Kurdwanowski Jan Placyd, kuchmistrz kor.
 203, 255–256, 258
 Kurnicki Maksymilian 366, 371
 Kurowski Adam 124
 Kurowski Andrzej (1) 123
 Kurowski Andrzej (2) 123
 Kurowski Andrzej (3) 124
 Kurowski Antoni (1) 115
 Kurowski Antoni (2) 122
 Kurowski Franciszek (1) 116
 Kurowski Franciszek (2) 123
 Kurowski Ignacy 371
 Kurowski Jakub (1) 121
 Kurowski Jakub (2) 122
 Kurowski Jakub (3) 122
 Kurowski Jakub (4) 123
 Kurowski Jakub (5) 124
 Kurowski Jan 121
 Kurowski Jerzy 115
 Kurowski Kazimierz (1) 121
 Kurowski Kazimierz (2) 124
 Kurowski Maciej (1) 123
 Kurowski Maciej (2) 123
 Kurowski Maciej (3) 124
 Kurowski Marcin 124
 Kurowski Mateusz 122
 Kurowski Michał 124
 Kurowski Piotr (1) 121
 Kurowski Piotr (2) 123
 Kurowski Raymund 124
 Kurowski Sebastian 122
 Kurowski Stanisław 120
 Kurowski Tomasz 124
 Kurowski Wawrzyniec 122
 Kurowski Wojciech 124
Kwiecień Marcin 17
 Laskowski Franciszek 135
 Laskowski Ignacy 215
 Laskowski Jacentyn 215
 Lastowiecki Antoni 33
 Latkowski Antoni 101
 Latoskowicz Antoni 129
 Latoskowicz Feliks 129
 Lawendowski Walenty 213
 Lechnicki J. 61
 Lechnicki Józef, sta Podwysocki 344,
 351–352
 Lechnicki Kanuty 312, 333, 336, 343, 360
 Ledóchowski Stanisław 39
 Lemnicki Kazimierz, sta janowski 335

- Lenczowski Ignacy, pwarda sieradzki, pwarda
 piotrkowski 291, 293, 295–296
 Lenczowski Jan Kanty, bp abdereytański 243,
 316, 350
Lepszy Kazimierz 15
 Leszczyński Antoni 218
 Leszczyński Felicjan 118
 Leszczyński Jan 163
 Leszczyński Józef 122
 Leszczyński Tadeusz 118
 Leszczyński Walenty (1) 118
 Leszczyński Walenty (2) 125
 Leśniowolski J. 116
 Libicki Franciszek, miecz. łomżyński 33, 61
 Libicki Stanisław 135, 215, 219
 Lindsay Aleksander 68
 Lindsay Jan Wilhelm 67
 Lipiński J. 115
 Lipski Tadeusz, klan łączycy 25
 Lisowski Antoni 369
Lityński Adam 7
 Luba Kazimierz 219
 Lubaczewski Wiktor 214
 Lubajewski Józef 214
 Lubicki Jakub 214
 Lubomirscy 69
 Lubomirska Joanna 106
 Lubomirski Aleksander 229–230, 255–256
 Lubomirski Antoni, wda lub. 10, 14, 25–26,
 32, 35, 52, 58, 72–75, 77, 79, 81, 90,
 101–102, 104–106, 192, 194–196, 205,
 209–210, 212, 215, 221, 223–227, 233–234,
 239, 250
 Lubomirski Stanisław, marsz. w. kor. 150
 Ludwikowski A. 214

 Łascy 204
 Łaski Antoni, chor. łuk. 316
 Łaski Antoni, sęd. z. łuk., psęd. z. łuk., kom.
 z. łuk. 10, 34, 60, 78, 86, 128, 181, 194,
 200, 217, 249–250, 272
 Łaski Franciszek 119, 371
 Łaski Ignacy 218
 Łaski Jan 34, 100, 111, 115, 125, 359
 Łaski Jan, łow. czernihowski 34, 162, 213,
 240, 246
 Łaski Józef, bur. gr. piotrkowski 160–161,
 164–165, 169, 217, 220–221
 Łaski Karol 254, 256, 262–264, 303–304, 310
 Łaski Kazimierz 122
 Łaski Michał 114
 Łaski Stanisław, kom. z. łuk. 115, 125–126,
 128, 162, 181, 217
 Łaski Stanisław, miecz. zawskrzyński 78, 85
 Łaski Stanisław, miecz. zawskrzyński, kom.
 z. lub., kom. z. łuk. 78, 85, 125, 162, 181,
 217
 Łaski Wincenty, reg. z. łuk. 218, 275–276,
 282, 285, 289,
 Łaski Wojciech, woj. łuk. 368
Łaszewski Ryszard 8
 Łażniński Franciszek Saryusz 291–293,
 295–296
 Łażniński Jan 297–298
 Łażniński W. J. 167
 Łażniński Walenty Saryusz, łow. w. kor.
 292–293
 Łączyński Józef 212
 Łekowski Paweł 213
 Łobaczewski N 262
 Łopacki Mikołaj 130
 Łostawiecki Antoni 135
 Łoś Michał, klan lwowski 69
 Łubieński Władysław Aleksander, prymas
 Polski 10, 21, 25–26, 31, 37, 43, 52, 56–57,
 62, 64, 71, 91, 99
 Łubiński Maciej, burg. lub. 34
 Łubisiński Jacenty 218
 Łubkowski Antoni 122, 131
 Łubkowski Jan Samson 134
 Łubkowski Ludwik 131
 Łubkowski Maciej 134
 Łubkowski Michał Buza 134
 Łubkowski Szymon 123
 Łubkowski Tomasz Samson 134, 214
 Łubkowski Wojciech 123
 Łubowski Maciej 131
 Ługowski Franciszek 119
 Ługowski Jan 167, 213
 Ługowski Kazimierz 122
 Ługowski Mateusz 116
 Łukasziewicz Józef 314
 Łuniewski Jakub 122
 Łupkowski Franciszek 131
 Łuszczowski Franciszek Dobek 129
 Łuszczowski Jan Dobek 129
 Łysak Jan 214
 Łysak Marcin 131

Mackiewicz Antoni 214
 Mackiewicz Michał 101
 Makowski Ignacy 301
 Malanowski Michał 299
 Malinowski Antoni 323
 Malinowski Julian 170
 Maliński Feliks Kanut, cz. wołyński 260
 Maliński N., cz. wołyński 259–260
 Małachowski Adam, kraj. kor. 243
 Małachowski Jacek, kan. w. kor. 325
 Małachowski Piotr, sta oświęcimski 249
 Małachowski Stanisław Nałęcz, ref. kor. 10, 12, 321–323, 325–326, 333–334
 Małachowski Stanisław, sta wąwolnicki 65, 90, 93, 203, 207
 Małyński Mikołaj, cz. wołyński 260
 Małyszczczyński Stanisław 134
 Małyszczczyński Stanisław 134
 Marchocki Antoni 313, 351, 368
 Marcinkowski Józef 129
Marczewski Józef 270–271
 Maszczybrodzki (Maścibrodzki) Michał 118
 Maszczybrodzki Antoni (1) 116
 Maszczybrodzki Antoni (2) 118
 Maszczybrodzki Jakub 213
 Matusiewicz Wincenty 373
 Mądrzycki Józef 215
 Mądrzycki Ludwik 214
 Metelski Jędrzej 131
 Miastkowski Antoni, woj. wendyński 34, 119
 Miastkowski Michał Mateusz 120, 213, 282, 285
 Miączyński Ignacy, sta smidyński 371
 Miączyński Kajetan, pis. pol. kor. 354, 358–359, 362, 365
Michalski Jerzy 7–8
 Michałowski Stanisław 365–366
 Michowicki Antoni 219
 Miciński Józef 213, 302–304, 310
 Miechowicki Jędrzej 131
 Miechowicki Stanisław 213
 Mierzejewski Józef 117, 270
 Mijałowski Dyzma 134
 Mioduszewski N. 204
 Mioduszewski W. Ant. 218
Mirowski Nagielski 5
 Mizgier Kazimierz 361, 376
 Mlicki Florian 33
 Młodnicki Jacenty (Jacek) 134, 219
 Młodnicki Teodor 134, 219
 Młodziejowski Andrzej Stanisław pkanc. w. kor. 68, 150
 Młodziejowski Maciej 130
 Mniszech Michał Jerzy, marsz. w. kor. 12, 277, 292
 Mochowski Antoni 130
 Modrzewski Bernard 118
 Modrzewski Mikołaj 121
 Modrzycki Ludwik 219
 Mokronowski Andrzej 43, 150
 Morski Aleksander, pk. przemyski 335, 344, 350–352
 Morsztyn Joachim, sta skotnicki 245
 Moryson Antoni, miecz. czernihowski 34, 134, 159, 169
 Moryson Jan, chor. trembowelski 320, 336, 343
 Moryson Kajetan 298–299, 323, 333, 336, 370
 Morza Tomasz 124
 Mosiewicz Antoni 130
 Mostowski Paweł, wda pomorski 25
 Moszczyński Andrzej, klan inowrocławski 25
 Moszkowski Adam 115
 Moszyński Joachim 313
 Moszyński Józef 314
 Moszyński Leon, sta inowłodzki 32, 37, 60, 64–65
 Moszyński M. 130
 Moszyński Michał 136
 Moszyński Stanisław Kostka 109, 138–139, 142, 144, 146, 148, 159–161, 164–165, 169–170, 174, 176, 225–226, 236–237, 314, 345, 369
 Moszyński Teodor 136
 Moszyński Tomasz, pwda sandecki 361
 Moszyński Wojciech 130–131, 134
 Mościcki Błażej 124
 Mościcki Kazimierz 117
 Mościcki Stanisław 117
 Mościcki Wojciech (1) 117
 Mościcki Wojciech (2) 119
 Musiewicz Antoni 34
 Mycielski Jan Nepomucen, sta ośnicki 294
 Mycielski N. 175
 Mysłowski Antoni Wielogórski 163
 Mysłowski Dyzma 100, 213
 Mysłowski Jan 35, 91, 115, 125
 Mysłowski Józef 35, 91, 111

- Mysłowski Urban, pwda łuk. 100, 162, 221, 223, 239, 241, 246, 268–269, 291, 293, 295–296, 300–301
- Mystkowski Józef, psęd. czerski 208
- Nahorecki Fabian 208
- Nahorecki Samuel, sta kotelnicki 203, 208, 243
- Nasiłowski Bartłomiej 135
- Niechrościechowski Józef 214
- Nielubowicz Tadeusz 101, 219
- Niemierz Piotr 115
- Nieprzecki Antoni 361, 376
- Nieprzecki Jan Kanty, pcz. urzęd. 33, 182, 188, 191–192, 195–196, 213, 298, 303–304, 310, 316, 351
- Nieprzecki Józef, miecz. łuk. 32, 61
- Nieprzecki Mikołaj Stanisław Kostka psęd. z. lub., pcz. lub., pis. gr. lub. 31, 38, 51, 55, 65, 71–72, 74–76, 79, 81, 86, 90, 92, 100, 102–106, 112, 128, 131, 133, 142, 144, 182, 187, 189, 192, 226
- Nieprzecki Sebastian 102, 214
- Nieprzecki Stanisław reg. z. lub. 33, 107, 129, 132, 134, 146
- Nieprzecki Stanisław, miecz. żytomierski 33
- Niewęglowski Andrzej 119, 214
- Niewęglowski Antoni 122, 214
- Niewęglowski Błażej 117, 214
- Niewęglowski Franciszek 215
- Niewęglowski Kajetan 213
- Niewęglowski Marcin 136
- Niewęglowski Stanisław 125, 215
- Niewęglowski Walenty 214
- Niewęglowski Wojciech 214
- Niewierski Szymon 130
- Niewieski Szymon 61
- Niezabitowsy 203
- Niezabitowska Marianna z Orzechowskich 259
- Niezabitowski Aleksander 130, 220
- Niezabitowski Andrzej (Jędrzej) 61, 131
- Niezabitowski Antoni 215, 265, 369
- Niezabitowski Benedykt Sieciech 215
- Niezabitowski Bonifacy 131, 218
- Niezabitowski Dominik 134
- Niezabitowski Franciszek 215
- Niezabitowski Gabriel 215
- Niezabitowski Jacenty 130
- Niezabitowski Jakub 61, 134
- Niezabitowski Jan 130, 215, 236–237
- Niezabitowski Marcin 131, 215
- Niezabitowski Mateusz 134
- Niezabitowski Stanisław (1) 134
- Niezabitowski Stanisław (2) 134
- Niezabitowski Szymon 134
- Niezabitowski Walenty 215
- Niezabitowski Wincenty Pinik 218
- Niezabitowski Wojciech 215
- Niklewicz Franciszek, stol. bełski 346
- Nossadyni Antoni, cz. urzęd. 32
- Nowicki Antoni 134
- Nowosielski Aleksander 122
- Nowosielski Andrzej 117
- Nowosielski Antoni (1), łow. wiski 34, 119, 181
- Nowosielski Antoni (2) 118
- Nowosielski Fabian 116
- Nowosielski Felicjan 120
- Nowosielski Franciszek, pk. ciechanowski 67
- Nowosielski Jan 120
- Nowosielski Jan Franciszek, klan ciechanowski, sta łukowski 34, 41, 51, 53, 60, 67, 309
- Nowosielski Mikołaj 118
- Nowosielski Paweł (1) 116
- Nowosielski Paweł (2) 122
- Nowosielski Wojciech 119
- Nurzyński Antoni (1) 121
- Nurzyński Antoni (2) 121
- Nurzyński Antoni (3) 121
- Nurzyński Felicjan 120
- Nurzyński Franciszek (1) 118
- Nurzyński Franciszek (2) 123
- Nurzyński Franciszek Dzigoński 124
- Nurzyński Józef 120
- Nurzyński Józef Dzigoński 124
- Nurzyński Kazimierz 118
- Nurzyński Kazimierz Kalis 118
- Nurzyński Krzysztof 120
- Nurzyński Maciej (1) 118
- Nurzyński Maciej (2) 121
- Nurzyński Stanisław 123
- Nurzyński Szymon 116, 213
- Nurzyński Walenty 124
- Nurzyński Wawrzyniec 118
- Nurzyński Wojciech 118

- Obiński Filip Jakub 313, 354, 359, 365, 371
 Obuchowicz Kazimierz 333, 336, 343
 Ogiński Andrzej 190
 Ogiński Hrehory 271
 Ogiński Ignacy, mar. w. kor. 63
 Ogrodzki Jacek 249
Ohryzko Józef 16
 Okniński Adam 35, 119
 Okniński Bernard 218
 Okniński Felicjan 116
 Okniński Franciszek 116
 Okniński Szymon 115
 Okniński Wincenty 115
 Okuń Józef 134
 Oliwiński Michał 214
 Olszański J. Gas. 129
 Olszowski Andrzej 124
 Olszowski Jan 215
 Olszowski Józef, skar. łomżyński 214,
 275–276, 281–282, 285
 Olszowski Karol 131
 Olszowski Ksawery (1) 214
 Olszowski Ksawery (2) 214
 Olszowski Mikołaj 130
 Olszowski Tomasz 130, 132, 159, 188–189,
 213
 Olszowski Tomasz, łow. buski 33
 Ołtarzewski Konstanty, stol. lub., pcz. lub.,
 pstol. lub. 128, 131, 138–139, 142, 160,
 176, 178, 182, 184, 225–226, 234
 Opalewski N. 98
 Orchowski Alojzy 372
 Orchowski Kajetan 372
 Orzyłowski Andrzej 129
 Orzyłowski Jan 129
 Osmolski Andrzej 152
 Ossoliński Józef, wda wołyński 25
 Ostraski Piotr 218
 Ostrojski Wawrzyniec 122
 Ostroróg Antoni 368
 Ostroróg Ludwik 371
 Ostroróg Tadeusz 371
 Ostrowski Aleksander 130
 Ostrowski Antoni (1) 115, 126
 Ostrowski Antoni (2) 219
 Ostrowski Antoni Mściszek Żakowicz 136,
 218
 Ostrowski Antoni, prymas, bp kujawski 25,
 255, 263
 Ostrowski Jacenty 116
 Ostrowski Jakub 131, 219
 Ostrowski Józef 123, 134, 136, 219
 Ostrowski Kazimierz Krupa 136
 Ostrowski N. 219
 Ostrowski Tomasz 350
 Ostrowski Wojciech 131
 Osuchowski Józef 373
 Oszczepalski Ludwik 130, 219
 Ośmiałowski Grzegorz, sta ulanowski
 316–317
 Oziębło Jakub 118
 Oziębło Michał 119
 Ożarnicki Józef 135
 Ożarowski Krzysztof 135
 Pajęcki Sebastian 134
 Palmowski Józef 218
Panic Idzi 7
 Paskowski Jan Maciej 215
 Paskowski Wojciech 163
 Paszkowski Franciszek 125
 Paszkowski Gaspar 123
 Paszkowski Mateusz 136
 Paszkowski Wojciech 125
 Paszkowski Wojciech Skałka 125
Pawiński Adolf 6, 13, 16
 Pawłowski Paweł 123
 Pawłowski Franciszek, miecz. nowogrodzki
 33
 Pawłowski Ignacy, łow. bełski 371
 Pawłowski Jan 101, 213
 Pawłowski Łukasz Jan 130
 Pąskowski Wojciech 163
 Pełczyński P. 131
 Pęczkowski Piotr 244
 Piaskowski Mikołaj Junosza, pk.
 krzemieniecki 259
 Piaskowski P. 101
 Piechowski Wojciech (Adalbertus) 136, 213
 Pieńkowski Ignacy Paweł 265, 267–268
 Pietraś Antoni 215
 Pietruszyński Michał 61
 Piętkiewicz Jan 34
 Piniński Stefan 214
 Piniński Feliks, pstol. łatyczowski 159–161,
 164, 166–167, 187, 212, 247
 Piotrkowski Franciszek, woj. urzęd. 28, 104,
 130
 Piotrkowski Jan 215

- Piotrkowski Tomasz, łow. urzęd., woj. urzęd. sta parcz. 104, 128, 132, 159
- Piotrowski Adam 129, 135
- Piotrowski Antoni 135
- Piotrowski Jan 134
- Piotrowski Józef 134
- Piotrowski Józef Kazimierz, skar. wołyński 313
- Piotrowski M. 101
- Piotrowski Marcjan 134
- Piotrowski Michał 369
- Piotrowski Tomasz, woj. urzęd. 32
- Piotrus Stanisław 215
- Płochocki Karol, woj. łuk., pdwa łuk. 33, 112, 128, 145, 148
- Płochocki Kazimierz 122
- Płuciński Paweł 134
- Płudowski Adam 119
- Płudowski Bartłomiej 214
- Płudowski Fabian 121
- Płudowski Krzysztof 120
- Płudowski Łukasz 120
- Płudowski Maciej 122
- Płudowski Michał 120
- Płudowski Sebastian 116
- Płudowski Wawrzyniec 120
- Płudowski Wojciech (1) 120
- Płudowski Wojciech (2) 122
- Pniewski Sebastian, cz. łomżyński 34
- Podhorodeński Józef Bożydar, sta niziński, sta szmeltyński 180, 333, 336, 343
- Pogonowski Adam 214
- Pogonowski Józef 120
- Pogonowski Karol 134
- Pogonowski Kazimierz 120
- Pogonowski Maciej 219
- Pogonowski Tomasz 120
- Pogonowski Wawrzyniec 219
- Pogórski Jan 130
- Pokubiato Kazimierz 130
- Polikowski Antoni 213
- Polikowski Dominik 265, 372
- Polikowski Józef 191, 222, 247, 265, 267–268, 299–300
- Polikowski Mikołaj 182, 214, 265
- Poliński Antoni 35
- Poliński Modest Pelka 61
- Politański Jan 135
- Poniakowski Józef 214
- Poniatowski Ignacy 59–60
- Poniatowski Michał Jerzy, prymas Polski 12, 270, 287, 292, 296
- Poniatowski Stanisław gen. lejtnant 277
- Poniatowski Tomasz 186–187
- Popławski Andrzej 117
- Popławski Antoni 119, 213
- Popławski Józef 123
- Popławski Maciej 123
- Popławski Marcin 101, 130, 218
- Popławski Stanisław Daniła 124
- Popławski Szczęsny 117
- Popławski Szymon 101, 130
- Popławski Wawrzyniec 117
- Porębski Antoni 368
- Porębski Jan 361, 376
- Potocki Eustachy, sta lwowski 30–32, 38, 51–53, 55, 58, 60, 64–65, 68, 71–79, 81, 86, 90, 102, 104, 106
- Potocki Feliks Szczęsny Kazimierz, klan krakowski 96
- Potocki Franciszek 134
- Potocki Franciszek Salezy, klan kijowski 25, 84
- Potocki Ignacy, pkanc. kor., pis. w lit. 205, 210–212, 239, 241, 248–250, 277, 349
- Potocki Jan, sta brzostowiecki 212, 276, 350
- Potocki Joachim, pcz. lit. 156
- Potocki Józef, krajczy kor. 167, 174
- Potocki Kajetan, sta urzęd. 180, 205, 210–212
- Potocki Piotr, klan lub. 344, 349
- Potocki Stanisław 214, 240
- Potocki Stanisław Kostka pstol. kor. 270, 300–301, 303–304, 311, 349
- Potocki Teodor 50
- Potocki Wincenty, pk. kor. 196–197, 199–200, 202, 204, 209–212, 217, 249
- Powiadowski Tomasz 131
- Powilewicz Tomasz Lutko 129
- Prażmowski Eligiusz 371
- Prażmowski Walenty 204
- Prochaska Antoni 6*
- Pruszczyński Franciszek 131
- Przebendowski Ignacy Franciszek, wda pomorski 202
- Przegaliński F. 213
- Przegaliński Kazimierz 219
- Przesmycki Antoni 123, 135
- Przyborowski Franciszek 116
- Przybylski Jan 364, 373
- Przybylski Wawrzyniec 372

- Przyłuski Kajetan 304, 310, 340
 Pszonka Marcin 61
 Pszonka Romuald 101, 119
 Pszonka Wojciech, pstol. owrucki 128
 Pułaski Antoni 358
 Pułaski Józef, sta warecki 150, 156
 Pyrhys de Varille Cezar 67
- Rachmanow Gabriel 363, 374
 Rachner N. 45
Rachuba Andrzej 5
 Raczynski Jan 312, 345, 370
 Raczynski Kajetan Franciszek Ksawery, sta
 koziarski 61, 167–169, 213, 272–273, 346,
 369
 Raczynski Kazimierz, marsz. w. kor. 277
 Raczynski Stanisław 130
 Radecki Dominik, chor. grabowiecki 360
 Radecki Szymon 115
 Radomyski Andrzej 120
 Radomyski Antoni 316
 Radomyski Jakub 124
 Radomyski Jan Sendek 124
 Radomyski Piotr 123
 Radomyski Tomasz 34, 54, 122, 193, 250
 Radomyski Wawrzyniec 123
 Radzicki Ignacy 193
 Radziejowski Antoni 129
 Radziejowski Teodor 214
 Radzikowski Antoni 117
 Radzikowski Bartłomiej 124
 Radzikowski Cyprian 316
 Radzikowski Jan 116
 Radzikowski Joachim 118
 Radzikowski Józef 118
 Radzikowski Maciej 119
 Radzikowski Mateusz 124
 Radzikowski Mateusz Franciszek, woj.
 łuk. 34, 101, 114, 162–163, 181, 187, 189,
 193–194, 196–197, 199, 202, 204, 208–209,
 217, 236, 250
 Radzikowski Mikołaj Karol, psęd. łuk. 116,
 193–196, 213, 250, 286
 Radzikowski Stanisław Józef reg. gr. łuk.
 61, 100
 Radzikowski Wiktoryn 118
 Radzikowski Wojciech 124
 Radziwińska Brygida z Ciesielskich 252
 Radziwiński Adam 320, 343–344, 348,
 350–352
 Radziwiński Alojzy, woj. lub. 102
 Radziwiński Antoni 182, 316, 349, 351, 366
 Radziwiński Józef 33, 135
 Radziwiński Ksawery, pcz. lub., pstol. lub.,
 cz. lub. 32, 91, 98, 128, 159–160, 169, 176,
 178–179, 182, 184, 220, 222, 252
 Radziwiński Michał Ignacy, pcz. lub., cz.
 lub., łow. lub., woj. lub. cz. czernihowski
 33, 128, 166–169, 191, 200, 217, 230, 247,
 249
 Radziwiłł Karol Stanisław 113, 138, 140
 Radziwiłłowie 207, 259, 341
 Rakowski Ignacy 135, 178
 Rakowski Jan 176
 Raszowski Franciszek 346
 Raszowski Jan 33, 61, 134, 236–237
 Raszowski Józef, pstol. lub., cz. lub., miecz.
 lub., woj. lub., skar. lub., pstol. kijowski
 33, 55, 65, 134, 166, 169, 184, 195,
 225–226, 228–230, 235, 255, 262, 316, 351
 Raszowski Ksawery 345
 Raszowski Wincenty Fereriusz, skar. lub.
 352
 Raszowski Wincenty, skar. lub. 289, 344, 360
Reder Jerzy 8
 Regulski Feliks 213
 Rembeliński Franciszek 368
 Rembeliński Kajetan 373
 Repnin Nikołaj 113, 149
 Reymont W. S. 101
 Rogowski Franciszek, chor. chełmski 33, 128
 Rojek Jan 265
 Rojewski Antoni cz. urząd. 161, 211–212,
 345
 Rojewski Ignacy stol. urząd. 354–355,
 358–359
 Rojewski Jan, skar. parnawski 33
 Rojewski Józef 11, 14, 33, 59–60, 91, 100, 104,
 149, 151–152, 155–156
 Rokossowski Jan, łow. wschowski 104
 Rola Adam 123
 Rola Andrzej 123
 Rola Antoni (1) 123
 Rola Antoni (2) 123
 Rola Antoni (3) 296, 299, 312
 Rola Franciszek 123
 Rola Jakub (1) 120
 Rola Jakub (2) 123
 Rola Jakub Żakowicz 123
 Rola Jan (1) 123

- Rola Jan (2) 123
 Rola Józef (1) 123
 Rola Józef (2) 123
 Rola Maciej (1) 116, 130
 Rola Maciej (2) 124
 Rola Mateusz 124
 Rola Paweł Szymkowicz 124
 Rola Piotr (1) 123
 Rola Piotr (2) 123
 Rola Wojciech Żakowicz 123
 Romanus Awraam 165
 Romanow Paweł Piotrowicz 277
 Romanowa Maria Fiodorówna 277
 Romanowicz Józef 35, 194
 Romanowicz Ludwik 35, 120, 195
Romanowski Andrzej 224
 Ropek Jan 215
Rostworowski Emanuel 174
 Rostworowski Konstanty 365–366
 Roszkowski Jan 218
 Roszkowski Maciej 116
 Rościszewski Feliks, psęd. łuk. 10, 291, 293,
 295–296, 300–301, 303–304
 Rozwadowski Andrzej 35, 119
 Rozwadowski Jakub 123
 Rozwadowski Jan (1) 123
 Rozwadowski Jan (2) 124
 Rozwadowski Józef (1) 115
 Rozwadowski Józef (2) 123
 Rozwadowski Krzysztof 123
 Rozwadowski M. Józef 312
 Rozwadowski Maciej 101, 130
 Rozwadowski Michał 35, 118
 Rozwadowski Piotr 124
 Rozwadowski Stanisław 117
 Rozwadowski Wojciech 123, 218
 Różanicki Stanisław 119
 Rubowski N. 262
 Rudawiecki Antoni 135
 Rudnicki Andrzej 213
 Rudnicki Bax 129
 Rudnicki Ignacy 359, 368, 375
 Rudziński Józef 123
 Rudziński Adam 122
 Rudziński Jędrzej 124
 Ryczkowski Marcin 84
 Ryszkowski Antoni 117
 Ryszkowski Jacek 116
 Ryszkowski Jan Groth, skar. lub. 118, 214,
 312, 314, 363, 367–368, 370
 Ryszkowski Maciej 116
 Ryszkowski Marcin Groth 34, 108, 134, 148,
 213, 221, 223
 Ryszkowski Michał 116, 213
 Ryszkowski Paweł 116
 Ryszkowski Piotr 115
 Ryszkowski Stanisław 116
 Rzeczycki Antoni 130
 Rzeczycki Franciszek 214, 241
 Rzeczycki Jan 130
 Rzeczycki Maciej Kazimierz 214, 236–237,
 248, 254, 256, 262–265, 283–284, 314, 346,
 359, 369
 Rzeczycki Mateusz 228
 Rzeczycki Wawrzyniec 214
 Rzeczycki Wojciech 214
 Rzepka Adam 130
 Rzepka Andrzej Piszkowski 129, 218
 Rzepka Jan 130
 Rzepka Mateusz 129
 Rzepka Paweł 219
 Rzepka Tomasz Piszkowski 129
 Rzewuski Adam 120
 Rzewuski Andrzej 120
 Rzewuski Antoni Franciszek, pcz. łuk., łow.
 łuk., psta łuk. 114, 162, 188, 194, 287, 368
 Rzewuski Jakub 33, 37
 Rzewuski Wacław, wda krakowski, het. pol.
 kor. 25
 Sadkowski Wiktor 343
 Sadowski Józef 76
 Samson Jan 134
 Samson Soberty 134
 Sanguszko Józef Paulin, mar. nad. lit. 25, 63
 Sapieha Kazimierz Nestor, gen. artylerii
 lit. 10, 12, 286–287, 321–323, 325–326,
 333–334
 Sapiński Adam 214
 Sarnecki Daniel 120
 Sarnicki Jan 218
 Sawicki Jakub 219
 Scypiański Maciej 123
 Sękowski Karol 125
 Siechnicki Gaspar 118
 Siegen Karol de Nassau Orange 280
 Siegnien B. 134
 Siekierzyński Jędrzej 170, 213, 313
 Siekłucki Gaspar 60

- Sikorski Antoni 137, 153, 174, 199, 238, 270, 275, 291
- Sikorski Ignacy 371
- Skarbek Jan 219
- Skarbek Paweł 134
- Skarszewski Kajetan Leszczyc, pstol. urzęd., miecz. urzęd., skar. urzęd., łow. kaliski 32, 76, 83, 92, 98–100, 169, 176, 178, 184, 191–192, 200, 217, 247–248, 251, 265, 313, 316, 345, 347, 351, 366–368
- Skarszewski Kazimierz, miecz. buski 33
- Skarszewski Wojciech, bp chełmski 341, 349
- Skarzyńscy 203
- Skarzyński Antoni, miecz. łomżyński 33, 136, 159–160, 166, 213
- Skłodowski Jan 373
- Skomorowski (Skomoroski) Piotr 130, 214
- Skomorski Wojciech 214
- Skorupka Łukasz 215
- Skorupski Franciszek 372
- Skotnicki Krzysztof Bogoria 316, 350
- Skowroński Piotr* 174
- Skórzewski Antoni 239, 241, 246–247, 251–252, 265
- Skórzewski Kazimierz 135
- Skrodzki Józef 214
- Skrzetuski Maksymilian 211
- Skrzyczewski Wawrzyniec 116
- Skrzyszewski Szymon 123
- Skrzyszowski Marcin Jan 55, 120
- Sławuszecki Feliks 372
- Słomiński Jan 57, 64
- Słotwiński Antoni 134
- Słotwiński Franciszek 215
- Słotwiński Stanisław Pietrasz 134
- Słotwiński Wincenty 314, 346, 369
- Słotwiński Wojciech Pietras 134
- Słudowski Sebastian 117
- Sługocka Katarzyna 244
- Sługocki Stanisław klan lub. 32, 36, 52–53, 58, 60, 64, 68, 71–73, 75, 77
- Słupecki Ignacy Franciszek Groth 214
- Słupecki K. 101
- Smogorzewski Antoni Junosza 101, 129
- Smogorzewski Tomasz 215
- Sobański Kajetan 167
- Sobański M. 213
- Sobański Michał 214
- Sobczak Jacek* 8
- Sobiczewski Kazimierz 117
- Sobiczowski Wawrzyniec 119
- Sobieszczański Adam Goraj 219
- Sobieszczański Aleksander Rajmund 219
- Sobieszczański Andrzej Reguła 134
- Sobieszczański Antoni Goraj 101, 219
- Sobieszczański Antoni Skoś 101, 134
- Sobieszczański Felicjan Reymont 101, 129
- Sobieszczański Franciszek Goraj 219
- Sobieszczański Jacek Skoś 101, 130, 169
- Sobieszczański Jakub Goraj 219
- Sobieszczański Jakub Piorun 135
- Sobieszczański Jan Reguła 134
- Sobieszczański Jan Skarbek 130
- Sobieszczański Józef 213, 218
- Sobieszczański Józef Rajmund 219
- Sobieszczański Józef Reymont 129
- Sobieszczański Józef Rozniuta 101
- Sobieszczański Kazimierz Reymont 101, 129, 134
- Sobieszczański Łukasz 219
- Sobieszczański Maciej Jaszowski Goraj 129
- Sobieszczański Maciej Skoś 214
- Sobieszczański Marcin Skoś, kom. lub., łow. inflancki 33, 60, 64–65, 71–72, 74, 76–77, 81, 86, 92, 98–100, 103, 106, 109, 112, 148, 166–168, 191, 229, 231, 265, 294
- Sobieszczański Marcin Szymon Skoś 360, 369
- Sobieszczański Michał Goraj 219
- Sobieszczański Michał Lubeck 134
- Sobieszczański Paweł Goraj 130, 134, 219
- Sobieszczański Paweł Wit 135
- Sobieszczański Piotr Goraj 219
- Sobieszczański Piotr Górny 135
- Sobieszczański Stanisław 101, 218
- Sobieszczański Stanisław Obroźniak 135
- Sobieszczański Stanisław Obroźniak 135
- Sobieszczański Stanisław Wit 135
- Sobieszczański Tomasz Kosa 135
- Sobieszczański Tomasz Piorun 135
- Sobieszczański Tomasz Reymont 135
- Sobieszczański Walenty 219
- Sobieszczański Wit Józef 135
- Sobieszczański Wojciech (1) 129, 134, 265
- Sobieszczański Wojciech (2) 130
- Sobieszczański Wojciech Goraj 130
- Sobieszczański Wojciech Skoś 135
- Sobieszczański Wojciech, skar. liwski 34, 101
- Sobieszczański Zacharyasz 373

- Sobol Stanisław 116
 Sobol Walenty 117
 Sobolewski Tomasz 117
 Sobolewski Tomasz, łow. parnawski 34
 Sobolewski W. 215
 Soboszczyński Michał 215
 Sokołowski Józef 215
 Sokołowski Michał 364
 Sokołowski Stanisław 61
 Sokół Krzysztof 135, 214
 Sokulski Jan 130, 371
 Sołtan Stanisław 349
 Sołtyk Józef, klan lub. 320
 Sołtyk Kajetan, bp krakowski 37, 94, 320
 Sołtyk Maciej Kajetan, sek. w. kor. 340
 Sołtyk Michał, ref. kor. 320, 340
 Sołtyk Tomasz, pk. lub. 320
 Sosnowski Andrzej 117
 Sosnowski Antoni (1) 130, 135, 373
 Sosnowski Antoni (2) 214
 Sosnowski Jan 115
 Sosnowski Karol 371
 Sosnowski Kazimierz 123
 Sosnowski W. 129
 Soszyński Józef 119
 Sowiński Antoni Swogłów 130
 Sowiński Ksawery 130
 Sowiński Wojciech 131
 Spendowski Jan 215
 Stackelberg Otto Magnus 200
 Stamirowski Antoni, stol. krasnostawski 371
 Stamirowski Tomasz, sęd. chełmski 244
 Stanisław August, król Polski 10–12, 14, 61, 63–65, 71, 75, 86, 88–89, 101, 103, 136–138, 152–153, 170, 173, 175–176, 180, 185, 189–190, 196–197, 199, 208, 221, 226, 228, 232, 237–238, 246, 252–254, 262, 269–270, 273, 275–276, 285–286, 289–291, 296, 298, 301–303, 310, 314–315, 321, 323, 325–326, 333, 337, 352–353, 360
 Staniszewski Tadeusz 35, 61
Stankevič Adam 5
 Stańkowski Jan Ch. 214
 Stawski Józef 213
 Stefan Batory, król Polski 50
 Stępkowski (Stempowski) Bartłomiej 136
 Stępkowski (Stempowski) Jan 135
 Stępkowski (Stempowski) Kajetan 134
 Stępkowski Franciszek 134
 Stępkowski Józef 139–140
 Stępkowski Piotr 134
 Stępkowski Stanisław 101
 Stępkowski Tomasz 60, 101, 114
 Stocki Jakub 122
 Stoiński Antoni 214
 Stoiński Dominik, sęd. lub. 51, 70, 134, 224–225
 Stoiński Feliks 134
 Stoiński Ignacy, pstol. urzęd., woj. urzęd., miecz. urzęd. 30–32, 38, 51, 55, 59–60, 74, 76, 80, 92, 98–100, 103, 128, 131, 133, 161, 164, 166–167, 170, 176, 178, 212, 225, 235, 240–241, 264–265, 267–268
 Stoiński Jacek 32, 70, 98, 128, 131, 133, 139, 142–144, 149, 182, 184, 212, 271
 Stoiński Józef 78
 Stoiński Ksawery 32, 59, 213, 247, 276, 335, 354, 359, 365–368
 Stoiński Michał 61
 Stoiński Sylwester, chor. lwowski 186–187, 195–196, 213, 289, 313, 370
 Stoiński Wincenty 366
 Storc Michał 155
 Strus Krzysztof (1) 118
 Strus Krzysztof (2) 118
 Strus Piotr 118
 Strzałkowski Antoni (1) 130
 Strzałkowski Antoni (2) 130
 Strzałkowski Stefan 215
 Strzelecki Józef (1) 129, 215
 Strzelecki Józef (2) 130, 134, 213, 218
 Strzelecki Józef (3) 215
 Strzelecki Kasper 215
 Strzelecki Paweł 134, 219
 Strzelecki Sebastian 134
 Strzębowski Szymon 218
 Strzygocki Józef 213
 Strzyżowski Marcin 35
 Stypiński J. 115
 Stypiński Jakub 213
 Stypiński Józef 111, 125
 Stypiński Maciej 61
 Suchodolski Aleksander, skar. żytomierski 32, 40, 54, 68–69, 75–76
 Suchodolski Antoni, chor. lub., pcz. lub. 32, 53, 60, 128, 134, 159, 196–197, 199–200, 202, 204, 209, 217, 248, 264, 284
 Suchodolski Ignacy 33, 107, 134, 146
 Suchodolski Ignacy, pcz. winnicki 220
 Suchodolski Jan 218, 371

- Suchodolski Józef 291, 293, 295–296
Suchodolski Józef, chor. lub., stol. lub.,
pistol. lub., cz. lub., łow. lub., miecz.
urzęd., 32, 71–72, 100, 131, 160, 164,
166–168, 179, 182, 184, 196–197, 199–200,
202, 204, 209, 217, 222, 225, 235–236, 265,
272
Suchodolski Józef, miecz. urzęd. 32, 36
Suchodolski Kasper (Gaspar) 248–249, 265,
275, 346, 364, 371
Suchodolski Ksawery 292, 296, 370
Suchodolski Michał, łow. urzęd., pcz. lub.
33, 101, 129, 217, 303–304, 310, 313
Suchodolski Tomasz, pcz. lub., pistol. lubl.,
miecz. lub., woj. lub. 32, 100, 161, 164,
166, 170, 176, 178, 184, 212, 227–228, 264,
272, 344, 352, 359
Suchodolski Walenty 178, 182, 208, 218,
225–226, 289
Suchodolski Wojciech 270, 287
Suffczyński Adam 191–192, 213, 231, 233
Suffczyński Józef, sta deputycki 316, 335
Suffczyński Michał, klan czerski 25
Sulej Adam 122
Sulej Andrzej 123
Sulej Antoni 122
Sulej Józef Dudzik 122
Sulej Kazimierz 122
Sulej Marcin 123
Sulej Mateusz 122
Sulej Paweł 122
Sulej Szymon 123
Sulej Wojciech 122
Sulejczyk Maciej 21
Sułaj Jan 121
Sułowicki Stanisław 135
Suworow Aleksander 158, 160
Synforian Kajetan 320, 336, 343
Szabrański Andrzej 118
Szabrański Jacek 61
Szabrański Jan Bazyli 181, 214
Szabrański Józef, cz. czerwonogrodzki 34
Szabrański Karol 35, 61, 101, 116
Szabrowski Jan 130
Szaniawski Adam 213
Szaniawski Adam, cz. łomżyński 33, 37,
59–60, 90, 92, 157
Szaniawski Andrzej (1) 115
Szaniawski Andrzej (2) 122
Szaniawski Antoni (1), psęd. łuk. 49, 59–60,
117, 222–223, 251–252
Szaniawski Antoni (2) 120
Szaniawski Antoni (3) 121
Szaniawski Antoni (4) 122
Szaniawski Antoni (5) 124
Szaniawski Daniel 123
Szaniawski Fabian (1) 123
Szaniawski Fabian (2) 123
Szaniawski Filip 123
Szaniawski Filip Nereusz, sta kąkolewnicki
203
Szaniawski Franciszek (1), łow. smoleński
33
Szaniawski Franciszek (2) 123
Szaniawski G. M. 195
Szaniawski Gabryel 123
Szaniawski Ignacy 61
Szaniawski J.J. 181
Szaniawski Jakub (1) 115
Szaniawski Jakub (2) 123
Szaniawski Jan (1) 121
Szaniawski Jan (2) 123
Szaniawski Jan (3) 373
Szaniawski Jan Antoni 78
Szaniawski Józef 121
Szaniawski Józef Kajetan 34, 61
Szaniawski Kalasanty 316, 318
Szaniawski Karol 122
Szaniawski Kazimierz (1) 122
Szaniawski Kazimierz (2) 123
Szaniawski Kazimierz (3) 215
Szaniawski Konstanty, łow. kijowski 34, 37
Szaniawski Łukasz (1) 115
Szaniawski Łukasz (2) 116
Szaniawski Maksymilian 316
Szaniawski Mateusz 123
Szaniawski Onufry 267–268, 287
Szaniawski Szymon 118
Szaniawski Tomasz 61
Szaniawski Wawrzyniec 120
Szaniawski Wojciech 122
Szczepalski Jędrzej 134
Szczepański Paweł 215
Szczepański Piotr 134
Szczucki Kajetan 61, 131
Szczucki Stefan 33, 60, 91, 99–100, 169, 346
Szczybur Aleksander 129
Szczygielski Antoni 118
Szczygielski Grzegorz 120

Szczygielski Jan 117
Szczygielski Jan, łow. stężycki 34
Szczygielski Józef (1) 119
Szczygielski Józef (2) 124
Szczygielski Józef (3) 131
Szczygielski Maciej 117
Szczygielski Maciej Grzebiełka 117
Szczygielski Maciej Pasternak 117
Szczygielski Piotr (1) 117
Szczygielski Piotr (2) 120
Szczygielski Stanisław 117
Szczygielski Wawrzyniec 117
Szczygielski Wojciech 7, 8, 174
Szczygielski Wojciech Józef Dunin 34, 100
Szembek Franciszek, wda inflancki 25
Szeptycki Hieronim, bp płocki 25
Szlubowski Józef, miecz. krasnostawski 359
Szmit Karol Ernest 309
Szoroż Michał 135
Szpaczkiewicz Jan 369
Szwaciński Tomasz 7
Szymański Franciszek 135

Ścibór Józef 130
Ścibór Józef 130
Ścibór Marcin 130, 219
Ścibór Marcin 130, 219
Ścibur Jacek 61
Śliwiński Jakub 213
Śliwiński Kajetan 214
Śmietanka Leonard 117
Średziński Potazy 101
Świątek Adam 7
Świdorski Antoni (1) 117, 136
Świdorski Antoni (2) 117
Świdorski Franciszek 119
Świdorski Jakub (1) 117
Świdorski Jakub (2) 123
Świdorski Jakub (3) 124
Świdorski Jan 134
Świdorski Józef (1) 117
Świdorski Józef (2) 119
Świdorski Maciej 119
Świdorski Mateusz 117
Świdorski Mikołaj 115
Świdorski Paweł 115
Świdorski Stanisław 117
Świdorski Wawrzyniec 117
Świdorski Wojciech (1) 117, 214
Świdorski Wojciech (2) 122

Świdorski Wojciech (3) 123
Świdziński Jan 130, 214
Świerczewski Jan 214
Świerczewski Paweł 116
Świerczowski Majcher 124
Świerzewski Jan Józef 130
Świeszewski Jakub 316
Świeżawski Aleksander 116
Świeżawski Jan 121
Świrczewski Łukasz 124
Świrczowski Franciszek 123

Tarczewski Jakub 117
Tarkowski Jan 122
Tarkowski Marcin 124
Tarkowski Wojciech 120
Tarło Andrzej, sta stężycki 114
Tarło Andrzej, sta trześniowski 10, 90, 93,
125–128, 131–133, 136, 138–139, 142–144
Tarnowski Jan 134
Tchórzewski Franciszek 124
Tchórzewski Ignacy 214
Tchórzewski Jakub 214
Tchórzewski Jan 214
Tchórzewski Jędrzej 213
Tchórzewski Mateusz 124, 213
Tchórzewski Piotr 124
Tchórzewski Wawrzyniec (1) 118
Tchórzewski Wawrzyniec (2) 124
Terencjusz N. 262
Ternes Jerzy 6, 19
Tolchsdorf (Tolzdorf) Ludwik 67
Tomaszewski Józef 219
Tomaszewski Stefan 34
Tomaszowicz Antoni 122
Tomicki Grzegorz 134
Tomicki Kazimierz 134
Tomicki Wojciech 134
Totubiński Antoni 214
Trefer Mikołaj 163
Trembiński (Trębiński) Jacek, sęd. lub., chor.
urzęd. 32, 37, 59–60, 64–65, 74, 235, 264,
284, 288
Trembiński Jacek, cz. lubaczowski 371
Trembiński Marcin, skarb. latyczowski 33,
167, 169, 175–176, 178, 182, 243, 259, 265,
271
Trembiński S. 129
Trojanowski Stanisław 134
Truszkowski Antoni 135, 218

- Truszkowski N. 91
 Trzcińska Joanna z Suchodolskich 344
 Trzciński Adam 131
 Trzciński Andrzej Mikołaj, sędz. lub., psęd.
 lub. 218, 265, 283, 298, 316, 344–345, 351,
 359, 366–368
 Trzciński Antoni, woj. lub., cz. rózański 32,
 75–76, 100, 109, 147, 203
 Trzciński Franciszek 34, 101, 219, 265
 Trzciński Ignacy, pcz. inflancki 239, 241,
 246, 255, 263, 292–293, 300–301, 345, 359,
 365–366
 Trzciński Jakub, cz. sanocki 61, 129, 218,
 247, 346
 Trzciński Józef 131, 219, 312, 363–364
 Trzciński Kajetan 218, 254, 256, 262–265,
 275–276, 281, 287
 Trzciński Michał Łukasz, stol. urzęd. 31–32,
 37–38, 51, 65, 68, 71–72, 74, 76, 81, 83, 86,
 92, 98–100, 103–105, 112, 159, 161, 184,
 196–197, 199–200, 202, 204, 209, 217, 225,
 235
 Trzciński Mikołaj, pcz. łuk., cz. łuk. 32, 37,
 59, 143, 167–168, 265
 Trzciński N. 167, 213
 Trzciński Piotr, miecz. mściłowski 32, 203
 Trzciński Stanisław 33, 265
 Trzciński Stanisław cz. lub., łow. lub., stol.
 urzęd., psta lub. 161, 300–301, 313, 316,
 345, 351, 366–367
 Trzciński Stanisław, cz. lub., łow. lub. 33,
 161, 265, 300–301, 313, 316, 345, 351,
 366–367
 Trzciński Stefan 33, 100, 128, 161, 167
 Trzciński Wiktoryn 100, 128, 265
 Trzeszkowski Antoni 101
 Turski Andrzej (1) 116
 Turski Andrzej (2) 122
 Turski Fabian 122
 Turski Feliks, bp krakowski 313
 Turski Feliks, miecz. stęż. 345
 Turski Jan (1) 115
 Turski Jan (2) 119
 Turski Józef (1) 120
 Turski Józef (2) 123
 Turski Kazimierz 117
 Turski Krzysztof (1) 111, 115
 Turski Krzysztof (2) 123
 Turski Paweł 115
 Turski Piotr 124
 Turski Szymon 123
 Turski Wawrzyniec 333, 336, 343
 Turski Wojciech 180
 Tuszowscy 147
 Tuszowski Antoni 135
 Tuszowski Antoni Kasper 134
 Tuszowski Franciszek (1) 34, 129, 134
 Tuszowski Franciszek (2) 134
 Tuszowski Jędrzej 129
 Tuszowski Józef, skarb. żytomierski 282, 285
 Tuszowski Marcin 129
 Tuszowski Michał 129
 Tuszowski Szymon 134
 Tuszowski Walenty Stanisław 135, 213
 Tuszowski Wojciech 134, 218
 Twardowski Ignacy, wda lub. 10, 265–266
 Tymiński Antoni 215
 Tymiński Piotr 116
 Tymiński Tomasz 119
 Tyszkiewicz Ludwik, het. pol. kor. 12, 283,
 292, 349
 Ujazdowski Jakub, miecz. nowogrodzki 371
 Ukraiński Aleksander 129
 Ulanicki Stefan 219
 Uraski Wojciech 214
 Urban VIII, papież 151
Urban Waclaw 19
 Urbański Franciszek 373
Uruszczak Waclaw 17
 Uziębło Andrzej 122, 163
 Uziębło Walenty 122
Verbickienė Asta 5
 Walewski Romuald 270
 Walicki Wawrzyniec 130
 Walicki Wojciech 130
 Wągrodzki Jan 129
 Wereszczyński Kasper 372
 Wessel Teodor, psk. w. kor. 25
 Weter Baltazar 213
 Wettyn Fryderyk August Józef 324, 334
 Węgleński Aleksander, łow. latyczowski 60,
 74, 76, 105, 129, 213
 Węgleński Antoni 135
 Węgleński Benedykt, łow. latyczowski 33
 Węgleński Bonawentura 372
 Węgleński Józef Krzysztof 129
 Węgleński Michał 265
 Węgleński Stanisław 214, 370

- Węgleński Wacław 130
 Węgliński Michał 213
 Węgliński Wacław 314
 Wętoski Wojciech 214
 Wężyk Dominik, chor. urzęd. 61, 101, 161
 Wężyk Dominik, stol. inowłodzki 33,
 267–268
 Wielgórski Adam 124
 Wielgórski Andrzej 120
 Wielgórski Ewaryst 236–237, 265, 272–273,
 284
 Wielgórski Jędrzej 122
 Wielgórski Kazimierz (1) 118
 Wielgórski Kazimierz (2) 124
 Wielgórski Łukasz 125
 Wielgórski Maciej 119
 Wielgórski Marcin 124
 Wielgórski Szczepan 119
 Wielgórski Wawrzyniec 125
 Wielhorski Jan 118
 Wielicki Aleksander Kajetan 163
 Wielobycki Ignacy 371
 Wielopolski Hieronim, kon. kor. 64
 Wieniczerzewski Józef 131
 Wierciński Wojciech, woj. drohicki 313, 359,
 367–368
 Wierszyński Antoni 214
Wierzbicka Elżbieta 224
 Wierzbicki Dominik 340
 Wierzbicki Jacek, cz. urzęd., miecz. urzęd.
 33, 61, 167, 313, 316, 351
 Wierzbicki Jakub, chor. żytomierski 32, 83,
 85, 102, 108
Wierzbicki Leszek 5–6, 353
 Wierzbicki Łukasz 136
 Wierzbicki Mateusz 136
 Wierzchowski Piotr 116
 Wierzejski Andrzej 123
 Wierzejski Antoni 117
 Wierzejski Benedykt 118
 Wierzejski Franciszek 125
 Wierzejski Ignacy 122
 Wierzejski Jakub (1) 118
 Wierzejski Jakub (2) 119
 Wierzejski Jakub (3) 123
 Wierzejski Józef 118
 Wierzejski Kazimierz (1) 117
 Wierzejski Kazimierz (2) 125
 Wierzejski Łukasz 117
 Wierzejski Maciej (1) 123
 Wierzejski Maciej (2) 123
 Wierzejski Mateusz 125
 Wierzejski Paweł (1) 117
 Wierzejski Paweł (2) 119
 Wierzejski Piotr Siechnik 125
 Wierzejski Sebastian 117
 Wierzejski Stanisław 123
 Wierzejski Stanisław Król 124
 Wierzejski Szymon 118
 Wierzejski Tomasz (1) 121
 Wierzejski Tomasz (2) 122
 Wierzejski Wojciech 118
 Wieszczycki Karol, woj. brzesko–litewski 96
 Wilczewski N. 45
 Wilczyński Jakub 121
 Wilczyński Jan 122, 218
Willaume Juliusz 273
 Winiarski Szymon 134
 Wirtemberski Ludwik 307
 Wiśniewski Antoni 215, 219
 Wiśniewski Dionizy 121
 Wiśniewski Leon 122
 Wiśniewski Władysław 129
 Witkowski Antoni, woj. urzęd. 33, 175–176,
 208, 210–212
 Witkowski Feliks 213
 Witkowski Kajetan, skar. urzęd. 313
 Witkowski N. 145
 Witkowski Waleriusz 120
 Witkowski Wojciech Saryusz August, burg.
 łączycycki 218, 220–221, 239, 241, 246,
 316–317
 Witkowski Wojciech, burg. łuk. 35
 Włodek Adam 265
 Włodek Antoni 130, 134
 Włodek M. 130
 Włodek Michał 130
 Włoszek Franciszek 130
 Włoszek Józef (1) 130
 Włoszek Józef (2) 130
 Wodzicki Michał, pkanc. kor., bp przemyski
 25
 Wodziński Gabriel, bp smoleński 69
 Wojciechowski Jakub 129
 Wojciechowski Józef Lubicz 129
 Wojciechowski T. 130
 Wojeński Jan 79, 81, 130
 Wojkoński Daniel 135
Wolski Marian 260
 Wolski Samuel Korwin 129

- Wołowicz Antoni, bp łucki 25
 Woronicz Wojciech 373
 Woroszyło Antoni 130
 Wójcicki Szymon
 Wronowski Bogusław, pcz. zakroczymski
 32, 136
 Wronowski Ignacy, woj. urzęd. 182, 231,
 233, 247, 254, 256, 262–263, 265, 267, 287,
 300–301, 303–304, 310
 Wronowski Kajetan 314
 Wronowski Tomasz, stol. urzęd., stol.
 wyszogrodzki 32, 136, 167, 359
 Wybranowski Edmund 316
 Wybranowski Feliks 33
 Wybranowski Ignacy Stanisław, stol. lub.,
 cz. lub., miecz. lub. 11, 14, 167, 247,
 303–304, 312, 318–319, 335, 359
 Wybranowski Józef 299, 369
 Wybranowski Józef, chor. parnawski 209,
 213
 Wybranowski Józef Rajmund, skar. lub. 33,
 167, 212, 247, 298, 304
 Wybranowski Stanisław, chor. lub. 32,
 59–60, 82, 90, 92, 210, 212, 225, 227–229,
 231, 249
 Wybranowski Stanisław Leon, skar. lub.
 29–32, 36–38, 44–45, 51
 Wyczyłkowski Piotr 61
 Wydowski Wojciech 116
 Wydźga Stanisław 135
 Wyhowski Jan, wda kijowski 203
 Wyłanowski Wojciech 122
 Wyrzykowski Jan 370
 Wyrzykowski Pius 367–368
 Wyrzykowski Tomasz, łow. podlaski 34,
 128, 131, 133, 160, 249
 Wysocki Andrzej 101, 130
 Wysocki Bonawentura 101
 Wysocki Bonifacy 214
 Wysocki Bonifacy Górny 129
 Wysocki Franciszek Górny 129
 Wysocki Ignacy Górny 100, 129
 Wysocki Ludwik 214
 Wysokińscy 204
 Wysokiński Adam 122
 Wysokiński Andrzej (1) 122
 Wysokiński Andrzej (2) 123
 Wysokiński Antoni (1) 122
 Wysokiński Antoni (2) 122
 Wysokiński Antoni (3) 122
 Wysokiński Bartłomiej 123
 Wysokiński Benedykt 122
 Wysokiński Błażej 122
 Wysokiński Franciszek 124
 Wysokiński Grzegorz (1) 118
 Wysokiński Grzegorz (2) 122
 Wysokiński Grzegorz (3) 123
 Wysokiński Ignacy (1) 122, 181
 Wysokiński Ignacy (2) 122
 Wysokiński Jakub (1) 123
 Wysokiński Jakub (2) 123
 Wysokiński Jakub (3) 124
 Wysokiński Jan (1) 122, 213
 Wysokiński Jan (2) 122
 Wysokiński Jan (3) 123
 Wysokiński Jan (4) 124
 Wysokiński Jan (5) 124
 Wysokiński Jan (6) 125
 Wysokiński Jędrzej 123
 Wysokiński Józef (1) 122
 Wysokiński Józef (2) 122
 Wysokiński Józef (3) 124
 Wysokiński Józef (4) 124
 Wysokiński Karol 122
 Wysokiński Kazimierz (1) 117
 Wysokiński Kazimierz (2) 120
 Wysokiński Kazimierz (3) 122
 Wysokiński Kazimierz (4) 124
 Wysokiński Kazimierz (5) 124
 Wysokiński Krzysztof 124
 Wysokiński Leon 123
 Wysokiński Leonard 120
 Wysokiński Łukasz 123
 Wysokiński Maciej (1) 122
 Wysokiński Maciej (2) 124
 Wysokiński Marcin (1) 124
 Wysokiński Marcin (2) 124
 Wysokiński Marcin (3) 124
 Wysokiński Mateusz (1) 122
 Wysokiński Mateusz (2) 122
 Wysokiński Michał (1) 122
 Wysokiński Michał (2) 123
 Wysokiński Michał (3) 124
 Wysokiński Michał 129
 Wysokiński Paweł (1) 122, 213
 Wysokiński Paweł (2) 122
 Wysokiński Paweł (3) 122
 Wysokiński Paweł (4) 123
 Wysokiński Piotr (1) 124
 Wysokiński Piotr (2) 124

- Wysokiński Sebastian 117
 Wysokiński Stanisław 123
 Wysokiński Stanisław z Jakusz 124
 Wysokiński Stanisław z Tęczk 124
 Wysokiński Szymon (1) 117, 213
 Wysokiński Szymon (2) 119, 218
 Wysokiński Szymon (3) 123
 Wysokiński Szymon (4) 123
 Wysokiński Szymon (5) 124
 Wysokiński Teodor 124
 Wysokiński Tomasz (1) 117
 Wysokiński Tomasz (2) 120
 Wysokiński Tomasz (3) 124
 Wysokiński Wawrzyniec 124, 129
 Wysokiński Władysław 122
 Wysokiński Wojciech (1) 118, 218
 Wysokiński Wojciech (2) 119
 Wysokiński Wojciech (3) 122
 Wysokiński Wojciech (4) 122
 Wysokiński Wojciech (5) 122
 Wysokiński Wojciech (6) 124
 Wysokiński Wojciech (7) 124
 Wysokiński Wojciech (8) 125
 Wyzga Stanisław 129
- Zabielscy 147**
 Zabielski Andrzej 213, 218
 Zabielski Baltazar 214
 Zabielski Jakub 131, 218
 Zabielski Marcin 131
 Zabielski Piotr 131, 218
 Zabielski Szymon 125
 Zabielski Tomasz 125
 Zabielski Wojciech Tomkiewicz 136
 Zabieżowski Antoni 219
 Zabieżowski Jan 219
 Zabirzowski Bartłomiej 213
 Zabłocki Ludwik 123
 Zabłódzki Stanisław 117
 Zabulski Jakub 214
 Zagórski Maciej 61
 Zagórski Szymon, pwda lub. 129, 132–133,
 145, 158, 160–161, 163, 165–169, 176, 179,
 191–192, 222
 Zagrobski Józef 129
 Zagrobski Piotr 372
 Zakrzewski Antoni 116
 Zakrzewski Jakub (1) 213
 Zakrzewski Jakub (2) 214
 Zakrzewski Jakub (3) 214
- Zakrzewski Jan 214
 Zakrzewski Józef (1) 214
 Zakrzewski Józef (2) 214
 Zakrzewski Krzysztof 214
 Zakrzewski Michał wyszogota, sta
 trzebieszewski 316
 Zakrzewski N., sta koszycki 294
 Zakrzewski Sebastian 117
 Zakrzewski Wojciech 61, 214
 Zaleski Antoni (1) 35, 55, 78, 85, 116
 Zaleski Antoni (2) 213
 Zaleski Fabian 116, 213
 Zaleski Franciszek Lubicz, cz. nurski
 186–187, 214
 Zaleski Ignacy 215
 Zaleski Jacenty 214
 Zaleski Jakub 116
 Zaleski Jan (1) 116
 Zaleski Jan (2) 163, 265
 Zaleski Joachim 117
 Zaleski Józef 116
 Zaleski Kazimierz 35, 61, 116, 125, 194, 213,
 217, 254, 256, 262–264, 268, 286–287,
 292–293, 316, 335, 354, 360
 Zaleski Krzysztof 115
 Zaleski Maciej 116, 213, 218
 Zaleski Michał Saryusz, miecz. łuk. 34, 130,
 205, 212–213, 240
 Zaleski Paweł 115, 116
 Zaleski Rafał 116
 Zaleski Sebastian 244
 Zaleski Stanisław (1) 116, 213
 Zaleski Stanisław (2) 117
 Zaleski Tadeusz 61, 130, 132, 214
 Zaleski Wawrzyniec 116, 213
 Zaleski Wojciech (1) 116, 213
 Zaleski Wojciech (2) 117
 Zalewski, zob. Zaleski
 Załuski Jan 34, 36, 114
 Załuski Józef, bp kijowski 25
 Załuski N. 30
 Zamoyscy 69
 Zamoyski Andrzej, wda inowrocławski 25,
 249
 Zamoyski Jan Jakub, sta lub. 30, 32, 38, 55,
 59–60, 107
 Zamoyski Jan, het. w. kor., kanc. w. kor. 41
 Zaniewski Bartłomiej 265, 275–276, 281,
 297–298, 313
 Zarański Erazm 373

Zarzecki Jan 117
Zarzycki Józef 116, 218
Zarzycki Paweł 122
Zarzycki Wojciech 116
Zawadzki Antoni 136, 214
Zawadzki Stefan 134
Zawadzki Tomasz 134
Zawisza Marcin 135
Zawoyski Karol 214
Zbierzchowski Józef 131
Zborowski Florian 372
Zdanowski Krzysztof (1) 115
Zdanowski Krzysztof (2) 116
Zdziebiorski Walenty 214
Zgliczyński Stanisław 297–298, 364
Zglobicki Antoni Łysak 130
Zglobicki Jan Łysak 130
Zglobicki Wojciech Łysak 135
Zielińska Zofia 7
Zieliński Jakub, klan raciąski 25
Zieliński Józef 117
Zieliński Marcin 215
Zieliński Stanisław 220, 364, 373
Ziółkowski Marcin 135
Złotoliński Antoni 259
Zubowicz Jakub 30, 38, 52
Zubrzycki Kasper 369
Zubrzycki Marcin 219
Zuśniak Józef 134
Zwierzchowski Józef 130
Zwierzycowski Michał 5–6, 12, 15
Zwirchowski Wojciech 123
Zygmunt I Jagiellon, król Polski 30
Zygmunt II August, król Polski 50, 338
Żabicki Felicjan 130
Żabicki Paweł 134
Żaboklicki Ignacy, skarb. łęczyński 34
Żaboklicki Wojciech 118
Żebrowski Józef 368
Żelechowski Jakub 129
Żelisławski Felicjan 33, 61[?]
Żelisławski Józef 100
Żelisławski Kasper 214
Żelisławski Sebastian 219
Żółkowski Adam 215
Żórawski Tomasz 117
Żuławski Maciej 214
Żychowicz Dominik Krasuski 115
Żyrzyński Aleksander 34
Żyrzyński Antoni, cz. urzęd. 33, 61, 134
Żyrzyński Stanisław Jerzy, pcz. halicki 78
Żyrzyński Stanisław, łow. stężycki 34, 101
Żytkowski Jan 373

INDEKS GEOGRAFICZNY

- Anglia 339
- Bacău (Baków), m., Mołdawia 340
- Bar, m., woj. podolskie 150
- Biadaczka, w., pow., lubelski 145
- Biała Cerkiew, m., woj. kijowski, starostwo 244
- Branica, w., z. łukowska 68
- Brzeźnica Bychawska, w., pow. lubelski 145
- Bystrzyca, rzeka 111
- Chmielnik, w., pow. urzędowski 68
- Czerniaków, w. (ob. cz. Warszawy), woj. mazowieckie 11, 52–53, 60
- Drezno, m., Saksonia 22
- Dubno, m., woj. wołyńskie 201, 280
- Dzierzkowice, w., pow. urzędowski 154–155
- Gabrielówka, w. 203
- Gdańsk, m., woj. pomorskie 41, 46, 70, 93, 205, 261, 319
- Glinnik, w., pow. lubelski 68
- Godziszów, w., pow. urzędowski 41
- Gołąb, w., woj. sandomierskie (ziemia stężycka), starostwo 178
- Grodno, m., woj. trockie 70, 274–275, 353–355
- Grudziądz, m., woj. chełmiński 22
- Halicz, ziemia 22, 56–57
- Hejdów (Hajdów, Heydów), w., pow. lubelski 41
- Holandia 339
- Jakubowice (Murowane), w., pow. lubelski 111
- Kawęczyn, w., pow. urzędowski 41
- Kołodynka, w., z. chełmska 204
- Konotopy (Konotop), w., woj. bełskie 41
- Konstantynowskie dobra 96
- Kopina, w., z. łukowska 68
- Krakowska diecezja 312–313, 341
- Krakowskie województwo 36, 58
- Krasne, w., pow. lubelski 204, 341
- Krasnystaw, m., z. chełmska 203; ziemia 8, 364, 366, 368–369, 371, 375
- Kreżnica, w., pow. lubelski 68
- Kurlandia i Semigalia, ks. lenne 89, 95
- Liwiec, rzeka 244
- Lublin, m. 8–9, 11, 29, 35, 37, 43–45, 47–48, 69–70, 77, 82–83, 85, 93, 97, 107, 109, 132, 141, 146, 151, 154, 156, 158–160, 163–164, 168, 183–186, 193, 201–202, 207–208, 210–211, 232, 243, 245, 259, 261, 271, 277, 309, 311, 319, 341, 350–351,
- Lwów, m., woj. ruskie 67, 69
- Łubki, w., pow. lubelski 349
- Łuków, m., z. łukowska 9, 11, 35, 55, 86, 148, 181, 203, 207, 249–250; ziemia 34–36, 45, 49, 53–55, 60, 65, 79, 85, 97, 111, 131, 148, 154, 156–157, 161, 163, 181, 204, 207, 236, 276, 285–286, 316, 335
- Makowiska, zob. Poperczyn
- Markuszów, m., pow. lubelski 288, 297
- Mazowsze księstwo 56, 244–245
- Mętów, w., pow. lubelski 41
- Mokotów, w., (ob. cz. Warszawy), woj. mazowieckie 58, 60
- Mołdawia 340
- Niezabitów, w., pow. lubelski 349
- Nowosielce (Nataszka), w., woj. kijowski 244, 259
- Olkuskie Góry 44
- Opole (Lubelskie), m., pow. lubelski 67
- Ostrogska ordynacja 97, 204, 306
- Oświęcim, m., woj. krakowski, starostwo 243

- Palikije, w., pow. lubelski 68
 Petryłów, w., z. chełmska 204
 Pilica, rzeka 96
 Piotrawin, w., pow. lubelski 341
 Piotrków, m., woj. sieradzkie 40, 48, 70, 93,
 185–186, 280
 Pniew, w. 68
 Podlaskie województwo 244–245
 Poperczyn, w., pow. krasnostawski 244
 Prusy 339
 Puławy, w., pow. lubelski 45, 183–184
- Radom, m., woj. sandomierskie 44, 76, 94,
 109, 138, 140
 Radomyśl, m., z. łukowska 40, 54, 69
 Radzyń (Podlaski), m., z. łukowska 181
 Rozwadów, m., z. łukowska 151
 Rumunia 340
 Ryki, m., woj. sandomierskie 375–376;
 dobra 375
 Rzeczycza Długa (Długorzeczycza), w., pow.
 urzędowski 106
 Rzym (Stolica Apostolska) 206, 313, 342
- Sandomierskie województwo 36, 58, 109,
 353
 Sieciechów, w., woj. sandomierskie 341
 Słotwiny, w., pow. lubelski 349
 Słuck, m., woj. nowogródzkie 137–138
 Sobianowice (Sobienowice), w., pow.
 lubelski 151
 Sobieszczany, w., pow. lubelski 349
 Sowin, w., pow. lubelski 349
 Stara Wieś, w., pow. lubelski 349
 Stawiska, w., woj. wołyńskie 204
 Stępków (Stempków), w., pow. lubelski 349
 Stężycza, m., woj. sandomierskie 375–376;
 ziemia 178, 364–365, 368–369, 371, 375
- Strzyżów, w., z. łukowska 49
 Szwecja 261
- Tarnawka, w., pow. lubelski 349
 Tarnogóra, m., z. chełmska, starostwo 258
 Toruń, m., woj. chełmińskie 137–138, 319
 Trześniów, w., pow. lubelski 41
 Turcja (Porta Ottomańska) 28, 150
- Ujazdów, w. (ob. cz. Warszawy), woj.
 mazowieckie 277
 Uniszowice, w., pow. lubelski 371
 Urzędów, m., pow. urzędowski 208, 232,
 278; powiat 8, 30–31, 45, 59, 97, 128, 131,
 139–140, 163, 165, 169, 223, 229, 239, 254,
 272, 275–276, 282–283, 299–300, 316, 318,
 333, 335, 354
- Warszawa, m., woj. mazowieckie 22, 52,
 57–58, 76, 109, 141, 166, 168, 183–184,
 190, 207, 283
 Wieliczka, m., woj. krakowskie 69, 81, 106
 Wieprz, rzeka 176–177, 294, 350
 Wilno, m., woj. wileńskie 14, 138
 Wisła, rzeka 68, 294
 Wołyń (Woiń), w., woj. brzesko-lit. 68
 Wola, w. (ob. cz. Warszawy), woj. mazowieckie
 57, 62
 Wolica, w., pow. lubelski 145
 Wólka Brzeźnicka, zob. Brzeźnica Bychawska
 Wrzawy, w., pow. urzędowski 68
- Zatorsko-Oświęcimskie księstwo 22, 56–57
 Zawichost, m., woj. sandomierskie 169
 Zbulitówek, w., z. łukowska 68
- Żelechów, m., woj. sandomierskie 168
 Żurawno, w., woj. ruskie 28

SPIS TREŚCI

Wstęp	5
Wykaz skrótów	19
Akta sejmikowe	21
I. Sejmik przedkonwokacyjny w Lublinie, 6 lutego 1764 r.	21
1. <i>Uniwersał prymasa Władysława Łubieńskiego z 12 listopada 1763 r.</i>	21
2. <i>Mowa Antoniego Lubomirskiego na zagajenie sejmiku przedkonwokacyjnego w Lublinie 6 lutego 1764 r.</i>	26
3. <i>Desideria na sejmik przedsejmowy convocationis</i>	28
4. <i>Laudum sejmiku przedkonwokacyjnego w Lublinie 6 lutego 1764 r.</i>	30
5. <i>Instrukcja dana posłom na sejm przedkonwokacyjny z sejmiku lubelskiego 6 lutego 1764 r.</i>	38
II. Sejmik relacyjny w Lublinie, 23 lipca 1764 r.	52
1. <i>Laudum sejmiku relacyjnego w Lublinie 23 lipca 1764 r.</i>	52
III. Sejmik predelekcyjny w polu pod Czerniakowem, 25 sierpnia 1764 r.	56
1. <i>Uniwersał prymasa Władysława Łubieńskiego z 26 czerwca 1764 r. zwołujący sejmiki predelekcyjne</i>	56
2. <i>Laudum sejmiku predelekcyjnego w polu pod Czerniakowem 25 sierpnia 1764 r.</i>	58
IV. Sejmik przedkoronacyjny w Lublinie, 29 października 1764 r.	62
1. <i>Uniwersał prymasa Władysława Łubieńskiego z 10 września 1764 r. zwołujący sejmiki przedkoronacyjne</i>	62
2. <i>Laudum sejmiku przedkoronacyjnego w Lublinie 29 października 1764 r.</i>	64
3. <i>Instrukcja dana posłom na sejm koronacyjny z sejmiku lubelskiego 29 października 1764 r.</i>	65
V. Sejmik deputacki w Lublinie, 30 października 1764 r.	71
1. <i>Laudum sejmiku deputackiego w Lublinie 30 października 1764 r.</i>	71
VI. Sejmik elekcji kandydatów na urząd podkomorzego lubelskiego w Lublinie, 28 stycznia 1765 r.	72
1. <i>Uniwersał wojewody Antoniego Lubomirskiego z 20 grudnia 1764 r. zwołujący sejmik elekcji kandydatów na urząd podkomorzego lubelskiego</i>	72
2. <i>Laudum sejmiku elekcji kandydatów na urząd podkomorzego lubelskiego w Lublinie 28 stycznia 1765 r.</i>	73
VII. Sejmik elekcji kandydatów na urząd podsędka lubelskiego w Lublinie, 29 stycznia 1765 r.	74
1. <i>Uniwersał wojewody Antoniego Lubomirskiego z 20 grudnia 1764 r. zwołujący sejmik elekcji kandydatów na urząd podsędka lubelskiego</i>	74
2. <i>Laudum sejmiku elekcji kandydatów na urząd podsędka lubelskiego w Lublinie 29 stycznia 1765 r.</i>	75
VIII. Sejmik gospodarski w Lublinie, 29 stycznia 1765 r.	76
1. <i>Laudum sejmiku gospodarskiego w Lublinie 29 stycznia 1765 r.</i>	76

IX.	Sejmik elekcji kandydatów na urząd podsejdyka łukowskiego w Łukowie, 17 kwietnia 1765 r.	77
	1. <i>Laudum sejmiku elekcji kandydatów na urząd podsejdyka łukowskiego w Łukowie 17 kwietnia 1765 r.</i>	77
	2. <i>Instrukcja dana posłowi do króla z sejmiku w Łukowie 17 kwietnia 1765 r.</i>	79
X.	Sejmik deputacki w Lublinie, 9 września 1765 r.	79
	1. <i>Laudum sejmiku deputackiego w Lublinie 9 września 1765 r.</i>	79
XI.	Sejmik gospodarski w Lublinie, 10 września 1765 r.	81
	1. <i>Laudum sejmiku gospodarskiego w Lublinie 10 września 1765 r.</i>	81
XII.	Sejmik przedsejmowy w Lublinie, 25–27 sierpnia 1766 r.	86
	1. <i>Uniwersał króla Stanisława Augusta zwołujący sejmiki przedsejmowe z 17 czerwca 1766 r.</i>	86
	2. <i>Instrukcja króla Stanisława Augusta z 16 czerwca 1766 r. na sejmiki przedsejmowe</i>	88
	3. <i>Laudum sejmiku przedsejmowego w Lublinie 25–27 sierpnia 1766 r.</i>	89
	4. <i>Instrukcja dana posłom na sejm z sejmiku lubelskiego 25–27 sierpnia 1766 r.</i>	92
	5. <i>Instrukcja dana posłom do króla z sejmiku lubelskiego 25–27 sierpnia 1766 r.</i>	98
	6. <i>Instrukcja dana posłom do prymasa z sejmiku lubelskiego 25–27 sierpnia 1766 r.</i>	99
	7. <i>Manifest przeciwko laudum i instrukcji posłom województwa lubelskiego na sejm z [po 27 sierpnia, przed 16 września] 1766 r.</i>	100
XIII.	Sejmik elekcji kandydatów na urząd pisarza ziemskiego lubelskiego w Lublinie, 12 września 1766 r.	102
	1. <i>Laudum sejmiku elekcji kandydatów na urząd pisarza ziemskiego lubelskiego w Lublinie 12 września 1766 r.</i>	102
XIV.	Sejmik deputacki w Lublinie, 15 września 1766 r.	103
	1. <i>Laudum sejmiku deputackiego w Lublinie 15 września 1766 r.</i>	103
XV.	Sejmik gospodarski w Lublinie, 16 września 1766 r.	105
	1. <i>Laudum sejmiku gospodarskiego w Lublinie 16 września 1766 r.</i>	105
XVI.	Sejmik konfederacki w Łukowie, 26 maja 1767 r.	112
	1. <i>Laudum sejmiku konfederackiego w Łukowie 26 maja 1767 r.</i>	112
XVII.	Sejmik konfederacki w Lublinie, 3 czerwca 1767 r.	126
	1. <i>Uniwersał marszałka konfederacji Jędrzeja Tarła z 29 maja 1767 r. zwołujący sejmik szlachty lubelskiej</i>	126
	2. <i>Laudum sejmiku konfederackiego w Lublinie 3 czerwca 1767 r.</i>	128
XVIII.	Zjazd konfederacki w Lublinie, 7 czerwca 1767 r.	133
	1. <i>Uchwała zjazdu konfederackiego w Lublinie 7 czerwca 1767 r.</i>	133
XIX.	Zjazd konfederacki w Lublinie, 17 czerwca 1767 r.	136
	1. <i>Uchwała zjazdu konfederackiego w Lublinie 17 czerwca 1767 r.</i>	136
XX.	Sejmik przedsejmowy w Lublinie, 24–26 sierpnia 1767 r.	136
	1. <i>Uniwersał króla Stanisława Augusta zwołujący sejmiki przedsejmowe z 3 lipca 1767 r.</i>	136
	2. <i>Instrukcja króla Stanisława Augusta na sejmiki przedsejmowe z dnia 3 lipca 1767 r.</i>	137

	3. <i>Laudum sejmiku przedsejmowego w Lublinie 26 sierpnia 1767 r.</i>	138
	4. <i>Instrukcja dana posłom na sejm z sejmiku lubelskiego 26 sierpnia 1767 r.</i>	139
XXI.	Sejmik deputacki w Lublinie, 14 września 1767 r.	142
	1. <i>Laudum sejmiku deputackiego w Lublinie 14 września 1767 r.</i>	142
XXII.	Sejmik gospodarski w Lublinie, 15 września 1767 r.	144
	1. <i>Laudum sejmiku gospodarskiego w Lublinie 15 września 1767 r.</i>	144
XXIII.	Zjazd konfederacki w Lublinie, 21 kwietnia 1768 r.	149
	1. <i>Akt przystąpienia do konfederacji barskiej szlachty w Lublinie z Józefem Rojewskim na czele z 21 kwietnia 1768 r.</i>	149
XXIV.	Sejmik przedsejmowy w Lublinie, 26 września 1768 r.	152
	1. <i>Uniwersał króla Stanisława Augusta z 12 sierpnia 1768 r. zwołujący sejmiki poselskie</i>	152
XXV.	Sejmik konfederacki w Lublinie, 3 lipca 1769 r.	154
	1. <i>Uniwersał marszałka związkowego i generalnego regimentarza konfederackiego Józefa Bierzyńskiego zwołujący sejmik szlachty lubelskiej z 30 czerwca 1769 r.</i>	154
	2. <i>Laudum sejmiku konfederackiego w Lublinie 3 lipca 1769 r.</i>	155
XXVI.	Zjazd konfederacki w Lublinie, 23 października 1769 r.	158
	1. <i>Uchwała zjazdu konfederackiego w Lublinie 23 października 1769 r.</i>	158
XXVII.	Zjazd konfederacki w Lublinie, 30 kwietnia 1771 r.	159
	1. <i>Uchwała zjazdu konfederackiego w Lublinie 30 kwietnia 1771 r.</i>	159
XXVIII.	Zjazd konfederacki w Lublinie, 1–3 stycznia 1772 r.	160
	1. <i>Uchwała zjazdu konfederackiego w Lublinie 3 stycznia 1772 r.</i>	160
XXIX.	Zjazd konfederacki w Łukowie, 7 stycznia 1772 r.	161
	1. <i>Uchwała zjazdu konfederackiego w Łukowie 7 stycznia 1772 r.</i>	161
XXX.	Zjazd konfederacki w Lublinie, 30 marca 1772 r.	163
	1. <i>Uchwała zjazdu konfederackiego w Lublinie 30 marca 1772 r. w sprawie aprowizacji wojska rosyjskiego</i>	163
	2. <i>Uchwała zjazdu konfederackiego w Lublinie 30 marca 1772 r. w sprawie rachunków soli suchedniowej</i>	164
XXXI.	Zjazd konfederacki w Lublinie, 12 lipca 1772 r.	164
	1. <i>Uchwała zjazdu konfederackiego w Lublinie 12 lipca 1772 r.</i>	164
XXXII.	Zjazd konfederacki w Lublinie, 25 września 1772 r.	166
	1. <i>Uchwała zjazdu konfederackiego w Lublinie 25 września 1772 r.</i>	166
	2. <i>Egzemplarz prowiantowania ułożony podczas zjazdu konfederackiego w Lublinie 25 września 1772 r.</i>	167
XXXIII.	Zjazd konfederacki w Lublinie, 3 lutego 1773 r.	168
	1. <i>Uchwała zjazdu konfederackiego w Lublinie 3 lutego 1773 r.</i>	168
XXXIV.	Sejmik przedsejmowy w Lublinie, 23 marca 1773 r.	170
	1. <i>Uniwersał króla Stanisława Augusta zwołujący sejmiki przedsejmowe z 20 lutego 1773 r.</i>	170
	2. <i>Instrukcja króla Stanisława Augusta na sejmiki przedsejmowe z 22 lutego 1773 r.</i>	173

XXXV.	Zjazd konfederacki w Lublinie, 3 czerwca 1773 r.	174
	1. <i>Uchwała zjazdu konfederackiego w Lublinie 3 czerwca 1773 r.</i>	174
	2. <i>Instrukcja dana posłom do króla ze zjazdu konfederackiego w Lublinie 3 czerwca 1773 r.</i>	176
XXXVI.	Zjazd konfederacki w Lublinie, 10 września 1773 r.	178
	1. <i>Uchwała zjazdu konfederackiego w Lublinie 10 września 1773 r.</i>	178
XXXVII.	Zjazd konfederacki w Łukowie, 18 października 1773 r.	180
	1. <i>Instrukcja dana posłom do króla ze zjazdu konfederackiego w Łukowie 18 października 1773 r.</i>	180
XXXVIII.	Zjazd konfederacki w Lublinie, 28 października 1773 r.	181
	1. <i>Uchwała zjazdu konfederackiego w Lublinie 28 października 1773 r.</i>	181
XXXIX.	Zjazd konfederacki w Lublinie, 8 stycznia 1774 r.	183
	1. <i>Uchwała zjazdu konfederackiego w Lublinie 8 stycznia 1774 r.</i>	183
XL.	Sejmik deputacki w Lublinie, 15 lipca 1774 r.	185
	1. <i>Uniwersał króla Stanisława Augusta z 16 czerwca 1774 r. zwołujący sejmiki deputackie.</i>	185
	2. <i>Laudum sejmiku deputackiego w Lublinie 15 lipca 1774 r.</i>	186
XLI.	Sejmik deputacki w Lublinie, 15 lipca 1775 r.	187
	1. <i>Laudum sejmiku deputackiego w Lublinie 15 lipca 1775 r.</i>	187
XLII.	Sejmik gospodarski w Lublinie, 17 lipca 1775 r.	189
	1. <i>Uniwersał króla Stanisława Augusta z 20 czerwca 1775 r. zwołujący sejmiki gospodarskie</i>	189
	2. <i>Laudum sejmiku gospodarskiego w Lublinie 17 lipca 1775 r.</i>	190
XLIII.	Sejmik elekcji kandydatów na urząd pisarza ziemskiego łukowskiego w Łukowie, 23 października 1775 r.	192
	1. <i>Laudum sejmiku elekcji kandydatów na urząd pisarza ziemskiego łukowskiego w Łukowie 23 października 1775 r.</i>	192
	2. <i>Uchwała w sprawie Walentego Iżyckiego podjęta podczas sejmiku w Łukowie 23 października 1775 r.</i>	194
XLIV.	Sejmik deputacki w Lublinie 15 lipca 1776 r.	195
	1. <i>Laudum sejmiku deputackiego w Lublinie 15 lipca 1776 r. zagajanego przez Antoniego Lubomirskiego</i>	195
	2. <i>Laudum sejmiku deputackiego w Lublinie 15 lipca 1776 r. zagajanego przez Jacka Jezierskiego</i>	196
XLV.	Sejmik przedsejmowy w Lublinie, 15–16 lipca 1776 r.	197
	1. <i>Uniwersał króla Stanisława Augusta zwołujący sejmiki poselskie z 15 maja 1776 r.</i>	197
	2. <i>Laudum sejmiku lubelskiego zagajanego przez Jacka Jezierskiego 15–16 lipca 1776 r.</i>	199
	3. <i>Instrukcja dana posłom na sejm z sejmiku lubelskiego zagajanego przez Jacka Jezierskiego 15–16 lipca 1776 r.</i>	200
	4. <i>Regestr projektów od różnych obywateli do instrukcji z sejmiku lubelskiego zagajanego przez Jacka Jezierskiego 15–16 lipca 1776 r.</i>	202
	5. <i>Instrukcja dana posłom na sejm z sejmiku lubelskiego zagajanego przez Antoniego Lubomirskiego 15–16 lipca 1776 r.</i>	205
	6. <i>Instrukcja dana posłom do króla z sejmiku lubelskiego zagajanego przez Jacka Jezierskiego 15–16 lipca 1776 r.</i>	208

	7. Instrukcja dana posłom do króla z sejmiku lubelskiego zagajanego przez Antoniego Lubomirskiego 15–16 lipca 1776 r.	209
	8. Manifest przeciwko zebrany na sejmiku zagajany przez Jacka Jezierskiego, złożony przez szlachtę z sejmiku zagajonego przez Antoniego Lubomirskiego 15–16 lipca 1776 r.	210
	9. Manifest przeciwko zebrany na sejmiku zagajany przez Antoniego Lubomirskiego, złożony przez szlachtę z sejmiku zagajonego przez Jacka Jezierskiego 15–16 lipca 1776 r.	215
XLVI.	Sejmik gospodarski w Lublinie, 16–17 lipca 1776 r.	220
	1. <i>Laudum</i> sejmiku gospodarskiego w Lublinie 16 lipca 1776 r. zagajanego przez Jacka Jezierskiego.	220
	2. <i>Laudum</i> sejmiku gospodarskiego w Lublinie 17 lipca 1776 r. zagajanego przez Antoniego Lubomirskiego.	221
XLVII.	Sejmik elekcji kandydatów na urząd sędziego lubelskiego w Lublinie, 20 stycznia 1777 r.	223
	1. <i>Uniwersał</i> wojewody Antoniego Lubomirskiego z 3 stycznia 1777 r. zwołujący sejmik elekcji kandydatów na urząd sędziego lubelskiego	223
	2. <i>Laudum</i> sejmiku elekcji kandydatów na urząd sędziego lubelskiego w Lublinie 20 stycznia 1777 r.	225
XLVIII.	Sejmik elekcji kandydatów na urząd podsędka lubelskiego w Lublinie, 21 stycznia 1777 r.	226
	1. <i>Uniwersał</i> wojewody Antoniego Lubomirskiego z 3 stycznia 1777 r. zwołujący sejmik elekcji kandydatów na urząd podsędka lubelskiego	226
	2. <i>Laudum</i> sejmiku elekcji kandydatów na urząd podsędka lubelskiego w Lublinie 21 stycznia 1777 r.	227
XLIX.	Sejmik deputacki w Lublinie, 15 lipca 1777 r.	228
	1. <i>Laudum</i> sejmiku deputackiego w Lublinie 15 lipca 1777 r.	228
L.	Sejmik gospodarski w Lublinie, 16 lipca 1777 r.	231
	1. <i>Laudum</i> sejmiku gospodarskiego w Lublinie 16 lipca 1777 r.	231
LI.	Sejmik elekcji kandydatów na urząd sędziego lubelskiego w Lublinie, 3 lutego 1778 r.	233
	1. <i>Uniwersał</i> wojewody Antoniego Lubomirskiego z 15 stycznia 1778 r. zwołujący sejmik elekcji kandydatów na urząd sędziego lubelskiego	233
	2. <i>Laudum</i> sejmiku elekcji kandydatów na urząd sędziego lubelskiego w Lublinie 3 lutego 1778 r.	234
LII.	Sejmik deputacki w Lublinie, 15 lipca 1778 r.	235
	1. <i>Laudum</i> sejmiku deputackiego w Lublinie 15 lipca 1778 r.	235
LIII.	Sejmik przedsejmowy w Lublinie, 17 sierpnia 1778 r.	237
	1. <i>Uniwersał</i> króla Stanisława Augusta z 15 czerwca 1778 r, zwołujący sejmiki poselskie	237
	2. <i>Laudum</i> sejmiku przedsejmowego w Lublinie 17 sierpnia 1778 r.	238
	3. Instrukcja dana posłom na sejm z sejmiku w Lublinie 17 sierpnia 1778 r.	241
	4. Instrukcja dana posłom do króla z sejmiku w Lublinie 17 sierpnia 1778 r.	246
LIV.	Sejmik elekcji tymczasowego zastępcy podsędka lubelskiego w Lublinie, 5 października 1778 r.	247
	1. <i>Laudum</i> elekcji tymczasowego zastępcy podsędka lubelskiego w Lublinie 5 października 1778 r.	247

LIV.	Sejmik deputacki i relacyjny w Lublinie, 15 lipca 1779 r.	248
	1. <i>Laudum sejmiku deputackiego i relacyjnego w Lublinie 15 lipca 1779 r.</i>	248
LVI.	Sejmik elekcji kandydatów na urząd sędziego ziemskiego łukowskiego w Łukowie [październik] 1779 r.	249
LVII.	Sejmik elekcji kandydatów na urząd [podsędka łukowskiego] w Łukowie [24] kwietnia 1780 r.	250
LVIII.	Sejmik elekcji kandydatów na urząd [pisarza ziemskiego łukowskiego] w Łukowie 25 kwietnia 1780 r.	250
LIX.	Sejmik deputacki i gospodarski w Lublinie, 15 lipca 1780 r.	250
	1. <i>Laudum sejmiku deputackiego i gospodarskiego w Lublinie 15 lipca 1780 r.</i>	250
LX.	Sejmik przedsejmowy w Lublinie, 21 sierpnia 1780 r.	252
	1. <i>Uniwersał króla Stanisława Augusta z 22 maja 1780 r. zwołujący sejmiki poselskie</i>	252
	2. <i>Laudum sejmiku przedsejmowego w Lublinie 21 sierpnia 1780 r.</i>	254
	3. <i>Instrukcja dana posłom na sejm z sejmiku w Lublinie 21 sierpnia 1780 r.</i>	256
	4. <i>Instrukcja dana posłom do króla z sejmiku w Lublinie 21 sierpnia 1780 r.</i>	262
	5. <i>Instrukcja dana posłom do prymasa z sejmiku w Lublinie 21 sierpnia 1780 r.</i>	263
LXI.	Sejmik elekcji tymczasowego zastępcy podsędka lubelskiego w Lublinie, 10 października 1780 r.	264
	1. <i>Laudum elekcji tymczasowego zastępcy podsędka lubelskiego w Lublinie 10 października 1780 r.</i>	264
LXII.	Sejmik elekcji kandydatów na urząd pisarza ziemskiego lubelskiego w Lublinie, 26 marca 1781 r.	265
	1. <i>Uniwersał wojewody Ignacego Twardowskiego zwołujący sejmik elekcji kandydatów na urząd podkomorzego lubelskiego z 10 marca 1781 r.</i>	265
LXIII.	Sejmik deputacki i relacyjny w Lublinie, 15 lipca 1781 r.	266
	1. <i>Laudum sejmiku deputackiego i relacyjnego w Lublinie 15 lipca 1781 r.</i>	266
LXIV.	Sejmik deputacki w Lublinie, 15 lipca 1782 r.	268
	1. <i>Laudum sejmiku deputackiego w Lublinie 15 lipca 1782 r.</i>	268
LXV.	Sejmik przedsejmowy w Lublinie, 19–22 sierpnia 1782 r.	269
	1. <i>Uniwersał króla Stanisława Augusta zwołujący sejmiki poselskie z 22 maja 1782 r.</i>	269
	2. <i>Ekscerpt z instrukcji danej posłom na sejm z sejmiku w Lublinie z 22 sierpnia 1782 r.</i>	271
LXVI.	Sejmik deputacki w Lublinie, 15 lipca 1783 r.	272
	1. <i>Laudum tego sejmiku nie odnaleziono.</i>	272
LXVII.	Sejmik deputacki w Lublinie, 15 lipca 1784 r.	272
	1. <i>Laudum sejmiku deputackiego w Lublinie 15 lipca 1784 r.</i>	272
LXVIII.	Sejmik przedsejmowy w Lublinie, 16 sierpnia 1784 r.	273
	1. <i>Uniwersał króla Stanisława Augusta zwołujący sejmiki poselskie z 20 maja 1784 r.</i>	273
	2. <i>Laudum sejmiku przedsejmowego w Lublinie 16 sierpnia 1784 r.</i>	275
	3. <i>Instrukcja dana posłom na sejm z sejmiku w Lublinie 16 sierpnia 1784 r.</i>	276
LXIX.	Sejmik deputacki, relacyjny i gospodarski w Lublinie, 15 lipca 1785 r.	282
	1. <i>Laudum sejmiku deputackiego, relacyjnego i gospodarskiego w Lublinie 15 lipca 1785 r.</i>	282

LXX.	Sejmik elekcji kandydatów na urząd podśędka łukowskiego w Łukowie [II poł. lipca] 1785 r.	285
LXXI.	Sejmik deputacki w Lublinie, 15 lipca 1786 r.	286
	1. <i>Laudum sejmiku deputackiego w Lublinie 15 lipca 1786 r.</i>	286
LXXII.	Sejmik elekcji kandydatów na urząd sędziego ziemskiego lubelskiego w Lublinie, 1 sierpnia 1786 r.	288
	1. <i>Uniwersał wojewody Kajetana Hryniewieckiego zwołujący sejmik elekcji kandydatów na urząd sędziego ziemskiego lubelskiego z 17 lipca 1786 r.</i>	288
	2. <i>Laudum sejmiku elekcji kandydatów na urząd sędziego ziemskiego lubelskiego w Lublinie 1 sierpnia 1786 r.</i>	288
LXXIII.	Sejmik przedsejmowy w Lublinie, 21 sierpnia 1786 r.	290
	1. <i>Uniwersał króla Stanisława Augusta zwołujący sejmiki poselskie z 25 maja 1786 r.</i>	290
	2. <i>Laudum sejmiku przedsejmowego w Lublinie 21 sierpnia 1786 r.</i>	291
	3. <i>Instrukcja dana posłom na sejm z sejmiku w Lublinie 21 sierpnia 1786 r.</i>	293
	4. <i>Instrukcja dana posłom do króla z sejmiku w Lublinie 21 sierpnia 1786 r.</i>	295
	5. <i>Instrukcja dana posłom do prymasa z sejmiku w Lublinie 21 sierpnia 1786 r.</i>	295
LXXIV.	Sejmik elekcji kandydatów na urząd podśędka ziemskiego lubelskiego w Lublinie, 22 sierpnia 1786 r.	296
	1. <i>Uniwersał wojewody Kajetana Hryniewieckiego zwołujący sejmik elekcji kandydatów na urząd podśędka ziemskiego lubelskiego z 6 sierpnia 1786 r.</i>	296
	2. <i>Laudum sejmiku elekcji kandydatów na urząd podśędka ziemskiego lubelskiego w Lublinie 22 sierpnia 1786 r.</i>	297
LXXV.	Sejmik deputacki i relacyjny w Lublinie, 15 lipca 1787 r.	298
	1. <i>Laudum sejmiku deputackiego w Lublinie 15 lipca 1787 r.</i>	298
LXXVI.	Sejmik deputacki w Lublinie, 15 lipca 1788 r.	300
	1. <i>Laudum sejmiku deputackiego w Lublinie 15 lipca 1788 r.</i>	300
LXXVII.	Sejmik przedsejmowy w Lublinie, 18–19 sierpnia 1788 r.	301
	1. <i>Uniwersał króla Stanisława Augusta zwołujący sejmiki poselskie z 22 maja 1788 r.</i>	301
	2. <i>Laudum sejmiku przedsejmowego w Lublinie 18–19 sierpnia 1788 r.</i>	302
	3. <i>Instrukcja dana posłom na sejm z sejmiku w Lublinie 18–19 sierpnia 1788 r.</i>	304
	4. <i>Instrukcja dana posłom do prymasa z sejmiku w Lublinie 18–19 sierpnia 1788 r.</i>	310
LXXVIII.	Sejmik deputacki i relacyjny w Lublinie, 15 lipca 1789 r.	311
	1. <i>Laudum sejmiku deputackiego w Lublinie 15 lipca 1789 r.</i>	311
LXXIX.	Zjazd szlachty województwa lubelskiego w Lublinie, 29 sierpnia 1789 r.	312
	1. <i>Uchwała zjazdu szlachty województwa lubelskiego w Lublinie 29 sierpnia 1789 r.</i>	312
LXXX.	Sejmik elekcyjny i relacyjny w Lublinie, 8 lutego 1790 r.	314
	1. <i>Uniwersał króla Stanisława Augusta zwołujący sejmiki elekcyjne z 27 grudnia 1789 r.</i>	314
	2. <i>Laudum sejmiku elekcyjnego i relacyjnego w Lublinie 8 lutego 1790 r.</i>	315

LXXXI.	Sejmik deputacki i relacyjny w Lublinie, 15–16 lipca 1790 r.	319
	1. <i>Laudum tego sejmiku nie odnaleziono.</i>	319
	2. <i>Instrukcja dla posłów województwa lubelskiego na zapytania posła Ignacego Wybranowskiego z sejmiku w Lublinie 15–16 lipca 1790 r.</i>	319
LXXXII.	Sejmik przedsejmowy w Lublinie, 16–19 listopada 1790 r.	321
	1. <i>Uniwersał Stanisława Małachowskiego i Kazimierza Nestora Sapiehy marszałków konfederacji koronnej i litewskiej na sejmiki poselskie z 24 września 1790 r.</i>	321
	2. <i>Uniwersał króla Stanisława Augusta z 29 września 1790 r. zwołujący sejmiki poselskie</i>	323
	3. <i>List Stanisława Małachowskiego i Kazimierza Nestora Sapiehy z 9 października 1790 r. marszałków konfederacji koronnej i litewskiej na sejmiki poselskie</i>	323
	4. <i>Instrukcja króla Stanisława Augustaz 16 października 1790 r. na sejmiki poselskie</i>	325
	5. <i>Powtórny uniwersał króla Stanisława Augusta z 17 października 1790 r. na sejmiki poselskie</i>	325
	6. <i>Powtórny uniwersał Stanisława Małachowskiego i Kazimierza Nestora Sapiehy marszałków konfederacji koronnej i litewskiej z 25 października 1790 r. na sejmiki poselskie</i>	326
	7. <i>Laudum sejmiku przedsejmowego w Lublinie 16–19 listopada 1790 r.</i>	333
	8. <i>Instrukcja dana posłom na sejm z sejmiku w Lublinie 16–19 listopada 1790 r.</i>	336
LXXXIII.	Sejmik deputacki, elekcyjny i gospodarski w Lublinie, 14–24 lutego 1792 r.	343
	1. <i>Laudum sejmiku deputackiego, elekcyjnego i gospodarskiego w Lublinie 14–24 listopada 1792 r.</i>	343
LXXXIV.	Sejmik przedsejmowy w Lublinie, 27 maja 1793 r.	352
	1. <i>Uniwersał króla Stanisława Augusta z 6 maja 1793 r. zwołujący sejmiki poselskie</i>	352
	2. <i>Laudum sejmiku przedsejmowego w Lublinie 27 maja 1793 r.</i>	353
	3. <i>Instrukcja dana posłom na sejm z sejmiku w Lublinie 27 maja 1793 r.</i>	355
	4. <i>Uchwała sejmiku przedsejmowego w Lublinie 27 maja 1793 r. w sprawie elekcji komisarzy do rozliczenia dostaw furażu i prowiantu dla wojska rosyjskiego</i>	358
LXXXV.	Sejmik deputacki, relacyjny, elekcyjny i gospodarski w Lublinie, 20–24 lutego 1794 r.	360
	1. <i>Laudum sejmiku deputackiego, relacyjnego, elekcyjnego i gospodarskiego w Lublinie 20–24 lutego 1794 r.</i>	360
Indeksy	377
	<i>Wykaz skrótów</i>	377
	<i>Indeks osobowy</i>	379
	<i>Indeks geograficzny</i>	407